श्री चारित्र स्मारक ग्रंथमाळा ४४

શ્રી પટ્ટાવલી-સમુચ્ચય

ભાગ બીજો

પુરવણીકાર

મુનિ શ્રીદર્શનવિજયજી [ત્રિપુટી]

સંપાદક

મુનિ શ્રીજ્ઞાનવિજય [ત્રિપુટી]

શ્રી ચારિત્ર સ્મારક ગ્રંથમાળા

અમદાવાદ

પ્રાપ્તિસ્થાન —
શા. ચંદુલાલ લખુભાઈ પરીખ
ઠે૦ નાગજીભૂધરની પોળ,
માંડવીની પોળ, અમદાવાદ.

વીર સં૦ ૨૪૭૬
ક૦ ચા૦ સં૦ ૩૨

પ્રત ૧૦૦૦

વિ૦ સં૦ ૨૦૦૬
ઈ૦ સ૦ ૧૯૫૦

કિંમત રૂા. ૧-૮-૦

પ્રકાશક —
શા. વાડીલાલ છગનલાલ
સાડીવાલા
માંડવીની પોળમાં, નાગજીભૂધરની
પોળમાં, મંકોડીપોળ,
અમદાવાદ.

મુદ્રક :
પરીખ સુરેશચંદ્ર પોપટલાલ
ધી 'ડાયમંડ જ્યુબિલિ' પ્રિ. પ્રેસ
સલાપોસ રોડ : અમદાવાદ.

શેઠ વાડીલાલ છગનલાલ સાડીવાલા

જેમની આર્થિક સહાયતાથી આ ઐતિહાસિક પુસ્તક છપાયું છે.

આ મુ ખ

पणमामि अरिहंते, सिद्धे आयरियेअ उवज्झाये ।
साहुणो य चरित्तं, णाणं तह दंसणं णिच्चं ॥१॥

એ તો સ્પષ્ટ વાત છે કે, હરેક રાષ્ટ્ર ધર્મ કે સમાજના ઉત્થાનમાં તેના પ્રાચીન ઇતિહાસનો મોટો ફાળો હોય છે અને એ જ કારણે અમે વિ. સં. ૧૯૮૯માં ઐતિહાસિક ગ્રંથોનો સંગ્રહ-કરી "પટ્ટાવલી-સમુચ્ચય ભા૦ ૧ લો" સંપાદિત કર્યો છે. હિંદ અને હિંદ બહારના વિદ્વાનોને એમાંથી ઘણું ઘણું જાણવાનું મળ્યું છે. પ્રાપ્ત થયેલા અભિપ્રાયો તેની સાક્ષી પૂરે છે. આજે અમે તેના જ અનુસંધાનમાં આ "પટ્ટાવલી-સમુચ્ચય ભા૦ રજો" સાદર કરીએ છીએ.

પહેલા ભાગમાં પ્રાકૃત-સંસ્કૃત ૧૩ પટ્ટાવલીઓ આપી છે જયારે આ બીજા ભાગમાં ગુજરાતી-હિંદી ૨૨ પટ્ટાવલીઓ આપીએ છીએ, આમાં મુખ્ય તો કવિબહાદુર **દીપવિજય**કૃત **સોહમકુલ પટ્ટાવલી-રાસ** છે.

કવિબહાદુર શ્રીદીપવિજયજીના માતા, પિતા, જ્ઞાતિ કે જન્મભૂમિ સંબંધી જાણવાનું કંઈ જ સાધન મળતું નથી, છુટક સાધનોમાંથી એટલું તારવી શકાય છે કે તેઓ તપાગચ્છની આણંદસૂરશાખાના શ્રીપૂજ્ય વિજયસમુદ્રસૂરિના આજ્ઞાવર્તી **યતિ** હતા અને પં૦ પ્રેમવિજય ગણિ-શિષ્ય પં૦ **રત્નવિજય** ગણિના શિષ્ય હતા. તેમને ઉદયપુરના રાણા **ભીમસિંહે** કવિરાજનું અને **ગાયકવાડનરેશે** કવિબહાદુરનું બિરુદ આપ્યું હતું, તે ઓગણીસમી સદીના લોકપ્રિય કવિ છે, તેમણે બનાવેલા ગ્રંથો પૈકીના કેટલાએક નીચે મુજબ છે.

વડોદરાની ગજલ સં. ૧૮૫૨ ફા૦ શુ૦ ૨, રોહિણી સ્તવન સં. ૧૮૫૯ ભા૦ ખંભાત, સમુદ્રબંધ સચિત્ર આશીર્વાદ કાવ્ય પ્રબંધ સં. ૧૮૭૭ આ૦ શુ૦ ૧૦, જેમાં રાઠોડ રાજા માન-સિંહનું વર્ણન છે. બીજો-આશીર્વાદ પ્રબંધ, જેમાં નગરશેઠ હેમા-

ભાઈ વખતચંદનું વર્ણન છે કેશરિયાજીની લાવણી સ ૧૮૭૫, સોહમકુલ પટ્ટાવલી-રાસ સ. ૧૮૭૭ સુરત, પાર્શ્વનાથના પાંચ વધાવા સ. ૧૮૭૯, કાવીતીર્થ વર્ણન ઢા૦ ૩ સ ૧૮૮૬, અડસઠ આગમની અષ્ટપ્રકારી પૂજા સ ૧૮૮૬ જબુસર, નદીશ્વર મહોત્સવ પૂજા સ ૧૮૮૯ સુરત, અષ્ટાપદની પૂજા સ. ૧૮૯૨ રાંદેર, સુરતકી ગજલ ગા ૧૦૩, જબૂસરકી ગજલ ગા૦ ૮૫, ઉદેપુરકી ગજલ ગા૦ ૧૨૭, મહાવીર પાચકલ્યાણક વધાવા, માણિભદ્રછંદ, ચંદનો ગુણાવલી પર પત્ર કડી ૩૨, પાલનપુર ગજલ, સીનોર ગજલ, ગોડીપાર્શ્વનાથ સ્તવન, વડોદરામંડન જીરાવલા પાર્શ્વનાથ સ્તવન, ભ૦ વિજયલક્ષ્મીસૂરિસ્તુતિમાલા, સ્તવનો, સજ્ઝાયો, ગુહુલીઓ, મહાનિશીથ સૂત્રના બોલ શ્લો૦ ૩૦૦ સં. ૧૮૯૦ વડોદરા, મૂર્તિપૂજા પ્રશ્નોત્તર, આધ્યાત્મિકચર્ચા (ચિં૦ ભ૦ આગરા) પર્વતિથિ અંગે પત્ર સ ૧૮૭૧ આ૦ શુ૦ ૧ વડોદરા, વગેરે વગેરે

આ ગ્રથોમા કોઈ ગુજરાતી તો કોઇ મારવાડી છે, પરતુ તે દરેકમાં એકબીજી ભાષાના શબ્દોનુ મિશ્રણ તો છે જ તેમજ શ, ષ અને સમા તથા ષ અને ખમા અભિન્નતા જ દર્શાવી છે. ગ્રથકારની જન્મભૂમિ કદાચ રાજપૂતાના હશે માટે જ આમ બન્યું હોય એમ લાગે છે એટલે એ વાતને ગૌણ કરીએ તો કવિબહાદુરનો આ ગ્રથસંડોળ, તેમાનું વસ્તુવર્ણન, ઐતિહાસિક વસ્તુ પ્રત્યે પ્રેમ, અને નવું બતાવવાની કળા જોતા તેઓ સાચા લોકપ્રિય કવિ હતા એ વાત ચોક્કસ સમજાય તેવી છે

સૌધર્મગચ્છ પટ્ટાવલી-રાસમા ઘણી ઐતિહાસિક વસ્તુઓ છે ભાષા ગુજરાતી છે આ બીજા ભાગમા પ્રથમ તે રાસ આપ્યો છે તેના પછી બીજી ૨૧ પટ્ટાવલીઓ તેના કર્તા, રચનાસાલ અને ઉપયોગી નોંધ સાથે આપી છે સૌધર્મપટ્ટાવલીરાસમા ઐતિહાસિક સગ્રહ મોટો છે તેમા કેટલાએક સ્થાનમા વિશેષત સ્પષ્ટતા કરવાની જરૂર રહે છે એટલે એવા દરેક સ્થાનો પર નિશાની મૂકી છે અને તેને અગે મુનિ શ્રીદર્શનવિજયજીએ વિસ્તૃત વિવેચન

લખી આપ્યું છે તે સળંગ પટ્ટાવલીઓની પછી પુરવણી વિભાગમાં દાખલ કરેલ છે, જેમાં પ્રાચીન ગણો, શાખાઓ, દિગમ્બરના ભેદો, ૮૪ ગચ્છો, સાંડેરક અભયદેવસૂરિ–વાદીદેવસૂરિ–થારાપદ્ર–પૂર્ણતલ્લ–અંચલ–ખરતર–નાગેંદ્ર–વડીપોષાળ–લોંકા–કમળકલશા–કુતબપુરા–નિગમ–તપા–લઘુશાલા કડુઆમત–બીજામત–પાયચંદ–સુધર્મ તપા–રત્ન–દેવસૂરસંઘ–સંવેગીશાખા–વિજય–સાગર અને વિમલ વગેરેની પટ્ટાવલીઓ, શીસોદિઆ, નગરશેઠ, વસ્તુપાળ અને દંડપતિ આભૂ વગેરેની વંશાવલીઓ, જૈનગોત્રો, નગરવસ્યાની સાલવારી, ઉપનિષદો, એમ અનેક ઐતિહાસિક ઘટનાઓ અને વસ્તુપરિચયનું સ્ફુટ દર્શન કરાવવામાં આવ્યું છે.

અમારો "જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ" તરતમાં જ પ્રકાશિત થવાનો છે તેમાં આ ઘટનાઓનો વિસ્તૃત ઇતિહાસ છે; માટે અહીં તેનો ટૂંકમાં સારસમુચ્ચય આપવામાં આવ્યો છે.

આવી રીતે આ બીજો ભાગ વિવિધ સામગ્રીથી સમૃદ્ધ બન્યો છે; જેનું ઐતિહાસિક મૂલ્યાંકન વાંચકો કરી શકે તેમ છે.

આ ગ્રંથના પ્રકાશનમાં મુનિ મહારાજ શ્રીદર્શનવિજયજી મ૦ તથા મુનિરાજ શ્રીન્યાયવિજયજીની અમૂલ્ય મદદ મળી છે એટલે હું તેઓનો ઋણી છું. પ્રુફ જોવામાં પં૦ રતિલાલ દીપચંદ દેસાઈ તથા પં૦ અંબાલાલ પ્રેમચંદ શાહે ઘણો સહયોગ આપ્યો છે, જેની સપ્રેમ નોંધ લઉં છું.

આ બીજો ભાગ કદાચ વિલંબે પ્રકાશિત થાત, કિન્તુ અમદાવાદના ધર્માત્મા શેઠ વાડીલાલ છગનલાલે આના પ્રકાશનમાં પૂરી આર્થિક મદદ આપી અને જલદી પ્રકાશિત કરવા ફરી ફરી આગ્રહ કર્યો તેથી આ ભાગનું સમયસર પ્રકાશન થયેલ છે.

આ ગ્રંથ ઇતિહાસપ્રેમીઓને સહાયક બને અને તે દ્વારા વિશ્વમાં સત્યનો વધુ પ્રચાર થાય એ ઇચ્છા રાખી આ આમુખને સમાપ્ત કરું છું.

સં. ૨૦૦૬ વસંતપંચમી
તા. ૨૩. ૧. ૫૦ સોમવાર
જૈન સોસાયટી, એલીસબ્રીજ
અમદાવાદ.

મુનિ જ્ઞાનવિજય.

જૈન સાહિત્યમાં પ્રાચીન ઐતિહાસિક સામગ્રી

‘ પટ્ટાવલી ’

જૈન સંઘ એક જીવિત સંસ્થા છે એનું સંગઠન પ્રાચીન કાળથી આજસુધી અબાધિત ચાલ્યું આવે છે જૈન ગુરુઓ આ સંગઠનના મેરુદંડ છે એટલા જ માટે જૈન આચાર્ય પરંપરાનું અનુસંધાન જૈન સંઘના ક્રમબદ્ધ ઇતિહાસ માટે અત્યંત આવશ્યક છે જૈન સંઘના વિકાસનો એક વિસ્તૃત ઇતિહાસ હજી લખાવાનો છે. આમાં આ ગુરુપરંપરાની વિશેષ જરૂર પડશે

આમ તો જૈન સંઘના સંગઠનની મૂળ રૂપરેખા ‘ કલ્પસૂત્ર ’માં મળે છે આમાં પૃથક્ પૃથક્ ગણોની શાખાઓ અને કુળોનાં નામ આપવામાં આવ્યાં છે પુરાતત્ત્વની આ એક અદ્ભુત સાક્ષી છે કે તે ગણ, શાખા, કુળોના સંગઠનનો યથાર્થ પરિચય મથુરાના કંકાલી ટીલાથી મળેલા પહેલી–બીજી સદીના પ્રતિમા લેખોમાંથી પ્રાપ્ત થાય છે મથુરા તે વખતે ઉત્તરી ભાગમાં જૈનધર્મ અને જૈનસંઘનું પ્રમુખ કેંદ્ર હતું ત્યાંનો શક્તિશાળી સંઘ સમસ્ત ઉત્તરાપથમાં પ્રખ્યાત હતો ‘ કલ્પસૂત્ર ’માં આપેલા અધિકાંશ નામો જેમના તેમ કંકાલી ટીલાના ગણ, શાખા, કુળોમાં મળે છે ડૉ બુહ્લરે ‘ ઇંડિયન સેક્ટસ્ ઑફ ધી જૈન્સ ’ પુસ્તકમાં આનું તુલનાત્મક વિવેચન કર્યું છે સંઘનું તે પ્રાંતીય સંગઠન કાલાંતરમાં તેથી યે વધુ વૃદ્ધિને પ્રાપ્ત થયું હશે એના પ્રમાણો મધ્યકાલીન જૈન આચાર્યોની ગુરુપરંપરા તથા ગચ્છોની વિવિધ પટ્ટાવલીઓ જોતાથી મળે છે શ્રીદર્શન-વિજયજીએ “ પટ્ટાવલી સમુચ્ચય ” નામક સંગ્રહમાં આ પ્રકારની કેટલીયે સૂચીઓનું બહુ ઉપયોગી સંકલન કર્યું છે શ્રીકલ્યાણવિજયજીએ ‘તપાગચ્છ–પટ્ટાવલી’ નું પ્રકાશન કર્યું છે

જે રીતે બ્રાહ્મણ અને ઉપનિષદોના સમયમાં અધ્યેતા લોકો બ્રહ્માથી લઇને **अस्माभिरधीतम्** સુધીના વિદ્યાવંશનું સ્મરણ કરતા હતા (જેમાંથી કેટલીયે સૂચીઓ હજી સુધી ઉપલબ્ધ છે) એ જ પ્રકારે જૈન લોકો પણ શ્રમણ ભગવાન મહાવીરથી શરૂ કરીને તેમના ગણ અને ગણધરોની પરંપરાનું સ્મરણ કરતા કાલાન્તરના આચાર્યોની ગુરુ–શિષ્યશૃંખલા દ્વારા પોતાના વિદ્યાવંશનો પૂરો હેવાલ રાખતા હતા મધ્યકાલીન જૈન સંઘમાં જે અનેક વિદ્વાનો થયા તેનું પૂરું વિવરણ જો આ પટ્ટાવલીઓમાં સંમિલિત કરવામાં આવે તો સંઘનો સુંદર ઇતિહાસ નિર્માણ થઈ શકે

‘ અનેકાંત ’ વર્ષ ૫, અંક ૧૨ } શ્રીવાસુદેવશરણ અગ્રવાલ.

અનુક્રમણિકા

કવિબહાદુર શ્રીદીપવિજયજીવિરચિત

શ્રીસોહમકુલરત્ન-પટ્ટાવલી-રાસ

પ્રથમ ઉલ્લાસ

શ્રીવરદાઇ દુહા

મંગલાચરણ ભગવાન શ્રી મહાવીરસ્વામીવર્ણન

સ્વસ્તિ શ્રી ત્રિસલાસુતન, વરધમાન જિનરાજ,
મહાવીર વલી વીરજી, તીર્થંકર સામ્રાજ ૧
ચોથો આરો થાકતે, વરસ પંચોતેર માન,
માસ તીન ઉપર તહા, થયા **વીર ભગવાન.** ૨
કલિયુગ સંવત જાણિઇ, નૃપતિ યુધિષ્ઠિર ભાંન,
સંવત છવિસેહે સમે, થયા વીર ભગવાન. ૩
ત્રીસ વરસ ગૃહવાસમે, બાર વરસ મુનિધ્યાન,
છદ્મસ્થાવસ્થા રહી, પાયો કેવલજ્ઞાન. ૪
ગૌતમ આદિ ગણધરા, પ્રતિબોધ્યા અગિયાર,
અંતર મુહૂરતમાં રચી, દ્વાદશાંગી સુવિચાર ૫
રાજગૃહી ગુણશીલ વન, નવ ગણધર ભગવાન,
ગચ્છ ભલાવી સોહમને, પોહોંતા મુક્તિ સુથાન ૬
શ્રી **સોહમસ્વામી** તણે, પાટ પટોધર સૂર,
આપ આપણા ગચ્છમે, વરતે છે નિજ નૂર ૭
આગે ગચ્છ ઘણા હુઆ, સમયે વરતે જેહ,
જે જે સમયે નિકલ્યા, વરણવ કરસ્યુ તેહ ૮
વિસ્તારી વરણવ કરુ, **પટ્ટાવલી** પ્રમાણ,
ચરિત્ર પ્રભાવક ગ્રંથ થકી, દુપ્પસહ યંત્ર પ્રમાણ. ૯
શ્રોતા જો સમજુ હસ્યે, તો કરશે કવિ વખાણ,
મૂરખ મતિ કદાગ્રહી, કરસ્યે ક્રોધ અજાણ ૧૦
મહાપુરુષ ગુણ ગાવતા, કરસ્યુ જીભ પવિત્ર,
શ્રી સોહમસ્વામી થકી, ભાંખુ સકલ ચરિત્ર. ૧૧

ઢાળ—૧

(ઝીણો ઝરમર વરસે મેહ, ભીંજે મારી ચુનડલી—એ દેશી.)

(મારે દીવાલી થઈ આજ, જિનમુખ જોવાને—એ દેશી.)

૧—ગણધર શ્રી સુધર્માસ્વામીવર્ણન

સોહમસ્વામિ પંચમ ગણધર, વીરતણા પટધારી રે;
શાસન જેહનું પાંચમે આરે, વરતે છે સુખકારી; ગુણી જન વંદોરે.
વંદો વંદો રે પટોધર ધીર, ગુણી જન વંદો રે.
પ્રભુ સોહમસ્વામી વજીર, ગુણી જન વંદો રે,
ગુરુ જગબંધવ જગવીર, ગુણી જન વંદો રે. (એ આંકણી) ૧
એક સો વરસનો આયુ પાલ્યો, સોહમ ગણધર સ્વામિ રે;
વીરથી વીશ(૨૦) વરસે શિવપુર, પહોતા જગવિસરામિ. ગુ૦ વં૦ ૨
વરસ સહસ એકવીસ પ્રમાણે, વરતસ્યે શાસન જેહનું રે;
તેહમાં ત્રેવિસ ઉદય પ્રકાસ્યા, નામ ઉદય સહુ એહનું. ગુ૦ વં૦ ૩
દોય હજાર ને ચાર સૂરીશ્વર, જુગપ્રધાન સબ જાણો રે;
એકાવતારી સહુ એ દાખ્યા, દુપ્પસ્સહ યંત્ર પ્રમાણો. ગુ૦ વં૦ ૪

૨—કેવલજ્ઞાની શ્રી જંબુસ્વામીવર્ણન

સોહમસ્વામિના જંબુ પટધર, એ ગુરુ બાલબ્રહ્મચારી રે;
આગમ સહુએ જંબુઈ પૂછયાં, સોહમ કહ્યાં સુવિચારી. ગુ૦ વં૦ ૫
પરણી આઠે પ્રભવાદિક સહુ, પાંચ સેં સત્તાવીસ રે;
સંજમ લીધા એક સમુદાઇ, પ્રણમે સુરનર ઇશિ. ગુ૦ વં૦ ૬
[1]મનઃપર્યવ [2]પરમાવધિ [3]આહારક, [4]પુલાક [5]ઉપશમ [6]ક્ષાયક રે;
જિનકલ્પ ને તીને [8]સંજમ, [9]કેવલ [10]શિવસુખદાયક. ગુ૦ વં૦ ૭
દસ વસ્તુ વિચ્છેદ ગઈ રે, જંબુકુમરેથી ભાવી રે;
ચોસઠ(૬૪) વરસે વીર પ્રભુથી, શિવવધુ વરવા આવી. ગુ૦ વં૦ ૮

૩—આ. શ્રી પ્રભવસ્વામીવર્ણન

તાસ પટોધર પ્રભવાસ્વામિ, ધનધન શ્રીસૂરિરાયા રે;
રતન ચોરતાં રતન ચિંતામણિ, સંજમગ્રંથિ સોહાયા. ગુ૦ વં૦ ૯
વીર પ્રભુ નિરવાંણથી વરસે, પંચોતેર(૭૫) જબ જાવે રે;
પ્રભવ પટોધર સરગ પધાર્યા, જગ જસ મંગલ ગાવે. ગુ૦ વં૦ ૧૦

૪—આ. શ્રી શય્યંભવસૂરિવર્ણન

ચોથા પાટવી સૂરિ સિજ્જંભવ, જજ્ઞકરમ ણિચ પાયા રે,
શાંતિનાથની પ્રતિમા લાધી, સંજમલચ્છી સોહાયા. ગુ૦ વ૦ ૧૧
લઘુ શિષ્ય સૂત મનકને કાજે, દશવૈકાલિક કીધો રે,
દુપ્પસ્સહસૂરિ લગે તે રેહેસે, આગમવચન પ્રસિદ્ધો ગુ૦ વ૦ ૧૨
અજરામર પદવી પ્રભુજીથી, જાવે વરસ અઠાણું (૯૮) રે,
સિજ્જંભવસૂરિ પટધરને, પદવી દેવ વખાણું. ગુ૦ વ૦ ૧૩

૫—આ શ્રી યશોભદ્રસૂરિવર્ણન

જસોભદ્રસૂરિ તસ પટધર, પંચમ પાટ સોહાયા રે,
વરસ એકશત અડતાલીસે(૧૪૮), વીરથી દેવ કહાયા. ગુ૦ વં૦ ૧૪

૬—આ શ્રી સંભૂતિવિજય અને ભદ્રબાહુસ્વામી

તસ પટધર સંભૂતિવિજયજી, છઠ્ઠે પાટ સવાઈ રે,
સંભૂતિવિજય ને ભદ્રબાહુજી, એ છે દો ગુરુભાઈ ગુ૦ વ૦ ૧૫
ભદ્રબાહુસ્વામી સૂરીશ્વર, દસ નિર્યુક્તિ બનાઈ રે,
આવશ્યકનિર્યુકિત પણ કીધી, જેહની જગત વડાઇ ગુ૦ વ૦ ૧૬
મરકી રોગ નિવારણ કારણ, ઉવસગ્ગહર સ્તવ છાજે રે,
વીરથી એકસો સિત્તર (૧૭૦) વરસે, ભદ્રબાહુસૂરિ રાજે. ગુ૦ વં૦ ૧૭

૭—આ. શ્રી સ્થૂલિભદ્રસ્વામી વર્ણન

સંભૂતિવિજયને પાટ સાતમે, થૂલિભદ્રસૂરિરાયા રે,
ચોરાસી ચોવીસી લગે એ, રેહેસ્યૈ નામ સવાયા. ગુ૦ વ૦ ૧૮
કોશ્યા પ્રતિબોધી ગુરુરાજે, દુષ્કરદુષ્કરકારક રે,
પ્રણમો ત્રીજે મંગલ* એ ગુરુ, ચઉદ પૂરવ શ્રુતધારક ગુ૦ વ૦ ૧૯
જકખા જકખદિન્નાદિક આદે, બેહેન સાત દો ભાઈ રે,
સિરીઓ ને વલી થૂલિભદ્રજી, નાગર નાત વડાઈ ગુ૦ વ૦ ૨૦

* અહીં તેમ જ આગળ આખા રાસમા જ્યાં જ્યા આવું (* ફૂદડીનું) નિશાન છે, તે નિશાનવાળા લખાણ અંગે કેટલુંક વિશેષ જ્ઞાતવ્ય હોવાથી એ સંબધી જુદી જુદી નોધો આ રાસના અંતમા આપવામા આવી છે.

વીરપ્રભુ નિરવાણ સમેથી, દોસે પન્નર(૨૧૫) વરસેં રે;
થૂલિભદ્ર ગુરુ સરગ સધાર્યા, ગુણ ગાવા મન હરસેં. ગુ૦ વં૦ ૨૧
ઇહાં લગે **પટ સૂરિ શ્રુતકેવલી**, ચઉદ પૂરવધર ધારી રે;
દીપવિજય કવિરાજ બહાદર, એ ગુરુની બલિહારી. ગુ૦ વં૦ ૨૨

દુહા

ભદ્રબાહુને શિષ્ય ચઉ*, સંભૂતિવિજયને બાર;*
સાત શિષ્યણી જાંણીઈ, સંભૂતિવિજય પરિવાર. ૧
ભદ્રબાહુ થૂલિભદ્રજી, દોયે મલી પટ એક;
સ્થૂલિભદ્ર પાટેં વલી, દોય પાટવી નેક. ૨

૮—આ. શ્રી મહાગિરિ, આ. શ્રી સુહસ્તિસૂરિવર્ણન

વડા **આર્ય મહાગિરિ**, આર્ય **સુહસ્તિસૂરિંદ**;
દો ગુરુભાઈ દો ધૂરે, ધરેં શીલરથ વૃંદ. ૩
જિનકલ્પ તુલના કરી, મહાગિરિ મુનિરાજ;
સંજમ તપ સાધી કરી, સ્વરગ ગયા ગચ્છરાજ. ૪
આર્ય મહાગિરિ સૂરિને, **આઠ શિષ્ય** સમુદાય;*
તેહનો પરિકર બહુ હુઓ, **થેરાવલી** કહાય. ૫

આર્ય મહાગિરિની પરંપરા

આર્ય મહાગિરિ સૂરિના, શિષ્ય બલિસહ હોય;*
તાસ શિષ્ય **સ્વાતિઉમા**,* **તત્ત્વારથકૃત** સોય. ૬
તાસ શિષ્ય પૂરવધરા, **શ્યામાચારજ** સ્વાંમ;
પન્નવણા રચના કરી, ઉપગારી ગુણધામ. ૭
હાથ દેખાયો સુરપતિ, શ્રી સૌધર્મેંદ્રે આય;
સાગર દો આયુ કહ્યો, ઉલખિયું સુરરાય. ૮
ઇંદ્રાગમન જણાવવા, ઉપાસરાનું દ્વાર;
ફેરવીઉ બીજી દિશા, સોહેં નાંણી નિરધાર. ૯
તે પ્રભુ શ્યાંમાચાર્યજી, કાલિકસૂરિ નામ;
કર્તા પન્નવણા તણા, પરિકર જસ ગુણધાંમ. ૧૦
શ્યામાચારજ શિષ્યજી, **સંડિલજી** મુનિરાજ;*
જીતકલ્પ બાંધ્યો તેણે, પૂરવધર ગચ્છરાજ. ૧૧

જસોભદ્રસૂરિ થકી, ફ્લ્ગુમિત્ર સૂરીશ.*
થિવિરા ચોરાસી હુઆ, સાખા પેંતાલીસ. ૧૨
એટલામે અઠગણ હુઆ, કુલ સત્તાવીસ જાણ,*
મહાગિરિકુલ રયણસમ, થેરાવલિ પ્રમાણ ૧૩

ઢાળ—૨

(ભવિ તુમે વંદો રે, શંખેસર જિનરાયા-એ દેશી)

૮—આ શ્રી સુહસ્તિસૂરિવર્ણન

ભવિ તુમે વંદો રે, પટધારી ગચ્છરાયા,
આઠમા પટધર રે, ભવિજનને સુખદાયા ભવિ૦ (એ આંકણી)
આર્ય સુહસ્તિસૂરિ વિચરતા, આતમકાજ સુધાર્યો,
બહુમુનિ પરિવારે પરવરિયા, નયરિ ઉજેણી પધાર્યો. ભવિ૦ ૧
કુમર અવંતિસુકુમાલે તિહા, વંદ્યા ગુરુ મનભાવે,
દીક્ષા લઇ સંજમ તપ સાધી, નલિનીગુલમસુર થાવે ભવિ૦ ૨
મુનિ કાઉસગ્ગ નિરવાણ ઠેકાણે, પાસ અવંતિ કેરા,
ભદ્રામાત કરાયા દેવલ, નાદે ગાજે ગુહિરા. ભવિ૦ ૩
એક દિન રથયાત્રા વરઘોડે, સંઘ સહિત ગુરુ આવે,
સનમુખ સંપ્રતિરાય સવારી, ગુરુ દેખી મન ધ્યાવે ભવિ૦ ૪
ચિંતવતા હૂઓ જાતિસમરણ, પૂરવ ભવ નૃપ દેખે,
ઉતરી ગયબરથી ગુરુ પ્રણમે, ધન દિન આજ વિસેખે. ભવિ૦ ૫
દ્રુમક ભવે ગુરુરાજ પસાઈ, એક દિન સંજમ પાલ્યો,
તેથી સંપ્રતિ નૃપતિ થયો હું, ગુરુ ઉપગાર સંભાલ્યો ભવિ૦ ૬
ગુરુ કહે સંપ્રતિ સંજમ સાધન, પંચમ પદને નમિઇ,
બાર માસ પર્યાઈ જેહને, અનુત્તર સુખ વ્યતિક્રમિઈ. ભવિ૦ ૭
એક દિવસનું સંજમ પાલે, દેવગતિ તસ થાવે;
તું નૃપતિ થયો શી અધિકાઈ ? અમર મોક્ષપદ પાવે. ભવિ૦ ૮
વીર જગતગુરુ નવમ પટોધર, હું છુ સંપ્રતિ ! સુણિઇ,
શ્રેણિક કોણિક નવમો પટધર, સંપ્રતિ ! તુંહી જ ગણિઈ. ભવિ૦ ૯

ગુરુઉપદેશ સૂણી નૃપ સંપ્રતિ, વિકટ અનારજ દેશે;
સુલભ વિહાર કિયા મુનિવરના, ભવિજન લાભ વિશેસે. ભવિ૦ ૧૦
લાખ સવા પ્રાસાદ કરાયા, છત્રિસ સહસ ઉદ્ધારે;
કોડિ સવા જિનબિંબ ભરાવ્યાં, ધાતુ પંચાણુ હજાર. ભવિ૦ ૧૧
ઉપાસરા દોય સહસ્સ કરાયા, દાનશાલ શત સાત;
ઇણીપરે જિનશાસન અજુઆલ્યા, રાખ્યા નાંમ વિખ્યાત. ભવિ૦ ૧૨
વીર પ્રભુ નિરવાંણ સંવચ્છર, વરસ દોયસેં જાંણો;
અધિક વરસ ઉપર એકાણું(૨૯૧), તે સમે સંપ્રતિ ભાંણ. ભવિ૦ ૧૩
અષ્ટમ પટધર આર્ય સુહસ્તિ, સોહમ પટધર છાજે;
ઇહાં લગે નિર્ગ્રંથ બિરદ એ પહેલું, દીપવિજય કવિરાજે. ભવિ૦ ૧૪

"ઇતિ નિર્ગ્રંથ બિરદ પ્રથમ" ॥ ૨ ॥

દુહા

૯—આ. શ્રી સુસ્થિતસૂરિ, શ્રી સુપ્રતિબદ્ધસૂરિવર્ણન

આર્ય સુહસ્તિસૂરિતણા, સુસ્થિત સુપ્રતિબદ્ધ;
સંજમ તપ રંગે કરી, બાર શિષ્ય ગુણરિદ્ધ. ૧
સૂરિમંત્ર કોટિ જપ્યો, પંચ પીઠ પ્રસ્થાન;
કોટિક ગચ્છ તેહથી થયો, બીજો બિરદ સયાંન. ૨
સુસ્થિતશ્રી સૂરિરાજજી, નાંમે પાટ રસાલ;

૧૦—આ. શ્રી ઇંદ્રદિન્નસૂરિ તથા તત્કાલીનસૂરિવર્ણન

ઇંદ્રદિન્નસૂરીસરુ, દસમે પાટ વિશાલ. ૩
હવે પાટ વિના બીજા થયા, તિણે સમે સૂરિરાજ;
પ્રસ્થાવે વરણવ કરું, જ્ઞાનપોત વચ્છરાજ. ૪

ઢાળ—૩

(આધા આમ પધારો પૂજ્ય, અમ ઘર વોહોરણ વેલા–એ દેશી)

વંદો ચરણ ધુરંધર ધીર, સૂરીસર ગચ્છરાજા. (એ આંકણી)
વીરથી ચ્યાર સૈહે ત્રેપન (૪૫૩) વરસે, કાલિકસૂરિ બીજા;
ગર્દભિલ્લ શિર છેદ્યાં કાજે, સતી સાધ્વી અજજા.* વંદો૦ ૧
ખપુટાચારજ આરજ મંગૂ, પાદલિપ્ત વૃદ્ધવાદી;
નાગાર્જૂન સહુ તેહી જ સમયે, જૈનમતી દૃઢ વાદી. વંદો૦ ૨

આ શ્રી સિદ્ધસેન દિવાકરવર્ણન

ચરિત્ર **પ્રભાવક** માંહે વખાણ્યા, આઠ **પ્રભાવક** સૂરિ,
તેહમાં **સિદ્ધસેન** દિવાકર, વરણું છુ ગુણ નૂરી વંદો૦ ૩
કુમુદચંદ્રજી નામ જેહનું, વિદ્યાવેદ અભ્યાસી,
વચન વિવાદે પૂરવ લેખથી, સજમ લીધ ઉલ્લાસી. વંદો૦ ૪
'નમોઽર્હતસિદ્ધાચારજ' સસ્કૃત,* એ છે પૂરવ માંહે,
ઈમ સસ્કૃત પડિકમણું કરવા, સૂરીસર દિલ ચાહે વંદો૦ ૫
ગુરુઈ તિરસ્કાર તિહાં કીધો, બાર વરસ રહો દૂરા,
ગણધરને પૂરવધર કરતાં, તમે કોણ અધિકેરા ? વદો૦ ૬
મોટા રાજા પ્રતિબોધસ્યો, તો લેસ્યુ અચ્છમાંહે,
નિસુણી **કુમુદચંદ્ર** ગુરુવાણી, વળ્યા **ઉજેણી** રાહે. વંદો૦ ૭
મહાકાલ મહાદેવ દેહરે, સૂતા લિગની પાસે,
પૂજારી પગ જિમ જિમ તાણે', તિમ તિમ લબ પ્રકાસે વદો૦ ૮
રાય હુકમથી જેર બધના, દિયા પ્રહાર જિવારે,
તે સહુ અતેઉરમે લાગે, પડચો પુકાર તિવારે વંદો૦ ૯
નૃપતિ આય ગુરુચરણે પ્રણમે', હાજર હુકમ પ્રમાણે,
ગુરુ કહે જૈનધર્મ અગીકર, દયાધરમ જગ જાણે. વદો૦ ૧૦
નૃપ કહે સુન મહારાજ મુનિસર, જબરજસ્ત નહિ ધર્મ,
ધર્મપાલવો મનરાજીથી, એ કેહેવત જગમર્મ વદો૦ ૧૧
જૈનધરમ કાને નિસુણું છુ, દયાધરમ શિવશર્મ,
ચમત્કાર શિવલિગથી પ્રગટે, તો માંનુ તુમ ધર્મ વદો૦ ૧૨
ચમત્કાર દાખવવા ગુરુઈ, **વીર બત્રીસી** કીધી,
અધિષ્ઠાયક પ્રગટચો નહિં કોઈ, ફરિ ચિંતવના કીધી. વંદો૦ ૧૩
કલિજુગે પારસનાથ દેવના, અધિષ્ઠાયક છે બલિયા,
કલ્યાણમંદિર સ્તવના કરતે, તુરત મનોરથ ફલિયા વંદો૦ ૧૪
'યસ્મિન હર૦'* એ કાવ્ય ભણતા, રુદ્રલિગ થઈ જ્વાલા,
પ્રગટી પાસ અવતિ **પ્રતિમા**, જે અવતિ સુકુમાલા. વદો૦ ૧૫
શ્રી વિક્રમનૃપતિ પ્રતિબોધ્યો, જૈનધરમ ચિત્ત લ્યાયો,
સિદ્ધસેનસૂરિ ગુરુઉપદેસે, સિદ્ધગિરિ સઘ ચલાયો વદો૦ ૧૬

વીરથી ચ્યારસેંહે સિત્તર(૪૭૦) વરસેં, વિક્રમનૃપતિ દિવાજેં;
'કલ્યાણમંદિર' સ્તવના કીધી, પાસ તણી ગચ્છરાજેં. વંદો૦ ૧૭
નૃપતિ જુધિષ્ટિર સંવત ભાંજી, સંવત આપ લિખાયો;
પરનારીબંધવ નૃપ વિક્રમ, પરઉપગારી કહાયો. વંદો૦ ૧૮
વીર વેતાલ કર્યો જિણે હાજર, વલી હરસિદ્ધિ ભવાની;
દેવ સહાઈ સફલ મનોરથ, સિદ્ધિ થયા જગદાંની. વંદો૦ ૧૯
વિક્રમચરિત્રથી જાણી લેજ્યો, વિક્રમ નૃપ અધિકાર;
વરણવ કિધા છે બહુ તેહમાં, એહનો વંશ પુંઆર. વંદો૦ ૨૦
સિદ્ધસેન ગુરુ શ્રાવક વિક્રમ, દોઉ જોડ જગ રાજેં;
દીપવિજય કવિરાજ બહાદર, જગ જશ નોબત બાજે. વંદો૦ ૨૧

દુહા

૧૧—આ. શ્રી દિન્નસૂરિ તથા ૧૨—આ. શ્રી સિંહગિરિવર્ણન

એકાદશમો પટધરૂં, દિન્નસૂરિ ગણધાર;
દ્વાદસમેં પટ સિંહગિરિ, તપ સંજમ વ્રતધાર. ૧

૧૩—આ. શ્રી વજ્રસ્વામીવર્ણન

ગૌતમગોત્રી ધનગિરિ, લઘુ વય દીક્ષાભાવ;
પરણ્યા વિણ અનુમત નહીં, માતપિતા કહે તાવ. ૨
પિતુ આગ્રહથી પરણિયા, ફરિ માંગ્યો આદેશ;
પિતુ કહે જાણે તુઝ વહુ, માંગો તસ નિર્દેશ. ૩
માગી અનુમત સ્ત્રી કનેં, સા કહે કટુક વયેણ;
દીક્ષા લેવીથી તદા, પરણી કેમ સયેણ. ૪
બહુ આગ્રહ સ્ત્રીથી કિઓ, કહે સુનંદા તામ;
"એક પુત્ર હુઆ પછેં, સંજમ લેજ્યો સ્વામ." ૫
અનુક્રમેં ગરભ ધર્યો તદા, ફરિ માગેં અનુમત્ત;
પુત્રરતન હોસ્યૈં સહી, એ માંને તું સત્ત. ૬
ગરભવતી ઘર છોડીનેં, ધનગિરિ થઇ ઉજમાલ;
વ્રત લીનો સિંહગિરિ કનેં, ચરણ કરણ સુવિશાલ. ૭
પૂરણ માસે પ્રસવીઓ, પુત્રરતન રવિ તેજ;
સ્તન પાંને પોષે સદા, માતા પૂરણ હેજ. ૮

લઘુ પુત્ર માતા પ્રતેં, રુદન કરે હેરાન,
રાખ્યો ન રહે બાલ તવ, હુલરાવે કરી ગાંન. ૯

ઢાળ—૪

(આદિ જિનેસર વિનતી હમારી–એ દેશી)

શ્રી ધનગિરિ મુનિ ગોચરી જાતાં, ગુરુ ઉપયોગેં જોય રે;
સચિત્ત અચિત્ત દ્રવ્ય વોહોરજ્યો હોઉ, જો વોહોરાવે કોય રે
વંદો શ્રુતધર વયરકુમરજી (એ આંકણી) ૧
ધનગિરિ ગોચરી ફરતા ફરતા, આયા આપણે ઘેર રે,
બાલક છાંનો ન રહે રાખ્યો, રુદન કરે બહુ પેર રે. વંદો૦ ૨
તવ સુનંદા રીસ કરીને, બોલે એમ વચન રે,
રાત દિવસ સતાપે છે બહુ, લ્યો એ તમારો તન્ન રે વંદો૦ ૩
બાપે ઝોલીમે વોહરીને લીધો, ધરમલાભ કહી સોય રે,
આવ્યા ઉપાસરે ધનગિરિ મુનિવર, ભારે તે વજ્રસો હોય રે વંદો૦ ૪
પાલણે પોઢયા વયરકુમરને, હાલરૂઆ ગવાય રે,
મહાસતી સાધવી સૂત્ર ભણતાં, ધારે કુમર સુખદાય રે વંદો૦ ૫
શ્રી આચરાંગ સુયગડંગ ઠાણુંગ, સમવાય–અંગ સોહાય રે,
ભગવતી જ્ઞાતાઅંગ ઉપાસક, અંતગડ અનુત્તરવાય રે વંદો૦ ૬
પ્રશ્નવ્યાકરણ વિપાકસૂત્ર એ, અંગ અગ્યાર કેહેવાય રે,
પાલણે સૂતાં સહૂ એ ભણીયા, પૂરવ પુન્ય સહાય રે. વંદો૦ ૭
મોટા થયા જબ વયરકુમરજી, તીન વરસ જબ થાવે રે,
લઘુ બાલકમે રમતો દેખી, માતાજી લેવાને આવે રે વંદો૦ ૮
લાવોને સ્વામિજી પુત્ર અમારો, ધનગિરિ કહે તવ વાંણુ રે,
આવે તો લેઈ જાઓ કુમરને, એવડી સી ખેંચાતાણુ રે વંદો૦ ૯
પુત્ર તમારો ને નહિ કયો અમારો ? નિશ્ચે તમારો જો હોય રે,
તો લેઈ જાઓ હાથ ગ્રહીને, સાચી કહેવત સોય રે વંદો૦ ૧૦
માતા પુત્ર કને જબ આવી, પુત્ર ગયો તવ નાસી રે,
આયો ધનગિરિ તાત સમીપે, રહી તત્ર માત વિમાસી રે વંદો૦ ૧૧
સુનંદા ગઇ રાજદુવારે, જઈ ફરિયાદી પુકારે રે,

મુનિવર તેડચા નૃપતિ હજુરેં, પૂછેં સહુ એ વિચારે રે. વંદો૦ ૧૨
નૃપ કહે એહનો ન્યાય સ્યો કરીઇ? અમથી ન્યાય ન હોવે રે;
માતપિતાનેં પુત્રનો કજીઓ, સમઝણ સમઝે દોય રે. વંદો૦ ૧૩
તે કરતાં સૂત રાજી થઇનેં, જાવે જેહની પાસ રે;
તેહનો પુત્ર એ ન્યાય અમારો, જોવો હિયડેં વિમાસ રે. વંદો૦ ૧૪
ફૂલ રમકડાં મીઠાઈ ને મેવા, પુત્રનેં માત દેખાવે રે;
દેખાવેં ગુરુ ઓઘો મુહપત્તી, તુરત ગુરુ કનેં આવે રે. વંદો૦ ૧૫
ઓઘો મુંહપત્તિ મસ્તક ઠવીને, નૃત્ય કરે તવ બાલ રે;
દીપવિજય કવિરાજ બહાદર, વયરકુમર સુકુમાલ રે. વંદો૦ ૧૬

દુહા

નવ વરસ વયમેં કુમર, લીનો સંજમ ભાર;
સુનંદા તવ ચીંતવે, હવે કોંણ આધાર. ૧
ઈમ મન ચિંતવતી થકી, લાવેં મન વૈરાગ્ય;
સુનંદા સંજમ લિઓ, ચઢવા શિવગિરિપાગ. ૨
ધન શ્રી **ગૌતમ** ગોત્રનેં, રત્નખાણ ઇહ સાંચ;
શ્રીગૌતમ ગણધર પ્રમુખ, પુરુષ રતન ગુંણ જાચ. ૩
હવેં મુનિવર શ્રી **વયરજી**, દિનદિન શ્રુત અભ્યાસ;
કરતેં દસ પૂરવ ભણ્યા, પટધર લાયક ખાસ. ૪
લાયક દેખી વયરનેં, થાપેં સિંહગિરિ પાટ;
ભૂમંડલ વિચરેં સૂરિ, કુમતિ કરેં નિર્ઘાટ. ૫

ઢાળ—૫

(અવિનાસીની સેજડીઇ રંગ લાગ્યો માહરી સજની—એ દેશી.)

એક દિન ઉજેણીને મારગ, સૂરિ વિચરંતા જાવેજી;
પૂરવ ભવનો મિત્ર દેવતા, ઘેબર તિહાં વહોરાવે. શ્રુતધર નમીઇંજી. ૧
“અણુમિસનયણાં મણકજ્જસાહણા૦ ”* એ **ગાથા** સંભારીજી;
દેવપિંડ જાણીનેં ન લીઓ, આહાર તિહાં વ્રતધારી. શ્રુત૦ ૨
પ્રગટ થઇ વંદે ગુરુચરણે, ગુણસ્તુતિમાલા ગાવેંજી;
આકાશગામિની વિદ્યા દેઇને, સુર નિજ સ્થાનક આવે. શ્રુત૦ ૩

વલી એક દિવસ પરીક્ષા જોવા, તેહિ જ સુર ફિરિ આવેંજી,
શ્રાવક રૂપ કરી અતિ આદર, કોહલાપાક વહોરાવે શ્રુત૦ ૪
અણુમિસ નયણે સુર ઓલખીયો, દેવપિંડ તેહ જાણીજી,
ન લિઓ આહાર તેહ ગુરુરાજે, ધન્ય ઉપયોગી નાણી. શ્રુત૦ ૫
પ્રગટ થઈ સુર વૈક્રિયલબ્ધિ, દેઈ નિજ થાનક જાવેજી,
ભૂમંડલ પર સૂરિ વિહરતા, ભવિજન ધરમ સુણાવે. શ્રુત૦ ૬
કાલ સભાવે કાલ પડયો તવ, કપડેં સંઘ બેસારીજી,
બૌદ્ધરાયને દેસ સુભિક્ષે, લેઈ ગયા ગણધારી શ્રુત૦ ૭
અઠાઈ મહોત્સવ જિનપૂજનમા, ફૂલ ન દેવે રાયજી,
ફૂલ વીસ લખ લખમી પાસે, મંગાવે સૂરિરાજ. શ્રુત૦ ૮
જૈનધરમ દીપાવી શાસન, સહૂ આવ્યા નિજ દેસેંજી,
બૌધમતી નિર્ધાટ કરીને, જૈનધરમ ઉવએસે શ્રુત૦ ૯
સંવત એકસો આઠે (૧૦૮) વરસે*, વયરસ્વામિ ઉપદેશેજી,
ઉદ્ધાર કીધો જાવડ ભાવડ, સિદ્ધગિરિ લાભ વિસેસે. શ્રુત૦ ૧૦
વૈક્રિયલબ્ધિ વિકુર્વિ સુંદર, રૂપ ધરી સૂરિરાયજી,
દિઇ દેસના ભવ્ય જીવને, મોહન રૂપ સુહાય શ્રુત૦ ૧૧
પાડલીપુર કોટિધ્વજ નિવસે, વ્યવહારી ગુણવંતજી,
તાસ સુતા છે નામ રુકિમણી, બાલકુમારી સંત શ્રુત૦ ૧૨
અદ્‌ભુત રૂપ સુણિ સ્વામિનું, કરે પ્રતિજ્ઞા એહજી,
"વરવો માહરે વયરસ્વામને," સાચે પૂરણ નેહ. શ્રુત૦ ૧૩
ગામ નગર પુર પટ્ટણ ફરતે, પાડલીપુર ગુરુ આયાજી,
નિસુણી રુકિમણી કહે તાતને, "જામાતા તુમ આયા." શ્રુત૦ ૧૪
વિહવા સામગ્રી સહુ કરીઇ, મંડપ સખર બનાઈજી,
દીપવિજય કવિરાજ બહાદર, મંગલ ગીત વધાઈ. શ્રુત૦ ૧૫

દુહા

અતિ હરખે વ્યવહારીઈ, પુત્રિ પ્રતિજ્ઞા કાજ;
મંડપ તોરણ સજ કિઓ, ભાત ભાંતકે સાજ. ૧
કરી વરઘોડો અભિનવો, હય ગય રથ સુખપાલ;
બહુ વિધ વાજા વાગતે, સુંદર રુકિમણી બાલ. ૨

કોડિ નવાણું સોનિયા, વર પેહેરામણી કાજ;
હીર ચીર પટકુલ સહિત, વિવિધ વિવિધ કે સાજ. ૩
વરમાલા કરમાં ધરી, ચાલી વરવા સ્વાંમ;
ગુરુ ઉપદેશે છે તિહાં, આવી રુકિમણી તામ. ૪
માતપિતા કહૈં સ્વામને, પરણો એ મુજ બાલ;
કોડિ નવાણું સોનિયા, વિલસો સુખ વડ ભાલ. ૫
ઠવવા વરમાલા ગલે, ગઈ સ્વામને પાસ;
સૂરીશ્વર બોલે તિહાં, મધુરેં વેણુ વિલાસ. ૬

ઢાળ—૬

(નાંજી નાંજી નાંજી નાંજી, છોડો નાંજી—એ દેશી).

માંજ્યો માંજ્યો સાંજ્યો માંજ્યો, અડસ્યો માંજ્યો;
સંજમ વ્રત ભાજેં છે અડ૦ વ્રતને દૂષણ લાગે છેં. અડ૦ (એ આંકણી.)
સાંભળ રે તું રુકિમણી બાલા, ગૌતમ ગોત્ર છેં માહરૂં;
તેહમાં મોટા મોટા ગણધર, હૂઆ છે જગતારું. અડ૦ ૧
શ્રી ઇંદ્રભૂતિ ને અગનિભૂતજી, વાયુભૂતજી કહીઇં;
વલી મોટા પૂરવધર પ્રગટ્યા, એણે ગોત્રે જસ લહીઇં. અડ૦ ૨
ગૌતમ ગોત્રને દૂષણ લાગેં, વલી સંજમ વ્રત ભાજે;
ધનગિરિથી શ્રીસોહમકુલના, મહારાં પરીયાં લાજેં. અડ૦ ૩
માહરા કુલમેં જંબુસ્વામી, હૂઆ બાલ બ્રહ્મચારી;
દઈતા આઠેંનેં પ્રતિબોધી, સરવ હૂઆ વ્રતધારી. અડ૦ ૪
માહરા કુલમેં સાતમેં પાટે, થૂલિભદ્ર સૂરિરાયા;
કોસ્યા વયણે તે નવ ચલિયા, જગ જસ ઘોષ બજાયા. અડ૦ ૫
સોહમકુલને ગૌતમ ગોત્ર, ધનધન જોડ સવાઈ;
તેહમાં હું છું તેરમો પટધર, **જુગપ્રધાન** વડાઇ. અડ૦ ૬
પાંચે કરતાં ચોથા વ્રતનો, પાપ કહ્યો વીતરાગે;
બ્રહ્મચર્યસમ નહીં વ્રત બીજો, ધન્ય જે વિષયનેં ત્યાગે. અડ૦ ૭
સ્ત્રી સંગે નવલાખ છે ગર્ભંજ, વલી અસંખ્યાત કહીયા;
ઈમ જાણી સંતોષ કરીને, મુનિવર ન્યારા રહીયા. અડ૦ ૮

શીલથી દેવ રહે જસ હાજર, શૂલી સિંહાસન થાવે,
શીલથી શીતલ પાવક પાણી, અહિ ફૂલમાલ થઈ આવે. અ૦ ૯
શીલથી દુરજન સજ્જન હોવે, શીલે જસ સોભાગ,
શીલથી સકલ મનોરથ સફલા, શીલથી ભવજલ તાગ અ૦ ૧૦
સતી સુભદ્રા સીતા માતા, ચંદનબાલા માડી,
મૃગાવતી ને શીલવતીને, શિવપુર લગ પહોચાડી. અ૦ ૧૧
રાજીમતી ને બ્રાંહ્મી સુંદરી, કુંતા ને દમયતી,
દ્રુપદી કૌશલ્યા વલી સુલસા, પ્રભાવતી કુલવતી અ૦ ૧૨
જેહના જગમે જસના પડહા, આજ લગે બાજે છે,
જેહને નાંમે સંકટ ભાંજે, ગણધર વચને ગાજે છે. અ૦ ૧૩
ધનધન શ્રી નેમીસર પ્રભુને, રાજેમતિ ધનધન્ન,
અણુપરણ્યા જેણે સજમ લીધાં, બલિહારી કૃતપુન્ન અ૦ ૧૪
તે માટે સાભળ રે રુકિમણી, આઠ વરસે વ્રત લીનો,
હુ પરણ્યો છુ સજમ દઇતા, હવે નહીં તુઝ આધીનો! અ૦ ૧૫
ઉઠ હાથ* તું અલગ રહીને, સાભલ મુજ મુખ વાણી,
વરમાલા નિજ કઠ ઠવીને, પરણસ્યું શિવ પટરાણી અ૦ ૧૬
પાચેં ઇંદ્રિય હાથ કરીને, વાલ્યો વજ્ર કછોટો,
સજમ શીલ રતન મન ધરીયા, હવૈ નહીં કાંઈ તોટો. અ૦ ૧૭
મેરુ મહીધર ઠામ તજે જો, ઉદધિ મરજાદા મૂકે,
ચદ્રમડલથી પાવક પ્રગટે, તોહિ વયરસૂરિ નવિ ચૂકે અ૦ ૧૮
વયરસ્વામીસૂરિ ઉપદેશે, રુકિમણી મન વૈરાગ,
રાજીમતી પરે મુઝને તારો, એ મોટો સોભાગ. અ૦ ૧૯
બાલકુમારીઈ સજમ લીનો, ધનધન રુકિમણી બાલા,
ધનધન દપતી શીલ સુગંધી, શીલથી મગલમાલા. અ૦ ૨૦
એહવે બાર વરસને દુકાલે, સુઝતા આહાર ન મલીયા,
બહુ મુનિ સાથે અણુસણ કીધા, વયરસ્વામ શ્રુતબલીયા. અ૦ ૨૧
વીરથી પાસમે વરસે ચોરાસી (૫૮૪),*
સવત એકસો ચઉદા વરસે (૧૧૪), દપતી સુરપદ પાવે;
દીપવિજય કવિરાજ જગતમે, મહામગલ પદ પાવે. અ૦ ૨૨

દુહા

૧૪—આ૦ શ્રી વજ્રસેનસૂરિવર્ણન

વયર સ્વાંમ પાટેં પ્રગટે, ચઉદમેં પાટ વિશાલ;
વજ્રસેનસૂરીસરુ, જીવદયા પ્રતિપાલ. ૧
જગત સાહિ રૌરવ પડ્યો, મહાકાલ સબ દેસ;
ધાંન સર્વે મુંહઘાં થયાં, ઉદ્ધ્વસ હુઆ દેસ. ૨

ઢાળ—૭

(ધન ધન સંપ્રતિ સાચો રાજા—એ દેશી.)

શ્રી સોપરિક નયર અનોપમ, પાઉં ધાર્યા ગચ્છરાજ રે;
તિહાં નામે છે શ્રાવક જિનદત્ત, કોટિધ્વજ સાગ્રાજ રે.
વજ્રસેન સૂરીસર વંદો. (એ આંકણી) ૧
અન્ન વિના પરિવાર કુંટુંબ મલી, લક્ષ દ્રવ્ય એક ટંક રે;
વિષ ભેલી અન્ન પાચન કીધો, મરવા હેત નિઃશંક રે. વ૦ ૨
તિણે સમે શ્રીગચ્છરાજ સૂરીસર, ગયા ગોચરી ઘેર રે;
સકલ કુટુંબ પરિવાર મલીને, બેઠા છેં ભોજનેં હેર રે. વ૦ ૩
દેખી કહેં ગુરુરાજજી તેહનેં, મ કરો એહ અકાજ રે;
કાલે પ્રભાતે આવશે બહુલાં, પ્રચુલ તે અન્નનાં જહાજ રે. વ૦ ૪
ગુરુનાં વચન સુણી સહુ હરખ્યા, ભૂમિ ભંડાર્યાં અન્ન રે;
સકલ કુટુંબ ઉપવાસ કરીનેં, ધ્યાન ધરે એક મન્ન રે. વ૦ ૫
હૂઓ પ્રભાત ને પ્રવહણ આયા, અન્ન પ્રચુલ હુઓ તાંમ રે;
સકલ કુટુંબ મન એમ વિમાસે, ઉપગારી ગુરુ સ્વાંમ. વ૦ ૬
વિષ ભક્ષણથી આરત ધ્યાને, જીવ દુરગતિમેં પડતો રે;
ધરમની વાસના કાંઈ ન રહેતી, ચોરાસી રડવડતો રે. વ૦ ૭
ઈણ ચેતનજી વાર અનંતે, ભોગવિયા સુરભોગ રે;
નરસુખ સુરસુખ વાર અનંતે, મેલવીયા કેઇ યોગ રે. વ૦ ૮
તોહી ચેતન તૃપત ન પામ્યો, પુદ્‌ગલમેં રહ્યો માચી રે;
ધરમ વિના રડવડિયો ચઉ ગતિ, મોહવસેં રહ્યો રાચી રે. વ૦ ૯

અવ્રતીપણુમેં મરણુ હોતો તો, દુરગતિ હોત અજાણુ રે,
ગુરુ ઉપગાર થકી ઉગરીયા, ઉગરીયા દસ પ્રાંણુ રે ૧૦ ૧૦
માટે સજમ વ્રત આદરીઇ, કરવા આતમ કાજ રે,
એમ વિમાસી કુટુંબ તિહાં સઘલે, આદરે સજમરાજ રે. ૧૦ ૧૧
જિનદત્ત શેઠને નારી નિરુપમ, ઈશ્વરી નામ છે તાસ રે,
[1]નાગેંદ્ર [2]ચંદ્ર [3]નિવૃત્તિ[4] વિદ્યાધર,
પુત્ર એ ચ્યાર છે ખાસ રે. ૧૦ ૧૨
સકલ કુટુંબ મલી ગુરુજી પાસે, ઉલસિત સજમવત રે,
લીધા વ્રત ગુરુરાજ સમીપે, ધનધન મુનિજન સત રે. ૧૦ ૧૩
એકસો અઠાવીસ વર્ષ આઉખુ, ભોગવી વજ્ર[સેન]સૂરિરાય રે,
વીરથી છગે વીસે (૬૨૦) વરસે,*
સ વત એક પચાસા (૧૫૦) વરગે, સૂરિ અમરપદ પાય રે ૧૦ ૧૪
નવથી તે ચઉદ લગી પટ પાટે, કોટિક બિરદ ગવાય રે,
એહની શાખા પડગચ્છ બહુ, થેરાવલીમે કહાય રે. ૧૦ ૧૫
ચઉદમેં પાટ ને સાતમી ઢાલે, સૂરીશ્વર ગુણ ગાયા રે,
દીપવિજય કહે વજ્રસૂરિ લગ, કોટિક બિરદ કહાયા રે ૧. ૧૬
"ઇતિ શ્રી કોટિકગચ્છ બિરદ દ્વિતીય."

દુહા

ચ્યાર શિષ્યનાં નામની, પ્રગટી શાખા ચ્યાર,
નાગેંદ્રી સાખા પ્રથમ, બીજી ચંદ્ર ઉદાર ૧
ત્રીજી નિવૃત્તિ કરી, ચોથી વિદ્યાધરી નાંમ,
સાખા પડસાખા હુતે, ચોરાસી ગચ્છ* તાંમ ૨

૧૫—આ૦ શ્રી ચંદ્રસૂરિવર્ણન

ચ્યાર શિષ્યમાંહે ચતુર, ચંદ્રસૂરિ ગચ્છરાજ,
વજ્રસેનના પાટવી, ભવોદધિ તરન જહાજ ૩

ઢાળ—૮

(હરિ હુ તો ભગવા ગઈતી તટ યમુનાનું નીરજે-એ દેશી)
હાંરે વારી ચંદ્રસૂરિ ગુણનૂરી શ્રી મહારાજ જો,
પનરમં પાટે રે જ્ઞાન દિવાકરુ રે લોલ

હાંરે વારી ચંદ્ર જિસ્યા છે ઉજ્જવલ જેહના ભાવ જો,
ચઢતે રે પરિણામેં ગુણના સાગરુ રે લોલ. ૧
હાંરે વારી ચંદ્ર જીસ્યો છે ઉજ્જવલ જસનો પુંજ જો,
ચંદ્ર જિસી છે કીરત ગુરુની ઊજલી રે લોલ;
હાંરે વારી વ્રત જેહનાં છે ઉજ્જવલચંદ્ર સમાન જો,
ગુરુકુલ ઉજ્જવલ ઉજ્જવલ મતિં છે નિરમલી રે લોલ. ૨
હાંરે વારી ચંદ્ર જિસ્યાં છે ઉજ્જવલ જેહનાં જ્ઞાન જો,
ચંદ્ર જિસ્યો છે સમકિત દરસન ઊજલો રે લોલ;
હાંરે વારી ચંદ્ર જિસ્યો છે ચારિત્ર ચઢતેં રંગ જો,
ચંદ્ર જિસ્યો મન ઉજ્જવલ પરિણામે ભલો રે લોલ. ૩
હાંરે વારી તપસ્યા ઉજ્જવલ ચંદ્ર જીસી સુખકાર જો,
ચંદ્ર જીસ્યો કુલ ઉજ્જવલ માતપિતા તણો રે લોલ;
હાંરે વારી ચંદ્ર જિસ્યો છે ઉજ્જવલ વ્રત પચ્ચખાંણ જો,
ચંદ્ર જિસી જસ કિરીયા મન દ્રઢ આપણો રે લોલ. ૪
હાંરે વારી ચંદ્ર જિસ્યો છે ઉજ્જવલ ગુરુ ઉપદેશ જો,
ઉજ્જવલ સિક્ષા ને વલી ઉજ્જવલ વાચણા રે લોલ;
હાંરે વારી ચંદ્ર જિસી છે ઉજ્જવલ પૃચ્છા સ્વામ જો,
ચંદ્ર જીસી છે ઉજ્જવલ શ્રુતની ધારણા રે લોલ. ૫
હાંરે વારી ચંદ્ર જીસ્યા છે સાધન ચઢતે રંગ જો,
ધરમ ધ્યાન છે ઉજ્જવલ ચંદ્ર જીસ્યો સદા રે લોલ;
હાંરે વારી ચંદ્ર જીસ્યો છે ઉજ્જવલ શાસન માંહે જો,
ઉજ્જવલ કરુણા જયણા આચરણા સદા રે લોલ. ૬
હાંરે વારી ચંદ્ર પરેં ઇમ ઉજ્જવલ ગુણથી સ્વામ જો,
ગુણ પરિણામેં નાંમ તે ચંદ્રસૂરિ થયા રે લોલ;
હાંરે વારી ભૂમંડલપર વિચરંતા સૂરિરાજ જો,
કુમતિતિમિરહર શ્રી જિનશાસનમાં કહ્યો રે લોલ. ૭
હાંરે વારી વીરથી ષટસત ત્રીસે વરસે (૬૩૦) હોય જો;*
હાંરે વારી સંવત એકસો સાઠ (૧૬૦) વરસે હોય જો,
ચંદ્ર બિરુદ ગચ્છ ત્રીજો નામ મનોહરૂ રે લોલ;

હાંરે વારી ગુરુ ગુણ માલા સ્તુતિ ગાવે ગુણવંત જો,
ધ્યાવે રે મન પાવે સકલ સુહંકરુ રે લોલ. ૮

"ઇતિ ચંદ્ર બિરદ ત્રીજો."

હાંરે વારી ચદ્ર બિરદમેં ગચ્છ ઘણા સમુદાય જો,
હૂઆ રે બહુ સૂરિ પાટપરંપરા રે લોલ,
હાંરે વારી સૂરિ ધનેસર ચંદ્રગચ્છમેં હોય જો,
શેત્રુંજામહાતમ કીધો ગુણસાગરે રે લોલ. ૯
હાંરે વારી ધનધન જિનદત્ત ગોણકુલે પ્રભુ ચંદ જો,
ધનધન ઈશ્વરીમાતા કુખ સમુદ્રને રે લોલ,
હાંરે વારી ધનધન સોહમપાટપટોધર નંદ જો,
દીપવિજય કવિ પ્રણમેં ચંદ્રસૂરીંદ્રને રે લોલ. ૧૦

દુહા

૧૬—આ૦ શ્રી સામંતભદ્રસૂરિવર્ણન

ચંદ્રસૂરિ પટ્ટેશ વિભુ, સર્વે સૂરિ સિરતાજ,
સોલમા પટધર જાણીઈ, સામંતભદ્ર મહારાજ. ૧
સોલ કલા શશિ સમ વદન, જિપક સોલ કષાય,
રાગ દ્વેષ અરિથે લડયા, ગુણ નિષ્પન્ન કહાય. ૨
કરમ શત્રુથે જીતવા, ધર્યો સામંત સભાય,
તિણે શ્રીસામંતભદ્રજી, નામ પ્રમાણ ધરાય. ૩

ઢાળ—૯

(શ્રી સંભવજિનશું પ્રીત, અવિહડ લાગી રે—એ દેશી)

સામંતભદ્રસૂરિરાજ, સોલમે પાટે રે,
પ્રભુ વિચરે દેશ વિદેશ, બહુ મુનિ થાટે રે. ૧
અપ્રતિબંધ વિહાર, જયણા કરતા રે,
નિત જિનવાણી ઉપદેશ, ભવિ અનુસરતા રે. ૨
બહુ વિધ તપસ્યા રંગ, આતમ ભાવે રે,
પ્રભુ ષટ જંતુ પ્રતિપાલ, ધરમ બતાવે રે. ૩

ધર્યો શીલ સંન્નાહ, ભય નવિ ધારે રે;
ગુરુ ચરણ કરણ ગુણધીર, મોહ મદ વારે રે. ૪
કરે તપસ્યા પૂર, વનમાં રહેવા રે;
દુઃકૃત પૂરવ કરમ, પરિસહ સેહેવા રે. ૫
પલ્લિપતિ બહુ ભીલ, વનના વાસી રે;
ગુરુ તેહને દેઈ ઉપદેશ, કિયા ગુણરાસી રે. ૬
કેઈ કરે પચ્ચકખાણ, હિંસા કેરાં રે;
વલી અલિક વચણ વ્રત નીમ, લિઇં ઘણેરા રે. ૭
ચોરી કરવા નીમ, ભોજન રાતે રે;
કેઈ શીલતણા સંતોષ, લેઈ બહુ ભાંતે રે. ૮
વલી ચાડી થાપણમોસ, કેઇ પચ્ચકખાણ કરે;
કેઈ પરદારા સંતોષ, કેઇ વ્રત નિયમ ધરે. ૯
ઇંમ ભીલ નેં તસ્કર લોક, બહુ ઉપદેશીયા રે;
પ્રભુ જૈનધરમ કુલ રીત, બહુ ઉપકાર કીયા રે. ૧૦
વલી સાંબર મૃગ ને સિંહ, જીવ જે વનના રે;
સહુ તે પામ્યાં પ્રતિબોધ, ભદ્રક મનના રે. ૧૧
વેર નહિ મનમાંહે, વિચરે રંગે રે;
અતિસય એ સૂરિરાજ, બેસે સંગે રે. ૧૨
વૃક્ષ સવે હોય નમ્ર, અતિસય ભાવે રે;
હોય ઇતિ ઉપદ્રવ દૂર, જિહાં ગુરુ ઠાવે રે. ૧૩
ઇન વનમેં વસતેં વાસ, લોક કહે સઘલા રે;
એ તો વનવાસી સૂરિરાજ, તપસાધન સબલા રે. ૧૪
વીરથી ષટ સત ને, પેંતાલીસ (૬૪૫) વરસે રે*;
વલી સંવત જાણો રે, એકસોસિત્તરમેં (૧૭૦) રે;
વનવાસી ચોથો રે, બિરદ થયો હરસે રે. ૧૫
હું તો પ્રણમું એહના રે, ચરણકમલ ભાવે;
ધન જગ ઉત્તમ રે, ગુરુના ગુણ ગાવે. ૧૬
પ્રહ ઊઠી સમરો રે, સોહમ પટધરને;
હોય વાંછિત સફલા રે, સ્તવતાં સૂરિવરને. ૧૭

વનવાસી બિરદમે રે, વીસ સૂરિ કહુ છુ,
કવિ દીપવિજય કહે રે, ગ્રથ થકી લહુ છુ. ૧૮

ઇતિ સંવત ૧૬૦ વનવાસી બિરદ ચતુર્થં (૪)

ઇતિ શ્રી પ્રાગવાટ્ જ્ઞાતીય શાહ દલાશ્રીપત કુલોત્પન્ન **અનોપચંદ્ર વ્રજલાલ** આગ્રહાત્ સકલપંડિતપ્રવર પ. પ્રેમવિજયગણિ, પ.રત્નવિજયગણિના શિષ્ય **પ. દીપવિજય** કવિરાજ બહાદરેણ વિરચિતે શ્રી સોહમકુલરત્ન પટ્ટાવલી પ્રાકૃત પ્રબંધે નિર્ગ્રંથ બિરદ ૧ કોટિક બિરદ ૨ ચંદ્ર બિરદ ૩ વનવાસી બિરદ ૪ એવ ચત્વારિ બિરદ ષોડશ પટોધર સૂરિવર્ણંન નામ પ્રથમોલ્લાસ ॥૧॥

દ્વિતીય ઉલ્લાસ

અથ દ્વિતીયોલ્લાસઃ પ્રારભ્યતે

દુહા

૧૭—આ. શ્રી વૃદ્ધદેવસૂરિ અને ૧૮—આ. શ્રી પ્રદ્યોતનસૂરિવર્ણન—

ગૌતમ ગણધર પદ નમી, સારદ માત પ્રકાશ;
પ્રેમ ગુરુ સુપસાયથી, વરણું દ્વિતીય પ્રકાશ. ૧
સામંતભદ્રનો પાટવી, સત્તરમો સૂરિરાજ;
વૃદ્ધદેવસૂરીસરુ, સવે સૂરિ શિરતાજ. ૨
ષટસત સિત્તર(૬૭૦)વીરથી, વરસ ગયાં જબ હોય;
નાહડદે મંત્રી કીયો, વીરદેહરો સોય. ૩
વૃદ્ધદેવસૂરીસરે, તેહ પ્રતિષ્ઠા કીધ;
નગર નામ **સાચોર** હે, સકલ મનોરથ સિદ્ધ. ૪
વૃદ્ધદેવ પટધર વિભુ, શ્રી **પ્રદ્યોતન** સૂર;
અષ્ટાદસમો પાટવી, દિનદિન ચઢતે નૂર. ૫

૧૯—આ. શ્રી માનદેવસૂરિવર્ણન—

પ્રદ્યોતનસૂરિ પટે, **માનદેવ** ગચ્છરાજ;
ઓગણીસમો પટ્ટધર પ્રભુ, વરનું તસ સામ્રાજ. ૬

ઢાળ—૧૦

(જગતગુરુ તારજો રે, તારજો દીનદયાલ; પરમ ગુરુ તારજો રે—એ દેશી)

પાટ મહોત્સવને સમેં રે, લક્ષ્મી સરસ્વતી દોય;
દીઠી દોય ખભા પરે રે, ગુરુ ચિંતવના હોય.
પટોધર તારજો રે, તારજો દીન દયાલ;
પટોધર ઓગણીસમો ગચ્છરાજ (એ આંકણી) ૧
ગુરુને મન ચિંતા હૂઈ રે, હુઓ અઘટિત કામ;
આગળ એ વ્રત ભાંગસે રે, રહેસ્યૈં નહિ થિર ઠામ. પ૦ ૨
ગુરુનું મન તિહાં ઓલખી રે, સૂરિ વિમાસે વિચાર;
"આજ થકી લેવો નહિ રે, ભક્ત શ્રાવકનો આહાર. પ૦ ૩

વિગય વાવરવી નહિ રે, આજ થકી વ્રત નીમ,"
જાણી ગુરુ રાજી હૂઆ રે, રહેશે એ થીર ખીમ. પ૦ ૪
વિગય ત્યાગે આહારથી રે, બહુ દુરબલ થઈ દેહ,
ફરી ચ્યાર દેવી હાજર હૂઈ રે, નામ કહુ હવે તેહ. પ૦ પ
જયા વિજયા પદ્માવતી રે, અપરાજિતા એ ચ્યાર,
અહનિશ સૂરિ હાજર રહે રે, નહુલાઇ શહેર મઝાર પ૦ ૬
એહવે સાકંભરી નયરમા રે, સાકિની ડાકિની શોર,
ઉપદ્રવ સઘલા શહેરમા રે, મારી મરકીનુ જોર પ૦ ૭
ગુરુજી નાહુલાઈ જાણીને રે, સઘે લખિયો લેખ,
મહા ઉપદ્રવ વારવા રે, ઉપગાર કરજો વિશેષ પ૦ ૮
લેખ જોઇ ગુરુરાજજી રે, કરવા પર ઉપગાર,
મત્રગર્ભિત સ્તવના કરી રે, લઘુશાંતિ સુખકાર પ૦ ૯
પત્ર લિખિ તિહા મોકલ્યો રે, લઘુશાતિ વિધિ એહ,
પવિત્રપણે ભણજ્યો સહુ રે, છાટજો નમણુ કરેય. પ૦ ૧૦
હરખિત સઘે તે કીયો રે, વિઘન થયા વિસરાલ,
જે કોઈ વિધિ સહિત ભણે રે, તેહને મગલ માલ. પ૦ ૧૧

૨૦—આ શ્રી માનતુગસૂરિવર્ણન—

માનદેવના પાટવી રે, માનતુંગ ગચ્છરાજ,
સોહમથી પટ વીસમે રે, હૂઆ શ્રી મહારાજ પ૦ ૧૨
તાસ ચરિત્ર કહુ લેશથી રે, સુણીઈ ભવિક ઇક મન્ન,
ધારાપુરી ઉજેણુમા રે, મોટો ભોજ રાજન્ન પ૦ ૧૩
તેહ નયરમે વિપ્ર છે રે, બાંણુ મયૂર તસ નામ,
સગપણુ સસરો જમાઈ છે રે, વિદ્યા કુલ સુધામ. પ૦ ૧૪
ચઉદ વિદ્યા ચ્યાર વેદના રે, શાસ્ત્ર સર્વે પ્રવીણુ,
દીપવિજય કવિરાજના રે, નૃપતિ સદા ગુણલીન. પ૦ ૧૫

દુહા

સસરો જામાતા બેહુ, કરતા શાસ્ત્ર વિવાદ,
હાર જીત સાખી નૃપતિ, ન દીઈ એ કોઈ દાદ. ૧

ચ્યાર લાખ રઘુવેદ હે, યજુર્વેદકો માંન;
લાખ પાંચ નેવું સહસ, બીજો વેદ પ્રમાંન. ૨
તીન લાખ એંસી સહસ, સામ વેદકો ગાન;
લાખ તીન ને સઠ સહસ, વેદ અથર્વણ જાંન; ૩
અંગ ગ્રંથ અડસઠ સહસ, ઉપનિષદ પુનિ હોય;
એક લાખ બ્યાસી સહસ, ગ્રંથ માન હેં સોય. ૪
પરિશિષ્ટ સંખ્યા કહું, સહસ અઢાર સુજાન;
એ સાતે વસ્તુ તણા, પાઠી હોય પ્રમાણ. ૫
ચ્યાર વેદ ષટ્ અંગ હે, ઉપનિષદ છત્તીસ;
પરિશિષ્ટ બહોંત્તર મલી, સહુ ગ્રંથ લાખ વીસ. ૬
વીસ લાખ એ ગ્રંથના, પાઠ કહેં ભટ હોય;
અષ્ટાદશ પૌરાણ પુનિ, ષટ્ ભાષામય સોય. ૭

ઢાલ—૧૧

(પ્રભુ ચિત્ત ધરીને અવધારો મુજ વાત—એ દેશી)

જામાતા સસરો હો અહનિશ, કરતા શાસ્ત્રનો વાદ;
એ કોઈ ન્યૂનાધિક નહી જી, જામાતા વિષવાદ.
સહુ શ્રોતા સુંણઈં આગલ એ અધિકાર (એ આંકણી). ૧
જામાતાઈં ચંડી દેવી, સમરન કીધ ઉદાર;
કાંઇક હુઈ ચઢતી કલાજી, સસરોજી કરે રે વિચાર. સ૦ ૨
ગુપ્તપણે સસરાજી રાતેં, આયા જમાઇને ઘેર;
ઊભા વાત સુણે છે ઘરની, કાંન દેઈ બહુ પેર. સ૦ ૩
તેહ સમેં ઘરમાંહે લડે છે, ધણીધણીયાણી રે હોય;
તાતને દીઠો ઊભો હેઠલ, પુત્રી ચિંતવણા હોય. સ૦ ૪
બાપ થઇને ચરિત્ર સુતાનું, જોવું ન ઘટે એહ;
પતિવ્રતાઈ શ્રાપ દીઓ તબ, કુષ્ટિ થયો તવ દેહ. સ૦ ૫
સસરે સૂરજદેવ આરાધ્યો, પ્રસન્ન હુઓ રવિ દેવ;
તેહથી કોઢ ન દેખેં કોઇ, વાદ કરે નિતમેવ. સ૦ ૬

ભોજ કહે એ ન્યાય ન હોવે, જાઓ સરસ્વતી પાસ,
કાશ્મિર દેશે બેહુ જણ ચલિયા, જીહાં છે માત નિવાસ. સ૦ ૭
માતાજી મનમાંહી વિમાસી, આઈ સમઝાવા હોય,
અધવિચ ટીકા ઙકારની, પોઠી પાંચસે હોય. સ૦ ૮
પૂછે સસરો જામતા તિહા, "સ્યું છે પોઠીયા માંહે,"
તે કહે "ઙકારની ટીકા", વિસ્મય હોઉ મનમાહે સ૦ ૯
બીજી વાર હજાર દેખાડયા, ત્રીજીઈ દોય હજાર,
માની ગલાન થયા તે બે જણ, ચિત્ત વિમાસણ ધાર. સ૦ ૧૦
એક અક્ષર ઙકારની ટીકા, સાંભલી નહિ શ્રવણેણ,
તો શાસ્ત્રપાર કિણવિધ પાંમીજે, ગર્વ કરીજે કેણ. સ૦ ૧૧
ચોથુ પદ એકેકુ બેહુને, દીધુ છે સારદ માય,
ત્રણ પદ પૂરી બેહુ જણેજી, શ્લોક કીયા મન ભાય. સ૦ ૧૨
પ્રગટ થઈ બોલી તવ જનની, હુ છુ સારદ દેવ,
દોય બરોબર પંડિત છો તુમ, પ્રસન્ન હુઆ છે ભૂદેવ સ૦ ૧૩
ધારા નયરીઈ બેહુ આવ્યા, ભોજને કહ્યો રે વૃત્તાત,
નૃપતે બહુ સનમાનીયાજી, માલવદેસ શ્રીમત સ૦ ૧૪
અહનિશ રાજસભામાંહેજી, શાસ્ત્રતણો રે અભ્યાસ,
દીપવિજય કવિરાજ સદાઈ, સરસ્વતી માત પ્રકાશ સ૦ ૧૫

દુહા

એક દિન નૃપતિ સભા વિચેં, બોલે વયણ વિલાસ,
જૈનમાહે કોઈ હસ્યૈ, એહવો જ્ઞાન પ્રકાશ. ૧
પ્રધાન શ્રાવક તિણે સમે, કહે સુણો મહારાજ,
માનતુંગસૂરિસરુ, મુજ ગુરુ છે ગચ્છરાજ ૨
સુણી નૃપત તેડયા ગુરુ, કહે સુણો સૂરિરાજ,
ચમત્કાર મુઝ દાખવો, તુમ વિદ્યા સાम्राज. ૩
ઈમ કહી ઓરડા ભીંતરે, બેસાર્યો તિહા સ્વાંમ,
તાલાં અડતાલીસ દેઈ,* સૂતો નૃપ નિજ ધામ. ૪
ગુરુઈ તિહાં સમરન કિયો, સાસન દેવી માત,
ચકેસરી પ્રગટ હુઈ, રવિ તેજ સાક્ષાત. ૫

ઢાળ—૧૨

(ભરતનૃપ ભાવશું—એ દેશી)

ઋષભ પ્રભુ સ્તવના કરે એ, ભક્તામર સ્તવરાજ;
નમો સૂરિરાજને એ.
શ્લોક તણી ઉદ્ઘોષણા એ, માંનું જલધર ગાજ. ન૦ ૧
જીમજીમ કાવ્ય ભણે સૂરિ એ, તિમતિમ દેવ પ્રભાવ; ન૦
તડ તડ તાલાં ઊઘડે એ, જુઓ જુઓ પુન્ય સભાવ. ન૦ ૨
કાવ્ય અડતાલીસથી થયાં એ, તાલાં અડતાલીસ* દૂર. ન૦
સૂરિ ઉપાસરે આવિયા રે, ધન શાસન વડ નૂર. ન૦ ૩
નૃપતિ પ્રભાતે દેખીને એ, ચમક્યો હૃદય મઝાર; ન૦
ધનધન એ સૂરિરાજને એ, જૈનધરમ જગ સાર. ન૦ ૪
ભક્તામરનાં કાવ્ય છે એ, ગર્ભિત મંત્ર પ્રયોગ; ન૦
સદ્ગુરુ જાણુ કૃપાથકી એ, પાંમે સુખ સંયોગ. ન૦ ૫
વીસમે પાટ પ્રભાકરું એ, શ્રી માનતુંગ ગચ્છરાજ; ન૦
શાસન જૈન દીપાવીઆ એ, સોહમ કુલની લાજ. ન૦ ૬
સંવત દોય બિલોતરે (૨૦૨) એ, દિગંબરા મત હોય; ન૦
સાતસેં ખોલે અંતર કીયો એ, તેહમાં મત દોય* જોય. ન૦ ૭

૨૧—આ. શ્રી વીરસૂરિવર્ણન—

વીરસૂરિ એકવીસમા એ, પટધર શ્રી ગણધાર; ન૦
સંવત બિલોતરા ત્રિસમે (૨૩૦) એ, જિનશાસન જયકાર. ન૦ ૮

૨૨—આ. શ્રી જયદેવસૂરિ. ૨૩—આ. શ્રી દેવાનંદસૂરિવર્ણન—

જયદેવસૂરિ બાવીસમા એ, પટધર શ્રી ગચ્છરાજ; ન૦
ત્રેવીસમો પટધર નમું એ, દેવાનંદ મહારાજ. ન૦ ૯
સંવત ત્રણ પંચોતરે (૩૭૫) એ, વલ્લભીપુરનો ભંગ; ન૦
સંવત ચ્યારબારોત્તરે (૪૧૨) એ, ઉપાસરાસ્થિતિ ચંગ. ન૦ ૧૦

૨૪—આ. શ્રી વિક્રમસૂરિવર્ણન—

દેવાનંદ સૂરીસરુ એ, ત્રેવિસમો પટધાર; ન૦
ચોવીસમા વિક્રમસૂરિ એ, ભંજન અરીય ઉદ્ધાર. ન૦ ૧૧

૨૫—આ શ્રી નરસિંહસૂરિવર્ણન—

નરસિંહસૂરિ પંચવીસમા એ, સમુદ્રસૂરિ વડ નૂર, ન૦
તાસ સબધ કહુ ભલાં એ, દિનદિન ચઢતે નૂર. ન૦ ૧૨

૨૬—આ. શ્રી સમુદ્રસૂરિવર્ણન—

રાવલજી શ્રી ખોમાણસી એ, ચીતોડ ઉદે પુર ભાણુ, ન૦
તેહના વશમે દિનકરુ એ, સમુદ્રસૂરિ ગુણુ જાણુ ન૦ ૧૩
નાગદ્રાનયર મેવાડમેં એ, થાપ્યા જૈન પ્રાસાદ, ન૦
બહુ ભવિજન પ્રતિબોધિઆ એ, છવ્વીશ પટ આહ્લાદ. ન૦ ૧૪
એ પ્રભુ સમુદ્રસૂરીસરુ એ, સોહમકુલમે ભાણુ, ન૦

૨૭—આ. શ્રીમાનદેવસૂરિવર્ણન—

માનદેવસૂરિજી તેહના એ, પાટવી સત્યાવીસમે જાંણુ. ન૦ ૧૫
પાટ વિના જે સૂરિ થયા એ, વરણું સમય પ્રસ્તાવ, ન૦
દીપવિજય કવિરાજજી એ, તારણુ ભવનિધિ નાવ. ન૦ ૧૬

દુહા

તત્કાલીન સૂરિવર્ણન—

સવત ચ્યાર સત્યોત્તરે(૪૭૭), હૂઆ ધનેસરસૂર,
તિણે સેત્રુંજામહાતમ કિઓ, સિલાદિત્ય હજૂર. ૧
મલ્લવાદિસૂરિ તણો, ભાણેજે નૃપ એહ,
ગુરુજી ચોમાસુ તિહા, નૃપતિ ધરમ સનેહ ૨
રાંકો વાંકો વાણિયા, શિલાદિત્ય પરધાંન,
તાસ સુતા પાસેં અછે, એક કાગસી જાન. ૩
નૃપતનયા બહુ હઠ કીયો, તેહ કાંગસી કાજ,
નૃપતે અતિ આગ્રહ કીઓ, ન દિઈ તેહ અકાજ. ૪
તેહથી નૃપ બહુ ક્રોધ કરી, દુભવિયા જણુ દોય,
ભાવીભાવ મિટે નહીં, જે હોણારી હોય. ૫
સાહ રાંકે વાંકે કિઓ, પાતસાહ ઈક અગ,
બહુ ફોજ લાવી કીઓ, નયર વલ્લભી ભંગ; ૬
શિલાદિત્ય નૃપતિ મરણ, નગરભગ દો વાર,
શ્રાદ્ધવિધિ માહે અછે, એહ તણો અધિકાર ૭

ઢાલ—૧૩

(વીર જિણેસર ઉપદીસેં—એ દેશી)

આ. શ્રી. દેવર્દ્ધિગણી ક્ષમાશ્રમણવર્ણન—

વીરથી નવસેંહેં એહેંસીઈં (૯૮૦), વિક્રમથી હવેં જાણો રે;
સંવત પાંચ દાહોતરે (૫૧૦), દેવર્દ્ધિ પૂજ્ય પ્રમાંણો રે;
ઉપગારી ગુરુ વંદીઈં (એ આંકણી). ૧

આગમ જાતાં જાંણીને, લખવા સૂત્ર ઉછાંહે રે;
મુનિપરિકર તેડચા સહુ, નયરી વલ્લભી માંહે રે. ઉપ૦ ૨
બીજો સ્કંદિલ સૂરિવરુ, પૂરવ દેસ સુઠાય રે;
મથુરા નયરઈ તેડીયા, સાધુ તણો સમુદાય રે. ઉપ૦ ૩
દોય ઠેકાણે દોય સૂરિ, જિનશાસન સણગાર રે;
સૂત્ર લિખ્યાં મુનિ મુખ થકી, કરવા જગ ઉપગાર રે. ઉપ૦ ૪
આચારંગાદિક સહુ, આગમ પણયાલીસ રે;
જીમ જીમ મુંનિને સાંભર્યા, તિમતિમ લખિયાં ઈસ રે. ઉપ૦ ૫
લખિઓ તેર વરસ પાછેં, કલ્પસૂત્ર શ્રુતરાજ રે;
તેથી નવસેં ત્રાણુંની, વાચના એહનેં કાજે રે. ઉપ૦ ૬
વલ્લભી મથુરી દો વાચના, હુઇ એકત્ર જીવારેં રે;
ફેર અંતર કેઈ બોલના, સુણીઇં તેહ વિચાર રે. ઉપ૦ ૭
ત્રિશલા સિદ્ધારથ નરપતિ, બારમેં સરગે તે જાવે રે;
આચારાંગમેં પાઠ એ, આવશ્યક ચોથે કહાય રે. ઉપ૦ ૮
એહવા કેઇ બોલના, ફેર છે આગમ માંહે રે;
“આપણુ દોય પ્રમાંણ છે”, એહની સંકા ન કાંહે રે. ઉપ૦ ૯
વલ્લભી મથુરી નયરીએ, સ્થાનક દોય કહાયા રે;
જિમ જિમ મુનિને સાંભર્યા, તિમ તિમ પાઠ લખાયા રે. ઉપ૦ ૧૦
અંગમાંહે ઉપાંગની, દીધી ભલામણ જેહ રે;
“જહાપન્નવણા–નંદી”એ, ગણધર વચન ન એહ રે. ઉપ૦ ૧૧
લખતા ગ્રંથ ગૌરવ હોવે, તેથી દેવર્દ્ધિ સ્વામી રે;
જે જે ઉપાંગમેં પાઠ છે, દીધી ભલામણ સાંમી રે. ઉપ૦ ૧૨

એ હેતુ સહુ જાણજ્યો, અગ પહેલાં ન ઉપાગ રે,
ગણધર શુ થના કિમ કરે, એ તો દેવાર્દ્ધિપૂજ્ય પ્રમાણ રે. ઉપ૦ ૧૩
શ્રી દેવાર્દ્ધિ શ્રી પૂજ્યજી, કીધો જગ ઉપગાર રે,
શાસન એકવીસ સહસનો, તેહમા સૂત્ર આધાર રે. ઉપ૦ ૧૪
જગ ઉપગારથી પૂજ્યજી, લાભ લિયા શિવરાજ રે,
એક ભવે સિવ પામસ્યે, દીપવિજય વડ લાજ રે. ઉપ૦ ૧૫

દુહા

શ્રી કાલિકાચાર્યવર્ણન—

વીરથી નવમે ત્રાણુંઈ (૯૯૩), સવત પાચ ત્રેવીસ (૫૨૩),
ત્રીજા કાલિકસૂરિજી, વિદ્યાધર ગછઈશ. ૧
સખેપે વરણુન કરુ, તાસ ચરિત્ર વખાણુ,
ગુણુવતા ગુણુવતના, ગુણુ ગાવે ગુણુ જાણુ. ૨
વિચરંતા સૂરિરાજજી, બહુ પરિવારે થોક,
ભૂમડલ પર ભવિજના, તારતા ભવિલોક. ૩

ઢાલ—૧૪

(મારુજી, નિંદડલી નેણાં રે બિચ ઘુલ રહી, ચુત રહી નેણાં સેણાં બિચ હો,
સાહિબાણી ઢોલા—એ દેશી)

ગુરુજી પયઠાણુ નગર પધારીયા, શાલિવાહન નૃપરાજ હો,
પટધારી સાહિબા;
ગુરુજી વદન નરપતિ આવીયો, પરિકર સબ સાઆજ હો, પટધારી સા.
ગુરુજી, વીર પટોધર વદીઇ (એ આંકણી) ૧
ગુરુજી પચાસિગમથી રે વહિયા, કરવા આતમ કાજ હો, પટ૦
ગુરુજી બહુ આડંબરથી કીઓ, નગરપ્રવેશ ગચ્છરાજ હો. પટ૦ ગુ૦ ૨
સાહિબા એહવે પજુસણ પરંના, મહોચ્છવના દિન આય હો; પટ૦
ગુરુજી નૃપને કહે પચમી દિને, પર્વ સવછરી થાય હો. પટ૦ ગુ૦ ૩
ગુરુજી નૃપતિ કહે ગચ્છરાજજી, એ દિન નહી અનુમાન હો, પટ૦
ગુરુજી એ દિન લૌકિક પર્વ છે, દો મુદિકી અભિધાન હો. પટ૦ ગુ૦ ૪

"ચિત્રકૂટપતિ પુત્રને રે, શિષ્ય કરે સૂરિરાય રે; સા૦
ઘર ઘર ફરસ્યે ગોચરી રે, મેહેણ્યાં જગત ગવાય રે. સા૦ ૧૨
તેથી સૂત પાછો લેઇ રે, દ્યો કોઇ ગામ ગરાસ રે;" સા૦
સાંભલી રાવલજી તિહાં રે, માગે સુત ગુરુ પાસ રે. સા૦ ૧૩
ગુરુ કહે દીક્ષા નહિ દિઆં રે, કરસ્યાં વણિક વિસાલ રે; સા૦
ઓસિયા માતની સાહાયથી રે, **શ્રાવક** કિઓ ઓસવાલ રે. સા૦ ૧૪
તેહનું ગોત્ર **સીસોદિયા** રે, તેહનાં વંશ મઝાર રે; સા૦
ગુર્જર દેશના શેઠજી રે, **શાંતિદાસ** પરિવાર રે*. સાજ૦ ૧૫
આમું પાતશાહી કહ્યા રે, જેહને બિરદ લખાય રે; સા૦
તેહના વંસમેં દીપતા રે, સાંપ્રત સહુ સુખદાય રે. સા૦ ૧૬
દીપાશાહ ખુશાલશાહ રે, **વૃખતશાહ** પુન્યવંત રે; સા૦
હિન્દુપતિના પાટવી રે, ગોત્ર સીસોદિયા વંશ રે. સા૦ ૧૭
તેહની વંશ પરંપરા રે, **સાહસ લખોધર** હોય રે; સા૦
મરુધર દેશ મેવાડમેં રે, ગોત્ર સીસોદિયા જોય રે. સા૦ ૧૮
શ્રીજિનશાસન દીપતા રે, છે **વીસા ઓસવાલ** રે; સા૦
દીપવિજય કવિ એ સહુ એ, જીવદયા પ્રતિપાલ રે. સા૦ ૧૯

દુહા

માહપતિ, રાહપતિ વર્ણન—

માહપતિ રાહપતિ દો તનય, તેહ તણો અધિકાર;
લેશ માત્ર વર્ણવ કરુ, વિક્રમ સંવત સય બાર (૧૨૦૦). ૧
વડા પુત્ર શ્રી માહપજી, મોસાળે બહુ વાસ;
રાહપજી રિસાઈ ચાલ્યા, ગઢ **ઈંરોડ** નિવાસ. ૨
રાવલજી આખર સમેં, સંવંત બારસેંહેં ખાસ;
વાસી સરગપુરી હૂઆ, પુત્ર નહિ કો પાંસ. ૩
સોનંગરા **સાલા** તિણેં, ગઢ કીધો નિજ હાથ;
માહપજી પેઠણુ નહિ દિયા, અછે ચિતોડો નાથ. ૪
કોઇ **ભાટ** અમરખ ધરી, ગઢ ઇંરોડે જાય;
વ્યતિકર સહુ સુણાવીઓ, રાહપજી મન ધ્યાય. ૫

રોમી પતશાહને મલી, લેઈ ફોજ સભાર,
ચિત્રકૂટ કાયમ કીઓ, સોનગરાઉ ખાર. ૬
સવત બાર ગુણતીસમેં (૧૨૨૯), રાહપજી નૃપરાજ,
વડ બધવ શ્રી માહપજી, આયા બેઠણુ રાજ. ૭
રાહપ કહે વડ બધવા! રાજ અમારે ભાગ,
હવે દાવા પોચે નહિ, નહિ તમારો લાગ. ૮
વડ બધવ કહે છોડ દો, રાવલ બિરદ સયાંન,
એમ કહી રીસાઈ ચલ્યા, ગલિયા કોટ સુથાંન ૯
ડુંગરપુર વાસ્યો વલી, રાવલ બિરદ કહાય,
સાંપ્રત એહી જ રીત છેં, વસપરપર રાય. ૧૦
બાપા રાવલથી સહુ(સરુ), કરણસિ રાવલ સીમ,
ચોવીસ રાવટા જાણિઇ, સહસ વરસમેં ખીમ. ૧૧

ઢાળ—૧૬

(જીરે જીરે સ્વામી સમોસર્યા—એ દેશી)

રાહપજી નૃપથી હુઓ, રાણપ બીરદ સવાય રે,
હિંદૂપતિ પાતશાહ છે, ગઢ ચિતોડ કહાય રે
નૃપ સહુ(સૌ)ભાગ્ય ભૂજબલી. ૧
બીજા રે નૃપતિને ઓપમા, લખવી રાજાધિરાજ રે,
ચિત્રકુટ નાથને ઓપમા, મહારાજાધિરાજ રે નૃપ૦ ૨
રાહપ રાણથી તેરમા, રાણા અજેસીંજી વારે રે,
તેહના પુત્ર છે સજજનસીં, તેરઈકસઠા(૧૩૬૧)મઝાર રે. નૃપ૦ ૩
ક્રોધથી દક્ષિણ આવિયા, તેહનો વસ સતારે રે,
છત્રપતિ સાહુ નૃપતિ લગી, ત્રેવીશ પાટ ઉદાર રે નૃપ૦ ૪
ચઉદમો રાણો હમીરસીહ, ઈકલિંગ દેહરો કરાયો રે,
કુંભોજી રાણ અઠારમો રે, કુભલમેર વસાયો રે નૃપ૦ ૫
રાણકપુરને દેહ રે, થાભા દોય કરાયા રે,
સવત ચૌદ પચાણુંઇ (૧૪૯૫), કુભો રાણ ગવાયા રે. નૃપ૦ ૬

વીસમો **રાયમલ્લ** રાણુથી, દેવલ્યો સેંહિંર કહાયો રે;
રાણુ **રતન** એકવીસમો, **પદમણી** કાજ લડાયો રે. નૃપ૦ ૭
બાર વરસ પાતસાહથી, લડિયો ભૂજબલ રાણુ રે;
સંવત સોલ ચોવીસમેં (૧૬૨૪), રાણુ ઉદેસિંહ ભાણુ રે. નૃપ૦ ૮
અકબર શાહથી બહુ લડ્યો, તુટ્યો ગઢ ચિત્તોડ રે;
સંવત સોલ પચીસમેં (૧૬૨૫), વસીયો ઉદેપુર જોડ રે. નૃપ૦ ૯
અમરસી રાંણુ પચીસમેં, ભુજબલથી બલ જોડ રે;
અકબ્બર રાજ ઉઠાય રે, લીધો ફેર ચિત્તોડ રે. નૃપ૦ ૧૦
અઠાવીસમો જે રાણુ છેં, **રાજસિંહ** તે રાજે રે;
દિલ્લિપતિ પાતસાહ છેં, ઔરંગજેબ સમાજે રે. નૃપ૦ ૧૧
તેહના ડરથી રે નાથજી, આયા **નાથદુવારે** રે;
સંવત સત્તર બત્રીસમેં (૧૭૩૨), **રાજસમુંદ્ર** કીયો સાર રે. નૃપ૦ ૧૨
ઓગણત્રીસમો રાંણજી, **જયસિંહ** રાણુ કહાય રે;
ઢેબર સરવર તિણેં કીઓ, સંવત સત્તરમેં થાય રે. નૃપ૦ ૧૩
પીછો નામ છે જેહનો, જાતે તે વણજારો રે;
પીછોલો સરવર તિણેં કીઓ, સમુદ્રની ઓપમા સાર રે. નૃપ૦ ૧૪
ઇમ સહુ રાણુપરંપરે, સાંપ્રત **ભીમસીં** ભાંણુ રે;
દીપવિજય કવિરાજ એ,* બિરદ દીઓ એહ રાણુ રે. નૃપ૦ ૧૫
રાવલ નેં રાણા સહુ, બિરદ ચિત્તોડાધીશ રે;
ચિત્રકૂટ ગઢપતિ સહુ હુઆ, ભુજબલી સહુ નૃપ ઇશિ રે. નૃપ૦ ૧૬

દુહા

આ૦ શ્રીહરિભદ્રસૂરિવર્ણન

ચિત્રકૂટ ગઢમેં તદા, સંવત પાંચ મઝાર;*
રાજ કરે મહાભુજ બલી, રાવલ **સગતકુમાર**. ૧
તેહ નયરમેં વિપ્ર છે, **હરિભદ્ર** ઇંણ નાંમ;
પૂરવ સંજોગે હુઓ, વિદ્યાકુંભ સુધામ. ૨
ચ્યાર વેદ ખટ અંગ હે, ઉપનિષદ છત્તીસ;
પરિશિષ્ટ બહોંતેર મિલી, સહુ ગ્રંથ લખ વીશ. ૩

વીસ લાખ એ ગ્રંથ છે, ચ્યાર વેદકો માંન,
વિદ્યા ચઉદ નિધિ સમો, હરિભદ્ર ભટ જાન. ૪
ધરે ગૌરવ મનમાં ઇસ્યો, જગ નહિ વાદી કોય,
વિદ્યાવાદ વિના તવાં, પેટ આફરો હોય ૫
જે વાદિ હારે તદો, ચરે ઘાસ પીઇ નીર,
મુજને જીતે તેહનો, શિષ્ય હોઉં તસ તીર. ૬
પેટે પટબંધન કરી, કરી પ્રતિજ્ઞા એમ,
નિજ પટકમેં નિત રહે, ચિત્રકૂટ બિચ ખેમ. ૭

ઢાળ—૧૭

(વાહલમ વેહેલા રે આવજ્યો—એ દેશી)

એક દિન હરિભદ્ર ભટ તિહાં, જાવેં ચઉટા મઝાર રે,
ઉપાસરેં મહાસતી સાધવી, યાકિની નાંમ ઉદાર રે
ધન ધન હરિભદ્ર સૂરિવરા. (એ આંકણી) ૧
સૂત્રની ગાથા રે સાભલે, સમજિઓ નહી કાંઈ ભાવ રે,
કાંન દેઈ ફરી સાભલે, માંનું ભવજલ નાવ રે ધ૦ ૨
ગાથા —चक्किदुग हरिपणग पणग चक्कि य केसवो चक्कि।
केसव चक्कि केसव दुचक्कि केसवचक्कि य ॥१॥

એ ગાથાનો અર્થ—૧ ભરત, ૨ સગર એ બે ચક્રિ જોડે થયા, પછે ૧ ત્રિપૃષ્ઠ, ૨ દ્વિપૃષ્ઠ, ૩ સ્વયભૂ, ૪ પુરુષોત્તમ ૫ પુરુષર્સિં એ પાંચ વાસુદેવ લાગલગી થયા, પછે ૩ મઘવા, ૪ સનતકુમાર, ૫ શાંતિનાથ, ૬ કુંથુનાથ, ૭ અરનાથ એ પાંચ ચક્રવર્તી લાગલગી થયા, પછે એક ૬ પુંડરીક વાસુદેવ થયો. પછી એક ૮ સુભૂમ ચક્રિ થયો, પછી એક ૭ શ્રીદત્ત વાસુદેવ થયો પછી એક ૮ મહાપદ્મનવમો ચક્રિ થયો, પછે એક ૮ લક્ષ્મણ વાસુદેવ થયો, પછી ૧૦ હરિષેણ ચક્રિ, ૧૧ જયચક્રિ એ બે ચક્રી લાગલગી થયા, પછી એક ૯ કૃષ્ણ વાસુદેવ છેલ્લો થયો, પછી એક ૧૨ બ્રહ્મદત્ત ચક્રિ છેલ્લો થયો.

ગાથા એ સાંભલી બોલિઓ, ચકચકમેં ન સમઝાય રે,
માત કહે ભટજી સુણો, સૂત્રની ગાથા કહાય રે ધ૦ ૩

ભાષા ષટ ચઉવેદના, વિદ્યા ચઉદના જાણ રે;
બિરદના ધાર છો એહવો, ખોટો બિરદ ન પ્રમાંણ રે. ધ૦ ૪
આગથી ભાસ નથી જાણતા, ભાષા ષટ કિમ હોય રે;
સાંભલી ચિંતવે ભટ તિહાં, કહિઈં માતજી સોય રે. ધ૦ ૫
યાકિની સાધવીઇં કહ્યો, ગાથા અર્થ વિચાર રે;
સુણી ભટ મનમાં ચિંતવી, કરી પ્રતિજ્ઞા સંભાર રે. ધ૦ ૬
"જીતે તેહનો શિષ્ય હવું", એહ પ્રતિજ્ઞા મેં કીધ રે;
તે ઈણી સાધવી જીતીઓ, સાચી પ્રતિજ્ઞા એ સિદ્ધ રે. ધ૦ ૭
સંજમ દીઓ મુઝ માતજી, તુમે મુઝ ગુરુરાજ રે;
માતજી કહે ઘટતો નહી, સાધવી કર મુનિરાજ રે. ધ૦ ૮
મુઝ ગુરુ શ્રી ભટ્ટાચાર્યજી, ચાલો તેહની પાસ રે;
આવીઓ તેહ કને ઓલખી, લિઇં સંજમવ્રત ખાસ રે. ધ૦ ૯
સૂત્ર આગમ સહુ અભ્યસ્યાં, દીધો સૂરિ પદ જોગ રે;
મઠ ચોરાસી જે અન્ય તણા, જીતિયા પુન્ય સંજોગ રે. ધ૦ ૧૦
હોય ભાંણેજ છે સૂરિતણા, હંસ પરમહંસ નામ રે;
તેહને બુઝવી દીખિયા, ગયા તે બોધને ઠામ રે. ધ૦ ૧૧
બેહુ જણ વેષ જુદો કરી, પાઠે શાસ્ત્રના મર્મ રે;
કોઈ એક ભેદથી જાંણીયા, ઓલખ્યા શ્રી જિનધર્મ રે. ધ૦ ૧૨
તેહ પરીક્ષાને કારણે, જૈન મૂરત કરી માંહે રે;
ચાલતાં પગથીયામાં ચણી, ઉપર પગ દેઈ જાય રે. ધ૦ ૧૩
તેડીયા હોયને છલ કરી, પગથિઈ જિનછબી દેખ રે;
પગ ન દીધો ખડીથી કીયા, જનોઈ ભાવ ત્રિરેખ રે. ધ૦ ૧૪
જાણીને ઓલખ્યા જિનમતી, હણવાને કીધ ઉપાય રે;
બેહુ જણે સમયને ઓલખી, કીઓ તિહાં જ પલાય રે. ધ૦ ૧૫
આગલે બેહૂ જણા પાછલે, ફોજનો છેં સમુદાય રે;
ચિત્રકુટ આવતે આવતે, સાંઝ પડી ને અકુલાય રે. ધ૦ ૧૬
સેંહેરની પોલ છે સાંકલી, રહી ગયા બેહુ જણ બાર રે;
આંતરી બેહુ જણાને હણી, ચલિયો ફોજ સંભાર રે.
જુઓ જુઓ કરમ વિચિત્રતા-(એ આંકણી). ધ૦ ૧૭

પ્રહ સમે તેહ માલીમ હુઇ, પુસ્તક સહુ એ મ ગાય રે;
અગ્નિનો સરણુ તેહને કીઓ, સૂરિ બહુ શોધ કરાય રે જુ૦ ૧૮
પુસ્તક માંહેથી નિકલ્યો, બોધનો એક આમ્નાય રે,
વસુધારા નામ મહામ ત્ર છે, દીપોચ્છવીઇ સુણાય રે જુ૦ ૧૯
દોયના વિરહથી બહુધરે(પરે), સૂરિ મન હૂઓ ખેદ રે,
ક્રોધથી બોધને મારવા, સૂરિને મનમા ઉમેદ રે. જુ૦ ૨૦
મ ત્ર આહ્વાનથી તેડિયા, બોધ તે ચઉદસે હે ચુમાલ રે,
તેલ કઢામાંહે હોમવા, સૂરિ હૂઆ ઉજમાલ રે જુ૦ ૨૧
તે સમે શાસન દેવતા, આવી તિહાં મહ માય રે,
એહ મોટા ગુરુ શાસને, ક્રોધથી કરે છે અન્યાય રે. જુ૦ ૨૨
એમ વિમાસીને ડોકરી, રૂપ કરી ગુરુ કને આય રે,
ડેડકી પાય આલોયણા, પુછે ગુરુ ગચ્છરાય રે. જુ૦ ૨૩
ગુરુ કહે એહ આલોયણ, અઠમ તપ કરો એક રે,
ડોકરી કહે એક ડેડકી, આલોયણ કહી છેક રે. જુ૦ ૨૪
પૂજ્ય આલોયણા કેટલી ? હોમસ્યો ચઉદસે હે ચોમાલ રે,
અઘટિત કામ એ પૂજ્યજી, જીવદયાપ્રતિપાલ રે. જુ૦ ૨૫
હુ છુ રે શાસનદેવતા, સાંભલી ગુરુ તસ વાણુ રે,
ક્રોધ સાંમી સહુ બોધને, છોડયા ગુરુ ગુણુજાણુ રે જુ૦ ૨૬
હરિભદ્રસૂરિ મન ચિ તવે, આલોયણ કુણ જોય રે,
દીપકવિ એ સૂરિરાજજી, પાપશીરુ નહી(સહી) હોય રે જુ૦ ૨૭

દુહા

ગુરુ કહે શાસનસૂરિ ! હુઓ મોટકો પાપ,
આલોયણ એહની વડી, વડો એહનો જાપ ૧
જ્ઞાની પૂરવધરૈ નહી, નહી કેવલી આજ,
અવધિ ચઉગ્યાંની નહિ, નહિ મોટો ગચ્છરાજ. ૨
તે માટે દેવી તમો, જઇ સીમ ધર પાસ,
આલોયણ લાવી કહો, હોવે દુ ષ્કૃત વિનાસ. ૩
જઈ દેવી પૂછયો તદા, કહે સીમ ધર સ્વામ,
ચઉદમેં સેં ચુ માલીસ કરે(૧૪૪૪),નવા ગ્ર'થ વડ નામ. ૪

નિઃપાપી સૂરિ હોસ્યે, દુઃકૃત સુકૃત એહ;
લાઘવ કર્મીં એ સહી, જિનધર્મિં દૃઢ મેહ. ૫
પ્રભુ વચન દેવી કહ્યો, ક્રિયા ગ્રંથ સૂરિરાય;
ચઉદસેંહે ચ્યાલીસને અસેં, આયુ અલ્પ જણાય. ૬
સંસારદાવા એહ સ્તુતિ, ચ્યાર ગ્રંથનો માંન;
ચઉદસેંહે ચોંઆલીસ કરી, પોહોતા અમર વિમાન. ૭
સંવત પાચ પંચ્યાસિઈ(૫૮૫), પોહોતા સરગ મોઝાર;
ભવભીરૂ એહવા સૂરિ, નામે જયજયકાર. ૮

ઢાળ—૧૮

(વહાલોજી વાઈ છે વાંસલી રે—એ દેશી)

૨૮—આ. શ્રી વિબુધપ્રભસૂરિ. ૨૯—આ. શ્રી જયાનંદસૂરિવર્ણન—

અઠ્ઠાવીસમો પટધર વંદીઈ રે, વિબુધપ્રભ સૂરિરાજ;
શ્રી જયાનંદસૂરિ ગુણત્રીસમા રે, સોહમ કુલની લાજ.
ગુરુ મારો હિએ છે દેસના રે—(એ આંકણી) ૧

૩૦—આ. શ્રી રવિપ્રભસૂરિ, ૩૧—આ. શ્રી યશોદેવસૂરિ,
૩૨—આ. શ્રી પ્રદ્યુમ્નસૂરિ અને ૩૩—આ. શ્રી માનદેવસૂરિવર્ણન—

ત્રીસમા રવિપ્રભ પટધર દિસતા રે, યશોદેવસૂરિ એકતીસ;
સૂરિ પ્રદ્યુમ્નજી નાથ બત્રિસમા રે, શ્રી માનદેવ તેત્રીસ. ગુ૦ ૨

વા. શ્રી ઉમાસ્વાતિવર્ણન—

એહવે સંવત સાતસેં વીસમેં એ* (૭૨૦), જુગપ્રધાન જગીસ;
વાચક ઉમાસ્વાતિજી હૂઆ રે, એકાવતારી સૂરીસ. ગુ૦ ૩

આ. શ્રી બપ્પભટ્ટસૂરિ—

વીરથી બારસેં બહોંતર (૧૨૭૨) જાણીઈ રે, સંવત આઠસેં પૂર;
બપ્પભટ્ટસૂરિનો જન્મ હુઓ તદા રે, જિનશાસન વડ નૂર. ગુ૦ ૪
આમનૃપતિ ગુરુજી પ્રતિબોધિઓ રે, પ્રભુશાસન શણગાર;
ચરિત્ર પ્રભાવકમાંહે વખાણીયા, ગુરુ શ્રાવક અધિકાર. ગુ૦ ૫
આમનૃપતિ પૂરવ ભવમાં હૂતો રે, જટધર તપસી નાંમ;
શાસનદેવી કહ્યો ભવ જાણીઓ રે, હોતી જટા તિણે ઠામ. ગુ૦ ૬

વિક્રમ સવત આઠ પચાણું રે(૮૯૫), સૂરિ અમર પદ પાય,
ધનધન આમનૃપતિ મહારાજને રે, ધનધન એ સૂરિરાય. ગુ૦ ૭

૩૪—આ. શ્રી વિમલચંદ્રસૂરિ ૩૫—આ શ્રી ઉદ્યોતનસૂરિવર્ણન—

ચોત્રિસમા કહુ સુરિ પટધરુ રે, વિમલચંદ્ર સૂરિરાજ,
તેહના પટધર પાંત્રિસમે રે, ઉદ્યોતનસૂરિ ગચ્છરાજ ગુ૦ ૮
બહુ મુનિ પરિકર સાથે પરવર્યા રે, કરતા ભવિ ઉપકાર,
અર્બુદ ગિરિવર તીરથ ભેટવા રે, પ્રભુ દરશન સુખકાર ગુ૦ ૯
ટેલી નામ તે ગામપરીસરે રે, વટ છાયા ગભીર,
વડતલે વિસામે ગુરુ ઊતર્યો રે, પરિકર સહુ ગુરુ તીર ગુ૦ ૧૦
તિણે સમે મુહૂરત ચોઘડીઓ ભલો રે, આઠ સૂરિ તિહાં કીધ,
વીરથી ચઉદમે ચોસઠ (૧૪૬૪) વરસમેં રે, આચારજપદ દીધ ગુ૦૧૧
આઠમે સર્વદેવસૂરિ છે પાટવી રે, સહુનો મલી સમુદાય,
અનુક્રમે અનુક્રમે સૂરિપરંપરા રે, ગચ્છ ચોરાસી* કહાય. ગુ૦૧૨
વિક્રમ સવત નવસે હે ચોરાણુએ(૯૯૪)રે,વડગચ્છ બિરદ ધરાય,
વનવાસી બિરદમે વીસ સૂરિ કહ્યો રે, હવે વડગચ્છ લિખાય. ગુ૦૧૩
વડગચ્છ કુલમે બહુ ગચ્છ નિકલ્યો રે, પાટ પરંપરા જાણુ,
પાંચમો બિરદ એ વડગચ્છ હુઓ રે, દીપવિજય કુલભાણુ. ગુ૦૧૪

ઇતિ શ્રી સત્તરમા પાટથી માંડીને છત્રીસ પાટ પર્યંત વીસ સૂરિ વનવાસી બિરદમે હૂઆ છત્રીસમા સર્વદેવસૂરિ સમયે

સવત ૯૯૪ વર્ષે વડગચ્છ બિરદ પંચમ.

ઇતિ શ્રી પ્રાગવાટ્જ્ઞાતીય સાહ કલા શ્રીપત કુલોત્પન્ન અનોપચંદ વ્રજલાલ આગ્રહાત્ સકલ પંડિત પ્રવર પ્રેમવિજય ગ. પં રત્નવિજય ગણિના શિષ્ય પં દીપવિજય કવિરાજ બહાદરેણ વિરચિતે શ્રી સોહમકુલરત્ન-પટ્ટાવલી-રાસ પ્રાકૃત પ્રબંધે વીસ સૂરિ પટોધર વર્ણન-શ્રી કાલિકસૂરિ. દેવર્દ્ધિગણિ ક્ષમાશ્રમણ, જિનભદ્ર ગણિ ક્ષમાશ્રમણ, હરિભદ્રસૂરિ, બપ્પભટ્ટસૂરિ, આમ નૃપતિ પ્રમુખ, વડગચ્છ પંચમ બિરદ નામ દ્વિતીયોલ્લાસ.

(દ્વિતીયોલ્લાસ સમાપ્ત)

તૃતીય ઉલ્લાસ

અથ તૃતીયોલ્લાસઃ પ્રારભ્યતે

દુહા

આ૦ શ્રી જશોભદ્રસૂરિ વગેરેનું વર્ણન—

શ્રી વરદા વરદાઈની, વાહન હંસ ઉજાસ;
સાજનની સુપસાયથી, વરણું તૃતીય પ્રકાસ. ૧
સાંડેરા ગચ્છમેં હૂઆ, **જશોભદ્ર** સૂરિરાય*;
નવસેંહે સત્તાવન(૯૫૭)સમેં, જનમ વરસ ગચ્છરાય. ૨
સંવત નવસેંહેં અડસઠેં (૯૬૮), સૂરિ પદવી જોય;
બદરીસુરી હાજર રહેં, પુન્ય પ્રબલ જસ જોય. ૩
સંવત નવ અગણ્યોતરે (૯૬૯), નગર **સુંડારા** માંહે;
સાંડેરા નગરે વલી, કીધી પ્રતિષ્ઠા ત્યાંહ. ૪
૧ બુહા ૨ કિંણહરિષિ વલી, ૩ ખીમરિષિ મુનિરાજ;
૪ જસોભદ્ર ચોથા સહુ. ગુરુભાઈ સુખરાજ.* ૫
બુહાથી ગચ્છ નિકલ્યો, **મલધાર** તસ નાંમ;
કિણહરિષિથી નિકલ્યો, કિંણહરિષિ ગુનખાંન. ૬
ખીમરિષિથી નીપનો, **કોરંવટવાલ** ગચ્છ જેહ;
જસોભદ્ર **સાંડેર** ગચ્છ, ચ્યારે ગચ્છ સનેહ. ૭
આબુરોહાઈ વિચે, ગાંમ **પલાસી** માંહે;
વિપ્ર પુત્ર સાથે બેહુ, ભણતાં લડિયા ત્યાંહે. ૮
ખડિયો ભાંગો વિપ્રનો, કરેં પ્રતિજ્ઞા એમ;
"માથાનો ખડિઓ કરું, તો બ્રાહ્મણ સહિ નેમ." ૯
તે બ્રાહ્મણ જોગી થઈ, વિદ્યા સીખી આય;
ચોમાસું નાડુલાઈમેં, હુતા સૂરિ ગચ્છરાય. ૧૦
તિહાં આયો તેહિ જ જટિલ, પૂરવ દ્વેષ વિચાર;
વાઘ સરપ વિંછી પ્રમુખ, કીધા કેઈ પ્રકાર. ૧૧
સંવત દસ દાહોતરે (૧૦૧૦), કિયા ચોરાસી વાદ;
વલ્લભીપુરથી આંણિયો, ઋષભદેવ પ્રાસાદ. ૧૨

તેહ જોગી પણ લાવિઓ, સિવ દેહરો મન ભાય,
જૈનમતિ સિવમતિ બેહુ, દોય દેહરાં લ્યાય. ૧૩
તે હમણાં પ્રાસાદ છે, નહુલાઈ સેહેર મઝાર;
એહનો વરણુન છે બહુ, કથાકોસ વિસ્તાર. ૧૪

ઢાળ—૧૯

(જઈને કેહેજ્યો મ્હારા વ્હાલાજી રે—એ દેશી)

૩૬—આ૦ શ્રી સર્વદેવસૂરિવર્ણન—

છત્રિસમે પાટે હુઆ મ્હારા વ્હાલાજી રે, સર્વદેવસૂરિ ગચ્છરાજ.
પટોધર વંદિઇ માહરા વાહલાજી રે.
વડગચ્છબિરદ છે એહથી મા૦, પાંચે બિરદની લાજ. પટો૦ ૧

વાદિવેતાલ આ૦ શ્રીશાંતિસૂરિવર્ણન—

એહવા સમયને અતરે મા૦, શાંતિસૂરિ વેતાલ, પટો૦
ઉત્તરાધ્યયન ટીકા કરી મા૦, ગચ્છ થિરાપદ્ર કહાય પટો૦ ૨
સવત હજાર ને નેઉઇ (૧૦૯૦)મા૦, સૂરિ અમર પદ થાય, પટો૦
એ સૂરિ ઉપગારી થયા મા૦, શાસ્ત્રમે સાખ લિખાય પટો૦ ૩

૩૭—આ૦ શ્રીદેવસૂરિ, ૩૮—આ શ્રીસર્વદેવસૂરિવર્ણન—

સાડત્રીસમા પટધર પ્રભુ મા૦, શ્રી દેવસૂરિ વડ નામ, પટો૦
તેહને પટ અડત્રીસમે મા૦, સર્વદેવસૂરિ ગુણ ધામ. પટો૦ ૪

૩૯—આ૦ શ્રીનેમિચદ્રસૂરિવર્ણન—

ગુણચાલીસમા પાટવી મા૦, યશોભદ્ર નેમિચંદ્ર હોય, પટો૦
એહવે વિમલ મત્રી હૂઆ મા૦, તીરથ અરબદ હોય. પટો૦ ૫
એકહજાર અઠયાસીઇ(૧૦૮૮) મા૦, વિમલસી મત્રી વખાણ, પટો૦
અર્બુદ ગિરિ તીરથ કીઓ મા૦, પ્રગટ્યો નિજકુલ ભાણ. પટો૦ ૬

આ૦ શ્રી અભયદેવસૂરિવર્ણન—

એ અતરાલમાં હૂઆ મા૦, અભયદેવસૂરિ મહારાજ, પટો૦
નવ અગની ટીકા કરી મા૦, ઉપગારી ગચ્છરાજ * પટો૦ ૭
સવત અગ્યાર પાંત્રીસમે (૧૧૩૫)મા૦,સરગ લહ્યા શુભ ધ્યાંન,પટો૦
સાંપ્રત ટીકા એહની મા૦, તેહનાં છે બહુ માન પટો૦ ૮

સોનિયા સહુ કોયલા હુઆ રે, કાઢયા ભુંયરા બાહર રે;
તિણે સમે સૂરિ અયા ગોચરી રે, બોલ્યો શિષ્ય તિ વાર રે. જુ૦ ૧૨
કહો ગુરુજી ઈણે શ્રાવકેં રે, સોનિયા કિમ કર્યો દૂર રે;
તવ શ્રાવક મન ચિંતવે, એ છેં પુન્ય પડુર રે. જુ૦ ૧૩
હાથ ગ્રહી હેમચંદ્રને રે, બેસાર્યો તિણ ઠામ રે;
દેવી દુષ(ષ્ટ) ગઈ પરી રે, દીઠા કંચન દામ રે. જુ૦ ૧૪
શેઠ કહે સૂરિરાજને રે, શિષ્ય છે સૂરિપદ જોગ રે;
સૂરિપદ મોહોચ્છવ હું કરું રે, ખરચી દ્રવ્ય અમોઘ રે. જુ૦ ૧૫
તે શ્રાવક બહુ ભાવથી રે, મોહોચ્છવ સૂરિપદ કીધ રે;
સંવત ઇગ્યારસેંહેં છાસઠેં (૧૧૬૬)રે, આચારજપદ સિદ્ધ રે. જુ૦ ૧૬
શ્રીદેવચંદ્ર સૂરિરાજજી રે, પૂરણ આયુ સમાજ રે;
તપ જપ સંજમથી લહ્યો રે, દેવગતિ ગચ્છરાજ રે. જુ૦ ૧૭
શ્રીહેમચંદ્રસૂરિ ભૂતલેં રે, વિચરેં દેસ વિહાર રે;
સોરઠમેં એક ભૂપને રે, પદમણી છે તસ નાર રે. જુ૦ ૧૮
તે હોય દંપતીને પૂજ્યજી રે, આયા ગઢ ગિરનાર રે;
નગનરૂપ સાંહમી રહી રે,* કંત ગ્રહી તરવાર રે. જુ૦ ૧૯
ધ્યાન ધર્યો તવ આવીઓ રે, શ્રી વિમલેસર દેવ રે;
મોટો નૃપ પ્રતિબોધવા રે, વર દીધો કરી સેવ રે. જુ૦ ૨૦
એ ગુરુ બાલ બ્રહ્મચારીનેં રે, વંદના વાર હજાર રે;
દીપવિજય કવિરાજજી રે, નામેં જય જયકાર રે. જુ૦ ૨૧

॥ ઈતિ હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્પત્તિ ॥

દુહા

ઈણ સમયે વરણુવ કરું, કુંમર નૃપતિકુલ ભાંણ;
હેમસૂરિ પ્રતિબોધીઓ, વરણું તે મેંહેરાન. ૧
પહેલાં નૃપતિ ચાવડા, કરતા પાટણરાજ;
મૂલદેવ નૃપથી હૂઓ, સોલંકી સામ્રાજ. ૨
મૂલરાજ પાટ સાતમેં, સંવત ઇગ્યારામાંહે;
સિદ્ધરાજ જયસિંહજી, પાટણ તખત ઉછાંહ. ૩

તિહુણપાલ જયસિંઘજી, એ બંધવ છે દોય;
તિહુંણપાલને દેથલી, પટ્ટો દીનો સોય. ૪
તિહુણપાલને ત્રણ તનય, દેવપાલ કૃતપાલ,
ત્રીજો પુત્ર ભૂજાબલી, નાંમે કુમારપાલ. ૫
તીનો બંધવ દીપતા, તિહુણપાલના નંદ,
સુતા દોય પરિકર સવે, દેથલીરાજ આનંદ. ૬
હેમસૂરિ પણ વિહરતા, આયા પાટણ માંહે,
ષટ્દરશન પ્રતિપાલ નૃપ, આદર દિઇ ઉછાહ. ૭
બહુ બ્રાહ્મણ પંડિત પ્રવર, વલિ હેમસૂરિ ગણધાર,
દોઢસો પંડિત જિનમુનિ, બહુ સોભા દરબાર ૮
શ્રી હેમવ્યાકરણ કીઓ, શ્રી સિદ્ધરાય હજૂર,
બહુ પંડિત ચર્ચા કરે, છદ સોભા વડ નૂર. ૯
સિદ્ધરાય જયસિંહજી, સિદ્ધપુર નયર મઝાર,
રુદ્રમાલ કરી થાપના, સોમેસર શિવ પ્યાર ૧૦
જૈનધરમ દ્વેષી છીકે, કહે નૃપતને એમ,
સવે લોક દરસન કરે, નહી હેમસૂરિ કેમ ? ૧૧
જો દરસન આવે નહી, તો ન રહે આપણ દેશ,
ઇમ કહી અનુચર પાઠવ્યા, સૂરિ લહ્યો તિહા દ્વેષ ૧૨
સહુ પરિકર શ્રી આવિયા, શિવવદનને કાજ,
કર જોડી સ્તવના કરે, માનું ભવજલ ગા(ઝા)જ ૧૩

ગાથા :—भवबीजांकुरजनना रागाद्या क्षयमुपागता यस्य।
ब्रह्मा वा विष्णुर्वा हरो जिनो वा नमस्तस्मै ॥१॥

ભવ-અંકુરા જસ નહી, નહી રાગાદિક જેવ,
હરિ હર બ્રહ્મા જિન પ્રભુ, વંદન હો મુંઝ દેવ ! ૧૪
વલી ઇક દિન દ્વેષી કહે, સુણિઇ શ્રી સિદ્ધરાય,
પાંડવ હેમાલે ગલ્યા, એ સિદ્ધગિરિ કહાય ૧૫
સૂરિ કહે હેમાલે ગલ્યા, તે બીજા પાંડવ હોય,
ભારતમે વાચો સવે, શ્લોક વિમાસી જોય. ૧૬

શ્લોક :—अत्र द्रोणशतं दग्धं पांडवानां शतत्रयम् ।
दुर्योधनसहस्रं च कर्णसंख्या न विद्यते ॥१॥

ઈણી પરે નિત ચર્ચા કરે, નૃપ સિદ્ધરાય હજૂર;
હેમસૂરિ ગુરુ પુન્યથી, વિઘન સવિ હોવે દૂર. ૧૭

ઢાલ—૨૧

(મીઠાં જૂઠાં સંસારમેં, તથા, વીરમતી કહેં રે વહુ૦—એ દેશી)

એક દિન નૃપ ગુરુને કહેં, પુત્ર નહિં મુઝ કોય હો;
કહોને શ્રી ગચ્છરાયજી, સૂરિ વિમાસણ હોય હો.
પુન્ય કરો જગજીવડા (એ આંકણી). ૧
અંબિકા દેવી આરાધિયાં, તીન કરી ઉપવાસ હો;
પ્રગટ થઇને રે અંબિકા, બોલેં વચન વિમાસ હો. પુ૦ ૨
"નહીં હોય પુત્ર સિદ્ધરાયને, પૂરવ દુઃકૃત નિપાત હો;
ગર્ભવતી રે નારી હણી, કીધો બાલક ઘાત હો. પુ૦ ૩
દોય હત્યા થકી રાયને, નહી હોય પુત્રસંજોગ હો;
રાજ છેં **કુમારપાલ** ભાગ્યનું, ભાવી એહવો છે જોગ હો." પુ૦ ૪
દેવી વચન સુણી રાયજી, કહિઓ નૃપ સમઝાય હો;
નૃપતિ બહુ દુઃખ લાવિઓ, હેં હેં દુઃકૃત બલાય હો. પુ૦ ૫
નૃપતિ તવ મન ચિંતવે, નિશ્ચે દેવી વચન્ન હો;
કુમર ભત્રિજાને રાજ છે, ચિંતે દુઃકૃત મન્ન હો. પુ૦ ૬
"છલથી કુમારપાલ મારવો, મુંઝ ઘર લિઈ અવતાર હો;
પુત્ર હોસ્યે તવ માહરો, રેહેસ્યેં વંસ વિસ્તાર હો." પુ૦ ૭
પ્રગટ હુઈ તેહ વારતા, જાણી કુમરનેં તાત હો;
દેંથલી ગાંમથી સજ થઈ, લડવા પાટણ આત હો. પુ૦ ૮
સાંહમા સાંહમી સંગ્રામમાં, **તિહુંણપાલ** સમાય હો;
ભરડાવેસથી કુંમારજી, પાટણ નયરમાં આય હો. પુ૦ ૯
ગુપ્તથી બાહિર નીકલ્યો, આગલ ચલિઓઉ જાય હો;
પાછલ નૃપતિની ફોજ છે, દેસમેં માલિમ થાય હો. પુ૦૧૦
ભૂખ્યો છે ત્રણ દિનનો, કલબિણ ભાત પડાય હો;
આહાર કરી ચલ્યો આગલેં, **ખંભાત** નયરમેં આય હો. પુ૦૧૧

સૂરિ હેમગુરુજીઇ રાખીયો, પુસ્તક ડાબડા માય હો,
આયા અનુચર શોધતા, કહે ગુરુ પુસ્તક જોય હો. પુ૦૧૨
ભૂખ તરસનો રે પીડીઓ, દેખી કોઈક નાર હો,
ઘેર તેડી ગઈ કુમરને, પ્રથમ ભોજન કરાય હો પુ૦૧૩
તિહાથી આગલ ચાલતો, બેઠો તાડની છાહ હો,
વાણિયા લાડની જાન છે, આવી ઉભરી (ઊભી રહી) ત્યાહ હો. પુ૦૧૪
ખાંનપાંન સહુ લોકે કર્યો, કરી નહી કાંઈ મનુહાર હો,
તીન પ્રતિજ્ઞા તિહા કરી, બેસુ રાજ્ય ઉદાર હો. પુ૦૧૫
"તાડ ચાડ લાડ ત્રણુને, કાઢુ હેઠ તરવાર હો,"
એહવે ઓસવાલ આવીયા, ઘીકૂડીના વેપાર હો. પુ૦૧૬
ભાતા માહેથી રાયને, દેઈને કરે તે આહાર હો,
"કુમારપાલ રાજ સાભલો, આજ્યો પાટણ મઝાર હો" પુ૦ ૧૭
ઇમ કહી આગલ ચાલીયો, દીઠો ફલ્યો સહકાર હો,
રખવાલા પાસ માગિયો, કેરી ફલ દોય ચ્યાર હો. પુ૦ ૧૮
દીધી ગાલ તસ બાધીઓ, લેઈ ફલ દો ચ્યાર હો,
છોડીને આગલ ચાલિઓ, ગયો દેસ મારવાડ હો પુ૦ ૧૯
સૂતો તરુતલેં એહવે, ઉંદરનો તિહાં ઠોર હો,
એકવિસ મોહોર પર નાચિયો, લીધી કુમર તે મોહોર હો પુ૦ ૨૦
લોભ થકી તેહ ઉંદરો, તડફડી મરણ લહાય હો,
પશ્ચાતાપ કુમરે કીયો, તિહાથી આગલ જાય હો. પુ૦ ૨૧
પૂરવદેસ બંગાલ ને, કાસ્મિર દેશ ને નેપાલ હો,
દક્ષિણદેશ કરણાટકે, દ્વારકા સોરઠ ને ભાલ હો. પુ૦ ૨૨
ઇણી પરે સહુ દેશ દેખતો, આયો ભીમનાથ ઠામ હો,
સુપન લહ્યો તેણી રાતમે, સિદ્ધરાય મરણ હુઓ તામ હો. પુ૦ ૨૩
નિરભયી રે નૃપ આવિયો, પાટણ નયરની સીમ હો,
દીપવિજય કવિ ભૂપતિ, પુન્યબલે રહ્યો ખીમ હો. પુ૦ ૨૪

દુહા

મરણસમે સિદ્ધરાયજી, શ્રી ઉદયન પરધાન,
શપથ કરાવે પગ છબી, સમઝાવે બહુ સાન. ૧

"કુમારપાલને મત કરો, રાજતણો અધિકાર;"
ઇમ કહી પૂરણ આઉષે, પોહોતો સરગ દુવાર. ૨
ગોત્રી કોઇક લાવીને, બેસાર્યો નૃપ ઠામ;
કુટિભંગ દુખિયો થઇ, આપે ઊઠયો તામ. ૩
બીજો બેસાર્યો તદા, મંદ હુઈ તસ દેહ;
આપે ઊઠીને ચલ્યો, છોડી રાજ સનેહ. ૪
ત્રિજો રાજતિલક સમે, બોલ્યો સુણો સભાય;
"મુખ ધોઇ આવ્યા પછે, ટીકો તિલક કરાય." ૫
ઈણી પરે દેખી થાકીયા, હાથણી કિઈ તયાર;
કુંમારપાલ તેહિ જ સમે, આયો પાટણ દ્વાર. ૬
હાથણી ચાલી તે દિસા, કુંમર નૃપતિપે જાય;
કલશ ઢાલ સિર પર કીઓ, ઓલખિયો સહુ આય. ૭
પાટ થાપીઓ મહીપતિ, કરી મોહોચ્છવ અભિષેક;
કુંમારપાલ મહીપત તિલક, રાજ કરે સુવિવેક. ૮
દેશ ભ્રમણ કરતા સમે, જિણે કિઆ ઉપગાર;
તે સહુ બોલાવી કરી, નૃપતિ કરે સતકાર. ૯
ઓસવાલ ધીકૂડીયા, તેડી આદર માંન;
નગરશેઠ પદ થાપના, નૃપતિ સકલ ગુંન જાન. ૧૦
હેમસૂરિ પિણ આવીયા, શ્રી પાટણ ચોમાસ;
પૂરવ ભવ સંકેતથી, કરવા ધરમ પ્રકાસ. ૧૧

ઢાલ—૨૨

(કિહાંથી આવ્યાં બિડલાં, મોતીવાલા ભમરજી—એ દેશી)

નૃપતિ ભાગ્ય ભુજાબલી સુખકારી રે સાજનજી;
સોલંકી કુલ સણગાર રે, ભાગ્યનો પૂરો કુંમર નૃપતજી;
એક દિન નયરને બાહિરે સુ૦, નવ નવ ખેલ વિચાર રે. ભા૦ ૧
લોહ તવા ત્રણ માંડીયા સુ૦, વેધે બાણ પ્રહાર રે; ભા૦
તિણે સમે સૂરિ નિકલ્યા સુ૦, થંડિલ ભૂમિ વિહાર રે. ભા૦ ૨
અવસર દેખી શ્રી પૂજ્યજી સુ૦, બોલાવે નૃપને સનેહ રે; ભા૦
તીન તવા ગુરે વેધિઆ (?)* સુ૦, નૃપ મન અધિક સનેહ રે. ભા૦ ૩

ખંભાતની સે હેનાંણીઈ સુ૦, ઓલખીયા ગચ્છરાજ રે, ભા૦
કહે મુઝ ઉપગારી તમો સુ૦, એ છે તુમારો સાગ્રાજ રે ભા૦ ૪
પૂજ્ય પધારજ્યો રાવલે સુ૦, ઇમ કહી નૃપ ઘર આય રે, ભા૦
કેઇ અવસર નૃપ મંદિરે સુ૦, જાવે શ્રી ગુરુ ગચ્છરાય રે ભા૦ ૫
જાવે આવે બોધશ્રી(થી) સુ૦, નૃપતિનું મન પલટાય રે, ભા૦
થિર કરવા બ્રાહ્મણ ગુરુ સુ૦, નૃપ સાત પરિયાં બોલાય રે. ભા૦ ૬
પરિયાં કહે કપૂત છે સુ૦, પિંડ તરપણ નહી કાંય રે, ભા૦
હેમસૂરિ ગુરુઈ તિહાં સુ૦, એકવીસ પરિયાં બોલાય રે. ભા૦ ૭
એકવીસ પરીયાં બોલિયાં સુ૦, તુ છે સપુત કુલમાહે રે, ભા૦
ધરમ કરે છે તેહથી સુ૦, રાજી સદા દિલ માહે રે. ભા૦ ૮
દોય પરિયાના બોલથી સુ૦, વિભ્રમ હુઓ મનમાંહે રે, ભા૦
દોયમેં સાચું કુણહસ્યેં સુ૦, નૃપ મન બહુ અકુલાય રે ભા૦ ૯
નૃપ પૂછે સુરિરાજને સુ૦, સાચી કહો મુજ વાત રે, ભા૦
ગુરુ કહે બેહુ જૂઠ છે સુ૦, એ ઇંદ્રજાલ તમાસ રે. ભા૦ ૧૦
તું પૂરવભવ કુણ હતો સુ૦, કહે તેહ અખંડ રે, ભા૦
તાહરા સુત સાર સાહરચૈ સુ૦, કિમ નથી લેતો તું પિંડ રે. ભા૦ ૧૧
ઘેહલા નૃપતિ રાજવી સુ૦, કર્મ વસે હોગ જીવ રે, ભા૦
નરગ સરગ સહુ કરમથી સુ૦, મેટણ કોણ અતીવ રે. ભા૦ ૧૨
સાચી એહ મનમાં વસી સુ૦, જૈન ધરમ મન લ્યાય રે, ભા૦
દિનદિન ધરમને સેવતાં સુ૦, સાચી પ્રતીતિ મન લ્યાય રે. ભા૦ ૧૩
બારે વ્રત નૃપ ઉચ્ચરે સુ૦, ચોખે રે દિલ મન ભાય રે, ભા૦
આ સ્ત્રી આઠ છે મોકલી સુ૦, ઇગ્યારસે હે ગજ સમુદાય રે ભા૦ ૧૪
લાખ અઢાર તુરી ભલા સુ૦, અઢાર દેસ અમર પલાય રે; ભા૦
ચોમાસેં અસવારી નહી સુ૦, નહી હોય ફોજ સમુદાય રે ; ભા૦ ૧૫
ગુરુ પૂછી આલોયણા સુ૦, કીઓ ઉદ્ધરીઓ પ્રાસાદ રે, ભા૦
તારંગા ને ઈડરગઢે સુ૦, ઘણા પ્રાસાદ આહ્લાદ રે, ભા૦ ૧૬
એક હજાર ને ચ્યારસેંહે(૧૪૦૦)સુ૦, નવીન પ્રાસાદ ઉદ્ધાર રે, ભા૦
સોલ હજાર પ્રાસાદનો સુ૦, જીરણ કીધ ઉદ્ધાર રે. ભા૦ ૧૭

ઇક દિન લાડ ચાડ સાંભલ્યા સુ૦,ગુરુ કહે અઘટિત કામ રે; ભા૦
પેહેલા વ્રતની ભંગના સુ૦, રાખસું વચનનું માન રે. ભા૦ ૧૮
તરવાર બાંધી ત્રપો લીઇં સુ૦, કાઢ્યાં છે ચાડ ને લાડ રે. ભા૦
આસો સુદિ પડવે થકી સુ૦, કુલ દેવી કરેં છે અનાડ રે. ભા૦ ૧૯
ભેંસા બકરા માંગિયા સુ૦, કિમ દિઇ જીવપ્રતિપાલ રે; ભા૦
માર્યું ત્રિશૂલ કુલદેવીઇં સુ૦, સુખ કીયાં ગુરુજી દયાલ રે. ભા૦ ૨૦
દેવી દહેરામેં ભર્યા સુ૦, ભેંસાં ને બકરાં લ્યાય રે; ભા૦
બગડ્યો દેહરો મૂત્રથી સુ૦, કહેં દેવી ગુરુ કને આય રે. ભા૦ ૨૧
દેવી કહેં દિન આજથી સુ૦, નહી માંગું નૃપતિને પાસ રે; ભા૦
જીવદયા મેં આદરી સુ૦, તુમ ચરણેં રે ઉલ્લાસ રે. ભા૦ ૨૨
ધરમ રાજનૃપ પાલિયો સુ૦, ચઉદ(૧૪) વરસ લગ સીમ રે; ભા૦
અષ્ટાદસ (૧૮) દેસાં લગે સુ૦, આંણ ચલી જસ ખીમ રે. ભા૦ ૨૩
ઇંણીપરે કુમર નરેસરુ સુ૦, દ્રઢ ધરમી નૃપ રાજ રે; ભા૦
શ્રાવક ગુરુ દોય જોડ છેં સુ૦, દીપવિજય વડ લાજ રે. ભા૦ ૨૪

દુહા

ધરમગાલ જગમાં બૂરી, તેહનો કહું અધિકાર;
કુંભર નૃપતિ ભગનિ અતિ, પરણાવી બહુ પ્યાર. ૧
વાઘ નૃપતિ તસ નાંમ છે, રમતા પાસા સાર;
રાણી સાભલતાં કહે, સારી દેતાં માર. ૨
રમતાં રમતાં ઇંમ કહે, "હેમ મુંડ"નેં માર;
સાંભલી રાણી નવિ સકેં, પીડા હીઇં અપાર. ૩
નિત પ્રતેં એહિ જ રીતથી, નૃપતિ દીએ ગુરુ ગાલ;
તે સંદેસો પાટણેં, લખિ મેલ્યો તત્કાલ. ૪
કુંઅર નૃપતિ અતિ ક્રોધ કરી, કરી ફોજ સંભાર;
વાઘ નૃપતિ ઝાલી લિઓ, કાઠ પંજરે ડાર. ૫
ધરમ પ્રમાડી છોડિઓ, જુઓ ધરમનેં ગાલ;
તે ઉપર એવડો કીઓ, સોલંકી નૃપ લાલ. ૬
એહનો વરણન છેં બહુ, થોડો કિઓ વખાંણ;
હવે પૂરવભવ વરણવું, શ્રોતા સુણો સુજાંણ ૭

એક દિન નૃપ સૂરિરાજને, કરે વિનતી એમ,
પૂરવભવ મુંજ દાખિઇ, જીમ હોઇ પૂરણ પ્રેમ. ૮
તવ ગુરુ કહે સુણીઇ નૃપતિ, નહી કેવલી આજ,
પૂરવધર શ્રુતધર નહિ, નહિ ગ્યાંની ગચ્છરાજ. ૯
પૂરવભવ કહેવા તણો, એહ જ્ઞાન નહિ સોય,
કોઇક દેવી દેવતા, કહેં જ્ઞાનબલ સોય. ૧૦
ઇમિ કહી સિદ્ધપુર આવીયા, સરસ્વતી તટણી તીર,
દેવી ત્રિભુવન સામિની, આરાધી ગુરુ થીર. ૧૧
માનુષોત્તર પરવતે, ઇંહાં દેવીનો વાસ,
સૂરિમત્ર અધિષ્ઠાયિકા, વિઘન કરે સહુ નાસ. ૧૨
ત્રિજે દિન હાજર હૂઇ, પૂરવભવ કહેં જેમ,
સૂરિ પણ નૃપને કહે, સાંભલ નરપતિ એમ. ૧૩

ઢાળ—૨૩

(હપૂર હોવે અતિ ઊજલો રે—એ દેશી)

જયપુર રાજનો ગોત્રવી રે, નાંમે છે નરવીર,
બીજું નામ જયતાક છે રે, વસનથી કીધો દૂર રે
રાજન ! સુણીઇ કર્મવિપાક (એ આંકણી) ૧
મેવાડ દેશના પાહડમાં રે, પલ્લીપતિ હુઓ આય,
વણજારો ઇક લુંટીયો રે, માલવનૃપ કને જાય રે. રા૦ ૨
વણજારો તિહાં લેઇ ગયો રે, ફોજ તણો સંભાર,
નરવીર નાઠો તેહની રે, ગરભવતી ગ્રહી નાર રે. રા૦ ૩
પેટ ચીરી સુત કાઢીઓ રે, ક્રોધ કરી અતિ રીસ,
શિલા ઉપર પછાડિઓ રે, હે હે શ્રી જગદીસ રે. રા૦ ૪
અગ્નિ દેઇ સહુ પાલમા રે, જઇ નૃપ વાત સુણાય,
દોય હત્યાનો પાતકી રે, દેસોટો તસ થાય રે રા૦ ૫
તે તપસી થઇ તપ તપી રે, હુઓ શ્રી સિદ્ધરાય,
બાર વરસ રહ્યો ગર્ભમાં રે, બાલહત્યા ફલ પાય રે. રા૦ ૬
ઓરમાન માતાઇ ખિલિઓ રે, માતા બહુ દુખ જાણ,
જલઝપા ચલી નર[મ]દા રે, આઇ ઠભોઇ સુથાંન રે. રા૦ ૭

જૈન મુનિ મતિ કલ્પના રે, જાંણી એહ વિચાર;
પુત્ર જનમ હુઓ એહવો રે, લખીઓ લેખ ઉદાર રે. રા૦ ૮
લેખ તે પાટણ મોકલ્યો રે, નૃપ બહુ હરખિત થાય;
ઓરમાન માતાઈં દેખવા રે, કામ એ કાઢયો ઉજાય રે. રા૦ ૯

તે સમેં પુત્ર જનમ હુઓ રે, ડભોઈ નયર મઝાર;
શ્રી સિદ્ધરાજ જયસિંહજી રે, કીધો નાંમ ઉદાર રે. રા૦ ૧૦
હૈ હૈ કર્મ અટારડા રે, તપથી નૃપપદ પાય;
જયતાકને જસોભદ્રજી રે, મલિયા ગુરુ ગચ્છરાય રે. રા૦ ૧૧

ધર્મ કહ્યો લહી વાસના રે, વિહરંતા સૂરિરાય;
એક શિલાપુર તેંલગેં રે, પાઉ ધાર્યા ગુરુરાય રે. રા૦ ૧૨
તિહાં ઓઢર શ્રાવક ઘરેં રે, રહિઓ શ્રી જયતાક;
પરવ પજુષણુમેં કીઓ રે, ઉપવાસ વિજય પતાક રે. રા૦ ૧૩

લીધાં શ્રી જિન પૂજવા રે, કોડિ અઢારનાં ફૂલ;
ચઢતેં ભાવેં પૂજીયા રે, શ્રી જિનરાજ અમૂલ રે. રા૦ ૧૪
પારણા દિન ગુરુરાજનેં રે, દીધો શુદ્ધ આહાર;
તે ઉગ્ર પુન્યથી તું હુઓ રે, કુમારપાલ નૃપ સાર રે. રા૦ ૧૫

યશોભદ્રસૂરિ શુભ ધ્યાંનથી રે, હેમસૂરિ હૂઆ એહ;
ઓઢર શ્રાવક તે હુઓ રે, ઉદાયન સચીવ સનેહ. રા૦ ૧૬
સિદ્ધરાયનેં સુત નવિ હુઓ રે, ગર્ભવતી હણી કેંહેંર;
પૂરવભવનેં વેરથી રે, સિદ્ધરાય લીધો વેર રે. રા૦ ૧૭

પૂરવભવ સૂણી થરથર્યો રે, કુમર નૃપતિ મનમાંહે;
ફરી પૂછે ગુરુરાજને રે, આગલ ગતિ કુંણ હોય રે. રા૦ ૧૮
સૂરિ તવ મન ચિંતવી રે, દેવી ફેર બોલાય;
સીમંધર કનેં મોકલી રે, પ્રભુજી સકલ સુંણાય. રા૦ ૧૯

દેવીઇ શ્રી સૂરિરાજનેં રે, સકલ કહ્યો અધિકાર;
તેથી ગુરુ કહે ભૂપને રે, સાંભલ નૃપ સુવિચાર રે. રા૦ ૨૦
આવતી ચોવીસી માંહે રે, પદ્મનાભ જિનરાય;
તેહનો ગણધર તું થઈ રે, લેંહેંસ્યો સિવ સુખદાય રે. રા૦ ૨૧

મુઝ ભવ સંખ્યાતા કહ્યા રે, સીમંધર ભગવાન,
કેવલજ્ઞાની ભાખીઓ રે, ધન ધન કેવલગ્યાન. રા૦ ૨૨
નૃપ સુંણી ઉલસિત અંગથી રે, કહે સુણો ગચ્છરાય,
જે કાંઈ મુઝ આતમ તર્યો રે, તે સહુ તુમ સુપસાય રે. રા૦ ૨૩
૧ કુમર નૃપતિ ને ૨ સોલકી રે, ૩ પરમાર્હંત કેંહેવાય,
૪ રાજઋષિ ૫ રાજવી પછે રે, પાચ નામ સોહાય રે. રા૦ ૨૪
બારસે હે ઓગણ પચાસમે (૧૨૪૯) રે*, સૂરિ અમર પદ પાય,
છત્રુ વરસ આયુ ભોગવ્યાં રે, પૂરણતલ ગચ્છપતિરાય રે રા૦ ૨૫
કલિકાલસર્વજ્ઞ બિરદના રે, ધારક શ્રી ગુરુરાજ,
સાઢીતીન કોટિ ગ્રંથના રે, કરતા શ્રુત સામ્રાજ રે. રા૦ ૨૬
કુમારપાલ ધર્મરાજવી રે, સપૂરણ કરી આય,
ભુવનપતિ માંહિ ઊપન્યો રે, એક ભવે શિવ જાય રે. રા૦ ૨૭
વરણુન એહનો ચરિત્રમાં રે, પ્રબલ કહ્યો અધિકાર,
દીપવિજય કવિ ગાવતા રે, હોવે જય જયકાર રે. રા૦ ૨૮

(ઇતિ શ્રીહેમચંદ્રાચાર્ય-કુમારપાલ-પ્રબંધ)

દુહા

સંવત ગ્યાર સીમા લગે, ગચ્છ મત નહિ કોય,
સવત બારસેંહે માંહેથી, ગચ્છ મત બહુ હોય ૧
સવત ગ્યાર ગુણસાઠ(૧૧૫૯)મે, પુનમિયા ગચ્છ હોય,
સવત ગ્યાર અગણ્યોતરે (૧૧૬૯), અંચલગચ્છ* પણ જોય. ૨
સવત બાર બારોત્તરે (૧૨૧૨), વાયડ ગચ્છથી જાણ;
શ્રી ખરતરગચ્છ* નીકલ્યો, ગઢ ચિત્તોડ પ્રમાણ. ૩
સવત બાર પચાસમે (૧૨૫૦), ગચ્છ આગમિયા* જોય;
સવત બારસેહે છન્નુઇ (૧૨૯૬), સાઢ પુનમિયા હોય. ૪
પારસનાથ સતાનીયા, કેસીકુમર ગચ્છરાય,
તાસ પરપરા આજ છે, કવલાગચ્છ* કેહેવાય. ૫
ઇક ઇક પદનો અશ ગ્રહી, બાંધી ગચ્છ સમુદાય,
આપ આપણા ગચ્છમે, વરતે છે મન લાય ૬

ઢાળ—૨૪

(રૂંણુ પર કંબલ કોઈ ન લેસી, તે તરીયા ભાઈ તે તરીયા—એ દેશી)

૪૨—આ. શ્રી વિજયસિંહસૂરિવર્ણન—

બેહેંતાલીસમો પટધર વંદો, શ્રી વિજયસિંહ સૂરિરાયા રે;
વિવેકસંજરીની રચના કીધી, જગમેં વડ જસ પાયા રે.
એ તરીયા ભાઈ, એ તરીયા. (એ આંકણી). ૧

૪૩—આ. શ્રી સોમપ્રભસૂરિ અને મણિરત્નસૂરિવર્ણન—

હોય સૂરિ પટ ત્રેંહેંતાલિસમેં, જેહનાં નામ સવાઈ રે;
સોમપ્રભસૂરિ મણિરત્નસૂરિ, મંગલ નામ વડાઈ રે. એ૦ ૨

૪૪—મહાતપસ્વી આ. શ્રી જગચ્ચંદ્રસૂરિવર્ણન—

એહના પટધર ચૌમાલિસમા, **જગચ્ચંદ્ર** પટધર રાજે રે;
તિણેં સમે મુનિ શિથિલાચારી, દેખી મનમેં લાજે રે. એ૦ ૩
પડવાઈ સૂરિ થિર કરવાનેં* હુઆ ઉગ્ર વિહારી રે;
બાર વરસ બહુ તપસ્યા કીધી, દેવભદ્ર વાચક લારી રે. એ૦ ૪
આપા(ઘા)ટપુર છેં દેશ મેવાડેં, આહેડ આજ છેં નામ રે;
તિહાં નૃપ ગર્દભસેન હુઓ છેં, અગ્નિસરણુ તસ ઠાંમ રે. એ૦ ૫
તે પાછલ ચઉ ખૂંણે ભરીયાં, સંજીવન રહેં નીર રે;
ગંગોભેય (?) તે તીરથ કહેં છેં, દેવાધિષ્ઠિત તીર રે. એ૦ ૬
પટ્ટણ દટ્ટણુ તેહિ જ સમયે, તિહાં પણ હુઓ તેહ જોગ રે;
આજ પ્રગટ છે દટ્ટણમાંથી, *"ગદ્ધઈયા"લીઈ લોગ રે. એ૦ ૭
સંવત બારસેંહે પંચ્યાસીમેં(૧૨૮૫),વિહરતા ગુરુ તિહાં આયા રે;
સૂરિ દિગંબર બત્રિસ સાથે, કીધા વાદ સવાયા રે. એ૦ ૮
દિગંબરથી વાદવિવાદેં, હીરા પરેં નહી ભેદ્યા રે;
તેહથી જગચ્ચંદ્ર નામ હીરલા,કુમતી કુમત મત છેદ્યા રે. એ૦ ૯
જાવજ્જીવ આંબિલ તપ ધારી, બાર વરસ તપ કીધો રે;
હિંદુપતિ સાહનાથ ચીત્તોડેં, રાંણો વંદન કીધો રે. એ૦ ૧૦
તેહનું નામ છે નરતપત રાંણો, સંવત બારપંચ્યાસી (૧૨૮૫)રે;
તપાબિરદ તેણેં રાંણે દીધો, છત્રુ બિરદ ઉલ્લાસી રે. એ૦ ૧૧

તપ ગુણધારી જનહિતકારી, સોહમ કુલમેં છાજે રે,
ચઉમાલીસ પટધર સૂરિ ગાયા, દીપવિજય કવિરાજે રે એ૦ ૧૨

॥ ઇતિશ્રી સવત બાર પચ્ચાસીઇ તપા બિરદ છંદ્રો-૬ ॥

અથ સમય પ્રસ્તાવે વસ્તુપાલ-તેજપાલ સબંધ વાર્તિક લિખ્યતે—

શ્રી ગુજરાત દેસે અમદાવાદની પાસે વાડજ ગાંમ, તેહમે આભુનાસા નામે શ્રાવક તેહની પુત્રી નાગકુંમાર દેવી બાલરંડા છે એકદા ગુરુને વદન કરતે પગને લક્ષણે ગુરુઇ શિષ્યને કહ્યુ જે એ બાલરંડાથી ૨ પુત્ર થાસ્યેં તે જગતમે નામ કરસ્યે એહવે તે બાઈના પિતાના ઘરમાં આસો પોરવાડ ગુમાસ્તો રહ્યો છે, તે કર્માનુયોગે તે બાઈ સાથે સબધ થયો. તે ગુપ્તપણે પાટણ ગયાં. તિહાં પુત્ર થયા * ૧ વસ્તુપાલ, ૨ તેજપાલ નામે મોટા થયા ઘીના વેપાર કરે છે. ચિત્રવેલ સહિત ઘાસવેલાની ઉંઢવણી લેઇને કણબણ ઘી ગાડુએ લાવી. ઘી ઠાલવી લીધુ ઉઢવણી ઉપર મૂક્યો, ફરી ભરાયો. વાણીયા સમઝા ઉઢવણી નાપી (ન આપી) એહવે દરબારમે રાજાને ઘણું ઘી જોઇઇ છે તે પોતે હજારો મણ ઘી એક કલમે આપ્યું. એ રીતે ચિત્રાવેલથી દ્રવ્ય પણ અખૂટ થયો વલી અધિક પુન્યાનુજોગે સાઢા ત્રણ ડગલે સોનાની કડાહ પ્રગટ થાંઈ એકદા કોઇકે મેહેણું દીધું, તથા કન્યા અણમિલવે બે ભાઈઇ માતાનેં મોસાલ પૂછયુ, માતા લાજતીઈ પાછલી હગીગત સર્વે કહી તે ઉપર ૨ ભાઇ ગાઢીનેં બોલ્યા જે ૮૪ ચોરાસી જ્ઞાત ભેલી કરીને જીમાડવી. એહવો વિચાર કરીને પાંચસેં કોસથી ૮૪ ચોરાસી જ્ઞાતના સેઠીયા તેડાવ્યા તે ૮૪ ચોરાસી જ્ઞાતનાં નાંમ લિખે છે.

ચોરાસી જ્ઞાતિ

૧ શ્રીમાલી, ૨ પોરવાડ, ૩ ઓસવાલ, ૪ ગુજર, ૫ ડીંડુ, ૬ ડીસાવાલ, ૭ ખડાયતા, ૮ ખડેર, ૯ ખંડોલ, ૧૦

કાકડા, ૧૧ કઠણોરા, ૧૨ કપોલ, ૧૩ નાપલ, ૧૪ નાગર, ૧૫ નાંણાવાલ, ૧૬ લાડ, ૧૭ લાડુશ્રીમાલ, ૧૮ હાલર, ૧૯ હરસોર, ૨૦ હુંબડ, ૨૧ સિંગરુ, ૨૨ જાલોરા, ૨૩ જાંગડા, ૨૪ કડીયા, ૨૫ ભડીયા, ૨૬ ભુંગહા, ૨૭ બ્રહ્માણી, ૨૮ વાઘુ, ૨૯ વાયડા, ૩૦ ગોભુઅડા, ૩૧ મોઢ, ૩૨ માંડલીયા, ૩૩ પંચસ, ૩૪ પુકરા, ૩૫ જંણુસરા, ૩૬ મુંહડવાલ, ૩૭ સંડેસરા, ૩૮ અષ્ઠીન, ૩૯ અચ્છીતવાલ, ૪૦ અડાલજા, ૪૧ સરહિયા, ૪૨ સાથર, ૪૩ કંબોજા, ૪૪ કરહિયા, ૪૫ પરવાર (પોરવાલ) ૪૬ સોરઠીયા, ૪૭ પલ્લીવાલ, ૪૮ મડા(હ)ડા, ૪૯ મંડોરા, ૫૦ મેવાડા ૫૧ વાલ્મીક, ૫૨ વાંછા, ૫૩ ચિત્રાવાલ, ૫૪ વાઘેરા, ૫૫ નરસિંગપરા, ૫૬ બહુરાસર, ૫૭ ખંડેરવાલ, ૫૮ નાગદ્રા, ૫૯ અગરવાલ, ૬૦ બબ્બર, ૬૧ વઘણોરા, ૬૨ વૈસુર, ૬૩ અસ્તિકી, ૬૪ અષ્ટસિક, ૬૫ પમારકી, ૬૬ ગોવાલ, ૬૭ નાગોરા, ૬૮ તેંડોરા, ૬૯ સાચોરા, ૭૦ ભાંડજા, ૭૧ જેંરાણા, ૭૨ નીમા, ૭૩ કપટીયા, ૭૪ કોરંટવાલ, ૭૫ રાજસીખા, ૭૬ લહુડીસીખા, ૭૭ વડીસીખા, ૭૮ ચોસીખા, ૭૯ દોસીખા, ૮૦ સુરાણા, ૮૧ રાજોરા, ૮૨ મેડતવાલ, ૮૩ મંડોરા, ૮૪ અણુદોરા, ૮૫મી જ્ઞાતિ વાગરૂ.

વીશાદશાની ઉત્પત્તિ

એ ચોરાસી જ્ઞાતના સેઠીયા ભેળા કર્યા. લાખો ગમે દ્રવ્ય સેઠીયાને લાંચ આપીને ફેરવ્યા. સાંઝ સવારમે સર્વ જ્ઞાત એકઠી જીમવા ત્યાર થઈ. એહવે પાટણનો વાસી સેઠીયાનો પુત્ર નાંહની અવસ્થામાં પિતાનું મરણ થયું છે. તેહને ગરીબ જાણીને નુંતરૂં દીધું નહિ, તેડયો નહિ. તે ઉપર તે લઘુ બાળક સમસ્ત જ્ઞાત પંચ સેઠીયા બિચેં આવીને બોલ્યો જે-સેઠજી સમસ્ત પંચ સેઠીયાને અરજ કરું છું જે-"માહરી માતા બાલરંડા છે, ગરીબ છે, તેહનો જન્મારો કિંમ નીકલસ્યૈં, માટે નાતરું કરાવીને ઠામ બેસારી આપો." તે સાંભલીને બોલ્યા જે-વાંણિયાની જ્ઞાતિમેં એ કિમ થાઇ ? તિવારે તે બાલક ફરી બોલ્યો જે-"એ કિંમ

કરો છો ? અને માહરી માતાની વેલાઈ કિમ ના થઈ માટે જરૂર કરો." તિવારે તે સેઠીયા કજીઓ મૂકીને ઊભા થયા. જે બાલકની સાથે ઊભા થયા તે વીસા કહેવાયા અને બેઠા રહ્યા જીમ્યા તે દસા કહેવાયા તે દસા વસ્તુપાલ તેજપાલના પક્ષના વસ્તુપાલ, તેજપાલ દશાપોરવાડ જ્ઞાતિ જાણવી ચોરાસી જ્ઞાતના સેઠીયા પોતપોતાને દેશ નગરે ગયા

॥ ઇતિ વિશા દશા ઉત્પત્તિ ॥

હવે વસ્તુપાલ, તેજપાલ પૌઢ ભાગ્યસાલી ચિત્રાવેલી પ્રસન્ન તથા અઉઠ હાથે કડાહ પ્રગટે. ઇત્યાદિ અખૂટ દ્રવ્ય સંજોગ પ્રભાવ થયો અને મોટા મોટા પાતસાહનાં માન્ય થયાં. ગુરુ ઉપદેશ સાંભળવે શ્રીસિદ્ધાચલજીનો સંઘ ચલાવ્યો. તે સંઘનું વર્ણન લિખેં છેં.

એક લાખ, પચાસ હજાર જિનબિંબ ભરાવ્યાં. (૧૩૦૪) એક હજાર ત્રણસેહે ચાર સિખરબદ્ધ નવા પ્રાસાદ કરાવ્યા. (૨૩૦૦) બે હજાર ત્રણસેહેં સિખરબદ્ધ જૂના પ્રાસાદ સમરાવ્યા અઢાર કોડ છન્નુ લાખ દ્રવ્ય સિદ્ધાચલે વાવર્યો ત્રણ લાખનું તોરણ કરાવ્યુ. અઢાર લાખ ત્રાસી હજાર દ્રવ્ય ગિરનારજી ખરચ્યા. બાર કોડ ને ત્રેપન લાખ દ્રવ્ય આબુજી વાવર્યો (૯૮૪) નવસેંહે ચોરાસી પોષધસાલા કરાવી, અઢાર કોડ દ્રવ્ય ભરૂઅચ્ચ ખંભાયતને સરસ્વતી જ્ઞાનભંડારે ખરચ્યાં. પાંચસે દાંતનાં સિંહાસન, પાંચસે પાચ જાદર પટકુલનાં સમવસરણ કરાવ્યાં. ત્રણ હજાર બસે મહેસરીના પ્રાસાદ કરાવ્યાં સાતસે બ્રહ્મશાલા કરાવી. સાતસે હે સત્રુકાર (સત્રાગાર) મંઠાવ્યાં, સાતસે હે તપસ્વીના મઠ કરાવ્યા (૯૮૪) છસે ચોરાસી પથ્થરબદ્ધ મોટાં સરોવર કરાવ્યાં. (૪૬૪) ચારસે હે ચોસઠ વાવી કરાવી (૪૦૦) ચારસે પથ્થરબંધ પરબ કરાવી (૮૪) ચોરાસી મસીત કરાવી. ખંભાતમેં એક મસીત ઉપર બે લાખ દ્રવ્ય થયાં. એક મિનારો કર્યો અને ત્રણ લાખનું તોરણ કરાવ્યું. ઉદયપ્રભસૂરિપ્રમુખ એકવીસ નવા

આચાર્યના પાટમહોચ્છવ પોતે કર્યો. ચોવીસ દાંતનાં જૈન પ્રાસાદ કરાવ્યા. એકસોવીસ સાગનાં દેહરાં કરાવ્યાં. (૫૦૦) પાંચસૈં બ્રાહ્મણુ નિત્ય વેદપાઠ કરતા. પાંચસેં ગચ્છવાસી મહાતમા વોહોરતા. એક હજાર ને આઠસેંહેં એકલમલ વિહારી મહાતમા ગોચરી વેહેંરતા. એક હજાર મઠવાસી તાપસ જીમતા. ચાર હજાર પેંતાલીસ સેજવાલા, અઢારસેંહે વાહિણી, સાતસેંહેં સુખાસણુ, પાંચ હજાર ને પાંચ પાલખી, સાતસેંહેં હાથી, સાત લાખ મનુષ્ય, ચાર હજાર ઘોડા, બે હજાર ઊંટ, પાંચ ઉપર ચારસેંહેં ભોજક જૈન ગાયક, ત્રણસેંહેં ત્રીસ બંદિજન, (૧૬) સોળ યુદ્ધ-વિજય, તેરસેં પાંચ દીવીધરા, સોભનદેવ પ્રમુખ પાંચસેં સુથાર, સો ભટવાદિ, એક સો આચાર્ય, બાવીસેં શ્વેતામ્બર, અગ્યારસેં દીગંબર.

સંવત ૧૨૮૬ આબૂજીના દેરાસરનો પ્રારંભ કર્યો, સંવત ૧૨૯૬ સિખરેં ધ્વજારોપણુ. ઇત્યાદિ ધર્મકરણી કરીને સંવત ૧૨૯૮ વસ્તુપાલ સ્વર્ગગમન.

અથ ભંડાર દ્રવ્ય સંખ્યા—તેત્રીસેંહે કોડ તિહોત્તર કોડ એંહેંસી લાખ, વીસ હજાર નવસેંહેં એતલો દ્રવ્ય સંખ્યા ભંડારસેં જાણવો.

ઇહાં કોઈકને સંકા ઊપજી તેહથી સમજાઇ પૂછ્યું જે-એ શ્રાવક લોક થઈને મસીત મિનારા, ઈશ્વર પ્રાસાદ, વાવ, તલાવ, પ્રમુખ આરંભ કારણુ કિણુ હેતેં કર્યાં ? તેહનો ઉત્તર એ જે મોટા રાજા પાતસાહનાં બહુ માન્ય હતાં, રાજ્યકારભાર હુતો, કામદાર જાંણીને રાજા પાતસાહેં કામ ભલાવ્યાં તે દ્રવ્ય પઈસા ખરચીને કામ કરી આપ્યાં એ પરમાર્થ. ઈહાં પ્રસ્થાવ સમય જાંણીને વસ્તુપાલ તેજપાલનો સંબંધ લિખ્યો છે.

ઈહાં સમય પ્રસ્થાવેં જૂનાં ખેડાં તથા જે જે સંવતમેં સેંહર વસ્યાં તે લિખેં છેં:—

સંવત *૩૪૮ લાહોર શહેર વસ્યો. સંવત ૮૦૧ વર્ષેં રાય પહાડદેજીઇ મંડોવર વસાયો. સં. ૧૫૧૭ વર્ષેં રાઠોડ

નરસિંઘજીઈ મેડતો, ઉજ્જડ ખેડો બીજી વાર વસાયો, આગે માનધાતાઇ વાસ્યો હતો તે ઉજ્જડ હુતો. સંવત ૧૧૩૫ વર્ષે નાગોર મધ્યે કેસવદાસ મહાકવિ પ્રથીરાજ ચહુઆંણનો મત્રીસર હુઓ. સંવત ૧૫૦૦ વર્ષે રાવ જોધાજીઈ જોધપુર વસાયો સવત ૧૫૧૫ વર્ષે જોધપુરનો કીલો કરાવ્યો. સવત ૯૦૨ વર્ષે ચિતોડનો કોટ ફરીને રાવલે કરાવ્યો સવત ૧૯૧, શા૦ ૪૧ વર્ષે મોરીને કાઢીને બાપા રાવલે ચિતોડ લીધ સં ૮૦૨ વર્ષે વનરાજ ચાવડે પાટણ વસાયો. સંવત ૫૦૦ વર્ષે પાલણસી ચઉઆંણે પાલણપુર વસાયો. પછે ઉજડ ખેડો થયો. વલી સં ૧૦૧૦ પાલણસી પરમારે પાલણપુર ફરી વસાયો. જિનપ્રતિમા ધાતુનાં ગાલીને આબુજી ઉપર નાંદીઓ કર્યો. તે પાપથી કોઢ થયો. શીલવવલસૂરિ ઉપદેશે પલ્લવિયાપાસની પ્રતિમા સોનાની કરાવી પાલણપુર વાસ્યો. સવત બારસો બાર (૧૨૧૨) વર્ષે રાવ જેસેજી જેસલમેર વસાયો. સવત ૧૫૪૨ રાવ વિકેજી વીકાનેર વાસ્યો સં. ૧૪૪૨ અહમદસાહ પાતસાઈ અમદાવાદ વાસ્યો. સં. ૧૩૧૩ રાવ કાન્હડજીઇ જૂનો ખેડો ભિન્નમાલ વસાયો. સ ૮૦૨ ઉપલદે પરમારે શ્રીમાલ નગરેથી ઊઠીને સોનગઢ (જાલોર)* વસાયો સવત ૧૩૩૭ અલાવદીને જાલોર કિલ્લો લીધો સં. ૮૨૯ વૈશાખ સુદ ૧૩ વ્યાસ જગતે મુહૂર્ત આપ્યું જૂની દિલ્લિમે ખૂટી ગાડી અને ફરીને તુંઅરે વસાઇ પ્રથમ પાંડવવશી તુઅર રાજ્ય સવત ૧૨૦૨ સુધી તુંઅર પાતસાહી પછે ચૌહાણની પાતસાહી થઈ. સવત ૧૧૮૧ ફલવર્ધિ પાર્શ્વનાથ સ્થાપના સ ૧૪૯૫ ધન્ના પોરવાડે રાણપુરો કરાયો, કુંભારાણાના રાજમે રાણેજી ૨ (બે) થાંભા કરાયા. સ ૧૨૧૫ જગડુઓ થયો સ ૧૦૮૮ વિમલ પ્રધાને આબૂ ઉપર દેહરાં કરાયાં સ. ૧૨૯૬ વસ્તુપાલ તેજપાલે આબુજીને દેહરે કળશ ચઢાવ્યો, અને ૧૨૯૮ સરગ સ ૧૦૨૦ શિવસિંઘ રાઠોડે સિવાણો વસાયો સ ૧૪૪૨ સહસમલ્લ દેવડે સિરોહી વસાઈ સ ૧૫૯૬ નવોનગર વસાયો. સ ૧૬૧૯ અકબરે આગરો વસાયો સ ૧૧૧૨

સિદ્ધપુર જૂનો ખેડા સિદ્ધરાય જયસિંઘે વસાયો. સં. ૧૭૦૭માં ઔરંગજેબે ઔરંગાબાદ વસાયો.

સંવત ૧૧૧૩ સાતલપાતલ ચહુઆંણે સાચોર વસાયો, જૂનો ખેડો.
,, ૭૧૨ થિરાદ સોલંકીએ થેરાદ વસાઇ.
,, ૧૨૧૫ બાહડદે રાઠોડે બાહડમેર વસાયો.
,, ૧૪૮૪ જેતારણ વસાયો.
,, ૭૧૧ ઈંદ્રસંઘ રાઠોડેં ઈડર પાસેં ડખેડ વસાઈ, ખેસૂયા બ્રાહ્મણ થયા.
,, ૮૦૯ રાવલ મીરેં હમીરગઢ વસાયો.
,, ૮૩૪ પરમારેં આબૂજીનો કોટ કર્યો, પછેં ચહુઆણે લીધો, રાવ લાખણુદેંને ઘેર દેવી આવી, તિહાંથી દેવડા ચહુઆણ કહેવાયા.
,, ૧૨૮૧ માહસિંઘ રાઠોડે મેહવો વસાયો.
,, ૧૩૭૧ ડુંગરપુર વાસ્યો.
,, ૧૪૩૧ રાવલ વીરસલેં વાંસવાલો વાસ્યો.
,, ૧૧૧૭ રાંમસિંઘ સિસોદે રામપુર વસાયો.
,, ૯૯૪ લોહાર મંડે મંડવગઢ વસાયો.
,, ૧૧૬૯ પાહાડસિંઘ હાડેં બુંદી વસાઈ.
,, ૧૬૧૬ માલખાંને માલપુરો વસાયો.
,, ૧૪૯૧ રાઠદરો વાસ્યો.
,, ૧૩૭૩ સોઝત વસાઇ.
,, ૧૩૬૧ ચીતોડના તેરમા રાંણાના પુત્ર સજજનસિંહજી સતારાનો રાજ પાયો.
,, ૧૨૨૧ ઢોલો પરણ્યો પોહોકર ગઢના કુંડ પર.
,, ૧૦૬૪ ભુજનગર વસાયો.
,, ૫૧૫ ભોજ રાજા થયો ઉજેણી ધારમેં.
,, ૮૧૨ મુલતાન વસાઈ.
,, ૫૫૩ થરો વાસ્યો.
,, ૧૬૨૪ અકબરે ચિતોડ તોડ્યો.

સંવત ૧૬૨૫ ઉદેસિંગ રાણે ઉદેપુર વસાયો.
„ ૧૩૮૩ પાતસાહ સુમન(ત)ખાંને સારણેશ્વરની સ્થાપના કરી
„ ૧૫૮૧ મુંકુંદ બ્રહ્મચારી પ્રાગ(પ્રયાગ)માં દેહ હોમ કરીને મરણ પામીને અકબર પાતસાહ થયો.
„ ૧૨૪૧ લાખા કુલાણી થયો
„ ૭૨૭ પારકર વસાયો
કલિજુગના સંવત ચાલતે—*
„ ૨૬૦૦ વીરસ્વાંમી શ્રેણિક રાજા થયા.
„ ૧૫૪૧ કિસનસિંઘજીએ કીસનગઢ વસાયો.
„ ૧૫૯૩ રૂપનગર વસાયો
„ ૧૪૬૭ કુંભેરાણે કુંભલમેર વસાયો
„ ૧૧૧૪ આંબા કછવાસે આંબેર વસાઈ
„ ૧૪૦૭ બુરાનપુર વાસ્યો.
„ ૯૨૭ વીજાપુર વાસ્યો.
„ ૧૦૧૬ ભાગનર(નગર) વાસ્યો
„ ૭૮૧ સિંભર વસાઈ
„ ૧૫૦૦ મધ્યે સુરતનો કિલ્લો ફિરંગિઈ કરાવ્યો તિહાં થોડા લોક વસતા એહવે સં ૧૬૨૪ જાહાંગિર પાતસાહ રાંનેર આવ્યો રાનેરવાસી કોટીધ્વજ નાકૂદો (નાખુદો) તેણે રાનેરથી તે વરીઆવ ૩ ગાઉ સુધી કિનખાપના પથરણા પાથરીને સેહેરમે પાતસાહને પધરાવ્યા સાહી પ્રસન્ન થયો માંગ-માગ. તિવારે સેઠે હાથણીનો સંજોગ જેવાનું માંગ્યું. સાહેં ના કહી જે—હાથણીનો સંયોગ જોતાં તાહરો દ્રવ્ય જાસે. માંન્યું નહિ સંજોગ થયો તે નાકુદાની લક્ષ્મી નાસ પાંમી. પાતસાહે જાંહાં-ગીરપુર વાસ્યો. એ પાતસાહની પાતર નાંમેં સૂરજ, તિણે પાતસાહની રજાથી સં. ૧૬૨૫ સૂરત વસાવ્યું, અનેં ઓસવાલ ગોપીસા શ્રાવક તેણે ગોપી-

પુરું વાસ્યું. ૧ ગોપીતલાવ અને ચૌમુખી વાવ કરાવી, અનેં સં. ૧૬૭૯ વર્ષે સૂરજમંડણ પારસનાથજી સેનસૂરિજી પાસેં પ્રતિષ્ઠા કરાવી. સૂરજમંડણજીની પલાંઠી તથા પાછેં લખ્યું છે.

(સં. ૧૬૭૯) એહ જ વરસમાં કાવિ ગાંમમેં સાસુવહુનાં દેહરાંની પ્રતિષ્ઠા થઈ.

સં. ૧૪૦૩ સાંગાનેર વસ્યો.

હવે જૂનાં ખેંડા લિખે છે—

ઉજેણ જૂનો ખેડો, ભરૂઅચ્ચ, પાલી જૂનો ખેડો, અજમેર, દિલ્લિ, શ્રિન્નમાલ, જાલોર, તે સોનગઢ, ચિત્તોડ, કાલંદ્રી, સિરોહી પાસે તેહમાં જરાસિંધનો જરાકુંમર બલિ મુઓ. કાલંદ્રિ, પીરાંનપટ્ટણ, લાહોર, મેવાડમેં ત્રંબાવતી, આઘાટપુરપટ્ટણ, આહેડ એ ત્રણે એક જ નાંમ છે. તે જૂનો ખેડો. ખંભાત, રાયથલ, ચંપા, પાવા, રાજગ્રહી એ જૂનો ખેડો. પાડલીપુર તે પટ્ટણા, જૂનો ખેડો, દ્રુપદીનો ગાંમ ધુનાડો જૂનો ખેડો. ચંદરાજા પરણ્યો તે વિમલાપુરી નામ. દેવર્દ્ધિ ક્ષમાશ્રમણ જીઇં પુસ્તક લિખ્યાં તેં વારેં વલ્લભીપુરનું બીજું નામ આજ વર્તમાન વલા, ચમારડી ત્રીજું નામ, એ જૂનો ખેડો. ઇડર તથા બ્રહ્માની ખેડ જૂનો ખેડો, વેંરાટ તે ધોળકું, એ જૂનો ખેડો. ભરતપુર ડીગ જુનો ખેડો.*

દુહા

૪૮—મહાતપસ્વી આ૦ શ્રી જગતચંદ્રસૂરિવર્ણન—

જગતચંદ્ર ગુરુ હીરલા, તપગચ્છ બિરદ ધરાય;
શ્રી આઘાટકપુર થકી, નયર ઉજેણી આય. ૧
સંઘ સુણી હરખિત હુઓ, હય ગય રથ સુખપાલ;
બહુ આડંબરથી કીઓ, નગરપ્રવેશ વિસાલ. ૨
બહુ બાલા ગુરુ આગલેં, સ્વસ્તિક કરેં ઉદાર;
ગાવે ગહુંલી હરખભર, શ્રવણેં સહુ નરનાર. ૩

અથ ગહુંલી

અમૃત સરખી રે, સુણિઇ વીરની વાણી, અતિમન હરખી રે,
પ્રણુમો કેવલનાંણી. (એ આંકણી).
જોજનગામીની પ્રભુની વાણી, પાંત્રિસ ગુણથી ભાખે,
પૂરવ પુન્ય અપૂરવ જેહના, પ્રભુ વાંણી રસ ચાખે અ૦ ૧
જેહમાં દ્રવ્ય પદારથ રચના, ધરમાધરમ આકાસ,
પુદ્દગલ કાલ અને વલી ચેતન, નિત્યાનિત્ય પ્રકાસ. અ૦ ૨
દ્રવ્ય ગુણ ને પર્યાય પ્રકાસે, અસ્તિ નાસ્તિક વિચાર,
નય સાતેથી માલકોષમે, વરસે છે જલધાર અ૦ ૩
ગુણ સામાન્ય વિશેષ વિસેખે, હોય મલી ગુણ એકનીસ;
તસ ચઉભગી ચ્યાર નિક્ષેપે, ભાખે શ્રી જગદીસ. અ૦ ૪
ભીલ દષ્ટાતે ખેચર ભુચર, સુરપતિ નરપતિ નારી,
નિજનિજ ભાષાઈ સહુ સમઝે, વાંણીની બલિહારી. અ૦ ૫
નદીવરધનની પટરાંણી, ચઉમગલ પ્રભુ આગે',
પૂરે સ્વસ્તિક મુગતાફલનો, ચઢવા સિવગિરિ પાગે. અ૦ ૬
ચઉ અનુજોગી આતમધરમી, પ્રભુ વાંણી રસ પીજે,
દીપવિજય કહે પ્રભુતા પ્રગટે, પ્રભુને પ્રભુતા દીજે. અ૦ ૭

॥ ઇતિ વીર ગહુંલી ॥

ચઉદઉપમા ગહુંલી—

અથ પુન: નવગ્રહસદશોપમા, ગુરુગુણમાલા બાલા ગીયને—

ઢાલ—૨૬

(પીરી ચોએ પીરી ચોએ પીતગંણી રે—એ દેશી)
તથા (પહેલા સ્વામિ સીમધર, બીજા દેવ જુગમધર—એ દેશી)

માહરા ગુરુજી છે મોહનગારા રે, વારિ જાઉં જ્ઞાનતણા ભડાર રે.
(એ આંકણી)
દૃષ્ટિઅ ન રાખે ક્રોધ કષાય રેં, જેહના ગુણ છત્તિસ ગવાય રે. મા૦ ૧
ગુરુજી અડગણ ઓપમાછાજે' રે, તખતે ગણપતનાથ બિરાજે' રે;
વરસે વાંણી તે અમિય સમાંણી રે,જેહની મધુરતા સરસ કહાંણી રે.મા૦ ૨

ગુરુનું રવિ જીમ તેજ અપાર રે, વારે મિથ્યામત અંધાર રે;
તારેં ભવિજનનેં હિત દાખી રે, જેહને સૂત્ર સદા છે સાખિ રે. મા૦ ૩

ચંદ્રવદન કમલ નિત દીપેં રે, ગિરુઓ સોલ કલાનેં જીપેં રે;
એહની સૌમ્ય દશાને આગેં રે, કેહનેં ઓપમ નાવી ભાગેં રે. મા૦ ૪

માહરેં મંગલ સમ ગણધાર રે, સાસન સોભ વધારણહાર રે;
દક્ષી પ્રતિપક્ષી ગુણધાર રે, નિરખો અદ્‌ભુત તનુ આકાર રે. મા૦ ૫

ગુરુની બુદ્ધિ સદા છે સુદ્ધિ રે, ગુરુજી નહિ રિપુગ્રહથી વિલુદ્ધ રે;
અભિનવ ગચ્છ તણો મંડાણ રે, દીપે વાદી તિમિર કો ભાંણ રે. મા૦ ૬

ગુરુઈ ગુરુજીની બુદ્ધિ પ્રચંડ રે, કંઠે સરસતિ વાસ અખંડ રે;
પૂજ્યજી જલધરની પરેં ગાજે રે, કુમતિ અરવી તણા મદ ભાંજેં રે. મા૦ ૭

ગુરુ સદા શુક્રપરેં ઉનમાદ રે, ગુરુજીની જીભલડીમાં સ્વાદ રે;
હૂં તો લળિલળિ પ્રણમું પાય રે, ધન્ય ધન્ય જે દિન વંદન થાય રે. મા૦ ૮

પૂજ્યજીની વેગગતિ શનિ સરખી રે, મ્હેં તો ડગલે ડગલે નિરખી રે;
હંસ ને ગયંદ સરખા હરાવે રે, તોહેં બીજો એહ સમ નાવેં રે. મા૦ ૯

પાલે પંચ મહાવ્રત ભાર રે, ટાલેં સાવદ્ય જોગ વેંપાર રે;
ધારેં જીવદયા ઉપગાર રે, આરે પંચમે છે આધાર રે. મા૦૧૦

કીરતિ જેહની દશ દિસિ વ્યાપી રે, વેલી જસની સઘલેં થાપી રે;
ગણધર સોહમના પટધાર રે, સાસન સોભ વધારણહાર રે. મા૦૧૧

ગુરુજી ધૈર્ય સૌંડીર્ય ગાંભીર્ય રે, પાલે ચરણ ધરમ સ્વવીર્ય રે;
નિસદિન અપ્રતિબંધ વિહાર રે, સમદમ ખાંત્ય દિક આચાર રે. મા૦૧૨

ઈમ મેં ગ્રહગુણ ગુરુગુણ ગાયા રે, સહૂને સુણતાં માંમ સવાયા રે;
આંગણે કલ્પતરુવર ફલિયા રે, **દીપવિજય**ના વલ્લભ મલિયા રે. મા૦૧૩

દુહા

ઈમ ગુણમાલા ગુરુ તણી, ગાવેં મધુરેં વેણ;
મુગતા કુસુમ વધાયકેં, ગુરુમુખ નિરખેં નેંણ. ૧

ધરમલાભ દેઇ ધૂરેં, આણી ધરમ સનેહ;
પર ઉપગારી જગગુરુ, વરસેં જ્યું ઘન મેહ. ૨

જ્ઞાનમાહાત્મ્યવર્ણન—

સુણો ભવિક જન ઇકમનાં, જ્ઞાન સમો નહિ કોય,
જ્ઞાને સંકટ સવિ ટલે, જ્ઞાનેં મંગલ હોય. ૩
દસપૂરવધર મુનિવરા, જેહ પ્રકાસે જ્ઞાન.
તે તીર્થંકર સારીખુ, પ્રણમિજે ઇકિધ્યાંન. ૪

ઢાલ—૨૭

(આદિત કહે હું માનવી ને, આદીસરને ધ્યાઉંજી—એ દેશી)

જ્ઞાનાવરણી ક્ષય કરીને, બાંધે પુન્ય અનંતજી,
તો પામે કાંઈ જ્ઞાનને, ઇમિ ભાખે શ્રી ભગવંતજી ૧
જ્ઞાન અપૂરવ ધન છે જેહનેં, તે લહે આદર માંનજી,
સહુ પંડિતમાં રાજસભામાં, પામે બહુ સનમાંનજી. ૨
અભવ્ય જીવને પૂરવલબ્ધિ, ન કહી સૂત્ર મઝારજી,
પ્રાપ્તિરૂપ છે ભવ્ય જીવને, પાંચે જ્ઞાન ઉદારજી ૩
ત્રિપદી પાંમી તીર્થંકરથી, મુહૂરતમા તતખેવજી,
દ્વાદશાંગીની રચના રૂડી, ગુંથે ગણધર દેવજી ૪
પૂરવધર મોટા ગીતારથ, સરખાં જેહનાં જ્ઞાનજી,
દીપવિજય તે જ્ઞાંનને નમતા,પ્રગટે લબ્ધિ નિધાનજી ૫

॥ ઢાળ ૧ ॥

ઢાલ—૨૮

(ઝીણા ઝરમર વરસે મેહ, ભીંજે મારી ચુનલડી—એ દેશી)
તથા (મારે દીવાલી થઈ આજ, જિનમુખ જોવાને—એ દેશી)

જગમાં ઉપગારી ઘણા પણ, નહી કોઈ જ્ઞાન સમાન રે,
લોકિક રૂપ છે સહુએ બીજાં, લોકોત્તર છે જ્ઞાન
જ્ઞાનને વંદો રે, જીમ પાંમો પરમાણંદ. (એ આંકણી) ૧
કામધેનુ ને કલ્પતરુ પણ, નહી કોઈ તારણ રૂપ રે,
તારણ રૂપ જ્ઞાન છે જગમા, જાણે જ્ઞાંની સહુ રૂપ જ્ઞાન૦ ૨
ઉપમા જ્ઞાની જ્ઞાનને બહુ, છાજે છે જગમાંહે રે,
મહાગોપ મહામાહણ ને વલી, નિર્યામક સથવાહ જ્ઞાન૦ ૩

પંચમ અંગે સોહમ ગણધર, વંદે શ્રુત ભગવાન રે;
તે જગલોચન જ્ઞાનને વંદો, વલી કરવા બહુ માંન રે. જ્ઞાન૦ ૪
જ્ઞાનતણાં બહુ માન કરે તો, પામે નહી સંદેહ રે;
દીપવિજય કહે જ્ઞાનને સમરો, જીમ બાપઈઓ મેહ. જ્ઞાન૦ ૫

॥ ઢાળ ૨ ॥

ઢાલ—૨૯

(અવિનાસીની સેજડીઈ રંગ લાગ્યો, માહરી સજની—એ દેશી)

જ્ઞાન વિણા જાણે નહીં જે, ધ્યાતા ધ્યેય ને ધ્યાંનજી;
જ્ઞાન વિના જાંણે નહીં જે, ચેતન પરમ નિધાન.
જ્ઞાનને સેવોજી (એ આંકણી) ૧
જ્ઞાન વિના જાણે નહીં જે, પુદ્‌ગલ ગુણ પર્યાયજી;
જ્ઞાન વિના જાણે નહીં જે, અસ્તિ નાસ્તિ સહાય. જ્ઞાન૦ ૨
જ્ઞાન વિના જાણે નહીં જે, સહજ સભાવ વિભાવજી;
જ્ઞાન વિના જાણે નહીં જે, ભેદ છેદનો ભાવ. જ્ઞાન૦ ૩
જ્ઞાન વિના જાણે નહીં જે, હાંનિ વૃદ્ધિ સરૂપજી;
જ્ઞાન વિના જાણે નહીં જે, મોહ મિથ્યાતવિ રૂપ. જ્ઞાન૦ ૪
જ્ઞાન વિના જાણે નહીં જે, કાંઈ પુદ્‌ગલના ખેલજી;
જ્ઞાન વિના જાણે નહીં જે, પરમાનંદી ગેલ. જ્ઞાન૦ ૫
જ્ઞાન વિના જાણે નહીં જે, ગુણી ગુણાગર જેહજી;
દીપવિજય કવિરાજ જ્ઞાનથી, જાંણે સઘલા તેહ. જ્ઞાન૦ ૬

॥ ઢાળ ૩ ॥

ઢાલ—૩૦

(ભવિ તુમો વંદો રે, સંખેસર જિનરાયા—એ દેસી)

જ્ઞાની જ્ઞાન તણેં રસ ઝીલે, નિર્મલતા ઉપજાવે;
જ્ઞાની જ્ઞાનની ભક્તિ કરતાં, જ્ઞાન અબોધતા જાવે.
ભવિ દિલ ધરજ્યો રે જ્ઞાનતણી સુખલડી (એ આંકણી) ૧
કેવલીની પરે ચૌદ પૂરવધર, ભાખે દ્રવ્ય અનંતા;
અસંખ્ય ભવની વાત પ્રકાસે, વંદો જગ જયવંતા. ભ૦ ૨

મોટાનાં જે પાસાં સેવે, તે મોટાં પદ પાવે,
જ્ઞાનપ્રભુની ભક્તિ કરતા, જ્ઞાન અબોધતા જાવે. ભ૦ ૩
આગમ નોઆગમનો અરથ, સાંભલજ્યો એકધ્યાન,
આગમ તો શ્રુતજ્ઞાન કહીજે, નોઆગમ શ્રુતજ્ઞાન ભ૦ ૪
તે સહુ લહિઈ ભક્તિ કરતા, જ્ઞાન તણી બલિહારી,
દીપવિજય કવિરાજ જ્ઞાનને, સેવે બહુ નરનારી. ભ૦ ૫

॥ ઢાળ ૪ ॥

ઢાલ—૩૧

(એ આયો રે હનુમતકો લસકર, ધટા ઉમટી શ્રાવનકી—એ દેશી)
તથા (હું તો પ્રણમુ રે હરખીજી—એ તીર્થમાલની બીજી ઢાલની દેશી)

મતિના ભેદ કહ્યા અઠ્યાવીસ, શ્રુતના ચઉદ લહાવેંજી,
ષટ્ અવધિના હોય મનપજ્જવ, કેવલ એક કહાવે
ભવિ તુમે સેવો રે, સેવો રે ઉપગારી ઉછરંગે (એ આંકણી) ૧
સહુ મલી ભેદ એકાવન થાવે, નંદીસૂત્ર મઝારજી,
ભગવતિ સૂત્ર અને પન્નવણા, માહે બહુ અધિકાર. ભ૦ ૨
ભરતરાય નિજ કાજ સમાર્યાં, જાઉં તસ બલિહારીજી,
મિથ્યા તમ અંતરથી ટલિયા, અજરામર પદ ધારી ભ૦ ૩
જ્ઞાંની જ્ઞાનતણી આસાતન, વરજતા ભવિ લોકાજી,
પ્રગટે પંચમ નાણ દિવાકર, જાણે લોકઅલોકા. ભ૦ ૪
જ્ઞાંન-તરી અવલંબી મુનિજન, ભવસાયર ઊતરીઈ,
કવિરાજ **દીપ** વરદત્ત તણીં પરે, અવિચલ પદવી વરિઇ ભ૦ ૫

॥ ઢાળ ૫ ॥

કલસ

સેવિઇ શ્રુતરાજ ઇણવિધિ, પામીઇ જીમ જ્ઞાનને,
જ્ઞાનનાં બહુમાન કરીને, દીજીઇ વલી દાનને,
પ્રેમરત્ન ગુરુ જ્ઞાન નિસુણી, આતમજ્ઞાનને અનુસરો,
દીપવિજય કવિરાજ જંપે, સહજમે ભવદધિ તરો. ૧

ઈતિ શ્રીજ્ઞાનવરણુન એ પાંચ ગિરવી સ્તવ, સૌભાગ્ય પંચમી દિને જ્ઞાન પાછલ ૫૧ ફેરા ફરતાં ગવાઇ તથા પડિક્ક-મણાસેં રાતિજગાસેં ગાવે.

દુહા

જીવશિખામણ—

જ્ઞાનાવરણી કરમ જે, અનંત કરમ સમુદાય;
સમય સમય સાતે કરમ, બાંધે ચેતન રાય. ૧
શિખાંમણ ચેતન સુણો, સકલ સભા સમુદાય;
લાઘવ કર્મિં જીવડા, સુણિઇ એકચિત્ત લાય. ૨

ઢાલ—૩૨

(જાવડ સમરા રે ઉદ્ધાર—એ દેશી)

તથા (ગોપી મહી વેચવાને ચાલી, મટુકીમેં ગોરસ ઘાલી—એ દેશી).

ચિત સમરું વીર જિણંદ, એ તો સિવતરુ સુખનો કંદ;
જીવનેં શિખામણ કહું છું, જે આગમથી સહુ લહું છું.
જીવ ઘણું રે ઘણું રે કહીઇં, જિનઆણા સિર પર વહીઇં. (એ આંકણી) ૧
સમયાવલીથી સહુ આણો, કાલચક્ર અનંતાં જાણો;
જીવ ભમિયો નરક નિગોદે, મિથ્યાત તણેં મન મોદે. જીવ૦ ૨
વણુસ્સઇમેં કાલ અનંતો, જીવ ભમિયો બોધિ અલહંતો;
ચૌદ રાજમેં એ કોઇ ઠાંણ, ફરસ્યા વિણું નહિં રે સુજાણ. જીવ૦ ૩
જીવ પોતા પુન્ય તપાસેં, કોઈ અવસર આવે વિમાસેં;
તેં તો સહજ સભાવ ન જાણ્યો, વિભાવતણો મત તાંણ્યો. જીવ૦ ૪
રત્નત્રઇ તે સહજ સભાવ, કર્મબંધ તે કહીઈ વિભાવ;
રત્નત્રયી તે તાહરું સરૂપ, વિભાવ તે કહિંઈ વિરૂપ. જીવ૦ ૫
કોઈ પુન્યેં નરભવ પાયો, વલી શ્રાવકકુલમેં આયો;
સુદ્ધ દેવ સુદ્ધ ગુરુ મલિયા, સદ્દહણા વિના જગ રલિયા. જીવ૦ ૬
જમાલી સરખા કહાઈ, એ તો નિહ્નવ સૂત્રેં જણાઈ;
ઉત્તરાધ્યયનેં સાત વખાણ્યા, કાલ અનંતો ભમસ્યૈં અજાણ્યા. જીવ૦ ૭
જિનઆણા સાચી ધરીઇં, તો વેંહેંલા સિવપદ વરીઇં;
જિન વચણમાં સંસય બોલેં, તે તો કુમતિ કદાગ્રહ તોલેં. જીવ૦ ૮

અભવ્ય બાપને પુત્ર પનોતો, તે તો જિનઆણા સદ્દહતો,
કાલિકચોરને સુલસો દાખ્યો,તે તો ઉપદેશમાલામે ભાખ્યો. જીવ૦ ૯
જિનવયણાં શ્રવણે સુણીઈ, જિનવયણમા સંસય ન ગણીઈ,
દ્રવ્ય લોક અલોક વિચાર, જોજ્યો જીવાભિગમ અધિકાર. જીવ૦ ૧૦
ઇત્યાદિક જિનની રે વાંણી, સાંભલજ્યો ભવિ ગુણખાંણી,
જીવજયણા રૂડી કરજ્યો, ભવિ ભવજલ વેહેલા તરજ્યો. જીવ૦ ૧૧
માહરે તો નથી કાંઈ સાસો, ગુણી જન તુમે કાંઈ વરાંસો,
શ્રદ્ધા માહરે એ છે સાચી, જીમ મોર જુઇ છે નાચી. જીવ૦ ૧૨
સાસનનો જે આણાકારી, તસ વારી જાઉ વાર હજારી,
એ સિખાંમણ જે ગાઇ, દીપવિજય તે બોધિ નિપાઇ. જીવ૦ ૧૩

દુહા

રોહિણીતપવર્ણન—

ઇણ અવસર શ્રોતા સકલ, પૂછે શ્રી ગુરુરાજ,
કૃપા કરી ઉપદેસિઈ, રોહિણી ફલ સાંમ્રાજ. ૧
કેહની પુત્રી કુણ વધૂ, કવણ પુન્ય વડ હેત;
કિણ વિધિ સંજમ સિવ વરી, સ્વામી પુત્ર સમેત. ૨
જગતચંદ્રસૂરિ ઉપદિસે, શ્રવણે સહુ નરનાર;
દેખી અવસર પૂજ્યજી, ભાખે સમય વિચાર. ૩

ઢાલ—૩૩

(હાંરે મારે ઠામ ધરમના સાડા પચવીસ દેશ જો—એ દેશી)
તથા (હાંરે મ્હારે જોબનિયાનો લટકો દહાડા ચ્યાર જો—એ દેશી)

હાંરે મારે વાસુપૂજ્યનો નંદન મઘવા નામ જો,
 રાણી તેહની કમલા પંકજલોયણી રે લોલ,
હાંરે મારે આઠ પુત્ર ને ઉપર પુત્રી એક જો,
 માતપિતાને વાહલી નામે રોહણી રે લોલ. ૧
હાંરે મારે દેખી જોવન વય નિજ પુત્રી ભૂપ જો,
 સયરા (સ્વયંવર) મંડપ માંડી નૃપ તેડાવીયા રે લોલ;
હાં રે મારે અંગ બંગ ને મરુધર કેરા રાય જો,
 ચતુરંગી ફોજોથી ચંપા આવીયા રે લોલ. ૨

હાં રે મારે પૂરવ ભવને રાગે રોહિણી તામ જો,
ભૂપ અસોકને કંઠે વરમાલા ધરે રે લોલ;
હાં રે મારે ગજ રથ ઘોડા દાન અને બહુ માંન જો,
દેઇ બોલાવી બેટી બહુ આડંબરે રે લોલ. ૩
હાંરે મારે રોહિણી રાણી ભોગવતાં સુખભોગ જો,
આઠ પુત્ર નેં પુત્રી ચ્યાર સોહામણી રે લોલ;
હાંરે મારે આઠમા પુત્રનું લોકપાલ છે નામ જો,
તે ખોલે લેઈ ગોખે બેઠી ભામિની રે લોલ. ૪
હાંરે મારે એહવે કોઇક નગર વણિકનો પુત્ર જો,
આયુક્ષયેંથી બાલક મરણદશા લહે રે લોલ;
હાંરે મારે માતપિતાદિક સહુ તેહનો પરિવાર જો,
રડતાં પડતાં ગોખતલે થઇને વહે રે લોલ. ૫
હાંરે વારી તે દેખી અતિ હરખી રોહિણી તાંમ જો,
પિઉને ભાખે નાટિક કુણ એ જાતનું રે લોલ;
હાંરે વારી દીપ કહે એ પૂરવ પુન્ય સંકેત જો,
જનમથકી નવિ દીઠું દુઃખ કોઈ વાતનું રે લોલ. ૬

॥ ઢાળ ૧ ॥

ઢાલ—૩૪

(આધા આમ પધારો પૂજ્ય, અમ ઘર વોહરણ વેલા—એ દેશી)

પિઉ કહે રે જોવન મદમાતી, સહુને સરખી આસા;
તે બાલકના દુઃખથી રોવે, તુંઝને હોય તમાસા.
બોલો બોલ વિચારી રાજ, ઈમ કિમ કીજે હાંસી. (એ આંકણી) ૧
રાઈ રીસ કરી ખોલેથી, પુત્રને ખૂંચી લીધો;
રોહિણી રાંણી નજરે જોતાં, ગોખથી નાખી દીધો. બોલો૦ ૨
તે દેખી સહુ અંતેઉરમાં, રુદન પુકાર તે કીધો;
રોહિણી ઈમ જાંણે જે બાલક, કોઈઈ રમવા લીધો. બોલો૦ ૩
નગર તણે રખવાલે દેવે, અધર ગ્રહ્યો તિહાં આવી;
સોનાને સિંઘાસન થાપ્યો, આભૂષણ પેહેરાવી. બોલો૦ ૪

નગરલોક સહુ ભાગ્ય વખાણે, રાજા વિસ્મિત થાવે,
દીપ કહે જસ પુન્ય સખાઈ, તિહાં સહુ નવ નિધિ આવે. બોલો૦ ૫

॥ ઢાળ ૨ ॥

ઢાલ—૩૫

(મુનિ સુવ્રત જિન' અરજ હમારી—એ દેશી)

એક દિન વાસુપૂજય જિનવરના, અંતેવાસી મુનિરાજ વાલ્હા,
રૂપકુભ ને સ્વર્ણકુભજી, ચઉ જ્ઞાની ભવ જીહાજ વાલ્હા.
રોહિણી તપફલ જગ જયવતો. (એ આંકણી) ૧
પાઉ ધાર્યો પ્રભુ નયર સમીપે, હરખ્યો રોહિણીકત વાલ્હા,
સહુ પરિવારસુ પદજુગ વદી, નિસુણ્યો ધરમ અનેકાત વાલ્હા. રો૦૨
કર જોડી નૃપ પૂછે ગુરુને, રોહિણી પુન્ય પ્રબધ વાલ્હા,
સ્યું કીધુ પ્રભુ સુકૃત ઈણીઈ, ભાખો તે સયલ સબધ વાલ્હા. રો૦૩
ગુરુ કહે પૂરવ ભવમાં કીધો, રોહિણીતપ ગુણખાંણુ વાલ્હા,
તેહથી જનમ થકી નવિ દીઠુ, સુખ દુ ખ જાણુ અજાણુ વાલ્હા. રો૦૪
ભાખે ગુરુ હવે પૂરવ ભવનો, રોહિણીનો અધિકાર વાલ્હા,
દીપ કહે સુણજ્યો એકચિત્તે, કર્મપ્રપચ વિચાર વાલ્હા. રો૦૫

॥ ઢાળ ૩ ॥

ઢાળ—૩૬

(હું તો મોહિ રે નદલાલ મોરલીને તાને—એ દેશી)
તથા (મ્હારે દિવાલી થઇ આજ, પ્રભુ મુખ જોવાને—એ દેશી)

ગુરુ કહે જબૂક્ષેત્ર ભરતમા, સિદ્ધપુરનયર મઝાર રે,
પૃથવિપાલ નરેસર રાજા, સિદ્ધમતિ તસ નાર.
રાજન્ ! સુણજ્યો રે, ઈહ પૂરવભવ અધિકાર
દિલમે ધરજ્યો રે (એ આકણી) ૧
ઇક દિન આવ્યા ચદ્ર ઉદ્યાને, રાણી ને રાજન્ન રે,
ખેલે ક્રીડા નવ નવ ભાતે, જોજ્યો કર્મ નિદાંન. રા૦ ૨
એહવે કોઈ એકમુનિ તિહા આવ્યો,ગુણસાગર તસ નામ રે,
રાજા તે મુનિવરને વદી, રાણીને કહે તામ. રા૦ ૩

ઊઠો એ મુનિને વોહરાવો, જે હોય સુદ્ધ આહાર રે;
નિસુંણી રાણી[ને] મુનિના ઉપર, ઉપનો ક્રોધ અપાર. રા૦ ૪
વિષય થકી અંતરાય થયો તે, મનમાં બહુ દુઃખ લાવે રે;
રીસેં બલતી કડવું તુંબડું, તે મુનિને વોહરાવે. રા૦ ૫
મુનિને આહારથકી વિષ વાપ્યું, કાલધરમ તિહાં કીધો રે;
રાજાઈં રાણીને તતખિણુ, દેશનિકાલો દીધો. રા૦ ૬
સાતમેં દિન મુનિહત્યા પાપેં, ગલતકોઢ થયો અંગે રે;
કાલ કરીને છઠ્ઠી નરકે, ઉપની પાપ પ્રસંગે. રા૦ ૭
નારકી નેં તિર્યંચ તણા ભવ, ભટકી કાલ અનંત રે;
દીપ કહેં હવે ધર્મ જોગનો, કહિસ્યું સરસ વૃત્તાંત. રા૦ ૮

॥ ઢાળ ૪ ॥

ઢાળ—૩૭

(અલવેસર અવધારીઇં કેસરિયાલાલ—એ દેશી)

તે રાણી મુનિપાપથી કેસરિયાલાલ,ફિરતી ભવચક્ર ફેર રે રાજેસરલાલ
તાહરા નયરમાં ઉપની કે૦, ધનમિત્ર શેઠને ઘેર રે રા૦
જુઓ જુઓ કર્મવિટંબના કેસરિયાલાલ (એ આંકણી) ૧
ધનવતી કુખેં ઊપની કે૦, દૂરગંધા તસ નામ રે રા૦;
નગરવણિકના પુત્રને કે૦, પરણાવી બહુ માન રે. રા૦જુ૦ ૨
સુખસજ્યાનેં ઉપરે કે૦, આવી કંતને પાસ રે રા૦;
બહુ દુરગંધતા ઊછલી કે૦, સ્વામી પામ્યો ત્રાસ રે. રા૦જુ૦ ૩
મૂકી પરદેશ ગયો કે૦, હૈ હૈ કર્મસ્વભાવ રે રા૦;
એક દિન કન્યાનો પિતા કે૦, ગ્યાંનીને પૂછેં વિભાવ રે. રા૦જુ૦ ૪
ગ્યાનીઈં પૂરવભવ સહુ કે૦, ભાખ્યો સહુ અવદાત રે રા૦;
ફિરી પૂછેં ગુરુરાજને કે૦, કિમ હોય હવે સુખસાત રે. રા૦જુ૦ ૫
ગુરુ કહે રોહિણી તપ કરે કે૦;સાત વરસ સાત માસ રે રા૦;
રોહિણી નક્ષત્રનેં દિનેં કે૦, ચોવિહાર ઉપવાસ રે. રા૦જુ૦ ૬
વાસુપૂજ્ય ભગવાનને કે૦, પૂજેં કરી સુભ ભાવ રે રા૦;
ઇમ એ તપ આરાધતાં કે૦, પ્રગટે શુદ્ધ સ્વભાવ રે. રા૦જુ૦ ૭

કરજ્યો તપ પૂરણુ થઇ કેં૦, ઉજમણું ભલે ભાંત રે રા૦,
એહથી એક ભવ અંતરે કે૦, લેહેસ્યૈ જ્યોતિ મહ ત રે. રા૦જુ૦ ૮
ઈમ મુનિ મુખથી સાભલી કે૦, આરાધી તપ સાર રે રા૦,
એ તાહરી રાંણી થઇ કે૦, રોહિણી નાંમે નાર રે. રા૦જુ૦ ૯
ઈમ નિસુણી હરખ્યા સહુ કે૦, રોહિણી ને વલી રાય રે રા૦,
દીપ કહે મુનિ કુભને કે૦, પ્રણુમી નિજ ઘર આય રે રા૦જુ૦ ૧૦

॥ ઢાળ ૫ ॥

ઢાલ—૩૮

(ભરત નૃપ ભાવશુ એ—એ દેશી)

એક દિન વાસુપૂજ્યજી એ,સમોસર્યાં મહારાજ નમો જિનરાજજીને' એ,
રાય ને રોહિણી હરખીયાં એ, સિદ્ધા સઘલાં કાજ ન૦ ૧
બહુ પરિવારસુ આવિયા એ, વદે પ્રભુજીના પાય ન૦,
પ્રભુ મુખથી વાંણી સુણી એ, આણુદ અગ ન માય ન૦ ૨
રાય ને રોહિણી બેહુ જણે એ, લીધાં સજમ ખાસ ન૦,
ધનધન સંજમધર મુનિ એ, સુરનર જેહના દાસ ન૦ ૩
તપ તપી કેવલ પદ લહી એ, તાર્યાં બહુ નરનાર ન૦,
સિવપદ અવિચલ પદ લહે એ, પામ્યા ભવનો પાર. ન૦ ૪
ઇમ જે રોહિણી તપ કરે એ, રોહિણીની પરે જેહ ન૦,
રાજપુત્ર ધન રિધ લહે એ, વલી અજરામર ગેહ ન૦ ૫
ધનધન વાસુપૂજ્ય તીર્થને એ, ધનધન રોહિણી નાર ન૦,
એ તપ જે ભાવે કરે એ, પામે તે જયજયકાર ન૦ ૬
સ વત અઢારઓગણુસાઠનો(૧૮૫૯)એ, ઉજલ ભાદ્રવો માસ ન૦;
દીપવિજય તપ ગાઈઓ એ, કરી ખંભાત ચોમાસ. ન૦ ૭

॥ ઢાળ ૬ ॥

કલશ

શ્રી વાસુપૂજ્ય જગપૂજ્ય સાહેબ, તાસ તીર્થે એ થયાં,
ચ્યાર પુત્રી ને આઠ પુત્રથી, દપતી મુગતે ગયા

તપગચ્છ વિજયાનંદ પટધર, શ્રી વિજયલક્ષ્મી સૂરીસરુ;
તાસ રાજે સ્તવન કીધું, સઘલ સંઘ સુહંકરું.
સકલ પંડિત પ્રવર ભૂષણ, પ્રેમરત્ન ગુરુ ધ્યાઇયા;
કવિ દીપવિજયેં લાભ હેતેં, રોહિણી ગુણ ગાઇયા.

॥ ઇતિ રોહિણી તપ વિષયે રોહિણી કથા ॥

દુહા

સંબંધ સૂણી રોહિણી તણો, સકલ સભા તિણિ વાર;
કેઇ ભાવુક ભવિજના, હરખિત હૃદય મઝાર. ૧
રોહિણી વ્રત કેઇ ઉચ્ચરે, કેઈ પંચમી ગુંણખાંણ;
કેઇ નિયમ વ્રત આદરે, પરભવ સુકૃતકમાંણ. ૨

ભગવાન શ્રી મહાવીરસ્વામીના આયુષ્યનો પ્રશ્નોત્તર—

તિણ સમયેં શ્રોતા ભવિક, પૂછેં શ્રી ગચ્છરાજ;
વીર જગતગુરુ આઉખું, બહોત્તર વરસ કહાય. ૩
ચૈત્ર સુદી તેરસ જનમ, દીવાલી નિરવાણ;
વરસ બહોત્તર કિમ મિલેં, કહિંઈ ગુરુ શ્રુત જાંણ. ૪
તવ ગુરુ કહેં શ્રોતા સુણો, વાર્તિક લેશ વિચાર;
સુણતાં સહુ સંસય ટલેં, પ્રગટે આતમ પ્યાર. ૫

અથ લૌકિક ભાષા

હમણાંના વર્તમાન ટીપણાના વર્ષ ૧ના દિવસ ૩૬૫ છેં, અને ત્રીજેં વરસ માસ ૧ વધે છે. અનેં જૈનનેં ટીપણેં વર્ષ ૧ના દિવસ ૩૬૦ છે. बारसणहं मासाणं चोविसणहं पक्खाणं तीनसेंहे-साठ राइदिवाणं એ પાઠ પ્રમાણેં વરસ ૧ના દિવસ ૩૬૦ એ તો સિદ્ધાંતની પરિપાટી છે. પણ વર્ષ વર્ષ પ્રતિ દિન ૨ ઘડી પલ ૦।। ઘટેં છેં. એ ઘટ પ્રમાણેં વર્ષ ૧ના દિવસ ૩૫૮ થાઇ છેં. હવે વીર મહારાજ ચૈત્ર સુદી ૧૩ જન્મ્યા. અનેં કાતી વદિ ૦)) અમાવાસ્યાઈ મોક્ષ ગયા. એ તો ૭૨ વર્ષ પૂરાં મિલ્યાં નહિ. ત્રણ દિન ઘાટ પાંચ માસેં ઓછેં મોક્ષે ગયા અને પુરાં બહોતેર કીમ કહો છો ? તેહનો ઉત્તર એ જે ત્રણસેંહે નેં

સાઠના પાઠ પ્રમાણે ૭૨ વર્ષના દિવસ ૨૫૯૨૦ (પચીસ હજાર નવસેં ને વીસ) થાઈ, પણ વર્ષ પ્રતિ દિન ઘડી ૨ પલ ળા ઘટે તે ઘટની તરફના ૧૪૭ દિવસ જાઇ તે વારે ૨૫૭૭૩ (પચીસ હજાર સાતસે ત્રહોત્તર) ગ્યા તેની ગણુના કરતાં કાતિ વદિ અમાવાસ્યાઈ મોક્ષ.

૧ ગૃહસ્થાવાસ

ગૃહસ્થાવાસ બત્રીસ દિન ઓછે ૩૦ વર્ષ તેહના દિવસ ૧૦૮૦૦, તે મધ્યેથી દિન ૭૪ ઘટના તથા બીજા ૭૨ દિન ઘટાડતાં બાકી દિવસ ૧૦૬૯૨ એટલો ગૃહવાસ સંખ્યા જાણવી.

૨ છદ્મસ્થાવસ્થા

છમસ્થવર્ષ ૧૨, માસ ૬, દિન ૧૫. તેહના દિવસ ૪૫૧૨ (૪૫૧૫) તે મધ્યેથી દિવસ ઘટના ૭૪, તિવારે માગસર વદી ૧૦ દીક્ષા અને વૈ સુદ ૧૦ કેવલ હુઓ

૩ કેવલાવસ્થા

કેવલાવસ્થા વર્ષ ૩૦, તેહના દિન ૧૦૫૬૫, તે મધ્યેથી ૭૪ ઘટના. બાકી ૧૦૫૨૯ એટલો કેવલકાલ સરવાળે વર્ષ ૭૨, ઘટના ૧૪૭ દિન જાતાં વર્ષ ૭૧ા, માસ ૧, દિન ૩ *

અથ પૂર્વપરિપાટી લિખ્યતે

દુહા

૪૫—આ. શ્રી. દેવેન્દ્રસૂરિવર્ણન—

જગતચંદ્ર સૂરિતણા, દોય હૂઆ પટધાર,
પેતાલીસમા પટધરુ, દેવેન્દ્રસૂરિ ગણધાર ૧
વસ્તુપાલ વડ બંધવો, તેજપાલ લઘુ જાંણુ,
પુન્ય પ્રભાવે ભુજબલી, ભાગ્યબલી ગુણખાણુ. ૨
તેહને ઘેર લહિઓ હુતો, વિજયચંદ્રજી નામ,
દેવભદ્ર વાચક કને, પ્રવૃજ્યો ગુણધામ. ૩
દેવેન્દ્રસૂરિ વિભુરાજજી, વિજયચંદ્ર સૂરિરાજ,
દો ગુરુભાઇ સૂરિવરા, જગતચંદ્ર પટ લાજ. ૪

શિથિલાચારી મોકલા, વિજયચંદ્રજી નામ;
ખંભાયત નગરે રહ્યા, બાર વર્ષ એક ઠામ. ૫
વિહરંતા માલવ ધરા, દેવેન્દ્રસૂરિ મહારાજ;
શ્રી ખંભાયત પધારિયા, તપાગચ્છ સામ્રાજ. ૬
વિજયચંદ્રજી નહી ગયા, સનમુખ વંદન કાજ;
લઘુ પોષાલે ઊતર્યાં, દેવેંદ્રસૂરિ ગચ્છરાજ. ૭
વંદન જાતેં આવતેં, બોલેં બાલ ગોપાલ;
જઇ આવ્યા ગુરુ વંદિયા, લહુડી વડી પોસાલ. ૮
વિજયચંદ્ર સૂરીસનો, ગચ્છ વડી પોસાલ.*
દેવેન્દ્રસૂરિ ગચ્છરાજનો, ગચ્છ લહુડી પોસાલ.

ઢાલ—૩૯

(સિંહલ નૃપ કહે ચંદને, રાજેંદ્ર મોરા ! સુત લાડકડા તું શેઠ હો—એ દેશી)

દેવેન્દ્રસૂરિ શ્રીપૂજયજી સુજ્ઞાની મ્હારા, કરતા ભવિ ઉપગાર હો;
વીરધવલ પ્રતિબોધિયો સુ૦, દીધો સૂરિપદ સાર હો.
ગચ્છરા નાયક મ્હારા ! પટરા લાયક પ્યારા ! વંદિઈ સુજ્ઞાની !
તપગચ્છ તિલક સવાય હો. (એ આંકણી) ૧
શ્રાવકદિનકર નેં વલી સુ૦, સિદ્ધપંચાસિકા નામ હો;
ધર્મરત્નગ્રંથ એ તીનની સુ૦, વૃત્તિકરણ ગુંણધામ હો. ગ૦ ૨
ભાષ્ય ને કર્મગ્રંથ પાંચ જે સુ૦, ચરિત્ર સુદર્શન સાર હો;
ઇત્યાદિક બહુ ગ્રંથના સુ૦, કરતા જગ ઉપગાર હો. ગ૦ ૩
વિહરંતા માલવ દેસમાં સુ૦, કરી ઉપગાર સવાય હો;
સંવત તેર સત્તાવીસે(૧૩૨૭) સુ૦, સૂરિ અમરપદ પાય હો. ગ૦ ૪

૪૬—પ્રથમ પટધર આ૦ શ્રી વિદ્યાનંદસૂરિવર્ણન—

તેર દિવસને અંતરે સુ૦, વિદ્યાનંદસૂરિ પટધાર હો;
તે પણ સુરપદવી લહ્યા સુ૦, ભાવિભાવ વિચાર હો. ગ૦ ૫

૪૬—દ્વિતીય પટ્ટધર આ૦ શ્રી ધર્મઘોષસૂરિવર્ણન—

તેહથી પટ છિંતાલમેં સુ૦, ધર્મઘોષસૂરિ લિખાય હો;
તાસ ચરિત્ર સુંણો વર્ણવું સુ૦, ભાગ્યબલી ગચ્છરાય હો; ગ૦ ૬

વિહરંતા મહીયલ આવીયા સુ૦,મંડપાચલ નયર સુહાય હો,
પૃથ્વીધર સાહ પ્રતિબોધીઓ સુ૦, બારે વ્રત ઉચ્ચરાય હો ગ૦ ૭
પાચમે વ્રત દ્રવ્ય લક્ષનો સુ૦, સેઠજી નીમ રખાય હો,
જાણ્યો ગુરુજીઇ જ્ઞાનથી સુ૦, આગલ ભાગ્ય સવાય હો. ગ૦ ૮
કોટિધ્વજ હોસે સેઠજી સુ૦, ખરચસ્યે દ્રવ્ય સુઠામ હો,
ઈમ જાંણી નિયમ સખેવીઓ સુ૦, મંત્રીપણે હુઓ તામ હો. ગ૦ ૯
કોટિધ્વજ દ્રવ્ય જબ હુઓ સુ૦, સિદ્ધગિરિ સંઘ ચલાય હો,
છપ્પન ઘડી કંચન દેઈ સુ૦, તિહા ઇંદ્રમાલ પેંહેરાય હો. ગ૦૧૦
એહવે કોઈ પરદેશીઓ સુ૦, બ્રહ્મચર્ય વસ્ત્ર* સુલ્યાય હો,
કીધો સેઠનિ ભેટણો સુ૦, પેહેર્યો વેસ મન ભાય હો. ગ૦૧૧
વરસ બત્રીસ લગ પાલીઓ સુ૦, બ્રહ્મચરજ વ્રત સાર હો,
સીલાલકૃત લાભથી સુ૦, સેઠજી સુરપદ ધાર હો ગ૦૧૨
તસ સૂત ઝાંઝણ સાહ છે સુ૦, તાત જીસ્યો સૂત હોય હો,
સેત્રુંજાગિરિ આરોહીઓ સુ૦, ધ્વજદંડ કનકમેં(મય) જોય હો. ગ૦૧૩
ઇત્યાદિક બહુ જીવને સુ૦, સફલ હોવે સવિ કાજ હો,
દીપવિજય કવિરાજના સુ૦, ધર્મઘોષ ગચ્છરાજ હો ગ૦૧૪

ઇતિ શ્રી પ્રાગવાટજ્ઞાતીય સાહ કલા શ્રીપત કુલોત્પન્ન સાહ અનોપચંદ વ્રજલાલ આગ્રહાત્ સકલપંડિતપ્રવર, પં. પ્રેમવિજય ગણિ પં. રત્નવિજય ગણિના શિષ્ય, પં૦ દીપવિજય કવિરાજ બહાદરેણ વિરચિતે શ્રી સોહમકુલરત્નપટ્ટાવલી રાસ પ્રાકૃત પ્રબંધે જમોભદ્રસૂરિ, વડગચ્છ બિરદ, વિમલમંત્રી, અભયદેવસૂરિ, શાંતિવેતાલ, હેમાચાર્ય, કુમારપાલ પૂરવભવ, બહુ ગચ્છભેદ, તપાબિરુદ, વસ્તુપાલ તેજપાલ સંબંધ, વણિક ચોરાસી જ્ઞાતિ, વીસાદસા ઉત્પત્તિ, જગતચંદસૂરિ ઉજેણી નગર પ્રવેશ, ગુરુ ઉપદેશ, પંચમી જ્ઞાન વર્ણન, રોહિણી ચરિત્ર, વીર ૭૨ વર્ષ સંખ્યા પ્રમાણ, પૃથ્વીધર, ઝાઝણસા, દેવેન્દ્રસૂરિ પ્રમુખ દસ પટ્ટધર સૂરિ વર્ણનો નામ તૃતીયોલ્લાસ: ૩

॥ ઇતિ તૃતિયોલ્લાસઃ ॥

ચતુર્થ ઉલ્લાસ

॥ અથ ચતુર્થોલ્લાસ પ્રારભ્યતે ॥

દુહા

દાન સીલ તપ ભાવના, ચ્યારે મંગલ ખાસ;
ચોથો પ્રકાસ વરણવું, સુણીઈં જ્ઞાન વિલાસ. ૧

૪૭—આ. શ્રી સોમપ્રભસૂરિવર્ણન—

ધર્મઘોષ ગચ્છરાજને, સુડતાલિસમેં પાટ;
સોમપ્રભ ગચ્છરાજજી, કુમતિ કરે નિઘોટ. ૨
અડતાલીસમા પાટવી, ગુરુભાઈ છેં ચ્યાર;
ચ્યાર સૂરિ ચ્યારે ચતુર, ચરણકરણ વ્રતધાર. ૩
પેંહેંલા **વિમલપ્રભસૂરિ, જયાનંદસૂરિ** જાંણ;
ત્રીજા **પદ્મતિલકસૂરિ, સોમતિલક** સૂરિભાંણ. ૪

૪૮—આ૦ શ્રી સોમતિલકસૂરિવર્ણન—

તીન સૂરિ આયુ અલ્પ, સરગ લહ્યા ગચ્છરાય;
સોમતિલક અડતાલમેં, પટધર પટની લાજ. ૫
ક્ષેત્રસમાસ પ્રકરણ કીઓ, વલી સિત્તર સો ઠાંણ;
થૂલિભદ્રાદિ ચરિત્ર બહુ, ગ્રંથ કિઆ ગુણખાંણ. ૬
સંવત ચૌદ ચોવીસમેં(૧૪૨૪),શ્રી ગુરુ સુરપદ પાય;
સોમતિલક ગુરુ નાંમથી, મંગલ માલ સવાય. ૭

ઢાલ—૪૦

(જોસીડારી બેટી રૂપે આગલી વનડાજી, જોસીડારી ગલિઇ થેં મત જાંઓ સાહિબ, છોગો બિરાજે પંચરંગી પાઘસેં વનડાજી—એ દેશી)

ગુરુજી **શ્રીસોમતિલકના પાટવી** સાહેબજી,
ઓગુણપંચાસમેં **પટધર ચ્યાર**, ગુનિજન વંદો;
પહેંલા શ્રી પદ્મતિલક સૂરિરાજજી સા૦,
બીજા **ચંદ્રશેખર** સુખકાર ગુનિજન વંદો.
વંદો વંદો રે એ ગચ્છરાજને સુજ્ઞાંની (એ આંકણી) ૧

૪૯—આ૦ શ્રી દેવસુંદરસૂરિવર્ણન—

જયાનંદસૂરિ ગુરુ ત્રીજા વદીઈ સા૦,
ચોથા શ્રી દેવસુંદર વડ લાજ ગુ૦,
એહમાથી તીન સૂરિ સરગે ગયા સા૦,
પાટવી દેવસુંદર ગચ્છરાજ. ગુ૦ વ૦ ૨
વલિ એહ સૂરિને પટ પચાસમેં સા૦,
સૂરિ ગુણનૂરી પચ કહાય ગુ૦,
જ્ઞાનસાગરસૂરિ કુલમંડલસૂરિ સા૦,
ત્રીજા શ્રી ગુણરત્નસૂરિ સોહાય. ગુ૦ વ૦ ૩
ચોથા શ્રીસોમસુંદર સૂરિશજીયા સા૦,
પાચમા સાધુરત્ન સૂરીદ ગુ૦,
સદ્ગુરુ વરણું પાચે જીજુઆ સા૦,
ધન ધન શ્રી જિનશાસનચદ. ગુ૦ વ૦ ૪
જ્ઞાનસાગરસૂરિ જ્ઞાંનનિધિ સમો સા૦,
પૂજ્યજી આવશ્યકચૂર્ણી કીધ ગુ૦,
ઓઘનિર્યુંક્તિ ચૂર્ણી સ્તવ કીઆ સા૦,
પ્રભુજી નવખડા સ્તવના સિદ્ધ. ગુ૦ વ૦ ૫
બીજો શ્રી કુલમંડણ સૂરિશજીઈ સા૦,
સૂત્ર આલાવા કીધ ઉદ્ધાર ગુ૦,
કાયસ્થિતિપ્રકરણ ગુણગણમાલિકા સા૦,
વેદે છે જેહના પાદ નરનાર. ગુ૦ વ૦ ૬
ત્રીજા ગુણરત્નસૂરિ ગચ્છરાજજી સા૦,
કીધા જેણે ગ્રથ તણા સમુદાય ગુ૦,
સમુચ્ચય ષટદર્શન વૃત્તિ કરી સા૦,
ટીકા વલી ક્રિયારતનસમુચા(ચ્ચ)ય. ગુ૦ વ૦ ૭
ચોથા શ્રી સાધુરત્ન સૂરીસરુ સા૦,
કીધી મુનિકલ્પવૃત્તિ સુખકાર ગુ૦,
ચોરે સૂરિ ગુરુજી અલ્પાયુ થકી સા૦,
પોહોતા તે અમરવિમાન મઝાર. ગુ૦ વ૦ ૮

૫૦—આ. શ્રી. સોમસુંદરસૂરિવર્ણન—

પંચમ ગુરુભાઇ સોમસુંદરસૂરિ સા૦,
પાટે પંચાસમે પટધર ધીર ગુ૦;
વિચરંતા મુનિગણુ સાથ અઢારસેં હેં સા૦,
તપજપ આચરણા વડ વીર. ગુ૦ વં૦ ૯
દેખી ગુરુ મહિમા દ્વેષી ધર્મના સા૦,
ચિંતે સૂરિ મારણુ દુષ્ટ સ્વભાવ ગુ૦;
કોઈ અનુચરને લોભ દેખાડીએ સા૦,
આચો મધ્ય રયણી રાખી દાવ. ગુ૦ વં૦ ૧૦
રહિઓ તિહાં છાનો હાથ અસિ ગ્રહી સા૦,
જોવે તિહાં સૂરિતણો આચાર ગુ૦;
પૂંજી રજહરણેં પાસું ફેરવ્યું સા૦,
સમઝચો તેહ જીવ જતન સુખકાર ગુ૦ વં૦ ૧૧
ચિંતે મનમાંહે ધિગ મુઝ જીવને સા૦,
ધિગ ધિગ લોભને તે ધિક્કાર ગુ૦;
એ છે ગુરુ નિસ્પૃહી જીવદયાનિધિ સા૦,
કીધો મેં દુઃકૃત કુલ આચાર. ગુ૦ વં૦ ૧૨
એહવા સૂરિ સંતને હણુતા બુડીઈ સા૦,
એહનાં છે જગમાં મોટાં પાપ ગુ૦;
અનુચરે એહ વિમાસણુ ચિંતવી સા૦,
વંદે ગુરુચરણુ પ્રગટ થઈ આપ. ગુ૦ વં૦ ૧૩
વ્યતિકર સહુ એ કુમતી તણો કહ્યો સા૦,
ખામી સદ્ગુરુ ચરણુ અપરાધ ગુ૦;
ધન્યધન્ય એ ઘડી તુમ દરસણુ હુઓ સા૦,
તરીઓ હું ભવજલ ઉદધિ અગાધ. ગુ૦ વં૦ ૧૪
ગુરુજી ઉપદેસી પાવન કીજીઈ સા૦,
જગમેં જસ લીજે વધરયેં લાજ ગુ૦;
મુઝને તારતા જગ જસ મોટકો સા૦,
પ્રણુમે નિત દીપવિજય કવિરાજ. ગુ૦ વં૦ ૧૫

દુહા

ઈણુ પરેં તે અનુચર તણી, પ્રાર્થના સુણી સ્વામ,
ધર્મબોધ દેવા ભણી, કહેં સૂરીશ્વર તાંમ. ૧
સુણીઈ ચેતન રાયજી, ઇહાં નહી તુજ વાંક,
"સકલજીવ વશ કર્મને, કુણ રાજા કુણ રાંક" ૨
અમ મન સરીખા હોય છે, શત્રુ મિત્ર અભિરામ,
પણ તુંઝને પાતિક હુઓ, કૃષ્ણ લેષ પરિણામ. ૩
મુનિ હત્યા મિષ આવીઓ, હુઓ પાપ સંભાર,
તસ સંબધ કહીઈ સુણો, જો હો આતમ પ્યાર. ૪

ઢાલ—૪૧

(નણુદલ હે નણુદલ—એ દેશી)

મુનિહત્યા કહી મોટકી, એ સમ નહી કો પાપ સાજન,
મુનિહત્યા ઉગ્ર પાપ છેં, છે મોટો પરિતાપ સા૦
મુનિહત્યા કહી મોટકી (એ આંકણી) ૧
જુઓને રોહિણી જીવડે, કીધો મુનિનો ઘાત સા૦,
અનંતભ્રમણ ભવ બહુ કીઓ, દુરગંધો હુઓ ગાત સા૦ મુ૦ ૨
દ્રૌપદી જીવડો પાતકી, સુકુમાલી ભવ જોય સા૦,
કડવું તુંબ વોહોરાવીયુ, અનત ભ્રમણ ભવ હોય સા૦ મુ૦ ૩
નૃપતિ શ્રી મહિપાલજી, બાણવેધ મુનિરાજ સા૦,
સાતમી નરકે ઊપનો, ઉગ્ર પાપ એહ સાજ સા૦ મુ૦ ૪
ગલતકોઢ મુનિઘાતથી, હુઓ નૃપ મહિપાલ સા૦,
શ્રી સિદ્ધગિરિ સુપસાયથી, ટળિયાં નૃપના આલ સા૦ મુ૦ ૫
સઘલા જીવ નિપાતથી, હોવે પાતિક દોષ સા૦,
મુનિ હિંસાથી નિપજે, અનત ભ્રમણ ભવ પોષ સા૦ મુ૦ ૬
છડયાં કચન કામિની, છડયા રાજ ઉદાર સા૦,
છડયા મોહ કુટુબના, ધન ધન એહ અણગાર. સા૦ મુ૦ ૭
ક્રોધાદિક ચઉ ચોકડી, રાગાદિ અરિ દોય સા૦,
જેહને નહિ સમતા સહી, એહવા મુનિજન હોય. સા૦ મુ૦ ૮

ગામ નગર પુર વિહરંતા, તરણું માત્ર જ સાર સા૦;
સાધુ હોવે તે નવિ લઈ, અનુમત વિણુ અણુગાર. સા૦ મુ૦ ૯
અપમત્તા ઋષિરાજજી, ધન ધન્ના અણુગાર સા૦;
ધન્ના શાલિભદ્ર મુનિવરા, ઢંઢણુ મેઘકુંમાર. સા૦ મુ૦ ૧૦
નંદિખેણુ મહાબલ મુનિ, અવંતિ ગજસુકુમાલ સા૦;
એલાચી આર્દ્રકુમારજી, જીવદયા પ્રતિપાલ. સા૦ મુ૦ ૧૧
ઇત્યાદિક મુનિરાજનાં, નામથી પાપ પલાય સા૦;
શત્રુ મિત્ર સમતુલ્ય છે, જગ બંધવ કહેવાય. સા૦ મુ૦ ૧૨
નિઃકારણુ મુનિવર તણો, દુષ્ટ કરે કોઈ ઘાત સા૦;
અનંત અનંત ભવ તે લહે, મારણુ ઘાત નિપાત. સા૦ મુ૦ ૧૩
ઇમ સૂરિ મુખ ઉપદેશથી, તે અનુચર પ્રતિબોધ સા૦;
પાંમી વ્રત ગ્રહે ગુરુ કને, અંતરચિત્ત ગતક્રોધ. સા૦ મુ૦ ૧૪
ધન ગુરુ સોમસુંદરસૂરિ, જિનસાસન સણુગાર સા૦;
જોગ શાસ્ત્ર વલી ભાષ્યથી, ચૂર્ણી રચી સુખકાર. સા૦ મુ૦ ૧૫
એ ગુરું પટ પંચ્ચાસમેં, સોહમકુલ શણુગાર સા૦;
દીપવિજય કવિરાજની, વંદણા વાર હજાર. સા૦ ૧૬

દુહા

સોમસુંદર સૂરિરાજના, વંદુ પટધર ચ્યાર;
પહેલા મુનિસુંદરસૂરિ, જયસુંદર ગણધાર. ૧
ત્રીજા ભુવનસુંદરસૂરિ, જિનસુંદરસૂરિ જાંણુ;
ચ્યારે પટધર દીપતા, જિનસાસનકુલભાંણુ. ૨
કુંભારાણા રાજમેં, પોરવાડ **ધનરાજ**;
ચોરાસી મંડપ કીઓ, દેવલ સખરે સાજ. ૩
કુંભારાણા તિણુ દેહરે, **થંભા** દોય કરાય;
દોય લાખ દ્રવ્ય દેખીને, ચમકયો શ્રી નરરાય. ૪
લાખ નિવાણુ દ્રવ્યથી, નિપાયો પ્રાસાદ;
ત્રિભુવનતિલક સોહામણો, દેખંતાં આહ્લાદ. ૫
ચ્યાર સૂરિ તિહાં આવિયા, તેહ પ્રતિષ્ઠા કીધ;
ધન ધન્ના પોરવાડને, જેણે જગમેં જસ લીધ. ૬

સંવત ચઉદ પંચાણુંઈ(૧૪૯૫),એહ પ્રતિષ્ઠા જાણ,
કુંભલમેર પિણ [એ] સમેં, વાસ્યો કુંભે રાણ. ૭

ઢાલ—૪૨

(ચરણાલી ચામુંડા રણ ચઢે—એ દેશી)
તથા (જુઓ જુઓ અચરીજ એ ભલો—એ દેશી)

૫૧—આ. શ્રી. મુનિસુંદરસૂરિવર્ણન—

ચ્યાર સૂરિ માંહે મોટકા, **મુનિસુંદરસૂરિ** ગચ્છરાજ રે,
એકાવનમા પટધરુ, ગુરુ પાંચે કુલની લાજ રે.
સોહમ પટધર વંદિઈ (એ આંકણી). ૧
ચોવીસ વાર જીણે જપ્યો, સૂરિમંત્રના પાંચે પીઠ રે,
ત્રિભુવનસામિની દેવતા, ગુરુરાજને સાહાજ્ય છે ઈઠ રે સો૦ ૨
શ્રી **ધારાનયરીઇ** વિહરતા, પાઉ ધાર્યો ગુરુ ગચ્છરાજ રે,
માલવ દેશ છે મોટકો, તિહાં નૃપતિ **પૂઆર** સામ્રાજ રે સો૦ ૩
મૃગીનો ઉપદ્રવ તિહાં બહુલ છે, તેથી વિનવે ગુરુને સંઘ રે,
વડમંત્રગર્ભિત સ્તવ તિહાં કીઓ, **સંતિકરુસ્તવ** ઉછરંગ રે સો૦ ૪
વલી નયર **સિરોહિનો** રાવજી,**સહસ્સમલ્લજી** નામ સવાય રે,
તિણ દેશે પિણ મૃગી રોગથી, તે મેટણ સૂરિ તિહાં આય રે સો૦ ૫
જેહને **કાલીસરસ્વતી** બિરુદ છે, ઉપગારી શ્રી ગુણવંત રે,
મુનિગણ ગયણ તારામંડલે, ગુરુ પૂનમચંદ મહંત રે સો૦ ૬
શ્રી **જયસુંદર** સૂરિરાજનો, સુણો બિરુદ વડો ગુણખાંણ રે,
જેહનું **વિબુધવિડંબન** બિરુદ છે, જીસ્યો બિરુદ તિસ્યો
ગુણ જાણ રે. સો૦ ૭
ત્રીજા શ્રી ભુવનસુંદર ગુરુ, આગમ પણયાલીસનાં જાણ રે,
ચંદ-સૂરપન્નતિ ટીપણાં, વરતારા સહુ ગુણખાંણ રે. સો૦ ૮
હવે ચોથા શ્રી જિનસુંદરસૂરિ, શ્રી અંગ ઇગ્યારના ધાર રે,
દીવાલીકલ્પ જેણે ઉદ્ધર્યો, એ છે પરતખ જગ ઉપગાર રે સો૦ ૯
કહ્યો તીનનો પરિકર જુજુઓ, એકાવનમો પટધર સ્વામ રે,
મુનિસુંદરસૂરિ ગુરુ જાણીઇ, સહુ મુનિગણના વિસરામ રે સો૦૧૦

સંવત પન્નર છિ(ત્રિ)ડોત્તરે (૧૫૦૩), સૂરિરાજનો સરગ નિવાસ રે;
ધ્યાન સમરણુ સૂરિરાજનેં, હોવેં સફલી સઘલી આસ રે. સો૦૧૧

પર—આ. શ્રી. રત્નશેખરસૂરિવર્ણન—

એહને પટ બાવનમેં વંદીઇં, શ્રી રત્નશેખર સૂરિરાજ રે;
કીધા શ્રાવક પડિક્કમણા વૃત્તિ, શ્રાદ્ધવિધિ વૃત્તિ સાજ રે. સો૦૧૨
ગ્રંથ આચારપ્રદીપની, કીધી રચના શ્રી ગચ્છરાય રે;
બાબી ભટજીઇં શ્રીખંભાતમેં, કાલીસરસ્વતિ
બિરદ કહાય રે. સો૦૧૩
સંવત પન્નરસેંહેં સત્તરમેં (૧૫૧૭), ગચ્છરાજ અમરપદ પાય રે;
એ છે દીપવિજય કવિરાજના, સૂરિ પટ બાવનમેં લખાય રે. સો૦૧૪

દુહા

તેણું સમે લેખક હુતો, લક્કો લહિઓ નાંમ;
સંવત પન્નર આઠમેં (૧૫૦૮), નિજ મતિ પ્રગટી તાંમ. ૧
જિનપ્રતિમા દ્વેષી થયો, ઋષિ ભાંણા સમઝાય;
સંવત પન્નર એકત્રીસમેં (૧૫૩૧), ગચ્છ લુંકા કેંહેવાય * ૨

૫૩—આ. શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિવર્ણન—

ત્રેપનમો પટધર સૂરિ, શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂર;
શ્રી જિનસાસન દીપતો, દિન દિન ચઢતે નૂર. ૩

૫૪—આ૦ શ્રી સુમતિસાધુસૂરિવર્ણન—

ચોપનમો પટધર પ્રગટ, સુમતિસાધુ સૂરિરાજ;
નામ સુમતિ પરણુતિ સુમતિ, સુમતિકરણ ગચ્છરાજ. ૪
તેહના પટધર દો સૂરિ, કમલકલસ સૂરિરાજ;
કમલકલસ ગચ્છ તેહથી*, બીજો કહું ગચ્છરાજ. ૫

ઢાલ—૪૩

(ફતમલ ગઈ થી રે પાંણીડે તલાવ, કાંટો ભાંગો રે ઝીણા લાંપરો—એ દેશી)

૫૫—આ૦ શ્રી હેમવિમલસૂરિ વર્ણન—

સાજન હેમવિમલ ગચ્છરાજ, પંચાવનમો રે પટધરુ;
સાજન તેહના પટધર હોય, વરણું હું તેહ ગુણાગરુ. ૧

સાજન સૌભાગ્યહરખસૂરિ જોય, બીજા કત્તપ્રભસૂરજી*,
સાજન સૌભાગ્યહરખસૂરિ જાણુ, લહુડી પોસાલ ગણુ નૂરજી*. ૨
તિણે સમે સિથિલ ક્રિયા બહુ દેખ, હેમવિમલ સૂરિરાજજી,
સાજન ઉત્કૃષ્ટ વિચરે વિહાર, સવેગરગ સાગ્રાજજી ૩
સાજન લુકામતિ જેહ સાધ, ઋષિ ગણુપત ઋષિ હાંનજી,
સાજન તે ગુરુચરણે રે આય, સેવ કરે બહુ માનજી ૪
સાજન સવત પન્નરસે હે બાસઠ (૧૫૬૨), તિણે સમે હુઓ કડુઆમતિ*
સાજન પન્નરસે હે સિત્તરમાંહે (૧૫૭૦), ગચ્છ હુઓ નામ વિજામતિ* ૫
સાજન નાગોરી તપગણુ માંહિ, પાસચંદસૂરિગચ્છ* જાણીઇ,
સાજન પન્નરસે હે બહોત્તરમાંહે, પરપર તાસ વખાંણીઇ ૬

૫૭—ક્રિયોદ્ધારક આ૦ શ્રી આણંદવિમલસૂરિવર્ણન—

સાજન હેમવિમલ ગણધાર, તેહને પાટ પટોધરુ,
સાજન આણંદવિમલ સૂરિરાજ, પાટ છપ્પનમે પ્રભાકરુ. ૭
સાજન પન્નરસે અડતાલ(૧૫૪૮), જનમ્યા શ્રી ગચ્છરાજજી,
સાજન ઈડર નયર સુઠામ, મગલ ગીત ગવાયજી. ૮
સાજન સવત પનરસે હે બાવન(૧૫૫૨),સજમવ્રત ગુરુ આદરે,
સાજન પન્નરસે હે સિત્તરમાહે (૧૫૭૦), સૂરિપદ પાટ મહોચ્છવ કરે. ૯
સાજન એ સમે સિથિલાચાર, જિનપ્રતિમા દ્વેષ જાણીઓ,
સાજન થિર કીધા બહુ લોક, સવેગરગ મન આણીઓ ૧૦
સાજન પનરસે હે બ્યાસી(૧૫૮૨)મઝાર,ક્રિયારો ઉદ્ધાર સૂરિ કરે;
સાજન દીપવિજય કવિરાજ, આણદવિમલ બહુ સિરી વરે ૧૧

દુહા

ગુરુ વચનામૃત વરસતા, મહિતલ કરે વિહાર;
એહવે સોરઠ દેશમે, જૂનેગઢ ગિરનાર. ૧

પંડિત બહુ ચર્ચા કરે, શ્રી નૃપરાજ હજૂર;
દ્વેષી નૃપને સીખવે, અન્યમતિ વડ નૂર. ૨
"જીતે પંડિત વાદમે, તે રહે નગર મઝાર;
નહી તો તે વનમાં વસે, એ નૃપ હુકમ વિચાર." ૩
એ વ્યતિકર જાણી સચિવ, અરજ કરી નૃપરાજ;
નામાંકિત ફુરમાંન લિખ, બોલાયા ગચ્છરાજ. ૪
સૂરિ સીઘ્ર પધારિયા, કરી વાદ બહુ રીત;
તેહ નૃપ પ્રતિબોધિઓ, નૃપ મન અધિકી પ્રીત. ૫

ઢાળ—૪૪

(ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વંદો—એ દેશી)

સોમપ્રભસૂરિરાજજી પેંહેલાં, મરુધર કરતાં વિહાર;
થલમાં જલ મલિયાં નહી તેહથી, મુનિવિહાર નિવાર્યો રે.
પ્રાણી! સોહમ પટધર વંદો. (એ આંકણી) ૧
તિહાં જિનપ્રતિમા દ્વેષિ વ્યાપ્યા, જાંણી બહુ ઉપગાર;
વિદ્યાસાગર ગણી વાચકજીને, મેહેલ્યાં દેસ વિહાર રે. પ્રા૦ ૨
જેસલમેર પ્રમુખ બહુ નયરે, કરી ઉપગાર સવાય;
માલવ ગુર્જર સોરઠ દેસે, ભવિજન ધર્મ સુણાય રે. પ્રા૦ ૩
બાલબ્રહ્મચારી વાચક ગુરુજી, જાંણો જાવજીવ છઠધારી;
આણંદવિમલ સૂરિરાજ સમીપે, વાચક એ ગુણધારી રે. પ્રા૦ ૪
સંવત પંન્નર છન્નુઆ(૧૫૯૬) વરસે, રાજનગરમાંહિ રાજે;
આણંદવિમલસૂરિ સુરગત પાવે, તપગચ્છપતિ સામ્રાજ રે. પ્રા૦ ૫

૫૭—આ૦ શ્રી વિજયદાનસૂરિવર્ણન—

એહના પટધર દાંનસૂરિજી, પાટે સત્તાવનમે;
સંવત પન્નર ત્રેપન(૧૫૫૩)વરસે, જામલા નયરમે જનમે રે. પ્રા૦ ૬
પનર સત્યાસિઈ(૧૫૮૭)સૂરિપદ પાયો,ગંધાર નયર ચોમાસે;
પ્રધાન કુમલસી મેંહેં મહસાનો, તેહને ધરમ પ્રકાસે રે. પ્રા૦ ૭
નગર ગંધારનો રામજી સાહજી, તે પ્રતિબોધ કરાયો;
દો શ્રાવક હુઆ સિદ્ધગિરિરાજે, સંઘપતિ તિલક ધરાયો રે. પ્રા૦ ૮

સંવત સોલ ને બાવીસ (૧૬૨૨) વરસે,વટપદ્રનયર* સુઠાય;
સૂરિ અમરપદ પાવે સુભ મતિ, નામથી મંગલ થાય રે. પ્રા૦ ૯

૫૮—આ૦ શ્રી વિજયરાજસૂરિવર્ણન—

એહના પટધર દોય વખાણ્યા, અઠાવનમે પાટે,
રાજવિજયસૂરિ હીરસૂરિજી, ગચ્છપતિ અધિકે થાટે રે પ્રા૦ ૧૦
રાજવિજયસૂરિ વૃદ્ધ પટોધર, હૂઆ ઉગ્ર વિહારી*,
તપ જપ સાધન કિરિયા સબલા, ભૂતલ જગ ઉપગારી રે. પ્રા૦ ૧૧
ઝાલાવાડમેં ઈક દિન ગોચરી, પાઉ ધાર્યો ગચ્છરાયા,
રીસેં બલતી રાખ વોહોરાવી, સૂરિ ક્રોધ ન લ્યાયા રે પ્રા૦ ૧૨
આહાર કર્યો તેહ રાખ ને પાણી, ઈમ દુર્ઘટ તપ કરતા,
કામધેનુ ત્રપણીમે પ્રગટી, સૂરિમંત્ર નિત ધરતા રે પ્રા૦ ૧૩
દાનસૂરિ ગુરુ આખર સમયે, હિતભર લેખ પઠાયો,
ગચ્છ સમાલ કરો ઈહા આવી, પણ સૂરિ ચિત્ત ન લાયો રે પ્રા૦ ૧૪
ગચ્છનો ભાર ન ચાલે મોથી, કરસ્યાં આતમકાજ,
બીજો સૂરિ કરી પટધર થાપો, ગુરુજી ગરીબનિવાજ રે પ્રા૦ ૧૫

૫૮—જગદ્ગુરુ આ૦ શ્રી વિજયહીરસૂરિવર્ણન—

દાનસૂરિ ગુરુ લેખ નિહાલી, મન નિસ્પૃહ તસ જાણી,
હીરવિજયસૂરિ ગચ્છધર થાપ્યા, ધર્મબીજ સેહે નાણીરે. પ્રા૦ ૧૬
હીરસૂરિ હુઆ પાલણપુરમા, ધન ધન જસ અવતાર,
પાલણપુર છે જૂનો ખેડો, વરણુ સમય વિચાર રે પ્રા૦ ૧૭
પાલણપુર વરણુ સહુ સુણીઇ, ગઝલ તાસ બનાઈ,
દીપવિજય કવિરાજ સહાઈ, મંગલગીત વધાઇ રે. પ્રા૦ ૧૮

અથ ગઝલ

પાલનપુરનગરવર્ણન—

સરસતિ માત ચિત્ત લ્યાઉંકું, સદ્‌ગુરુચરન મન ધ્યાઉ કું;
બરનું પલ્લવીયા પાસ, પાલણપુરાકો જસ વાસ ૧
બરનું આદસે ઉતપત્ત, સુણિઇ ગુનિજનાં એકચિત્ત;
ગિરિવર અર્બુદાચલ નામ, બારો પાજકો વિશ્રામ. ૨

કે મુનિ ધરત નિર્મલ ધ્યાંન, કે મુનિ કરત જિનરંગાન;
કે તપ તાપતેં તપયાકું, કે જપ જાપતેં જપયાકું. ૩
કે મુનિ ધરત ઓરધ બાંહે, બેઠે તરવરાંકી છાંહે;
રસકી કૂપિકાકે થાંન, બેઠે આસનાં ધર ધ્યાંન. ૪
ભેરૂં જાપ કે લેતેકું, સોના સિદ્ધકે દેતેકું;
જીહાં બહો[ત] દેવતાંકો વાસ, ઈસો અરબુદાચલ ખાસ. ૫
સંવત આઠસેં ચોત્તિસ (૮૩૪), હુઓ નરપતાંકો ઇસ;
આસપાલ નામ રાજા સાર, જયાકી સાખથી પરમાર. ૬
વાતેં કોટગઢ કીનોકું, સાત પટરાજ હી કીનોકુ.;
વરસાં દોયસેં (૨૦૦) લગ સીમ, રહીઓ રાજ તાકો ખીમ. ૭
ફિરકે ચહુઆણકો રાજ, પાલણ ભૂપકો સામ્રાજ;
પાલણ ભૂપતિ ચોહાણ, કીનો રાજ દફ્ત જાંણ. ૮
સંવત સહસ એકે વરસ (૧૦૦૧), બેઠો તખત અરબુદ સરસ;
સિવજી નાંમ હેં અચલેશ, તાકો પોઠીયા ઉદેશ. ૯
પીતલ ધાતકી જિનમૂરત, ગાલી કીધ નંદી તુરત;
સિવકે ધામ વેગેં લ્યાય, નંદી થાપીઓ મન ભાય. ૧૦
પ્રતિમાભંગ કે બહો[ત] પાપ, અગટ્યો કોઢકો સંતાપ;
પ્રાક્રમ રહિત હુઓ જામ, ગોત્રિ રાજ લીનો તાંમ. ૧૧
પાપી ભૂપકો નહિ ઠાંમ, નિરમુખ ફિરત ગાંમોગામ;
દેખ્યા સીલધવ સૂરીશ, સૂરિ મુનિવરાંકા ઈસ. ૧૨
આપેં જગત તારનતરન, વંદે જાય તાકે ચરન;
દીધો ધર્મકો ઉપદેસ, સુણીઓ ભૂપનેં સુભ લેસ. ૧૩
બોલે ભૂપતિ ધર ધીર, સુનિઈ જગતકે વડવીર;
મિથ્યામતિકે પરસંગ, કીની જૈન પ્રતિમા ભંગ. ૧૪
કીનો પાપકો સંભાર, કીનો દુષ્ટકો આચાર;
કીનો નરકકો આચરન, કીનો પાપ અઘટિત કરન. ૧૫
મુંધો સરગ સિવકો દ્વાર, ચૂકો મનુજકો ઓતાર;
કીનો બહુત ભવકો ભ્રમણ, કીનો બહોત જામણ મરણ. ૧૬

કરતેં એહ કારજ દુષ્ટ, હુઓ રાજસેં બી ભ્રષ્ટ,
કહિઓ નાંહી એકે ઠામ, જડમતિ એહ કીનો કાંમ. ૧૭
ફલિયો તુરત ઉગર પાપ, પાયો કુષ્ટકો સંતાપ,
પાયો તુરત એ ફલ પત્ત, કીનો જેહ પૂરવ કત્ત ૧૮
કેતી કહુ દુખકી વાત, સુનિઇ જગકે પિત(તા)માત,
કરકે મેહેર અબ મહારાજ, મોહુ તારીઇ ગચ્છરાજ ૧૯
તુમ હો જગતકે તારુકુ, કહિઇ રોગકો હારુકું,
કીજે રોગકો નિસ્તાર, મોકુ તારીઇ ગચ્છરાજ. ૨૦
ઇસે નૃપતકે સુનીન બેન, બોલે સૂરિ જગકે-સેન;
પ્રતિમા જૈન કીનો ભંગ, યાકો પાપ હે વઢ જગ. ૨૧
તાકુ નરકકી ગતિ હોય, ફિરકેં બોધિ દુલ્લભ હોય,
પિણુ તેં કિયો પશ્ચાતાપ, તાથે જાયગો તવ પાપ ૨૨
પ્રતિમા નઈ કરકે પૂજ, જાવે પાપ આપેં ધૂજ,
સુનકે નૃપત ગુરુકે બેન, કીની પાસ પ્રતિમા ઈન ૨૩
પૂજે દેવ નીત નૌ વાર, મિટિઓ કોઢકો સભાર,
ફિરકે આણુગઢકો રાજ, પાયો બહોત હી સામ્રાજ ૨૪
પલ્લવ વૃક્ષ જેસો જોય, તેસો દેહ પલ્લવ હોય,
તાથે પલ્લવીયા પાસ, કીનો નાંમ ઠવણા તાસ ૨૫
સવત સહસ્સ ને ઇગ્યાર (૧૦૧૧), ફિરકે સેહેર વાસ્યો સાર,
પાલણપુર હે ઓહિ જ નામ, પલ્લવ પાસજીકો ધામ. ૨૬
દેહરો ગેનમે ગાજે કુ, કુમતિ માન મદ ભાજે કુ;
પ્રતિમા કનકકી રાજે કુ, પલ્લવ પાસજી ગાજે કુ ૨૭
યા વિધ વરસ બહો[ત] લગ સીમ, રહિઓ નગર અવિચલ ખીમ,
પિછયૌ હૂઓ જૂનો ખેડ, ફિરકે વસ્યો પાલણુ નયર. ૨૮
ઇસો નયર પાલણુ સેહેર, જાપર દેવતાકી મેહેર,
કીનો આદિ બરનન એહ, ગુરુમુખ વરન સુનિઓ જેહ. ૨૯

કલશ—છપ્પય

શ્રી પલ્લવ પ્રભુ પાસ પાલણપુરે બિરાજે,
શ્રી પલ્લવ પ્રભુ પાસ સુંદર તખત દિવાજે;

શ્રી પલ્લવ પ્રભુ પાસ જનમમરણ ભય વારન,
શ્રી પલ્લવ પ્રભુ પાસ સંકટ સર્વે નિવારન;
ધરણુરાજ પદ્માવતી અહનિસ પ્રભુ હાજર રહેં;
દીપવિજય કવિરાજ બહાદર સકલ સંઘ મંગલ કરે. ૧

॥ ઇતિ પાલણપુર ઉત્પત્તિ ॥

દુહા

શ્રી પાલણપુર નયરમેં, ઓસવાલ વડ જ્ઞાત;
કુરોસા નાથી ભલી, હીરસૂરિની માત. ૧
સંવત પન્નર ત્રાસિઈ (૧૫૮૩), જનમ વરસ ગચ્છરાજ;
સંવત પન્નર બાણુંઈ (૧૫૯૨), વ્રતધારક વડ લાજ. ૨
પાટણ નગરેં પરણવા, આયા બહો[તિ] ઇતિમાંમ;
તે વરઘોડે પરણિયા, સંજમ રમણી તાંમ. ૩
સંવત સોલસેંહે સાતમેં (૧૬૦૭), વાચક પદ અભિરામ;
સંવત સોલસેંહે આઠમેં (૧૬૦૮), આચારજ ગુણધામ. ૪
વિચરંતા શ્રી નગરમેં, પૂજ્ય રહ્યા ચોમાસ;
લુંકાગણ ઋષિ મેઘજી, પચવિસ મુનિ ગણુરાય. ૫
પ્રતિમા ઉથાપક તણો, જાંણી દોષ જ સૂર;
લે આલોયણ સુધ મનેં, સૂરિ હીર હજૂર. ૬
તિહાંથી શ્રીગુરુ વિહરતા, શ્રી ગંધારે આય;
ચોમાસે ગુરુ ઠાઈઆ, મંગલ મોહોચ્છવ થાય. ૭

અકબર બાદશાહનું વર્ણન—

હવે દિલ્લીપતિ જાંણીઈ, અબકુરસાહ સુલતાન;
પૂરણ ભાગ્ય ભૂજાબલી, નૃપસેખર નૃપભાંન. ૮
એક દિન બ્રહ્મચારી કોઉ, દેખી અકબર સાહ;
ઈહાપોહ કરતાં પ્રગટ, જાતિ સમરન થાય. ૯
દેખ્યો પૂરવભવ પ્રગટ, સુનિઈ ચતુર સુજાંણ;
સંસ્કૃત શ્લોક થકી કહું, છપ્પય કવિત્ત પ્રમાંન. ૧૦

અથ છપ્પય*

તપસી બ્રહ્મચારી નામ હે સુકુંદ જયાકો,
તીરથ પ્રયાગ ઠાંમ ધામ મન લ્યાયકે,
પન્નરસેંહે એકાસી (૧૫૮૧) સવતકો માન જાનો,
માઘ વદિ દ્વાદસી પ્રથમ જામ જાયકે,
અગનકે કુંડમેં સુકુંદ દેહ હોમ કીનો,
તપ જપ સાધને અથલ બલ પાયકે,
કહેત કવિરાજ દીપ અકબર પાતસાહ,
ભયોં હે ભાન જેસો દિલ્લિ પર આયકે ૧

દુહા

ખબર કરાઈ પ્રાગવડ, મિલિયો સબ સંકેત,
પ્રગટ વાત અકબર કરે, બહુ પંડિતજન સેત. ૧૧
અગ્નિહોમ કરવતમરણ, કરે માફ સુલતાંન,
આજ લગે તેહ માફ છે, અકબર હુકમ પ્રમાંણ ૧૨

ઢાલ—૪૫

(ધરમ ન છૂટે રે પ્રાણીઆ—એ દેશી)
તથા (થે મન મોહ્યો ગુરુ હીરજી—એ દેશી)

વાસી દીલ્હી રે નયરના, થાનસિંઘ માનસિંઘ રિદ્ધ,
માતા ચાંપાદે તેહની, તપસ્યા દો માસી કીધ.
થે મન મોહ્યો ગુરુ હીરજી (એ આંકણી) ૧
એક દિન કુલેકે નિસર્યાં, બાઈ ચાંપાદે માત,
સાહમી અસવારી આવીઓ, અકબરસાહ સુગાત. થે૦ ૨
પૂછે એ કોણ લોક છે, સ્યો છે મહોચ્છવ એહ,
બોલે કાંમેતી સેઠિયા, હજરત! સુણીઇ સનેહ થે૦ ૩
રોજા ધરિયા દો માસના, બાઈ ચાંપાદે નામ,
તેહનો કુલેકો એહ છે, એ સહુ રોજા ઈતમામ થે૦ ૪
અકબરસાહ સુણી બોલિઓ, એહમે અધિકાઈ કાય,
બાલક નાહનાં રોજા ધરે, મહીના રમજાન માય. થે૦ ૫

બોલે કામેતિ સેઠિયા, ઉન્હાં પાંણી ઉપવાસ;
એહવા રોજા છે એહના, અન્ન ન લેવું દો માસ. થે૦ ૬
ચમક્યો અકબર સાંભળી, આયો ચાંપાદે પાસ;
દેખ્યો દુરબલ દેહને, પૂછે અકબર તાસ. થે૦ ૭
બોલે ચાંપાદે માવડી, દેવ ગુરુ ધર્મ પસાય;
રોજા ધરિયા રે સાહિબા, સહુ તેહને સુપસાય. થે૦ ૮
તે ગુરુ સેહેર ગંધાર છે, સપરિવાર ચૌમાસ;
નિસુણી અકબર રિઝીઓ, હુઓ મલવા ઉલ્લાસ. થે૦ ૯
અકબર ફરમાન મોકલે, હીરજી! વાંચીને જોય;
વહેલા આજ્યો ગચ્છરાજજી, વિલંબ ન કિજે રે કોય. થે૦ ૧૦
કાતી ચોમાસે ઊતરે, સૂરિ હીર નિગ્રંથ;
બહુ પરિવારથી પાંગર્યાં, ચલિયા દિલ્લિને પંથ. થે૦ ૧૧
દૂર દેસાંતર જાંણીને, **રાજનગર** સુભ ઠાંમ;
પટધર થાપ્યો રે પ્રેમસું, **સેન**સૂરિ વઠ નામ. થે૦ ૧૨
પાલણપુરથી રે આગલે, **રોહસરોતરા** ગાંમ;
ઠાકોર આહેડે માચીઓ, તેહને બોધ્યો ગુણધાંમ. થે૦ ૧૩
ઇંણી પરે પંથે રે ચાલતા, કરતા ભવિ ઉપગાર;
આગરા નયર પધારીયા, વંદે બહુ નરનાર. થે૦ ૧૪
માલમ હુઈ **પાતસાહ**ને, હરખ્યો ઉલ્લસિત અંગ;
સંવત સોલ ગુણચ્યાલમેં (૧૬૩૯), જેઠ વદિ તેરસે રંગ. થે૦ ૧૫
પરીક્ષા જોવાને કારણે, ભૂમ ખણી તેહમાંહે;
બકરી ઘાલી રે જીવતી, ઉપર આસન થાય. થે૦ ૧૬
ગુરુને મલવા બોલાવીયા, દીધો ગુરુ ઉપયોગ;
આસન નહિ અમ કાંમનો, માંહે સચિત્ત સંજોગ. થે૦ ૧૭
એ આસન તલે મોટકાં, તીન પંચેંદ્રિય હોય;
અકબર મનમાંહે ચિંતવે, પૂરા સમજુ નહિ સોય. થે૦ ૧૮
ચિંતવી ભૂંયરું ઉઘાડીયું, બકરી જોવાને કાજ;
બાલક દોય ને માવડી, દીઠાં ત્રણેનો સાજ. થે૦ ૧૯

અકબરસાહ મન ચિંતવે, પરતખ પરવરદિગાર,
પ્રણમેં પદ ગચ્છરાજના, ધરમ શ્રવણ મન ધાર. થે૦ ૨૦
એક પ્રહર લગેં સાહને, ઉપદેસે ગુરુરાય,
હિંસાપાતક સાંભલી, પરણુતી કુણેરી થાય. થે૦ ૨૧
અરજ કરેં સુલતાંનજી, નિસ્પૃહ થે સૂરિરાજ,
ધન મણિ કચન લ્યો નહિ, મુઝ પ્રાર્થન કોણ કાજ. થે૦ ૨૨
પુસ્તક તુમચા રે ધર્મના, વોહોરા શ્રી ગચ્છરાજ,
સાહ વચનથી રે વહોરિયાં, પુસ્તક શ્રી શ્રુતરાજ. થે૦ ૨૩
આગરાનયર ભંડારમે, પુસ્તક ઠવિયાં છે જેહ,
પ્રથમ ચોમાસું જી તિહાં રહ્યા, જાણી ધરમ સ્નેહ. થે૦ ૨૪
આગરા નગરના સઘને, ઉપદેસ્યો ગચ્છરાજ,
દીપવિજય કવિરાજજી, હીરસૂરિ મહારાજ. થે૦ ૨૫

દુહા

વાચક શાંતિચંદ્રગણિવર્ણન—

સાંતિચંદ્ર વાચકજીકેં, જાવેં નિત દરબાર,
સાહ નિત ધરમ શ્રવણ કરે, ભાપે સમય વિચાર * ૧
ઈક દિન અકબરસા કહે, વાચકજી મહારાજ;
ચમત્કાર કાંઈ દાખવો, તુમ વિદ્યા સામ્રાજ ૨
કહે વાચક સાહી સૂણો, સાહી બાગ મઝાર,
આગત વાસર આવજ્યો, મ્હે પણ આસ્યા લાર ૩
ઇણ સંકેતે આવીયા, વાચક અકબર ભાન;
ધરમ ગોષ્ટિ ગચો કરે, રાગ રંગ અરુ ગાંન. ૪
લોકપાલ પછિમ દિસા, દેવ વરુણ છે નાંમ,
વાચકજીને સહાય છેં, સમરન કીધો તાંમ ૫
સાહી નોબત ગડગડી, ચમકયો શ્રી સુલતાંન,
હુકમ વિના નોબત બજી, કરે રીસ મહેરાન ૬
કહેં વાચક સુનિઈ નૃપત, શ્રી હુમાયુ તુમ તાત,
તુમ મિલનેકુ આન હે, નોબત સોઈ સુનાત ૭

ઢાલ—૪૬

(ચાલ–સુરતી મહિનાની. ચૈત્રે ચતુર્ભુજ નાવિયા, રાધાજી કરે રે વિચાર—એ દેશી)
તથા (કોઈ લાવે પિઉની વધામણી, આપું એકાવલ હાર—એ દેશી)

ચિત્ત ચમકયો ચંદની ચઢી, દેખેં શ્રી સુલતાન;
કૃષ્ણવરણ બહુ ગજઘટા, લાખોં ફોજ પ્રમાણ. ૧
તે વિચ ગજ અંબાડિઈં, ચમર ઝપાટા હોય;
તાત હુમાઉ સાહનેં, દેખે અકબર સોય. ૨
ઈમ ચાલંતે આવિયો, સાહી બાગની પોલ;
પિતા પુત્ર દોઉ મિલ્યા, હરખતણેં કલ્લોલ. ૩
બેઠા આસન એહવેં, હુઈ રસોઈ તયાર;
પુત્ર પિતા ભોજન કરી, આયા સભારે મઝાર. ૪
દોય પ્રહર લગ દો જણેં, કીધી ગોષ્ટિ પ્રપંચ;
પાછી બાજી સમેટવા, વાચકજી મન સંચ. ૫
અક્કબર તો બોલાવીઆ, મધ્ય સભામાંહે જાય;
વાત કરી કોઈ અભિનવી, ફેર કચેરીમેં આય. ૬
દેખે નહિ નિજ તાતને, પૂછેં ગુરુનેં રાય;
ગુરુ કહે આયા તિહાં ગયા, અકબર મન પસ્તાય. ૭
ઈણી પરે સાત દિવસ લગ, પેઠી સાત દેખાય;
શ્રી અકબર મન રંજીઓ, ધન્ય હીરસૂરિ ગુરુરાય. ૮
હવે ચોમાસો ઉતરે, સૂરિ કરેં રે વિહાર;
ગામ નગર પુર પટ્ટણે, પ્રતિબોધ્યાં નરનાર. ૯
ફત્તેપુર દિલ્લિ આવીયા, વિહરંતા ચાઉમાસ;
તેહ નયરના સંઘની, ગુરુ સહુ પૂરેં આસ. ૧૦
ફરી ગુરુનેં અકબર મળ્યા, ધર્મ સુણાવેં સૂર;
ધરમ વાસના મન વસી, દિન દિન ચઢતેં નૂર. ૧૧
અકબરસાહ અરજી કરે, સુણીઇં શ્રી શ્રીમંત;
દરસન કાજે તેડાવીઆ, દૂર દેસથી રે સંત. ૧૨
કાંઇક માંગો મો કને, મો મન હરખિત થાય;
અવસર દેખી શ્રી પૂજ્યજી, માંગે અમાર(રિ)પસાય. ૧૩

અટ્ઠાઇ મોહોછવને સમે, અમર પલે તુમ દેસ,
વલી શેત્રુંજા જીજીઓ, ચકલા જીભ વિશેષ. ૧૪
ડામર નામ સરવર માંહિ, જાલ નાંખે સોય,
એથી અધિક તુમ તરફથી, દીજીઇ અકબર મોય. ૧૫
નિસુણી રીઝયો સાહજી, અહો નિસ્પૃહ સૂરિરાજ,
નૃપ કહે સૂરીસર સૂણો, પર ઉપગાર જહાજ. ૧૬
આઠ દિવસ અટ્ઠાઇના, મુઝ તરફથી રે ચ્યાર,
બાર દિવસ કોઈ જીવનો, હોવે નહિ સહાર. ૧૭
ત્રીસ દિવસ નવરોજના, બાર દિવસ સફગત,
અકબર જનમ માસ તણા, ત્રિ દિવસ એહ સત ૧૮
રવિવાર સહુ વરસના, જે હોવે તસ માંન,
સર્વે ઈદના વાસરા, સર્વે મિહર દિન જાણ ૧૯
એ સહુ દિવસ ગણુતા, માસ સવે પટ્ હોય,
તેહના ફુરમાના દિયા, સાહ અકબ્બર સોય ૨૦
ગુર્જર માલવદેસના, દિલ્લિ-ફત્તેપુર જાણ,
અજમેરા ચોથો સહી, લાહોર શ્રી મુલતાન ૨૧
ઇમ સહુ દેસ હુકમ લગે, મોહોર છાપ ફરમાન,
છઠો ગુરુ પાસે રહે, પાંચની ચાહ પ્રમાણ. ૨૨
પટ્ ફુરમાંના અકબરે, ગુરુપૂજન તિહા કીધ,
બિરદ જગતગુરુ થાપિઓ, દીપવિજય જય સિદ્ધ. ૨૩

દુહા

ઘર આયો સુલતાંનજી, ધરતો સૂરિ ઉપગાર,
અકબર ભાગ ભુજાબલી, મંડલિક અવતાર ૧
તિણી દિસે ગુરુજી કિયા, ચતુર ચોમાસાં ચ્યાર;
વિહરતા શ્રી મરુધરા, સિરોહી સુખકાર. ૨
રિષભદેવ ચોમુખ પ્રમુખ, અજિતદેવ ભગવાન,
કિધ પ્રતિષ્ઠા જગગુરુ, ચોમાસો તિણ થાન ૩
તિહાથી વિહરતા ગુરુ, હીર સેન ગણધાર,
પાટણ નગર પધારીયા, કરતા ભવિ ઉપગાર, ૪

તિહાં ચોમાસો ઉતર્યૈં, **અકબર** સાહ સુલતાંન;
સેનસૂરિ ગુરુ તેડવા, ફિર આયો **ફુરમાન.** ૫

ઢાળ—૪૭

(અમલી લાલ રંગાવો, વરનાં મોલિયાં—એ દેશી)

હવે હીરગુરુ પિણ વિહરંતા, જાવે પછમ દેસ સુવાસ રે;
જીરે પાઉ ધાર્યા નયર ઉનાઉંઈ, જીરે રહિયા છેં ચતુર ચોમાસ રે.
વંદો હીરસૂરિ ગચ્છરાજને. (એ આંકણી) ૧
જીરે આખર સમય વિચારીનેં, મિલવાને શ્રી ગણુધાર રે;
સૂરિ **સેનને** તેડવા મોકલે, આપે લખિયો છે **લેખ** તિચાર રે. વંદો૦ ૨
વાંચી સેનસૂરિજી **લાહોરથી,** સીઘ્ર પંથ પ્રયાંણુને કરતા રે;
નહી ભાવિનેં જોગ મિલાવડો, મન ધ્યાંન સૂરિજીનાં ધરતા રે. વંદો૦ ૩
જીરે સંવત સોલસેંહે બાવને(૧૬૫૨),પૂજ્ય હીરગુરુ ગચ્છરાય રે;
પાલી આયુ સહુ વરસ સાઠનો (૬૦),લહ્યા **દેવગતિ** સુસાભ્રાજ રે.વંદો૦ ૪
જીરે અધવીચ મારગ ચાલતાં, સુણ્યો હીરગુરુ નિરવાંણુ રે;
બહુ ગુરુ ઉપગાર સંભારતાં, ગુંણી સેનસૂરિ ગુંણખાંણુ રે. વંદો૦ ૫
ગુરુ આયા શ્રીનયર ઉનાઉઈ, મલિયો સહુ ગુરુપરિવાર રે;
વંદો **અઠ્ઠાવનમા** પાટવી, વિજયહીરસૂરિ ગણુધાર રે. વંદો૦ ૬

૫૯—આ. શ્રી વિજયસેનસૂરિવર્ણન—

હવે **ઓગણુસાઠમો** પાટવી, **વંદૂ સેનસૂરિ** ગચ્છરાજ રે;
તાસ વરણુન ગુણી જન સાંભલો, જે તપગચ્છ તિલક સાભ્રાજ રે.
વંદો સેનસૂરિ ગચ્છરાજને. (એ આંકણી) ૭
વિક્રમ સંવત સોલ ચિડોતરે (૧૬૦૪), જન્મેં નડુલાઈ
નગર મઝાર રે;
એહ જનમ વરસ ગચ્છરાજનો,હુઓ નિજ કુલ ગુંણુ સણુગાર રે. વંદો૦ ૮
સૂરિ હીરગુરુ ઉપદેસથી, સહુ માતપિતા પરિવાર રે;
વિક્રમ સંવત સોલસેંહે તેરમેં(૧૬૧૩),લેવે સંજમભાર ઉદાર રે. વંદો૦ ૯
જીરે સંવત સોલ અઠાવીસે(૧૬૨૮), ભલો **રાજનગર** સુખદાય રે;
તિહાં **આચારજ**પદ પાંમીયા, ગુરુ તપગણુનાથ સવાય રે. વંદો૦૧૦

વલી વિહરતા દિલ્લિનગર ગયા,જીહાં રાજે છે સાહ જાહાંગીર રે,
તેણે બિરદ દીઓ ગચ્છરાયને, **સવાઇ જગતગુરુ** વડ વીર રે. વંદો૦૧૧
સેહેર **કાવીમે** દેવલ દો ભલાં, તેહ સાસુ ને વહુઈ કરાયા રે,
તેહ બિંબ પ્રતિષ્ઠા સૂરિ કરે, વલી **સૂરજમંડણ** જિનરાય રે. વંદો૦૧૨
જીરે ઇમ બહુ ઉપગારી હુઆ, કીધા ધરમતણાં મંડાણ રે,
ગુરુજી ઓગણસાઠમા પાટવી, હૂઓ જિનસાસન કુલભાંણ રે. વંદો૦૧૩
જીરે જંબુદ્વીપપન્નતિની ટીકા, તેહ તણા ઉદ્ધાર રે,
વલી કૃપારસકોસ જે ગ્રંથ છે, વલી ટીકા નૈષધની ઉદાર રે. વંદો૦૧૪
જીરે ઇત્યાદિક બહુ ગ્રંથના, કરતા ગુરુ વાચક રાય રે;
શાંતિચંદ્રજી વાચક રાજીયા, સૂરિ હીરને સેન સહાય રે. વંદો૦૧૫
વંદુ હીરજી સેનજી જોડલી, દોઉ જિનસાસન વડ નૂર રે,
જીરે મુનિગણ તારકચંદ્ર છે, વલી સોહમકુલ નભ સૂર રે. વંદો૦૧૬
જીરે સંવત સોલ એકોત્તર (૧૬૭૧), સૂરિ ખંભાત નયન મઝાર રે,
તિહાં **અકબ્બરપુરમાંહે** પૂજ્યજી, નિરવાંણ લહે ગણધાર રે.વંદો૦૧૭
ઇમ ગુણસાઠ પટધર વરણવ્યા, સહુ જીવદયા પ્રતિપાલ રે,
વંદો **દીપવિજય** કવિરાજને, હોઈ ઇચ્છિત મંગલમાલ રે. વંદો૦૧૮

આણંદસૂરિગચ્છ—વર્ણન

દુહા

ઈહાંથી ૧ દેવસૂરિ, ૨ આણંદસૂરિ ગચ્છ થયા તે કહે છે—

૧૦—આ. શ્રી વિજયદેવસુરિ આ. શ્રી વિજયતિલકસૂરિવર્ણન—

સેનસૂરિ પાટેં પ્રગટ, પાટ સાઠસેં હોય;
દેવસૂરિ શ્રી તિલકસૂરિ, એ પટધારી દોય.* ૧
શ્રોતા તસ વરણન સુણો, કહીઇં સમય વિચાર;
સેનસૂરીશ્વર થાપિયો, દેવસૂરિ પટધાર. ૨
તિણેં સમેં ધરમસાગર ગણી, વાચકરાય મહંત; *
કુમતિકુદ્દાલ ઇતિ નામ છેં, કીઓ ગ્રંથ ગુણવંત. ૩
બહુ પંડિત સંમત સૂરિ, ગ્રંથ કીઓ અપ્રમાણ;
વાચક ગચ્છ બાહિર કિઆ, પેઢી ત્રણ્ય પ્રમાણ. ૪
સંસારી સગપણ અછેં; માંમા નેં ભાણેજ;
દેવસૂરિ ભાંણેજ છેં, વાચક માંમા હેજ. ૫
લખી લેખ વ્યતિકર સહુ, મેંહેલ્યો તુરત જબાપ;
દેવસૂરિ વાંચી જુઇં, ચિંતિ મનમાં આપ. ૬
પત્ર જુબાપ એહવો લખે, ફિકર ન કરસ્યો કોઇ;
ગુરુ નિરવાણ હૂઆ પછેં, લેસ્યું ગચ્છમેં તોય. ૭

ઢાલ—૪૮

(મુજરો લ્યોને જાલમ જાટણી રે—એ દેશી)

કાગદ લઈને કાસિદ આવિઓ રે, ભૂલેં દીધો ગરુને આય;
ભાવિ જોગ મિટાવ્યો નહુ મિટેં રે, જો કરેં કોટિ ઉપાય.
જોજ્યો ભાવિ પદારથ સાજનાં રે. (એ આંકણી) ૧
કાગલ વાંચી શ્રી ગુરુ સેનજી રે, ઉપનો રોસ અતિ મનમાંહે;
ન ઘટેં સુવિનિત સૂરિ એહને રે, કરસ્યાં અવર સૂરિ ગચ્છમાંહે. જો૦ ૨
મુનિગણ ચ્યારસેં હે વાચક આઠસું રે, આયા ખંભનગર ગચ્છરાય;
અકબરપુરમેં દેવગતિ સમેં રે, વાચક આઠનેં મુનિ બોલાય. જો૦ ૩

એક વાર જાંચ્યો દેવસૂરિ કને રે, જો મુઝ વચન કરે સુપ્રમાણ,
તો પટધારી બીજો ન થાપસ્યો રે, નહિતર કરજો સૂરિ સુજાણ જો૦ ૪
સૂરિમંત્ર સંઘની સાખે સુપિયો રે, કરજો આચારજ વડ નૂર,
ઈમ કહી સૂરિ સરગ સધારીયા રે,ધન્ય ધન્ય શ્રીતપગચ્છનભસૂર. જો૦ ૫
રાજનગરમે દેવસૂરિ કને રે, આયા પૂછણ વાચક આઠ,
તીણ સમે' ધરમસાગર ગણિ દેખિયા રે, પૂજ્ય સમીપે
સખરે રે ઠાઠ. જો૦ ૬

૧૦—આ૦ શ્રી તિલકસૂરિવર્ણન—

હગિગત કહી સહુ સેનસૂરિ તણી રે, કાંને ન ધરી તે ગણધાર,
રિસાવી સહુ પાછા આવીયા રે, થાપ્યા તિલકસૂરિ પટધાર જો૦ ૭
સોમકરણ મનિયા રાજનગર તણા રે, રાજીયા વજિયા સાહ સુજાણ,
પટમોહોચ્છવ કીધો બહુ ભાવસું રે,શ્રી શ્રીરાજનગરમાંહે જાણ જો૦ ૮
પિણ કોઈ આયુ અલ્પના જોગથી રે, જીવ્યા તીન વરસ ગચ્છરાજ,
સરગ સધાર્યો દેવગતિ લહે રે, સાઠમા પટધર તપગચ્છલાજ જો૦ ૯

૧૧—આ. શ્રી વિજયઆણંદસૂરિવર્ણન—

શ્રી ગુરુ હીરસૂરિના શિષ્ય છે રે, લાયક પુન્યતણો સાઆજ,
કાકાગુરુ છે દોય સૂરિતણા રે, થાપ્યા આણંદસૂરિ વડ લાજ. જો૦૧૦
તેહને' મલવા પધારિયા રે, શ્રી દેવસૂરિ મહારાજ,
પરિકર રાજનગરમે' દો મલ્યા રે,દો સૂરિ તપગચ્છપતિ સાઆજ જો૦૧૧
દોય મલી એક સમતે ચાલવ્યો રે, દોય નામે પટ્ટો નવ દેસ,
તીન વરસ લગ એક સમત રહ્યો રે,દોય સુરિ મનમે પ્રેમ વિસેસ જો૦૧૨
એહવે ભાવિ પદારથ જોગથી રે, શ્રી વિજયદેવસૂરિ ગચ્છરાજ,
ચોથે વરસે આપણ નામનો રે, લખિયો પટ્ટો મુનિગણ કાજ. જો૦૧૩
સુણી આણંદસૂરિ તેહ વારતા રે, આપે પિણ કીધી ઇહ રીત,
એ દોય સૂરિનેનામે ગચ્છ હુઆ રે*આચરણા કુલ એકજ નીત જો૦૧૪
એહવે સવત સોલછીહાસિઈ રે(૧૬૮૬),સેઠજી સાતિદાસ કહાય,
શ્રી સાગરગચ્છ હુઓ એહથી રે*, પટધર દેવસૂરિના કહાય. જો૦૧૫

૧૨—આ૦ શ્રી રાજસૂરિવર્ણન—

એ ગુરુ પુન્યપ્રભાવક દીપતા રે, એહને નામે ગચ્છ કહાય,
એહનો પટધર આસઠમો ભલો રે,શ્રી શ્રીરાજસૂરિ ગચ્છરાય. જો૦૧૬

૧૩—આ. શ્રી વિ૦ માનસૂરિ, ૧૪—આ. શ્રી વિ૦ ઋદ્ધિસૂરિવર્ણન—

પટધર ત્રેસઠમો સૂરિસરુ રે, શ્રી વિજેમાનસૂરિ પટધાર;
પટધર ચોસઠમો મુનિનાથજી રે, શ્રી વિજેઋદ્ધસૂરિ ગણધાર. જો૦૧૭

૧૫.—આ. શ્રી વિજયસૌભાગ્યસૂરિ આ શ્રી વિજયપ્રતાપસૂરિ—

એહના પટધર હોય વખાંણીયે રે, સોભાગ્યસૂરિ વલી સૂરિ પ્રતાપ;
હોયના હોય પટોધર દીપતા રે, પટધર પાંસઠમા વડ બાપ. જો૦૧૮

૧૬—આ. શ્રી ઉદયસૂરિવર્ણન—

સૂરિ પ્રતાપના ઉદયસૂરીંદજી રે, વાંકલી જનમ ગચ્છરાય;
નગર સુંડારે સૂરિપદ પાઈયા રે, ગુર્જર આયા સહુ પરિવાર. જો૦૧૯
સૌભાગ્યસૂરિ કાકાગુરુ ભેટીયા રે, આગલ દક્ષણ દેસ વિહાર;
બહુ ઉપગાર કરી પાઉ ધારીયા રે, સુરત બંદિર શ્રી ગણધાર. જો૦૨૦
સંવત અઢારસેંહે સાત્રિસા (૧૮૩૭)સમેં રે, ઉજલ પોસદશમ મનુહાર;
સૂરિ ઉદય શ્રીસરગ સધારીયા રે, જેહને મુનિ જન સહુ પરિવાર. જો૦૨૧
લક્સીવિજય ગણી વાચકરાયજી રે, રામવિજય વિબુધ કહાય;
દક્ષણ દેશે પુના નયરમાં રે, પેસવા શ્રી શ્રી માધવરાય. જો૦ ૨૨
તેહને રાજે જિનમતિ દ્વેષિયા રે, કીધો જિનપ્રતિમા ઉથાપ;
તિણે સમેં વાદ કરી સહુ જીતીયા રે, રાખી જૈન ટેક તિહાં આપ. જો૦૨૩

૧૭—આ. શ્રી વિજયલક્ષ્મીસૂરિવર્ણન—

વરનું ઉદયસૂરિના પટધરુ રે, શ્રી વિજેલક્સીસૂરિ મહારાજ;
પટધર સડસઠમો એહ વંદીઈ રે, એ ગુરુ દીપવિજય કવિરાજ. જો૦૨૪
પેહેલાં સ્તુતિમાલા ગચ્છરાજની રે, વરન કીધો મેં ગુંણુજાણ;
તે સ્તુતિમાલા અવસરેં વરણવું રે, સુણીઇ શ્રોતા ચતુર સુજાંણ. જો૦૨૫

દુહા

મહાવીર જગ મુગટમણિ, વર્ધમાન વડવીર;
ધરાપાલ ત્રિજગધણી, ધરણીધર પરેં ધીર. ૧

પ્રણમું ગોયમ ગણપતિ, મોહન લચ્છી મહંત;
કર ફરસેં મુનિનેં કરે, કેવલકમલા કંત. ૨

ઢાલ—૪૯

(હારે હું તો ભરવા ગઈતી તટ જમુનાના નીર જો—એ દેશી)
તથા (હારે મારે ઠામ ધરમના સાડા પચવીસ દેસ જો—એ દેશી)

હારે વારી પ્રેમે પ્રણમી બ્રહ્મસુતા બ્રહ્માણી જો,
જગદંબા જગજનની જે જગ જાણીઈ રે લોલ,
હારે વારી વંદી સુગુરુ ચરણકમલ હિત આણી જો,
ગચ્છપતિની ગુણમાલા જેહ વખાંણીઈ રે લોલ ૧
હારે વારી આગે હુઆ હેમાચારજ હેમ જો,
પ્રતિબોધ્યો જેણે રાજા કુંમરનરીંદને રે લોલ,
હારે વારી દેશ અઢારે અમર પળાવી એમ જો,
ધન ગુરુ ધન એ શ્રાવક ધન તે દેશને રે લોલ. ૨
હારે વારી વલી હીરા સમ હીરગુરુ જગભાણ જો,
પંચમ આરે જેણે જગમાંહે જશ વર્યો રે લોલ,
હારે વારી પ્રતિબોધ્યો જેણે અકબરસાહ સુલતાન જો,
જીવદયા ઓળખાવી જિનધર્મિ કર્યો રે લોલ ૩
હારે વારી અમર પળાવી કર છોડવીયા અનેક જો,
પ્રણમું રે હું લળિ લળિ તે ગુરુ હીરને રે લોલ,
હારે વારી તાસ પરંપર લક્ષ્મીસૂરિ સુવિવેક જો,
હૂઆ રે સડસઠમેં પાટે વીરને રે લોલ. ૪
હારે વારી તેહ તણી સ્તુતિમાલા વરણું આજ જો,
જનમ ગામ ગુરુ દીક્ષા સૂરિપદ જીમ લહુ રે લોલ,
હારે વારી દીપવિજય કહે જયવન્તો ગચ્છરાજ જો,
તાસ ચરિત્ર પ્રબન્ધ તે સહુ આગલ કહુ રે લોલ. ૫

ઢાલ—૫૦

(આદિ જિનેશ્વર વિનતી હમારી—એ દેશી)

લઘુ મરુધર જે દેશ કહાઈ,જિહાં તીરથ બહુ સાથ વાહલા,
બંભણવાડ નેં હિયાણો લોટાણો, જીરાવલો જગનાથ વાહલા
જયવંતા જિનતીરથ વંદો ૧

શ્રી સિરોહીમેં તેર દેરાસર, ઋષભ અજિત ભગવાન વા૦;
સહુ જિનરાજનાં બિંબ જુહારી, હૃદય ધરો તસ ધ્યાન. વા૦ જય૦ ૨

મોટો તીરથ શ્રી આબુજી, જોતાં હોય આહ્લાદ વા૦;
વિમલ મંત્રીસર તેહ કરાવ્યો, સુંદર જિનપ્રાસાદ. વા૦ જય૦ ૩

પોરવાડવંશી વિમલ મંત્રીસર, પુન્ય પ્રતાપી ભાણ વા૦;
પાતસાહ બારે બાંધી આણ્યા, ધર્મઘોષસૂરિવચન પ્રમાણ.વા૦ જય૦ ૪

શ્રી દેલવાડામેં દેવલ કીધો, ખરચ્યા બહોલા વિત્ત વા૦;
ધુધુઆ આરાસણની કોરણિ નિરખી,જોઈ જોઈ હરખો ચિત્ત.વા૦ જય૦ ૫

ગુજરાતી શાંતિદાસ મનિયાનો, અચલગઢેં છે પ્રાસાદ વા૦;
ચઉદસેંહે ચુંમાલીસ મણ ધાતુની, પ્રતિમા પૂરે આસ. વા૦ જય૦ ૬

એ તીરથ છે તારણ રૂપી, વંદો ઉગમતે સૂર વા૦;
દીપવિજય કહે એ તીરથની, મેં યાત્રા કરી ભરપૂર વા૦. જય૦ ૭

ઢાલ—૫૧

(સમુદ્રવિજયસૂત ચંદલો શામલીયાજી—એ દેશી)

આબુજીની તલેટીઈ સુખકારી રે, પાલડી નયર છે ખાસ
જાઉં બલિહારી રે;
તિહાં શ્રી શાંતિનાથજી સુ૦, સહુની પૂરે આશ. જાઉં૦ ૧
રાજનીતિનો રાજવી સુ૦, રાજા ક્ષત્રિ સાર જાઉં૦;
પ્રધાન દીવાન ને સેઠિયા સુ૦, નિવસેં વર્ણ અઢાર. જાઉં૦ ૨
માહાજનમાંહે દીપતો સુ૦, પોરવાડ વંશ સવાય જાઉં૦;
હેમરાજ સા હીરલો સુ૦,આણંદબાઈ નારી સોહાય. જાઉં૦ ૩
કોઈક ઉત્તમ પ્રાણીઓ સુ૦, ઉપનો કુંખે તાસ જાઉં૦;
સંવત સત્તર સત્તાણું (૧૭૯૭)એ સુ૦, ઉજલ ચૈતર માસ. જાઉં૦ ૪
પંચમી દિન ગુરુ વાસરેં સુ૦, જનમ્યો સુત ગુંણધામ જાઉં૦;
સુર સુપન દીઠો તિણેં સુ૦, સુરચંદ ઠવિયો નામ. જાઉં૦ ૫
બાલપણામેં ગુરુ મલ્યા સુ૦, શ્રી સૌભાગ્યસૂરીંદ જાઉં૦;
દીપવિજય કહે સાંભલો સુ૦, એ લહેસ્યૈં પરમાણંદ. જાઉં૦ ૬

ઢાલ—૫૨

(મુને મભવ જિનસું પ્રીત અવિહડ લાગી રે—એ દેશી)
તથા (કોલ કરીને રે, ચાલ્યા ગુણભરિયા—એ દેશી)

સોભાગસૂરિજી રે સોભાગે ભરીઓ,
પુન્યવંત પનોતે રે જ્ઞાનગુણે દરિયો,
ષટ્ માસ ચિંતામણ રે સુર જિણે આરાધ્યો,
તે પ્રગટ થઇને રે કાજ સવે સાધ્યો ૧
એક દિન સુરચંદને રે બોલાવે પાસે,
લક્ષણ જોવાને રે રંગભર ઉલ્લાસે,
સ્વસ્તિક ને ધ્વજાદિક રે તોરણ જવમાલા,
વલી ઉરધ રેખા રે ચરણે સુકુમાલા ૨
ઇત્યાદિક લક્ષણ રે દેખી સૂરિ હરખે,
શ્રી જિનશાસનમે રે રત્ન સમો પરખે,
વલી સૂરિપદ લાયક રે આગમ અભ્યાસી,
એ આગલ હોસ્યે રે બહુ ગુણનો રાસિ. ૩
પં૦ પ્રેમવિજયજી રે સુપ્યા તેહ પાસે,
તે તિહાં અહનિસ રે આગમ અભ્યાસે,
હવે સૂરિ વિહરતા રે સિનોર નગર જાવે,
શ્રી રેવાકાંઠે રે સંઘ ખુસી થાવે. ૪
અઢારસે ચઉદે રે (૧૮૧૪) શ્રી ચૈતર માસે,
સુદિ દસમી દિવસે રે અતિહે ઉલ્લાસે,
દીક્ષા ને સૂરિપદ રે દેઇ પટોધર કીનો,
સૂરિ આયુ પૂરણથી રે સુરગતિ પદ લીનો ૫
પછે મોહોચ્છવ મોટો રે સૂરિપદનો તિહા,
કરે છિતાવસનજી રે સંઘ મલી તિહા,
ધન સેહેર સીનોરને રે ધન સંઘ સુખદાયા,
શ્રી લક્ષ્મીસૂરિજી રે જિહાં સૂરિપદ પાયા ૬
હવે સહુ સુણજ્યો રે ગુરુનો જ્ઞાનપણો,
મેં નયણે નિરખ્યો રે વલી શ્રવણે નિસુણ્યો,

કવિ દીપવિજય કહે રે આણા સિર વહું છું,
જે ગ્રંથ ભણ્યા છે રે તે વરણુવ કહું છું. ૭

ઢાલ—૫૩

(ભવિકા, સિદ્ધચક્ર પદ વંદો—એ દેશી)

શ્રી આચારંગ સુયગડંગ ઠાણુંગ, શ્રી સમવાયંગ અંગ;
ભગવતી અંગ ને છટ્ઠું જ્ઞાતા, વલી ઉપાસક તે દશંગ રે૦
પ્રાણી વંદો ગણધર વાણી. (એ આંકણી) ૧

અંતગડ ને અણુત્તરવાઈ, પ્રશ્નવ્યાકરણ જેહ;
વિપાક ઈગ્યારસો અંગ ઇગ્યારે, ટીકા સહિત ભણ્યા તેહ રે. પ્રા૦ ૨

ઉવવાઇ ને રાયપસેણી, જીવાભિગમ ને પન્નવણા;
જંબુદ્વીપપન્નત્તિ ને સૂરપન્નત્તિ, ચંદપન્નત્તિની વયણા રે. પ્રા૦ ૩

કપ્પિયાકપ્પ વડંસિયા જાણો, પુપ્ફિયા પુપ્ફચૂલા સાર;
વહ્નિદશા વલી સૂત્ર વિસેષે, એ ઉપાંગહ બાર રે. પ્રા૦ ૪

અંગ ઉપાંગ સલીને ત્રેવીસ, દસ પયન્નાં તેત્રીસ;
હસ્ત દીક્ષિત પ્રભુજીના મુનિવર, ગુંથે પયન્નાં વિસેસ રે. પ્રા૦ ૫

વૃદ્ધકલ્પ નિસિથ મહાનિસિથ, પંચકલ્પ વ્યવહાર;
દસાશ્રુતસ્કંધ છેદ ગ્રંથ એ, હવે કહું મૂલ સૂત્ર ચ્યાર રે. પ્રા૦ ૬

ઉત્તરાધ્યયન ને દસવૈકાલિક, આવશ્યક પીંડનિર્યુક્તિ;
અનુજોગદ્વાર ને નંદીસૂત્રની, જ્ઞાનતણી બહુ યુક્તિ રે. પ્રા૦ ૭

એ પિસ્તાલી સૂત્ર અભ્યાસ્યાં, નિર્યુક્તિ ચૂરણી ને ભાસ;
ટીકા સૂત્ર એ કહીઇ **પંચાંગી**, તે ભણ્યા અતિહે ઉલ્લાસ રે. પ્રા૦ ૮

હવે બીજા ગ્રન્થ જે જિનશાસનના, આગલ કહું અધિકાર;
દીપવિજય કહે નિત નિત હોજો, જિનશાસન જયકાર રે. પ્રા૦ ૯

ઢાલ—૫૪

(ભરત નૃપ ભાવશું એ—એ દેશી)

વિશેષાવશ્યક ભવભાવના એ, આગમસારોદ્ધાર-નમો શ્રુતરાજને એ;
આવશ્યકનિર્યુક્તિ વલી એ, પ્રવચનસારોદ્ધાર. નમો૦ ૧

કર્મગ્રંથ કુમ્મપેઠી ભણ્યા એ, સુંદર **લોકપ્રકાશ** નમો૦;
ગુંણમાલા અર્થદીપિકા એ, આવશ્યકદીપિકા ખાસ નમો૦ ૨

ઉપદેશમાલ વીરદેશના એ, તત્ત્વારથ અર્થ વિચાર નમો૦;
ઉપદેશચિન્તામણ્ મણિ એ, અર્થ પદારથ સાર. નમો૦ ૩
ષોડસક ને નયચક્ર છે એ, વિચારરત્નાકર જેહ નમો૦,
ઉપદેશરત્નાકર તણાં એ, અર્થ શ્રદ્ધા ગુણગેહ નમો૦ ૪
ત્રેવઠ શલાકા પુરુષના એ, સહુ એ ચરિત્ર વખાંણુ નમો૦,
તે સરવે અભ્યાસિયાં એ, ધન બુદ્ધિ ધન નાંણુ નમો૦ ૫
નાંહના મોટા સાતસેં એ, ગ્રથ ભણ્યા ગચ્છરાજ નમો૦,
આગમ તત્ત્વ લહી ઘણા એ, સાર્યાં આતમકાજ નમો૦ ૬
દિવસ એઠ વરસ તણાં એ, જે છે ત્રણ સેહે સાઠ નમો૦,
ત્રણસેંહે સાઠ દિવસ તણાં એ, સુદર જેહમા પાઠ. નમો૦ ૭
આપે ગ્રથ નવો કર્યો એ, શ્રી ઉપદેશપ્રાસાદ નમો૦,
ચોવીસ થભે સોહતો એ, સુણતાં હોઈ આહ્લાદ નમો૦ ૮
આબિલતપ કરીનેં જપ્યો એ, સરસ્વતિમંત્ર સવાલાખ નમો૦,
સ્વપ્ને પ્રગટ થઈ પાઈઓં રે, અમૃત પ્યાલો ભાખ નમો૦ ૯
ગુણ કેતા ગુરુના કહુ એ, શ્રીતપગચ્છ પટધાર નમો૦,
દીપવિજય કહે સાભલો એ, પ્રતિષ્ઠાનો અધિકાર નમો૦૧૦

ઢાલ—૫૫

(સાહેલડીયાં—એ દેશી)

ગામ નગર બદિર તણી સાહેલડીયાં, કીધી પ્રતિષ્ઠા જેહ
હારે ગુણવેલડીયા;
સાંભલજો ભવિભાવથી સા૦, સક્ષેપે કહુ તેહ હા૦ ૧
સુરત બદિર દીપતો સા૦, તિહા રતનચદ છે તેહ હા૦,
વાસુપૂજ્ય મહારાજ સા૦, કીધી પ્રતિષ્ઠા તેહ હા૦ ૨
રાનેર સિણોર ને કેરવાડે સા૦, આમોદનયર મોઝાર હાં૦,
છાયાપુરી ને ગોધરે સા૦, વલી જબૂસર સુખકાર હા૦ ૩
ઠોલે (ઢાલે) વિહારે કીધલા સા૦, અજનસિલાકા ખાસ હા૦,
શ્રી મેવાડમેં સાથિઈ સા૦, પ્રભુ પ્રણમ્યાં લીલવિલાસ હાં૦ ૪
ઈત્યાદિક બહુ જિનતણી સા૦, અજનસલાકા કીધ હાં૦,
ખભાતે ભલીભાતસુ સા૦, અઢાર ચોમાસા કીધ હાં૦ ૫

સંઘસેં શ્રીચંદલૂ સા સા૦, શ્રોતા સમજુ જાણુ હાં૦;
વિશેષાવશ્યક તિહાં સાંભળ્યો સા૦, પૂજ્યજીના મુખની જાંણુ હાં૦ ૬
ફરી મોહોચ્છવ મોટો કીઓ સા૦, ભગવતીસૂત્ર સુણાય હાં૦;
વચન ધ્વનિ ગુરુરાજની સા૦, જિમ ગાજે ઘનરાય હાં૦ ૭
જિહાં જિહાં ચોમાસો કિઓ સા૦, તિહાંતિહાં બહુ આદરમાન હાં૦;
જ્ઞાનીને આદર કુણ ન કરેં સા૦, કવિ દીપને નવેય નિધાન. હાં૦ ૮

ઢાલ—૫૬

(ધન ધન સાચો સંપ્રતિ રાજા—એ દેશી)

શ્રી રિદ્ધિસૂરિજીને વારેંથી, ગચ્છભેદ હુતો જેહ રે;
ગીતારથ સમુદાય મલીને, નિવર્ત્યો સહુ તેહ રે.
શ્રી તપગચ્છ પટધર જયકારી. (એ આંકણી) ૧
સંવત અઢારસેંહે ઓગણપંચાસેં (૧૮૪૯), ગુજરાત સેંહેંર મઝાર રે;
શ્રી ઉદયસૂરિજીના પટધર થાપી, વરતાવ્યો જયકાર રે. શ્રી૦ ૨
રાજનગરનોં સંઘ કરે બહુ, આદર ને સનમાંન રે;
એ પૂજ્યજીનેં પુન્ય પસાઇં, પ્રગટયાં નવય નિધાંન રે. શ્રી૦ ૩
ન્યાયવિજયજી ને જીતવિજયજી, માંનવિજયજી પન્યાસ રે;
શ્રી પૂજ્યજી વંદીનેં સનમુખ, એહ કરેં અરદાસ રે. શ્રી૦ ૪
મરુધર દેશ પધારો રે સાહેબ, હોંસ્યેં ધર્મના થાટ રે;
સાહેબ મુખથી સૂત્ર સાંભલી, સંઘ જોવેં છે વાટ રે. શ્રી૦ ૫
સાંભલી પૂજ્ય પધારેં તે દેસેં, સિરોહી નયર સુઠાંમ રે;
રાવ તિહાંનો અનમી કહાઈ, વેંરીસાલ તસ નાંમ રે. શ્રી૦ ૬
સેંહેરે પ્રવેશ કર્યો બહુ જુગતેં, તિહાંહીઝ કીધ નિવાસ રે;
સાંભલી સૂત્રની અમૃતવાંણી, સંઘની પોહોતી આશ રે. શ્રી૦ ૭
રોહિડે બેહેંડું કાલિંદ્રી ને હરજી, વિહરંતા પાલી આવેં રે;
હેમચંદ પિંડિયો અતિહે આદર, સાહમઇઓ લેઈ આવે રે. શ્રી૦ ૮
તિહાં ગોડીદાસ શ્રાવક છે શ્રોતા, પિણુ પ્રતિમા ઉથાપી રે;
સૂત્ર આલાવા દેખાવી તેહનેં, પ્રતિબોધ્યા ગુન થાપી રે. શ્રી૦ ૯

એહવા ભવિ જીવ કેઈ પ્રતિબોધ્યા, કેતા કહુ તસ નાંમ રે,
દીપવિજય કહે શ્રી ગચ્છરાજને ,નિતનિત હોજ્યો સલાંમ રે શ્રી૦૧૦

ઢાલ—૫૭

(સુરતી મહિનાની દેશી)

સઘ સૂરત રાનેરને, અજનસિલાકા કાજ,
વિનતિલેખ જે મોકલે, તે વાચી ગચ્છરાજ. ૧
સીઘ્ર પ્રયાણે ચાલતા, આયા વડોદરા સેહેર,
સઘ આગ્રહથી ચોમાસાની,પૂજ્યજીઈ કીધી મેહેર. ૨
દેહે અસ્યાતા દેખને, પટધર થાપ્યો પાટ,
શ્રી વિજયદેવેન્દ્રસૂરી દજી, અડસઠમેં પટ થાટ. ૩
આયુર્દાને સબધે, સરીરે સ્યાતા થાય,
મુહૂરત અવસર જાણીને, રાનેર બદર આય. ૪
અજનસિલાકા કરીને, સૂરત કીધ પ્રવેશ,
તપ ઉપધાન માલાદિક, કિયો ઉપગાર વિસેસ ૫
ધન સૂરતના સઘનેં, ધન વિમલચંદ શાહ,
શ્રી સૂરતને સઘે, લીધો ભક્તિનો લાહ ૬
સવત અઢાર અઠાવને (૧૮૫૮),મેરતેરસ દિન જેહ,
વરસ ચોસઠ(૬૪)આયુ પાલીને,ગયા સુરલોકે તેહ. ૭
નિર્વાણ મોહોચ્છવ મોટો, કીધો સઘે સાર,
અમર પલાવી જીવની, જીવદયા ઉપગાર. ૮
ગુણવતા ગુરુરાજના, ગુણ સભાલે લોક,
દીપવિજય ગુણ ગાવે, નરનારીના થોક. ૯

ઢાલ—૫૮

(લાછલદે માત મલ્હાર—એ દેશી)

એ ગુરુ ગાત સુગાત, હુઓ જગ વિખ્યાત,
આજ હો આગમ જ્ઞાનખજાને જગ જશ પાઈયોજી. ૧
વડભાગી ગચ્છરાજ, મ્હોટી જેહની લાજ,
આજ હો મુનિમન માન્યા ને વલી મોટા રાજવીજી ૨

સમતાવંત મહંત, પ્રણમે મુનિજન સંત;
આજ હો નિરલોભી નિઃકષાઈ એ ગચ્છરાજીઓજી. ૩
ધન હેમરાજ સા તાત, આણંદબાઈ જેહની માત;
આજ હો પોરવાડ વંશેરે જિણે કુલ અજુઆલીઓજી. ૪
પૂજ્યનાં પગલાં ઉછાંહિ, દુલ્લભ વેલજી સાંહે;
આજ હો સંઘવી થઈ થાપ્યા સિદ્ધાચલ ઉપરેંજી. ૫
દીપવિજય જયકાર, મુઝ એ ગુરુ ઉપગાર;
આજ હો દીધું રે જેણે જ્ઞાંનદાન અતિ સુંદરુ જી. ૬

ઢાલ—૫૯

(મિરુઆ રે ગુણ તુમ તણા—એ દેશી)

ગાયો રે મેં ગચ્છપતિ ગાયો, ઉલ્લટ હિયડે આંણીજી;
એ ગુરુની સ્તુતિમાલા ગુંથી, મુઝ ઉપગારી જાંણીજી. ગા૦ ૧
પંચમે આરે જ્ઞાંન વિલાસી, પ્રગટ્યો પુન્ય પ્રતાપીજી;
ભવિ જીવને ઉપગાર કર્યો તે, દિસોદિસ કીરત વ્યાપીજી. ગા૦ ૨
બારેજાનગરે રહી ચોમાસું, સંઘતણા આગ્રહથીજી;
વલી કુંઅરજી સાહ કેહેણથી, એ સ્તુતિમાલા ગુંથીજી ગા૦ ૩
ગુરુનો કલ્યાણક સેરતેરસદિન, રાતીજગે મીલી ટોલીજી;
એ ગુરુની સ્તુતિમાલા ગાજ્યો, અનુભવ રંગ રસ ભેલીજી. ગા૦ ૪
એ ગુરુના ગુંણ ભણતાં સુણતાં, ગણતાં સંપદ થાવેજી;
દીપવિજય કવિ જગ જસ પસરેં, ગજપતિ લીલા પાવેંજી. ગા૦ ૫

કળશ

સૂરિમંત્ર ધારક દૂરિતવારક હીર[1] સેન[2] જગખ્યાત એ,
તિલક[3] આણંદ[4] શ્રીરામ[5] માનથી[6] ઋદ્ધિ[7] સૌભાગ્ય[8] પ્રતાપ[9]એ;
ઉદય[10] લક્ષ્મી[11] દેવેન્દ્ર[12] વંદિત, મહેન્દ્રસૂરિ[13] ગચ્છરાજ એ,
તાસ રાજેં સ્તુતિમાલા કરી ભવિ હિત કાજ એ;
પ્રેમરત્ન ગુરુ વિબુધ તેહના પાય પ્રણમી હિતકરી,
દીપવિજય ગચ્છરાજ ગાયો જગત જસ જયસીરી વરી. ૧

ઇતિ સડસઠમા પટોધર શ્રી વિજયલક્ષ્મીસૂરિ

વર્ણન સ્તુતિમાલ

૬૮—આ. શ્રી વિજયદેવેન્દ્રસૂરિવર્ણન—

અડસઠ્ઠમો પટધર કહુ, દેવેન્દ્રસૂરિ મહારાજ,
સૂરત બંદિર જનમિયા, શ્રીમાલી વડ સાજ. ૧
સંવત અઢાર સતાવને (૧૮૫૭),વટપદ્રનયર સુઠાય,
આચારજ પદવી લહી, મંગલ ધવલ ગવાય ૨
જિનસાસન સેહીતણાં, કર્મગ્રંથના ભ્યાન,
આયુ અલ્પ ગચ્છરાજનું, ભાવિ અધિકો કોન. ૩
સંવત અઢારસેં હે સાઠમે (૧૮૬૦),રાજનગર ચોમાસ,
પામ્યા પૂરણ આઉખે, સરગાપૂરી નિવાસ. ૪

૬૯—આ. શ્રી. વિજયમહેન્દ્રસૂરિવર્ણન—

તસ પટધર સૂરિસરુ, મહેંદ્રસૂરિ ગચ્છરાજ,
અગણોતરમા પાટવી, તપગચ્છ તિલક સમાજ ૫
સંવત અઢારસે હે ઇકસઠે (૧૮૬૧),રાજનગર ઉલ્લાસ,
આચારજ પદ અનુભવ્યુ, નિજ કુલ કમલ વિકાસ ૬
સંવત અઢાર પાંસઠવરસ(૧૮૬૫),બિજાપુરનયર મઝાર,
સૂરિ સરગ સધારીયા, તપગણપતિ સરદાર. ૭

ઢાલ—૬૦

(અબોના ધ્યાને લ્યો હો—એ દેશી)

૭૦—આ૦ શ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિવર્ણન

સિત્તરમો પટધારી વિભુજી, વિદ્યમાન ગચ્છરાજ,
પટોધર જગ જયવતો
સમુદ્રસૂરિ મહારાજ ચિરજય, વરણું તસ સામ્રાજ. પટો૦ ૧
દેસ ગોઢાંણમે નયર કવલા, પોરવાડ કુલ સણગાર પટો૦,
હરનાથ તાત પુરાંદે માતા, જિનસાસન સણગાર પટો૦ ૨
સંવત અઢારમે હે એંસિમે (૧૮૮૦)વરસેં, મૃગસિર માસ સોહાય પટો૦,
નયર પુનામાં સંઘ સવાઈ, સૂરિપદ ગચ્છરાય પટો૦ ૩

દક્ષણ ગુજજર મરુધર દેસેં, કીધા સૂરિ વિહાર પટો૦;
પંચતીરથી જિનરાજ જુહાર્યાં, બહુ મુનિગણ જસ લાર. પટો૦ ૪
શ્રી આબુજી તીરથ સુખદાઈ, વિમલમંત્રી ગુંણ ખાંણ પટો૦;
વસ્તુપાલ તેજપાલ ચૈત્ય કરાવ્યા, જિનસાસન કુલ ભાંણ. પટે૦ ૫
અચલેંસર દેલવાડેં જૂહાર્યાં, તાર્યો આતમ નેહ પટો૦;
ચઉદસેંહે ચૌમાલીસ મણ ધાતુની, અચલગઢેં પ્રભુ દેહ. પટો૦ ૬
બંભણવાડથી વીરજિણેસર, ત્રિસલાનંદન દેવ પટો૦;
ભાવભક્તિ જિનરાજ જુહારી, કીધી પદકજ સેવ. પટો૦ ૭
સિરોહી સેંહેરમેં તેર દેરાસર, ઋષભ અજિત ભગવાંન પટો૦;
સહુ જિનરાજનાં વંદન કીધાં, દીધાં આતમ દાન. પટો૦ ૮
હિયાણો લોટાણો ને જીવતસાંમી, નંદીવરધન રાય પટો૦;
પ્રભુ જીવતાં બિંબ ભરાયો, નંદીપુરે સુખદાય. પટો૦ ૯
રાંણકપુર ચોરાસી મંડપ, ત્રિભુવનતિલક છે નાંમ પટો૦;
સાહ ધન્ના પોરવાડે નિપાયો, વંદ્યા પ્રભુ અભિરાંમ. પટો૦ ૧૦
નડુલાઈ નય પ્રાસાદ જે, આણ્યા જશોભદ્રસૂરિ દયાલ પટો૦;
ઋષભ જિણેસર જાદવ સાંમી, વંદ્યા ત્રિભુવન પાલ. પટો૦ ૧૧
શ્રી વરદા જગદંબ ભવાની, શ્રી **સરસ્વતી** મુઝ માત પટો૦;
નયર **અઝારીમેં** પર ઉપગારી, જેહની જગમેં ખ્યાત. પટો૦ ૧૨
સૂરિ ધનેસર હેમસૂરિજી, માનતુંગ ગચ્છરાજ પટો૦;
કુમર નૃપતિ કાલિદાસ પ્રમુખનેં, દીધા વડ સાંમ્રાજ. પટો૦ ૧૩
ઇમ પંચતીરથી વંદન કરતા, કરતા ભવિ ઉપગાર પટો૦;
બહુ પંડિત મુનિગણ સમુદાઈ, સોહમકુલ સણગાર. પટો૦ ૧૪
ચિર પ્રતપો શ્રી **સમુદ્રસૂરીસર, દીપવિજય** કવિરાજ પટો૦;
શશિ સૂરજ મહીધર લગ પ્રતપો, **તપગચ્છનાથ** સાંમ્રાજ. પટો૦ ૧૫

દુહા

સોહમ પાટ પરંપરે, ગાયા એ ગચ્છરાય;
જેહનેં નામેં સંપજે, ઇચ્છિત ફલ મન ભાય. ૧
સોહમ કુલનેં ગાવતાં, ઇતિ ઉપદ્રવ જાય;
કષ્ટભંજન ગુણ ગાવતાં, પ્રગટેં રિદ્ધિ સવાય. ૨

ઢાલ—૬૧

(રાગ ધનાશ્રી તુઠો તુઠો રે મુઝ સાહિબ જગનો તુઠો—એ દેશી)

તુઠો તુઠો રે મુઝ, અનુભવ સાહિબ તુઠો,
સોહમ કુલનો રાસ કરતા, જ્ઞાન અમૃતરસ વુઠો રે
મુઝ અનુભવ સાહેબ તુઠો. (એ આંકણી) ૧
દોય હજાર નેં ચ્યાર સૂરીસર, પહેલા ઉદયમે વીસ,
બીજા ઉદયમે ત્રેવીસ સૂરિ, ત્રીજે અઠાંણું જગીસ રે મુઝ૦ ૨
તે અઠાણુ મેં સપ્રતિ વદો, એકાદસમો સૂરિ,
સરવાલે ચોપન સૂરિ પ્રગટયા, એકાવતારી સનૂર રે. મુઝ૦ ૩
સૂરતબંદિર સેહેર નિવાસી, પોરવાડ કુલ સણગાર,
કેલા શ્રીપત શ્રાવક જિનધર્મિં, પ્રભુ આણા સિરધાર રે. મુઝ૦ ૪
સાહવધુસુત વ્રજલાલ શાહજી, તસ સુત જિનગુંણધારી,
અનોપચંદ શાહ આગ્રહથી કીધો, એહ પ્રબંધ વિચારી રે. મુઝ૦ ૫
સાક્ષિ ગ્રંથોનુ વર્ણન—
મુનિસુંદરસૂરિકૃત પટ્ટાવલી, ધરમસાગર ઉવજ્ઝાય,
દુપ્પસહયંત્ર દેવેંદ્રસૂરિકૃત, પ્રભાવકચરિત્ર કહાય રે. મુઝ૦ ૬
કલ્પસૂત્ર થેરાવલી દેખો, પરંપરાગત જાણુ,
ગુરુમુખ બહુ પંડિત જન સુણીયા, પ્રાચીન સૂરિ વખાંણુ રે. મુઝ૦ ૭
ચ્યાર* ગ્રંથ અનુસારે કીધો, એહ પ્રબંધ સવાઈ;
સોહમકુલ પટ્ટાવલી ગાતા, મંગલગીત વધાઈ રે મુઝ૦ ૮
આલોયણા—
એકેંદ્રીયાદિ પંચેદ્રી દુહવ્યા, હાસ્યતણેં રસ જાણુ,
જ્ઞાન-દેવ-દ્રવ્ય ભક્ષણ કીધા, ભાગ્યાં વ્રત પચ્ચખાણુ રે મુઝ૦ ૯
ગુણી આચારજ વાચક મુનિના, અવરણવાદ કહાયા,
શ્રાવક શ્રાવિકા જિનધર્મિં, તેહના મર્મ બતાયા રે. મુઝ૦ ૧૦
નહી અણુંવ્રત નહી મહાવ્રત મોમે, નહી ગુણ સીલ સંતોસ,
થાંનક પાપ અઢારે સેવ્યા, આતમ કીધો પોસ રે. મુઝ૦ ૧૧
જિન આગમ પ્રરૂપણ કરતા, નિજ મતિ અધિક સુનાયા,
ઉત્સૂત્ર ભાષણ પાતિક મોટો, જાણીને હઠ લ્યાયા રે મુઝ૦ ૧૨

કવેસર બિરદ ધરાવી જગમેં, બહુ નૃપ સન્ન વખાંણ્યા;
ભુજબલ ફોજ સંગ્રામ વખાણ્યા, આતમ દોષ ન જાંણ્યા રે. મુઝ૦ ૧૩
મેં આ ભવમેં તપ નહી કીધા, નહી વ્રત નહી પચ્ચખાંણ;
મુનિ મારગની નહિ આચરણા, નાહી કાંઈ સુકૃતકમાંણી રે. મુઝ૦ ૧૪
આતમતારણ દોષનિવારણ, શ્રી સોહમકુલ ગાયો;
જીભ પવિત્ર કરી સૂરિ સ્તવનાથી, ભવભવ દુકૃત મિટાયો રે. મુઝ૦ ૧૫
સોહમકુલ નેં સંઘની સાખેં, એ સહુ પાપ પલાઉં;
ત્રિકરણ સુદ્ધે મિચ્છા મિદુક્કડં, ભવભીરુ કહેવાઉં રે. મુઝ૦ ૧૬
શ્રી સોહમકુલરત્ન-પટ્ટાવલી, એહ રાસનું નામ;
એહમેં રત્નસૂરીશ્વર ગાયા, સોહમ પટધર સ્વાંમ રે. મુઝ૦ ૧૭
વીર જગતગુરુ સાસન અવિચલ, વરસ એકવીસ હજાર;
ભગવતી સૂત્રમેં ગજગતિ સરખો, વરતસ્યે જયજયકાર રે. મુઝ૦ ૧૮
તિહાંલગ એહ રાસ જયવંતો, વલી રહો સસિ નભ સૂર;
મેરુ મહીધર લગ જયવંતો, એ પુસ્તક વડ નૂર રે. મુઝ૦ ૧૯
સંવત અઢારસિત્તોતર(૧૮૭૭)વરસે, શક સતરસેંહે બેંહેતાલ;
શ્રી સૂરત બંદિરમેં ગાઈ, સોહમ કુલ ગણ માલ રે. મુઝ૦ ૨૦
પ્રેમરત્ન ગુરુરાજ પસાઈ, સોહમ પટધર ગાયા;
મન ઇચ્છિત લીલા સહુ પ્રગટે, દીપવિજય કવિ રાયા રે. મુઝ૦ ૨૧

ઇતિ શ્રી પ્રાગવાટજ્ઞાતીય સાહ કલા શ્રીપત કુલોત્પન્ન સાહ અનોપચંદ વ્રજલાલ આગ્રહાત્ સકલ પંડિત પ્રવર પં. શ્રી પ્રેમવિજયગણિ, પં. રત્નવિજયગણિના શિષ્ય, પં૦ દીપવિજય કવિરાજ બહાદરેણ વિરચિતાયાં, શ્રી સોહમકુલરત્ન પટ્ટાવલી રાસ પ્રાકૃતપ્રબંધે જ્ઞાનસાગરસૂરિ પ્રમુખ પંચસૂરિ, મુનિહત્યા પાતકી પ્રતિબોધન, ધન્ના પોરવાડકૃત રાંણપુર પ્રાસાદે ચ્યારસૂરિ આગમન, સંતિકર સ્તોત્ર નિષ્પન્ન, દીવાલીકલ્પકર્તા પ્રમુખ ચ્યારસૂરિ, લહુડી પોસાલ, કમલ કલસા, કત્તપુરા, વિજામતી, કડુઆમતિ, પાર્શ્વચંદ્રસૂરિ, લુંકાપ્રમુખ ગચ્છભેદ, હેમવિમલસૂરિ ક્રિયાઉદ્ધાર, રાજવિજયસૂરિગચ્છ, પાલણપુર તથા પલ્લવિયા પાસ ઉત્પત્તિ, અકબર શાહ પૂર્વભવ, હીરસૂરિદીલ્હીગમન, સાહીમિલન; ડાંમરસર—ચિડીજીભ—જીજીયાદિ—હિંસામોચન;

સાહીરાજ પર્યંત પટ્ટ ફુરમાના ગુરૂદક્ષણા કરણ, જગતગુરુ બિરદ પ્રાપણ, હીર-સેન ઉભય વરણન; શ્રી દેવસૂરિ; શ્રી વિજયાન દસૂરિ ઉભયગચ્છ નાંમ ધારણ, શ્રી વિજયાનંદસૂરિ, શ્રી વિજયદેવસૂરિ ઉભય પટોધર મિલન, ઉભય ગચ્છ વરણન, શેઠ શાંતિદાસ કૃત સાગરગચ્છ નિષ્પન્ન, શ્રી લક્ષ્મીસુરિ પ્રમૂખ ચોવીસ સૂરિવર્ણન, કવેસર સમસ્ત સૂરિ સમક્ષે પાપ આલોયણાદિ પ્રમુખવર્ણનો નામ ચતુર્થોલ્લાસઃ સમાપ્ત શ્રી. શ્રી. શ્રી.

શ્રી વિજયાનંદસૂરિગચ્છે પંડિતમતં

૧	પ	વિનય	(ગુરુ)	જિતસતકમત
૨	પ	તીર્થ	,,	વિનોદ. સ મત
૩	પ	પ્રેમ	,,	ગભીર સ મત
૪	પ	નાયક	,,	વિનય સ મત
૫	પ	હર્ષ	,,	પ તત્ત્વ સ મત
૬	પ	જય	,,	પ માન સ મત
૭	પ	કપૂર	,,	પ કેસર સ મત
૮	પ	ચતુર	,,	પ હિત સ મત
૯	પ	ચતુર	,,	ધનમતકમત
૧૦.	પ	પ્રતાપ	,,	પ માન સ મત
૧૧	પ	રાજેંદ્ર	,,	પ ભક્તિ સ મત
૧૨	પ	લબ્ધિવિજય	,,	પ ગૌતમ સ મત
૧૩.	પ	દયા	,,	પ દેવ સ મત
૧૪	પ	ફતે	,,	પ ક્ષમા સ મત
૧૫.	પ	માન	,,	રૂપ સ મત
૧૬	પ.	ભાગ્ય	,,	પ ગુલાબ સ મત

શ્રી દેવસૂરિગચ્છે પંડિતમત.

૧	પ	સુબુદ્ધિવિજય ગણિ૦	(ગુરુ) પ. વલ્લભ સતકમત
૨	પ	વિવેક વિ ગ૦	,, ડુંગર સતકમત
૩	પ	ખુશાલ વિ ગ૦	,, દેવ સતકમત
૪	પં	માણિક્ય વિ. ગ૦	,, ગજાન સ૦ મત

લખી લેખ વ્યક્તિકર સહુ, મેહેલ્યો તરત જવાબ;
દેવસૂરિ વાંચી કરી, ચિંતી મનમેં આપ. ૧૦
પત્રજુંવાબ એહવો લખ્યોં, ફિકર ન કરસ્યો કોય;
ગુરુ નિવારણુ હુઆ પછેં, ગચ્છમેં લેસ્યાં તોય. ૧૧

ઢાલ—૪૮

(ગુજરો લોકોનેં જાલમ જાટણી રે—એ દેશી)

કાગદ લઈને કાસદ આવીયો રે, ભૂલેં દીધો ગુરુનેં આય;
ભાવિ જોગ મિટાવ્યો નહુ મિટેં રે, જો કરે કોટાકોટિ ઉપાય;
જોજ્યો ભાવી પદારથ સાજનાં રે. (એ આંકણી). ૧
કાગલ વાંચી શ્રી ગુરુ સેનજી રે, ઉપનો રોસ અતિ મનમાંહે;
ન ઘટે સુવિનિત સૂરિ એહને, કરસ્યાં અવર સૂરિ ગચ્છમાંહે. જો૦ ૨
મુનિગણુ ચ્યાર સેંહેં વાચક આઠસ્યું રે, આયા ખંભનયર ગચ્છરાય;
અકબ્બરપુરમેં દેવગતિ સમે રે, વાચક આઠનેં મુનિ બોલાય. જો૦ ૩
એકવાર જાજ્યો દેવસૂરિ કને રે, જો મુઝ વચન કરેં સુપ્રમાણ;
તો પટધારી બીજો ન થાપસ્યો રે, નહીંતર કરજ્યો સૂરિ સુજાંણ. જો૦ ૪
સૂરિમંત્ર સંઘની સાખે સુંપિઓ રે, કરજો આચારજ વડ નૂર;
ઈમ કહી સૂરિ સરગ સધારિયા રે, ધન્ય ધન્ય શ્રી તપગચ્છ નભસૂર. જો૦ ૫
રાજનગરમેં દેવગુરુ કને રે, આયા પુછગુ વાચક આઠ;
તિણુ સમે ધરમસાગર ગણિ દેખીયા રે, પૂજ્ય સમીપે સખરેં ઠાઠ. જો૦ ૬
હગીગત કહી સહુ સેન ગુરુ તણી રે, કાંને ન ધરી તે ગનધાર;
રીસાવી સહુ પાછા આવીયા રે, થાપ્યા તિલકસૂરિ પટધાર. જો૦ ૭
કોઈ આયુ અલપના જોગથી રે, જીવ્યા તીન વરસ ગચ્છરાજ;
કાકા ગુરુ જે દોય સૂરિતણા રે, થાપ્યા આણંદસૂરિ વડ લાજ. જો૦ ૮
તેહનેં મલવા આપ પધારીયા રે, શ્રી શ્રી દેવસૂરિ મહારાજ;
પરિકર રાજનગરમેં દો મલ્યા રે, દો સૂરિ તપગચ્છપતિ સામ્રાજ. જો૦ ૯
દોય મલી એકસંમત્તે ચાલવ્યો રે, દોય નાંમે પટ્ટો નવ દેશ;
તીન વરસ લગ એક સંમત્ત રહ્યો રે, દોય સૂરિ મનમેં પ્રેમ વિશેષ. જો૦૧૦
એહવે ભાવિ પદારથ જોગથી રે, શ્રી દેવસૂરિ ગચ્છરાજ;
ચોથે વરસેં આપણુ નામનો રે, લખિયો પટ્ટો મુનિગણુકાજ. જો૦૧૧

સૂણી આણંદસૂરિ તેહ વારતા રે, આપે પણ કીધી ઇહ રીત,
એ દોય સૂરિને નામે ગચ્છ હુઆ રે,આચરણા કુલ એક જ નીત જો૦૧૨
શ્રી વિજેદેવસૂરિ ગચ્છરાજજી રે, કરતા મહિમંડલ સુવિહાર,
એહવે સંવત સોલછિઆસીઈ(૧૬૮૬)રે,કોઈક ભાવિ જોગ ઉદાર જો૦૧૩
પાતસાહિ માંનુ જેહને બિરધો રે, જેહના રાજનગરમેં વાસ,
સાગર ગચ્છ જે તેહથી નિપનો રે,ગુર્જરશેઠ શ્રી શાંતિદાસ. જો૦૧૪
૬૧—આ૦ શ્રી વિજયસિંહસૂરિવર્ણન—
શ્રી ગુરુ દેવસૂરિ નિજ પાટવી રે, શ્રીવિજયસિંહસૂરીશ્વર કીધ,
એકસઠમો એહ પટધર વદીઇ રે, આયુ અલ્પ અમરપદ લીધ જો૦૧૫
૬૨—આ૦ શ્રી૦ વિજયપ્રભસૂરિવર્ણન—
બાસઠમો પટધર પ્રભસૂરિજી રે, હુઓ વડભાગી ગચ્છરાજ,
ગંધારબંદિરમેં પ્રભુ પાઈયા રે, શ્રી શ્રી સૂરિપદ સાંમ્રાજ. જો૦૧૬
તપગચ્છ ગયણ વિસાલ પ્રભાકરુ રે,તપગચ્છનાથ પ્રભાકર ભાન,
સંવંત સત્તરસેહે ગુણપચાસમે (૧૭૪૯)રે, પાવે સદ્ગુરુ અમર વિમાન જો૦ ૧૭
તેહનો પરિકર બહુ મુનિ થોક છે રે,એ ગુરુ સોહમકુલની લાજ,
જેહને નામે સંકટ સહુ ટલે રે, એ ગુરુ દીપવિજય કવિરાજ. જો૦ ૧૮

દુહા

૬૩—આ૦ શ્રી વિજયરત્નસૂરિવર્ણન—

ત્રેસઠમા પટધર પ્રભુ, પ્રભવસૂરિને પાટ;
શ્રી વિજયરત્નસૂરિસરુ, કુમતિ કરે નિશ્રોટ. ૧
શ્રી પ્રભસૂરિ ઉપદેશ સુણ, હીરો હીરાં માત,
પિતા માતા દો નાંમ એ, દો ગુણવંતા ભ્રાત. ૨
ચ્યારેજણ સંજમ લિઉ,સંવત સત્તરબતિસ(૧૭૩૨),
આચારપદ પાઈયા, હુઆ મુંનિજણ ઇસ ૩

ઢાલ—૪૯

(વાડીના ભમરા દ્રાખા મીઠી રે ચાંપાનેરની—એ દેશી)

જીરે સંવત સત્તરસેહે ચોસઠે(૧૭૬૪),ગુરુજી ઉદેપુરનયર ચોમાસ રે,
સમકિતના ભમરા વાણી મીઠી રે ધારા પૂજ્યની (એ આકણી)
તિહાં અમરસી શ્રીમહારાણ છે,તેહને પ્રતિબોધ્યો ગુણરાસ રે સ૦ ૧

જીરે ચીડીમાર આહેડી ને ખાટકી, વલી હિંસાકારી જીવ જેહ રે સ૦;
જીરે પજુસણ પર્વમેં તે સહુ, દિઓ દેસ અસરપટો તેહ રે. સ૦ ૨
ગુરુજી ઇંમ ભવિજીવ બહુ બુઝવ્યા, સૂરિ વિહરંતા દક્ષણ દેશ રે સ૦;
જીરે ઉદેપુર સરગ સધારીયા, જેહની કીરત દેસ વિદેશ રે. સ૦ ૩

૬૪—આ૦ શ્રી વિજયક્ષમાસૂરિવર્ણન—

હવે ચોસઠમા પટધર સૂરિ, પ્રણમું ક્ષમાસૂરિ ગચ્છરાજ રે સ૦;
જીરે પાલીનગર ગચ્છરાજનો, ભલો જનમ સમય વડ લાજ રે. સ૦ ૪
જીરે સાહ ચતરાજી કુલ ઉપનો, બાઈ ચતુરાંદે માત મલ્હાર રે સ૦;
વિક્રમ સંવત સત્તર સાત્રિસેં (૧૭૩૭), ગુરુને સૂરિપદ હુઓ જયકાર રે. સ૦ ૫
જીરે ઉદેંપુર નયર શ્રી રાણાનો, તિહાં મોહોછવ પાટ સવાય રે સ૦;
જીરે દીવબંદિર ગચ્છરાયજી, ગુરુજી સરગ લહ્યો સુભ ઠાય રે. સ૦ ૬

૬૫—આ૦ વિજયદયાસૂરિવર્ણન—

વરણુ પાંસઠમા પટધર પ્રભુ, વંદુ દયાસૂરિ ગચ્છરાજ રે સ૦;
જીરે દીવબંદર પ્રભુ પાઈયા, રૂડો પટધર સૂરિ સામ્રાજ રે. સ૦ ૭

૬૬—આ૦ વિજયધર્મસૂરિવર્ણન—

કહું છાસઠમા પટધર પ્રભુ, વિજયધરમસૂરિ કુલ ભાંણુ રે સ૦;
ભલો ઉદેપુરનયર શ્રી રાણુનો, તિહાં પટધર પદ સુપ્રમાંણુ રે. સ૦ ૮
જીરે દેશ નગર પુર નવનવા, જીરે કરતા ભવિક ઉપગાર રે સ૦;
ગુરુજી નવાનગર માંહે બેહુ મલ્યા, દોય સૂરિ સકલ પરિવારરે. સ૦ ૯
જીરે દયાધરમ જગ જોડલી, એ તો સોહમકુલ નભ સૂર રે સ૦;
સૂરિ ધરમગુરુ ભુવિ વિહરંતા, પૂજયજી કુમતિ હરણ વડ સૂર રે. સ૦૧૦
જીરે નગર બલુંદો મારુ દેશમેં,કીધો સંઘ આગ્રહથી ચોમાસ રે સ૦;
ગુરુજી સૂત્ર સિદ્ધાંતની વાચણા, સહુ સંઘની પૂરી છેં આસ રે. સ૦૧૧
જીરે છાસઠમા એ પટધરુ, સાતે બિરદતણા ધરણાર રે સ૦;
વંદૂ દીપવિજય કવિરાજજી, શ્રી શ્રી ધરમસૂરિ ગણધાર રે. સ૦૧૨

દુહા

સંવત અઢારઈકતાલમેં(૧૮૪૧),શ્રી તપગણપતિ ગુંણધામ;
સૂરિ સરગ સધારીયા, સેંહેંર બલુંદા ઠામ. ૧

૬૮—આ૦ વિજયજિનેંદ્રસૂરિ—

એહના પટધર ગણપતિ, સડસઠમો સૂરિરાજ;
શ્રી વિજયજિનેંદ્રસૂરીસરુ, તપાગચ્છ વડ લાજ. ૨
ચિરજીવી ગુરુ વિહરતા, વરણુ તાસ વખાણ,
કડખા રાગે વરણુઁ, આશિષ વચન પ્રમાણ ૩
કડખો મંગલરૂપ છે, કડખો જીત કહાય,
કડખો અરિમર્દન કરણ, તાથે સકલ લિખાય. ૪

ઢાલ—૫૦

(મંગલરૂપ કડખા રાગેણ ગીયતે)

સૂરિ ગચ્છરાજ મહારાજ જીવો ઘણું, દીપ કવિરાજ આશિષ બોલેં;
અવર સૂરિ બહુ ભાતમેં દેખતા, નાહિ આવે કોઉ આપ તોલે,
સૂરિ ગચ્છરાજ મહારાજ જીવો ઘણું (એ આંકણી) ૧
હીરસૂરિ વિજેસેનસૂરીસરા, દેવસૂરિ વિજયસિંહરાજે,
પટધરા પ્રભસૂરિ રત્નસૂરિ ક્ષમા-સૂરિ ગચ્છરાજ ચઢતે દિવાજેં. સૂ૦૨
દીનદયાલ દયાસૂરિ દીપનો, ધરમ મૂરતસમો ધર્મસૂરિ,
જિનેંદ્રસૂરિ તસુ પટઉદયાચલેં, ઉદય કીનો નવે ખંડ ભૂરી સૂ૦૩
વંશ ઓસવ કુલે દેશ મરુધર ધરા, તાત હરચંદ ગુમાન જાયો;
સંવત અઢાર ઈકતાલ કે (૧૮૪૧) વરસમેં, અર્બુદા નયરમેં
પાટ પાયો. સૂ૦૪
સોહમ જંબૂપટેં પાટ તપગચ્છ તણે,લાયકો ઉદય ઉદયો પ્રતાપી;
કલિજુગેં હીરસમ પુન્ય વડભાગીઉ, દેશદેશાતરા કીર્તિ વ્યાપી. સૂ૦૫
ચંદ સૂરજ પરે ગેણુ તપગચ્છતણેં, ચંદ સૂરજપરે ગયણ છાજેં;
દીપ કવિરાજ ગચ્છરાજ બહાદર ધણી, ગચ્છપતિ નાથ ચઢતેં
દિવાજે. સૂ૦૬

દુહા

સોહમ પાટપરંપરે, આયા એ ગચ્છરાય,
જેહને નામે સંપજે, ઈચ્છિત ફલ મન ભાય ૧
સોહમ કુલને ગાવતાં, ઈતિ ઉપદ્રવ જાય,
દય ભજ ગુણ ગાવતાં, પ્રગટે ઋદ્ધિ સવાય. ૨

ઢાલ—૫૧

(રાગ ધન્યાશ્રી : તુઠો તુઠો રે મુઝ સાહેબ જગનો તુઠો—એ દેશી)

તુઠો તુઠો રે મુઝ, અનુભવ સાહેબ તુઠો;
સોહમ કુલનો રાસ કરતાં, જ્ઞાન અમૃતરસ વૂઠો રે,
મુઝ સાહેબ જગનો તુઠો (એ આંકણી) ૧
હોય હજાર ને ચ્યાર સૂરિમેં, પેંહેલા ઉદયમેં* વીસ;
બીજા ઉદયમેં ત્રેવીશ સૂરિ, ત્રીજેં અઠાંણું જગીસ રે. મુ૦ ૨
તેહ અઠાણુંમેં સંપ્રતિ વંદો, એકાદશમો સૂરિ;
સરવાલેં ચોપન સૂરિ પ્રગટ્યા, એકાવતારી સનૂરી રે. મુ૦ ૩
સૂરત બંદિર સેંહેર નિવાસી, પોરવાડ કુલ સણગાર;
કલાશ્રીપત શ્રાવક જિનધર્મિ, પ્રભુ આણા શિરધાર રે મુ૦ ૪
શાહ વધુસૂત વ્રજલાલ સાહજી, તસ સૂત જિનગુંણધારી;
અનોપચંદ સાહ આગ્રહથી કીધો, એહ પ્રબંધ વિચારી રે. મુ૦ ૫
સાક્ષિ ગ્રંથોનું વર્ણન—
મુનિસુંદરસૂરિકૃત પટ્ટાવલી, ધરમસાગર ઉવજઝાય;
દુપ્પસહ યંત્ર દેવેંદ્રસૂરિકૃત, પ્રભાવકચરિત્ર* કહાય રે. મુ૦ ૬
કલ્પસૂત્ર થેરાવલી દેખો, પરંપરાગત જાંણ;
ગુરુમુખ બહુ પંડિતજન સુણિયા, પ્રાચીન સૂરિ વખાંણ રે. મુ૦ ૭
ચ્યાર ગ્રંથ અનુસારે કીધો, એહ પ્રબંધ સવાઈ;
સોહમકુલ પટ્ટાવલી ગાતાં, મંગલગીત વધાઈ. મુ૦ ૮
આલોયણા—
એકેંદ્રીયાદિ પંચેંદ્રી દુહવ્યા, હાસ્યતણેં રસ જાંણ;
જ્ઞાન-દેવ-દ્રવ્ય ભક્ષણ કીધાં, ભાગ્યાં વ્રત પચખાંણ રે. મુ૦ ૯
ગુંણી આચારજ વાચક મુનિના, અવરણવવાદ કહાયા;
શ્રાવક શ્રાવિકા જિનધર્મિં, તેહના મર્મ બતાયા રે. મુ૦ ૧૦
નહિ અનુવ્રત નહી મહાવ્રત મોમેં, નહિ ગુંણ સીલ સંતોસ;
થાંનક પાપ અઢારે સેવ્યાં, આતમ કીધો પોસ રે. મુ૦ ૧૧
જિન આગમ પ્રરૂપણ કરતાં, નિજમતિ અધિક સુનાયા;
ઉત્સૂત્ર ભાષણ પાતિક મોટો, જાણી નેંહ હલાયા રે. મુ૦ ૧૨

કવેસર બિરદ ધરાવી જગમેં, બહુ નૃપ સસ્ત્ર વખાંણ્યા,
ભુજબલ ફોજ સગ્રામ વખાણ્યા, આતમ દોષ ન જાણ્યા રે. મુ૦ ૧૩
મે આ ભવમે તપ નહી કીધાં, નહી વ્રત નહી પચ્ચખાણ,
મુનિમારગની નહી આચરણા, નહિ કાંઇ સુકૃત કમાંણ રે મુ૦ ૧૪
આતમ તારણ દોસ નિવારણ, શ્રી સોહમકુલ ગાયો,
જીભ પવિત્ર કરી સૂરિસ્તવનાથી, ભવભવ દુષ્કૃત મિટાયો રે મુ૦ ૧૫
સોહમકુલ નેં સઘની સાખે, એ સહુ પાપ પલાઉ,
ત્રિકરણ સુધે મિચ્છા[મિ] દુક્કડ, ભવભીરૂ કેહેવાઉં રે. મુ૦ ૧૬
ગ્રંથનામ તથા સમાપ્તિકથન—
શ્રી સોહમકુલરત્ન-પટ્ટાવલી, એહ રાસનું નામ,
એહમે રત્નસૂરીસર ગાયા, સોહમ પટધર સ્વાંમ રે. મુ૦ ૧૭
વીર જગતગુરુ શાસન અવિચલ, વરસ એકવીસ હજાર;
ભગવતીસૂત્રમે ગજગતિ સરખો, વરતશે જયજયકાર રે. મુ૦ ૧૮
તિહાંલગ એહ રાસ જયવંતો, વલિ રહો નભ શશિ સૂર,
મેરુ મહીધર લગ જયવતો, એ પુસ્તક વડ નૂર રે મુ૦ ૧૯
શ્રી વિજયાનંદસૂરિ પટધારી, સમુદ્રસુરિ ગચ્છરાજા,
તસ રાજે સ્તવના કીધી, દિનદિન ચઢત દિવાજા રે. મુ૦ ૨૦
સવત અઢાર સત્યોત્તર(૧૮૭૭) વરસે, શક સત્તર બેહેતાલ,
શ્રી સુરત બંદિરમે ગાઇ, સોહમ કુલગણમાલ રે. મુ૦ ૨૧
પ્રેમરત્ન ગુરુરાજ પસાઈ, સોહમ પટધર ગાયા,
મન ઇચ્છિત લીલા સહુ પ્રગટે, દીપવિજય કવિરાયા રે મુ૦ ૨૨

ઇતિ શ્રી પ્રાગવાટજ્ઞાતીય સાહ કલા શ્રીપત કુલોત્પન્ન સાહ અનોપચંદ વ્રજલાલ આગ્રહાત્ સકલ પંડિત પ્રવર પં૦ શ્રી પ્રેમવિજય ગ. પં રત્નવિજયજીગણિના શિષ્ય પં. દીપવિજય કવિરાજ બહાદરેણ વિરચિતે શ્રી સોહમકુલરત્ન-પટ્ટાવલી-રાસ પ્રાકૃત પ્રબંધે જ્ઞાનસાગરસૂરિ પ્રમુખ પંચસૂરિ, મુનિ હત્યા પાતકી પ્રતિબોધન, ધન્ના પોરવાડકૃત રાણપુર પ્રાસાદે ચ્યારસૂરિ આગમન, શ્રી સંતિકર સ્તોત્ર નિષ્પન્ન દીવાલી કલ્પકર્તા પ્રમુખ ચ્યારસૂરિ વર્ણન, લહોડી પોસાલ, કમલકલસા, કત્તપુરા, વિજામતી, કડુઆમતી, પાર્શ્વચંદ્રસૂરિ, લુંકા પ્રમુખ ગચ્છભેદ, હેમ-

વિમલસૂરિ ક્રિયા ઉદ્ધાર, રાજવિજયસૂરિમાહાત્મ (ગચ્છ), પાલણપુર પલ્લવિયા ઉત્પત્તિ વરણન ગઝલ, અકબરશાહ પૂર્વભવ, હીરસૂરિ દીલ્લીગમન, સાહિ મિલન, ડામરસર ચિડીજીભ છજીઆદિ હિંસામોચન, સાહીરાજ્ય પર્યંત અમારી પટહુરમાના દક્ષણા, ગુરુ પૂજન કરણ, જગતગુરુ બિરદ પ્રાપણ, હીર-સેન ઉભય વરણન, શ્રી દેવસૂરિજી શ્રી વિજયાનંદસૂરિ ઉભય ગચ્છ વરણન, ઉભય પટોધર મિલન, શેઠ શાંતિદાસકૃત સાગરગચ્છ નિષ્પન્ન, શ્રી જાંહાંગીરપાતસા દત્ત શ્રી દેવસૂરિજી મહાતપા બિરદ પ્રાપણ, શ્રી રત્નસૂરિ મહારાણા શ્રી અમરસિંહ પ્રતિબોધિત પર્યુપણ પર્વ અમારી લેખ કરણ, પ્રમુખ ઉગણિસ સૂરિ વરણન, કવેસર સમસ્તસૂરિ સમક્ષે પાપઆલોયણાદિ વર્ણનો નાંમ ચતુર્થોલ્લાસઃ ૪

।। ઇતિ શ્રી સોહમકુલરત્ન પટ્ટાવલી રાસ ।।

શ્રી દેવસૂરિગચ્છે પંડિતમતં

૧. પંન્યાસ વિવેકવિજયગણી ડુંગર૦ સત્કમતં
૨. પં૦ સુબુદ્ધિ વિ૦ ગ૦ વલ્લભ૦ સત્કમતં
૩. પં૦ ખુશાલ વિ૦ ગ૦ દેવ૦ સત્કમતં
૪. પં૦ માણિક્ય વિ૦ ગ૦ ગલાલ૦ સત્કમતં
૫. પં૦ મુક્તિ વિ૦ ગ૦ હંસ૦ સત્કમતં
૬. સંવેગી પં૦ રૂપવિજયજી પં૦ પદ્મ૦ સત્કમતં
૭. સંવેગી પં૦ વીરવિજયજી ગ૦ શુભ૦ સત્કમતં
૮. પં૦ દીપવિજયજી ગ૦ કૃષ્ણ૦ સત્કમતં
૯. પં૦ વિનય વિ૦ ગણિ કલ્યાણ૦ સત્કમતં
૧૦. પં૦ રાજવિજય ગણિ રૂપ૦ સત્કમતં
૧૧. પં૦ અમરવિજયજી પં૦ પ્રેમ૦ સત્કમતં

શ્રી રાજવિજયસૂરિગચ્છે પંડિતમતં

૧. પં૦ ઋદ્ધિરત્નગણી શ્રીજી સત્કમતં
૨. પં૦ જિનેન્દ્રરત્નગણી પં૦ રૂપરત્નમતં

શ્રી વિજયાનંદસૂરિગચ્છે પંડિતમતં

૧. પં૦ વિનયવિજય ગણિ જીત૦ સત્કમતં
૨. પં૦ તીર્થવિજય પં૦ વિનોદ૦ સત્કમતં
૩. પં૦ પ્રેમવિજયગણિ ગંભીર૦ સત્કમતં

૪ પ૦ નાયકવિજય પ૦ વિનય૦ સતકમત

૫ પ૦ રૂપવિજય ગણિ તત્ત્વ૦ મતકમત

૬. પ૦ જયવિજય ગ૦ પ૦ માન૦ સતકમત

૭ પ૦ ચતુ વિજય પ૦ હિત૦ સતકમત

૮ પ૦ કપૂર પ૦ કેસર૦ સતકમત

૯ પ૦ ચતુરવિજય ધન૦ સતકમત

૧૦ પ૦ પ્રતાપવિજય પ૦ માન૦ સતકમત

૧૧ પ૦ ગજેન્દ્રવિજય પ૦ ભક્તિ૦ મતકમત

૧૨ પ૦ લબ્ધિવિજય પ૦ ગૌતમ૦ સતકમત

૧૩ પં૦ દયાવિજય ગ૦ પ૦ દેવ ૦ સતકમત

૧૪ પં૦ ફતે પ૦ ક્ષમા૦ મતકમત

૧૫ પ૦ માન પ૦ રૂપ૦ સતકમત

૧૬ પ૦ ભાગ્ય પ૦ ગુનાગ સતકમત

સાગરગચ્છે પંડિતમત

૧ ભ૦ શ્રી શાન્તિસાગરસૂરિ ભ૦ મત

૨ ઉ૦ શ્રી મુક્તિસૌભાગ્ય ગણિ મત

૩ પ૦ ફત્તેસાગર ગણિ૦ સુખસાગર મત

૪ પ૦ કલ્યાણસૌભાગ્ય ગ૦ ઉ૦ મુક્તિ૦ સતકમત

શ્રી લોહોડી પોસાલગચ્છે પંડિતમત.

૧ પ૦ ભાગ્યહંસ૦ ગણિ૦ જ્ઞાનહંસ સતકમત

વડી પોસાલગચ્છે પંડિતમત

૧ પ૦ બુદ્ધિસાગર ગણી૦ પુન્યસાગર મત

ઉપાધ્યાય શ્રી ધર્મસાગર ગણિ મહારાજે વૃદ્ધ પટ્ટાવલિમે પંડિતની મતા કરાવ્યાં, તે રીતે કરાવ્યા છે

આ. શ્રી પ્રજ્ઞાતિલકસૂરિશિષ્યવિરચિત

કચ્છૂલી (ગચ્છ) રાસ

[રચનાસંવત–વિ. સં. ૧૩૬૩; લેખન સંવત્–વિ. સં. ૧૪૦૮]

ગણુવઇ જો જિમ દુરીઉવિહંડણુ, રોલનિવારણુ તિહૂયણમંડણુ,
પણમવિ સામીઉ **પાસ** જિણુ;
સિરિ ભદ્દેસરસૂરિહિં વંસો, **બીજી** સાહહ વંનિસુ રાસો,
ધમીય રોલુ નિવારીઉ.
સગ્ગખંડુ જિમ મહિયલિ જાણુઉં, અટ્ઠારસઉં દેસુ વખાણુઉં,
ગોવલિ (ગોઉલી) ધન્નિ રમાઉલઉ;
અનલકુંડ સંભમ **પરમાર**, રાજું કરઇ તહિં છે સવિવાર,
આબુ ગિરિવરુ તહિં પવરો.
વિમલવસહીં આદિ જિણુંદો, અચલેસરુ સિરિમાસિરિ વિંદો,
તસુ તલિ નયરી ય વન્નીય એ;
જણુમણુ નયણુહ કમ્મણુભૂલી, **કછૂલી** કિરિ લંકવિસાલી,
સર–પ્રવ વાવિ મણોહરીય ॥ ૭ ॥

વસ્ત (વસ્તુ છંદ)

તમ્હિ નયરી ય તમ્હિ નયરી ય વસઇ બહુ લોય,
ચિંતામણિ જિમ હુત્થીયઈં દીઈં દાનુ સવિવેય હરિસી ય,
સચ્ચઇં સીલિ વવહરઇં કૂડ કપટુ નવિ તે ય જાણુઇં;
ગલીઉં જલુ વાડી પીઇ ધમ્મ કમ્મિ અણુરત્ત,
એક જીહઈં કિમ વન્નીઈ **કછૂલી** સુપવિત્ત. ॥ ૭ ॥
હિમગિરિ ધવલઉ જિસુ કવિલાસો, ગુરુમંડપુ પૂતલીય વિણાસો,
પાસ ભૂયણુ રલિયામણુઉં;
ભવીયઇં ગુરુમણિ આણુંદુ આણુઈ, **જસહડ**નંદણુ તં પરિમાણુઇ;
સત્તરિ ભેદિ સંજમુ પરિપાલઇ, વિહિમગિ સિરિપહસૂરિ ગુણુ ગાજઈ.
એગંતર ઉપવાસ કરેઈ, બીજા દિણુ આંબિલ પારેઈ;
સાસણુદેવતિ દેસણુ આવઇ, રયણિહિ બ્રહ્મસંતિ ગુરુ વંદઈ;
કવિલ કોટિ **શ્રીય**સૂરિ વિહરંતઈ, માલા રોપણુ કીયાં તુરંતઇ.

સઈ નર આવીય પચસયાઈ, સમકતિન દઈ બહૂય વયાઈ,
છાહડનંદણુ બહુ ગુણુવંતઉ, દિક્ખ લીઇ સંસાર વિરત્તઉ
લાખણુ છઙ પમાણુ પરિકખણુ, આગમ ધમ્મ વિચાર વિયકખણુ,
છત્રીસી ગુરુગુણિ જુત્તઉ, જાણિઉ નિય પદિ ઠવિઉ નિરુત્તઉ.

માણિક્કપહુ સૂરિ નામુ, શ્રીયસૂરિ પ્રતીઠીઉ,
કડૂલી પૂરી પાસજિણુ, ભૂયણિ અહિઠીઉ

સાવયલોય કરઈ તસુ ભત્તી, નવ નવ ધમ્મ મહૂસવ જુત્તી,
શ્રીયસૂરિ આરાસણિ અ ઠાહી, અણુસણુ વિહિ પહુત્તઉ સુરમાહી
નિવીય આબિલિ સોસીય નિય કાયા, માણિક્કપહસૂરિ વદઉ પાયા,
વિણુઠ દેહ જસ ધવલહ રાણી, પાય પખાલણિ હુઈ ય પહાણી

માણિક સૂરિ જે કીધ, જિણધમ્મ પભાવણુ,
ઈક મુહિ તે કિમ વન્નઉ, ભવ પાવ પણાસણુ.

કાલુ આસન્તુ જાણેવિ માણિકસૂરિ,
નયરિ કદૂલિ જાએવિ ગુણમણિ ગિરિ;
સેઠિ બાસલસૂઓ વાહિગયકેસરી,
વિરસ સંસારસરિયનાહ તારણુતરી.
સઘુ મેલવિ સિરિ પાસ જિણમંદિરે,
વેગિ નિય પાટિ ગુરુ ઠવિઉ અઇસઈપરે;
ઉદયસિંહસૂરિ કીઉ નામિ નાચતી એ,
નારીગણુ ગચ્છભરુ સયલુ સમપીજએ,
સૂરુ જિમ ભવિય કમલાઇ વિહસતઓ,
નયરિ ચક્કાવલિ તાવ સપત્તઓ,
વન્ન ચત્તારિ વર વાણિ જો રજ એ,
રાઉલો ધંધલો દેઉ મણિ ચમક એ.
કોઇ કમ્માલી ઓ પાઊયારૂઢઓ,
ગયણિખા(ખો)પરિથીઈ ભણુઇ હઉં વાદીઓ,
પડિતે બભણે તાપસે હારિયં,
રાઉલો ધંધલો દેવિહિ ચિંતિય.

વાદીહિં જીતઉં નયરો, નવિ કોઉ હરાવઈ;
ઉદયસૂરિં જઈ હોએ,અમ્હ માણુ રહાવઈ.

વસ્ત (વસ્તુ છંદ)

જિત્ત નયરી ય જિત્ત નયરી ય સયલ મુણિ સીહ,
નીરંતઈ નીસેવડો (નિરૂપડો) ગરૂય દંડ ડંબરૂ કરંતઈ,
ધંધલુ રાઉલુ વિન્નવઈ સામિસાલ પઈ મજિઝ સંતઈ;
બંભણુ તપસી ય પંડીયા જં ત ન બંધઈ બાલા,
સુગુરુ કમ્માલિઉ નિજજણીઉ અમ્હ અપ્પઉ વરમાલા ॥ ૭ ॥
ધંધલ જિણહરિ સવિ મિલિય, રાણાલોય અસેસ;
ઉદયસૂરિ સંઘિહિ સહિઓ,નિવસઇ એ નિવસઇ એ નિવસઇ વર હરિ પીઠિ.

....

સત્થિ પમાણી હરાવિઉં મંત્રિહિં એ મંત્રિહિં એ મંત્રિહિં વાદુ કમઠો.
સેયંવર તઉં હિવ રહિજે, જે ગુરુ સિદ્ધિહિં ચંડો;
વિસહરુ આવતુ પરિષંજિ લે,લંખિઉ એ લંખિઉ એ લંખીઉ દંડુપ્પયંડો.
તઉ ગુરિ મુહંતાં મિલ્હિહટરિ, હોઈ ગરૂડુ ષગેસુ;
ધાઈઉ લીધઉ ચંચુપુડે, ગિલીઉ એ ગિલીઉ એ ગિલીઉ કાલભૂયંગો.
પાઉપિલ્હિ વિ સંમુહીય, ડર ડરંતુ થીઓ વાઘો;
જોવણહાર સવિ ખલભલીય, હીયડઇ એ હીયડઇ એ હીયડઈ પડીઓ દાઘો.
તઉ સૂરિ મૂકીઉ રયહરણુ, કીધઉ સીહુ કરાલો;
વાઘહ જંતાં દૂરિથીઉં, હરિસીઉ એ હરિસીઉ એ હરિસીઉ નયરૂ સબાલો.
ઇત્થંતરિ મુણિ ગયણઠિય, તસુ સિરિ પાડીય ઠીબ;
હૂઓ કમાલીઓ કાલમુહો,લોકિહિં એ લોકહિં એ લોકિહિંવાઇય બૂંબ.
છંડિઉ માણુ કવાલધરો, ધાઈઉ વંદઈ પાય;
ખમિ ખમિ સામિ! પસાઉકરી જીતઉં એ જીતઉં એ
જીતઉ તઈ મુણિ વાય ॥ ૭ ॥

વસ્ત (વસ્તુ છંદ)

તાવ સંધીઉ તાવ સંધીઉં ઠીબ મંતેણ,
ગણહરિ કરિ કમ્માલીયહ ભિકખ ભરીઉ અપ્પિઉ મુહત્તિણ;

રામિ હિં જિમ વાયસહ ઇક્કુ નિચ્છુત્ત(જુત્ત) સુ હરીઉ સત્તીણુ,
ધારાવરસિ ફયત સમિભિડીઓ ડિભીઉ તામ,
પ્રતપઉ કોડિ વરીસ જિનઉદયસૂરિ રવિ જામ ॥ ૭ ॥
ચડ્ડાવલિહિં વિહરીઉ, પ્રભુ પહુતઉ મેવાડિ,
પાસુ નમસીઉ નાગદ્રહે, સમોસરીઉ આહાડિ
જાલુ કુદ્દાલી ય નીસરણી, દીવઉ પાટઉ પેટિ,
વાદીય ટોડરુ પદ્દ ધરએ, પહુત્તઉ ખમણુઉ ખેટિ
કેવલિ ભુક્તિ ન જિણુ ભણુએ, નારિહિ મિદ્ધિ સજાણિ,
ઉદયસૂરિ પમણુઉં પલીઉ, જયતલ રાયઅથાણિ
કેવલિ ભુકિત મ ભ્રતિ કરે, નારી જતિ ધ્રુવ સિદ્ધિ,
તિસમય સિદ્ધા વજ્જિ, જીય લીઈ આહારુ વિસુદ્ધ
ખીચ ખીર દિઠં તુ દીઉ, જિત્તુ નદિમુણિ દેવિ,
ગયકુભથલિ આરૂઢીય, પઢમ સિદ્ધ મરુદેવિ.
વિવરણુ પિંડવિસુદ્ધિ દીઉ, ધમવિહી ગ્રથુ પ્રસિધ્ધુ;
ચીયવંદણુદીવીય રચિય, ગણુહરુ ભૂયણિ પ્રસિધ્ધુ
અમ્હહ સાજણુ સેઠે, છમ્માસહં કાલો,
વસતિણિ ઉયરિ ઉપનઉ, પદિ ઠાવિજિ બાલો
તેરહુરોત્તર (૧૩૦૨) વરિસે, અપ્પઉ સાધેઈ,
ચડ્ડાવલ્લિ હિવિહો, જગિ લીહ લિહાવી ॥ ૭ ॥
કચ્છૂલી જાએવિ પરમદલ સુ ગચ્છભારુધરો,
પચમ વરિસ વહતિ, સાજણુનંદણુ દીખીઉ
દેવાએસુ લહેવિ ગોઠીય, સત્તમે વરિસ લહો,
ચઉ દિસિ મેલીઉ સઘુ આરિઠવણુઉ વિવિહપરે
ગૌતમ સામિહિ મન્નુ, આયાત્રીજઈ દિણિ દીઈએ,
જોગ-વહાણુ વહેવિ, અગ ઇગ્યારઇ સો પઢએ.
ત સજમિ રણિ જીતુ, સયરહ ચૂકઉ પચસરો,
ગૂજરધર મેવાડિ, માલવ ઉજ્જેણી બાહૂ ય
સાવય કીય ઉવયાર, સઘ પભાવણુ તહિ ઘણી ય,
સાત્રીસઈ (૧૩૭૭) આસાઢિ, લખમણુ મયધર સાહુ સૂઓ.

છયણી નયર મઝારિ, આરિઠવણુઉ 'ભીમિકીઓ;
કમલસૂરિ નિય પાટિ, સઈ હથિ પ્રજ્ઞાસૂરિ ઠવીઓ.
ખમીઉ ખમાવીઉ જીવુ. અણુસણિ અપ્પા સૂધુ કીઓ;
ષણિ પહુત્તઉ સુરલોઇ, ગણહરુ ગંગાજલ ત્રિમલો.
તાસુ સીસુ ચિરકાલુ, પ્રતપઉ પ્રજ્ઞાતિલકસૂરો;
જિણસાસણિનહચંદુ, સુહગુરુ ભવીયહં કલપતરો.
તા જગે જયવંતઉ હોઉ, જાં જગિ ઊગઇ સહસકરો;

....

તેરત્રિસઠઇ (૧૩૬૩) રાસુ, કોરિંટા વડિ નિમ્મિઉ;
જિણહરિ દિંત સુણંતં, મણવંછિય સવિ પૂરવઉ ॥ ૭ ॥

॥ કછૂલીરાસ : સમાપ્તઃ ॥

નોંધ :—પાટણના શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય જૈન જ્ઞાનમંદિરમાંના શ્રીસંઘ તાડપત્રીય જૈન જ્ઞાનભંડારની ડબ્બો નં૦ ૧ વસ્ત્ર પર લખેલ પ્રત૦ નં૦ ૧ પરથી ભોજક ચીમનલાલ પૂનમચંદે કરેલ નકલ તથા વડોદરાની ગાયકવાડ ઓરિએન્ટલ સીરિઝ વો૦ XIII (૧૩) 'પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્ય સંગ્રહ'માં છપાયેલ રાસના આધારે આ રાસ અહીં આપ્યો છે.

અજ્ઞાતકર્તૃક

તપાગચ્છ-ગુર્વાવલી-રાસ

[રચનાસંવત-વિ૦ સં૦ ૧૪૫૦]

વીરૂ નમેવિણુ ભણિસુ ગુરાવલી,દિપ્પઇ દિણયરુ જીમ કિરણાવલી,
તારાવલી સસિ ચંગો ૧

તિમ ધુરિ ગણહરૂ ગોયમસામી, સોહમ જંબુ થૂલભદ્દ નામી,
પ્રામીજઈ સુહસંગો ૨

સામી વયરકુમારૂ નમીજઈ, વયરસેણુ ગુરુરાઉ થુણીજઈ,
ખીજઈ કમ્મકિલેસ ૩

ઇણિ ક્રમિ ચઉદહ-દસ-પૂરવધર, લબ્ધિવંત સુયકેવલિ જુગવર,
પૂરવ રિષિ પ્રણમેસુ. ૪

પહિલઉ દેવભદ્રગણિ ગુણમાલિઉ,સંજમ મારગુ જિણિ ઉજુઆલિઉ,
લાલિઉ ધમ્મનરિંદો. ૫

સસિગછિ તપ તેજઇં દિણકારો, દૂસમિ દુંકર ચારિત ધારો,
સૂરિ શ્રી જગચંદો ૬

દેવિંદસૂરિ દેવે વંદિઉ, વિદ્યાણંદસૂરિ જગુ આણંદિઉ,
ઇંદ્રિયદમણુ નિસંકો ૭

ધર્મધુરંધર શ્રી ધર્મઘોષસૂરિ, સોમવયણુ શ્રી સોમપ્રભસૂરિ,
સૂરિજ જિમ નિક્લંકો ૮

વિમલપ્પહ શ્રી વિમલપ્પહસૂરિ, પરમાણંદકરૂ પરમાણંદસૂરિ,
પૂરિઉ હરખિ નમામિ. ૯

ભાવઇ વંદઉં પાવ-તિમિરહરૂ, પઉમતિલયસૂરિ સાસયસુહકરૂ,
ગણહરૂપઈ સિરૂ નામિ ૧૦

જસુ કેરઉ જસપડહઉ વાજઈ, આજુ લગઈ ગુણિ ગુહિરઉ ગાજઈ,
ભા(ભા)જઈ સંકટ નામિ ૧૧

સો શ્રીસોમતિલયસૂરિ નંદઉ, ઉદયુ તવગચ્છિ નિરમલુ ચંદઉ,
વંદઉં દંડ પ્રણામિ. ૧૨

ચંદકિરણસમ ગુણરયણાચલ, **ચંદશેહરસૂરિ** ધ્યાનિ સુનિશ્ચલ,
અવિચલ ચિત્તિ જુહારો. ૧૩

શ્રીજયાણંદસૂરિ જગિ સુપ્રસિદ્ધા, તપિ જપિ સંજમિ સીલિસમૃદ્ધા,
સિદ્ધિ-વધૂ ઉરિ હાર. ૧૪

શ્રીગચ્છનાયક જગિ જયવંતા, ચિરૂ જયુ દેસણિ જણુ મોહંતા,
બોહંતા બહુ દેસો ૧૫

શ્રી દેવસુંદરસૂરિ ચૂડામણિ, જામલિ કોઈ ન દીસઇ તિહુયણિ,
સુવિહાણુઈ પ્રણમેસુ. ૧૬

મોહનરેશ્વરૂ વિશ્વવિદીતઉ, બાલપણા ધુરિ જિણિ રણિ જીતઉ,
વરતઉ જયજયકારો. ૧૭

જ્ઞાનસરોવરિ ક્રીડાહંસો, **જ્ઞાનસાગરસૂરિ** મુણિ-અવતંસો,
પ્રણમઉ સોહગસારો. ૧૮

જે બાપડુલા કુગ્રહિ જડિયા, લોક વિચારઈ ઊલટી પડિયા,
ચડિયા માણગઈંદે. ૧૯

જિણિ લીલાં તીહં ભવભમુ ચૂરી, જયુ જયુ **શ્રીકુલમંડણસૂરિ**,
સૂરિસિરોમણિ વંદે. ૨૦

જિણિ લહુઅત્તણિ તિજીઉ સંસારો, નિરુપઉ લધઉ સંજમ ભારો,
સારો દુત્તર તારો. ૨૧

સૂરિ **શ્રી ગુણરયણ** વખાણઉં, ગરૂઉ ગણહરૂ ગરૂં પ્રમાણુ,
પ્રણમઉ જ્ઞાનભંડારો. ૨૨

એ સવિ ગણહરૂ તિહુયણિ ભાણુ, વચનિ સુકોમલુ કરુઈ વખાણુ,
વાણિ વસઇ કિરિ વયણે ૨૩

ચિંતામણિ એ કલ્પદ્રુમ, કામધેણુ એ તીરથ જંગમ,
અમિઉ ધરઈ કિરિ નયણે. ૨૪

ધ્યાનિ લીણા પરમ જોગેસર, છવ્વિહ જીવાભય દાનેસર,
કટરે લબધિ ઉદાર. ૨૫

વાધઈ દિણિ દિણિ અધિકુ પ્રતાપો, દરિસણિ તકખણિ નાસઈ પાપો,
બપુરે સંઘ સાધાર. ૨૬

માયાવયર વિરોધિ રહિયા, ઉવસમ પચ મહવ્વઇ સહિયા,
અહિરે (?) સીલંગધાર. ૨૭

એ ગુર સરણાગય વજ પંજર, મહિમા ભાગિ સુભાગિહિ ગુંજિર,
કુંજરગતિ પય ચાર. ૨૮

નવ કલપઈ પ્રભુ કરઈ વિહાર, દોસ બાયાલિસ સુદ્ધાહાર,
તારણ તરણ સમત્થ. ૨૯

જં બોલઈ ત સહુઈ નિશ્ચલુ, ભાવહિ ભજણ સેવક વચ્છલુ,
ભવજલ નિહિ બોહિત્થ ૩૦

આગમ સારવિચાર વિચક્ષણુ, વાહિય વાદિ હરાવિય તકખણિ,
લક્ષણવંત સરીર ૩૧

પુર પાટણમેં ધન ધન નરવર, જીહં વિહરઈ જે સેવઇ સિવકર,
ગણહર સાહસ ધીર ૩૨

વર ઉવઝાય વણારીય ગણિમણિ, ગુરુણીય મહત્તર પવત્તિણિ સાહુણિ,
અણુદિણુ પય સેવંત ૩૩

સાવય સાવિય સઘિહિ પૂરા, પ્રતપઉ જા ભૂ-મહિ-ચંદ-સૂરા,
ગરુયા સુરગુરુ પતિ ૩૪

અનુ પરિપાટિહિ એ ગુરુમાલા, સોહઈ જીમ ચંપકવરમાલા,
સાલા સુકખનિહાણ. ૩૫

નિતુ ઊલટિ જે કંઠિહિ પહિરઈ, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ ફલીઇ તીહ હુઈ,
અનુ હુઈ સફલ વિહાણ ૩૬

॥ इति गुर्वावली—रास सवची समाप्ता ॥

નોંધ —આ શ્રી કુલમંડનસૂરિનું સૂરિપદ સં૦ ૧૪૪૨, સ્વર્ગ ૧૪૫૫ આમાં સોમસુંદરસૂરિનું નામ નથી, જેમનું સૂરિપદ સં ૧૪૫૭મા થયું હતુ

નકલ કરનાર—મુનિ મહારાજ શ્રીઅમરવિજયજીના શિષ્ય મુનિ ચતુરવિજયજી

આ રચના 'જૈનયુગ' પુસ્તક ૫, અંક ૪–૫ (સં ૧૯૮૬ માગશર–પોષ)ના પત્ર ૧૫૨–૧૫૩ના આધારે અહીં આપી છે

પં. શ્રી જ્ઞાનકીર્તિગણિવિરચિત

શ્રીસોમસુંદરસૂરિ-સ્તુતિ

[રચનાસંવત—વિ. સં. ૧૪૯૦]

સિરિ સોમસુંદરસૂરિ ગુરુ, ગુરુ ગુણરયણ ભંડાર;
ભાવિહિં ભગતિઇં વીનવઉં, જિણસાસણ સિંગાર. ૧
સિરિ દેવસુંદર પટ્ટધર, સાહુણિ સાહુ સણાહ;
ભવસાયર બુડુંત જણ, હત્થાલંબણ બાહુ. ૨
આગમિ જાણીય તત્ત્વ નવ, જીવાજીવ વિચાર;
બાલપ્પણિ પામિઅ ચરણ, સિક્ખિય સવ્વાચાર. ૩
ઉવસમિ સામિઅ કોહ દવ, મદ્દવ મદ્દિઅ માણ;
અજ્જવ તજ્જિય માયભર, વર સંતોષ નિહાણ. ૪
દુદ્દમ પિંચિંદ્દિય દમણ, રાગદોસ પરિહાર;
નવ બંભગુત્તિહિં ગુત્ત તણુ, દુજ્જય નિજ્જિય માર. ૫
તસ થાવર રક્ખણ નિરત્ત, પંચ મહવ્વય ધાર;
ગામાગરિ પટ્ટણ નયરિ, નવ કપ્પિ વિહિય વિહાર. ૬
દેસણ રંજિય સયલ જણ, પયડિય ધમ્માધમ્મ;
જે તુમ્હ વંદઇં ભવ્વ જણ, તાહ સફ્ફલઉ નરજમ્મ. ૭
જણ મણ વંછિય કપ્પતરુ, જગબંધવ જગનાહ;
જઇ સુચિરં નિમ્મલ ચરણ, દંસણ નાણ સણાહ. ૮
એવં ગુણે જંપઈ સો ગુરુણં, ચંદુજ્જલે ભત્તિભરેણ ભવ્વો;
સંસાર કારાગિહવાસ દુક્ખં, મુત્તુણ સો જાઇ કમેણ સુક્ખં ૯
ઇતિ શ્રીસોમસુંદરસૂરિસ્તુતિઃ પં. જ્ઞાનકીર્તિગણિભિઃ કૃતાઃ શુભં ભવતુ.

નોંધ: આ રચના 'શ્રી જૈન સત્ય પ્રકાશ' વર્ષ ૭ અંક ૯ પૃષ્ઠ ૪૬૩માં સાક્ષર મો. દ. દેસાઈએ સંગ્રહીત લેખને આધારે અહીં આપી છે. આ સ્તુતિના રચયિતા પં. શ્રી જ્ઞાનકીર્તિગણિનો પરિચય આ પ્રમાણે છેઃ—

श्रीमंतः श्रुतशेखराह्वविबुधाः श्रीवीरमृच्छेखराः,
श्रीसोमादिमशेखराश्च विदुराः श्रीज्ञानकीर्त्याह्वयः ॥
चत्वारः श्रुतविश्रुताश्चतुरतासंशोभिताः संशयान्,
घ्नन्ति स्माऽसुमतां तमांसि तरणेर्दीप्ताः करौघा इव ॥
सोमसौभाग्य काव्य, स० १०, श्लो० ५७।

આ. શ્રી ભુવનસુંદરસૂરિશિષ્યવિરચિત

શ્રીતપાગચ્છ–ગુર્વાવલી

[રચનાસંવત—વિ. સં ૧૪૯૦]

વીર જિણેસરસીસ, ગોઅમસામિય પય નમિઅ,
પંચમ સોહમસામિ, જંબૂ પભવાનુકમિ હુઅ (૧)
સિજ્જંભવુ સુઅસારુ, સિરિ જસભદ્દુ સુભદ્દકરો,
જયઉ સામિ સંભુઅ-વિજય ભદ્દબાહ સુગુરો (૨)
થૂલભદ્દ મુણિરાઓ, રાઉતુ અભિનવુ સીહસરિ,
જિણિ લીધઉ જસવાઓ, મોહનરેસર જાઈ ઘરિ (૩)
અજ્જ મહાગિરિસૂરિ, જિણિ જિણકપ્પહ તુલહ કિઅ,
અજ્જ સુહત્થિ સુસૂરિ, સંપઈ નિવુ જિણ ભૂઝવિઅ (૪)
કલિ કરાલિ દુકાલિ, જો ગયણ ગણિ નિજ્જ બલિ,
લેવિ સંઘ સુભ દેસિ, પૂરિ મણોહર ફૂલિ ફલિ (૫)
દેવહ કિઉ આણંદ, બાલ કાલિ ગુરુ જણ વસિ,
સિરિ સંઘહ જયકારુ, હોઉ સુસામિઉ વઈર રિસિ (૬)
વયરસેણ તસ સીસુ, અમિયવાણિ ગુણરાસિ ગુરુ,
વિજ્જાહર નાગિંદ, નિવ્વુઈ ચંદ ચઉ સીસ કરુ (૭)
તિહિં નામિહિ સુયસિદ્ધ, ચઉર સાખ અનુકમિ હુઅ;
ચંદગચ્છિ ગણહાર, ભુવણચંદસૂરિ સંઘથુઅ (૮)
તિણિ કમિ સિરિ ઉજ્ઝાય, દેવભદ્દગણિ ગુણનિલઉ,
તસ્સ સીસ તવારઉ, સિરિ જગચંદ ગણેસુ હુઉ (૯)
તઉ ગુણમણિ ભંડારુ, સિરિ દેવિંદ મુણિંદ વરુ,
જો આગમ બહુલીણ, સાર સુત્ત વર વિત્તિ કરુ (૧૦)
તસ પય પઉમ સુભિંગ, વિજ્જાણંદ ગણેસુ વરુ,
ધમ્મધુરંધર જાઓ, ધમ્મઘોસસૂરિ જુગપવરુ (૧૧)
તસ પય સોમસરિચ્છ, સોમપ્પભસૂરિ અવયરિઉ,
તે વંદિય મણુઈસ, પૂરઉ જો ગુણગણ ભરિઉ. (૧૨)
વિમલચરિત્તિ સુલીણ, વિમલપ્પભસૂરિ સાતિસઉ,
સિરિ પરમાણંદસૂરિ, પઉમતિલયસૂરિ મણિનિસઉ (૧૩)

સોમતિલયસૂરિરાઉ, જિણ દૂસમિ સૂસમુ કિયઉ;
સૂવિહિં ધમ્મવએસિ, જાણે ગોઅમ અવયરિઉ. (૧૪)
ચંદ જિમ ઝલકંતુ, ચંદસિહરસૂરિ અભિય ઘડુ;
જયકર સિરિ જયાણંદ, સૂરિ સુહારસવાણિ કુડુ. (૧૫)
સિરિ દેવસુંદરસૂરિ, દીઠંઈ મણ આણંદ હિઅએ;
મુણિ અધંસુ તસુ પાસિ, રાગસોસ નિદ્દંહિઅએ. (૧૬)
તસ પટ્ટગયણદિણિંદુ, સિરિ નાણસાગરસૂરિવર;
અમિયવાણિ ગુણખાણિ, સિરિ સિદ્ધંતુવએસપરુ. (૧૭)
સિરિ કુલમંડણસૂરિ, પુવ્વમુણીસર ગુણનિલઉ;
લખ્ખણિ છંદિ પ્રમાણિ, કવિકુલમંડણ કુલતિલઉ. (૧૮)
ભવિયણ-ભવદહદાહ, વાહિવિણાસણ અમિયઘડુ;
સિરિ ગુણરયણસૂરિ, દૂરિ પણાસિઅ મોહ-ભડુ. (૧૯)
સંપઇ દૂસમકાલિ, સિરિ સોમસુંદર જુગપવરો;
અમયરસોવમ વાણિ, સયલ જણહ જો સુખ્ખકરો. (૨૦)
સંઘસમુદ્દ સુચંદ, સાહુરયણ સૂરિપ્પવરો;
લખ્ખણ અક્ક (તક્ક) અણેગ, સાંહિચ્ચાગમગંથધરો. (૨૧)
જગવિસ્સુઅ પરભાગુ, વિજ્જાસાયર સૂરિવરો;
નિમ્મલનાણપહાણુ, નિરઈઆર ગુરુ ચરણધરો. (૨૨)
સિરિ મુણિસુંદરસૂરિ, ભૂરિ વિબુહ જણ પત્તજઉ;
નાણ-ગભ્ભ-વેરગ્ગિ, બાલિ કાલિ જોગહિઅવઉ. (૨૩)
સિરિ જયચંદ સુસૂરિ, દૂરી કઉ જણ દુહનિવહો;
સિદ્ધંતહ ઉવએસિ, પયડિય ભવિયણ સુખપહો. (૨૪)
ભુવણસુંદરસૂરિ ગુરુરાય, નાયસવ્વગંથત્થધરો;
નિઅદંસણમિત્તેણ, બહુ જણ પરમપ્પીઈ કરો. (૨૫)
વાયગ પંડિઅ સાહુ, મહત્તર પવયણિ સાહુણિઅ;
નામગહણિ જયકારિ, ચઉવિહ સિરિ સંઘિહિં થુણિઅ. (૨૬)
ઈઅ ગુરુગુણનામં,થુણઈ પણામં જો નરુ બહુ ભત્તિહિં ભરિઉ;
જગ જગડણ કામં,દોસારામં દલઈ સુસિરિ મુત્તિ વરિઉ. (૨૭)

॥ ઇતિ શ્રી તપાગચ્છ શ્રી ગુરુવાવલી સમાપ્તા ॥

નોંધ—આ રચના 'શ્રી જૈન સત્ય પ્રકાશ'' વર્ષ ૭, અંક ૯, પૃષ્ઠ ૪૬૩માં સાક્ષર મો. દ. દેસાઇએ સંગ્રહીત લેખના આધારે અહીં આપી છે.

વિબુધવિમલશિષ્ય-વિરચિત

શ્રીતપાગચ્છપટ્ટાનુક્રમ-ગુર્વાવલી છંદ

[રચનાસંવત-વિ સં. ૧૫૭૭ : લેખનસંવત-વિ સં ૧૬૫૩]

જયતિ જગત્રય જન ઉદ્ધરણી, નિજ કરિ કનક કમંડલુ ધરણી,
તું ત્રિવેણીસંગમ સંચરણી, વરદા ભવ વિધિતનયા તરુણી. ૧
અજ નિરજ નિડર કિત્તીસોદર, તપાગચ્છ ધવલિત ભુવનોદર,
પટ્ટાનુક્રમ પભણિસુ ચંગા, નિસુણુ સાવય સુગુણુ સુરંગા ૨

त्रिविधगणाब्धिमध्याद् यदुधृता रत्नत्रयी विधेर्विहिता ।
तपगच्छचतुर्विता रत्न जगतीतले जयति ॥३॥

અથ બોલી (ગદ્ય ભાષા)

સુસમૃદ્ધ સાજન સુગુણમણિભાજન શ્રૂયતા સભાજન વિશ્વત્રયરાજન
અશરણશરણ ભવભયહરણ સકલસૌખ્યકરણ તારણતરણ,
મેરુધીર કનકરુચિશરીર પ્રાસભવાંભોધિતીર દેવાધિદેવ શ્રીમહાવીર,
તેહ તણું પટ્ટાવતંસક ગણાધીશ કવણ બોલીઇ.

श्रीमद्वीरजिनेन्द्रस्य विनेयो विश्ववल्लभ ।
येनाऽधीतानि पूर्वाणि सुधर्मस्वामिनाऽद्भुतम ॥४॥

જગમંજિઅ કવણ શ્રીજંબુજોડી, નવનવઈ કંચનતણી કોડિ,
નવપરણી તરૂણી અઠ છોડી, સંયમસિરિ સાધઈ નવલ કોડિ ૫
સૌધર્મ સીસિ ભુજયુગલ જોરિ, જિણિ કીધા સાથી સબલ ચોર,
અવિ લદ્ધિ લેવી કેવલહ નાણ, સંપત્તઉ સાસય સુખ ઠાણ. ૬
તસ પટ્ટી પુચ્છઈ ગુરુ વખાણિ, પ્રભવઉ ભવતરૂઅર દ્વિરદ જાણિ,
દુખદારિદ વારિદ હર સમીર, "ઊએસિનયર" થાપ્પઓ વીર. ૭

દુહા

પ્રગટ પટ્ટધર પંચમુ, શ્રી સય્યંભવસૂરિ,
સુત કારણિ અવગાહિઉ, આગમજલનિધિ પૂર. ૮
શ્રુતકેવલનાણી રચઈ, "દશવૈકાલિક" સુત્ત,
મણિગપુત્ત સરિસુ સુગુરુ, સ્વયંભુવનિ સપત ૯

ગણધર અતિશય અગ્ગલુ, યશોભદ્ર ગુરુરાય;
જલદવૃષ્ટિ જાણી કરી, સંપત્તુ રવિ હોય. ૧૦
ભાવિં ભગતી પુસ્તકતણીં, કરઈ ભેટિ ગ્રહનાથ;
અવલોઈ આપું સ ગુરુ, લેસિં આવી હાથ. ૧૧

સઈ હત્થિ શ્રીગુરિ પુસ્તકલિદ્ધઉ દિદ્ધઉ શ્રુતઉપયોગ,
મનમોહા ખોહા આપુ પુસ્તક જોવાનું નહીં યોગ;
રાખિતાં રાહડિ પેખઈ પાહુડ બાહુડ રવિ કરિ લિદ્ધ,
બલિ વિજ્જાકેરઈ "નયરસંડેરઈ" "પાલી"નું ઘૃત દિદ્ધ. ૧૨

રેવઈગિરિ સંઘસહિત ગુરુ ચડતા નડતા બૌદ્ધ અભંગ,
વિદ્યાબલિ ઓહઈ તઊ ઠાણુ "જીરણુ" નામિ દુરંગ;
નિજ ભુજબલિ ભૂમિરૂહશિર વાલી તેહ મદકંદ,
શ્રી સંઘસહિત સાનંદઈ વંદઈ યદુકુલ કૈરવચંદ. ૧૩

તસ પટ્ટિ પ્રભાકર ગુણમણિ આગર સાગર જિમ ગંભીર,
સંભૂતિવિજય ગુરુસેવક સુરતરુ સુંદર સાહસધીર;
તસ જોડઈ મોડઈ વાદી કેરા માણુમહાગિરિ ઇંદિ,
ઉપસર્ગ હર તવણુ તણઇ પરભાવે મારિ હરિણુ ધરણિંદ ૧૪

તીણી નયરી વરાહમિહર સુપયાસીય જ્ઞાન નરિંદ વદીત;
દિસિ પુવ્વહ ભાગિ મધ્ય વિભાગિઈ કુંડક નિય કિર કિત્ત;
ઉત્તર દિસિ ચડતા ઘન ગડગતા પડતા શફર પ્રમાંણુ,
પલ બાવન પૂરાં નહીં અણૂરાં તું રાજન ગુણજાંણુ. ૧૫

નૃપઆગલિ શ્રુતકેવલિ ઈમ જંપઈ નહીં ઉત્તર ઈશાન;
પલ બાવન ભાવન જાણુ નૈરૃતિ પલ પંચાસહ માંન;
ઈણિ પરિ ગુરિ વરાહમિહિર ઉથાપીય વ્યાપીય સુજસ અનંત,
તે ભદ્રબાહુ ગણધર જગતીજનભયભંજન ભગવંત. ૧૬

તસ પટ્ટિ વિભૂષણુ વિગલિતદૂષણુ થૂલિભદ્ર ભૂઅંગ,
કોશા મનિ વસીઓ નવરસિરસીઓ ઉદ્ધસીઓ અનંગ;
વેશ્યા સિઉં બાર કોડિ ધન ખાધી લાધી વાહ વિશેષ,
વૈરાગિં વલિઓ સમરસિ ભલીઓ કલિઓ મુનિવર વેષ. ૧૭

ચોમાસઇ લાગઇ મુનિવર માગઇ આગઇ જિહા મનરંગ,
તે કોશામંદિરિ ષડરસ જિમસ્યુ દમસ્યું સબલ અનંગ,
સારંગાનયણી શશિહરવયણી મઇઇ નવલ ઉપાય,
વિવહપ્પરિ હાવભાવ કરી શાગી લાગી નિજ પતિ પાય ૧૮

સંસાર મહાવન ભીતરિ ભૂલી તું લીધુ આધાર,
હિવ તારિ તારિ કરુણાપર સ્વામી પામીજઈ ભવપાર,
ચુરાસી જિણુહ તણી ચુવીસી તા જપસિ સહુ નાંમ,
શ્રી થૂલીભદ્ર મુનિવર પય વદઇ નદઇ જા રુ તામ ૧૯

महागिरि-सुहस्ती द्वौ तच्छिष्यौ दशपूर्विणौ ।
सुहस्तिशिष्यौ जगन्मुख्यौ सुस्थितसुप्रतिबद्धकौ ॥२०॥

તચ્છિષ્ય વિશિષ્ય સલક્ષણુ લક્ષત ઇંદ્રદિન્ન સૂરિંદ,
દ્વાદશમઇ પટ્ટિ પ્રભાકર ઉદયુ દિન્નસૂરિ દિણુંદ;
તત્પટ્ટિહિં સીહસૂરિ ગુરુ સમવડિ કુમરણુિ ન મગ્ગઇ કોઇ,
જસ સીલતણા અવદાત અનંતા વયરસ્વામિ ગુણુ જોઇ ૨૧

દૂહો—બાલપણુઇ આરધ્યિયા, નાગલોક ભૂપીઠ,
છાત્રતણી તે પઠઇ, ઇસ્યુ કવણુ ગુરુ દિઠ ૨૨

વિકરાલ કાલ દુકાલ હુઇ માણુ મૂકઇ નગ્ગરા;
અતિ અશ્ર પશુવધ લોક મંડઇ કે વિછડઇ પુગ્ગરા;
દશ પુન્વદ્ધારહ કરઇ સારહ વાહર તવ વેગિ ચડઇ,
સુખવસ્ત્રિકોપરિ સંઘ રોપિઅ દેખિ ઉત્તમે દડવઇ ૨૩
તાસ પટ્ટિ વાદી સિરિ સ(મ)લ્લહ, ગુડઘૃત વલ્લા જિમતુ ક્ષુલ્લહ,
ગી વિમાણુગયણુ-ગછઇ, છઠઇ માસિ જ ઉત્તર પુછઇ. ૨૪
ગુરુલાભ જાણી નયર સોપારક પધારીયા,
દૂર્ભિક્ષ ડન્તા મગ્ગ કરતા ચતુર બધવ તારીયા,
શ્રી ચંદ્ર સિઉ નાગેદ્ર નિર્વૃતિ શાખ વર વિદ્યાધરી,
તે વયરસેન મુણિંદ થપ્પિય ચતુર શાખા વિસ્તરી ૨૫

દૂહો—તપાગચ્છ સુરતરુ સમુ, ચંદ્રગચ્છ સુવિશાલ,
અમિઅ સરિસ ફલ દખવઇ, ચદ્રસૂરિ સુ સાલ ૨૬

ચુસાલ સામંતભદ્રપટ્ટિ દેવસૂરિ પાયયા,
જિણભવણ વાલણુઘણાયતી સરસ ગુરમારગિ ઠાયયા;
તત્પટ્ટિ પ્રદ્યોતન પ્રસિદ્ધઉ **માનદેવ** મહીતલે,
પદ્માદિ દેવી નત નિરંતર શાંતિકર મહિમા બલે. ૨૭

દૂહો—માનતુંગ મહિમા ઘણું, કવિ જીતા બાણુ મયૂર;
શ્રી ભક્તામર તવનબલિ, શૃંખલ કિય ચકચૂર. ૨૮
ચકચૂર શૃંખલ કરવિ ભુવિનાયક સુમારગિ ઠાવિઉ,
શ્રી ભોજ ભૂપ નરિંદ નિજ મનિ જૈનધર્મંહ ભાવિઉ;
તસ પટ્ટિ પંચાનનતણી પરિ વીર ગુરુ ગણિ ગજએ,
જયદેવસૂરિ દયાલ ત્રેવીસમઇ પટ્ટિહિં છજએ. ૨૯

દૂહો—જિનસંખ્યાપટ્ટિપ્રવર, દેવાનંદમુણિંદ;
શ્રીવિક્રમસૂરિદપય, સેવઈ નરહ નરિંદ. ૩૦

નરનાથ કોડિનામંતી સીસ, નરસિંહસૂરિ પૂરઈ જગીસ;
તર્કાગમલક્ષણ શ્રુતસમુદ્ર, શ્રીસૂરિરાય સોહઇ સમુદ્ર. ૩૧
જિણ જીતા 'ક્ષપનક' કરીય વાદ, થપ્પિઉ નાગહ્રદ વર પ્રાસાદ;
તેહ વારઈ કાલિક ગુરુ પ્રસિદ્ધ, જિણઇં ચુથિં પર્યુષણા કિધ. ૩૨
તત્પટ્ટિ મનોહર માનદેવ, સુરકિન્નર જેહની કરઇં સેવ;
ગુરુ ધ્યાનતણું મહિમા અનંત, અંબિકા સમપ્પિઓ સૂરિમંત. ૩૩
વિબુધપ્રભ સુધાં વાદિ સલ્લ, મનમથ સિઉ જીતુ મોહમલ્લ;
જય જય જયાનંદ કરણ હાર, તસ પટ્ટિ રવિપ્પહ ગુણ સમાહ. ૩૪
ગુરુ સુરતિ મોહનવલ્લિ કંદ, સિરિ વિમલ વિધાયક વિમલચંદ;
ઉદ્યોત કીઉ જિનમતિ અનંત, ઉદ્યોતન ગુરુ ગુરુઉ ભદંત. ૩૫
વટવૃક્ષ હેઠિ ગુરિ વડઉગચ્છ, ચુરાસી પદ થાપ્પઉ અતુચ્છ;
આચારિ ચતુર ચાલઈ સુચંગ, ગુરુ રાખઇ રવિતલિ ઘણું રંગ. ૩૬

पंचत्रिंशत्तमे पट्टे, विख्यातो विश्वरञ्जनः ।
सर्वदेवो गुरुः सेवा, देवनामपि दुर्लभा ॥३७॥

દૂહા

ગુરુ વાદિકુલ વૈતાલ, શ્રી અજિતદેવ દયાલ;
તસ પટ્ટિ ગુરુ ચિરજીવિ, શ્રી વિજયસિંહ પઈવ ૩૮

તત્પટ્ટિ ગુરુસર એક, સુઅચ્છ કહઇસુ છેક,
સિરિ સોમપ્પહ ગુરુ સૂરિ, જસ નામિ દુક્કૃત દૂરી. ૩૯
તત્પટ્ટિ શ્રીમુનિચંદ, ગુરુ વાદિગરુડ મુકુંદ,
શ્રીઅજિતસિંહ કૃપાલ, ગુરુ ચરણ ગુણ પ્રતિપાલ ૪૦
જય વિજયસેન દિણંદ, તત્પટ્ટિ શ્રીમુનિચંદ,
તવ ગુણ રમા ઉરિ હાર, જસ નામિ જયજયકાર. ૪૧
અવર તિમિરહર તેઅભરિ, દિપ્પઇ જિમ રવિ ચંદ,
તપાગચ્છ ઉદ્યોતકર, ઉદયુ જગિ જગચ્ચંદ ૪૨
જરે સબલ મિથ્યાત માતંગ મોડઈ, જરે અતુલ કલિકાલ
અરિ અણખોડઈ,
તપાગચ્છનંદણ વણે સિંહ સોહઇ, જગચ્ચંદસૂરિસરો ભુવણ મોહઇ ૪૩
જરે વરસ દસદૂઅ ગુરિ વિગય છંડી, જરે અમલ આંબિલ તપતેજ મંડી,
જરે ગુર્જરાધીશ જયસિંહ દિધ્ધુ, તપાગચ્છ અભિધાન
તિહાંથી પ્રસિધ્ધુ ૪૪
જય જગચંદ સુગુરુ મુકટામણિ, તાસ પટ્ટિ દેવિંદ દિવામણિ,
વિદ્યાનંદ વિચાર વિચક્ષણ, ધર્મઘોષસૂરિંદ સુલક્ષણ ૪૫
સુરનારી સ્યારઈ સવિ સરિખી, ગુરમૂરતિ નિરખી સા હરખી,
સયણિ સહિત લિદ્ધઉ ગુરુ રયણિહિ, ચડચડ ચલ્લઈ ગઈ
તવ ગયણિહિ ૪૬
જવ ગઈ ગયણમાર્ગ ઉદ્દંડ પવણ વાગઈ સુગુરૂ નયણ જાગઇ સયણિ ગ્રહી,
સા રૂપિ જિસી રંભ સુગુરિ જાણીય દંભ થભીય ચારિ થંભ ગગનિ રહી,
સા સુરી બે કર જોઠિ સ્વામી અબલા છોડિ નમઈનરિંદ કોડિ તુમ્હ સહી,
તે ધર્મઘોષસૂરિ ગુરુ ક્ષમા ખડગધર કરઈ વિહાર વર ઉત્તમ મહી ૪૭
તાસ પટ્ટિ સોમપ્રભસૂરી, જાસ કિરિ ખિલિ મંડવ પૂરી,
તપાગચ્છ ભામનિ ભાલ સ્થલિ, સોમતિલક દિપ્પઈ તિલક છલી. ૪૮
દીપઈ દીપઈ તિલકછલિ એણઈ વિષમ કલિ નિજ તપ તેજ બલિ
સુગણધરો,
માનઇ માનઈ જેહની આંણ તિરિઅ અચિઅમાણ સુણઈ ગુરુ
વખાંણ વિણય પરો,

કહઇ વડુ કણુયરી પાય નીજ સીસ પ્રતિભાય સુગુરુવંદણિ જાઈ સિદ્ધવરો,
શ્રી દેવસુંદર ગુરુ નરમણિ તણુધર અભિનુવુ ગણુધર સુખકરો. ૪૯

દૂહો--સોમનામ સમરતડાં, દુરિય પલાઇ દૂરિ;
વિષમ ગ્રંથ વિગતા કીયા, માતિનિર્જિતસુરસુરી. ૫૦

જીતુ જીતુ વિબુધસુરિ નિજમતિતણુઇ પૂરિ સોમસુંદરસૂરિ સોહમસહી,
લીઇં લીઇં અપરપખિ આલોઅણુ ગુરુમુખિ દેસિવિદેસિ લખિ
સ્વપક્ષિ લહી;
જેહ વચનરચન પામી ત્રૈલોકયદીપ નામિ ધરણુવિહાર ઠામિ
ઉત્તમ કીઉ,
વલી તારણુ દુંરગ સિરિગોવિંદ સાહસૂધરિ અજિત ઠવી ગુરુ
સુજસ લીઉ. ૫૧

દૂહો—શ્રી મુનિસુંદરસૂરિનું, મહિમા અવનિ અનંત;
રત્તકાલ સોમા સુરી, શ્રી મુખિ આપિઉ મંત. ૫૨

આપિઉ આપિઉ શ્રી મુખિમંત કીઉ અશિવઅંત મરકવિકારજંતિ
સંતે કરઈ,
વલી ગગનિ લગન તીડ ભખઇ તે વન તીડ કરઈ કરસણુ પીડ દેસ ડરઈ;
ગુરિ ધરીય વિમલ ધ્યાન વહઇ ત્રિદિનમાંન જનપદિ અનપાન
સુભક્ષ સઈ,
જટ લઈ દુર્ભિક્ષડમરભીતિ સાતઈ સબલ ઇતિ શત્રુમિત્ર સમ-
પ્રીતિ સુગુરુ ધરઈ. ૫૩

ત્રોટક

અનુક્રમિ જયું જયચંદ ગુરુ, વર કૃષ્ણુસારદા બિરુદ ધરુ;
વાદીમદકંદ નિકંદ કરુ, નવયૌવન ચારિત ચુવતિ ચરુ. ૫૪

श्रीमच्चंद्रगणांम्भोधि-समुल्लासनसद्विधु: ।
द्विपंचाशत्तमे पट्टे, जीयात् श्रीरत्नशेखर: ॥ ५५ ॥

દૂહો—ગ્રંથગવિલ-રાસ બાંધીયા, તેહ પાર ન પામઈ કોઈ;
તાસ પટ્ટિ ત્રઇપન્નમઈ, શ્રી લક્ષ્મીસાગર જોઈ. ૫૬

મનમોહન મૂરતિ આરતિ ચૂરતિ પૂરતિ કામિત કામઘટં,
મહીમંડલિ ભૂરિ મણોરહપુરિ અછઈ બહૂ સૂરિ શરો મુકટં;

સુવિચાર અઢાર સઇ પરિવાર મઝારિ અગ્યારહ સૂરિવરા,
ગુર થપ્પિય ચગ વખાણુઈ અગ દયા ઘણુરગ શીલગધરા. ૫૭

દુહો—શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિની, આંણુ વહંતી જોઈ,
પુર સખ્યા નવિ પામઇ, દેસ સુણુ સહુ કોઇ. ૫૮

(ચઉપ્પઈ)

દેશનામ—

ધુરિ અગ બગ કલિંગ, વરમેદપાદ તિલગ,
બગાલ ડાહલ લાટ, પચાલ નઈ કર્ણાટ ૫૯
શ્રીમાલ માલવ ભોટ, નેપાલ નઇ મહાભોટ,
કાસ્મીર કુકણુ ચીંણુ, ઉડ્ડીસ શુલ મહાચીંણું ૬૦
મરહઠ્ઠ સોરઠ્ઠ કચ્છ, વલી ઉદ્ર પુદ્ર સુવચ્છ,
કબોજ કાસી ગૌડ, આભીર જગલ ચૌડ ૬૧
વઇરાટ સિંધુ સુવીર, વલી દ્રવિડ કુરુ કાસ્મીર,
મરુદેશ ટક્ક આભીર, તોરક્ક ગૂર્જર કીર ૬૨
જાલધરા દન જાણિ, ખસ કન્યકુબ્જ વખાંણિ;
ભલેરિ કૌશલ્લપિંડ, હર મજ્જ મગધ ઉદ્દડ. ૬૩
વર તિલકપુહવી ભાલિ, વૈદેહ મલય કુણાલ,
શ્રી સુરસેન ન અત, વૈદર્ભ વાલબ કત. ૬૪
નર્મદાતટ ઠેકાણુ, ઉડ્ડીસ દેસ ભયાણુ,
શ્રીરાષ્ટ્ર કુતલ લાઢ, સવાલક્ષ છઈ બહુ આઢ ૬૫
શ્રીકામરૂપ કિરાત, સુણીઈ સુસિંહલ વાત,
તાપીતટાવનિ ભૂરિ, શાકભરી છઇ દૂરિ. ૬૬
દીશાર્ત ઉત્તર જોઇ, હુર હુણુ બર્બર હોઇ,
વર વરણુ લાજી અધ, પારસી ટન્હડ સિંધુ ૬૭
પારકર પશ્ચિમ દ્રોણુ, ઉચ્ચ મૂલતાણુ સગોણુ,
વાહલીક દક્ષણુ ઠાંમ, સુદેસના એ નામ ૬૮
કિંબહુના ? જેતઈ રવિકર ઊગઈ, તેતઈ શ્રીગુરુ આંણુ,
જુ જીહા કોડી હવઈ, તુ કવિ કરઇ વખાણુ ૬૯

તાસ પાટિ ગિરુઉ ગચ્છનાયક, સુમતિસાધુસૂરિ સુમતિવિધાયક;
ભૂપતિભાંણુ તણુ વ્યાપારી, શ્રી શ્રીપાલિહિ ઉત્સવ કારીય. ૭૦
ત્રણિ માસ આંબિલતપ તપીઉ, સૂરિમંત્ર સૂધઈ મનિ જપીઉ;
તવ તુઠી શાસનધણીઆંણી, વર દીધુ શ્રીફલ સહ નાંણી. ૭૧

જાવડ-પ્રતિષ્ઠા-ઉત્સવ—

મંડવગઢનું મહિમા મોટઉ, જાણે લછિ ઘરંગણિ ઉટઉ;
જિમઈ ગવીલઘૃત ખાટઉ રોટઉ, પૌરલોક પ્રાહી નહીં ખોટઉ. ૭૨
સબલ નરિંદ ગ્યાસશાહ થપ્પિય, વડવિવહાર બિરુદ તસ અપ્પિય;
સંઘાહીવ જાવડ લીલાપતિ, તેડાવઈ બહુભાવિં ગચ્છપતિ. ૭૩
ચુરાસી જોડાં નફેરી, વાજંઇ ઢોલ દદાંમાં ભેરી;
સરસ સદ્દિ સરણાઈ સીંગા, તંતી તાલ તિવિલ મૃદંગા. ૭૪
અભિનવ દેવભુવન દેવાલા, શત ઉપરી ચ્યારઇં ચઉસાલા;
કણય રજત પીતલમય કારીય, બિંબ પ્રતિષ્ટા જગ સાધારીય. ૭૫
દહ દીસી લેખ લીખી પઠાવઈ, સંઘસહિત ઊમાહ્યા આવઇં;
જાવડ કિત્તિ જગત્રય વાસી, ચુપટ જ્ઞાતિ મિલઈ ચુરાસી. ૭૬

ચોરાશી જ્ઞાતિનાં નામ—

શ્રીમાલી ઉસવંશ અલવેસર પોરવાડ આનંદ પૂરા,
સુરાણા ડીંડૂવાલ હસુરા નાગર નાણાવાલ વરા;
બટેરા બાંભુ નઈ ભુંગડીયા ભેડિયડા ભાડિયા ઘણા,
માથુહડા મેડતવાલ સંડેરા મડાહડાની નહીંઅ મણાં. ૭૭
જાલહરા જયવાત જેહરાંણા જેસાવાલ વાઘેર કહું,
જગિ સુણીઇ જાંબૂસરા જીણાડી લાડીસખા લલાટ બહૂ;
હરસુરા હાલર હુંબડ બંભણવાલ લોહાણા લાખ મિલી,
પંથિ પંચમ પુષ્કરવાલ પલંતા આવઇ અછિતવાલ વલી. ૭૮
કંબોડ કપોઈ અનંઇ કરહેઆ કાથયરા કાકલી ખવા,
ખંડાયડ વીગ્ઘૂ સિરિખંડેરા ખડાયતા ખંડેરક વા;
ગુણવંતા ગૂજર અનઇં ગજઉડા ગોહીલરા પંકવાલ ઘણાં,
વઘણુરા વયસ વાયડા વાગડ વાલમીક વિદ્યાનિપુણા. ૭૯

હૂંબડ કોરંટાવાલ સોઢવા ચુરાસી નીમા નાગદ્રહા નિપુણા,
નાગઉરા સુહડવાલ નરસિંહયા ઉઢિય ચિત્તાવાલ ઘણા,
મેવાડા ધાકડ બરતકિ બભણુ પડિમાવય પૌરૂઆ બહુ,
શ્રીગુડ નઈ ટંકણવાલ તિસલા તેલઉટા દોહિલ્લ કહુ ૮૦

અડવર્ગી સોની સોવિત ડીસાવાલ અગર પલ્લીય નિશા,
ચીત્રુડા સેહરીયા સાચુરા મહુખરા આવંતિ ધશા,
દખિરવ કવિ કેલિ કવિતા જન સાજન મનિ આણંદ બહુ,
મોદક ઘૃતપૂર સુરભિ ઘૃતપૂર સરસ રસકુર જિમતિ સહુ. ૮૧

વિહરઈ મુનિવર સઈત્રીસ સાર, આરોગઈ મગ્ગણુત્થ હજાર,
ઇણિ પરિ માસ ત્રય રંગરોલ, સઘાહિવ જાવડ કરઈ કલ્લોલ. ૮૨

વેષ-ભૂષા-વર્ણન—

તેણઈ અવસરિ મઢિઅપ્પઈ તુંગ, અણી તિહાં અંબતણા તંગ,
દ્વિપટી વરચિત્રિત ચોલરંગ, તનમનસુખ અપ્પઈ તે તરંગ ૮૩

ગડગડતા ગૌટિક તણા ગેડ, પીતાંબર પોઠી પવર હેડ,
શિકલા દશિ લહતી શ્રીપ્રતાપ, ભલમૂલી ભઈરવ ધન પ્રતાપ ૮૪

સિરિખંડા સાલુ ધૂમરાઈ, મદીલ અનઇ મહીમુંદ શાહિ,
ખીરોદક મોદક દરત દિઠ, પટ્ટઉલી પોતા પવગ પીઠ ૮૫

સુખસાગર સણીઆં અતિસુગંધ, કલગઈ કુતાઈણ કમરબંધ;
કમખાબ કતીફા કમલવન્ન, કબાહિ દહિજઈ વિવહ વન્ન ૮૬

પાર કરી કબલિ નિરમસિંધુ, સાડિલા સમપ્પઇ સુ સિરબંધ,
નીરંગી ચંગી અધલ ચીર, કેતકી દણા ગુણ ગંગનીર. ૮૭

જમર તલીજૂના અતિ જમાલ, હારેવીઊચાઇ હમાલ,
સોહવા નવા બાસચ્છરત્થ, જર બઝ ફરંગીય બહુઅ અચ્છ. ૮૮

છાયલ ફાડા જાસૂન ફૂલ, મૂડાસા મિશ્રૂ બહુ અમૂલ,
ખડિદી ખેસ ખરખાસ ઉલિ, ચજવાલા વીટીતણી અમોલિ ૮૯

સિર છટાંતી ધરી ચુપટ અટાલુ, દામણી ગણી કુણુ કરઇ માણુ;
દોકડા હયા પાર દીઈ કોડિ, દવિ દરહ દિત્તિ દરકગલ જોડિ ૯૦

દૂહા

સહિસ ચુરાસી ચુકડા, દીધા સુગુરુ પ્રવેસિ;
પ્રતિષ્ઠા અવસરિ પનર, લાખ કહું સુવિશેષ. ૯૧
શ્રી સુમતિસાધુ સૂરિંદ, ગુરિ બિંબ પ્રતિષ્ઠા કિદ્ધ;
સંઘાહિવ જાવડ સહિત, ગુરિ ગિરુઓ જસ લિદ્ધ. ૯૨
તાસ પટ્ટિ ઉદયાચલિહિં, ઉદયું અભિનવ ભાંણુ;
પાપ તિમર ભર ઉપહરઇ, ગુરુ નામિ સુવિહાંણુ. ૯૩
લઘુવઈ લક્ષણ અગ્ગલા, દેખી હરિષ અપાર;
શ્રી સુમતિસાધુ સૂરિંદ, ગુરિ સુંપિઓ તપગચ્છભાર. ૯૪

અથ બોલી (ગદ્ય ભાષા)

શ્રી હેમવિમલસૂરિ—

અહો ભવિક લોકો નિર્મલવિવેકો, સાવધાન થઇ મન ઉછહી,
સાંભલુ જિમ સદા સુખસંપત્તિ મિલુ, યુગપ્રધાન સંપ્રતિવિજયમાંન,
તપાગચ્છાધિરાજ શ્રીહેમવિમલ સૂરીશ્વર તણા ગુણ તે વર્ણઈ જે હુઈ
સુરગુરુ મતિ સમાન.
જે ગુરુ લઘુ વઇ પંડપાચલિ ચડયા, નિજ નિસ્તુષ વિદ્યાવાદબલિ
વિવિધ વાદીંદ્ર નડયા.
શ્રી સુમતિ સાધુસૂરિ આનંદપૂરિ, સાહ શ્રી પાતરાજ;
ઇસિં નામિ પંચલાસ ગ્રામિ, અનેક દેસવિદેસ નગર પુરતણા
સંઘ મેલી,
જાંણે દુગ્ધમાંહિં શર્કરા ભેલી,
શ્રી હેમવિમલ સૂરીંદ્ર થાપી, આપણી પ્રૌઢ પદવી આપી;
માર્ગણુતણા રોર દ્રારિદ્ર દોર કાપી, કીર્તિ પ્રતાપ દહ દિશિ વ્યાપી.
જે વિજયવંત ગચ્છનાયક શ્રી હેમવિમલસૂરિ.
લઘુ લંકા ત્રંબાવતી તણુ સુરતરુ જેહે ગુરે,
સ્તંભતીર્થ ચતુર્માસિક રહી દેવતાદત્ત સ્વપ્ન લહી,
શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થ યાત્રાતણુ પ્રતિબોધ દીધું.
ચતુર્વિધ શ્રી સંઘ મન મનોરથ કીધુ;
એહવા ગુણતણુ પાર ન લહીઈ તે કવણ કવણુ સંઘાધિપતિ કહીઈ.

શત્રુંજયના મ ધ—

લીલાપતિ સંઘપતિ લહુ કિદ્ધ, સઘાહિવ કાલૂ સુજસ લિદ્ધ,
શ્રી જાગજીવ જયવંત જોડિ, જે પૂરવઇ મગ્ગણુ તણાં કોડ ૯૬

શ્રી હેમ ખીમ લખરાજ લક્ષ, વિત્ત વેચઇ શ્રીવંત સંઘમુખ્ય,
સઘાહિવ સુણીઈ સાહસધીર, પુણ્યવંત પ્રસિદ્ધિ પરનાગી વીર. ૯૭
સેજવાલાં પાલાં નહીં પાર, લહલહઈ ધજા અંબરિ ઉદાર,
પાલખી સુખાસણ સુઘટસાર, કુંજત ક્રમેલક ભરીય ભાર ૯૮

રથવાહિણિ જૂયઈ વૃષભ તુરંગ, વેગવતી રંગકિ હય દુરંગ,
પરદલ પંચાનન સુહડ સૂર, સાથિ છઇ વરણાવરણ ભૂરિ ૯૯

સરણાઈ સીંગા ઢોલ ઢક્ક, દડવડી દમામાં દમદમક્ક,
તૂતૂ રણુકિ તૂરકિ રણરણ તિ, નફેરિ નદિ કાયર ધ્રુણ તિ ૧૦૦

નીસાણ પ્રસૂક્કઇ નવલ નાદિ, ભ ભારવ વજ્જઇ ગુહિર સાદી,
વર તતિ તાલ વાજઈ મૃદંગ, તિમતિમ સંઘાહિવ ધરઈ રંગ ૧૦૧

પીપરાલી ઉછવ ઘણ કિધ, સઘાહિવ પદવી સુગુરિ દિદ્ધ,
સિરિ વિમલાચલ ગૃંગારહાર, રિસહેસર વદઈ વારવાર ૧૦૨

જિન પૂજી પરમાનંદ પૂરિ, શ્રી સઘભગતિ તિહાં કિધ ભૂરિ,
અગ્યાર ગણાધિપ મુનિ ન પાર, સઘપુજ સુપરિ કિધિય ઉદાર ૧૦૩

કબાહિ કનકટંકા પ્રવાહિ, કે કાણદાણ પંચવિધ ચાહિ,
મગ્ગણ જણ પૂરિ અતુલ આસ,તિમતિમ સઘાહિવ મનિ ઉલ્લાસ ૧૦૪

ગયગમણી રમણી રાસા દિંતિ ગછણાયક ગાઇ એક ચિતિ,
આચારિજ દોઇ થપ્પિય સુજાણ,મહીમંડલિ વરતઇ સુગુરુ આણ ૧૦૫

શ્રી હેમવિમલ ગછપતિ તણી, દહ દિસિ પસરી હૂક,
વાદિ વિડંબન બિરુદ બલિ, વાદી કીધા મુક ૧૦૬

હેમસરિસ અમરસ ધરઈ, તિહ પિ સુણપડઈ બહુ ચૂક,
દુમન નયન નવિ ઊઘરઈ, જિમ રવિ દિઠઇ ઘૂક ૧૦૭

હરામખોર ઘૂક ચોર છંડિ જોર છપ્પએ
સુગામિ ગામી ઠામિ ઠામિ હેમનામ દિપ્પએ,

મહવ્વયાંણુ પંચપંચ તંચ દોસ ટાલએ,
તિકરણુ ચરણુ સત્તરીતિ સુત્તરીતિ પાલએ. ૧૦૮

તિકિદ્ધ ઘાણુ પંચ બાંણુ સૂરિશાંણુ સોહએ,
સુધા સમાંણિ સુદ્ધ વાણિ મહીઅલોઅ મોહએ;
તિકોહ લોહ મોહ જોહ માંણુ આંણુ વારએ,
તિપાય પઉમ ચંચરીક સાવયાણુ તારએ. ૧૦૯

તિ ગોઅમાઈ બહુ અભાઈ વીરસીસ વન્નિયા,
સુરાસુરાધિપત્તિ ચિત્ત લત્તિલાવિ નમ્મિયા;
અપુવ્વ પુવ્વ ચંગ અંગ સુત્તતત્ત પારયા,
અતુચ્છ સચ્છ ચંદ્રગચ્છ સારભાર ધારયા. ૧૧૦

વિદેશ દેશ સન્નિવેસ ગાંમ ઠામ નયરએ,
સોહમ્મ સમ્મ સૂરિશાય જત્થ જત્થ વિહરએ
ચકોરચકિખ ચંદસુકિખ દેઅતી આસીસએ.
શ્રી સુમતિસાધુસૂરિસીસ જીવ કોડિ વરીસએ. ૧૧૧

જાં સાયરજલપૂર સૂર સુષિ ત્તપઈ પુરંદર,
સકલ કલાનિધિચંદ દંદશુકાહિવ સુંદર;
દૂં મંડલ મેદની જામ થિર રહઈતિ મંદર,
પુહવિ પવન સંચરઈ ધરઈ દિગ્ગય દિસિકંદર;
એતાં જિ અચલતા **વિબુધ, શ્રી વિમલસીસ** ઈમ ઉચ્ચરઈ,
શ્રી હેમવિમલ ગુરુ પયકમલ, સયલસંઘ મંગલ કરઈ ૧૧૨

॥ ઈતિ શ્રી તપાગચ્છ પટ્ટાનુક્રમ ગુર્વાવલી છંદ સંપૂર્ણ.
સંવત્ ૧૬૫૩ વર્ષે ભાદ્રપદ વ૦ ૧૩ દિને લખતં ॥ શ્રીઃ ॥

નોંધ—આ ગુર્વાવલી છંદ 'શ્રી જૈન સત્ય પ્રકાશ' માસિકના વર્ષ ૧ ના અંક ૨, ૩, ૫માંથી અહીં આપેલ છે. આમાં આપેલ વિબુધ શ્રી વિમલ તે વિ. સં. ૧૭૯૮માં થયેલ આ. વિબુધવિમલસૂરિથી જુદા છે.

પં. શ્રી ઉદયસમુદ્રવિરચિત

પૂર્ણિમાગચ્છની ગુર્વાવલી

[રચનાસંવત--વિ. સં. ૧૫૮૦]

. ... ધ્રિઠામિ તિણિ. ૨

અનુક્રમિ દમ પુવ્વધર મુણિંદ, સિરિ વયરસામિ પણમઈ સુરિંદ,

.... . . થાપ્યા સોપારાપુર મઝારિ. ૩

તિહિ ચન્દ્રગચ્છિ ગુણનિહાણુ, પુહુ ચંદ્રપ્પહુ સૂરિ જગપહાણુ,
વિહિપક્ખ ગયણ મંડણ મયંકુ, કમિ છત્ર નિકંદણુ મનિ નિસંકુ ૪

જિણિ અણહિલ્લપુર પાટણુ વિદિતુ, ચઉરાસી વાદી સૂરિ જિત્ત,
સાવઈ પઈટ્ઠ પૂનિમ પમાણુ, છઈ માસિ નંદકકૂકિ જિણહ આણુ ૫

જીણઈ ચઉપટઉવર કિરીય દૂરિ, ચઉદસીઆ દીક્ષા પંચ સૂરિ,
છત્તીસ સૂરિ સિદ્ધંત સાર, ઉદ્ધરાવી અસજિમતણુઉરાં ભાર ૬

તસુ પઢમ સીસુ સૂરિ ધમ્મઘોષ, સિદ્ધરાય નમંસીય રહીય રોષ,
જે નિરીહ સિરોમણિ મણહરાણિ, પરહરઈ પંચસઈ જિણહરાણિ. ૭

જિણિ અવહીઅ મૂકીય એકમન્નિ, ચુરેવિણુ દમ્મહ લખ તિન્નિ,
એગંતર વરિસ પંચાસ જેણ, ખીચ કજીઉ પારીય મુણિવરેણ ૮

સિરિ દેવભદ્રસૂરિ સુગુરુરાઉ, જિણદત્તસૂરિ પણમું ધરીય ભાઉ,
સિરિ સંતિભદ્રસૂરિ ગુરુ પહાવ, જગુણા જાણઈ નિમ્મલ ગુણ સહાવ ૯

જસુ પટ્ટમહોચ્છવ વીરઠામિ, મેઘમંડપ વૂઠઉં પાદ્રગામિ,
સિરિ ભુવણતિલકસૂરિ ભુવણભાણુ, સૂરિ રયણપ્પહ આગમિ સુજાણ ૧૦

સિરિ હેમતિલકસૂરિ કંથુદુગ્ગિ, ગોધણુ જઠખ આણિઉ જિણહ મગ્નિ,
વીનઉ ઉ નરેસર સમરસીહ, પડિબોહીઉ લિહીઅ સુચંદ લીહ ૧૧

સિરિ હેમરયણસૂરિ નમઉ પાય, પહુ હેમપ્પહ સૂરિ ગયકસાય,
ગુરુ રયણસેહર સૂરિવર પસસુ, જિણવર પપપકજ રાયહંસ. ૧૨

દુસમિ હલિ ભૂય બલિ જે ભડંતિ, નવ નવગુણ શ્રેણિહિ નિતુ વડંતિ,
સિરિ રતનસાગરસૂરિ મુણિવરિંદ, શ્રીમધહ પૂરઈ મનિ આણંદ ૧૩

ચદણુ રસ સીતલ સીયલ સાર, ગુણ ગણ મણિ મોહઈ બહ વિચાર,

શ્રી ગુણસાગરસૂરિ ગુણભંડારૂ, તમ્હિ વંદિઉ ભવિયણુ સવ્વેવાર. ૧૪
જિનશાસન ભાસન ભાનુરૂપ, સમતાગુણિ ગંજઈ મોહભૂપ;
તસુ પટ્ટિ પઇટ્ઠિય ઝગમગંતિ, શ્રી ગુણસમુદ્રસૂરિ ગુરુ જયંતિ. ૧૫
કલિયુગિ કલપત્તર કામધેનુ, ચિંતામણિ સુરવૃક્ષ સગુણ શ્રેણિ;
તસ્સ પટ્ટિ પૂરવ ગણહર સમાન, શ્રી સુમતિપ્રભસૂરિ ઉદયઉ ભાણુ. ૧૬
તસ બંધવ નંદન અતિ ઉદાર, બાલપણિ ધરિઉ ગચ્છભાર;
જન રંજન ગુરુ સેવક સાધાર, શ્રીય પુણ્યરયણસૂરિ પુનિ ભંડાર. ૧૭
તસુ પાટિ પ્રગટ ગુરુ ગુણનિહાણુ, શ્રી સુમતિરયણસૂરિ જુગપહાણુ;
જસ વાણી સરસ અમી સમાણુ, તુમિ વંદુ ભવિયણુ નિત સુજાણુ. ૧૮

॥ ઇતિ ગુરાવલી ॥

આજ હરિખ હઈઈ મઝ અતિ ઘણુા, ગુણ ગાવા શ્રી સહગુરુતણુા;
પૂનિમપાખિ નિરમલ જસ ધરુ, શ્રી સુમતિરતનસૂરિ મુનિવરુ. ૧
અન્તરાય સંઘે નિરાકરી, યતિધર્મ્મ ચિંતામણિ ચિતિ ધરી;
સાત વરીસે સંયમ શ્રીવરી, ગુરુચરણુ કમલ સેવા કરી. ૨
રૂપ નિરુપમ ભાગ્ય સોહામણુા, લક્ષણુ ગુણ લાવણ્યે નહી મણુા;
દિન થોડે આગમ બહુ ભણ્યા, એ મહીયલિ મહિમા પુણ્યતણુા. ૩
સહજઈ સલલિત રલીઆમણુા, વિધિ વિનયાદિક ગુણમણિ તણુા;
સોભાગઈ સિરિ જંબૂ જશ્યા, નિરખંતા ગુરુનઇ મનિ વશ્યા. ૪
મંડવગઢિ સાહ દેવા તણુ, પુત્ર કરઈ મહોત્સવ તિહા ઘણુ;
માન માગઈ ગુરુપદ થાપણુઈ, ધન વિલસઈ ભાવઈ આપણુઇ. ૫
પન્નરસ તતાલઈ (૧૫૪૩) વૈશાખ ધરિ, ગુરુ પંચમિ જંગ માડિઉ સપરિ;
સવિ સુજજન રોમાંચિઊ સહશા, વેગઇં કરઇં સજાઇ હસમશા. ૬
કર જોડી પૂજ્ય પાએ નમઇં, પ્રભુ પાત્ર કહુ જે તુમ્હ ગમઇં;
પરિવાર પુછી તવ દાખીઆ, જોગરાજ જસાદિક હરખીઆ. ૭
નહૂવણુ આચાર કરાવીઆ, અનુપમ અલંકાર પહરાવીઆ;
સૂહવિ સવિ હેજિ વધાવીઆ, દૂરિ દૂજણુ દોષ નિવારીઆ. ૮

નાંદિ મંડપ ઘાલયા મોકલા, ચિહુ દિસિના સંઘ જોવા મલ્યા;
રંગિ ધવલ મંગલ મહિલા દીઈ, આવી લગન વેલા આણુ દીઈ. ૯
ગુરુઈ સઈ હાથિ વાસ આરોપીઈ, વિધિ મારગ કિસિઈ ના લોપીઈ,
શ્રી સૂરિમંત્ર કાને નિસ્યા, પરમાણુંદ હૃદય કમલિ વસ્યા ૧૦
વરીસ પનરમઈ સૂરિપદ લહઇ, નામઇ સુમતિરતનસૂરિ ગહઈ,
ગુરુ આદેશઈ ઉપદેશ રીધ, સુધારસ વચન વિલાસ કીધ ૧૧
ઘણુ વાજિત્ર વાજઇ મધુર સરઈ, યાચિકજન જયજય ઉચ્ચરઇ,
સાહમીવત્સલિ સવિ કહઈ પોષીઈ, ચઊરાસી ગચ્છ સંતોષીઇ. ૧૨
સાતે ક્ષેત્રે નિજ વિત વાવરઇ, જીત્તરાજ કીરતિ જગિ વિસ્તરઇ,
આચારિજ દિન દિન દીપતા, તપ તેજઇ રવિ સસિ જીપતા. ૧૩
દઢ પંચ મહાવ્રત સાદરુ, છઇતાલીસ દોષ નિરાદરુ,
જિનશાસન મંડન સુંદરુ, સવિ સુવિહિત સાધુ પુરંદરુ ૧૪
ગુરુ પાયકમલિ અહનિશિ વસઇ પ્રમાદ પ્રતિઇ નવિ વીસસઇ,
ક્રોધ માન માયા લોભ મદ હરુ, ભવીયણુ તારઈ સહિગરુ ૧૫
પ્રવચન આરાધક સમરથ્, નિજ આણુ મનાવિઈ મનમથ્,
લક્ષ્મીવંત જંગમ તીરથ્, સેવકજન કરણુ કૃતારથ ૧૬
સિદ્ધાંતપયોનિધિ સસિધરુ, વાણી જસી સજલ પયોધરુ,
પ્રતિન્યા મેરુ મહીધરુ, છત્રી સૂરિવર ગુણધરુ ૧૭
આઠ પ્રવચન માત રક્ષાકરુ, અત્રાણુ તિમિર ભર દિનકરુ,
ત્રસ થાવર જીવ કૃપાકરુ, નવ બ્રહ્મચર્ય વિધિ તત્પરુ ૧૮
ભવિયણુ જણુ કામિત સુરતરુ, સંસાર સમુદ્ર તારણુ તરુ,
પંચાચાર વિચાર ચતુર નરુ, પ્રજ્ઞાબલિ નિર્જિંત સુરગુરુ. ૧૯
વિહરઈ મહિમંડલિ શ્રુતધરુ, શ્રાવય કુલ કમલ પ્રભાકરુ,
લબ્ધિવંત જીહ કરઈ સિરિકરુ, તીહ મંદિરિ રુદ્ધિ પ્રભાભરુ ૨૦
શ્રીવંશ મંત્રિ મુંધાગરુ, સુત માતા પૂગી જયુવિરુ,
શ્રી અરિહ દેવ આરાધકુ, પુહત્રઇ પરમારથ સાધકૂ ૨૧

એ ગુરુ ગુણ શ્રેણી નિત ગુણઈ, ઘરિ વિલસઈ વંછિત તીહ તણઈ;
પ્રભુચરણરેણુ હું ભામણઈ, સીસ ઉદયસમુદ્ર વલી વલી ભણઈ. ૨૨

કલશ

ચંદ્રગછિ શ્રી ગુરુ રતનસાગર, સૂરિ શ્રી ગુણસાગરુ;
સૂરિ ગુણસમુદ્ર શ્રી સુમતિપ્રભસૂએ, સીસ નમિત યતીશ્વરુ;
જયવંત શ્રી ગુરુ ગુરુઅગણધર, પુણ્યરત્ન સૂરીશ્વરુ;
પાટિ સુમતિરત્નસૂરિ ગુણ જપંતાં, સુખસમૃદ્ધિ સ્વયંવરુ. ૨૩

નોંધ:—આ કલશમાં આપેલ આચાર્યોના સંવત નીચે પ્રમાણે છે—

રત્નશેખરસૂરિ—સં. ૧૪૩૨
રતનસાગર—સં. ... ...
ગુણસાગરસૂરિ—સં. ૧૪૮૩થી ૧૫૦૪
ગુણસમુદ્રસૂરિ—સં. ૧૪૯૨થી ૧૫૧૨
સુમતિપ્રભસૂરિ— ... ...
પુણ્યરત્નસૂરિ—સ ૧૫૧૫થી ૧૫૬૦
સુમતિરત્નસૂરિ—સં ૧૫૬૮થી ૧૫૮૭

આ ગુર્વાવલી "જૈનયુગ"ના પુસ્તક ૫, અંક ૪-૫ (સં. ૧૯૮૬, માગસર-પોષ)ના પૃ. ૧૬૭થી ૧૭૦માંથી લેવામાં આવી છે.

આચાર્ય શ્રીજયકલ્યાણસૂરિશિષ્યવિરચિત

તપાગચ્છ કમલકલશાશાખા–ગુર્વાવલી

[રચનાસવત-વિ. સ. ૧૫૯૦]

મનિ સમરીય સરસતિ સામિણી, માગેસિઉ કવિત કલા ઘણી,
ગચ્છનાયક શ્રીજયકલ્યાણસૂરિ, હુ વન્નિસુ અનુક્રમિ હરષ પૂરિ ૧
ચુવીસમું જિનવર વીરદેવ, જસ પયતલિ ગૌતમ કરઈ સેન,
તસ પટ્ટિ ધુરધર સુહમ સામિ, મનવછિત સીઝઇ જાસ નામિ ૨
જબુ ગુરુ અતિમ કેવલી, પ્રભવુ પ્રથમ શ્રુતકેવલી,
શય્યભવ શ્રી યશોભદ્રસામિ, સભૂતિવિજય ભદ્રબાહુ નામિ ૩
સીલવતહ ધુરિ શુલભદ્ર માન, ચઉરાસી ચઉવીસીઅ જામ,
મહાગિરિ આર્ય સુહસ્તિ સૂરિ, વજસામિ હુઆ દસપુવ્વધુરિ ૪
તસ પાટિ હુઆ ગણધર બહુ, મન શુદ્ધિઈ વદુ તે સહુ,
ઇણિ અનુક્રમિ શ્રી જગચંદ્રસૂરિ, પ્રણમતા પાતક જાય દૂરિ. ૫
બાલાપણિ બહુ બુદ્ધિઇ કરી, જિણિ આગમ રહસ હીઈ ધરી,
બાર વરસ આંબિલ તપ આદરી, જિન ભાવિત ક્રિયા આચરી ૬
જિણિ પામિઓ બિરુદ તપા પ્રસિદ્ધ, મહિમંડલિ કીરતિ
અચલ કીદ્ધ,
તસ પાટિ પ્રભાવક વેદ જાણ, દેવિંદસૂરીસર જુગપહાણ. ૭
સોહાવી જિણઈ વડી સાખ, પ્રતિબોધ્યા શ્રાવકતણા લાખ,
વિદ્યાવત વિદ્યાણદ સૂરિ, વરી કન્યા જિણિ પરિહરિય દૂરિ. ૮
ગચ્છ ભાર ધુરધર ધર્મઘોષ, જપુ જસ સુવિ અમીય સમાન ઘોષ,
ગયુ સૂરિમત્ર જિણિ વાલીઉ, ઉસવસ વિશેષ ઉજાલીઉ ૯
વિદ્યા બલિ બલવત શાકિની, ભૂત પ્રેત નસાડી ડાકિની,
જસ વારઈ પેથડ દેવસાહ, પુણ્યકાજ કીયા મનનઈ ઉચ્છાહિ. ૧૦
તસ સીસ સોમપ્રભ સૂરિરાય, જસ સોહઈ સોવનવન્ન કાય,
સિરિ સોમતિલકસૂરિ સરસવાણિ, રમ ૨ જીઅ નરવર કરઈવખાણ ૧૧
સિરિ દેવસુંદરસૂરિ ચિર જયુ, જસ મહિઅલિ મહિમા થિર થયું,
સા સારંગ ડીસાવાલ ન્યાતિ, હુઉ શ્રાવક જસ્સ ઉવએસ ખ્યાતિ. ૧૨

તસ પાટિ પ્રભાવક ગુણનીલો, અવતરીઓ ગૌતમ સો ચિલુ;
શ્રી **સોમસુંદરસૂરિ** વીનવું, ગુણ પાર ન પામું કિમ કવું ? ૧૩
જે આપ પખી અપર પખીઅ જાણ, વહઈં મસ્તકિ શ્રી ગુરુ-
તણી આ આણ;
જસ વારઈં મુનિવર સઈં અઢાર, સમકિતધર શ્રાવક ન લહું પાર. ૧૪
હુઆ દેશવિદેશ તણા વિહાર, શત્રુંજય તીરથ યાત્ર સાર;
સંઘાહિવ ગણિઓ જાસ રાજ, સાંભલીઇ મોટા પુણ્ય કાજ. ૧૫
શ્રી અણહિલપુર **નરસિંહ** સાહ, પદ ઠવણ કરાવી મન ઉચ્છાહ;
તારંગઈ અજીઅ જીણંદ રંગિ, **સાહ ગોઈંદ** થાપિઉ કરીય ચંગ. ૧૬
દૃઢશીલ સુદર્શન જાણીઇં, સંઘ નાયક **ધરણ** વખાણીઇં;
રાણિગપુર ચઉમુખ થાપિઉં, નિજ કીરતિથંભ આરોપિઓ. ૧૭
ગુરુ શ્રી **મુનિસુંદર** સૂરિરાજ, સંતિ કરઈ સારઈ પુણ્ય કાજ;
એ સામલ સરસતિ બિરુદ સાર, શ્રી **જયચંદ્ર** સૂરીસર ઉદાર. ૧૮
વરહડિઆ ગોત્ર **વિશાલરાજ**, સૂરિસર ગાતાં સરઈ કાજ;
શ્રી **રત્નશેખરસૂરિ** થાપિઆ, જીણિ મોટા **ગ્રંથ** નવા કીયા. ૧૯
તસ પાટિ પ્રભાવક સૂરિરાય, શ્રી **લક્ષ્મીસાગરસૂરિ** પાય;
જીણિ ગણધર પદ વલી બહુ પઈઠ, ઉત્સવ થિઉ દીક્ષા (?) જગત દીઠ. ૨૦
પંડિત પદ મહત્તર પવત્તણી, સંખ્યા કુણ કહીઈં દીક્ષા તણી;
ગચ્છનાયક જામલિ ગુણનિહાણ, ગુરુ **શ્રી સોમદેવસૂરીંદ** જાણ. ૨૧
બાલપણી જીણિ શ્રી **કુંભરાણ**, રંજવિઓ કવિત કલા વિનાણ;
સમસ્યા પદ પૂરી ઘણીઅ વાર, **રાય મંડલિક** રંજવિઓ અપાર. ૨૨
અહિડું જેણિ નિવારીઉં, ગુરુ જામલિ કુણ ઉપગારીઓ;
જસ પાવાપતિ **જેસિંગદેવ**, વાણી રસિ રંજિઉ કરઇ સેવ ૨૩
વલી થંભનયરી જીણિ વાદ કીધ, નિશીભોજન ઉત્થાપિઉ પ્રસિદ્ધ;
એ સાચું મોતી જીણિ જડીયું, ગચ્છ મેલી મહત્ત ઘણું ચડિઉં. ૨૪
ઈમ બિરુદ અનોપમ ઠામિ ઠામિ, ગુરુ રૂપિઈં વિદ્યા વઈરસામિ;
શ્રી **સુધાનંદનસૂરિ** ચિરજયુ, જિણિ થાપિઈ તપગચ્છ ગહગહિઉ ૨૫.
મહેવઈ જિણિ કીધી પઈઠ, જકયાત્રા પાણી જગત્ત દીઠ;
શ્રી **સુમતિસુંદરસૂરિ** ગુણનિવાસ, દૃઢશીલ સગલ ઉપએસ જાસ. ૨૬

આબુ ગિરિ સુમુખ પુણ્ય કાજ, કરાવઈ સઘપતિ **સહસરાજ**,
રાજપ્રીય સૂરીસર સુજાણ, વદીજઈ જગ મણુ નહીઅ માણુ ૨૭

સાહ પતા હરિચંદિ, વિત્ત વેચિઉ ઘણું, ઇડરગઢ જસ પદ બઇઠણું,
શ્રી **કમલકલશસૂરિ** ગુણભંડાર, ગચ્છનાયક પદ ઉદ્ધરણહાર ૨૮

બાલાપણિ થંભનયરિ સુઠામિ, માણિક સુત કહીયા સહસ નામ,
સીરોહી **લખપતિ** તણઈ રાજિ, જો ગાગરઉ જલ કાજ રાજ. ૨૯

તુજ **સહસભિધાની** બિરુદ દીધ, જિનશાસનિ મોટા કાજ કીધ,
શ્રી અહમદાવાદ નયર મઝારી, સઘવી વછા વેણા અતિ ઉદાર ૩૦

વિત્ત વેચિઉ આણિ હરષ પૂરિ, જિણે થાપ્યા શ્રી **જયકલ્યાણસૂરિ**,
માલવ મંડવગઢિ કીઉ વિહાર, દિનઈ દિનઇ ઉત્સવનું નહિ પાર ૩૧

તસ પાટપભાવક પ્રકટ સૂરિ, ગચ્છનાયક શ્રી કલ્યાણસૂરિ,
માદડીઈ સઘવી લાખરાજ, કરાવઈ ઉચ્છવ પુણ્ય કાજ ૩૨

શ્રી ચરણસુંદરસૂરિ થાપીઆ, સુવિહ સઘ સઘલે હરખીયા,
જયવંતા પૂરુ સઘ આસ, વંદાવઇ શ્રી સઘ ઉલ્લાસિ ૩૩

ઈઅ ભત્તિ પવિત્તઇ, નિર્મલ ચિત્તઈ, તપા ગચ્છિ ગણધર ધુણી,
આ ભદ્રત વછિત પૂરુ, સંકટ ચૂરુ, સયલ સઘ મંગલ કરણુ ૩૪

સો વવિયા વદુ, ગુરુ ચિર નદુ, શ્રી જયકલ્યાણસૂરીંદ વર,
સુવિહિત ગુરુ રાજા, પુણ્યઈ તાજા, જિમ મઝધારઇ દિન સકલ ૩૫

॥ ઇતિ શ્રી ગુર્વાવલી સ્વાધ્યાય સંપૂર્ણ ॥

નોંધ —આ સ્વાધ્યાય ગધનપુરમાં અખી દોશીની પોળમાના શ્રી લાવણ્યવિજય જૈન જ્ઞાનભંડારમાંની ડાબડા નં ૩૧ની પ્રત નં ૧૬૫૭ ઉપરથી ઉતારીને અહીં આપી છે

આ. શ્રી સોમવિમલસૂરિવિરચિત

તપાગચ્છનાયક-પટ્ટાવલી-સજ્ઝાય.

[રચનાસંવત-વિ. સં. ૧૬૦૨ : લેખનસંવત-વિ. સં. ૧૭૦૦. લેખક-આ૦ શ્રી વિશાલસોમસૂરિ આજ્ઞાધારી પં૦ જયસુંદર શિષ્ય પં૦ જ્ઞાનસુંદરજી]×

॥ શ્રીહેમવિમલસૂરિગુરુભ્યો નમઃ ॥

સરસતી દ્યુ મતિ મુઝ અતિ ઘણી, હું છઉ સેવક નિજ તેહ ભણી;
ગાઇસુ **વીરજિણેસરપાટ**, જસુ નામિ હુઈ ગહગાટ. ૧
વીરજિણેસર કેરા સીસ, ઇગ્યારિ પ્રણમું નિસદીસ;
પટ્ટધાર **સોહમ** ગણધાર, તસ પાટિ **જંબુ** સુવિચાર. ૨
નિવ્વાણું કંચનની કોડિ, કન્યા આઠ સહિત તે છોડી;
પ્રભવ પ્રમુખ પણસઇ વીસસાત, સાથિ સંયમ એ અવિદાત. ૩
પ્રભવ પાટધર વાંદું વલી, સોહિ પહિલઉ શ્રુતકેવલી;
જિનપ્રતિમા દેખી પ્રતિબોધ, **શિજ્જંભવ** વાંદું અવિરોધ. ૪
દશવૈકાલિક શ્રુતઉદ્ધાર, **મનક** પુત્રની કીધી સાર;
યસોભદ્ર તસુ પાટિ મુણિંદ, મંત્ર પત્ર જસ દીઇ દિણંદ ૫
પટ્ટોધર છટ્ઠઉ તું જાણિ, ગુરુ **સંભૂતિવિજય** ગુણખાણિ;
થૂલિભદ્ર મુનિવર તસુ શિષ્ય, જાસ તણા ગુણ અછિ પ્રતખ્ય. ૬
ભદ્રબાહુ પટ્ટોધર ભણું, જાસ ચરિત્ર છઈ સોહામણું;
ઉવસગ્ગહર તવન તવિ પાસ, સયલ લોકની પૂરી આસ. ૭
તાસ **મહાગિરિ** પહિલો સીસ, બીજઉ **સુહસ્તી** નમું નિસદીસ;
સંપ્રતિરાજ દીધઉ પ્રતિબોધ, એહ સમ અવર કહુ કુણ યોધ. ૮
તાસ સીસ **સુસ્થિત** મુનિરાજ, **સુપ્રતિબદ્ધ** સારઈ નિજ કાજ;
કૌટિક કાકંદિક ગણ હોઈ, **કૌટિકગણ** તિહાં થું તું જોઇ. ૯
તાસ પાટિ શ્રી **ઇંદ્રદિન્નસૂરિ**, નામિ પાપ પણાસઈ દુરિ;
જસ વારિ **કાલક** ગુરુરાજ, ગર્દભિલ્લનું લીધું રાજ. ૧૦
દિન્નસૂરિ તસ પાટિ ઉદાર, જિણઈ સમિ પાલિત જય જયકાર;
સીહગિરિ પટ્ટોધર તાસ, **ધનગિરિ** રિષિ સીસ હુઓ જાસ. ૧૧

તસ પટ્ટિ **વયરસ્વામિ** વિખ્યાત, જેહના પ્રસિદ્ધ અછિ અવદાત,
પઉઢિ પાલણઇ પઢિયા અગ, સઘ ઉદ્ધરી રાખિઉ રગ. ૧૨

વજ્જસેન ગુરુ વાદુ ભાવિ, સુભિક્ષ કહિઉ ગુરુવચન પ્રભાવિ,
લક્ષભોજ્યકજ શ્રાવક પુત્ત, પ્રતિબોધી દિધઉ ચારિત્ત. ૧૩

નાગેદ્ર ચંદ્ર 'નિવૃત્તિ નર જાણિ, વિદ્યાધર વલી પ્રકટ પ્રમાણિ,
ચ્યારિ શાખ ચિહુથી નીસરી, ચંદ્ર સાખ સઘલે વિસ્તરી. ૧૪

ચદ્રપાટિ **સામંતભદ્રસૂરિ**, તાસ પાટિ **વૃદ્ધવાદિ** ગુણભૂરિ,
જસ સીસ વાદિ વિહગમસેન, વિક્રમ પ્રતિબોધક **સિદ્ધસેન** ૧૫

પ્રદ્યોતન ગણનાયક હવે, પટ્ટપ્રભાવક **શ્રીમાનદેવ**,
માનતુંગ ગચ્છનાયક વલી, ભગતામર કીધુ મનરુલી ૧૬

પટ્ટોધર સૂરીસર **વીર**, જય જયદેવ ગચ્છપતિ ગંભીર,
દેવાણંદસૂરિ તસ સીસ, સઘલોક પુરવઈ જગીસ ૧૭

પ્રગટ પાટધર **વિક્રમસૂરિ**, વિદ્યાઈ જાણેતુ **સુરસૂરિ**;
શ્રી નરસિંહ નમું ગુરુ રાય, નરવર મુનિવર સેવિં પાય ૧૮

જસ વારિ થભણપુરિ પાસ,' **અભયદેવસૂરિ** પુરી આસ,
શ્રી **સમુદ્રસૂરિસર** નમું, પટ્ટોધર સત્તાવીસમુ. ૧૯

પ્રણમું **માનદેવ** મુનિનાથ, **કાલિકસૂરિ** નમિત સુરસાથ,
જસ વારિ શાલિવાહન ભૂપ, ચઉથિ પજૂસણતણું સરૂપ ૨૦

વિબુધપ્રભસૂરિ સુપ્રભાવ, **જયાનદ** વદુ સુભ ભાવિ,
રવિપ્રભસૂરિ નમું સુવિસાલ, જસ વારિ ઠિતિ થઈ પોસાલ ૨૧

વીર સવત્સરથી પોસાલ, સ્થિતિ અગ્યાર સાત સુવિશાલ,
વિક્રમ સવત્સર સત સાત, હુતઈ પૌપધસાલા વાત. ૨૨

પટ્ટિ **જશોદેવસૂરિ** સુજાણ, જેહની ભવિઅણ માનિ આણ,
વિમલચંદ્રસૂરિ ગુણગેહ, સૂરિ **ઉદ્યોતન** સોવન દેહ ૨૩

સર્વદેવ ગચ્છનાયક ચગ, **વડગચ્છની** સાખ સુરગ,
અજિતદેવસૂરિ વિખ્યાત, જે વાદિ તેહ ધન સુપ્રભાત ૨૪

વિજયસિંહસૂરિ ચદ્રગચ્છ ધણી, પુરુ આસ સદા મન તણી,
શ્રી **મુનિચંદ્રસૂરીસર** વાદિ, પટ્ટ **સોમપ્રભ** નમું આણદિ. ૨૫

(ઢાળ-જયમાલાની)

હિવઇ તપગચ્છ કેરુ વાસ, જિંહા અધિકુ તેજ પ્રકાસ;
શ્રી જગચંદ્ર ગણુધાર, આંબિલ તપ વચ્છર બાર. ૨૬
દેખી તપ ક્રિયા સ્વરૂપ, મનમાંહિ રંજ્યા ભૂપ;
સંવત્સર બાર પંચ્યાસી, તપાબિરુદ દીનું સુપ્રકાસી. ૨૭
દેવિંદ ગણુધર ધુરિ પાટ, કિય લઘુસાલા આઘાટ;
સ્તંભનયરિ આભૂ વંશધારી, સોની સંગ્રામ માલાકારી. ૨૮
ગચ્છનાયક તે લઘુસાલા, આચારયથી વૃદ્ધસાલા;
વિદ્યાપુરિ સાકિણિ સીધી, ધર્મઘોષસૂરિ વશ કીધી. ૨૯
સોમપ્રભસૂરિ સોહિ, સોમતિલકસૂરિ મન મોહિ;
પેથડદે વ્રત આરોપ, સેત્રુંજ યાત્રા આટોપ. ૩૦
તસ પાટિ સૂરિ જયાણંદ, દેવસુંદરસૂરિ સૂરિંદ;
કલિયુગમાંહિ યુગહ પ્રધાન, સોમસુંદરસૂરિ નિધાન. ૩૧
દસ અઠ સઇ ઉપરિ ચાર, તારંગિ પ્રતિષ્ઠા સાર;
બહુ દેસ પ્રતિબોધ, જિણિ જીતિઉ રતિપતિ ચોધ. ૩૨
આચારજ પદ કિય તન્નિ, તેહ માહિ નિજ સીસ હુન્નિ;
શ્રી જયચંદ્રસૂરિ સોમદેવ, તે સારિ ગચ્છપતિ સેવ. ૩૩

(માઇ ધન સુપુન્તનુ—એ ઢાળ)

તસ પટ્ટિ પુરંદર સુંદર શ્રી ગુરુરાજ,
મુનિસુંદર નામિં સારિ નિજ પર કાજ;
જે સહસાવધાની સહસવાટલી નાદ,
ઉલખીયા નિજ મનિ જીતા પરમતવાદ. ૩૪

શ્રી સંતિજિણેસર સ્તવનિ નિવારી મારી,
ગુરુ ગોયમ સોહમ સમવડિ જે આચારિ;
તસ પાટિ દીપઈ જીપિ મારવિકાર,
શ્રી રયણસેહરસૂરિ સૂરિરયણ ગુણધાર. ૩૫

પાટિ લખમીસાગર નાગર સેવિય પાય,
ખંભનયર ભલી પરિ ગચ્છમેલ કરિ ગુરુરાય;

અગ્યાર આચારિજ પદ કીધાં સુવિચાર,
પાટિ થાપ્યા સુમતિ સુમતિસાધુ ગુણધાર. ૩૬

વર વડલી નયરિ સૂરિમંત્ર આરાધઈ,
તુઠા સવિ સુરપતિ કારય સઘલાં સાધઈ,
માંડવગઢ મોટઉ સાહ જાવડ શ્રીમાલ,
કુલ અતિ અજુઆલઈ પાલિ દયા વિસાલ. ૩૭

મનિ ભાવ ધરી નિત ગછપતિ પધરાવિ,
લાખ ચઉકડ વેચી સહુમા રંગ રહાવિ,
ઇગ્યાર સેર સોના રૂપા સેર બાવીસ,
દોઇ પડિમા કરાવી પૂરઇ મન્ન જગીસ ૩૮

ખિલચી ગ્યાસ ભૂપતિ અવિહડ પાલઈ રાજ,
જિન પડિમ પઈઠ્ઠા કેરુ મંડઈ કાજ,
રૂપા ચઉકડીયા ખરચ્યા લાખ ઈગ્યાર,
ઇમ ઉત્સવ અધિકા કહિતું ન લહુ પાર ૩૯

ગુરુ વિહાર કરતા પુહતા પુર પંચલાસિ,
હેમવિમલસૂરીસર થાપ્યા મન ઉલ્લાસઈ,
પન્નર અઠતાલિ પદ ઉછવ અધિકાર,
તિહાં સંઘપતિ પાતુ વેચઈ વિત્ત અનિવાર ૪૦

ઇડરગઢ મોટઉ સોહઇ ભાણુ ભૂપાલ,
તિહાં વસિ કોઠારી સાયર નિ શ્રીપાલ,
માડઇ ગછનાયક પદઉછવ સુજંગ,
ચિહુ દિસના શ્રીસંઘ આવઈ કરતા રંગ ૪૧

સંઘવચનિ આચારિય થાપ્યા માડી નંદિ,
શ્રીકમલકલસ નઇ બીજા શ્રીઇદ્રનંદિ,
વિહરતા પુહતા ખંભનયર મઝારિ,
ગુરુનયર પ્રવેસિ ધવલમંગલ દિં નારિં ૪૨

સુર વચનિ સેત્રુંજ તીરથ કેરી યાત્ર,
ગુણ ગાઇ ગૌરી નાચઈ નવરંગ પાત્ર,

લાલપુરિ પાઉ ધારા સૂરિમંત્ર કીય જાપ,
સુર પરતિખ હુઆ વાધિઉ અધિક પ્રતાપ. ૪૩

સોની વરજાગુ જીવઉ જયત સુવિચાર,
ખંભનયર નિવાસી પદ ઉચ્છવ વિસ્તાર;
આચારિજ થાપ્યા આણુંદવિમલસૂરિંદ,
સત પન્નર આગાસ ઋષિ (૧૫૭૦) માન હુઆ મુણિંદ. ૪૪

વર વિબુધ હર્ષકુલ કરિ સત અર્થ વિચાર,
સુલતાન સનાખત વાલ્યા સહસ અઢાર;
ઈસ ગચ્છપતિ કેરા કેતા કહું અવદાત,
જે દેસ વિદેસિ નર નરપતિ વિખ્યાત. ૪૫

શ્રી તપગછવછલ વિસલિનયરિ પહુત,
પાટિ સૌભાગ્યહર્ખસૂરિ થાપ્યા હરખ બહુલ;
પટુયા (પટવા) ભીમ રૂપા દેવદત્ત કવિરાજ,
શ્રીપતિ વિત વેચઇ કિરિય પદઉછવ કાજ. ૪૬

ખંભનયર નિરુપમ સાહ સોમસીહ ઉદાર,
અતિ ઉછવ કરીનિ આપઇ તપગછ ભાર;
વીજાપુરિ પુહતા ઉવજઝાયપદ તિહિ કીધ,
શ્રી સોમવિમલનઇ તે જગિ જગિ જસ લીધ. ૪૭

વલી કીધ પ્રતિષ્ઠા ઈડરનયર મઝારિ,
વિત વેચિ નવ લખ આસરાજ ભાઈ ચ્યાર;
જિનસાસન વાધિઉ મહિમા મેરુ સમાન,
પાટિ સોમવિમલસૂરિ થાપઇ મહિમનિધાન. ૪૮

શ્રીસકલહર્ષસૂરિ આચારિજપદ દીધ,
દોઈ ઉવજઝાયપદ કીધાં ઇણિ જગિ બહુ જસ લીધ;
ગચ્છપતિ આચારિય જીવુ કોડિ વરીસ,
ઇમ ચતુર્વિધ શ્રીસંઘ દિ અનુદિન આસીસ. ૪૯

કલસ

ઇણિપરિ ઇણિપરિ પટ્ટપરંપરા એ, જે ભણઈ જે ભણઈ ઉગતિ ભાણુ કિ,
તે નર રાજરમા વરિ એ, શ્રી સોમ સોમવિમલસૂરિ વાણિ ૫૦

ઇણિપરિ પટ્ટપરંપરા જે ગાઇસિ ગુણ આગલી,
તેહ ટલી આપદ મિલઈ સંપદ ઋદ્ધિવૃદ્ધિ લહઈ વલી,
સંવત સોલ બિડોત્તરિ એ રચી પટ્ટપરંપરા,
વર જેઠ માસિ મન ઉલ્લાસિ તેરસિ રસિ સુખકરા ૫૧

॥ પુષ્પિકા ॥

ઇતિ શ્રી મહાવીર તીર્થેશ્વર શિષ્ય પંચમ ગણધર શ્રી સુધર્માસ્વામી પ્રમુખ ગચ્છનાયક પટ્ટાવલી સ્વાધ્યાય ॥ શ્રીસ્તુ તપાગચ્છેશ શ્રી વિશાલસોમસૂરિમંડિત મંડલી સિરોમણિ પં૦ શ્રી જયસુંદરશિષ્ય જ્ઞાનસુંદર લખિત ॥ મુ૦ કીર્તિસુંદરપઠનાર્થં સંવત ૧૭૦૦ વર્ષે કાર્તિક વદિ ૫ દિને શ્રીરસ્તુ શુભં ભવતુ ॥

श्रीमुनिरत्नसूरिशिष्यविरचिता

श्रीआगमगच्छ-पट्टावली

धन्यं दृष्टियुगं दिनं च सफलं प्रागादियं दुःषमा,
चित्ते प्रोल्लसितः प्रबोधदिवसः ध्वस्तं तमोमंडलम् ।
प्राप्तः कल्पतरुर्गृहे सुरगवी चिंतामणिः स्वे करे,
यद्दृष्टं गुरुराजवक्त्रकमलं संपूर्णचंद्रोपमम् ॥१॥

श्रीमद्वीरजिनात्सुधर्मगणभृत् तस्माच्च जंबूस्ततः,
संख्यातेषु गतेषु सूरिषु भुवि "श्रीवज्रशाखा"ऽभवत् ।
तस्यां 'चन्द्रकुलं" मुनीन्द्रविपुलं तस्मिंश्च "सैद्धान्तिकाः",
स श्रीशीलगणाऽधिपप्रभृतयः कुर्व्वन्तु वो मंगलम् ॥२॥

श्रीमान् शीलगणाधिपः प्रथमकः श्रीदेवभद्रप्रभु-
र्धर्मोद्धारधुरीणतां विधृतवान् श्रीधर्मघोषस्तथा ।
भद्रं श्रीयशसः पुरो गणधरं सर्व्वादिरानन्दकः,
पूज्यास्तेऽभयदेवसूरिगुरवः कुर्व्वन्तु वो मंगलम् ॥३॥

श्रीसिद्धांतविचारसारमतयः श्रीवज्रसेनाभिधाः,
श्रीमन्तो जिनचंद्रसूरिगुरवः श्रीहेमसिंहस्ततः ।
श्रीरत्नाकरसूरयो विनयसिंहाख्याः श्रताऽलंकृता,
रम्यानर्घ्यगुणा गुणादिकसमुद्राश्च प्रसीदंतु मे ॥४॥

श्रीमन्तोऽभयसिंहसूरिगुरवो बोधिप्रदा भाविनां,
विद्यानंदितचित्तसोमतिलकः सूरीश्वरो वादिराट् ।
सूरिर्भूरिगुणोदयो विजयवान् श्रीसोमचंद्रस्तथा,
तस्मात् श्रीगुणरत्नसूरिगुरवः कुर्व्वन्तु वो मंगलम् ॥५॥

श्रीमत्संयमपालनैकनिरतः सद्ध्यानविद्याधरः,
श्रीजैनस्मरणेन पापविरतः सिद्धांतशुद्धांतरः ।

श्रीजातद्युतिखंडनप्रवणधीसारोदयः श्रीयुतो,
नित्यं श्रीमुनिसिंहसूरिसुगुरुः सौख्यावलीं मे क्रियात् ॥६॥
विद्याभिश्च जयंतु सव(संघ ?)सहिता यत्पादपद्मद्वयं,
सेवन्ते नितरां स संयमधरैः आ(ख्या)ताऽवदाता मताः ।
ते नदन्तु जयन्तु संघसहिता नित्यं लसद्दर्शना,
मांगल्यं मम सूरयो वितनुत श्रीशीलरत्नाभिधाः ॥७॥
तत्पादांबुजयुग्मपांशुविलसत्पीयूषपानान्विताः,
श्रीसंघेन समं समुद्रवमनापीठे विरंसं प्रहं (?)।
श्रीमन्तो वितरन्तु सौख्यमनिशं सिद्धांतपारंगमा,
आनंदप्रभसूरय सुगुरवः कुर्वन्तु वो मंगलम् ॥८॥
सालंकारवचःसुधारसलसद्धाराधर(राः) प्रीणतः,
प्रत्येकाऽऽस्तिकचातका सुविहिता विज्ञाततत्त्वश्रियः ।
गंभीरा जलराशिवद् विजयिनः श्रीमण्यपुण्योदया,
नित्यं श्रीमुनिरत्नसूरिगुरवः कुर्वन्तु वो मंगलम् ॥९॥
॥ इति गुरुकाव्यानि ॥ ॥छ॥

શ્રી મુનિરત્નસૂરિશિષ્ય વિરચિત

શ્રીઆગમગચ્છ–પટ્ટાવલી

સિરિ સયલ સુરાસુર વિહિય સેવ, સિરિ વીર જિણેસર નમઉ દેવ,
તસ પટ્ટોધર ગણધર સોહમ્મ, જિણિ લીલાં નિદલીય અટ્ઠ કમ્મ ૧
તસ પાટિ પસિદ્ધો જંબુસામિ, કેવલિ સિઉ પુહતા સિદ્ધિઠામિ,
ઇણિ અનુક્રમિ હુઆ વયરસામિ, મનવછીય સીઝઈ જહ નામિ ૨
તસ સીસ વયર હઊઉ સમય પાર, મપસિદ્ધ વિસદ્ધઉ ગુણિ અપાર,
સોપારઈ પાટણિ "ગચ્છ"ચ્યારિ, તીણઈ થાપ્યા પુણ્યતણઈ પ્રકારિ ૩
તિહાં ચંદ્રગચ્છિ ગુરુ જુગપહાણ, સિરિ શીલગુણાહિવ ગુણનિહાણ,
તેણઈ પાટિ મહોદય દેવભદ્દ, સૂરિસર નિહિણીય મોહનિદ્દ ૪
તસિ પાટિ ભવિયણ રહીય આસ, સિરિ ધમ્મઘોપસૂરિ સૂયનિવાસ,

જસભદ્રસૂરિ તસ પાટિ જાણી, શુભ ભાવઇં નિમ્મલ હીય આણિ ૫
સૂરિ **સવ્વાણંદ** મુણીંદસાર, સંસાર તારણુ દેસણુ વિચાર;
તઓ **અભયદેવ**સૂરિ સુદ્ધભાવ, જિણુસાસણિ પયડીય કઇ પભાવ. ૬
જે સંઘભાર ઉદ્ધર સમત્થ, જીણિઇં વિવરીયાં સમયતણાં મહત્થ;
જીણઇં જીતીય મોહમહિંદસેન, વાંદૂ તે સહિ ગુરુ **વયરસેન**. ૭
જેહે કોહ મહાભડ માણુ મગ્ન, જસ ચિંતિ દયારસમયિ લગ્ન;
જીણઇં કીધાં વાદીય વાદ દૂરિ, વાંદૂ તે સિરિ **જિણિચંદ**સૂરિ. ૮
સિરિ **હેમસિંહ**સૂરિ હેમકાય, જગિ સિરિ **રયણાયર** સૂરિરાય;
સિરિ **વિનયસિંહ**સૂરિ વિનયજત્ત, **ગુણુસમુદ્ર**સૂરિ ગુરુ ગુણિહિંપત્ત.
સિરિ **અભયસિંહ**સૂરિ અભયદાન, દીધું જે મહીયલિ લહીય માન;
માનવગણિ સેવા કરીય ભાવ, જસ નામઇં નાસઈ સવ્વ પાવ. ૧૦
તેહે ગુરુપદિ થાપ્યા પરમબુદ્ધિ, સિરિ **સોમતિલક**સૂરિ જગપસિદ્ધિ;
જીણઇ વયણુ વિલાસઇં બાલકાલિ, મિથ્યાતી બુઝવ્યા ઇણિ કાલિ ૧૧
તસુ પટ્ટોદય ગિરિવર દિણંદ, જસ પાય નમઇં નિતુ નિતુ મુણિંદ;
દહ દિસિ ધવલણુ જસ ધવલચંદ, પણમું સૂરિસર **સોમચંદ**. ૧૨.
તઓ સહિ ગુરુ થાપ્યા સૂરિ સાર, જાણી ગુણમંડણુ રયણુસાર;
મનપુરી આનંદિ નીર પૂરિ, પણમઉં તે સિરિ **ગુણરયણ**સૂરિ. ૧૩
સિરિ પટ્ટિ પયઠીય ગુરુવયંસ, ભવિયણુ-મણુ-પંકજ રાજહંસ;
ઝીલ્યા જે ઉપશમ વયણુ પૂરિ, વાંદઉ તે સિર **મુનિસિંહ**સૂરિ. ૧૪
"વિધિગચ્છહ" મંડણુ રયણુસાર, જસ નિવસઈ સરસઍ મુખિ અપાર;
ભવિયણુ પણમઇં જનિત વિહાણુ, સિરિ**સીયલરયણ**સૂરિગુરુપહાણુ ૧૫
તસ્સ પટ્ટિ ધુરંધર સુગુરુરાય, જસ પણમઇં ભવિયણુ કરીય ભાવ;
મહી મંડલિ વિહિરઇં ધમ્મ દંતિ, સિરિ **આણંદપ્રભ**સૂરિ
વિરજઈ અંતિ. ૧૬
તઓ "આગમ" ગણુધર સ+ સીહ, નિતુ નવરસ વરસઇં એ સરસ જીહ;
સુગુરુ તદઉ ભવીયણુ હરખ પૂરિ, જયવંતી શ્રી **મુનિરત્ન**સૂરિ. ૧૭

॥ ઇતિ આગમપક્ષગુર્વાવલી સમાપ્તા ॥
ઉપા૦ શ્રી મુનિસાગરરેણુ શ્રા૦ માની યોગ્ય, પુસ્તિકા
પઠનાર્થં લિખાપ્ય દત્તા ॥ છ ॥

अथ गुरुस्तुतिः।

सो देसो जत्थ तुम्हं, ते दीहा जेहिं दिससे निच्चं।
नयणा ते सुकयत्था, जे तुम्ह मुहं पलोयंति ॥१॥
जत्थ न दीसति गुरु, सुप्पभाए उट्ठिएहिं सप्पसन्ना।
तत्थ कथं जाणिज्जइ, जिणवयणं अमीयसारिच्छं ॥२॥
जइवि तम्हं परदेसे, अंतरोया वहुविहेहिं रक्खेहिं।
तह वि तुम्हं समरिज्जसि, जं सरवरं रायहंसेहिं ॥३॥
जिं सुरइं सरइ वच्छो, वसंतमासंमि कोइला सुरइ।
विंझ सुरइ गयंदो, अम्हाण मणं तुम्हं सरइ ॥४॥
जिम पाय(उ)सम्मि मोरा, दिणयरउदयंम्मि कमलवणसंडं।
विहसन्ति जेमंतच्चिय, तुहम्मे दसण तुम्ह इं ॥५॥
धन्ना ते गामागर-नगरासणपट्टणायणो ठाणा।
विहरन्ति जत्थ गुरुणो, सुविहियमग्गं पयासंता ॥६॥
शीतकाले यथा दीनो, प्रार्थयति दिवाकरम्।
उदयंतं निरीक्ष्यंते, तथाऽहं तत्र दर्शनम् ॥७॥
अज्ञानतिमिरान्धानां, ज्ञानाञ्जनशलाकया।
नेत्रमुन्मीलितं येन, तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥८॥

બહૂયાં બહૂયાં દિવસડા, જુ મઇ સુગુરુ દિટ્ઠું,
લોચન બે વિકસી રહ્યા, હીયડઇ અમીય પઇટ્ઠું ૯
વાટ જોયતાં ગુરુતણુઈ, દિવસહ ગયા અપાર,
આજ ગૃહાંગણિ કલ્પતરુ, ભેટ્યા અમ્હ ગુરુ સાર. ૧૦

ઇતિ ગુરુસ્તુતિ

શ્રીય આદિજિણુદહ શાંતિનાથ, નેમિ પાસ વીર વદ્ધ જોડી હાથ,
એય પાંચઈ પણુમીસુ ભાવ ધરી, નિત પૂજિસુ હૈયા સુધિ કરી. ૧
અતીત અણુાગય વટ્ટમાણુ, જે સાસઈ અસાસઈ ય જિણુહ ઠાણુ,
સપઇ વિહરતા જિણુઈ વીસ, તેય સવિ જિણુ પૂરુ મણુ જગીસ ૨

ચૌદ પૂરવ નઈ અંગહ અગ્યાર, નવ તત્તિ જે સિદ્ધાંત સાર;
ચે જિણવર ગણહર સિઉંસીલી, તેય વાણીય પૂરુ મનરલી. ૩

॥ ઇતિ પંચતીર્થીસ્તુતિ: ॥ ૭ ॥ શ્રી: ॥

નોંધ—પૂર્ણિમા ગચ્છના આચાર્ય શીલગુણસૂરિ અને આચાર્ય દેવેન્દ્રસૂરિએ અંચલગચ્છ સ્વીકાર્યો. પછી તેમણે અંચલગચ્છનો ત્યાગ કરી સં૦ ૧૨૫૦માં **આગમિક** યાને ત્રિસ્તુતિક મત ચલાવ્યો. (જુઓ–પ્રવચન-પરીક્ષા.)

આચાર્ય રત્નાકરસૂરિ વિ. સં. ૧૪૯૪માં થયા.

આચાર્ય શીલરત્નસૂરિએ વિ. સં. ૧૫૦૭માં પ્રતિષ્ઠા કરી છે. આ સિવાય તેમણે અને આચાર્ય આદિપ્રભસૂરિએ વિ. સં. ૧૫૧૨માં પ્રતિષ્ઠિત કરેલ જિનપ્રતિમા બાંદનવાડામાં વિદ્યમાન છે.

આચાર્ય આણંદપ્રભસૂરિ વિ. સં. ૧૫૧૩થી ૧૫૧૭.

આચાર્ય મુનિરત્નસૂરિ ૧૫૪૨.

આગમગચ્છ પટ્ટાવલી માટે જુઓ જૈન ગુર્જર કવિઓ ભાગ ૧, પૃ. ૪૧૫, ૪૫૨, ૬૧૫, ૭૦૨; ભાગ ૨, પૃ. ૨૨૨૪.

તપોગચ્છાચાર્ય શ્રી વિજયસેનસૂરિઆજ્ઞાવર્તી
મુનિ શ્રીવિનયસુંદરગણિવિરચિત

શ્રીતપાગચ્છ ગુર્વાવલી–સ્વાધ્યાય

[રચનાસંવત્–વિ. સં. ૧૬૫૦]

સકલ સુરાસુર સેવિત પાય, પ્રણમી વીર જિણેસર રાય;
તસ શાસન ગુરુપદ પટધરુ, જગતિઇ ગુણસ્યુ સોહાકરુ. ૧
પહિલુ પ્રણમું ગૌતમ સ્વામી ૧, સર્વસિધિ હુઈ જસ લીધઇ નામિ,
સુધર્મસ્વામી ૨ પંચમ ગણધાર, જંબુસ્વામિ ૩ નામિ જયકાર ૨
પ્રભવસ્વામિ ૪ તસ પટધર નમઉં, શય્યંભવ ૫ પટધર પાંચમઉં,
યશોભદ્ર ૬, ભદ્રબાહુ ૭ મુણિંદ, થુલભદ્ર ૮ નમતા આણંદ ૩
તેહના શિષ્ય દોઈ પટધાર, સૂરીશ્વર ગુણમણિ ભંડાર,
આર્ય મહાગિરિ આર્ય સુહસ્તિ ૯, સંપ્રતિરાય ગુરુ ભણિ પ્રશસ્તિ. ૪
શ્રી કોટિક કાકંદકે સૂરિ ૧૦, ઈદ્રદિન્ન૧૧ દિન્નસૂરિ૧૨ ગુણભૂરિ,
તસ પટિ સિંહગિરિ ૧૩ શ્રીવયરસ્વામિ ૧૪, વજ્રસેન ગુરુ ૧૫ નમઉં સિર નામિ; ૫
નાગેન્દ્રાદિક કુલ હુઆ ચ્યારી, પણિ હુઓ ચંદ્રગચ્છ વિસ્તાર,
ચંદ્રસૂરિ ૧૬ ચંદ્ર જિમ નિરમલુ, સામંતભદ્રસૂરિ ૧૭ ગુણનિલઉ ૬
દેવસૂરિ ૧૮ અભિનવ દેવસૂરિ, પ્રદ્યોતનસૂરિ ૧૯ શમસુખસૂરિ,
શાંતિસ્તવનકર સૂરિ માનદેવ ૩૦, માનતુંગસૂરિ ૨૧ કૃતસુરસેવ ૭
વીરાચાર્યસૂરિ ૨૨ જયદેવ ૨૩, દેવાનંદસૂરિ ૨૪ પ્રણમઉ હેવ,
વિક્રમસૂરિ ૨૫ સૂરિ નરસિંહ ૨૬, સમુદ્રસૂરિ ૨૭ ખુમાણકુલસિંહ ૮
હરિભદ્રસૂરિ મિત્ર માનદેવ ૨૮, વિબુધપ્રભસૂરિ ૨૯ સારઉ સેવ,
જયાનંદસૂરિ ૩૦ રવિપ્રભ ૩૧ વલી, યશોદેવસૂરિ ૩૨ નમઉં મન રલી ૯
વિમલચંદ્રસૂરિ ૩૩ સોવનસિદ્ધિ, પ્રદ્યોતનસૂરિ ૩૪ બહુત પ્રસિદ્ધિ,
સર્વદેવસૂરિ ૩૫ ગુરુ તસ પાટિ, જ્ઞાનાદિક ગુણનઈ નહીં ઘાટી ૧૦
અર્બુદ પરિસરિ ટેલી ગામિ, શુભ મુહૂરતિ વડતરુ ઠામિ,
આઠ પટોધર ગુરુ થાપના, કરતા ભય ભાગા પાપના. ૧૧

વડગચ્છ નામ હૂઉં તે ભણી, આજ લગઈ તસ મહિમા ઘણી;
૩૫ શ્રી ગુરુ શ્રી દેવસૂરિ ૩૬, સર્વદેવસૂરિ ૩૭ નમઉં ગુણપૂરિ. ૧૨
યશોભદ્રસૂરિ ૩૮ શ્રી નિમિચંદ્ર ૩૯, તસ પટિ પ્રણઉં શ્રીમુનિચંદ્ર. ૪૦;
અજિતદેવસૂરિ ૪૧ ગરિમાવંત, વાદિદેવસૂરિ ૪૨ અતિબલવંત. ૧૩
વિજયસિંહસૂરિ ૪૩ કરઉં પ્રણામ, સોમપ્રભસૂરિનઉં ૪૪ લિઉં નામ;
તાસ પાટિ ગુરુ શ્રી મણિરત્ન-સૂરિ ૪૫ સુગુરુમંડલિ સિર રત્ન. ૧૪
વડતપગચ્છ જલનિધિ ચંદ્રમા, જગચંદ્રસૂરિ ૪૬, વિમલ આતમા;
સંવત બારપંચ્યાસી (૧૨૮૫) વરસિ, તિણિ તપગચ્છ થાપિઉ મન હરસિ. ૧૫
તસ પટિ સૂરિ શ્રી દેવેંદ્ર ૪૭, વિદ્યાનંદસૂરિ ૪૮ સદા અતંદ્ર;
સુવિહિત યતિ ગુરુશ્રી ધર્મઘોષ, ધર્મકીર્તિગુરુ ૪૯ કૃતગુણપોષ. ૧૬
માલવ મંડલિ મંડપ દુર્ગિં, પૃથ્વીધર સાહ ગુરુ સંસર્ગિં;
અઠહુત્તરિ જિણહર ઉદ્ધરિ, નિજ સંપદ સુકૃતારથ કરી. ૧૭
સોમપ્રભસૂરિ ૫૦ તસ પટિ ભલઉં, સોમતિલકસૂરિ ૫૧ ગુણગણનિલઉ;
શ્રી દેવસુંદરસૂરિ ૫૨ મુનિરાય, જ્ઞાનસાગરસૂરિ ૫૩ પ્રણમઉં પાય. ૧૮
શ્રી સોમસુંદરસૂરિ ૫૪ તસ પટધણી, અષ્ટવિધ ગણિસંપદ જસ ઘણી;
મુનિસુંદરસૂરિ ૫૫ અતિગુણવંત, રત્નસેખરસૂરિ ૫૬ મહિમાવંત. ૧૯
શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિંદ ૫૭, સુમતિસાધુસૂરિ ૫૮ નમઉં મુણિંદ;
હેમવરણ જિમ નિરમલ કાય, શ્રીહેમવિમલસૂરિ ૫૯ નમઉં મુનિરાય. ૨૦
તસ પટિ ગુરુ મુનિજન અવતંસ, યુગપ્રધાન સમ જાસ પ્રશંસ;
આનંદવિમલસૂરિ ૬૦ આનંદકાર, દૂરિ કરિઉ જિણિ સિથિલાચાર. ૨૧
ભવ્ય જીવ પ્રતિબોધ્યા ઘણા, ગીતારથ મુનિની નહિ મણા;
ઉદયવંત જિનશાસન થયઉં, કલિકશમલ સબ દૂરઈ ગયું. ૨૨
વિજયદાન દાયક સપરાણ, શ્રી વિજયદાનસૂરિ ૬૧ શાસનભાણ;
વિજયવંત જિનશાસન કરી, વડલીપુરિ પામિઉં સુરપુરી. ૨૩
સંપ્રત વિજયમાન ગુરુરાજ, તસ પટિ હૂ જિન અવિચલ રાજ;
શ્રી હીરવિજયસૂરિ ૬૨ સુગુરુમુણિંદ, તાં પ્રતપઉ જાં મેરુગિરિંદ. ૨૪
શ્રી આચારિજ પદવી ધાર, શ્રી વિજયસેનસૂરિ ૬૩ ગણધાર;
તસ પટિ વર મણિ તિલક સમાન, ઉદયવંત હુ યુગહ પ્રધાન. ૨૫

(ધરમસાગર ઉવઝાય પ્રધાન, વિમલહરષ નિરમલ અભિધાન,
કલ્યાણવિજય ગુરુ કરઇ કલ્યાણ, ત્રિણિ ઉવઝાય ગછિ મેરુ સમાણ. ૨૬)
શ્રી **વિજયહંસ** પંડિત ધુરિ લીહ, ઇમ અનેક પંડિત મુનિસિંહ;
સુવિહત સાધુ સાધવી જેહ, દિનિ દિનિ ઉદયવંત હુ તેહ ૨૬
તપગચ્છ ગુરુની ગુરવાવલી, ભગતિ ભણુત પુહતી મન રલી,
અનુક્રમિ અનુક્રમિ લેઈ નામ, **વિનયસુંદર** કરઈ તાસ પ્રણામ. ૨૭

॥ ઈતિ શ્રી તપાગચ્છ-ગુર્વાવલી-સ્વાધ્યાય સંપૂર્ણ ॥

લિખિત—પં. વિનયસુંદરગણિભિર્વિદ્યાપુરે

નોંધ—'જૈન ધર્મ પ્રકાશ" પુ૦.૪૦, અ૦ ૨, પૃ ૫૭માં સાક્ષરરત્ન શ્રીયુત્ મોહનલાલ દલીચંદ દેશાઇ સંગૃહીત લેખના આધારે અહીં આપી છે

પં. દેવવિમલગણિશિષ્ય પં. વીરવિદ્યાધરવિરચિત

શ્રીહીરવિજયસૂરિનો સલોકો

[લેખકઃ—પં. વિદ્યાવિજય ગણી; રચનાસંવત્-વિ. સં. ૧૬૫૨; લેખનસંવત્-વિ. સં. ૧૮૬૫ લેખનસ્થળ-વેલાદ.]

શાસનદેવી તુમ પાયે લાગું, ગુરુ ગુણ ગાઉં બુધ્ય જ માગું;
હીરવિજયસૂરીસર સલોકો, વર્ણવી કહું છું સાંભલજ્યો લોકો. ૧
પાલનપુર નગર કહેવું વખાણું, અમરપુરીથી અધકેરું આણું;
સાહુકારો વસે તિહાં વિવહારી, સતીયસિરોમણી **નાથીડ** નારી. ૨
સિંહસુપન દેખી સુત જાયો, મહોચ્છવ મોટકો તાતે કરાવ્યો;
લક્ષણ બત્રિસે રત્યરંગિલો, કુંવર વાધે છેલછબીલો ૩
ભણીયા સિદ્ધાંત અંગ અગિઆર, **હીરહર્ષ** મુનિ સિરદાર;
વૈરાગ્ય પામી ચારિત્ર લીધો, કુંવર વાંછે કામ અવલ કિધું. ૪
શ્રી **આણંદવિમલ** સૂરિસિરોમણી, જિણે દિપાવ્યું શ્રી જિનશાસણી;
આગરા લાહોર દિલ્લી સુલતાને, મરુધર માલવ મેવાડ માંને. ૫
સોરઠ કચ્છ ગુર્જર હાલાર, કુંકણ દક્ષિણ મરહઠ સાર;
એહવે દેશ કરિયા વિહાર, **પ્રતિબોધિ** શ્રાવક કીધા સુવિચાર. ૬
સઘલ પંથ જે દૂરે ટાલિ, શ્રી જિનશાસન સુધુ અજુઆલી;
શ્રી આણંદવિમલસૂરિ પાટ દિપાવ્યો, **વિજયદાનસૂરી**સર પાયો. ૭
સૂરિમંત્ર જપે સૂરીસર ધ્યાને, શાસનદેવી આવિ દે માન;
હીર ગુરુ કરજ્યો બહુલ પ્રતાપિ, શાસનદેવી એહવિ મત્ય આપી. ૮
હીરવિજય સૂરીસર કિધા, ષટ દરશનમેં હુઆ પ્રસિદ્ધા;
દેશ વિદેશ કિધા વિહાર, ચોમાસું પહોંત્યા નયરી **ગંધાર**. ૯
પુરે પકવાને સ્વામીજન પોષ્યા, યાચક જનને દાને સંતોષ્યા;
પૂજા સનાત્ર ઉચ્છવ રંગરોલ, દેવરાઈ રાતિજગેં તંબોલ. ૧૦
હવે આગરામાંહિ હુઈ ખ્યાત, **થાનસંગ માનસંગ** કેરડી **માત**;
નામે તે બાઈ **ચંપા** પ્રસિધા, મોટો તે તપ **ચોમાસી** કિધ. ૧૧
શહેર આગરામાંહિ હુઇ તે ખ્યાત, પાદશાહિ સાંભલી તે તપવાત;
જુઠું આ બોલે હિંદુઆ કાફર, પાતશાહને પેટે ચઢી છે આફર. ૧૨

હકમ કરીને ચંપા બોલાવી, સુખપાલ બેસીને દરબાર આવી,
તપને તેજે પાતશાહી કંપે, પૂછે જવાબ તવ ચંપા જંપે. ૧૩
અનાજ વિગર કયુ કરિ રહેવાઈ, ચાર મહિનેકે રોજે કયુ થાઈ,
ચોકિય છોડુ મહેલામે રહેણાં, તવ મે અજાણું સાધી ઘો કહેણા (?) ૧૪
મહેલાંમાં બેઠા તપ આરાધે, તપને તેજે બહુ જસ વાધે,
કહો રે યારો કિનકુ કયા સૂઝે, ઇસકિ કરામત કહો કુણ બુઝે. ૧૫
કયા હૈ કરામત ચંપા તુમ પાસે, પાતસાજી પૂછે મનને ઉલ્લાસે,
રોજે કરુ મે દેવગુરુ ધ્યાને, પાતશાહ બોલિવે દેઈ બહુ માને ૧૬
તેરે રોજેકુ બહુત શાબાશી, તેરે જોઇયે સો માગ ઉલ્લાસે,
દલિપતિ પાતશાહી બહુલ નિબાજી, પાતસાઈ નોબત ચારોઈ વાગી ૧૭
બારહજારી મોટા દીવાન, પાતશાહી માહિ હુઆ પ્રધાન,
થાનસિંગ રહે છે પાતશાહ હજૂર, પાપતણી મત્ય તેહથી દૂર ૧૮
પાદશાહ મનમે એહવો સદેહ, ગુરુકિ કરામ્યત રોજા કરે એહ,
ઉનકે ગુરુકુ ઈહા બોલાઉ, ઉસકી કરામતકો મે ભિ પાઉ ૧૯
તુમારા ગુરુકા કહો ચંપા નામ, કિહા વસે ને કહો કુણ ગામ,
હીરવિજયસૂરિ ગુરુજી હમારા, સકલ દુનિયામાં કરે ઉપગારા ૨૦
દેશ વિદેશ કરે વિહાર, સુંણીયા ચોમાસું નયરી ગંધાર,
ચંપા ગુનો કીયો જે મહેલ તેડયા, બહિન માનીને ઘેર સભેજ્યા ૨૧
હુકમ કરીને હજરત બોલાવે, એ હાથ જોડીને આગલ આવે,
બડા ફરમાન લખો એક ત્યાંઈ, હીરગુરુકુ પાતસ્યા બોલાઈ ૨૨
તરત ગુજરાતે મેવાડા ચલાવ્યા, દિન સાત પાચ ગુજરાતે આવ્યા,
ગુજરાતી સુબેદો ફરમાન દીધા, તેહ સલામ કરીને હાથમે' લીધા ૨૩
પાતશાહજી લિખ ઇસિય દેણી, સતાવી ચલણા અજર ન દણી (?),
રોજા મહિના પાતશાહી દેણા, હલુઈ હલુઈ આરામ લેના. ૨૪
સુબે તવ ઇહિ તરત ચલાવ્યા, અસવાર દો શ્રીગંધાર આવ્યા,
પાતશાહી ફરમાન આગલ છોડે, હીરગુરુ વાચે મનમે કોડે. ૨૫
સંઘ સહુ કો મનમે વિમાસે, હીર ગુરુ તેડયા અકબર પાસે,
અકબર પાતશાહ જે મહા ખુની, વિનતી ન માને ઉમરાવ કેહની ૨૬
પૂજ્યજી ! પાતશાહ પાપીઇ હુઇ, મહા મુગલ ને રખે દે કષ્ટ,

ઈદિસ્યં કુડ કપટ રચિઈ, વાહાણ બેસારી દીવ પોચવીઇ. ૨૭
વલતું નેહિ હીરગુરુ ઈમ પ્રકાસ્યૈ, ધર્મ પ્રભાવેં મંગલિક થાસ્યૈ;
શ્રી જિનશાસન સબલિય સર્મ, નાસીય જાતાં નવિ રહે ધર્મ. ૨૮
ચારુઅ મહુરતેં કિધાં પ્રસ્થાન, જયપતાકા કુસલ કલ્યાણ;
કન્યા તિહાં ઉભી મોતિયે વધાવેં, આગલે શુકન રુડેરા થાએં. ૨૯
ડાવિઅ દેશિ તોરણીઓવાસ, જિમણી ભૈરવ પુરયે છે આસ;
ખેર ડાબો ને ડાબાં જલાલિ, જીમણું તોરણ બાંધ્યાં મલાલિ. ૩૦
શુકન સબલા હુઆ ઉછાહેં, હીરગુરુ ચાલ્યા ચોમાસા માંહિ;
પાતશાહીમેં વડાઈ સંઘાતેં, હીરગુરુ ચાલ્યા પરીવાર સાથે. ૩૧
અમદાવાદિ સંઘ અતિ બહુ ભાવિ, આવી આડંબર સામઈયાં લાવેં;
રાજનગરમાં પૂજ્ય પધરાવે, **ખાંનખાંના** સાહિબ વાંદવા આવેં. ૩૨
નિકાય નીકી ગુરુજી ચલણેં, પાતશાહી તુમેંકું ચાતેં હેં મિલણેં;
ઇમ કહિને નવાબ વલિયા, રાજનગરમાં શ્રાવક સહુ મલિયા. ૩૩
શાહ વહોરા તે કુંવરજી ઝવેરી, મનિયા સા પ્રમુખ મોટા વ્યવહારી;
પૂજ્યજી કહો તો નવાબ ફેરવીંઈ, પર્વ પજુષણ ઇહાં કિણ કરઈ. ૩૪
પૂજ્યજી બોલ્યા મનમેં ઉછાહેં, છ છિંડી બોલિ છેં સિદ્ધાંત માંહિ;
પરભાતી તેંણેં કારણ પાગરવું છું, પાતશાહી હોકમ પાછો ન ફેરવું. ૩૫
અનુચાન વાચક અને પન્યાસ, સાથિં પાંત્રીસેં ઠાણું ઉલ્લાસ;
મેણિયા માફક રીસ્તે જવાલા, વેહેંલું વલિ સાથિ હોંસિય ચાલેં. ૩૬
આડંબરે ચાલ્યા શ્રી ગુરુરાજ, **મેસાણા સિદ્ધપુર પાલનપુર** સાજ;
અનુક્રમે **સરોતરે** પોહતા ઉલ્લાસ, તિહાં કણેં સબલો શ્રાવક વાસ.૩૭
સહેસા અરજનના મોટા મેવાસ, ઘેર બેઠા નિત્ય આવે છે ગ્રાસ;
સહેસા અરજન મેવાસી બલિયા, ગુરુ પાયે લાગી આવીને મલિયા. ૩૮
ગુરુજી ચૌમાસું ઈહાં કિણ કરંઇ, પૂજ્યજી પરમેસરથી ઈહાં ડરીઈ;
કહો તો મ્લેચ્છને મારીય કાઢું, કુસલ ને ખિમેં સેહર પોહોંચાડું. ૩૯
ગુરુ કહે અઘટતું એ કિમ કરિઈ, પાતશાહ કનેં જાતાં ઘણો યશ લહઈ;
પર્વ પજુસણ ઇહાં કિણ કરઇ, પારણો કરીનેઈ આગલ સંચરીઈ. ૪૦

પજુસણ કરવા પૂજ્યજી રહીયા, નવે વખાણ કેલા સાંભલીઆં,
સ વચ્છરી દાન સોનઈ આપ્યા, જાચક જનતાના દાલિદ્ર કાપ્યાં. ૪૧
પારણા પૂજા ને સબલી સજાઈ, ધન ધન હીરગુરુની કમાઈ,
સહેસો ને અરજુન તે પ્રતિબોધી, જીવ નવિ મારુ બાધાઈ લિધી ૪૨
પજુસણ કરી પૂજ્ય પધારિયા, નયરી સિરોહી આવિ ઉતરિયા;
રાય સુલતાન આવીને મલિયા, તિહાંથી આગલ હીરગુરુ સ ચરીયા. ૪૩
જાલોર જોધપુર મેડતામાહે, પૂજ્યજી પોતા નમે ઉછાહે,
મહેસ દારગ ઓચ્છવ કીધ, લુછણે યાચકને હાથીયા દીધ. ૪૪
પાતશાહી મેવાડા આગલે ચાલીયા, હીરગુરુ કિયા અકબર સંભલાવ્યા,
થાનસિંગ માનસિંગ સબલી સજાઈ,દલિસા આગલે દિધી વધાઈ.૪૫
મેડતે પૂજ્યે કરયા પ્રયાણ, નગર ફતેપુર હુઇ તે જાણ,
સેખુજી પાદશાહ સામા મોકલીયા, અઠારાઈ સંઘ મનોરથ ફલિયા. ૪૬
પાતશાહી નેજા વડા નિસાણ, નોબત વાજે મોટે મ ડાણ,
પાતશાહી હાથી પાખરિયા, ઘોડા કુ તલ દોરીને આગલ કરીયા. ૪૭
પચ શબ્દ નિશાણ બાજે, ઢોલ ધ્રુસકે અ બર ગાજે,
માદલ તાલ અને સરણાઈ, ઠોરય ઠોરે દેતા વધાઈ. ૪૮
આગરાઈ સ ઘે કરયો સામઈયો, વર્ણવી કાંઈ ન જાય તે કહિયો,
ઓચ્છવ મોટે પૂજ્ય પધરાવે, હીરવિજયસૂરિ આગરામાં આવે. ૪૯
પ્રભાવના હુઈ સબલી રુપઈ, એ શ્રાવકે જાચકને સ તોષ્યા એ સહુ;
આગરાઇ સ ઘ ચતુરસુજાણ, થાનસંગ માનસંગ માનું
કેહયાણ. ૫૦
ગુરુજી ચ ઉતરીયા હરણાર નેઠા, પ્રભાતે પાતસ્યા મોલમા તેઠિયા,
હીર ગુરુ સાથે ઠાણું જે જે સાત, પતાસા પૂછે સી સી વાતે. ૫૧
આશીશ દઇ આગલે રહીયા, દરીમણ દેખી પાતશાહ ગહગહીયા,
હલીસા દેખી દરીસણ આણ દે, હાથ જોડીને ઉંબરાવ વંદે. ૫૨
પાતશાહી જલેવા સોનેરી દિઠા, કાબલી બિછાવી આગલ બેઠા,
પાતશાહી કહે ગુરુ બેસો જલેવે, સાધુ એક બોલો જીવ હુવે વિશેષ. ૫૩
મોહલામાં જનાવર કિહાંસ્યુ હોવે, પાતશાહી મોજે બોલિય જોવે;
જોયતાં નાવિ કિમ વિચાર, દેખ્યો | રિ ચમકયો રીદય મજાર. ૫૪

એ નહિ માનવ આદમરૂપ, અલ્લા ખોદાકા એહ સરૂપ;
અબદલ ફાજુલ સેખ દીવાન, માનસંગ કહુઓસ્તુ સુરસેન જાણે. (?)૫૫
બીરબલ રાજા તોડરમલ, રતનસંઘ હાડો ઉબરો અવલ;
સહુ સભામાં પાતશાહી આવે, હીર ગુરુ નાંમ જગતગુરુ થાપે. ૫૬
પાતશાહી બોલ્યા બોલ્ય વિચાર, કેશીઇ ઈલમ ગુરુજી તુમારા;
જીવ ઉગારું જુઠ ન બોલું, ચોરી નવી લું નેં નાડી ન ખોલું. ૫૭
દુનિયા ન જોડું રાતિ ન ખાઉં, ઈસી ઈલમ સહી વીર વાંદુ;
વાત સુણિને પાદશાહી દિલ બેડી, હુકમ હુઓ નઇ ગુરુજીય ઉઠે. ૫૮

મજલસ બીજી પૂજ્ય પધારે, ષટ દરશનમાં લાજ વધારે;
મુકંદ સન્યાસી ગોદડી મુકિ, દીધી હક્કારી નવિ થાઇ ઉંચી. (?) ૫૯
જંગમ ગુરુ કહે ગોદડી ઉડાઉ, પાતશાહી રિઝાયો એ હઠ માંડે;
ગુરુ આબરૂ આપણી રાખો, ગોદડી ઉઠાડી અલગીય નાંખો. ૬૦
માલદેવ ચિંતે હવે ઈહાં આજે, કિમ કરી જોઇઇ દરિસણ લાજે;
હકારી વીર ગોદડી ઉઠાડી, સોફીઇ કરામત એક માંડી. ૬૧
નિજ માથાથી ટોપી ઉડાડી, ઉડી આકાશે પાતશાહી નીહાલી;
દિલીશા બોલે તવ ઈકતારી, ગોદડી ટોપી લાઉં ઉતારી. ૬૨

ગોદડી ટોપી માલદેવ ખીલ્યા, સોફી સંન્યાસી અંગ થયાં ઢીલ્યાં;
પાતસા હુંકમ કરેં છેં ફેંરી, ગોદડી મંગાવો અબકિય વેગી. ૬૩
આપણો ઓઘો માલદેવ ચલાવે, ગોદડી ટોપી મારીને લાવઇ;
સોફી સંન્યાસી દો થયા વીતા, પાતશોહ દરબાર હીરગુરુ જીત્યા. ૬૪
જગદગુરુ બિરુદ રાખ્યું બે જાનું, અઇ અઇ હીર ગુરુ પૂજ્ય જ માનું;
બ્રાહ્મણ સંન્યાસી અતિત ઉન્માદ, ષટદરશનશું જીત્યો છે વાદ. ૬૫
માલદેવ મુનિ લીધો છે અભિગ્રહ, આજથી હીરગુરુ માથે તે કીધો;
દલીસા અકબર હીરગુણ ગાય, પાતશાહ કહેં માંગો બહોત પસાય. ૬૬
હાથી ઘોડા ને પરગણુ ગામ, જે જોઈએ તે નકાલ્યો નામ;
માગ્યા સ્યો દ્યો તો અમર પલાવો, નવ મોહરે તુમે છાપ ચલાવો. ૬૭
પરવ પજુસણ અમર ચલાવો, શેતરુંજે તીરથ મુગતો કરાવો;
હુકમ ફરમાને ગાય છોડાવો, બંદીવાન લાખ છૂટાં મુકાવો. ૬૮
પંખી મૃગલાંને ઘણું ઉધરીયા, ડાબર સરોવર જીવ છોડાવીયા;

જીજીયા ધુવા દાણુ મેલાવી, શ્રી જિનશાસન થીર થપાવી. ૬૯
શ્રી જિનશાસન સબલો જે ધર્મ, હીરસૂરિનું મોટુ જ કર્મ,
પહેલુ ચોમાસુ આગરે રહીઈ, બીજુ ચોમાસુ ફતેપુર કરઇ. ૭૦
પાતશાહી બહોત ફરમાન ભેજે, ત્રીજુ ચોમાસું આગરે રહીજે,
અકબર શાહુનો આગ્રહ જ જાણી, ધન ધન હીર ગુરની કમાણી. ૭૧
ત્રીજુ ચોમાસુ આગરે આવે, સબલ સામઇયુ પૂજ્ય પધરાવે,
અકબર સામો સાબેલા તે રીઝયો, શ્રી ગુરુ વચને ઘણું પ્રતિબુઝચો. ૭૨
પામરી પુસ્તક ભેટણું કીધુ, અકબર આગ્રહે કોઇ ન લીધુ,
અકબરે આગરે કીધો ભંડાર, જગતગુરુ કીધા મનુહાર ૭૩
લાખ પિસ્તાલીશ પુસ્તકે સચે, ષટ્દરશનના શાસ્ત્ર પ્રપચઈ,
કરી પારણું પૂજ્ય પાગરીયા, હજરત સલામ કરી ઉભા રહીયા. ૭૪
પાતશાહ કરયો બહોત સન્માન, જો તુમ ચાહે સો ઉનકા લ્યો નામ;
શ્રેણીક વાલો શ્રી મહાવીર, અકબર વાલો શ્રી ગુરુ હીર. ૭૫
કેસીય કીધો શ્રી પરદેશી સીધો, શ્રી ગુરુ અકબર તેમ પ્રતિબોધ્યો,
શાન્તિચંદ્ર વાચક પાસે હજુર, તીહાથી પાંગરીયા હીરવિજયસૂર ૭૬
મરુધર ગુર્જર પાવન કરતા, શ્રી જિનશાસન માહે ગહગહતા,
મેઘજી શીષ્ય આચારજ લુકે, ઠાણું સત્યાવીસ નિજ મતકે ૭૭
પ્રતિમા જુહારી સસાર તરીયા, હીરગુરુ દરીશણ પામી ગહગહીયા,
પંચ મહાવ્રત ઉચરીયા ફેરી, લુંકામત પાપ કાઢચો ઢઢેરી. ૭૮
હીરવિજયસૂરિ ગુણ જે ગાઇ, દિન દિન પ્રતાપો કોડિ સવાઇ,
વીવાહ મોચ્છવ મગલિક કાજે, એહ સલોકો ભણવો વરરાજે. ૭૯
આણંદવિમલસૂરિ સીસના શિષ્ય, દેવવિમલ ગુરુ પડિત પ્રતીખ્ય,
તસ સીસ મગળીક સલોકો ગાયો, વીર વિદ્યાધર આણદ પાયો. ૮૦
હીરવિજયસૂરિ તણો સલોકો, સાભલો લોકો પરીહરો સોકો,
જે કોઈ ભણે ગણે એહ શલોકો, કોડિ કલ્યાણ મગલીક થોકો. ૮૧
॥ ઇતિ શ્રી હીરવિજયસલોકો ગ પૂર્ણ ॥

શ્રી ધર્મનાથ પ્રસાદાત્ સ. ૧૮૬૫નો પોષ શુદિ ૧૫ રવિવારે શ્રી વૈરાદ નગરે લી. ૫ વિદ્યાવિજય ગણી.

શ્રીઆત્મકમલલબ્ધિસૂરીશ્વરશાસ્ત્રસંગ્રહ ઈડરની હસ્તલિખિત પ્રતિ નં. ૯૭૩ના પત્ર ૪ના આધારે આ રાસ અહીં આપ્યો છે.

નોંધઃ—આ૦ શ્રી આણંદવિમલસૂરિના શિષ્ય વાનરઋષિ કે જેમનું બીજું નામ વિજયવિમલ છે તેમણે વિ. સં. ૧૬૨૨ પહેલાં ગચ્છાચારપયન્ના-ની ટીકા, ભાવપ્રકરણ સ્વોપજ્ઞવૃત્તિ; સં. ૧૬૨૩માં બંધોદયસત્તાપ્રકરણ સ્વોપજ્ઞ અવચૂરિ; સં. ૧૬૩૪માં ગચ્છાચારપયન્નાની મોટી ટીકા વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા છે. તે પૈકીની ગચ્છાચારપયન્નાની મોટી ટીકાનું સંશોધન તથા લેખનકાર્ય પં. વિદ્યાવિમલ, પં. વિવેકવિમલ તથા પં. આણંદવિજય ગણીએ કરેલ છે. આ વિદ્યાવિમલ ગણીએ જ પ્રસ્તુત "હીરવિજયસલોકો" બનાવેલ છે.

કવિ દુલિચંદવિરચિત

હીરવિજયસૂરિ–સવૈયા

સખે સખે મૃગનેણી ચલી ગુરુવંદનકો ગજરાજ ઘટા,
કરિ કંકણુ ચુડ અલખ તિને વરહાર બિન્યો સિર ઘુટલટા;
ગાવતિ મંગલ ગાતિ સુહાન પૂરણુ મોતીકો ચોક છટા,
કવિ સૌ કહૈ ગુરુ હીર ભટ્ટારક ઔર કરૈ સબી પેટનકા. ૮૩

સોવનકે અલગ એ ફરમાણુ કે ગુજરદેશ પઢાઈ જયું,
સાહ અકબર આપ કહૈ ગુરુ હીરવિજૈસૂરિ ગાઇયે જયું;
પાપ કે તાપ સંતાપ ટરૈ, પુનઃ બિગસઇ ફૂલ પાઇ જયું,
કવિ દુલિચંદ કહૈ ગુરુ હીરવિજયસૂર ધ્યાયી જયું. ૮૪

(એક હિન્દી કવિતાઓના ગુટકામાંથી ઉધ્ધૃત : 'જૈન સત્ય પ્રકાશ' ક્રમાંક ૮૪ માંથી)

ભાવનગરની જૈનઆત્માનંદ સભાએ પ્રકાશિત કરેલ જૈન ઐતિ-હાસિકગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહમાં-(કાવ્ય ૨૦મું) જ. ગુ. આ. વિજયહીર-સૂરિશિષ્ય પં. વિજયચંદ્રશિષ્ય પં. નયવિજયશિષ્ય પં. કુઅર વિજયકૃત "હીરવિજયસૂરિશલોકો"; (કાવ્ય ૨૧મું) આ. શ્રી આણંદવિમલસૂરિશિષ્ય પં. શ્રીપતિશિષ્ય પં. હર્ષાનંદ શિષ્ય ઉ. વિવેકહર્ષકૃત"હીરવિજયસૂરિનિર્વાણુ રાસ" અને (કાવ્ય ૨૨મું) ઉ. કલ્યાણુવિજયશિષ્ય પં. જયવિજય ગણિકૃત હીરવિજયસૂરિ ખાનિ છપાયેલ છે. આ સિવાય પં. હર્ષાનંદ શિષ્ય પં. પરમાણુંદે "હીરવિજયસૂરિરાસ" અને કવિ ઋષભદાસે "હીરવિજયસૂરિરાસ" બનાવેલ છે.

જગદ્ગુરુ શ્રી વિજયહીરસૂરિ—સવૈયા

ગજ ચોરાસી લખ સબલ ઘરઅગણ ગેહેવર,
કોડ અઢાર તુરગ ચપલ ત્યાહા દીસે હેવર,
નવ નિધિ ચૌદહ રયણ સેહેસ ચોસઠ અતેઉર,
અલબધજા દસ કોડ સેહેસ બોહિતરે પરવર,
છનૂએ કોડ પાયક નમે સેહેસ બત્રીસા મુગટધર,
પાચમો ચક્રી સોલમો જિન શ્રી શાતિનાથ શ્રી શાંતિકર. ૧

સવૈયા

જિને હીરબીજેસૂરિ ગોર કીયો, ઉને ઓરસુ ગોર કીયો ન કીયો,
જિને હીરબીજેસૂરિ નામ લીઉ, ઉને ઓરકો નામ લીઉ ન લીઉ,
જિને હીરબીજેસૂરિ ચિત્ત ધરો, ઉને ઓરકૂ ચિત્ત ધરો ન ધરો,
જિને હીરબીજેસૂરિ પાઉ પરે, ઉને ઓરકે પાઉ પરો ન પરો. ૨
હીર જગ ગુરુ સાહી અકબર, દો ઉદયે પ્રમ ધારનકૂ,
મનમોહન મૂરત સુંદર સૂરત, તિમિર પાપ બિડારનકૂ,
નિજ દેસ સુબે સબે ગૌ બછકૂ, જીવદાન દીયો પ્રથી તારનકૂ,
સુકવિ કહે સાધ સગત કરો, ભવદુર્ગત દૂર નિવારનકૂ. ૩
ઉતર ઉલે દેસ આંણ સેહે ગોરનિ જપે,
પૂરવ પ્રસિધ પ્રમાણ સકલ વાદી નર કપે,
દખણ ધર્મ સુધ્યાન ચિત્ત નવકારસુ રખે,
પચ્છમ દરુ વખાણ હરમજ આદન સેહેર બખે,
ગણદાસ કહે ગોર નરમલો શ્રી વિજેદાન પટે ભણો,
શ્રી હીરવિજેસૂર વદતા ધર્મલાભ હોએ અતિ ઘણો. ૪
સૂતન અત્ર આકાસ ગોવિદ સૂત તપગછ સૂણીએ,
ઓ કલા સોલ સપૂન્ય આ કલા બોહોતેર ભણીએ,
ઓહ કલા હીણ ખીણ આ કલા દિન દિન ચઢતે,
ઓહ રાહ જો ઓરડે આહ ભાએ અનગ ભડતે,
આ અમી દોઉને નવ દીયે આ વચન અમ્રતરસ વરસે બહુ,
પ્રાગવાટ સસી ઉવઝાય જે શ્રી સકલચદ વદો સહૂ ૫

નોંધ—આ કૃતિ ઐતિહાસિક સજ્ઝાયમાલા ભા ૧માંથી અહીં આપી છે

ઉ. શાંતિચંદ્રશિષ્ય પં. અમરચંદ્રજીવિરચિત

શ્રી યુગપ્રધાન–સંખ્યા સજ્ઝાય

[રચનાસંવત–વિ. સં. ૧૬૭૦]

સમરી સારદ કવિજન માય, શાંતિચંદ્ર ગુરુ પ્રણમી પાય;
તેવીસ ઉદય તણા ગણધાર, પભણીશ તેહનો વર વિસ્તાર. ૧

પહેલે ઉદયે ગણધર વીસ, સુધર્મા આદિ હું નામી સીસ;
બીજે ઉદયે ગુરુ તેવીસ, વયરસેન આદિ પ્રણમીસ. ૨

અઠાણું ગુરુ ત્રીજે જાણ, પાડિવાયાદિક ગુણની ખાણ;
હરિસ્સહાદિક ચોથે સહી, અઠયોતેરની સંખ્યા કહી. ૩

નંદીમિત્ર આદે ગણધાર, પંચોતેર નમીયે ગુણધાર;
નેવ્યાસી ગુરુ છટ્ઠે કહ્યા, સુરસેન ગુરુ આદે લહ્યા. ૪

સત્તમે ઉદયે એકસો જોય, રવિમિત્રાદિક વંદુ સોય;
સત્યાસી ગુરુ મહિમનિધાન, શ્રીપ્રભ આદિ યુગહપ્રધાન. ૫

નવમે શ્રી મણિસૂરિ મુનીશ, પ્રમુખ પંચાણું ચિત્ત ધરીશ;
દશમે સત્યાસી ગુણવંત, યશોમિત્ર આદિ ભગવંત. ૬

એકાદશમેં ધનસિંહ આદિ, છહોંતેર નમતાં બહુ જસ વાદ;
સત્યમિત્ર આદિ બારમેં, અઠોતેર મુજ મનમાં રમે. ૭

શ્રીધમ્મિલ પ્રમુખ તેરમે, ચોરાણું ગુરુ સહુએ નમે;
શ્રી ગુરુ વિજયાનંદ મુનીંદ, આદે અઠોતેર સેવંદ. ૮

શ્રી સુમંગલ મંગલકાર, ત્રિકોત્તર સય મહિમાગાર;
સોલસમે ગુરુ શ્રી જયદેવ, એકસો સાત નમું નિતમેવ. ૯

એકસો ચાર મુનીશ્વર ચાર, ધર્મસિંહાદિક સંજમધાર;
અષ્ટાદશમેં શ્રી સુરદિન્ન, એકસોપન્નર ગુરુ કૃતપુન્ન. ૧૦

વિશાખસૂરિ નમીયે નિશદિશ, યુગપ્રધાન એકસો તેત્તીસ;
શ્રી કોડીન્ન મહીધર ધીર, ઉદય વીસમેં એકસોવીસ. ૧૧

શ્રી માથુર ગુરુ આદિ આજ, પચાણું પ્રણમુ ગુરુરાજ,
પાણિયમિત્ર ગુરુ મહિમાવંત, નવ્વાણું પ્રણમું મહંત. ૧૨

દત્તસૂરિ આદિ વાદિશ, ત્રેવિસમે એ કહીયા મુનીશ,
સર્વ મલીને સંખ્યા ધાર, સહસ હોય ને અધિકા ચાર. ૧૩

પહેલા પુહોતા મુગતે હોય, એકાવતારી બીજા જોય,
પંચમ આરે ધર્માધાર, સંયમ પાલે નિરતિચાર ૧૪

જિહા એ શ્રી ગુરુ કરે વિહાર, અઢીજોયણ માંહિ વિસ્તાર,
તિહાં નહી મરકી અને દુકાલ, એ ગુરુવર વંદુ ત્રણ કાલ. ૧૫

તેહ સમાન ગુણ રયણ નિધાન, વિજયસેનસૂરિ યુગપ્રધાન,
શાંતિચંદ્ર વાચકનો શિષ્ય, અમરચંદ્ર નમે નિશદિશ ૧૬

ઉપાધ્યાય શ્રી વિનયવિજયજીવિરચિત

શ્રી ગણધરપટ્ટાવલી–સજઝાય

[રચનાસંવત્–વિ૦ સં૦ ૧૭૧૦]

દુહા

બ્રહ્માણી વાણી હિઓ, આણી અધિક સનેહ;
હું સેવક છું તુમ તણો, મન અવધારો તેહ. ૧
ગુણ બોલીશ ગણધર તણાં, જિહાંકે શિસ પવિત્ર;
ગંગાજળ પરિ નિરમલા, જેહના સરસ ચરિત્ર. ૨
ગુરુ પરિવાડી વેલિનું, મૂલ નમું મહાવીર;
ફલદાયક તેહ જેહથી, પસરિ ગૂંહિર ગંભીર. ૩
ઇંદ્રભૂતિ આદિ નમું, ગુરુ ગણધર ઇગ્યાર;
સયલ સૂત્ર જેણિં રચ્યાં, જિનશાસન જયકાર. ૪
ગણધર માંહી પાંચમો, નમો સુધર્માસ્વામિ;
પાટ પરંપર જેહની, વર્ત્તી ગુણ અભિરામ. ૫

ઢાલ

[તુમ સાથે નહીં બોલું રીખવજી, તઇ મુઝનઈ વીસારીજી–એ દેશી]

વીર તણઈ પાટિ ધુર ધોરી, સમરું સોહમ સ્વામીજી;
બીજો જંબુ જગિ જયવંતો, અંતિમ સિવગય ગામીજી.
ભવિજન વંદો ભાવિ ગણધર, સફલ કરો અવતારજી (એ આંચલી). ૬
જેણિ નવ્વાણું કંચન કોડી, આઠઈ અબલા છોડીજી;
.... સંયમસ્યું મતિ જોડીજી. ભવિ૦ ૭
તસ પાટિ પ્રભવો ગુણધોરી, કીર્તિ સજી જસ ગોરીજી;
જંબૂથી જેણિ કંચણ છોડી, લીધું ચારિત્ર ચોરીજી. ભવિ૦ ૮
સય્યંભવ તસ પાટિ પ્રગટચા, નામ ભલઈ તસ લીધૂંજી;
જિણિ નિજ સુત ઉપગારનઈ હેતિ, દશવૈકાલિક કીધુંજી. ભવિ૦ ૯
શ્રી. યશોભદ્રસૂરિ તસ પાટિં, [તસ પાટિં] હૂઆ દોઇજી;
શ્રી સંભૂતિવિજય ગચ્છધોરી, ભદ્રબાહુ ગુરુ હોઇજી. ભવિ૦ ૧૦

તસ પાટિં જિનશાસન દીપક, થૂલભદ્ર અણુગારજી,
શીલવંત ગુણવંત સોભાગી, નાગરકુલ સિણગારજી. ભવિ૦ ૧૧
નંદ નરેસર નયરી સુંદર, કોસ્યા મંદિર આયોજી,
મંત નઇતુતી આવતો જાણી, સામો સબલ બનાયોજી ભવિ૦ ૧૨
કોસ્યા કૂચ ભૂધર વિચિમ ગઢ, તિહા જઇ પૂર્યો વાસજી,
વેણિ કૃપાણુ કબાણુ ભમૂહ કિય, બાણુ નયણુ વિશાલોજી ભવિ૦ ૧૩
નાસાપુટ બધુક બનાઇ, તસ મુખિ મુગતા ગોલીજી,
શ્રવણુપાલિ ગોફણુ ગુણુ સાધી, અલિ ચક રહ્યો તોલીજી ભવિ૦ ૧૪
વેધક વચન કુંભ અતિ તીખા, ભુજભોગલ ઉલાલીજી,
નેઉર પર વરણુ તૂર વજાવઇ, કાયરના મદ ગાલઇજી. ભવિ૦ ૧૫
તેગસ વેગ ગ્રહી તવ મુનિવર, ધ્યાનફલક કરી લીધુજી,
જિન ઉપદેશ ભલ્લ ઉલાલી, મયણુનઇ મહઇણું દીધુજી ભવિ૦ ૧૬
ઉઠિ અનાડી હવઈ કિહા જાઇસ, આજ હેરુ તુઝ પ્રાણુજી,
નંદિખેણુ આદ્રમસુતકેરા, વાલુ વયર સુજાણુજી ભવિ૦ ૧૭
બલ કરિ આગઇ બયલ છેતરીયાં, તેણુઇ ન કલ્યો તુઝ તાગજી,
હુ તુઝ મૂલ મરમ સવિ જાણું, ઇહા નહી તુઝ લાગજી ભવિ૦ ૧૮
અરણુક મુનિ રહનેમી સંભારી, મ કરિસિ મતિ ઉન્માદજી,
જંબૂ પ્રમુખ પણુઇ મુનિરાવઇ, મુઝ ઉતાર્યો માદજી ભવિ૦ ૧૯
જાણુ છઉં હુ સવિ માટીપણું, મરમ કસ્યા કહુ આજજી,
શાતાદિક તારી જબ જીતો, કિસી રહી તુજ લાજજી ભવિ૦ ૨૦
ઇમ અતુલીબળ કામનિકંદી, અકહ કહાણી કીધીજી,
કોસ્યા મનિ ગઢિ ધર્મ વસાવી, વિજયપતાકા લીધીજી ભવિ૦ ૨૧
ચઉરાસી ચઉવીસી સુધી, રાખ્યુ અવિચલ નામજી,
થુલિભદ્ર મુનિના ચરણુઇ, હોયો વિનય પ્રણામજી ભવિ૦ ૨૨

દુહા.

તસ પાટિં આર્ય મહાગિરિ, બીજા આર્ય સુહસ્તિ,
જિણુઈ તુલના જિનકલ્પની, કીધી સાધુ ગભસ્તિ ૨૩
દીક્ષા દેઇ દ્રુમકનઇ જિણુઈ, સંપ્રતિ નૃપ કીધ,
જિન મંડિત પૃથ્વી કરી, ત્રિણુઇ બહુલો જસ લીધ ૨૪

નોમઈ પાટઈ વીરથી, સુસ્થિત સુપ્રતિબુદ્ધ;
કોટિ મંત્રના જાણુથી, કોટિક નામ પ્રસિદ્ધ. ૨૫
ઇંદ્રદિન્ન સૂરીસરૂં, તાસ પટ્ટોધ્ધર ધીર;
દિન્નસૂરિ તસ પટધણી, રત્નાકર ગંભીર. ૨૬
પ્રભુથી પાટઈ બારમઈ, દિન્નસૂરિના સીસ;
સિંહગિરિ નામઈ હૂઆ, અધિકી જીસ જગીસ. ૨૭

ઢાલ

[રાગ—રામગિરિ; રામ ભણુઇ હરિ ઉઠિઈ, હું ભાગ્યો તુઝ
નીર રે—એ દેશી અથવા લશનાની દેશી]

ધનિ ધનિગિરી નંદન, માત સુનંદાનો પુતઈ;
જાતીસમરણ જનમથી, પામ્યા અતિ અદ્ભુત રે.
ધનિ ધનગિરિનંદન (એ આંકણી). ૨૮
સયંમ લેવાનંઈ કારણુઇ, રુદન કરઈ નિતિમેવ રે;
આકુલિ માઇં વહોરાવિઓ, ધનગિરિઇ તતખિવ રે. ધનિ૦ ૨૯
આણિ ગુરુ કરિ આપીયું, વજ્ર બરાબરિ ભાર રે;
નામઈ વજ્રઇ બોલાવિઓ, વાધઈ જિમ સહકાર રે. ધનિ૦ ૩૦
અંગ ઇગીયાર પઢાવિયાં, સુતા પાલણા માંહિ રે;
લહુપાણિ ચારિત્ર આદર્યું, આણી અધિક ઉત્સાહ રે. ધનિ૦ ૩૧
પુરવ સૂરિજન સુરવરઇ, આવી પારખા હેતે રે;
કોહલાપાક દેખાડિઓ, નવિ વિહરઈ સાવચેત રે. ધનિ૦ ૩૨
વિદ્યા દઈ નભોગામની, તૂઠા દેવ તે વારે રે;
ઇમ પરિખા વલી છેતરઈ, વૈક્રિય લબ્ધિ દિ સાર રે. ધનિ૦ ૩૩
કન્યા રુક્મણી રાગિણી, કંચણ કોડિ સમેત રે;
ધનપતિ તાતઈ આગલિ ધરી, નવિ પરણુઇ પુન્ય હેત રે. ધનિ૦ ૩૪
લેઈ સુભિક્ષ દુર્ભિક્ષથી, લબ્ધી પોહ વામ્યો સંઘ રે;
આણી ફુલ પરદેશથી, રાખ્યો જૈનનો રંગ રે. ધનિ૦ ૩૫
તે શ્રી વયરસ્વામી હુઆ, પ્રભુથી તેરમઇ પાટિ રે;
શ્રી વયરસેન સૂરીસરું, તસ પાટઇં ગુણહાટ રે. ધનિ૦ ૩૬

નિજ ગુરુ વયણુ તે સભરી, પોહોતા સોપારઇ ગામિ રે,
ભોજનમા વિખ ભેલતો, દીઠો વિવહારી તામ રે. ધનિ૦ ૩૭
બાર વરસ પૂરાં થયા, થાસિ કાલિ સુગાલ રે,
ઇંમ કહી તેહ ઉગારીયા, વચન ફળ્યા તતકાળ રે. ધનિ૦ ૩૮
વિવહારી વ્યાપારી પુત્રસ્યુ, લીઈ સયમ ભાર રે,
પાલી સયમ નિરમલો, પામ્યો ભવતણો પાર રે ધનિ૦ ૩૯
આચારિય પદ થાપિઆ, તે વ્યાપારઈ અણુગાર રે,
શાખા ચ્યાર તેહથી હવી, જિનશાસન સિણુગાર રે ધનિ૦ ૪૦
નાગેદ્ર ચદ્ર નિ નિવૃતિ, વિદ્યાધર ગણુધાર રે,
તેહમાહિ ચદ સૂરીસરુ, પાટિ પન્નરમઇ સાર રે. ધનિ૦ ૪૧
સામતભદ્ર સૂરીસરુ, પાટિ સોલમઈ સેવિ રે,
સતૂરમઈ પાટિ સુખકરું, સૂરીસર વૃદ્ધદેવ રે ધનિ૦ ૪૨
પ્રદ્યોતનસૂરિ તસ પાટિ, તસ પાટિ શ્રી માનદેવ રે,
લઘુ શાતિ સ્તવ જોડતા, શાતિ કરી તતખેવ રે ધનિ૦ ૪૩
માનતુંગસૂરિ તસ પટોધરુ, ભક્તામર જેણઈ કીધ રે,
બેડી તાલા ઉઘાડતા, જગી મોટો જસ લીધ રે. ધનિ૦ ૪૪
વીરા વીરાર્યં તસ પાટિ, જસદેવ ગણુધર તાસ રે,
દેવાનદસૂરીસરિ કિસ, તસ પાટઈ પ્રકાશ રે ધનિ૦ ૪૫
વિક્રમસૂરીસ હવિ હુવા, નરસિંહ તેહના સીસ રે,
સમુદ્રસૂરિંદ પચ્છી હુવા, વલિ માનદેવ સૂરીસ રે ધનિ૦ ૪૬
વિબુધ પ્રભુ તસ પટ ધણી, સુરીસર જયાણુદ રે,
સૂરિ રવિપ્રભ તસ પટિ, જસોદેવ તસ પટી ચદ રે ધનિ૦ ૪૭
જે શાસનના રે રાજીઆ, સૂરિ પ્રદ્યૂત્ત જાણિ રે,
વલિ માનદેવ સૂરિસરુ, વિમલસૂરિંદ વખાણિ રે ધનિ૦ ૪૮
ઉદ્યોતનસૂરી તસ પટિ, સૂરિ શ્રી સર્વદેવ રે,
દેવસૂરિ તસ પટધણી, વળી સૂરિ સર્વદેવ રે ધનિ૦ ૪૯
શ્રી યશોભદ્ર સુરીસરુ, સૂરિ શ્રી નેમિચદ રે,
પાટઇ એ ગુણ વ્યાલમઈ, દોઈ પચ્છી મુનિ વદ રે. ધનિ૦ ૫૦

દુહા

અજિતદેવ સૂરીસરૂં, વિજયસિંહ વર પટ્ટ;
શ્રી મણિરત્ન સૂરીસરુ, સોમપ્રભ પરગટ્ટ. ૫૧

પાટિં ચઉઆલીસમંઈ, મહાવીરથી જાણી;
શ્રી જગચ્ચંદ્ર સૂરીસરું, તપકિરિઆ ગુણખાંણી. ૫૨

બાર વરસ આંબીલ કરી, આવ્યા આહડ માંહિ;
"તપા" બિરુદ ત્યારિ દીઓ, રાણઈ ધરી ઉત્સાહ. ૫૩

વાદ ચઓરાસી જીતીઆ, કીરીઆ કીઓ ઉદ્ધાર;
બિરદ ધરાવ્યું "હીરલા", ધનિ ધનિ એ ગણધાર. ૫૪

શ્રી દેવેંદ્ર સૂરીસરું. તસ પાટઈ શ્રૃંગાર;
કર્મગ્રંથિ જેણઇ કીયા, ભાષ્યાદિ સુવિચાર. ૫૫

ઢાલ

[સારદ બુદ્ધિ દાઇ—એ દેશી]

તસ પાટિ ધુરંધર સૂરિ શ્રી ધર્મઘોષ,
ઉજેણી માંહિ જેણે કીધો ધર્મપોષ;
જોગી ઇક જીયો મુનિનઈં વિઘન કરંતો,
જન સર્વ વખાણઈ ગુરુની શક્તિ અનંતો.

ત્રુટક

ગુરુની સક્તિ અનંત વખાણો, સોમપ્રભ તસ સીસ,
સોમતિલક તસ પટ્ટધુરંધર, દેવસુંદરહ ચઈ ઇંસ;
તસ પાટિં શ્રી સોમસુંદર ગુરુ, રાણપુરિ જસ વારિ,
ધરણો સંઘપતિ દેઉલ કરાવઈ, દેવભવન અનુકારિ. ૫૬

તિહાં બિંબ પ્રતિષ્ઠા શ્રી ગુરુ કીધા રંગિ,
પાટિં તસ ઉદયા મુનિસુંદર ગુરુ ચંગિ;
સંતિકરુ તેણઈ કીધું જગમાંહિ મારિ નિવારિ,
શ્રી રત્નશેખરસૂરિ હૂઆ તસ પટધારી.

ત્રુટક

હુઆ તસ પટધાર ધુરંધર, મુનિ મધુકર અરવિંદ,
જેણઈ સબલા ગ્રંથ નીપાયા, સરસ સુધારસકંદ,
વિધિ શ્રાવકની કીધ ભલેરી, વંદિતાની વૃત્તિ,
વલી આચાર પ્રદીપ નીપાયો, ઠારઈ પંડિત ચિત્ત ૫૭

પંડિત ચિત્ત ઠારઈ લક્ષ્મીસાગર સૂરિ,
ઉદ્યા તસ પાટિ સુમતિ સાધુ ગુણપુર,
હૂઆ હેમવિમલસૂરિ પંચાવનઈ પાટઈ,
આણંદવિમલ ગુરુ અજુઆલઈ પુણ્યવાટ

ત્રુટક

પુણ્યવાટ અજુઆલઇ, સહગુરુ કિરિયાનિ ઉદ્ધારઈ,
કુમત પંકમાહિ પડતા પ્રાણિ, વિહાર કરતા તારઈ,
વીરતણું શાસન અજુઆલ્યુ, કલિયુગિ કિઉં અછેરુ,
વિદ્યાસાગર કરઈ સખાવત, જોડુ એહ ભલેરુ ૫૮

તસ પાટિ નસોગણુ દિનમણિ તેજ નિધાન,
પટ્ટોધર પ્રગટ્યા સૂરિ શ્રી વિજયદાન,
પ્રતિબોધ્યા ભવિજન જેણુઈ કીધા ઉપગાર,

. . .

ત્રુટક

લહુ તરીઇ સંસાર મહાજલ, રમતા ગુરુ પદપદ્મ,
તસ પાટિ શ્રીહીરવિજયગુરુ, ઉદયા ગુણમણિસદ્મ,
જેણુઇ અકબર પ્રતિબોધ્યો, વર્તાવી અમ્મારિ,
અકર અનીતિ અનેક ટલાવ્યા, મયલનું હિતકાર. ૫૯

શ્રી હેમસૂરિંદઈ . હી કુક્કર નરેસ,
પ્રતિબોધ્યો એહમા અવર જ નહીં લવલેસ,
આ મોટુ અચરજ મુગલ કિઓ મહરવાન,
ધનિ ધનિ રે જગગુરુ જગિ વાધ્યો તુઝ વાન.

ત્રુટક

જગિ વાધ્યો તવ વાન ઘણેરો, સત્રુંજ નઈ ગિરીનારિ,
કર મુંકાવ્યો યાત્રા કેરો, ઓશકુલ સિણગાર;
લુંકાનો ગચ્છપતિ રિષિ, મેઘજી ગુરુ પાસીં લઈ દિખ્યા,
શ્રી ઉદ્યોતવિજય આરાધ્યું, મેઘતણી પરિ સિખ્યા. ૬૦

તે સાથી મુનિવર આવઇ અઠાવીસ,
તે સહુની આશા પુરઈ હીર સૂરીસ;
જગિ માંહિં હૂઈ એ પણી અચિરજ વાત,
પુણ્યઇ કેરા વલી નિસુણો અવદાત.

ત્રુટક

વલી જુઓ ગુરુની પુણ્યઇં, ગોપાલ નઇં કલ્યાણ,
મલિક સહસકરણના કુંઅર, ધમ્મ‌ર્-મર્મના જાંણ;
બાર વરિસ કુંવર ગોપાલઈ, અધિકી કીધી વાત,
જંબૂ પરિ લીધું ચોથું વ્રત, દુઃખ આણુંઈ મનિ તાત. ૬૧

અનુમતિ નવિ પામઈ માય બાપની તેહ,
લૂખઇ મની વસીઆ સિવકુમાર પરિ ગેહ;
પણિ કેતે વરસે માય બાપ અભાવઈ,
દિખ્યાનિં હેતિં રાજનગરમાંહિ આવઇ.

ત્રુટક

રાજનગરી આવ્યા ભગનીપતિ, સહા હનુઆ આવાસિં;
વસતા પુરુષ ઘણાનિ કીધો, સંયમનો ઉલ્હાસ;
છ મહીના કૂલેકે ફૂરીઆ, ધન છત્રીસ હજાર,
રૂપઇઆ ત્યારઈં ખરચાણા, દીખ્યામહોત્સવ સાર. ૬૨

જગગુરુનઈં હાથઈં સાથઈં જણ અઢાર,
દોઈ બંધવ ભગનિ ત્રિણિ ત્રિભુવનસાર;
સાધવી વિમલશ્રી સોમવિજય ઉવજ્ઝાય,
શ્રી કીર્તિવિજય ગુરુ હુયા વાચકરાય.

ત્રુટક

હુઆ વાચક શિષ્ય જેહના, વળી અનેક ઘનેરા,
શ્રી કલ્યાણવિજય વાચકબુધ, રામભાણ ગુરુ કેરા,
ઇણિ પરિ શિષ્ય અનેક નીપાયા, તપ વલિ બહોળા કીધા,
ભાદ્રવા સુદિ ઇગ્યારસ દિવસઈ, ઉનામાહિ સીધા. ૬૩

વલી મોટુ અચિરજ જિહા ગુરુનો સસ્કાર,
તિહાં ફલીઆ કાલઈ વિણુ કાલઈ સહકાર,
તસ પાટિ પટોધર પ્રગટયા ગુરુ જેસિગ,
જેણુઈ રાજસભાઇ જીત્યા વાદ અભગ.

ત્રુટક

વાદ અભગ જેણુઇ બહુ જીત્યા, મોડયા કુમતિ માન,
બિબ પ્રતિષ્ઠાદિક ઉત્સવના, કુણુ બોલઇ તસ માન,
જેણુઈ ઉત્સૂત્ર નિવારિ દૂરઈ, વિમલ કિઉ મુનિપથ,
વિજયસેનસૂરિ શિરોમણી ઉદયો મહાનિગ્રથ ૬૪

તસ પાટિ ઉદયાચલ નિરમલ ભાનુ સમાન,
શ્રી વિજયદેવસૂરિ ઉદયા યુગહપ્રધાન,
શ્રી વીરજિણેસર સાસન શોભાકાર,
ઇણિ પચમ આરઇ ગુરુ ગૌતમ અવતાર

ત્રુટક

ગૌતમ ગણધર સમ એ મુનિવર, લબ્ધિવત સોભાગી,
ગુણ ગભીર પુરુષોત્તમ, જનમથકી વૈરાગી,
દરીસણ દીઠઈ સવિ દુખ નાસઈ, લહીઈ પરમાણદ,
કોડી વરસ જીવો જગવલ્લભ, ભવિજન લોચનચદ ૬૫

ધનિ ધનિ ઈડરપુર ધનિ ધનિ સાહ વીરપાલી,
ધનિ ધનિ રૂપાઇ સુકુલીણી સુકુમાલ,
જેણુઈ જનમ્યા ગચ્છપતિ સુવિહિત મુનિ અણુગાર,
જિનશાસન દીપક ઓસવસ સિણુગાર

મુનિ માલવિરચિત

બૃહદ્ગચ્છ–ગુર્વાવલી

[લેખનસંવત્–વિ. સં. ૧૭૫૨]

દોહરા.

શ્રી આદીશ્વર પ્રમુખ, જિન નમીયૈ ત્રિકાલ;
જે પાલે જિણઆણ મુનિ, તિન્હુંહિં વંદીયેં માલ. ૧

યુગપ્રધાન પંચમ અરૈ, હોઈ સહસ ને ચારિ;
આદિ સુધર્મ્માસ્વામી તેં, અરુ દુપસહ મંઝારિ. ૨

યુગપ્રધાન સમ આદીયે, હોસૈં પંચમ કાલિ;
ષોડ સહસ ઇગ્યાર લાખ, તે સંભારે મુનિ માલ. ૩

ગુરુ પંચાવન કોડિ લખ, પણ ધન કોડિ સહસ્સ;
સંખ્યા ચઉપન કોડિસ્યઉં, મનિ સમરૌ અવસ્સ. ૪

ચઉમાલીસા કોડિસ્યઉ, લાખ વલિ તેતીસ;
સહસ છત્રીસા ચારિસઈ, ઓગણુવઈ મુનીસ. ૫

એ સંખ્યા મઝિમ ગણુહિં, હોસઈ ઇંણિ કલિકાલિ;
સમઈ સમઈ જુ અણંતગુણ, હાણિ કહી સંભાલિ. ૬

રોહણગિરિ સાગર જિસૌ, એ જિણસાસણ જાણિ;
ઉત્તિમ મધ્યમ હોઈ બહુ, માલ રતનજહ ખાણિ. ૭

આગમિ આચારજ કહ્યાં, ચારિ કુરંડ સમાન;
સદ્દહિયૈ નિરતા હિયઈ, જિણવર આણ પ્રમાણ. ૮

શ્રી જિનવર અનુક્રમૈ, ઇન્દ્રભૂતિ ગણધાર;
સુગુરુ (૧) સુધર્મ્માસ્વામિ મુણિ, (૨) જંબૂસ્વામી કુમાર. ૮

સાસન રખવાલો જિસૌ, જંબૂ તિસૌ ન કોઇ;
તીનિ રતન અનુપમ દીયા, ચૌરહનૈ પણિ જોઇ. ૧૦

(૩) પ્રભુ વર (૪) સજયંભવ નમો, (૫) જસોભદ્ર (૬) સંઝય (સંભૂય);
(૬) ભદ્રબાહુ ગુરુ થૂલભદ્ર, શ્રુતકેવલી છ હુઇ. ૧૧

(૭) થૂલભદ્ર ધન ધન્ય ગુરુ, બ્રહ્મચર્ય પ્રતિપાલ,
ચૌરાસી ચૌવીસીયૈ, જસ કહિ નમિ મુનિ માલ ૧૨
(૮) મહાગિરિ અને (૯) સુહસ્તિ ગુરુ, (૧૦)સુસ્થિત નામ મુણિંદ,
(૧૧) ઇંદ્રદિન્ન ગુરુ (૧૨) સીહગિરિ, પૂરવ વિદ્યાકંદ. ૧૩
(૧૩) વયરસ્વામિ દસ પૂર્વધર, વદતિ દેવ જગીસ,
જિનસાસનમંડન હુવા, (૧૪) વજ્રસેન તસુ સીસ. ૧૪
તાસ સીસ ચારે પ્રગટ, ચાર્ં દીપૈ દિણુંદ,
ચંદ્ર અને નિવૃત્ત હુવા, વિદ્યાધર નાગિંદ ૧૫

ભાસા

(૧૫) ચંદ્રસૂરિ (૧૬) સાંમતભદ્ર આરણ્યક વાસી,
સેત્રુંજ અણુસણુ નિમિત્તિ ગુરુ ચલીયા વિમાસી,
આયા કોરટા સા ગ્રામ તહ ચૈત્ય નિવાસી,
સંવેગી દેવચન્દ્ર નામ દેખ્યો સુહુહાસી. ૧૬
દીધી ઉપસંપદા તિસહી આચારય થાપ્યો,
(૧૭) વડો દેવસૂરિ જુગપ્રસિદ્ધ તસુ નામ સુઆપ્યો;
ગુણુ છત્તીસ વિરાજમાન ગચ્છપતિ એ કહિયૈ,
(૧૮) પ્રદ્યોતનસૂરિ તાસુ પટ્ટિ ગીતારથ લહીયૈ ૧૭
જય-વિજય અપરાજિતા એ પદ્માવતિ દેવી,
સુહુગુરુ નામત ચરનકમલ વંદઇ તે સેવી,
(૧૯) માનદેવસૂરિ તાસુ સીસ શાંતિસ્તવ કીધો,
સંઘ ઉપદ્રવ તિણી નિવાર જગમાહિ જસ લીધો ૧૮
આચારજ દેવેંદસૂરિ બહુ પ્રકરણકારક,
જિનસાસન આધાર સાર પ્રગટયો ગણુધારક,
(૨૦) માનતુંગસૂરિ જિણુ દિયા ભક્તામર ભયહર,
રાજા ભોજ સભા સમક્ષ સાસન મહિમાકર. ૧૯
તાસ પટ્ટિ (૨૧) શ્રી વીરસૂરિ જિણિ નેમિજિણુંદ,
કરીયૈ પ્રતિષ્ઠા નાગપુરે ગુરુ (૨૩) દેવાનંદ,
(૨૪) વિક્રમસૂરિ મહાસુણિંદ (૨૫) નરસિંહ હુવા ગુરુ,
નારસિંહ જિણુ યક્ષ કીયો શ્રાવક જિમ અણુચરુ. ૨૦

તાસુ પટ્ટિ (૨૬) સમુદ્રસૂરિ જિણિ નાગેન્દ્રહપુર,
પાર્શ્વચૈત્ય ઉદ્દાલિ લીઓ જે હુય દિગમ્બર;
પદ્માવતિનૈ બલહ તેન અદ્ધરિખ કીયૌ,
કરિ પ્રભાવના જૈન તણી ગુરિ જગ જસ લીયૌ. ૨૧

(૨૭) **માનદેવગુરુ** સૂરિમંત્ર વીસર્યો કિણિહિ પરિ,
અંબાઇ ગિરનારિ જાઇ આરાધી તપ કરિ;
સીમંધર જિણ પાસિ ગઇ સૂરિમંત્ર દીયો તિણિ,
વિદ્યાગુરુ હરિભદ્રસૂરિ જેહનૌ ભાઈ પિણી. ૨૨

(૨૮) વિબુધસૂરિ (૨૯) પ્રભુ જયાણંદ આચારજ વંદો,
(૩૦) રવિપહસૂરિ હુવઉ મહંત નામિ પાપ નિકંદો;
સાતસુએ દસ (૭૧૦) જિણ સંવત **નડૂલનગર** જહં,
ચૈત્યપ્રતિષ્ઠા કરીય જેણિ પ્રાસાદ પ્રગટ જહં. ૨૩

(૩૧) જસોદેવ (૩૨) પ્રદ્યુનસૂરિ ગુણવંત ચરણધર (ધરૂ),
(૩૩) **માનદેવસૂરિ** તાસુ પટ્ટિ વલી હુવા સુગુરુ;
જોગ અને ઉપધાન તણી વિધિ જિણ મહી લહીયે,
'વિધિપ્રભા' તિણિ ગ્રંથ કીયૌ ગચ્છપતિ સો કહીયે. ૨૪

(૩૪) **વિમલચંદ** ગુરુ ચરણ નમો અડ સઇ બાવીસઈ (૮૨૨),
સ્વર્ણસિદ્ધિની લબ્ધિ હુંતી ઉપગાર જગીસઈ;
ચિત્રકૂટિ ને ગોપાલગિરિઈ જિણબિંબ પતીઠા,
જીત દિંગબરવાદ તિહાં ધન તે જિણ દીઠા. ૨૫

(૩૫) શ્રી **ઉદ્યોતનસૂરિ** હૂવા તિહુ સૈ પરિવારૈ,
લોકડીયા વડ હેઠિ જેઠિ આઠમિ રવિવારૈ;
નવસૈ ચૌરાનવૈં (૯૯૪) વરસિ થાપ્યા બહુ સીસૈં,
વેલી દેખી અમીય તણી સૂરીસ જગીસૈ. ૨૬

(૩૬) સર્વદેવસૂરિ વડો શિષ્ય તિણિ પાટિ ભટ્ટારક,
હુવા પ્રસિદ્ધ **વડગચ્છ** તહા ભવિયણ ઉપગારક;
દસસૈદસ (૧૦૧૦) સંવત જેણિ ચંદ્રપ્રભસ્વામી,
કરીય થાપના ચાર સૂરિ પદવી વલિ પામી. ૨૭

રૂપવત (૩૭) રૂપદેવસૂરિ (૩૮) સર્વદેવ મુનીસર,
(૩૦) જસોભદ્રસૂરિ નેમચંદ (૪૦) મુનિચંદ્ર સૂરીસર,
બાર વસ્તુ ઉપરાંતિ વિગઈ પરિત્યાગ કીયા તિણિ,
આછણુ પાણી જાવજીવ આંબિલતપ કીયો જિણિ ૨૮

દોહરા

દેવસૂરિ વાદી હુવો, દીપૈ ભાગ નિલવટ્ટિ,
ગ્યારહસૈ ચૌહત્તરૈ ગુરુ થાપ્યૌ નિજ પટ્ટિ. ૨૯

દક્ષિનથી આયો તવૈ, ખમણૌ પંડિત એક,
અનહલપુર પાટણુ વસૈ, સિતપટ તહાં અનેક ૩૦

તિણિસ્યૌ વાદ ન કરિ સકૈ, દેવસૂરિ વિણુ કોઇ,
રણ ઝૂઝહિં કેમ સૂરિવિણુ, એહ પ્રગટ જગિ જોઈ. ૩૧

છમ્માસં ખમણૌ જિતૌ, કીયો જૈન ઉદ્યોત,
"પહિરત કો મુનિ વસ્ત્ર તનિ, જૈ ઇહુ સુગુરુ ન હોત." ૩૨

ભાસા

વિમલચંદ ઉવઝાઇ ભાઈ તસુ પટ્ટિ પ્રસૂધી,
"વ્રતની અરુ ઉવઝાઇપણો તસુ પછે ન કીધી"
(૪૨) માનદેવસૂરિ હુવા વલિ (૪૩) હરિભદ્ર મુનીસર,
(૪૪) પૂર્ણભદ્રસૂરિ (૪૫) નેમિચંદ વલિ પ્રગટ સુહંકર. ૩૩

ગચ્છપતિ (૪૬) શ્રી નયચંદ્રસૂરિ મુનિ રતન વિદીતા,
(૪૭) મુનિસેખરસૂરિ જુગપ્રધાન અંતરઉર જીતા,
કાવસગ્ગ જિણિ માગિ (નામ ?) લેયા શુભ મનિ આઇ,
ભટ્ટદ્રિંગ બૈઠા સેત્રુંજૈ કી જિણિ આગ બુઝાઇ ૩૪

(૪૮) તિલકસૂરિ તસુ પટ્ટિ હૂવા (૪૯) ભદ્રેશ્વર ગચ્છપતિ,
સૂરિ (૫૦) મુનીશ્વરસુ મણિ ભટ્ટારક સુભ મતિ,
(૫૦) રત્નપ્રભસૂરિ ગચ્છધાર પરમાર્થ ન જૂવા,
એહથી ભટ્ટારક અને આચારજ હૂવા ૩૫

નમીયે સુગુરુ (૫૧) મહિંદ્રસૂરિ (૫૨) રતનાકરસૂરે,
સૂરિ મેરુપ્રભુ (૫૩) રાજરતન મહિમા ભરપૂરે;
સૂરીસર (૫૪) મુનિદેવ (૫૫) રતનશેખર ગુરુ લહીયે,
(૫૬) પુન્યપ્રભુસૂરિ (૫૭) સંજમરાજ ગુરુ તસુ પટ્ટિ કહીયે. ૩૬

(૫૮) ભાવસૂરિ (૫૯) ઉદૈરાજ ગચ્છપતિ ગુણઆગર,
(૬૦) ભટ્ટારક શ્રી શીલદેવ (૬૧) સૂરેન્દ્ર (૬૨) પ્રભાકર;
સપરગચ્છ પાલંતિ જિકે જિણ આગ્યા માલ,
આચારજ ઉવઝાઇ સાહુ તે નમો ત્રિકાલ. ૩૭

ગચ્છપતિ (૬૩) શ્રી માણિકદેવ ગુણવંત સમિધૌ,
(૬૪) દામોદર (૬૫) દેવસૂરિ હુવૌ જગમાંહિ પ્રસિદ્ધૌ;
તાસુ પટ્ટ (૬૬) નરેન્દ્રદેવ મિલિ સંઘહિં કીધૌ,
વૈદ્યક વિદ્યા ગુણનિધાન પગ બહુલી ઋદ્ધૌ,
નામ લેહ જો જુગપ્રધાન તિહ સંકટ ભાજૈ;
પ્રાત ઊઠિ જો નામ લેહિ તિહિ નવનિધિ સાજૈ.

॥ ઇતિ શ્રી બૃહદ્ગચ્છીય ગુર્વાવલી સમાપ્તેતિ ।
ચિરંજીવી દલપતરાઇજી પઠનાર્થં । શુભં ભૂયાત્ ॥

નોંધ—આ ગુર્વાવલી બિકાનેર સ્ટેટ લાઇબ્રેરીના ગુટકા નંબર ૧૧૪, લેખનસંવત ૧૭૪૯ થી ૧૭૫૧માં લખેલ, તેના આધારે શ્રીયુત અગરચંદ નાહટા સંગૃહીત અને "જૈન સત્ય પ્રકાશ" વર્ષ ૭, અંક ૫, પૃષ્ઠ ૩૧૭ માં પ્રકાશિત છે.

શ્રી હીરવર્ધનશિષ્ય શ્રી ખેમવર્ધનવિરચિત

પુણ્યપ્રકાશરાસ—કળશ

[તપગચ્છ સાગરશાખા પટ્ટાવલી, તપગચ્છ વર્ધનશાખા પટ્ટાવલી]

[રચનાસંવત-વિ સં. ૧૮૭૦ રચનાસ્થળ-અમદાવાદ]

સોહમપાટ પરંપર પ્રગટ્યા, શ્રી હીરવિજય સૂરીંદાજી,
બુજવ્યો અકબરશાહ નરીંદા, મોહનવેલી કંદાજી ૧
ડાબર સરવર જાળ મુકાયા, જીજીયા કર છોડાયાજી,
મહીતલમા સુજશ ગવાયા, અમારિપડહ વજડાયાજી ૨
અઠાવનમેં પાટ સુહાયા, જગગુરુ નામ ધરાયાજી,
વિજયસેનસૂરિ તસ પાટે, પંડિત નામ ઠરાયાજી ૩
વાદી અનેક જીત્યા તેણે, સૂરિ ગુણે કરી છાજેજી,
તપગચ્છ મંડણ દુરિતવિહંડણ, દિનદિન અધિક દીવાજેજી. ૪
તાસ પાટ પટોધર સુંદર, ભવિયણને ઉપગારીજી,
શ્રી રાજસાગરસૂરિ જયવંતા, શુદ્ધ પ્રરૂપણકારીજી ૫
શાંતિદાસ શેઠને તૂઠા, મનવંછિત ફળ પાયાજી,
અગીઆર લાખ ધન ખરચ્યું જેણે, ગુરુ ઉપદેશ સુહાયાજી ૬
વૃદ્ધિસાગરસૂરિ તાસ પટોધર, મનમોહન સુખકારજી,
કીર્તિલતા આરોપી જગમા, કહેતા કિમ લહુ પારજી. ૭
શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિ ગિરુઆ, પ્રબળ વિદ્યાએ પૂરાજી,
વૃદ્ધિસાગરસૂરીશ્વર પાટે, ધરમકરણ થયા સૂરાજી ૮
કલ્યાણસાગરસૂરિ શીલવંતા, તત્પટે ગુણવંતાજી,
શ્રી પુન્યસાગરસૂરિ પ્રસિદ્ધા, વિદ્યા ગુણે મહમહંતાજી. ૯
દશોદશ કીર્તિલતા આરોપી, સમતા રસ ભંડારજી,
જિનેશ્વર ગુરુએ નયણે નિરખ્યા, ધન તેહનો અવતારજી. ૧૦
રૂપ અનોપમ અંગ બિરાજે, લક્ષણવંત સુણીંદાજી,
દેખત અચરીજ પામી મનમાં, પ્રણમે નરના વૃંદાજી ૧૧
સુધારસ વરસી પ્રભુ વયણે, ભવિજન સંશય ભાજેજી,
તત્પટે ઉદયાચળ ઉદયો, શ્રી ઉદયસાગરસૂરિ રાજેજી ૧૨

આણંદસાગરસૂરિ તસ પાટે, ભવિયણને હીતકારીજી;
તેહ ગુરુ પાટ પટોધર પ્રગટચા, **શાંતિસાગર** સુખકારીજી. ૧૩
સૂરિગુણ તસ અંગ બિરાજે, સોભાગી સિરદારજી;
સાગરગચ્છ ગુરુ ભાર ધુરંધર, નિર્વહે સુખકારજી. ૧૪
અહ્લહનપુરપત્તન ચોમાસું, સંપ્રતિ સૂરિ બિરાજેજી;
એહ રાસની રચના કીધી, સુંદર તેહને રાજેજી. ૧૫
હીરવિજયસૂરીશ્વર શિષ્ય, **નગવર્દ્ધન** ગણી જાણીજી;
લુંકામત છાંડી ઉપદેશે, ઠાણુંગ સૂત્ર સુજાણુજી. ૧૬
ટીકા રચના સરસ કરી તીણે, પંડિત પદવી સોહેજી;
વચનકળા ચતુરાઈ સુણીને, શ્રોતાનાં મન મોહેજી. ૧૭
જ્ઞાનવૃદ્ધિ ગુણ જાણી આચારજ, **વર્દ્ધન શાખા** ધારીજી;
વાસક્ષેપ કરી ગુરુ માથે, આશિષ દે તિહાં સારીજી. ૧૮
તસ શિષ્ય **કુમળવર્દ્ધન** ગુરુ ગીરૂઆ, પંડિત પદવી રાજેજી;
તાસ શિષ્ય **વાચક**પદ ધારી, પચવીશ ગુણે કરી છાજેજી. ૧૯
ૐ શ્રી **રવિવર્દ્ધન** સુખકારી, જ્ઞાનતણા દાતારીજી;
ધનવર્દ્ધન તસ શિષ્ય પંકાઈ, પંડિતમાં અધિકારીજી. ૨૦
વિનયવંત વિદ્યાએ પુરા, **વિનીતવર્દ્ધન** તસ શિષ્યજી;
તાસ સીષ્ય વિદ્યા અભ્યાસી, શુભ મુહૂર્ત લીએ દીષ્યજી. ૨૧
વૃદ્ધિવર્દ્ધન ગુરુ ચરણકમળ નમું, જસ ગુણનો નહી પારજી;
લક્ષ્મીસાગરસૂરિને હેતે, આવ્યા તે અણગારજી. ૨૨
તાસ શિષ્ય શુભ લક્ષણધારી, **ઉપાધ્યાય** પદ આપેજી;
વૃદ્ધિ કારણ ગછવર્દ્ધન આવ્યા, દેઈ પદવી હીત થાપેજી. ૨૩
ૐ શ્રી **પ્રીતિવર્દ્ધન**સાગર, **ઉપાધ્યાય** પદ ધારીજી;
ગચ્છનાયક જાણી સુખદાયક, અધિક ધરે બહુ પ્યારજી. ૨૪
તાસ શિષ્ય શુભ લક્ષણકારી, વિદ્યાબલ પણ ભારીજી;
વિદ્યાવર્દ્ધન નામ એ સાચું, શિક્ષા દીએ હિતકારીજી. ૨૫
તસ સેવક મુજ ગુરુ એ રૂડા, **હીરવર્દ્ધન** ગુરુ હીરાજી;
તેહ તણો ઉપગાર એ જાણો, મધુરી ભણાવી ગિરાજી. ૨૬
ગુરુવાદિક ગુણ કિમ કહેવાયે, મુજ મતિ નહી અતિ ભારીજી;
બાળલીલાએ રાસ બનાવ્યો, પંડિત લેજ્યો સુધારીજી. ૨૭

ભટ્ટારક શ્રી સિદ્ધસૂરિશિષ્યવિરચિત

ઉપકેશ–કવલાંગચ્છ–પટ્ટાવલી

[રચનાસંવત–વિ. સં. ૧૯૬૦]

॥ શ્રી કોમલગચ્છાનાં પટ્ટાવલી લિખ્યતે ॥

પ્રથમ પટ્ટ અધિરૂઢ **પાર્શ્વજિન** જ્ઞાન પ્રકાશક,
સંજમ શ્રુત સંપન્ન અખિલ અજ્ઞાન વિનાશક,
અહિબાલક પ્રતિપાલ કમઠ કુત્સિત મુનિ ત્રાસક,
શરણાગત ભય હરણ ભયે ભવિજન ભય નાશક.
વસુદેવ(૮૪) સંખ્ય જિનપટ્ટ અવરાજત શુભ જિનધર્મધર,
સચ્ચિયા ચરણુ સેવન નિરત સિદ્ધસૂરિ શ્રીપૂજ્યવર. ૧

દ્વિતીય પટ્ટ (૨) શુભદત્ત તૃતીય (૩) હરદત્ત સુજાનહુ,
ચતુરથ (૪) આર્યસમુદ્ર સકલ ગુન સાગર માંનહુ,
પંચમ (૫) કેશી કુમર, ભૂપ પરદેસિય બુદ્ધે
ષષ્ઠ (૬) સ્વયપ્રભસૂરિ, યક્ષકે તનમન સુદ્ધે. વસુ૦ ૨

(૭) શ્રીરત્નપ્રભસૂરિ પટ્ટ સપ્તમ જવ લિન્નહુ,
મંત્રીસુતહિ જિવાય ગચ્છ ઉપકેશ સુકિન્નહુ,
કર પ્રસન્ન સચ્ચિયાય કર્મ હિંસાદિક સુદ્ધે,
લક્ષ તીન સિદ્ધિ વ્યૂહ સહ શિષ્યન પ્રતિબુદ્ધે. વસુ૦ ૩

અષ્ટમ પટ્ટ પ્રવિષ્ટ યક્ષ પ્રતિબોધપ્રકાશક,
(૮) યક્ષદેવ આચાર્ય સંઘજન વિઘ્ન વિનાશક,
નવમ પટ્ટ અધિરૂઢ (૯) કક્કસૂરિ ગુનપૂરન,
(૧૦) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ દિગદોષ વિચૂરન. વસુ૦ ૪

પટ્ટ ઇકાદશ પૂજ્ય (૧૧) સિદ્ધસૂરિ પુન બારહુ,
(૧૨) શ્રીરત્નપ્રભસૂરિ ત્રયોદશ પટ્ટ વિચારહુ,
(૧૩) યક્ષદેવસૂરિસુ (૧૪) કક્કસૂરિ મનુસંજ્ઞક,
વીરપ્રકૃતિકી વિકૃતિ સ્નાન શુભ વિધિ સનભંજક. વસુ૦ ૫

(૧૫) દેવગુપ્તસૂરિસુ પંચદશ પટ્ટ પ્રમાનહુ,
શશિરસ પટ્ટારૂઢ (૧૬) સિદ્ધસૂરિ પુન માનહુ,

(૧૭) શ્રીરત્નપ્રભસૂરિ સપ્તદશ પટ્ટ વખાનિય,
(૧૮) યક્ષદેવસૂરિસુ, પટ્ટ અષ્ટાદશ જાનિય. વસુ૦ ૬
ચંદનંદ પટ્ટ (૧૯) કક્કસૂરિ, ગુનજ્ઞાન પ્રવિન્નહુ,
(૨૦) દેવગુપ્તસૂરિસુ વિંશ પટ્ટ અઘતતિચ્છિન્નહુ;
(૨૧) સિદ્ધસૂરિ પટ્ટ એકવિંશ સિદ્ધસંપત્ત પૂરિય,
નેત્રનેત્ર પટ પૂજ્ય વિજ્ઞ (૨૨) રત્નપ્રભસૂરિય. વસુ૦ ૭
(૨૩) યક્ષદેવસૂરિસુ નયનગુન પટ્ટ ભનીજે,
અક્ષિવેદ પટ્ટ (૨૪) કક્કસૂરિ ગુનવન્ત ગનીજે;
લોચનશર પટ્ટ (૨૫) દેવગુપ્તસૂરિ સુખદાયક,
(૨૬) સિદ્ધસૂરિ ષટવિંશ પટ્ટ મુનિજન ગનનાયક. વસુ૦ ૮
(૨૭) શ્રીરત્નપ્રભસૂરિસુ ત્રિનવ પટ્ટ પૂજિત જાનિય,
(૨૮) યક્ષદેવસૂરિસુ અષ્ટવિંશતિ પટ્ટ માંનીય;
ઉનત્રિંશ પટ્ટ (૨૯) કક્કસૂરિ ગુન ગંભીરહુ,
(૩૦) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ ગુનનભ અત(તિ) ધીરહુ. વસુ૦ ૯
શિવલોચનશશિ પટ્ટ (૩૧) સિદ્ધસૂરિ સુખકારિય,
(૩૨) શ્રીરત્નપ્રભસૂરિ સકલ ભવિજન ભવ હારિય;
દ્વાત્રિંશત પટ્ટ પૂજ્ય પ્રખર પંડિત અવધારિય,
(૩૩) યક્ષદેવસૂરિસુ દેવગુન પટ્ટ વિચારિય વસુ૦ ૧૦
(૩૪) કક્કસૂરિ ચવતીસ પટ્ટ મેઅત પધારિય,
જિનખંધન પુન ત્રિપત સેઠ સોમકકી ટારિય;
દેવી દર્શન પ્રતખ છંડ ભંડાર સુડારિય,
નામ ઉભૈ દ્વાવિંશ, અપર ગણશાખા નિકારિય. વસુ૦ ૧૧
(૩૫) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ ગુનશેખર જાંનીય,
(૩૬) સિદ્ધસૂરિ ગુનભૂરિ રામરસ પટ્ટ વખાનિય;
શિવલોચનમુનિ પટ્ટ (૩૭) કક્કસૂરિ ચિત્ત આનિય,
(૩૮) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ, પાવકસિદ્ધિ માંનિય વસુ૦ ૧૨
ગુનનિધિ ગુનનિધિ પટ્ટ (૩૯) સિદ્ધસૂરિ સુભ જાંનહું,
(૪૦) કક્કસૂરિ તપ ભૂરિ પટ્ટ વિધિસુખખં વખાનહુ;
(૪૧) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ, વારધિશશિ માનહુ,

વીણા વાદ્ય પ્રવીન હીનક્રિય કઙ્કુક પ્રમાનહુ વસું૦ ૧૩
સકલ સઘ મિલ (૪૨) સિદ્ધસૂરિ મુનિનાયક થપ્પે,
વારિધિ લોચન પટ્ટ અખિલ તપ તેજ અમ્મપ્પે,
પટ્ટ વરણગુન (૪૩) કક્કસૂરિ શ્રાવક અઘહારક,
નિજ મુખ પંચ પ્રમાણ ગ્રન્થ રચ જ્ઞાન પ્રસારક વસું૦ ૧૪
વેદવેદ પટ્ટ (૪૪) દેવગુપ્તસૂરિ દુઃખહર્તા,
સ્વોપજ્ઞા ટીકા સુગ્રન્થ નવપદ પર કર્તા,
વારિધિબાંણ સુપટ્ટ (૪૫) સિદ્ધસૂરિ સિદ્ધિધર્તા,
સાગરરસ પટ્ટ (૪૬) કક્કસૂરિ સુદમંગલ ભર્તા વસું૦ ૧૫
હરિભુજમુનિ પટ્ટ (૪૭) દેવગુપ્તસૂરિ ગુરુ જ્ઞાનિય,
વરણસિદ્ધિ પટ્ટ (૪૮) સિદ્ધસૂરિ બહુ બુદ્ધિ નિધાનિય,
નિરધિનિધિ પટ્ટ (૪૯) કક્કસૂરિ જાનિય ગુનખાનિય,
તાસ ચરણ ચિત લાય, નામ નિત સ્વમુખ વખાનિય. વસું૦૧૬
(૫૦) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ પચાસત લિન્નો,
તવ ભૈંસા નિજ ભક્ત સસ લખ ધન વ્યય કિન્નો,
તાત કોટિન કોટ દ્રવ્ય તાકો ગુરુ દિન્નો,
સરશશિ પટ્ટારૂઢ (૫૧) સિદ્ધસૂરિ પુન ચિન્નો. વસું૦ ૧૭
(૫૨) કક્કસૂરિ બાવન્ન પટ્ટ પૂજિત જબ ધારે,
નૃપવચ હેમાચાર્ય, શિષ્ય નિદંચી નિકારે,
(૫૩) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ તેપન્ન વિરાજે,
લક્ષ દ્રમ્મ નિજ ત્યાગ સાધુ સાજન સવ સાજે. વસું૦ ૧૮
બાંણવેદ પટ્ટ (૫૪) સિદ્ધસૂરિ, પૂન્નગુન પૂજહુ,
બાણબાણ પટ્ટ કક્કસૂરિ કીરતકી કુંજહું,
જિન ક્રિય કોટ મરોટ પ્રગટ અત્યંત સુસોભિત,
(૫૬) દેવગુપ્તસૂરિસુ પવિરસ પટ્ટ અલોભિત વસું૦ ૧૯
સાયકમુનિ પટ્ટ (૫૭) સિદ્ધસૂરિ શરનાગત ત્રાતા,
(૫૮) કક્કસૂરિ શરસિદ્ધિ પટ્ટ ગુનજ્ઞાન વિધાતા,
(૫૯) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ ઈષુનિધિ સિદ્ધિદાતા,
રસનભ પટ્ટારૂઢ (૬૦) સિદ્ધસૂરિ જગખ્યાતા. વસું૦ ૨૦

ઋતુવિધુ પટ્ટારૂઢ (૬૧) કક્કસૂરિ જિનમંડન,
(૬૨) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ રસ ભુજ અઘખંડન;
રાગરાંમ પટ્ટ (૬૩) સિદ્ધસૂરિ પૂરન ગુનવન્તહું,
શાસ્ત્રવેદ પટ (૬૪) કક્કસૂરિ જપ તપ જસમન્તહું. વસુ૦ ૨૧

(૬૫) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ રસશર શુભ ધારિઉ,
તીર્થાટન કર દેશ લાટિ ભકતનકો તારિઉ;
દર્શનદર્શન પટ્ટ (૬૬) સિદ્ધસૂરિ જબ લિન્ના,
આદિનાથકો પૂજ્ય પ્રતિષ્ઠાપન જિન કિન્ના. વસુ૦ ૨૨

રસઋષિ પટ્ટારૂઢ (૬૭) કક્કસૂરિ તપ ધારિય,
તિન કિય ગચ્છપ્રબંધ સકલ સાધુન સુખકારિય;
(૬૮) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ ષટવસુ બુદ્ધિવારિધિ,
(૬૯) સિદ્ધસૂરિ મુનિરાજ પટ્ટ વડભાગ રાગનિધિ. વસુ૦ ૨૩

મુનિનભ પટ્ટારૂઢ (૭૦) કક્કસૂરિ બુદ્ધિસાગર,
ઈતિ વિનાશન કરન શરન ભય હરન ચ નામર;
(૭૧) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ ઋષિરસા સુજાનિય,
સ્વરલોચન પટ્ટ (૭૨) સિદ્ધસૂરિ દુઃખ મોચન માંનીય. વસુ૦ ૨૪

દ્વીપદેવ પટ્ટ (૭૩) કક્કસૂરિ જપ તપ ધારિય,
(૭૪) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ ઋષિવેદ વિચારિય;
તાલુત્રિલોચનવદન (૭૫) સિદ્ધસૂરિ પટ માંનહુ,
(૭૬) કક્કસૂરિ ગુનભૂરિ પટ્ટ મુનિરસ પહિચાનહુ. વસુ૦ ૨૫

(૭૭) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ પુનિ મુનિમુનિ મન્નિય,
ઋષિવસુ પટ્ટારૂઢ (૭૮) સિદ્ધસૂરિ ચિત અન્નિય;
તરુનિધિ પટ્ટપ્રવિષ્ટ (૭૯) કક્કસુરિ ચિત લાવહુ,
દિગ્ગજનભ પટ્ટ (૮૦) દેવગુપ્તસૂરિ ગુન ગાવહુ. વસુ૦ ૨૬

સિદ્ધિઅવનિ પટ્ટ (૮૧) સિદ્ધસૂરિ સંતનકુલભૂષન,
ભૂધરભૂજ પટ્ટ (૮૨) કક્કસૂરિ પૂરનતપપૂષન;
વિધિલોચનગુન (૮૩) દેવગુપ્તસૂરિ પટમંડન,
પાવન પૂજ્ય પ્રતાપ, ભવિજન ભયખંડન.

વસુદેવ (૮૪) સંખ્ય જિણુ પટ્ટ, અવરાજત શુભ જિનધર્મધર,
અગ્નિચયાય ચરણુ સેવન નિરત, સિદ્ધસૂરિ શ્રી પૂજ્યવર. ૨૭

દોહા—સોરઠા

સિદ્ધસૂરિ શ્રી પૂજ્યવર, કોમલ ગચ્છાધીશ,
વિરચી યહ પટ્ટાવલી, જાસુ વચનધર શીસ. ૧

જો નર યા પટ્ટાવલી, પઢહ સુનહિ ચિત ધાર,
સો પાવત સંસારમેં, શીઘ્ર પદારથ ચાર ૨

ગનિયત બહુ ગ્રંથ મહીં, વક્ર ગતીતેં અંકુ,
યામે તો ઋજુ રીતતેં, ગુનિગન ગનો નિશંક ૩

ચૈત્ર શુકલ તૃતીયાસ દિન, ચંદનદરસવ્યોમ (૧૯૬૦)
લિખી યહ પટ્ટાવલી, વત્સર વાસર સોમ ૪

॥ ઈતિ સંપૂર્ણ. ॥

મુનિરાજ શ્રી દર્શનવિજયજીવિરચિત

કલ્પસૂત્રવર્ણિત સ્થવિરાવલી

(રાગ-ગઝલ: નન્દ કે લાલા હો મતવાલા)

શ્રી મહાવીરકી પાટપરંપરા, સૂરિ મુનિકો નમો નમો;
નિર્ગ્રન્થ કોટિક ચંદ્ર વનોકસ, તપસ્વી મુનિકો નમો નમો. (ટેક)

પાંચવે ગણધર સ્વામી સુધર્મા ૧, કેવલી જમ્બૂકો ૨ નમો નમો;
પ્રભવ ૩ શય્યંભવ ૪ શ્રી યશોભદ્રો ૫, સંભૂતિસૂરિકો ૬.
નમો નમો. શ્રી૦ ૧

સ્થૂલભદ્રજી ૭ સુહસ્તિસૂરિ ૮, સુસ્થિતસૂરિકો ૯ નમો નમો;
ઇન્દ્રદિન્ન ૧૦ દિન્ન ૧૧ સિંહગિરિજી ૧૨, વજ્રસ્વામીકો ૧૩
નમો નમો. શ્રી૦ ૨

વજ્રસેન ગુરુ ૧૪ પુષ્યગિરિજી ૧૫, ફલ્ગુમિત્રકો ૧૬ નમો નમો;
ધનગિરિ ૧૭ શિવભૂતિ ૧૮ ભદ્ર ૧૯ નક્ષત્ર ૨૦, રક્ષસૂરિકો ૨૧
નમો નમો. શ્રી૦ ૩

નાગ ૨૨ જેહિલ ૨૩ શ્રી વિષ્ણુ ૨૪ કાલક ૨૫, શ્રી સંપલિતકો ૨૬
નમો નમો;
વૃદ્ધ સૂરિ ૨૭ સંઘપાલિત ૨૮ હસ્તિ ૨૯, ધર્મસૂરિકો ૩૦
નમો નમો. શ્રી૦ ૪

હસ્તિ ૩૧ શ્રીધર્મ ૩૨ શ્રીસિંહ ૩૩ શ્રીધર્મ ૩૪, જમ્બૂ ૩૫ નંદિતકો ૩૬
નમો નમો;
દેશી ગણિજી ૩૭ સ્થિરગુપ્તસૂરિ ૩૮, કુમારગુપ્તકો ૩૯
નમો નમો. શ્રી૦ ૫

શ્રી દેવર્ધિક્ષમાશ્રમણજી ૪૦, પૂર્વવેદીકો નમો નમો;
ચારિત્ર **દર્શન** જ્ઞાનકે સ્વામી, ન્યાયી મુનિકો નમો નમો. શ્રી૦ ૬

મુનિરાજ શ્રી દર્શનવિજયજીવિરચિત

ગુરુ–વંદન

(રાગ–શ્રી સિદ્ધગિરિકો વદન)

મહાવીરકે પાટકો વદન હો, પટધારી મુનિકો વદન હો (ટેક)
પંચમ ગણધર સુધર્મ ગણી, શ્રી જમ્બૂસ્વામી પ્રભવ મુણિ,
શ્રી શય્યંભવ યશોભદ્ર ગણી, સભૂતિ ગણિ સ્થૂલભદ્ર મુણિ મ૦ ૧
સુહસ્તિસૂરિ સુસ્થિતસૂરિ, શ્રી ઇન્દ્રદિન્ન ગણિ દિન્નસૂરિ,
શ્રી સિંહસૂરિ શ્રી વજ્રસૂરિ, શ્રી વજ્રસેન ગણિ ચંદ્રસૂરિ મ૦ ૨
સામન્તભદ્ર બડે દેવસૂરિ, પ્રદ્યોતન શ્રી માનદેવસૂરિ,
શ્રી માનતુંગ ગુરુ વીરસૂરિ, જયદેવ વ દેવાનન્દસૂરિ મ૦ ૩
વિક્રમ નરસિંહ સમુદ્રસૂરિ, શ્રી માનદેવ વિબુદ્ધસૂરિ,
જયાનન્દ રવિ જશદેવસૂરિ, પ્રદ્યુમ્ન માન વિમલેન્દુસૂરિ મ૦ ૪
બડ ગચ્છમે શ્રી ઉદ્યોતસૂરિ, સર્વદેવ દેવ સર્વદેવસૂરિ,
યશોભદ્રસૂરિ મુનિચન્દ્રસૂરિ, શ્રી અજિતદેવ શ્રી સિંહસૂરિ મ૦ ૫
શ્રી સોમપ્રભ મણિચન્દ્રસૂરિ, તપગચ્છમે શ્રી જગચંદ્રસૂરિ,
દેવેન્દ્રસુરિ ધર્મઘોષસૂરિ, શ્રી સોમપ્રભ સોમતિલકસૂરિ. મ૦ ૬
શ્રી દેવસુન્દર સોમસુન્દરજી, મુનિસુદરજી રત્નશેખરજી,
લક્ષ્મીસાગર સુમતિ ગણિજી, શ્રી હેમવિમલસૂરિ મુણિજી મ૦ ૭
આનન્દવિમલ વિજયદાના, શ્રી હીરસૂરિ જગગુરુ માના,
શ્રી સેન–દેવ–સિંહ–સૂરિ જાના, શ્રી સત્યવિજય ગણિ મુનિરાના મ૦ ૮
કર્પૂર–ક્ષમા–જિન–વિજય ગણી, શ્રી ઉત્તમ–પદ્મ–વિજયજી ગણી,
શ્રી રૂપ કીર્તિ કસ્તૂર ગણિ, ગુરુ દાદા શ્રી મણિવિજય ગણી મ૦ ૯
શ્રી બુદ્ધિવિજય શ્રી મુક્તિ ગણિ, શ્રી વિજયકમલ સૂરીશમણી,
શ્રી વિનયવિજયજી સ્થવિર ગુણી, ચારિત્રવિજયજી પૂજ્ય મુનિ મ૦ ૧૦
ભારતમે આજ મુનિ વિચરે, શત આઠ સદા પ્રતિબોધ કરે,
શ્રી દર્શન જ્ઞાન વ ન્યાય ધરે, મબ જીવકે શ્રી કલ્યાણ કરે મ૦ ૧૧

પટ્ટાવલી સમુચ્ચય

ભા. ૨

પૂરવણી

પુરવણી

પૃષ્ઠ ૩-કડી ૧૯ ચાર મગળ

मगलं भगवान् वीरो, मगल गौतमप्रभु ।
मंगल स्थूलभद्राद्या, जैनधर्मोऽस्तु मंगलम् ॥१॥

આમા ત્રીજા મગળ તરીકે આ સ્થૂલિભદ્રસૂરિનું નામ છે

પૃષ્ઠ ૪, કડી ૧ (ચરણ પહેલુ) આ૦ શ્રીભદ્રબાહુસ્વામીના ૪ શિષ્યો—
૧ સ્થવિર ગોદાસ, ૨ સ્થવિર અગ્નિદત્ત, ૩ સ્થવિર યજ્ઞદત્ત, ૪ સ્થવિર સોમદત્ત (કલ્પસૂત્ર-સ્થવિરાવલી)

(ચરણ બીજુ) આ૦ શ્રીસભૂતિવિજયસૂરિના ૧૨ શિષ્યો—
આ૦ નદનભદ્ર, આ૦ ઉપનદનભદ્ર, આ૦ તિષ્યભદ્ર, આ૦ યશોભદ્ર, આ૦ સ્વપ્નભદ્ર, આ૦ મણિભદ્ર, આ૦ પૂર્ણભદ્ર, આ૦ સ્થૂલભદ્ર, આ૦ ઋજુમતિ, આ૦ જબૂ, આ૦ દીર્ઘભદ્ર અને આ૦ પાડુભદ્ર

(ચરણ ત્રીજુ) આ૦ શ્રીસભૂતિવિજયની ૭ શિષ્યાઓ—
યક્ષા, યક્ષદિન્ના, ભૂતા, ભૂતદિન્ના, સેણા, વેણા, રેણા આ સાતે આ૦ સ્થૂલિભદ્રની બહેનો હતી, વિદુષી હતી અને આ૦ સભૂતિવિજયજીની શિષ્યાઓ બની હતી (કલ્પસૂત્ર-સ્થવિરાવલી)

પૃષ્ઠ ૪, કડી ૫ આર્યમહાગિરિજીના શિષ્યો—
સ્થવિર ઉત્તર, સ્થવિર બલિસહ, સ્થવિર ધનાઢ્ય, સ્થવિર શ્રી આઢ્ય, સ્થવિર કૌડિન્ય, સ્થવિર નાગ, સ્થવિર નાગમિત્ર, સ્થવિર ષડુલૂક રોહગુપ્ત ત્રૈરાશિક (કલ્પસૂત્ર-સ્થવિરાવલી)

પૃષ્ઠ ૪, કડી ૬. આર્યમહાગિરિજીની વાચક પરપરા—
આર્યમહાગિરિ, આર્ય બહુલ-બલિસ્સહ, આર્ય આર્ય સ્વાતિ, શ્યામાર્ય, આર્ય જીતધર, શાંડિલ્ય (સ્કદિલ), આર્ય સમુદ્ર, આર્ય મગુ, આર્ય ધર્મ, આર્ય ભદ્રગુપ્ત, આર્ય વજ્રસ્વામી (નદીસૂત્ર-સ્થવિરાવલી)

પૃષ્ઠ ૪, કડી ૧૧ આ૦ સંડિલસૂરિ—
આ આચાર્યના સડિલ, પાંડિલ્ય, ખદિલ, સ્કદિલ એમ વિવિધ નામો મળે છે નંદીસૂત્ર પટ્ટાવલીમા આ નામના બે આચાર્યો બતાવ્યા છે
૧ આ૦ સંડિલ્લ-જેઓ વિદ્યાધર વશના બારમા વાચક છે અને યુગપ્રધાનોમાના ૧૩ મા યુગપ્રધાન છે તેઓ વીર સં૦ ૩૭૬ થી ૪૧૪ સુધી યુગપ્રધાનપદે હતા

૨ આ૦ ખંદિલ—જેઓ વિદ્યાધર વંશના ૧૯ મા વાચક છે, તેઓ વી૦ સં૦ ૮૫૦ પહેલાં વિદ્યમાન હતા. તેમણે ઉત્તરાપથના મુનિઓનું સમ્મેલન મેળવી માથુરીવાચના કરી હતી. (પ્રભાવકચરિત્ર, હિમવંતસ્થ૦)

પૃષ્ઠ ૫, કડી ૧૨. આર્ય ફલ્ગુમિત્રસૂરિ પરંપરા—

૧ ગણધર સુધર્માસ્વામી, ૨ કેવળી શ્રીજંબુસ્વામી, ૩ આ૦ પ્રભવસ્વામી, ૪. આ૦ શય્યંભવસૂરિ, ૫ આ૦ **યશોભદ્રસૂરિ**, ૬ આ૦ સંભૂતિવિજય, ૭ આ૦ સ્થૂલિભદ્રસ્વામી, ૮ આ૦ સુહસ્તિસૂરિ, ૯ આ૦ સુસ્થિતસૂરિ, ૧૦ આ૦ ઇંદ્રદિન્નસૂરિ, ૧૧ આ૦ દિન્નસૂરિ, ૧૨ આ૦ સિંહગિરિજી, ૧૩ આર્ય **વજ્રસ્વામી**, ૧૪ આ૦ રથ, ૧૫ આ૦ પુષ્પગિરિજી, ૧૬ આ૦ ફલ્ગુમિત્રજી, ૧૭ આ૦ ધનગિરિ, ૧૮ આ૦ શિવભૂતિ, ૧૯ આ૦ ભદ્ર, ૨૦ આ૦ નક્ષત્ર, ૨૧ આ૦ રક્ષ, ૨૨ આ૦ **નાગસૂરિ**, ૨૩ આ૦ જેહિલ, ૨૪ આ૦ વિષ્ણુ, ૨૫ આ૦ કાલક, ૨૬ આ૦ સંપલિત, ૨૭ આ૦ વૃદ્ધ, ૨૮ આ૦ સંઘપાલિત, ૨૯ આ૦ હસ્તિ, ૩૦ આ૦ ધર્મ (શ્રાવકગોત્રી), ૩૧ આ૦ સિંહ, ૩૨ આ૦ ધર્મ, ૩૩ આ૦ જંબૂ, ૩૪ આ૦ નંદિત, ૩૫ દેશિગણી ક્ષમાશ્રમણ, ૩૬ સ્થિરગુપ્ત ક્ષમાશ્રમણ, ૩૭ સ્થ૦ કુમારધર્મ્મ, ૩૮ **દેવર્ધિગણિ** ક્ષમાશ્રમણ. (કલ્પસૂત્ર સ્થ૦)

પૃષ્ઠ ૫, કડી ૧૩: આ૦ સુહસ્તિસૂરિના ૧૨ શિષ્યો, ૬ ગણો, ૨૪ શાખાઓ, અને ૨૭ કુલો—

૧. આ૦ રોહણ. તેનાથી ઉદ્દેહ ગણ નીકળ્યો. ૪ શાખાઓ—ઉદુંબરિજ્જિયા, માસપૂરિયા, મઇપત્તિયા, પુણ્ણપત્તિયા. ૬ કુલો—નાગભૂય, સોમભૂઇય, ઉલ્લગચ્છ, હત્થલિજ્જ, નંદિજ્જ, અને પરિહાસય.

ઉદ્દેહગણ અને નાગભૂત કુલનો કનિષ્ક સં૦ ૭ નો શિલાલેખ મળે છે.

૨. આ૦ જસભદ્ર. તેનાથી ઉડુવાડિયગણ નીકળ્યો. ૪ શાખાઓ—ચંપિજ્જિયા, ભદ્દિજ્જિયા, કાકન્દિયા, અને મેહલિજ્જિયા. ૩ કુલો—ભદ્રજસિય, ભદ્રગુત્તિય, અને જસભદ્દ.

૩. આ૦ મેહગણી. સંભવ છે કે, આ૦ ધનસુંદર આ૦ ગુણસુંદર અને આ૦ ગુણાકર તે આ આચાર્યના જ બીજાં નામો હોય.

૪. આ૦ કામિડ્ઢિ. તેનાથી વેસવાડિયગણ નીકળ્યો. ૪ શાખાઓ—સાવત્થિયા, રજ્જપાલિયા, અંતરિજ્જિયા અને ખેમિલજ્જિયા. ૪ કુલો—ગણિય, મેહિય, કામડ્ઢિય, અને ઈન્દપુરગ.

૫–૬. આ૦ સુટ્ઠિય, આ૦ સુપ્પડિબુદ્ધ. તેઓથી કોડિયગણ નીકળ્યો.

૪ શાખાઓ-ઉચ્ચાનાગરી, વિજ્જાહરી, વઈરી, અને મજ્ઝિમિલ્લા. ૪ કુલો—બંભલિજ્જ, વત્થલિજ્જ, વાણિજ્જ, અને પણ્હવાહણ

૭ આ૦ ગંકિખય

૮ આ રોહગુત્ત

૯ આ૦ ઇસિગુત્ત તેનાથી માણવગણ નીકળ્યો ૪ શાખાઓ—કાસવજ્જિયા, ગોયમજ્જિયા, વાસિટ્ઠિયા, અને સોરટ્ઠિયા ૩ કુલો—ઇસિગુત્તિ, ઇસિદત્તિ, અને અભિજયન્ત

૧૦ આ૦ સિરિગુત્ત તેનાથી ચારણગણ નીકળ્યો ૪ શાખાઓ—હારિયમાલાગારી, સંકાસીઆ, ગવેધુયા, અને વજ્જનાગરી ૭ કુલો—વત્થલિજ્જ, પીઈધમ્મિય, હાલિજ્જ, પુસમિત્તિજ્જ, માલિજ્જ, અજ્જવેડય, અને કણ્હસહ

૧૧ આ૦ બંભગણી

૧૨. આ૦ સોમગણી

આ સિવાય આ૦ ભદ્રબાહુના શિષ્ય આ૦ ગોદાસથી ગોદાસગણ નીકળ્યો ૪ શાખા—તામલિત્તિયા, કોડીવરિસિયા, પંડુવદ્ધણિયા અને દાસીખબ્બડિયા તથા આ૦ મહાગિરિના શિષ્ય આ૦ ઉત્તર અને આ૦ બલિસ્સહથી ઉત્તર બલિસ્સહ ગણ નીકળ્યો ૪ શાખાઓ—કોસમ્બિયા, સોઇવિત્તિયા, કોડંબાણી અને ચંદાનાગરી

આ બન્ને ગણોનાં જુદાં કુલો નથી

આ રીતે ૮ ગણ, ૩૨ શાખાઓ અને ૨૭ કુલો જાણવા (કલ્પસૂત્ર—સ્થવિરાવલી)

પૃષ્ઠ ૬, કડી ૧૦ મુનિવિહાર

મૌર્ય સમ્રાટ્ સંપ્રતિએ પોતાના રાજ્યનો વિસ્તાર આંધ્ર અને દ્રાવિડ સુધી વધાર્યો હતો અને અનાર્ય દેશ સુદ્ધામાં જૈનધર્મનો પ્રચાર કરાવ્યો હતો આ૦ સુહસ્તિસૂરિના શ્રમણો ૬ ગણો, ૨૪ શાખાઓ અને ૨૭ કુલોમાં વહેંચાઈ ગયા હતા એટલે જૂના જૈન વસ્તીવાળા દેશો અને નવા જૈન વસ્તીવાળા દેશોમાં શ્રમણોએ પોતાનો ધર્મપ્રચાર સતત રીતે ચાલુ રાખ્યો હતો આ૦ ઋષિગુપ્તનો પરિવાર સોરઠમાં વિચરતો હતો

"વીરવંશાવલી"માં લખ્યું છે કે—પુન સંપ્રતિએ ઉત્તરદિસ મરૂધરિ ઘધાણીનગરિ શ્રીપદ્મપ્રભસ્વામીનો પ્રાસાદબિંબ નિપજાવ્યો. વીજાગિરિ પાસનો પ્રાસાદ નિપજાવ્યો. અહ્વાણીનગરિ શ્રીહમીરગઢિ શ્રીપાસ-

પ્રાસાદ બિંબ નિપજાવ્યો. ઇશારગિરિ શિખરે શ્રીનેમિબિંબ સ્થાપ્યો, તે દક્ષિણ દિસેં જાણવો. પૂર્વ દિસિ રોહિણગિરેં શ્રીસુપાસનો પ્રાસાદબિંબ નિપજાવ્યો. પછિમેં દેવપત્તનેં પુનઃ ઇડરગઢેં શ્રીશાંતિનાથનો પ્રાસાદબિંબ નિપજાવ્યો.

"બૃહત્કલ્પસૂત્ર" ઉ૦ ૧, સૂ૦ ૫૦ નિર્યુક્તિ ગાથા ૩૨૭૫ થી ૩૨૮૯ માં લખ્યું છે કે—સમ્રાટ્ સંપ્રતિએ પોતાના રાજ્યમાં ગરીબો માટે દાન-શાળાઓ સ્થાપી, રથયાત્રાઓમાં પોતે જતો હતો. તેના સામંત રાજાઓ પણ પોતપોતાના રાજ્યમાં રથયાત્રામાં જતા હતા. સમ્રાટ્ સંપ્રતિએ સીમાડાના રાજાઓને બોલાવી સમ્યકત્વધારી બનાવી તેના દેશમાં મોકલ્યા. વેશધારીઓને મોકલી મુનિમાર્ગ ખોલાવ્યો અને પછી સાચા સાધુ મોકલી ત્યાં જૈનધર્મનો પ્રચાર કરાવ્યો.

પૃષ્ઠ ૬, ઢાળ ૩, કડી ૧ અને પૃષ્ઠ ૨૭, ઢાળ ૧૪મી પૂરી : આ૦ કાલિકસૂરિ.

શ્રીકાલિકાચાર્ય અપરનામ શ્યામાચાર્ય ચાર થયા છે.

૧ વીર સં. ૩૨૦ થી ૩૩૫ માં થયા, જે આ૦ સ્વાતિસૂરિના શિષ્ય હતા. તેમણે ઇંદ્રને પ્રતિબોધ કર્યો અને પ્રજ્ઞાપનાસૂત્રની રચના કરી.

૨. વીર સં. ૪૫૩માં જે થયા, જેમણે અવિનયી શિષ્યોનો ત્યાગ કરી તેમને સન્માર્ગે સ્થાપ્યા. નિમિત્તશાસ્ત્રના બળે ઇરાનના શાહીઓને પ્રતિબોધી જૈનધર્મી બનાવ્યા. સતી સાધ્વી આર્યા સરસ્વતીના શિયલની રક્ષા માટે વ્યભિચારી ગર્દભિલ્લ રાજાનો ઉચ્છેદ કરાવ્યો. ઇંદ્રને પ્રતિબોધ કર્યો અને ભા૦ શુ૦ ૪ ને દિવસે સંવત્સરી પર્વ સ્થાપ્યું.

૩. વીર સં. ૭૨૦ માં થયા, જે આ૦ વિષ્ણુસૂરિના શિષ્ય હતા.

૪. વીર સં. ૯૮૦ થી ૯૯૩ માં થયા, જે આ૦ ભૂતદિન્નગણિના શિષ્ય હતા. આ૦ દેવર્ધિગણીના સમકાલીન હતા. માથુરી વાચનાના ધારક હતા. તેમણે વલભીની આગમ વાચનામાં પૂરી સહાય કરી. વડનગરમાં શ્રીસંઘ સમક્ષ કલ્પસૂત્ર વાંચી સંવત્સરીને દિવસે કલ્પસૂત્ર વાંચવાની મર્યાદા સ્થાપી અને વલભીવંશના રાજા ધરસેનનો શોક દૂર કરાવ્યો.

આ પ્રમાણે ચાર કાલિકાચાર્યો થયા છે. શ્રી કાલિકાચાર્ય કથાઓમાં આ ચારે આચાર્ય દેવોનું મિશ્રત ચરિત્ર મળે છે.

(પટ્ટાવલી સમુચ્ચય ભા૦ ૧, પૃષ્ટ ૧૯૮ ÷)

અધ્યાપક ડોલરરાય રંગીલદાસ માંકડ "પશ્ચિમી ક્ષત્રપો" માં લખે છે કે—એમના સંબંધમા એક બીજી વાત નોધવા જેવી છે કાલકાચાર્ય ગર્દભિલ્લ ઉપર પોતાનું અંગત વેર વાળવાને પરદેશીઓને હિન્દમાં લાવ્યા એવો દોષ એમના પર મૂકી શકાય, પણ મળે છે તે પુરાવા ઉપરથી એમ લાગે છે કે કાલકાચાર્યે પોતાના પ્રભાવથી આ પરદેશીઓને હિન્દી અને આર્ય બનાવી દીધા હતા, તે એટલે સુધી કે શરૂઆતના ક્ષત્રપો તો સ્પષ્ટપણે જૈનધર્મના અનુયાયીઓ થયા હોય એમ લાગે છે આ વાત નીચેના મુદ્દાઓથી સ્પષ્ટ છે (૧) ઉપવદાતનો લેખ બતાવે છે કે એ જૈનધર્મ માનતો (૨) દામર્ઝદશ્રી કે રુદ્રસિંહ વખતનો એક ત્રુટક શિલાલેખ મળ્યો છે તેના અમુક વચનો "કેવળજ્ઞાન મપ્રાપ્તિ" વગેરેના પરથી મુનિશ્રી વિજયેન્દ્રસૂરિએ બતાવ્યુ છે કે, આ ક્ષત્રપોએ જૈનધર્મ અપનાવ્યો હતો (૩) જૈન ગ્રન્થોમાં આ શકોને જૈન જ ગણવામાં આવ્યા છે દા૦ ત૦ કાલકકથામા આ શકોને "જૈનધર્મપ્રભાવકા" કહ્યા છે આવી રીતે આ ક્ષત્રપોએ અહીં આવીને જૈનધર્મનો સ્વીકાર કર્યો હતો તે કાલકાચાર્યની અસરને લીધે જ હતું તે દેખીતુ છે અને કાલકાચાર્યે પાડેલા આ આર્ય હિન્દી સંસ્કારો ચષ્ટનના વંશમાં ખૂબ ફાલ્યાફૂલ્યા લાગે છે કેમકે એનો પૌત્ર રુદ્રદામા તો શુદ્ધ આર્ય કેળવણી પામ્યો હતો અને ખરેખરો આર્ય હિન્દી હતો મૂળે વિદેશી એવા આ શકો હિન્દમાં આવીને હિન્દી બની ગયા પોતાના નામોમાં પણ સંસ્કૃત શબ્દો (જય, રુદ્ર) વાપરવા મંડયા પોતાના લેખોમાં સંસ્કૃત ભાષા વાપરવા મંડયા અને પોતાની આખી સંસ્કૃતિને હિન્દી બનાવવા મંડયા એ બધુ કાલકાચાર્યે આ વિદેશીને પણ શુદ્ધ સંસ્કૃતિ આપવાની અખત્યાર કરેલી નીતિનો વિજય બતાવે છે ('ઇતિહાસ સમ્મેલન નિબંધસંગ્રહ' પૃષ્ઠ ૬૫)

પૃષ્ઠ ૭, કડી ૫ નમોઽર્હતની સમજુતિ·

નમોર્હત્ સિદ્ધાચાર્ય૦ આનો સમ્પૂર્ણ પાઠ નીચે પ્રમાણે છે

नमोऽर्हत्सिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुभ्य ।

પ્રાકૃત નવકાર મંત્રનાં પાંચ પદોનું આ સંક્ષિપ્ત રૂપાંતર છે

પૃષ્ઠ ૭, કડી ૧૫ યસ્મિન્ હર૦ આ સંપૂર્ણ શ્લોક નીચે પ્રમાણે છે

यस्मिन् हरप्रभृतयोऽपि हतप्रभावा,
सोऽपि त्वया रतिपति क्षपित क्षणेन ।

પૃષ્ઠ ૨૩, કડી ૪, અને પૃષ્ઠ ૨૪, કડી ૩ : તાળાં ૪૮, પદ્યો ૪૮ :

આ૦ માનતુંગસૂરિએ ધારાનગરીમાં ભોજ રાજાની જેલમાં 'ભક્તામર સ્તોત્ર'નાં ૪૪ પદ્યો બનાવી ૪૪ તાળાં તોડ્યાં હતાં. એટલે ભક્તામર સ્તોત્ર વસ્તુતઃ ૪૪ શ્લોકવાળું છે. તેની પ્રાચીન ટીકા તથા પ્રબંધચિંતામણિ વગેરેમાં તેનાં ૪૪ પદ્યો બતાવ્યાં છે.

કલ્યાણમંદિર સ્તોત્રની સરખામણીમાં પણ તેનાં ૪૪ શ્લોકો જ વ્યાજબી છે પરંતુ દિગમ્બર આચાર્યે ચાર પ્રાતિહાર્ય વિભૂતિનાં ચાર નવાં પદ્યો બનાવી તેમાં દાખલ કર્યાં છે. તેમજ બીજા એક દિગમ્બર આચાર્યે એ જ ચાર પ્રાતિહાર્યનાં બીજાં જ ચાર નવાં પદ્યો બનાવી તેમાં દાખલ કર્યાં છે. આ રીતે દિગમ્બર સમાજમાં ભક્તામર સ્તોત્રનાં ૪૮, અને ૫૨ પદ્યો મનાય છે. પરંતુ આ આઠે પદ્યો પોતાની કૃત્રિમતાને જાહેર કરે એવી કોટિનાં છે. તે ૪૪ પદ્યોની શૈલીનાં નથી, એમ વાંચનાર સહેજે સમજી શકે તેમ છે. કવિ બહાદૂર દીપવિજયજીએ આ રાસમાં એ માન્યતાના આધારે ભક્તામરનાં ૪૮ પદ્યો બતાવ્યાં છે. પણ ખરી રીતે ભક્તામર સ્તોત્રમાં ૪૪ પદ્યો જ છે. (વિશેષ માટે જુઓ, 'જૈન સત્યપ્રકાશ' ક્રમાંક ૮૫, પૃ૦ ૨૫).

પૃષ્ઠ ૨૪, કડી ૭ : દિગમ્બરના બે મતો :

વિ૦ સં૦ ૧૬૯માં દિગમ્બર મત નીકળ્યો, જે આજીવક, ત્રૈરાશિક, અબદ્ધિક અને બોટિક મતના એકમ રૂપે છે. આ૦ અર્હદ્બલિએ આ મતને સિંહ સંઘ, નંદિ સંઘ, સેન સંઘ અને દેવ સંઘ, એમ ૪ વિભાગમાં વ્યવસ્થિત કર્યો હતો. ત્યાર પછી દિગમ્બર સંપ્રદાયમાંથી મૂળ સંઘ, દ્રાવિડ સંઘ, યાપનીય સંઘ, કાષ્ઠા સંઘ, માથુર સંઘ, તારણ પંથ, ભટ્ટારક, તેરહ પંથ, ગુમાન પંથ અને સમૈયા પંથ એમ વિવિધ પંથો નીકલ્યા છે. આજે દિગમ્બરોમાં ૧ વીશપંથી અને ૨ તેરહપંથી એમ બે મુખ્ય મતો છે. વીશપંથી જૈનો શ્રાવકોના સિંદૂરપ્રકરણોક્ત ૨૦ કર્તવ્યોને માને છે. તેઓ પ્રાચીન દિગમ્બર જૈનો છે. તેરહપંથી તેમાંના ૧૩ કર્તવ્યોને માને છે. તેઓ વિ૦ સં૦ ૧૬૮૦ માં નીકળ્યા. ('શ્વેતામ્બર-દિગમ્બર સમન્વય' ભાગ ૩ જો.)

પૃષ્ઠ ૨૮, કડી ૩ : આ૦ શ્રીજિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ :

આ કડીમાં નવું ચરણ વધાર્યા વિના જ ચાલુ ચરણમાં વીર સંવત અને વિક્રમ સંવત એમ બે સંવતો આપી શ્રીજિનભદ્રગણિનો સમય બતાવ્યો

છે પણ અહીં વિક્રમ સં૦ ૫૪૫ આપ્યો તેને બદલે વિ૦ સ૦ ૬૪૫ જોઇએ

પૃષ્ઠ ૨૯, કડી ૩ શીસોદિયા વંશાવલી

રાજા કનકસેન વિ૦ સં૦ ૨૦૦, તેણે સૌરાષ્ટ્રના વાલાક પ્રદેશમાં રાજ્ય સ્થાપ્યુ, ચોથી પેઢીએ રાજા વિજયસેને વલભી શિહોર અને વૈરાટ (ધોળકા) વસાવ્યાં કુલ સાત પેઢી રાજ્ય ચાલ્યુ વિ સ૦ ૩૭૫ (ટોડ-રાજસ્થાન) પછી શિલાદિત્ય રાજા થયો, જે વાલાકરાજ પણ કહેવાય છે ગુ સ ૧ થી ૬૦ મ્લેચ્છોએ વલભી ભાંગ્યુ અને શિલાદિત્ય મૃત્યુ પામ્યો, વીર સ૦ ૮૪૫, વિ૦ સ૦ ૪૩૫ (જૈન ઇતિહાસ)

આ રાજાથી મુખ્ય બે શાખાઓ ચાલી છે ૧ મૈત્રક, ૨. શીસોદિયા

૧ મૈત્રકવંશ—શિલાદિત્ય મૂળે સૂર્યનો પુત્ર છે સૂર્યનું બીજુ નામ "મિત્ર" છે એટલે તેનો વંશ તે મૈત્રકવંશ

મૈત્રકવંશની પાંચ-છ પેઢીઓ ગુપ્તવંશના સેનાપતિ તરીકે રહેલી છે એટલે તેનું બીજુ નામ "સેનાપતિ" વંશ પણ છે અને ત્રીજુ નામ "વલભીવંશ" છે વલભીવંશે ગુ સ ૧૮૦ થી ૪૫૦ સુધી વલભીનું રાજ્ય કર્યું છે તેની રાજાવલી આ પ્રમાણે છે

૧ ભટ્ટાર્ક, ૨ દ્રોણસિંહ, ગુ ૨૦૦, ૩ પહેલો ધ્રુવસેન, ૪ ગુહસેન ગુ ૨૫૦, ૫ બીજો ધરસેન ગુ ૨૮૦, ૬ પહેલો શિલાદિત્ય ગુ૦ ૨૮૫ ૭ પહેલો ખરગ્રહ, ૮ ત્રીજો ધરસેન, ૯ બીજો ધ્રુવસેન, ૧૦ ચોથો ધરસેન ગુ૦ ૩૩૧, ૧૧ ત્રીજો ધ્રુવસેન, ૧૨ બીજો ખરગ્રહ, ૧૩ બીજા શિલાદિત્યનો પુત્ર ત્રીજો શિલાદિત્ય, ગુ૦ ૩૭૦, ૧૪ ચોથો શિલાદિત્ય, ૧૫ પાંચમો શિલાદિત્ય ગુ૦ ૪૨૦, ૧૬ છઠ્ઠો શિલાદિત્ય, ૧૭ સાતમો શિલાદિત્ય, ગુ૦ ૪૫૦ વિ૦ સ૦ ૮૨૫

('ગુજરાતના ઐતિહાસિક લેખો' ભા૦ ૧, ૨, ૩)

૨ શીસોદિયાવંશ—જેનાં બીજાં નામો ગિહલોત, આહડિયા, રાવલ, શીસોદિયા, રાણા વગેરે વગેરે છે, તેમાં આજે શીસોદિયા નામ પ્રસિદ્ધ છે તે શીસોદા કે એવા ગામથી મૂળ ગાદીએ આવ્યા હોય માટે શીસોદિયા કહેવાયા એમ વિદ્વાનોની ધારણા છે એના શબ્દાર્થનો વિચાર કરીએ તો શીસોદિયાનું સંસ્કૃતરૂપ **शीर्षोदिता —शीर्षोदया** થાય જેમ બ્રાહ્મણો બ્રહ્માજીના મુખમાંથી નીકળ્યા મનાય છે તેમ શીસોદિયા પણ બ્રહ્માજીના

મસ્તિષ્કમાંથી નીકળ્યા છે એમ તેના શબ્દાર્થ ઉપરથી તારવી શકાય છે. ઐતિહાસિક ઉલ્લેખો મળે છે કે, વલભીવંશનો શિલાદિત્ય રાજા બ્રાહ્મણ સંતાન છે. તેની પરંપરામાં ભટ્ટાર્ક અને બાપા રાવલ વગેરે થયા છે અને બાપા રાવલના વંશજો તે શીસોદિયા છે, એટલે કે શીસોદિયા તે બ્રાહ્મણ જ્ઞાતિમાંથી ઊતરી આવેલ રાજવંશ છે. અને તેથી જ શીસોદિયા એ તેઓનું સાર્થક નામ છે.

શીસોદિયાની વંશાવલી, વિવિધ સાધનોદ્વારા આ પ્રમાણે તૈયાર થાય છેઃ

૧ ભટ્ટાર્ક યાને પહેલો બાપ્પા રાવલ, ગુ૦ સં૦ ૧૯૦, ૨–ધરભટ્ટ, ૩ ગુહસેન, ગુહિલ, ગુહદત્ત, ગ્રહાદિત્ય, તેના વંશજો ગહિલોત તથા ગોહેલ કહેવાયા, ગુ૦ સં૦ ૨૫૦, ૪ ભોજ, તે ઈડરનો રાજા બન્યો, ૫ મહેંદ્ર, ૬ નાગાદિત્ય. ટોડ જેમ્સ લખે છે કે, ઇડરના ભીલોએ નાગાદિત્યને મારી તેના કુટુંબને નસાડી મૂક્યું. ૭ શિલાદિત્ય ૮. અપરાજિત, ૯ બીજો મહેંદ્ર, ૧૦ કાલભોજ, બીજો બાપા રાવલ, જે ઇડરથી નાસી મેવાડમાં આવ્યો, નાગદામાં મોટો થયો અને ચિત્તોડના મૌર્ય રાજાને મારી ચિત્તોડનો રાજા બન્યો. ૧૧ ખુમાણ પહેલો, ૧૨ મત્તટ, ૧૩ ભર્તૃભટ પહેલો, ૧૪ સિંહ, ૧૫ બીજો ખુમાણ. ૧૬ મહાયક, ૧૭ ત્રીજો ખુમ્માણ, ૧૮ બીજો ભર્તૃભટ. તેને મહાલક્ષ્મી નામની રાઠોડ પુત્રી રાણી હતી, ૧૯ અલ્લટ વિ૦ સં૦ ૧૦૧૦, ૨૦ નરવાહન, ૨૧ શાલિવાહન, ૨૨ શક્તિકુમાર વિ૦ સં૦ ૧૦૩૪, ૨૩ અંબાપ્રસાદ, ૨૪ શુચિવર્મા, ૨૫ નરવર્મા, ૨૬ કીર્તિવર્મા, ૨૭ યોગરાજ, ૨૮ વૈરાટ, ૨૯ વંશપાલ, ૩૦ વૈરસિંહ, ૩૧ વીરસિંહ વિ૦ સં૦ ૧૧૬૪, ૩૨ અરિસિંહ, ૩૩ ચૌડસિંહ, ૩૪ વિક્રમસિંહ, ૩૫ રાણો રણસિંહ, તેનાથી રાવલ અને રાણા એમ બે શાખાઓ ચાલી વિ૦ સં૦ ૧૨૧૧, ૩૬ ક્ષેમસિંહ, ૩૭ સામંતસિંહ, ૩૮ કુમારસિંહ, ૩૯ મથનસિંહ, ૪૦–પદ્મસિંહ, ૪૧ જૈત્રસિંહ વિ૦ સં૦ ૧૨૭૦ થી ૧૩૦૯, ૪૨ તેજસિંહ, ૪૩ સમરસિંહ સં૦ ૧૩૫૬, ૪૪. ભુવનસિંહ, ૪૫ જયસિંહ, ૪૬ લક્ષ્મીસિંહ, મૃત્યુ સં૦ ૧૩૬૦, ૪૭ અજયસિંહ, ૪૮ ભ્રાતા અરિસિંહ, મૃત્યુ સં૦ ૧૩૬૦, ૪૯ હમીરસિંહ, ૫૦ ખેતસિંહ, ૫૧ લક્ષરાજ, ૫૨ મોકલસિંહ વિ૦ સં૦ ૧૪૮૫, ૫૩ રાણો કુંભ, મૃત્યુ સં૦ ૧૫૩૦, ૫૪ રાયમલ્લ, મૃત્યુ. સં૦ ૧૫૭૫, ૫૫ સંગ્રામસિંહ, ૫૬ રત્નસિંહ, ૫૭ વિક્રમજીત, ૫૮ ઉદયસિંહ, ૫૯ રાણો પ્રતાપ, ૬૦ અમરસિંહ, મૃત્યુ વિ૦ સં૦ ૧૬૭૭, ૬૧ કર્ણસિંહ.

(રાણકપુરમાં ત્રૈલોક્યદીપકપ્રાસાદનો શિલાલેખ જુઓ–પ્રકાશક: ખડગવિલાસ પ્રેસ બાંકિપુર (પટના) ના હિંદી ટૉડરાજસ્થાનમા પ૦ ગૌ૦ હી૦ ઓઝાની ટિપ્પણી)

શીસોદિયા વંશના રાજાઓ જૈનધર્મી કે જૈનધર્મપ્રેમી હતા, તે અંગે નીચે મુજબ કેટલાએક ઉલ્લેખો મળે છે

૧૧ ખુમ્માણ—તેના વંશમાં થયેલ સમુદ્રકુમાર દીક્ષા લઈ જૈનાચાર્ય બન્યા તેમણે દિગંબરોના હાથમાં જતા નાગદા તીર્થને બચાવી રક્ષણ કર્યું હતું (ગુર્વા૦ શ્લો૦ ૩૯)

૧૩ ભર્તૃભટ—તેણે ભટેવરનો કિલ્લો બનાવ્યો, તેમાં જ ગોહિલ-વિહાર બનાવી તેના બુડામણીના હાથે ભ૦ આદિનાથની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી ચિત્તોડગઢ પર ગોમુખ કુંડની જૈન ગુફામાં ભ૦ આદિનાથની પ્રતિમા છે તેના પરિકરના લેખથી સમજાય છે કે, આ પ્રતિમાની ભટેવર ગચ્છના આ૦ આમ્રદેવસૂરિએ અંજનશલાકા કરી હતી. એટલે કે ગોહિલરાણાના વંશજો જૈનધર્મી હતા

આજે પણ એવી લોકમાન્યતા છે કે, "મેવાડમાં નવો કિલ્લો બને કે ત્યાં ભ૦ આદિનાથનું દેરાસર બને" ભટેવર કિલ્લાના ઉક્ત ગોહિલ-વિહારથી અને કુંભારાણાના એક ફરમાનથી પણ એ વાતને સમર્થન મળે છે

૧૭ ખુમાણ—તેને બ્રાહ્મણો પ્રત્યે અત્યંત તિરસ્કાર હતો તેણે ઘણા બ્રાહ્મણોને મેવાડમાંથી કાઢી મુકાવ્યા હતા એટલે આ બ્રાહ્મણધર્મી કે શૈવધર્મી નહોતો

૧૯ અલ્લટ—આ રાજા વિ૦ સં૦ ૧૦૦૦ લગભગમાં થયેલ છે. તે આ૦ નન્નસૂરિનો ઉપાસક હતો તેની રાજસભામાં શ્વેતામ્બર દિગમ્બરોનો શાસ્ત્રાર્થ થયો હતો જેમાં શ્વેતામ્બર આ૦ પ્રદ્યુમ્નસૂરિ અને તર્કપંચાનન આ૦ અભયદેવસૂરિએ દિગમ્બરાચાર્યજીને જીતી પોતાનો શિષ્ય બનાવ્યો હતો ને વિજય મળ્યો હતો અને તેના જ પ્રતીકરૂપે શ્રીમંત તરફથી ચિત્તોડના કિલ્લામાં મોટો કીર્તિસ્તંભ ઊભો કરવામાં આવ્યો હતો જેનો સં ૧૪૮૫ માં રાણા મોકલસિંહના આદેશથી સં ગુણરાજે જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હતો આજે પણ એ સ્તંભ ચિત્તોડના કિલ્લામાં જૈન-ધર્મની કીર્તિ ફેલાવતો અડગપણે ઊભો છે અલ્લટ રાજાની રાણી હર્ષદેવીએ હર્ષપુર વસાવ્યું, જે આજે અજમેર પાસે હાસોટ નામથી પ્રસિદ્ધ છે ત્યાંથી હર્ષપુરીય ગચ્છનો પ્રાદુર્ભાવ થયો છે. અલ્લટ રાજાની એક

રાણીને રેવતીનો રોગ હતો, જે સાંડેરકગચ્છની હસ્તિકુંડી શાખાના આ૦ બલભદ્રસૂરિના વાસક્ષેપથી મટી ગયો હતો. આ રાજા જૈનધર્મી હતો. તેનો બીજો પુત્ર ભુવનપાલ આ૦ વર્ધમાનસૂરિનો ઉપાસક હતો.

૩૫ રાણો **રણસિંહ**—સંગ્રામસિંહ અને સમરસિંહ એ તેના જ બીજાં નામો છે. રાણા રણસિંહથી શીસોદિયા રાજાઓ "રાણા" તરીકે ઓળખાય છે. તેનો સમય વિ૦ સં. ૧૨૧૧ છે. તેને એક કરણસિંહ નામે પુત્ર હતો. તેના પુત્ર ધીરસિંહે સં. ૧૨૨૯ ની આસપાસમાં જૈનધર્મ સ્વીકાર્યો હતો, જેનાથી "શીસોદિયા ઓસવાળ" વંશની સ્થાપના થઇ છે. શીસોદિયા ઓસવાળો મેવાડની નૈઋર્ત્યમાં ભૂલાનગરમાં રહેતા હતા. ભૂલાનગર દટ્ટનપટ્ટન થતાં તેમાંનું એક કુટુંબ અમદાવાદ આવી વસ્યું, જે આજે નગરશેઠના કુટુંબ તરીકે પ્રસિદ્ધ છે. ભૂલાનગરની પાસેના પ્રદેશમાં પાંચમની તિથિ માટે " પાંચમના કામમાં પંચાત પડે " એવી માન્યતા છે એ જ રીતે નગરશેઠના કુટુંબમાં પણ પાંચમનો દિવસ અશુભ લેખાય છે, તે માટે એવી દંતકથા મળે છે કે, શીસોદિયા વંશની એક કુમારિકા પાંચમને દિવસે શુભકામ માટે જતી હતી. તેને રસ્તામાં ખૂબ જ પજવણી થઇ અને રસ્તામાં જ તેનું મૃત્યુ થયું ત્યારથી શીસોદિયા ઓસવાળો પાંચમને દિવસે કોઇ પણ જાતનું શુભ કામ કરતા નથી. પાંચમ માટેની આ માન્યતા ભૂલાવતી નગર અને નગરશેઠના કુટુંબનો પ્રાચીન સંબંધ હોવાનું પુરવાર કરે છે. થોડાં વર્ષો પહેલાં ભૂલાનગરનું ખોદકામ થયેલ છે, તેમાંથી અનેક જિનપ્રતિમાઓ મળી આવી છે, જે આજે રોહિડાના દેરાસરમાં વિદ્યમાન છે.

૪૧ રાણો **જૈત્રસિંહ**--આ રાણાનાં જયતલ, જયમલ, જયસિંહ અને જયંતસિંહ એમ વિવિધ નામો મળે છે. તેનો સમય વિ૦ સં૦ ૧૨૭૦ થી ૧૩૦૯ મળે છે. તેણે ૭ લડાઇઓમાં વિજય મેળવ્યો હતો. તેણે વિ૦ સં૦ ૧૨૮૫ માં આહડમાં હીરલા આચાર્ય **શ્રીજગચ્ચંદ્રસૂરિને** "તપા"ના બિરુદથી શોભાવ્યા હતા. ત્યારથી **તપગચ્છ** એ નામની શરૂઆત થઇ છે. આ રાણો અને તેની રાણી પરમ જૈન બન્યાં હતાં. ત્યારબાદ પણ તેની ત્રણ પેઢી સુધી રાણીઓએ જૈનધર્મનુ પાલન કર્યું હતું.

૫૨ રાણો **મોકલસિંહ**—તેણે ચિત્તોડ પરના જૈન કીર્તિસ્તંભનો સં. ૧૪૮૫માં સં. ગુણરાજ પાસે જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હતો. આજે પણ ચિત્તોડના કિલ્લામાં ભ૦ મહાવીરસ્વામીના મંદિર પાસે તે જૈન કીર્તિસ્તંભ વિદ્યમાન છે.

૫૩ રાણા કુંભાજી—તેણે વિ૦ સ૦ ૧૪૯૬માં રાણકપુરના ત્રૈલોક્ય દીપક પ્રાસાદમાં બે પાષાણ સ્તંભો કરાવ્યા છે જે તેના જ સ્વરૂપમા આજે પણ વિદ્યમાન છે તેના પૌત્ર રાણા રાયમલ્લજીએ દેવકુલપાટણને વિકસાવ્યુ છે, જ્યાં આજે ચાર મોટા જિનાલયો છે

૫૯ રાણા પ્રતાપસિંહ—જગદ્ગુરુ શ્રીહીરવિજયસૂરિ મોગલ બાદશાહ અકબરને પ્રતિબોધી જજીઆવેરો માફ કરાવી ગુજરાત તરફ આવતા હતા ત્યારે રાણા પ્રતાપે લગભગ વિ૦ સ૦ ૧૬૪૩ મા તેઓને મેવાડ પધારવા નિમંત્રણપત્ર પાઠવ્યો હતો, જે પત્રમાં રાણાજીએ પોતાના રાજવંશને તપગચ્છના આચાર્યોના ઉપાસક તરીકે ઓળખાવેલ છે

એક દોહરો મળે છે કે—

શીસોદિઆ સંડેસગ, ચઉદ્દમીયા ચઉહાણ,
ચૈત્યવાસીયા ચાવડા, કુલગુરુ એહ પ્રમાણ ૧

એટલે શીસોદિયા સાંડેરક ગચ્છના ઉપાસકો હતા, અને રાણા જૈત્રસિંહ પછી તપાગચ્છના ઉપાસક બની રહ્યા હતા એકંદરે શીસોદિયા વંશના અનેક રાજાઓ જૈનધર્મી કે જૈનધર્મ પ્રેમી બન્યા છે (જૈન સત્યપ્રકાશ, ક્રમાંક ૭૩, ૭૪, ૭૫, ૧૫૮, ૧૫૯, ૧૬૦)

પૃષ્ઠ ૨૯, કડી ૧૧ અને પૃષ્ઠ ૩૮ કડી ૨, ૫ સાંડેરકગચ્છની પટ્ટાવલી—

મારવાડમા સાંડેરાવ ગામથી આ ગચ્છ નીકળ્યો છે, જેમા અનેક પ્રાભાવિક આચાર્યો થયા છે તેની પરંપરા આ રીતે મળે છે—

(૧) આ૦ ઈશ્વરસૂરિ તેમને સુંડાગની બદરીદેવી પ્રત્યક્ષ હતી

(૨) આ૦ યશોભદ્રસૂરિ તેમનો સં૦ ૯૫૭ મા જન્મ, સ૦ ૯૬૮ માં સૂરિપદ, સં૦ ૧૦૧૦ મા ચોગટીવાદનો જય અને સ૦ ૧૦૨૯ કે ૧૦૩૯ માં સ્વર્ગવાસ થયેલ છે પીંડવાડા પાસે પિલાઈ ગામના વ્ય૦ પુણ્યસારની પત્ની ગુણસુંદરના તે પુત્ર હતા ૭ વર્ષે દીક્ષા લીધી તેમને બદરીદેવી પ્રત્યક્ષ થઈ હતી તેમણે મુંડારામા જ આચાર્ય થયા પછી જાવજ્જીવ સુધી છ વિગઇનો ત્યાગ કર્યો હતો અને હમેશા આઠ કોળિયા માત્ર આહારના આબેલમાં કરતા હતા તેમને મંત્ર, યંત્ર, અંજનકૂપિકા, ગગનગામિની વિદ્યા, આઠ મહાસિદ્ધિઓ વગેરે અનેક વિદ્યાઓ પ્રાપ્ત થઈ હતી તેમણે આહડ, કરહેડા, નવિલાણ, સાંભર, અને ભેસરમા એક જ દિવસે એક જ મુહૂર્તે પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી મેવાડ નરેશ અલ્લટરાજ અને

ગેંગાર (સં૦ ૯૧૬) બૌદ્ધ બની ગયો હતો, જૈનોને યાત્રા કરવા દેતો ન હતો. એક મોટો સંઘ જૂનાગઢ ગયો અને યાત્રા વિના ૧૨ વર્ષ સુધી ત્યાં જ પડ્યો રહ્યો. આ૦ બલિભદ્રસૂરિએ આકાશ માર્ગે ત્યાં આવી રાજાને જૈનધર્મી બનાવી, બૌદ્ધોને હઠાવી ગિરનારને ફરી જૈનતીર્થ બનાવ્યું તથા સંઘને યાત્રા કરાવી. મેવાડના રાણા અલ્લટે બલિભદ્રસૂરિને આચાર્ય બનાવી વાસુદેવસૂરિ નામ આપ્યું તેની પરંપરા તે હસ્તિકુંડી ગચ્છ કહેવાય છે.

શીસોદિયા વંશના ક્ષત્રિયો અને ઓસવાલો સાંડેરક ગચ્છના ઉપાસક હતા. તે માટે દોહરો પણ મળે છે કે—

શીસોદિઆ સંડેસરા, ચઉદસીયા ચઉહાણ;
ચૈત્યવાસીયા ચાવડા, કુલગુરુ એહ પ્રમાણ. ૧

મેસાણાથી પાટણ અને કંબોઇ તીર્થ જતી રેલ્વે લાઇનમાં મણુંદરોડ સ્ટેશન છે, ત્યાંથી દોઢ માઇલ દૂર **સંડેર** ગામ છે. આ ગામ પણ પ્રાચીન છે, જો કે તે સાંડેરકગચ્છનું ઉત્પત્તિ સ્થાન નથી કિન્તુ તેનો સાંડેર ગચ્છ સાથે વિશેષ સંબંધ હશે એમ લાગે છે. આ૦ શ્રીજ્ઞાનવિમલસૂરિએ સં. ૧૭૪૯માં આ સંડેર ગામમાં જ મહોપાધ્યાય શ્રીયશોવિજયજી મહારાજની આજ્ઞા પ્રમાણે ક્રિયોદ્ધાર કરી સંવેગીમાર્ગ સ્વીકાર્યો હતો.

(શા. જૈ. આ. વિજયધર્મસૂરિ સંશોધિત 'એ૦ રાસસંગ્રહ' ભા૦ ૨ જો તથા 'શ્રી જૈન સત્ય પ્રકાશ' ક્રમાંક ૧૫૮, ૧૫૯, ૧૬૦.)

સાંડેરક ગચ્છના જૈન ગોત્રો–ગુંગલીયા, ભંડારી, ચૂતર દુધોરિયા, ધારોલા, કાંકરેચા, બહોરા, શીસોદિયા વગેરે ૧૨ જાતિ.

આ સાંડેરાવ ગચ્છની જાતિઓ છે. કોઈ સાંડેરાવ ગચ્છના મહાત્મા પોતાની વહી આસોપના ખરતર ગચ્છના મહાત્માને આપી ગયા, ત્યારથી તે મહાત્મા આમાંની કેટલીએક જાતિની વહી લખે છે.

મલધાર ગચ્છના જૈનગોત્રો–પગારિયા, (ગોલિયા કોઠારી સિંઘી), કોઠારી, ગિરિયા, બંબ, ગેહલડા, ખીમસરા વગેરે.

(મલધાર ગચ્છના કુલ ગુરુની વહીના આધારે)

પૃષ્ઠ ૩૦, કડી ૧૫ નગરશેઠ શાંતિદાસજીની વંશાવલી:

૧. **પદ્મશાહ**—જે હરપાલના વંશમાં થયા છે. આ વંશ પ્રથમ મેવાડની નૈઋત્ય સીમા પર આવેલ ભૂલાનગરમાં (શેહિડા પાસે) હતો. તે નગરનો નાશ થતાં તે અમદાવાદ આવી વસ્યો અને ફુલ્યો. ફાલ્યો, રોહિડાના પ્રદેશમાં અને શિસોદિયા ઓસવાલોમાં પાંચમનો દિવસ આજે

પણ નેષ્ટ મનાય છે મૂલાનગરની પ્રાચીન જિનમૂર્તિઓ આજે રોહિડામાં વિરાજમાન છે

૨. વત્સાશાહ

૩ સહસ્રકિરણ

૪ **નગરશેઠ શાંતિદાસ**—તે તીવ્ર બુદ્ધિવાળા શ્રેષ્ઠ ઝવેરી અને રાજમાન્ય પુરુષ હતા તેમની પાસે અઢળક ધન હતું, જે ગુરુકૃપાથી મળ્યું હતુ શેઠે ગુરુજીને વાચકપદ અપાવવા નિરધાર કર્યો કિન્તુ આ૦ શ્રી-વિજયસેનસૂરિએ સાફ મના કરી પછી શેઠે થોડા વર્ષો બાદ ખભાતના નગરશેઠ મારફત આ શ્રીવિજયદેવસૂરિ પાસેથી યુક્તિથી વાસક્ષેપ મેળવ્યો અને પં મુક્તિસાગરજીને સ ૧૬૭૯માં ઉપાધ્યાય પદ તથા સ ૧૬૮૬ મા અમદાવાદના ભ૦ મહાવીરસ્વામીના દેરાસરમાં આચાર્યપદ આપ્યું તેમણે સં ૧૬૯૪મા સરસપુરમા ચિતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર બનાવ્યુ હતું જેને ઔરંગઝેબે તોડી નાખ્યું આથી શાંતિદાસે ન્યાય મેળવવા માટે ઠેઠ દિલ્હી સુધી ખૂબ લાગવગ વાપરી જહેમત ઉઠાવી અને તેથી બાદશાહ શાહજહાએ સ ૧૭૦૦મા રાજ્યના ખરચે ફરીવાર તે બનાવી આપ્યું, જે ચિતામણિ પાર્શ્વનાથની મૂર્તિ આજે ઝવેરીવાડા–વાઘણપોળમા વિરાજમાન છે તેમનું મૃત્યુ સ ૧૭૧૫માં થયુ હતું તેમને પનજી વગેરે પાચ પુત્રો હતા

૫ નગરશેઠ લક્ષ્મીચદજી

૬ નગરશેઠ ખુશાલચદજી તેમણે મરાઠાઓની ફોજે અમદાવાદને ઘેરો ઘાલ્યો ત્યારે પ્રજાનું તન–ધનના ભોગે રક્ષણ કર્યું હતું ફળસ્વરૂપ પ્રજાએ શેઠને સરકારની જમાબંધી સિવાય રૈયતની નિસબતમાથી સેકડે ચાર આના લેવાનો હક્ક બાધી આપ્યો હતો તેમનુ મૃત્યુ સ ૧૮૦૫ મા થયુ હતું

૭ નગરશેઠ વખતચદજી પાલીતાણાના ઠાકોર ઉનડજી તેમને બહુ માનતો હતો કપની સરકારના ગાર્ડન સાહેબે પેશવાના સુબા બાપુજી પડિતને ભગાડી અમદાવાદમાં પ્રવેશ કર્યો, અને શહેરને લૂટવાનો હુકમ કર્યો ત્યારે, સ ૧૮૩૬ મ સુ ૮ ના દિવસે આ નગરશેઠ તથા કાજી શેખ મહમ્મદમાહ તથા દીવાન મિયા મીરજાએ સાહેબને સમજાવી લૂટ બધ રખાવી હતી તેને ઇચ્છાભાઈ વગેરે સાત પુત્રો હતા, તે પૈકીના પુત્ર મોતીચદશેઠની પરપરામા અનુક્રમે ફતેહભાઇ, ભગુભાઈ, દલપતભાઈ સરદાર લાલભાઇ અને શેઠ કસ્તુરભાઇ થયેલા છે, તેમાનાં છેલ્લા તે આજે

બાહોશ કાર્યકર્તા, બુદ્ધિવાન અને તેજસ્વી ઉદ્યોગપતિ છે. શેઠ વખતચંદનું મૃત્યુ સં. ૧૮૭૦માં થયું હતું.

૮. નગરશેઠ હેમાભાઈ—પાલીતાણાનું રાજ્ય તેને ત્યાં ઇજારે હતું. તેમણે શત્રુંજયતીર્થને ઘણું સમૃદ્ધ બનાવેલ છે. ટૂંકો વગેરે બંધાવેલી છે. તેમના વંશવારસદારો માટે શત્રુંજયતીર્થનો રખોપા કર માફ હતો. તેમણે પ્રજા ઉપયોગી કામો—નિશાળ, કન્યાશાળા, હોસ્પીટલ વગેરેમાં ઘણી મદદ કરી છે. તેમનું મૃત્યુ સં. ૧૯૧૪માં થયું હતું. તેમના બેન ઉજમબાઇએ સં. ૧૯૨૯માં તપાગચ્છાધિરાજ પૂ. શ્રીમૂલચંદજી મહારાજના ઉપદેશથી પોતાનું ઘર જૈન ધર્મશાળા તરીકે સમર્પિત કર્યું.

૯. નગરશેઠ પ્રેમાભાઇ. તે બહુ બાહોશ હતા. રાવ બહાદુર હતા. આજ સુધી અમદાવાદની જકાતની રકમ નગરશેઠ ખુશાલચંદના વંશવારસદારોને મળતી હતી. અંગ્રેજ સરકારે તેને બદલે રૂપિયા ૨૧૩૩ બાંધી આપ્યા. શેઠજીએ લોકશાહી પદ્ધતિએ શ્રીજૈનસંઘના પ્રતિનિધિ રૂપ "આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢી" ની સ્થાપના કરી. સીવીલ હોસ્પીટલ, હેમાભાઈ ઇન્સ્ટીટયૂટ, નગરશેઠ પ્રેમાભાઈ હોલ, ગુજરાત કોલેજ, મુંબઈ મેડિકલ કોલેજ, મ્યુઝિયમ રાણીબાગ, ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી, (ગુજરાત વિદ્યાસભા) વગેરે લોકોપયોગી જાહેર સંસ્થાઓ સ્થાપી, મદદ કરી. ધર્મશાળાઓ અને દેરાસરો બંધાવ્યાં. તે તપગચ્છાધિરાજ પૂ. શ્રી-મુક્તિવિજયજી ગણિ મહારાજ અપરનામ શ્રીમૂળચંદજી મહારાજના અનન્ય ઉપાસક હતા. તેમનું મૃત્યુ સં. ૧૯૪૩માં થયું હતું. તેમને ૧ મયાભાઇ, ૨ લાલભાઇ અને ૩ મણિભાઇ એમ ત્રણ પુત્રો હતા.

૧૦. નગરશેઠ મણિભાઇ. તે નગરશેઠ પ્રેમાભાઇના ત્રીજા પુત્ર થાય. તે બહુ પરગજુ હતા. તેમણે સં. ૧૯૫૬ના દુકાળમાં ગરીબોને અનાજ વગેરેની અને પશુઓને ઘાસપાણી વગેરેની મદદ કરી બચાવ્યાં હતાં તે એવા દયાવાન હતા કે આ કામમાં બીજા પર ભરોસો ન રાખતાં જાત મહેનતથી કામ લેતા હતા. તેમને ૧ કસ્તુરભાઇ અને ૨ ઉમાભાઇ—એમ બે પુત્રો હતા.

૧૧. નગરશેઠ ચમનભાઈ. તે શેઠ લાલભાઇના પુત્ર થાય. જાહેર-હિતની બાબતમાં ખૂબ ઉત્સાહથી કાર્ય કરતા હતા. તેમણે નાની ઉંમરમાં જ પ્રજા પર સુંદર છાપ પાડી હતી. અમદાવાદમાં કસાઈખાનાના વિરોધ-માં મોટી હડતાલ પડી ત્યારે શેઠે જ સરકારને અને પ્રજાને સમજાવી બન્ને વચ્ચે સમાધાન કરાવ્યું હતું અને કસાઈખાનું બંધ રખાવ્યું હતું.

તેમનું મૃત્યુ સં ૧૯૬૮માં થયું હતું તેમના પરિવારમાં આજે નગર શેઠાણી મહાલક્ષ્મી બેન તથા પુત્ર શેઠ બાબાસાહેબ વગેરે વિદ્યમાન છે

૧૨ નગરશેઠ કસ્તુરભાઇ—તે નગરશેઠ મણિભાઈના મોટા પુત્ર થાય તે તીક્ષ્ણ બુદ્ધિવાળા અને બાહોશ કાર્યકર્તા હતા તેમણે સં ૧૯૯૦માં અમદાવાદમાં નગરશેઠના વડામાં મોટું "મુનિસમ્મેલન" કરાવ્યું હતું અને સરળતાથી કાર્ય પાર પાડયું હતું તેમનું મૃત્યુ સં ૨૦૦૪ પો૦ વ૦ ૩ બુધવારે તા ૨૮–૧–૪૮ થયું તેમના પરિવારમાં આજે નગરશેઠાણી માણેકબેન તથા પુત્રો શેઠ પ્રિયકાંત બાર એટ્ લૉ અરુણભાઈ, જગદીશભાઇ વગેરે વિદ્યમાન છે

૧૩ નગરશેઠ વિમળભાઇ, તે નગરશેઠ મયાભાઇના પુત્ર થાય. તે સ્વભાવે શાંત અને પરોપકારી છે હાલ નગરશેઠ તરીકે તેઓ વિદ્યમાન છે તેમના પરિવારમાં માતાજી મુક્તાબા, લઘુબંધુ સારાભાઇ, નગરશેઠાણી લલિતાબેન, પુત્ર અરવિંદભાઈ તથા શેઠાણી પદ્માબેન વગેરે વિદ્યમાન છે

અમદાવાદમાં આજે શીસોદિયા ઓસવાલ નગરશેઠ કુટુંબનાં લગભગ દોઢસો ઘર વિદ્યમાન છે

શેઠ કસ્તુરભાઈ લાલભાઈ દલપતભાઈ, શેઠ નેમચંદ કેશવલાલ ઘેલાભાઈ, શેઠ જેસંગભાઈ લીલચંદ, શેઠ રમણલાલ સારાભાઈ ડાહ્યાભાઇ (શ્રી સાગભાઇનો સ્વ૦ ૧૯૯૪ અ૦ શુ૦ ૧) વગેરે નગરશેઠ શાંતિદાસ શેઠના જ વંશજો છે

નગરશેઠ કુટુંબના નબીરાઓ શેઠ વાડીલાલભાઇએ "શેઠ વાડીલાલ સારાભાઈ હોસ્પીટાલની, શેઠ ભોળાભાઇએ "શેઠ ભોળાભાઇ જેસંગભાઇ વિદ્યાભવન"ની અને શેઠ કસ્તુરભાઈ લાલભાઇએ "શેઠ લાલભાઇ દલપતભાઇ કૉલેજ"ની સ્થાપના કરી છે

એકંદરે અમદાવાદના નગરશેઠનું કુટુંબ બહુ પ્રસિદ્ધ છે તેના નબીરાઓએ મોટી મોટી સખાવતો કરી છે લોકોપયોગી સંસ્થાઓને જન્મ આપ્યો છે અને અનેક રીતે જનતા ઉપર ઉપકાર કર્યો છે ('પુણ્ય પ્રકાશ-રાસ' તથા 'જૈન સત્ય પ્રકાશ' ક્રમાંક ૧૫૮, ૧૫૯, ૧૬૦)

પૃષ્ઠ ૩૨, કડી ૧૫ કવિરાજ

આ ઉલ્લેખ ઉપરથી નક્કી થાય છે કે, ઉદેપુરના રાણા ભીમસિંહે શ્રીદીપવિજયજીને 'કવિરાજ'નું બિરુદ આપ્યું હતું, અને બીજા ઉલ્લેખો ઉપરથી નક્કી થાય છે કે, ગાયકવાડ નરેશે તેમને 'કવિ બહાદુર'નું

બિરુદ આપ્યું હતું. ગ્રંથકારે જુદે જુદે સ્થાને પોતાને માટે આ બન્ને વિશેષણો વાપર્યાં છે.

પૃષ્ઠ ૩૨, કડી ૧ : સંવત પાંચ :

ઢા૦ ૧૫ ક૦ ૩ માં બાપા રાઉલનો સં૦ (ગુ૦ સં૦) ૧૯૧ આપ્યો છે. તેની પરંપરામાં રાઉલ શક્તિકુમાર થયેલ છે. અહીં તેનો સં૦ ૫ બતાવ્યો છે અને તરત જ આ૦ હરિભદ્રસૂરિનું વર્ણન શરૂ કરી ઢા૦ ૧૮ દુહા ૮ માં આ. હરિભદ્રસૂરિનો સ્વર્ગવાસ સં૦ ૫૮૫ બતાવ્યો છે. હવે આ બન્નેનો પરસ્પર સંબંધ મેળવીએ તો સં૦ ૫ તે સં૦ ૫૦૫ માટે વપરાયો હોય એમ લાગે છે. ગ્રંથકારની આ ખાસ વિશિષ્ટ શૈલી છે. ઢા૦ ૧૫ ક૦ ૭ માં પણ ગ્રંથકારે સં૦ ૧૧ બતાવ્યો છે અને તેનો પરસ્પર સંબંધ જોઈએ તો સં૦ ૧૨૧૧નો સંવત થાય એ સ્પષ્ટ વાત છે; અહીં પણ એ જ રીતે સં૦ ૫ થી સં૦ ૫૦૫ લેવા એ વ્યાજબી માન્યતા છે.

પૃષ્ઠ ૩૬, કડી ૩ : વાચક ઉમાસ્વાતિ મહારાજ :

સ્વાતિ નામના ત્રણ આચાર્યો થયા છે. ૧. **સ્વાતિસૂરિ**-તેઓ આ૦ બહુલ પછીના વાચનાચાર્ય છે. હારિય ગોત્રના હતા. તેમનો સત્તાસમય વીર સં૦ ૩૪૦ લગભગમાં આવે છે તેમની પછી આ૦ સ્યામાચાર્ય વાચક-વંશના આચાર્ય થયા છે. ('નંદીસૂત્રસ્થવિરાવલી' ગા૦ ૨૬)

૨. વાચક **ઉમાસ્વાતિજી**—તેઓ પ્રયાગના કૌભીષણિ સ્વાતિ બ્રાહ્મણના પુત્ર આ૦ ઘોષનંદી શ્રમણના શિષ્ય, વાચનાચાર્ય મૂલના વિદ્યાશિષ્ય અને ઉચ્ચાનાગર શાખાના વાચનાચાર્ય હતા. તેમનો સત્તાસમય વીર સં૦ ૩૦૦ લગભગનો છે. તેમણે 'તત્વાર્થસૂત્ર' વગેરે ૫૦૦ ગ્રંથ બનાવ્યા છે. આ૦ હરિભદ્રસૂરિ અને દિગમ્બરાચાર્ય પૂજ્યપાદ વગેરેએ તેમના તત્વાર્થસૂત્ર પર ટીકા બનાવી છે. ('જૈન સત્યપ્રકાશ'. ક્રમાંક)

૩. **ઉમાસ્વાતિ**—તેઓ શ્રીજિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ પછીના યુગપ્રધાન છે. તેમનો સત્તાસમય વીર સં૦ ૧૧૧૫ થી ૧૧૯૦ છે. તેમણે ચૌદશે પાખી વ્યવસ્થિત કરી છે. ('દુસ્સમકાલસમણસંઘથયં', 'લોક પ્રકાશ' વગેરે).

પૃષ્ઠ ૩૭, કડી ૧૨ : ચોરાશી ગચ્છ : જેની નોંધ નીચે પ્રમાણે મળે છે—

ઓસવાલ, જીરાવલા, વડગચ્છ, પુનમિયા, ગંગેસરા, કોરંટા, આન-પુરા, ભરૂઅચ્છા, ઉઢવીયા, ગુદવિયા, ઉ(દ)કાઉઆ, ભિન્નમાલ, ભુડાસીયા,

દાસવિ(રૂ)આ, ગચ્છપાલ, ઘોષવાલ, મગોડી, બ્રાહ્મણીઆ, જાલોરા, બોકડિયા, મુડાહરા, ચિત્રોડા, સાચોરા, ડ્યડીયા, સિદ્ધાંતીયા, રામસેનીયા, આગમિક, મલધાર, ભાવડાર, પલ્લીવાલ, (નાગરાલ), કોરંટવાલ, નાગેન્દ્ર, ધર્મઘોષ, નાગોરી, ઉછિતવાલ, નાણાવાલ, સાંડેરક, મંડોવગ, સુરાણા, ખંભાતી, વડોદરીયા, સોપાગ, માડલીયા, કોડીપુરા, જાગલા(ડા), છાપરીયા, (બાવગવાલ), બોકસડા, દ્વિવંદનીક, ચિત્રવાલ, વેગડા, વાયડ, વિજાહરા, કુતગપુરા, કાછોલિયા, ઉદ્રોલી, (રૂદ્રપાલીય) મહુ(દેવ)કરા, કપુરસીયા, પૂર્ણતલ, રેવર્ઇયા, ધંધુકા, થંભણા, પંચવલહીયા, પાલણપુરા, ગંધારા, ગુવેલિયા, સાર્ધપુનમીયા, નગરકોટીયા, હીંસારીયા, ભટનેરા, છતહરા, (સોરઠીયા), જગાયન, ભીમસેન, આ(તા)ગડીયા, કમોજા, સેવંતરીયા, વાઘેરા, વા(વ)-હેડીયા, સિદ્ધપુરા, ઘોવા(ઘ)રા, નિગમ, મંજના(તી), બારેજા, (બરડેવા), મુરંડવાલ, (સુરંડવાલ), નાગઉક્ષા

૧૨ મતાનિ—આંચલિક, પાયચંદ, બીજા, આગમિક, કાજા, તપા, (વડગચ્છ), લુંકા, પાટણીયા, સાકર, કોથલા, કડુઆ, આત્મમતી

( ) મતાંતગણિ ('જૈનસાહિત્યસંશોધક' ખ૦ ૩ અં૦ ૧
'પટ્ટાવલી સમુચ્ચય' ભા૦ ૧ પૃ૦ ૨૦૩)

પૃષ્ઠ ૩૮, કડી ૧ થી ૪ આ૦ યશોભદ્રસૂરિ

આ ચારે આચાર્યોનું વર્ણન અને પટ્ટાવલી ઢા૦ ૧૫ કડી ૧૧મીની પુરવણીમા (પૃષ્ઠ ૨૧૮)મા આપેલ છે કોરંટવાલગચ્છ ઉપકેશગચ્છની શાખા છે તેમજ કૃષ્ણર્ષિગચ્છ પણ ઉપકેશગચ્છની શાખા હોવાનું વિક્રમની તેરમી સદીમા ઉપકેશગચ્છની પટ્ટાવલીમા સૂચન મળે છે

કૃષ્ણર્ષિગચ્છના આચાર્યોના ઉલ્લેખ પ્રમાણે કૃષ્ણર્ષિગચ્છ ચંદ્રકુલના હારિલવંશનો પેટાગચ્છ છે

જીરાવલામાં જીરાવલા પાર્શ્વનાથના દેરાસરના શિલાલેખોમાં સં૦ **૧૪૮૩ कृष्णर्षिगच्छे तपापक्षे आ० पुण्यप्रभसूरि** ઇત્યાદિ ઉલ્લેખ છે. સંભવ છે કે, આ પરંપરામા આ૦ શ્રીજગચ્ચંદ્રસૂરિજીની ઉપસંપદા હશે

પૃષ્ઠ ૩૯, કડી ૭ આ૦ શ્રીઅભયદેવસૂરિની પરંપરા

(૧) આ૦ ઉદ્યોતનસૂરિ

(૨) આ૦ વર્ધમાનસૂરિ તેઓ કોટિગણના ચાંદ્રકુલની વજ્રશાખામાં થયા છે

(૩) આ૦ જિનેશ્વરસૂરિ–આ૦ બુદ્ધિસાગરસૂરિ તેઓ બનારસના પંડિત કૃષ્ણગુપ્તના શ્રીધર અને શ્રીપતિ નામના પુત્રો હતા તેઓ

ધારાનગરીમાં ગયા જ્યાં શેઠ લક્ષ્મીપતિને ત્યાં જમતા હતા. એકવાર તે ઘરમાં આગ લાગતાં લેણદેણનો હિસાબ નાશ પામ્યો, જ્યારે આ બન્ને વિદ્વાનોએ પોતાની યાદ પ્રમાણે તેની સાચી નોંધ કરાવી. શેઠે તે બન્નેને બુદ્ધિશાળી જાણી આ૦ વર્ધમાનસૂરિનો પરિચય કરાવ્યો. અને તે બન્નેએ યોગ્ય ગુરુ પામી દીક્ષા લીધી તથા સૂરિપદ મેળવ્યું; જેમનાં નામો આ૦ જિનેશ્વર અને આ૦ બુદ્ધિસાગર રાખવામાં આવ્યાં. આ૦ જિનેશ્વરસૂરિએ સં૦ ૧૦૮૦માં જાબાલિપુર (જાલોર)માં હારિભદ્રીય 'અષ્ટકપ્રકરણ-વૃત્તિ, છઠાણ પગરણ ગા૦ ૧૧૧, પંચલીંગી પગરણ ગા૦ ૧૦૧, પ્રમાલક્ષણ શ્લો૦ ૪૦૫, તેની વૃત્તિ ૪૦૦૦, સં૦ ૧૦૯૨માં આશાપલ્લી (અમદાવાદ)માં લીલાવઇકહા ગા૦ ૧૮૦૦૦, સં૦ ૧૦૯૬ વૈશાખમાં જાબાલિપુરમાં ચૈત્યવંદન વિવરણ શ્લો૦ ૧૦૦૦, અને સં૦ ૧૧૦૮ કા૦ વ૦ ૫ ડીંડીઆણકમાં કહાકોસ પગરણ ગા૦ ૩૦ તેની કહાવિવરણ વૃત્તિ' વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા છે. આ૦ બુદ્ધિસાગરસૂરિએ સં૦ ૧૦૮૦માં જાબાલીમાં 'પંચગ્રંથી વ્યાકરણ' શ્લો૦ ૮૦૦૦ની રચના કરેલ છે.

આ૦ જિનેશ્વરસૂરિને આ૦ જિનચંદ્રસૂરિ, આ૦ અભયદેવસૂરિ અને આ૦ ધનેશ્વરસૂરિ વગેરે શિષ્યો હતા. અને તેમની પાટે અનુક્રમે આ૦ જિનચંદ્રસૂરિ આ૦ અશોકચંદ્ર અને આ૦ હરિસિંહ વગેરે થયેલ છે. આ૦ જિનચંદ્રસૂરિએ સં૦ ૧૧૨૫માં 'સંવેગરંગશાલા કહા ગા૦ ૧૮૦૦૦, દિનચર્યા શ્લો૦ ૩૦૦ અને ઉપદેશસંગ્રહ' બનાવેલ છે. આ૦ ધનેશ્વરસૂરિનું બીજું નામ જિનભદ્રસૂરિ છે. તેમણે સં૦ ૧૦૯૫માં ચડ્ડાવલીમાં 'સુરસુંદરી-ચરિય' રચ્યું.

(૪) આ૦ અભયદેવસૂરિ.[૧] તેમણે નવાંગીવૃત્તિ વગેરે અનેક વૃત્તિ-ગ્રંથો તથા મૂળગ્રંથો બનાવ્યા છે. સં૦ ૧૧૩૫ અથવા ૧૧૩૯માં સ્વર્ગે ગયા. તેમણે પોતાની પાટે આ૦ વર્ધમાનસૂરિને સ્થાપ્યા હતા; જેમણે સં૦ ૧૧૪૦માં 'મણોરમા કહા, સં૦ ૧૧૬૦માં આદિનાહચરિયં અને સં૦ ૧૧૭૨માં ધર્મરત્નકરંડક-સવૃત્તિ'ની રચના કરી છે.[૨]

---

૧. વડગચ્છના (૪) આ૦ અભયદેવસૂરિ શિષ્ય (૫) આ૦ જિનભદ્રસૂરિ શિષ્ય (૬) આ૦ શાંતિપ્રભસૂરિ શિષ્ય (૭) આ૦ હરિભદ્રસૂરિ શિષ્ય (૮) આ૦ પરમાણંદસૂરિએ સં૦ ૧૩૧૦માં "સત્તરિસયયંત્ર"ની પ્રતિષ્ઠા કરી. ('આરાસણાના શિલાલેખો')

૨. આ૦ અભયદેવસૂરિના સહોદરે પણ દીક્ષા લીધી હતી, જેમનું નામ આ૦ દેવચંદ્રસૂરિ છે, જેઓ ક૦ સ૦ આ૦ હેમચંદ્રસૂરિના ગુરુ છે. ('ઠાણપગરણવૃત્તિ')

(૫) આ૦ પ્રસન્નચંદ્રસૂરિ તેઓ આ૦ જિનેશ્વરસૂરિના શિષ્ય (?) હતા આ૦ અશોકચંદ્રે તેમને સૂરિપદ આપી આ૦ અભયદેવસૂરિની પાટે સ્થાપ્યા હતા અને તે જ સમયે આ દેવભદ્રને પણ સૂરિપદ આપ્યું હતું

(૬) આ૦ દેવભદ્રસૂરિ તેઓ ઉ૦ સુમતિના ગુણચંદ્રગણી નામના શિષ્ય હતા તેમણે 'સંવેગરંગશાલાગાધન, સં૦ ૧૧૩૯માં મહાવીરચરિય, સં૦ ૧૧૫૮મા ભરૂચમાં કહારયણકોસો અને સં૦ ૧૧૬૮મા ભરૂચમાં સિરિપાસનાહચરિય, પ્રમાણપ્રકાશ, અનંતજિનથય, થંભણપાસથય, વીતરાગ સ્તવન' વગેરે બનાવ્યા છે તેમણે સં૦ ૧૧૬૭માં ચિતોડમાં આ૦ જિનવલ્લભને સૂરિપદ અને સં૦ ૧૧૬૯ના વૈશાખમાં આ૦ જિનદત્તને સૂરિપદ આપ્યું હતું

(૭) આ૦ તેમણે પ્રભાચંદ્રસૂરિ, 'વીતરાગસ્તોત્ર'નું વિવરણ રચ્યું હતું

પૃષ્ઠ ૪૦, કડી ૧૩ : "દેવજી"

અહીં "દેવજી" તે આ૦ વાદી દેવસૂરિનું ટૂંકું નામ છે આ વાદી દેવસૂરિની શિષ્યપરંપરા (નાગોરી તપા)

(૪૧) આ૦ વાદી દેવસૂરિ તેમનો સં૦ ૧૧૪૩માં મડારમા પોરવાડ કુટુંબમાં જન્મ, સં૦ ૧૧૫૨મા ભરૂચમાં આ૦ મુનિચંદ્રસૂરિ પાસે દીક્ષા, સં૦ ૧૧૭૪મા સૂરિપદ, સં૦ ૧૨૨૬માં સ્વર્ગગમન તેમણે પોતાની પાટે ૨૪ આચાર્યોને સ્થાપ્યા, ૩૫૦૦૦ ઘરોને નવા જૈન બનાવ્યા, સં૦ ૧૧૮૧ વૈ૦ શુ૦ ૧૫ દિવસે ગુર્જરેશ્વર સિદ્ધરાજ જયસિંહની સભામા દિગમ્બરાચાર્ય કુમુદચંદ્રસૂરિને હરાવી જયપતાકા મેળવી, જેના ઉપલક્ષમાં સિદ્ધરાજ જયસિંહે એક લાખ સોનૈયા ખરચી ભ૦ આદિનાથનું દેરાસર કરાવી તેમા સં૦ ૧૧૮૩ના વૈ૦ શુ૦ ૧૨ પ્રતિષ્ઠા કરાવી આચાર્યશ્રીએ 'પ્રમાણનય તત્ત્વાલોકાલંકાર' મૂળ સૂત્ર ૩૭૪ અને તેની ઉપર 'સ્યાદ્વાદરત્નાકર' મહાગ્રંથની રચના કરી સં૦ ૧૨૦૪મા ફલોધિ તીર્થમા તેમજ આરાસણમા પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવી નાગોરમાં દિગમ્બર ગુણચંદ્ર સાથે શાસ્ત્રાર્થ કરી, તેને પણ હરાવ્યો હતો નાગોરનો રાજા આહ્લણદેવ આચાર્યશ્રીનો ભક્ત હતો, તેથી તેણે આચાર્ય મહારાજને નાગોરમાં રાખ્યા હતા આ જ કારણે તેમની શિષ્ય પરંપરા "નાગોરીશાખા" તરીકે વિખ્યાત હતી આચાર્યશ્રીની પરંપરા (૧) બૃહદ્ગચ્છ, (૨) નાગોરીશાખા, સં૦ ૧૨૮૫ પછી તપગચ્છ સાથે સંબંધ હોવાથી નાગોરીતપા તરીકે જાહેર થયેલ છે (૩) ભિન્નમાલવડગચ્છ, (૪) જીરાપલ્લીવડગચ્છ અને (૫) મડાહડગચ્છ ઇત્યાદિ અનેક

શાખામાં વિસ્તાર પામેલી છે. જીરાવલાના દેરાસરમાં વડગચ્છ અને જીરાપલ્લીગચ્છના શિલાલેખો છે.

(૪૨) આ૦ પદ્મપ્રભસૂરિ 'ભુવનદીપક'ના કર્તા.(૪૩) આ૦ પ્રસન્નચંદ્રસૂરિ. (૪૪) આ૦ ગુણસમુદ્રસૂરિ સ્વ૦ સં૦ ૧૩૦૮.

(૪૫) આ૦ જયશેખરસૂરિ. તેમણે ક્રિયોદ્ધાર કર્યો હતો, સંભવ છે કે તેમનાથી "નાગોરીતપા" શાખા ચાલી હશે. (૪૬) આ૦ વજ્રસેનસૂરિ. (૪૭) આ૦ હેમતિલકસૂરિ, તેઓ ભાટીરાય અને દુલમીરાયના ગુરુ હતા. (૪૮) આ૦ રત્નશેખરસૂરિ. (૪૯) આ૦ પૂર્ણચંદ્રસૂરિ. (૫૦) આ૦ હેમચંદ્રસૂરિ. (૫૧) આ૦ રત્નસાગરસૂરિ.*

(૫૨) આ૦ હેમસમુદ્રસૂરિ. આ સમયમાં ઉ૦ પદ્મસુંદર થયા છે, જેમને સમ્રાટ અકબર બહુ માનતો હતો અને જેમને અકબરે ગામ તથા પાલખી આપ્યાં હતાં. તેઓ વિદ્વાન હતા, વાદી હતા. તેમણે 'પ્રમાણસુંદર (ન્યાય), રાયમલ્લાભ્યુદય મહાકાવ્ય, પાર્શ્વનાથ મહાકાવ્ય, ધાતુપાઠ અને જંબૂચરિયં' વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા છે.

(૫૩) હેમરત્નસૂરિ. (૫૪) સોમરત્નસૂરિ. સં૦ ૧૫૪૫ થી ૧૫૭૯. (૫૫) રાજરત્નસૂરિ (જયસ્વામ).

(૫૬) ચંદ્રકીર્તિસૂરિ. તેમણે 'સારસ્વત-ટીકા, શારદીયનામમાલા, યોગચિંતામણિ (વૈદ્યક)' વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા છે.

(૫૭) હર્ષકીર્તિસૂરિ (ઉ૦ પદ્મચંદ્રજી). તેમણે 'સારસ્વત-ટીકા' પ્રથમાદર્શે લખી હતી. સં૦ ૧૬૬૮માં 'કલ્યાણમંદિરસ્તોત્ર-વૃત્તિ, વૈદ્યકસારોદ્ધાર' વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા છે.

નાગોરીતપગચ્છના જૈન ગોત્રો—૧. ગોહલાણી, નવલખા, ભૂતેડિયા, ૨. પીપાડા, હીરણ, ગોગડ, **શીસોદિયા**, ૩. રૂલીવાલ, વેગાણી, ૪. હિંગડ, લાંગા, ૫. રામસોની (સોની), ૬ ઝાબક, ઝમડ, ૭. છલાણી, છજલાણી, ધોડાવત, ૮. હીરાઉ, કેલાણી, ગોખરૂ, ચોધરી, ૧૦. જોગડ, ૧૧. છોરિયા, સામડા, ૧૨. લોઢા, ૧૩ સૂરિયા, મીઠા, ૧૪. નહાર, ૧૫. જડિયા ('નાગોરીતપાના મહાત્માની વહી'ના આધારે)

* ૪૮ થી ૫૧ નો ક્રમ જીરાવલાના સં૦ ૧૪૯૨ના શિલાલેખ પ્રમાણે આપ્યો છે. પટ્ટાવલીમાં તો (૪૮) આ૦ રત્નશેખર, (૪૯) આ૦ હેમચંદ્ર, (૫૦) આ૦ પૂર્ણચંદ્ર, (૫૧) આ૦ હેમહંસ, (૫૨) આ૦ રત્નસાગર એવો ક્રમ મળે છે.

(૪૧) આ૦ વાદી દેવસૂરિ, (૪૨) આ૦ ભદ્રેશ્વરસૂરિ, (૪૩) આ૦ વિજયચંદ્રસૂરિ, (૪૪) આ૦ માનભદ્રસૂરિ, (૪૫) આ૦ ગુણભદ્રસૂરિ તેમને બાદશાહ મહમ્મુદે તેમની શ્લોક રચનાથી પ્રસન્ન થઇ અયુત સોનૈયા આપવા ધાર્યું, કિન્તુ તેમણે સ્વીકાર્યાં નહીં અને શુદ્ધ સાધુમાર્ગની સ્થાપના કરી તેઓ વ્યાકરણ, છંદ, સાહિત્ય–અલંકાર, નાટક અને ન્યાયના અજોડ અભ્યાસી હતા (૪૬) આ૦ મુનિભદ્રસૂરિ તેમને બાદશાહ પીરોજશાહ ખૂબ માનતો હતો તેમણે આ૦ વાદી દેવસૂરિએ રચેલ 'શાંતિનાથ–મહાકાવ્ય'ના આધારે સં. ૧૪૧૦મા 'શ્રીશાંતિનાથમહાકાવ્ય' બનાવ્યું

(૪૧) આ૦ વાદીદેવસૂરિ, (૪૨) આ૦ જયપ્રભસૂરિ, (૪૩) આ૦ રામભદ્રસૂરિ, તેમણે 'પ્રબુદ્ધરોહિણેય–નાટક' તથા 'કાલિકાચાર્ય–કથા' બનાવેલ છે જાલોરમાં ચૌહાણ સમરસિંહ રાજા હતો, ત્યારે તેના ભંડારી પાસૂના પુત્રો–૧ યશોવીર અને ૨ અજયપાલ મંત્રીઓ હતા મંત્રી અજયપાલે જાલોરમા ભ૦ આદીશ્વરનું મંદિર બનાવ્યુ હતું, તેમા યાત્રોત્સવ પ્રસંગે આ 'પ્રબુદ્ધરોહિણેય' નાટક ભજવાયુ હતુ

(૪૧) આ૦ વાદી દેવસૂરિ, (૪૨) આ૦ વિજયચંદ્રસૂરિ, (૪૩) આ૦ માણિકયસૂરિ, સં ૧૩૮૪

(૪૧) આ૦ વાદી દેવસૂરિ સન્તાનીય ભિન્નમાલ વડગચ્છ (૧) આ૦ વીરદેવસૂરિ, (૨) આ૦ અમરપ્રભસૂરિ, (૩) આ૦ કનકપ્રભસૂરિ તેમના ઉપદેશથી સં ૧૫૫૧ વૈ૦ શુ૦ ૬ શુક્રવારે પુનર્વસુ નક્ષત્રમાં માંડવગઢની દક્ષિણ તળેટીમાં આવેલા તારાપુરમા શ્રીમાલી વહોરા ગોપાળે ભ૦ શ્રી સુપાર્શ્વનાથનો પ્રાસાદ કરાવ્યો ('જૈન સત્ય પ્રકાશ' ક્રમાંક ૨૫)

મડાહડગચ્છ, થારાપદ્રગચ્છ અને પિપ્પલગચ્છ પણ વડગચ્છની જ શાખાઓ છે ('આબૂ' ભા૦ ૫, લેખાંક ૬૬, ૨૭૮)

બૃહદ્ગચ્છના થારાપદ્રીયગચ્છમાં વાદિવેતાલ શાંતિસૂરિ થયા તેઓ ચંદ્રકુલના થારાપદ્રગચ્છના આ૦ જયસિંહસૂરિના શિષ્ય હતા તેઓ મહા તાર્કિક આ૦ અભયદેવસૂરિ પાસે ન્યાય ભણ્યા હતા અને આ૦ સર્વદેવસૂરિ પાસે આગમ ભણ્યા હતા તેમણે આ૦ ગુણસેનસૂરિના કહેવાથી પાટણમા બિલ્લમાલવંશીય મંત્રી શાતુની વસતીમા રહી 'ઉત્તરાધ્યયનસૂત્ર–ટીકા' બનાવી અને 'અંગવિજ્જા'નો ઉદ્ધાર કર્યો સ્વર્ગ સં ૧૦૯૬ તેમની પરંપરામાં આ૦ શાંતિસૂરિ થયા તેમણે આઠ શિષ્યોને આચાર્યો બનાવ્યા અને પોતાના ગચ્છનું "પિપ્પલગચ્છ" એવુ નામ રાખ્યુ (સં૦ ૧૨૨૨) ચક્રેશ્વરીદેવીએ તેમની પૂજા પ્રવર્તાવી હતી, અને તેમણે સિદ્ધ શ્રાવકને નમસ્કાર કરવા

યોગ્ય બનાવ્યો હતો. તેમની પાટે અનુક્રમે આ૦ વિજયસિંહ આ૦ દેવભદ્ર આ૦ ધર્મઘોષસૂરિ, આ૦ શીલભદ્ર (આ૦ પરિપૂર્ણદેવ), આ૦ વિજયસેન, આ૦ ધર્મદેવ, આ૦ ધર્મચંદ્ર, આ૦ ધર્મરત્ન, આ૦ ધર્મતિલક, આ૦ ધર્મસિંહ, આ૦ ધર્મપ્રભસૂરિ થયા છે.

પૃષ્ઠ ૪૦, કડી ૨ : પૂર્ણતલ્લગચ્છ પટ્ટાવલી–

૧ આમ્રદેવસૂરિ, જે નિત્ય વિહારી હતા.

૨ આ૦ દત્તસૂરિ, જે રાજાઓથી સેવાતા હતા.

૩ આ૦ યશોભદ્રસૂરિ. તેઓ વાગડદેશના રત્નપુર નગરના રાજા હતા. તેમણે ડિંડુઆણા જઈ ત્યાં ચોવીશ દેવકુલિકાવાળું મોટું જિનાલય બનાવી આ૦ દત્તસૂરિ પાસે દીક્ષા લીધી. શાસ્ત્રાભ્યાસ કરી આચાર્યપદ મેળવ્યું. વૃદ્ધાવસ્થામાં ગિરનાર તીર્થમાં જઈ ૧૩ દિવસનું અનશન કરી સ્વર્ગગમન કર્યું. તેમને ઘણા રાજાઓ ગુરુ તરીકે માનતા હતા.

૪ આ૦ પ્રદ્યુમ્નસૂરિ. તેમણે 'ઠાણય–પગરણ' બનાવ્યું.

૫ આ૦ ગુણસેનસૂરિ. તેઓ સિદ્ધાંતવિશારદ નૈષ્ઠિકશીલધારી અને મોટા ઈંદ્રિયજેતા હતા. તેમની પ્રેરણાથી વાદિવેતાલ આ૦ શાંતિસૂરિએ ઉત્તરાધ્યયનસૂત્ર પર 'શિષ્યહિતા' નામની ટીકા રચી હતી.

૬ આ૦ દેવચંદ્રસૂરિ. તેઓ નવાંગીટીકાકાર આ૦ અભયદેવસૂરિના સહોદર હતા અને આ૦ ગુણસેનસૂરિ પાસે દીક્ષા લઈ શાસ્ત્રજ્ઞાન મેળવી તેમની પાટે આવ્યા હતા. તેમણે સં૦ ૧૧૪૬માં 'ઠાણગપગરણ' પર ટીકા, સં૦ ૧૧૬૦માં 'સંતિનાહચરિય' ગ્રં૦ ૧૨૧૦૦, અપભ્રંશભાષામાં 'સુલસા-ક્ખાણ' કડવક ૭, તથા 'કાલિકાજ્જકહા' ગ્રં૦ ૩૬૦ રચ્યાં છે.

૭ ક૦ સ૦ આ૦ શ્રીહેમચંદ્રસૂરિ. તેઓએ ગૂર્જરચક્રવર્તી મહારાજા કુમારપાળને ઉપદેશ આપી જૈન રાજા બનાવ્યો. અનેક ગ્રંથોની રચના કરી.

૮ આ૦ રામચંદ્રસૂરિ. તેમણે 'નલવિલાસ નાટક, દ્રવ્યાલંકાર–સવૃત્તિ, નાટ્યદર્પણ–સવૃત્તિ, સત્યહરિશ્ચંદ્ર નાટક, નિર્ભયભીમવ્યાયોગ, રાઘવાભ્યુદય, યાદવાભ્યુદય, મલ્લિકામકરંદ, રોહિણીમૃગાંક, વનમાલા, કુમાર વિહારશતક, 'સુધાકલશ' હૈમીન્યાસ, બત્રીશીઓ, સ્તોત્રો, સ્તવનો, ઈત્યાદિ ૧૦૦ પ્રબંધો રચ્યા છે.

પૂર્ણતલ્લગચ્છમાં આ૦ વર્ધમાનસૂરિ શિષ્ય આ૦ શાંતિસૂરિ થયા છે. તેમણે વિવિધ કઠીન સંસ્કૃત ગ્રંથો પર ટીપ્પન–ટીકાઓ રચેલી છે.

પૃષ્ઠ ૪૧, કડી ૨ : ચાહીરી :

અહીં આ૦ હેમચન્દ્રસૂરિના પિતાનું નામ 'ચાચિક' અને માતાનું નામ 'ચાહીરી' જણાવેલ છે પરન્તુ 'પ્રભાવકચરિત્ર' વગેરેમાં તેમની માતાનું નામ 'પાહિની' આપેલ છે એટલે 'પાહિની' નામ બરાબર છે

પૃષ્ઠ ૪૨, કડી ૧૯ "નગનરૂપ સાહમી રહી રે"

અહીં સૌરાષ્ટ્રમાં નગ્ન પદ્મણીને સામે રાખી મન્ત્રારાધન કર્યાનું સૂચન કરેલ છે પરન્તુ 'પ્રભાવકચરિત્ર'મા આ ઘટનાનો આ રીતે ઉલ્લેખ નથી તેમા તો જણાવ્યુ છે કે, સોમચન્દ્ર મુનિએ ગીતાર્થની અનુમતિથી ગિરનાર પર નાસિકાના અગ્રભાગે દૃષ્ટિ સ્થાપી ધ્યાન કર્યું આથી તેમને સરસ્વતી દેવીએ પ્રત્યક્ષ થઈ ઇચ્છિત વરદાન આપ્યુ વળી 'વીરવંશાવલી'મા લખ્યુ છે કે, આ૦ દેવચન્દ્રસૂરિ, ઋષિ સોમચન્દ્ર અને આ૦ મલયગિરિજી એ ત્રણેએ કુમારિયા ગામમા ભ૦ ઋષભદેવના દેરાસરના ભોયરામાં દિગમ્બર થઈ સામે નગ્ન પદ્મણીને ઊભી રાખી તેણીના સ્વામી શ્રીમાળી રોહને હાથમા નાગી તલવાર આપી અને વિકાર થાય તો તેનું માથુ કાપી નાખવુ એવી ભલામણ કરી ધ્યાન કર્યું આથી મન્ત્રાધિષ્ઠાયક દેવ હાજર થયો અને તે ત્રણેને અનુક્રમે ૧ વીરવશ્ય થશે, રાજાને પ્રતિબોધ કરી શકશે ૨ અને ૩ સિદ્ધાંતની ટીકા બનાવી શકશે એવાં વરદાન આપી ચાલ્યો ગયો ત્યાર પછી આ૦ દેવચન્દ્રસૂરિ શિષ્ય સાથે વિહાર કરી ગિરનાર પધાર્યા

પૃષ્ઠ ૪૬, કડી ૩ "તીન તવા ગુરે વેધિયા"

અહીં ગુરુજીએ ત્રણ લોઢાના તવા વીંધ્યાનું સૂચન છે પરન્તુ આ ઘટના 'પ્રભાવકચરિત્ર' વગેરેમાં મળતી નથી એટલે આ ઘટના કેટલી સાચી છે, તેનો નિર્ણય થઈ શકે તેમ નથી

પૃષ્ઠ ૫૧, કડી ૨૫ "બારસે હે ઓગણપચાસમે રે"

અહીં ક૦ સ૦ શ્રીહેમચન્દ્રસૂરિનો સ્વર્ગ સવત સં૦ ૧૨૪૯ બતાવ્યો છે, તે બરાબર નથી, સં૦ ૧૨૨૯ જોઈએ

પૃષ્ઠ ૫૧ કડી ૨ અચળગચ્છ પટ્ટાવલી

(૩૫) આ૦ ઉદ્યોતનસૂરિથી વડગચ્છ કહેવાયો (૩૬) આ૦ સર્વદેવસૂરિ, તેઓ શખેશ્વર તીર્થમા વધુ રહેતા, તેથી તેમનો 'શખેશ્વરગચ્છ' કહેવાયો (૩૭) આ૦ પદ્મદેવસૂરિ તેઓ આ૦ સર્વદેવસૂરિના લઘુ ગુરુભાઇ હતા

(૩૮) આ૦ ઉદયપ્રભસૂરિ આ સમયથી કુલગુરુઓએ જૈનોની વશાવલી લખવાની શરૂઆત કરી આ આચાર્યે અનેક કુટુંબોને પ્રતિબોધી જૈન બનાવ્યા હતા આ સમયે શખેશ્વરગચ્છમા નાણાનો 'નાણકગચ્છ' અને નાડોલનો 'વલભીગચ્છ' એક બે ભાગ પડયા

(૩૯) આ૦ પ્રભાનંદસૂરિ. 'વીરવંશાવલી'માં આ આચાર્યનું નામ સૂચવ્યું નથી. આ નાણકગચ્છના આદિ આચાર્ય છે. (૪૦) ધર્મચંદ્રસૂરિ. (૪૧) આ૦ વિનયચંદ્રસૂરિ. (૪૨) આ૦ ગુણસાગરસૂરિ. (૪૩) આ૦ વિજયપ્રભસૂરિ. (૪૪) આ૦ નરચંદ્રસૂરિ. (૪૫) આ૦ વીરચંદ્રસૂરિ. તેઓ પાલખીમાં બેસતા હતા. વઢવાણમાં સ્વર્ગે ગયા.

(૪૬) આ૦ જયસંઘસૂરિ તેમના ગુરુ ભાઇ તિલકમુનિથી પાટણમાં 'તિલકશાખા' નીકળી.

(૪૭) આ૦ આર્યરક્ષિતસૂરિ. તેમનો સં૦ ૧૧૩૬માં દંત્રાણામાં જન્મ, સં૦ ૧૧૪૬માં દીક્ષા, સં૦ ૧૧૫૯માં સૂરિપદ, સં૦ ૧૧૬૯માં ભાલેજમાં ફરી વાર સૂરિપદ, અને સં૦ ૧૨૩૬માં પાવાગઢમાં સ્વર્ગ. તેમનું બીજું નામ ઉ૦ વિજયચંદ્ર પણ હતું. તેમણે ૨૧ ઉપવાસ કરી કાલીને આરાધી સં. ૧૧૬૯માં ૭૦ બોલ પ્રરૂપી 'વિધિપક્ષગચ્છ' સ્થાપ્યો. જેનું સં૦ ૧૨૧૩માં 'અંચળગચ્છ' એવું બીજું નામ પડયું. પાવાગઢની દેવી મહાકાલી આ ગચ્છની અધિષ્ઠાયિકા હતી. આ આચાર્યે અનેક જૈન ગોત્રો બનાવ્યાં છે.

(૪૮) આ૦ જયસિંહસૂરિ. આ૦ વાદી દેવસૂરિએ દિગમ્બર વાદી ભ૦ કુમુદચંદ્રને જીત્યો ત્યારે આ આચાર્ય તેઓના સહયોગી હતા. તેમના ઉપદેશથી હસ્તિકુંડીના રાજાએ સં૦ ૧૨૦૮ માં પોતાના નગરમાં ભ૦ મહાવીરસ્વામીનું ભવ્ય મંદિર કરાવ્યું હતું. આ સમયે સં૦ ૧૨૧૭થી 'હર્ષશાખા' નીકળી. આ આચાર્યે ઘણા નવા જૈનો બનાવ્યા છે અને જુદા જુદા ગ્રંથો ઉપર ટીકા રચી છે.

(૪૯) ધર્મઘોષસૂરિ. સ્વ. સં૦ ૧૨૬૮. તેમણે 'શતપદી' ગ્રંથ રચ્યો છે.

(૫૦) મહેંદ્રસૂરિ. તેમણે પ્રાકૃતમાં 'તીર્થમાલા' તેની ઉપર ૩૦૦૦ શ્લોકપ્રમાણ ટીકા, 'શતપદીનું વિવરણ' અને 'ગુરુગુણષટ્ત્રિંશિકા' વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા છે.

(૫૧) સિંહપ્રભસૂરિ. તેમનો સં૦ ૧૨૮૩માં જન્મ, સં૦ ૧૨૪૧ માં દીક્ષા, સં૦ ૧૩૦૯માં સૂરિપદ અને સં૦ ૧૩૧૩માં સ્વર્ગ.

(૫૨) આ૦ અજિતસિંહસૂરિ. સ્વ૦ સં૦ ૧૩૩૯. (૫૩) આ૦ દેવેંદ્રસૂરિ. (૫૪) આ૦ ધર્મપ્રભસૂરિ. (૫૫) આ૦ સિંહતિલકસૂરિ. (૫૬) આ૦ મહેંદ્રપ્રભસૂરિ.

(૫૭) આ૦ મેરુતુંગસૂરિ. તેમણે સં૦ ૧૪૩૮માં 'અંચલગચ્છની પટ્ટાવલી' બનાવી. તેમજ 'બાલબોધ વ્યાકરણ, ભાવકર્મ પ્રક્રિયા, શતકભાષ્ય

જૈન મેઘદૂત, નમુત્થુણ ટીકા, સુશ્રાદ્ધકથા, ઉપદેશમાલાની ટીકા વિચારશ્રેણિ' વગેરે બનાવ્યાં છે આ સમયમા 'ગેખરશાખા' નીકળી

(૫૮) જયકીર્તિસૂરિ સ્વર્ગ સં૦ ૧૫૦૦ આ સમયે 'કીર્તિશાખા' નીકળી

(૫૯) જયકેસરિસૂરિ સ્વર્ગ સં૦ ૧૫૪૨ (૬૦) સિદ્ધાંતસાગરસૂરિ સ્વર્ગ સં૦ ૧૫૬૦ (૬૧) ભાવસાગરસૂરિ (૬૨) ગુણનિધાનસૂરિ

(૬૩) ધર્મમૂર્તિસૂરિ તેમણે સં૦ ૧૬૧૪મા શત્રુંજય ઉપર ક્રિયોદ્ધાર કર્યો તેમણે પાવાપુરી, સમેતશિખરજી વગેરે યાત્રાઓ કરી હતી તેઓ આગરા ઘણીવાર પધાર્યા હતા તેમના ઉપદેશથી લોઢાસવપતિ કુરપાલ સોનપાલે આગરામા બે મદિર તથા ઉપાશ્રય વગેરે બનાવ્યા હતા સ્વર્ગ સં૦ ૧૬૭૦

(૬૪) આ૦ કલ્યાણસાગરસૂરિ તેમના ઉપદેશથી શેઠ વર્ધમાન પદ્મસિહ, શેઠ રાયસિહ વગેરેએ જામનગરમા વિશાળ જિનાલયો બનાવ્યા આ આચાર્યે સં૦ ૧૬૭૧ના વૈ૦ સુ૦ ૩ના દિવસે આગરામાં શેઠ કુરપાલ અને શેઠ સોનપાલનાં બે દેરાસરોમા ભ૦ શ્રેયાંસનાથ અને ભ૦ મહાવીરસ્વામી વગેરે મૂર્તિઓની અજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા કરી આગરામા અચલગચ્છનો ઉપાશ્રય કરાવ્યો અને પૂર્વદેશની કલ્યાણક ભૂમિઓનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો આગરાની ઉક્ત જિન પ્રતિમાઓની ગાદીમા બાદશાહ જહાંગીરનુ નામ હતુ આ માટે કોઇના ભભેરવાથી બાદશાહને ગુસ્સો ચડયો, જેને યુક્તિપૂર્વક સમજાવી શાત કરવામા આવ્યો હતો તેઓ સ૦ ૧૭૧૮ ની અખાત્રીજે સ્વર્ગે ગયા

(૬૫) અમરસાગરસૂરિ તેમણે સં૦ ૧૬૯૧મા 'વર્ધમાન-પદ્મસિહ ચરિત્ર' બનાવ્યુ

(૬૬) વિદ્યાસાગરસૂરિ (૬૭) ઉદયસાગરસૂરિ (૬૮) કીર્તિસાગરસૂરિ (૬૯) પુણ્યસાગરસૂરિ (૭૦) રાજેન્દ્રસાગરસૂરિ (૭૧) મુક્તિસાગરસૂરિ (૭૨) રત્નસાગરસૂરિ (૭૩) વિવેકસાગરસૂરિ સ્વ૦ સં૦ ૧૯૪૮ (૭૪) ભ૦ જિનેન્દ્રસાગરસૂરિ

(૬૪) આ૦ કલ્યાણસાગરસૂરિ સ્વર્ગ સં૦ ૧૭૧૮, (૬૫) મહો૦ રત્નસાગરજી, (૬૬) ઉ૦ મેઘસાગરજી, (૬૭) ઉ૦ વૃદ્ધિસાગરજી, (૬૮) ઉ૦ હીરસાગરજી, (૬૯) પં૦ સહજસાગર, (૭૦) પં૦ માનસાગર, (૭૧) પં૦ રત્નસાગરજી, (૭૨) પં૦ ફતેહસાગરજી, (૭૩) શ્રીદેવસાગરજી, (૭૪)

શ્રીસ્વરૂપસાગરજી, (૭૫) મુનિ શ્રીગૌતમસાગરજી. તેમણે સં૦ ૧૯૪૬માં પાલીમાં ક્રિયોદ્ધાર કર્યો. તેઓ આજ વિદ્યમાન છે.

('અંચલગચ્છીય મોટી પટ્ટાવલી' વગેરે)

પૃષ્ઠ ૪૦, કડી ૯ અને પૃષ્ઠ ૫૧, કડી ૩ : ષટ્કલ્યાણકમત તથા ખરતરગચ્છ પરંપરા—

(૧) આ૦ જિનવલ્લભસૂરિ. તેમણે ૭ કલ્યાણકની પ્રરૂપણા કરી. સ્વ૦ સં૦ ૧૧૬૭, (૨) આ૦ જિનદત્તસૂરિ. તેમનાથી સં૦ ૧૨૦૪ 'ખરતરગચ્છ' શરૂ થયો (૩) આ૦ જિનચંદ્રસૂરિ. સ્વ. સં૦ ૧૨૨૩, (૪) આ. જિનપતિસૂરિ, (૫) આ૦ જિનેશ્વરસૂરિ, (૬) આ૦ જિનપ્રબોધસૂરિ, (૭) જિનચંદ્રસૂરિ, (૮) આ૦ જિનકુશલસૂરિ, (૯) આ૦ જિનપદ્મસૂરિ, (૧૦) આ૦ જિનલબ્ધિસૂરિ, (૧૧) આ૦ જિનચંદ્રસૂરિ, (૧૨) આ૦ જિનોદયસૂરિ, (૧૩) આ૦ જિનરાજસૂરિ, (૧૪) આ૦ જિનભદ્રસૂરિ, (૧૫) આ૦ જિનચંદ્રસૂરિ. સ્વ૦ સં૦ ૧૫૩૦, (૧૬) આ૦ જિનસમુદ્રસૂરિ, (૧૭) આ૦ જિનહંસસૂરિ, (૧૮) આ૦ જિનમાણિક્યસૂરિ, (૧૯) આ૦ જિનચંદ્રસૂરિ. જન્મ સં૦ ૧૫૯૫, આ૦ સં૦ ૧૬૧૨, સ્વ. સં૦ ૧૬૭૦, (૨૦) આ૦ જિનહંસસૂરિ, (૨૧) આ૦ જિનરાજસૂરિ, (૨૨) આ૦ જિનરત્નસૂરિ, (૨૩) આ૦ જિનચંદ્રસૂરિ, (૨૪) આ૦ જિનસુખસૂરિ, (૨૫) આ૦ જિનભક્તિસૂરિ. સ્વ. સં. ૧૮૦૪, (૨૬) આ જિનલાભસૂરિ. સ્વ૦ સં૦ ૧૮૩૪, (૨૭) આ૦ જિનચંદ્રસૂરિ, સ્વ૦ સં૦ ૧૮૬૫, (૨૮) આ૦ જિનહર્ષસૂરિ. સ્વ૦ સં૦ ૧૮૯૨, (૨૯) આ૦ જિનસૌભાગ્યસૂરિ. સ્વ૦ સં૦ ૧૯૧૭ (૩૦) જિનસિંહસૂરિ. સ્વ૦ સં૦ ૧૯૩૫ બીકાનેર, (૩૧) જિનચંદ્રસૂરિ, (૩૨) જિનકીર્તિસૂરિ.

પૃષ્ઠ ૫૧, કડી ૪ : 'આગમિકગચ્છ' તેની પટ્ટાવલી આ પુસ્તકમાં પૃષ્ઠ ૧૫૮માં આપી છે.

પૃષ્ઠ ૫૧, કડી ૫ : 'કવલાગચ્છ'

કવલાગચ્છ તે 'ઉપકેશગચ્છ'નું બીજુ નામ છે. તેની પટ્ટાવલી પૃષ્ઠ ૧૯૩ માં આપી છે.

પૃષ્ઠ ૫૨, કડી ૪ : "પડવાઇસૂરિ" :

વડગચ્છની પટ્ટાવલી આ પુસ્તકમાં પૃષ્ઠ ૧૮૬માં આપી છે.

પૃષ્ઠ ૫૨, કડી ૭ : "ગદ્દઇયા" :

જૂનાં શહેરો દટ્ટણપટ્ટણ થઈ ગયાં હોય ત્યાંથી ગધેડાની છાપવાળા જૂના સિક્કા નીકળે છે, જે "ગદ્દઇયા" તરીકે ઓળખાય છે. અને આ

સિક્કાઓ ગર્દભસેનના છે એવી લોકમાન્યતા છે આહેડના ટીલાઓમાથી ગ્રથકારના સમયે ગદ્દૈયા મળતા હતા, એમ આ ઉલ્લેખ પરથી સમજી શકાય છે

પૃષ્ઠ ૫૩, ઢાળ ૨૪ : વસ્તુપાલ (ભાષાવાર્તિક)

આ ઘટનામાં કુમારદેવીએ વિધવાવિવાહ કર્યાનુ સૂચન છે પરન્તુ તે વાત વસ્તુપાલના સમકાલીન વિદ્વાનોના કોઈ ગ્રથમાં લખાયેલ નથી જેમકે—કવિ સોમેશ્વરકૃત 'કીર્તિકૌમુદી' અને ' સુરથોત્સવ 'નો છેલ્લો સર્ગ, ' ઉલ્લાસરાઘવ 'ના સર્ગાન્ત શ્લોકો (સ૦ ૧૨૮૨), ' ગિરનાર પ્રશસ્તિ ' ' આબૂ પ્રશસ્તિ' (સ૦ ૧૨૮૮) આ૦ જયસિહસૂરિકૃત ' હમ્મીરમદમર્દન ', ' વસ્તુપાલ પ્રશસ્ત કાવ્ય,' આ૦ ઉદયપ્રભકૃત ' ધર્માભ્યુદયકાવ્ય ', ' સુકૃતકીર્તિકલ્લોલિની ' અરિસિહકૃત ' સુકૃતસકીર્તન ' (સ૦ ૧૨૮૫), આ૦ બાલચદ્રકૃત ' વસતવિલાસ કાવ્ય,' આ૦ જિનપ્રભકૃત ' તીર્થકલ્પ,' આ૦ રાજશેખરકૃત ' ચતુર્વિંશતિ પ્રબધ ' સ૦ ૧૪૦૫, આ૦ જિનહર્ષકૃત ' વસ્તુપાલચરિત્ર ' સ૦ ૧૪૯૭ વગેરે, વગેરે

મત્રી વસ્તુપાલની વશાવલી

(૧) પોરવાડ મત્રી ચડપ, (૨) મત્રી ચડપ્રસાદ, (૩) મત્રીશ્વર મત્રી સોમ, મત્રી સોમ તે સિદ્ધરાજનો કોષાધ્યક્ષ હતો તે અરિહત ભગવાન, આ૦ હરિભદ્ર અને ગૂર્જરેશ્વર સિદ્ધરાજને જ માનતો હતો તે ધર્મપ્રિય, ગુણવાન, વિદ્વાન અને દાની હતો તેને સીતા નામે પત્ની હતી (૪) આસરાજ તે દડપતિ આભૂની પુત્રી કુમારદેવીને પરણ્યો તેને ૧ લુણિગ, ૨ માલદેવ, ૩ વસ્તુપાલ, ૪ તેજપાલ, એમ ૪ પુત્રો અને જાલૂ, માઊ, સાઊ, ધનદેવી, સોહગા, વયજૂ, અને પરમલ, એમ ૭ પુત્રીઓ હતી માલદેવને લીલાદેવી તથા પ્રતાપદેવી પત્ની અને પુત્ર પૂર્ણસિહ, પુત્રવધૂ આલ્હણદેવી અને પૌત્ર પેથડ હતો મત્રી વસ્તુપાલને પત્ની લીલાદેવી અને વેજલદેવી, પુત્ર જૈત્રસિહ મત્રી તેજપાલને પત્ની અનુપમાદેવી અને સુહડાદેવી અનુપમાદેવી પુત્ર લૂણસિહ સ૦ ૧૨૯૬માં ભરૂચનો હાકેમ હતો તેને પત્ની રયણાદેવી લખમાદેવી અને પુત્રી ગઉરીદેવી હતાં તેજપાલને સુહડાદેવીથી પુત્ર સુહડ અને પુત્રી બઊના નામે હતા સુહડસિહને પત્ની સુહડાદેવી અને સુલખણાદેવી હતા, તેજપાલનુ સ૦ ૧૩૦૮મા ચદુરમા મૃત્યુ થયુ (૫) મત્રી વસ્તુપાલ, પત્ની લીલાદેવી તે બહુ બુદ્ધિશાળી હતી અને વેજલદેવી, (૬) લીલાદેવી પુત્ર જૈત્રસિહ, સ૦ ૧૨૭૯માં ખભાતનો

સુબો હતો તેમની પ્રાર્થનાથી આ૦ બાલચંદ્રે 'વસંતવિલાસમહાકાવ્ય' બનાવ્યું, અને ખંભાતમાં આ૦ જયસિંહસૂરિકૃત 'હમ્મીરમદમર્દન-નાટક' ભજવાયું. વિશલદેવ રાજાએ તેને પેટલાદનો સુબો નીમ્યો હતો. તેણે મંત્રી તેજપાલના મૃત્યુ સ્થાને ચંદુરમાં મોટું દેરાસર, તલાવ, ધર્મશાળા અને દાનશાળા બનાવ્યાં હતાં.

('વસ્તુપાલચરિત્ર, વસંતવિલાસ, જૈનસત્યપ્રકાશ વ૦ ૨ પૃ૦ ૬૭ વગેરે)

તે સમયે મંત્રી પત્નીઓ માટે પણ **महं** શબ્દ વપરાતો હતો, જેનો ઉલ્લેખ આ પ્રમાણે મળે છે.

सं १२९३ वर्षे पोष शुक्ल १३. महं श्रीअनुपमादेव्या आत्मश्रेयोर्थं श्रीओघनिर्युक्तिपुस्तकं श्रीमदनचंद्रसूरिभ्यः प्रदत्तं।

('જૈન લીટરેચર એન્ડ ફિલોસોફી, પ્રશસ્તિ સંગ્રહ', ભા૦ ૧ પૂના)

દંડપતિ આભૂની વંશાવલીઃ

પ્રાગ્વાટવંશમાં (૧) સામંતસિંહ, (૨) શાંતિ, (૩) બ્રહ્મનાગ, (૪) નાગડ (૪) દંડપતિ આભૂ.

સંડેરપુરમાં પોરવાડ (૧) આભૂ, (૨) આસડ, (૩) ચંડસિંહ, (૪) પેથડ. પેથડે સંડેરક, પાટણ અને વીજાપુરમાં મંદિર કરાવ્યાં, પ્રતિમાઓ ભરાવી, આબુ ઉપર ભ૦ નેમિનાથ ચૈત્યનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો, સિદ્ધાચલ, ગિરનારના સંઘ કાઢયા, બીજી ૬ યાત્રાઓ કરી. સં૦ ૧૩૭૭ ના દુકાળમાં ઘણું દાન આપ્યું, આગમશ્રવણમાં **वीर गोतम**ના નામે ચાંદી ટંક મૂકયા. આ૦ સત્યસૂરિના ઉપદેશથી ૪ ગ્રંથ ભંડારે લખાવ્યા, નવ ક્ષેત્રે ધન વાવર્યું. (૫) પદ્મ, (૬) લાડણ, (૭) આલ્હણ, (૮) મંડલિક, (૯) વ્યવહર, (૧૦) પર્વત, (૧૧) કાન્હા. કાન્હાએ સં૦ ૧૫૭૧માં આગમિક આ૦ વિવેકરત્નને 'પ્રશ્નવ્યાકરણ વૃત્તિ' વહોરાવી. સં૦ ૧૫૭૬ માં ગંધારમાં 'જંબૂદ્વીપચૂર્ણિ' લખાવી. ('પ્રશસ્તિસંગ્રહ' ભા૦ ૧ પૂના.)

'નાગેંદ્રગચ્છ' પરંપરા :

(૧) આ૦ મહેંદ્રસૂરિ, (૨) આ૦ શાંતિસૂરિ, (૩) આનંદસૂરિ. **અમરચંદ્રસૂરિ.** આ બન્ને આચાર્યો બાલપણથી સમર્થ વાદી હતા. ગૂર્જરેશ્વર સિદ્ધરાજ જયસિંહ તેઓને બચપણથી જ વ્યાઘ્રશિશુ તરીકે સંબોધતો હતો. (૪) આ૦ **હરિભદ્રસૂરિ**; જેઓ કલિકાલ ગૌતમ તરીકે પ્રસિદ્ધ હતા. (૫) આ૦ વિજયસેનસૂરિ. તેઓ પ્રખર વક્તા હતા. પંચાસર પાર્શ્વનાથના તીર્થમાં તેઓ ઉપદેશ દેતા હતા. તેમની વાણી અમોઘ મનાતી હતી. મંત્રી

વસ્તુપાલ-તેજપાલ તેમના ઉપાસક હતા (૬) આ૦ ઉદયપ્રભસૂરિ તેમણે 'સઘપતિચરિત્ર' શ્લો૦ ૫૨૦૦, 'આરંભસિદ્ધિ-ગ્રંથ' 'સુકૃત કલ્લોલિની' 'નેમિનાથ ચરિત્ર', 'ષડશીતિ-ટિપ્પણ,' 'કર્મસ્તવ-ટિપ્પણ' અને ઉપદેશમાલાની 'ઉપદેશકર્ણિકા-વૃત્તિ' બનાવ્યાં છે. મંત્રી વસ્તુપાલે સં૦ ૧૨૯૦ ચૈ૦ શુ૦ ૧૧ ના દિવસે ખંભાતમાં 'સઘપતિ ચરિત્ર' યાને 'ધર્માભ્યુદય મહાકાવ્ય' લખાવ્યુ હતુ (૭) આ૦ મલ્લિષેણસૂરિ, તેમણે 'સ્યાદ્વાદમંજરી' રચી

પૃષ્ઠ ૫૬, ઢાળ ૨૪ ભાષાલેખ જૂના ખેડા વગેરેની યાદી સાલવારીના ક્રમે નીચે મુજબ છે બીજા છુટક પાનાઓમા જે મતાંતર મળે છે તે સાથેસાથ ( )માં આપેલ છે

ઉજેણ, ભરૂઅચ્ચ, પાલી, અજમેર, દિલ્લી, ભિનમાલ, જાલોર, તેનું બીજુ નામ સોનગઢ, ચિતોડ, કાલદ્રી-સિરોહી પાસે કાલદ્રી છે, તેમા જરાસંધનો જરાકુમાર બળી મૂઓ પીરાણપટ્ટન, લાહોર, મેવાડમાં ત્રબાવતી, તેનું બીજુ નામ આઘાટપુર પટ્ટણ, ત્રીજુ નામ આહેડ, એ ત્રણે એક જ નામ છે, ખંભાત, રાયથલ, ચંપા, પાવા, રાજગૃહી, પાડલિપુર, તેનું બીજુ નામ પટ્ટણ, પ્રુનાડો, જે દ્રુપદીનું ગામ છે વિમલાપુરી, જ્યા ચંદ રાજા પરણ્યો, તેનું બીજું નામ વલ્લભીપુર, જ્યા દેવર્ધિગણી ક્ષમાશ્રમણજીએ પુસ્તકો લખ્યા તેનું ત્રીજુ નામ વળા, ચમારડી, જે આજે વર્તમાન છે ઇડર, બ્રહ્માની ખેડ, વૈરાટ, તેનું બીજુ નામ ધોલકુ, ભરતપુર, ડીગ * તે જૂનાં ખેડાં છે

કલજુગના સં૦ ૨૬૦૦ ભ૦ મહાવીર તથા શ્રેણિક રાજા થયા

શહેરોની સાલવારી

સં૦ ૩૪૮ લાહોર વસ્યુ

(સં૦ ૩૦૩ સુજપુર) (સં૦ ૪૦૪ શંખેશ્વર ગામ)

સં૦ ૫૦૦ પાલણસિંહ ચૌહાણે પાલનપુર વસાવ્યું હતું, તે નાશ પામ્યુ એટલે સં૦ ૧૦૧૦માં પાલણસિંહ પરમારે ફરી પાલનપુર વસાવ્યુ. (સં૦ ૪૦૭)

(સં૦ ૫૫૧ વડનગર વસ્યુ)

સં૦ ૫૧૫ ઉજેણીઘાટમાં ભોજરાજા થયો (સં૦ ૭૭૧)

સં૦ ૫૫૩ થરા વસ્યો (સં૦ ૫૩૫ નાડોલ વસ્યું)

* ભરતપુરથી ૨૪ માઈલ ડીગ છે

(સં૦ ૬૦૯ ચિત્રાંગદ મોરીએ ચિત્તોડ વસાવ્યું.)

ગુપ્ત સં૦ ૧૯૧ બાપા રાઉલે મોરીને મારીને ચિત્તોડ લીધું.

સં૦ ૬૯૪ લાહોરમંડે માંડવગઢ વસાવ્યો.

સં૦ ૭૧૧ ઇંદ્રસિંધ રાઠોડે ઇડર પાસે ખેડ વસાવી, ખેડસૂયા બ્રાહ્મણ થયા.

સં૦ ૭૧૨ થિરાદ સોલંકીએ થરાદ વસાવી (૧૦૧)

સં૦ ૭૨૭ પારકર વસ્યો (સં૦ ૧૫૧).

સં૦ ૭૮૧ સીંભર વસી. (સં૦ ૭૯૭ વડોદ વસ્યું.)

સં૦ ૮૦૧ રાવ પડાડદેઉએ મંડોવર વસાવ્યો. (સં૦ ૧૧૦૦ નાદડરાવે મંડોવર ફરી વસાવ્યો)

સં૦ ૮૦૨ વનરાજ ચાવડે પાટણ વસાવ્યું. (સં૦ ૮૦૨ મહા શુદિ ૭ શનિવારે પાટણ વસ્યું) (સં૦ ૮૦૨ વૈ૦ શુ૦ ૬ વીરસેને પાટણ વસાવ્યો, જેનું બીજું નામ પીરાણપટ્ટન નરસમુદ્ર છે)

સં૦ ૮૦૨ ઉપલદે પરમારે શ્રીમાલનગરથી ઊઠીને સ્વર્ણગઢ વસાવ્યો.

(સં૦ ૮૦૪ વડોલી વસી.)

સં૦ ૮૦૯ રાવ હમીરે હમીરગઢ વસાવ્યો.

સં૦ ૮૧૨ મુલતાન વસી.

સં૦ ૮૨૯ વૈ૦ શુ૦ ૧૩ પાંડવોએ પ્રથમ દિલ્લી વસાવી હતી અને પછી તુંઅરે વ્યાસ જગતનું મુહૂર્ત લઈ ત્યાં જ ફરીવાર દિલ્લી વસાવી સં૦ ૧૨૦૨ સુધી તુંઅર પાતસાહી રહી. પછી ચૌહાણ પાતસાહી થઇ. (સં૦ ૬૭૮, સં૦ ૭૦૭, સં૦ ૮૦૯). (સં૦ ૮૦૯ વૈ૦ શુ૦ ૧૩ અનંગપાલ તુંઅરે દિલ્લી વસાવી.)

સં૦ ૮૩૪ પરમારે આબુજીનો કોટ કરાવ્યો. પરમાર પછી ચૌહાણે લીધો. રાવ લાખણદેને ઘેર દેવી આવી ત્યારથી તે દેવડા–ચૌહાણ કહેવાયા.

સં૦ ૯૦૨ રાવલે ચિત્તોડનો કોટ ફરીવાર કરાવ્યો. (સં૦ ૯૦૨ અમરસિંહ રાણાએ ચિત્તોડગઢ વસાવ્યો, તેનો ગઢ કરાવ્યો.)

સં૦ ૯૨૭ બીજાપુર વસ્યું.

(સં૦ ૯૨૧ ધોલપુર–ધંધુકા વસ્યું.)

સં૦ ૧૦૧૦ પાલણસિંહ ચૌહાણે સં૦ ૫૦૦ માં પાલણપુર વસાવ્યું હતું ત્યાં જ પાલણસી પરમારે ફરી પાલનપુર વસાવ્યું. પાલણસી પરમારે જિન પ્રતિમા ગાળીને તે ધાતુનો આબુ ઉપર નાંદિયો કરાવ્યો હતો તે

પાપથી તેને કોઢ થયો તેના નિવારણ માટે આ૦ શીલધવલસૂરિના ઉપદેશથી પલ્લવિયા પાર્શ્વનાથની સોનાની પ્રતિમા કરાવી, પાલનપુર વસાવ્યુ

સં૦ ૧૦૧૬ ભાગનગર વસ્યો

સં૦ ૧૦૨૦ સિવસિંઘ રાઠોડે સિવાણો વસાવ્યો

સં૦ ૧૦૬૪ ભૂજનગર વસાવ્યો (સં૦ ૧૨૧૧)

(સં૦ ૧૦૭૭ ભોજ પરમારે નારાયણગઢ વસાવ્યો)

(સં૦ ૧૦૭૮ નાહડ પડિહારે નાગોર વસાવી)

સં૦ ૧૦૮૮ વિમલ પ્રધાને આબુ ઉપર દેહરાં કરાવ્યાં. (સં૦ ૧૦૮૮ શેત્રુંજે વિમલવસહી કરાવી)

સં૦ ૧૧૧૨ સિદ્ધરાજ જયસિંઘે સિદ્ધપુર જૂનો ખેડો વસાવ્યો

સં૦ ૧૧૧૩ સાચોર જૂનો ખેડો હતો, તેને સાતલ પાતલ ચહુઆણે ફરી વસાવ્યો

સં૦ ૧૧૧૪ આભા કછવાહે આંબેર વસાવી

(સં૦ ૧૧૧૫ વડોદરુ વસ્યું)

સં૦ ૧૧૧૭ રામસિંઘ સીસોદે રામપુર વસાવ્યો

(સં૦ ૧૧૨૧ વીશનગર વસ્યુ)

સં૦ ૧૧૩૫ પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનો મહામંત્રી કેશવદાસ નાગોરમાં થયો (સં૦ ૧૧૧૫ વૈ૦ શુ૦ ૩ પૃથ્વીરાજના મંત્રીએ જે સ્થાને ગાડર-સિંહ ભેગા બેઠેલા જોયા ત્યાં નાગોર વસાવ્યો)

સં૦ ૧૧૬૯ (૧૧૯૬) પાહાડસિંઘ હાડે બુંદી વસાવી

સં૦ ૧૧૮૧ ફલવર્ધિ પાર્શ્વનાથની સ્થાપના

(સં૦ ૧૧૮૪ સિદ્ધરાજે સિદ્ધપુર રુદ્રમહેલ બનાવ્યો)

સં૦ ૧૨૦૨ દિલ્લીમાં ચઉહાણ પાતશાહી થઈ

(સં૦ ૧૨૦૨ અજૈયાસારે અજમેર વસાવ્યુ સં૦ ૧૩૦૦ અજમેરમા વિસલદેવ રાજા થયો)

સં૦ ૧૨૧૨ રાવલ જેસાજીએ જેસલમેર વસાવ્યું (સં૦ ૧૨૧૨ શ્રા૦ વ૦ ૧, શ્રા૦ વ૦ ૧૨)

સં૦ ૧૨૧૫ જગડુઓ હુઓ (સં૦ ૧૨૧૩, ૧૨૧૪, ૧૨૧૫)

સં૦ ૧૨૧૫ બહાડદે રાઠોડે બહાડમેર વસાવ્યો

સં૦ ૧૨૨૧ પોહોકર ઘાટના કુંડપર ઢોલો પરણ્યો

(સં૦ ૧૨૨૪ વીરમગામ વસ્યુ)

સં૦ ૧૨૪૧ લાખા ફુલાણી થયો.

(સં૦ ૧૨૭૦ મહેસાણા વસ્યું.)

સં૦ ૧૨૮૧ મહાસિંધ રાઠોડે મેહવો વસાવ્યો.

સં૦ ૧૨૯૬ વસ્તુપાલ તેજપાલે આબુજીને દેહરે કલશ ચઢાવ્યો.

સં૦ ૧૨૯૮ વસ્તુપાલ તેજપાલ સ્વર્ગ.

(સં૦ ૧૩૦૦ રાવ કાન્હડદેએ જાલોરગઢ ઉપર સોનગિરિ ગઢ કરાવ્યો, પહેલો રાજા ભિન્નમાલથી આવેલ થાનસિંધ હતો.)

(સં૦ ૧૩૧૧ માંડલ વસ્યું.)

સં૦ ૧૩૧૩ રાવ કાન્હડજીએ જૂના ખેડાના સ્થાને ભિન્નમાલ વસાવ્યું.

સં૦ ૧૩૩૭ અલાવદીને જાલોર કિલ્લો લીધો.

(સં૦ ૧૩૫૧ રાવ કાન્હડદે સોનગિરિ ઉપર અલોપ થયો. પુત્ર વીરમદેવે આપઘાત કર્યો, તેનું માથું પાતસાહ લઇ ગયો અને પાતશાહની બેટી તે માથાને લઇને સતી થઇ.)

સં૦ ૧૩૬૦ સુબા અલપખાને પાટણમાં કિલ્લો, મસીદ બનાવ્યાં. આસાઉલીનો કિલ્લો બાંધ્યો.

સં૦ ૧૩૬૧ ચિત્તોડના તેરમા રાણાના પુત્ર સજ્જનસિંહે સતારાનું રાજ્ય મેળવ્યું.

સં૦ ૧૩૭૧ ડુંગરપુર વસ્યું.

સં૦ ૧૩૭૩ સોજત વસી.

સં૦ ૧૩૮૩ પાતશાહ સુમતખાને સારણેશ્વરની સ્થાપના કરી.

સં૦ ૧૪૦૩ સાંગાનેર વસ્યું (સં૦ ૧૦૧૩.)

સં૦ ૧૪૦૭ બુરાનપુર વસ્યું.

સં૦ ૧૪૩૧ રાવલ વીરસલે વાંસવાલો(ડો) વસાવ્યો.

સં૦ ૧૪૪૨ સહસ્રમલ્લ દેવડે શિરોહી વસાવી. (સં૦ ૧૪૫૨ વૈ૦ વ૦ ૭)

સં૦ ૧૪૬૮ અહમદશાહ પાતશાહે અમદાવાદ વસાવ્યું. (સં૦ ૧૪૭૧ અમદાવાદ વસાવ્યું.)

સં૦ ૧૪૬૭ કુંભા રાણાએ કુંભલમેર વસાવ્યો. (સં૦ ૧૪૮૬.)

(સં૦ ૧૪૮૨ દક્ષિણમાં અહમદનગર વસ્યું)

સં૦ ૧૪૮૪ જેતારણ વસાવ્યો.

સં૦ ૧૪૯૧ રાડદરો વસ્યો.

સં૦ ૧૪૯૫ ધન્ના પોરવાડે રાણપુરો કરાવ્યો. કુંભા રાણાના રાજ્યમાં રાણાજીએ બે થંભા કરાવ્યા.

સં૦ ૧૫૦૦ રાવ જોધાજીએ જોધપુર વસાવ્યુ

સં૦ ૧૫૦૦ ફિરંગીએ સુરતનો કિલ્લો કરાવ્યો, ત્યાં થોડા લોક વસતા હતા

(સં૦ ૧૫૧૧ સાતલપુર વસ્યુ)

સં૦ ૧૫૧૫ જોધપુરનો કિલ્લો થયો (સં૦ ૧૫૧૫ જે શુ ૧૧)

સં૦ ૧૫૧૭ પહેલાં માધાતાએ મેડતો વસાવ્યો હતો, તે જૂનો ખેડો ઉજ્જડ થઈ ગયો ત્યા રાઠોડ નરસિંજીએ બીજી વાર મેડતો વસાવ્યો

સં૦ ૧૫૪૧ કિસનસિંઘજીએ કિસનગઢ વસાવ્યો.

સં૦ ૧૫૪૨ રાવ વીકાજીએ વીકાનેર વસાવ્યુ (સં૦ ૧૫૪૫)

(સં૦ ૧૫૫૪ સમી વસી)

સં૦ ૧૫૮૧ મુકુંદ બ્રહ્મચારી પ્રયાગમાં દેહ હોમી, મરણ પામી, અકબર પાતસાહ થયો

સં૦ ૧૫૯૭ રૂપનગર વસાવ્યો

સં૦ ૧૫૯૬ નવાનગર વસાવ્યો (સં૦ ૧૫૯૬ રાવ જામે કચ્છમાંથી આવી નવાનગર વસાવ્યુ)

(સં૦ ૧૫૯૬ રાવ વિંદે અમરકોટને સ્થાને મેહવો વસાવ્યો સં૦ ૧૨૮૧)

સં૦ ૧૬૧૬ માલખાંને માલપુરો વસાવ્યો.

(સં૦ ૧૬૧૯ પવાર માલદેવે માલપુરા વસાવ્યું)

સં૦ ૧૬૧૯ અકબરે આગરો વસાવ્યો

(સં૦ ૧૬૧૨ અકબરે આગરા વસાવ્યુ)

સં૦ ૧૬૨૪ અકબરે ચિત્તોડ તોડયો (સં ૧૬૧૯)

સં૦ ૧૬૨૫ રાણા ઉદેસિંઘે ઉદેપુર વસાવ્યો (સં૦ ૧૫૦૦).

સં૦ ૧૬૨૪ જહાંગીર પાતસાહ રાનેર આવ્યો, રાનેરવાસી કોટિધ્વજ નાકુદાએ રાનેરથી વરિઆવ સુધી ૩ ગાઉ કિનખાબનાં પાથરણાં પાથરી પાતસાહને શહેરમા પધરાવ્યા શાહ પ્રસન્ન થયો માગવાનુ કહ્યુ ત્યારે નાકુદાએ હાથણીનો સંભોગ જોવાનું માગ્યું શાહે ના કહી, જે હાથણીનો સભોગ જોતાં તારુ ધન નાશ પામશે પણ તેણે માન્યું નહીં સંભોગ જોયો અને તે નાકુદાની લક્ષ્મી નાશ પામી પાતશાહે જહાંગીરપુર વસાવ્યુ

સં૦ ૧૬૨૫ જહાંગીર પાતશાહની પાતર નામે સૂરજ તેણે પાતશાહની રજાથી સુરત વસાવ્યું.

સં૦ ૧૬૨૫ ઓસવાલ ગોપીશાહ જૈને સુરતમાં ગોપીપરું વસાવ્યું. ગોપીતળાવ અને ચૌમુખી વાવ કરાવ્યાં.

(સં૦ ૧૬૩૪ વરકાણાતીર્થનો જીર્ણોદ્ધાર.)

(સં૦ ૧૬૪૨ રાવ હમીરે ફલોધીનો કોટ કરાવ્યો. સં૦ ૧૫૧૩, સં૦ ૧૫૪૫).

(સં૦ ૧૬૬૯ કીસનસિંહજીએ કિસનગઢ વસાવ્યો.)

સં૦ ૧૬૭૯ ગોપીશાહે આ૦ વિજયસેનસૂરિ પાસે સુરજમંડન પાર્શ્વનાથની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. તે પ્રતિમાજીની ગાદીમાં ચારે બાજુ લેખ છે.

સં૦ ૧૬૭૯ કાવી અંધારમાં સાસુ વહુના દેરાની પ્રતિષ્ઠા થઈ.

સં૦ ૧૭૦૭ ઔરંગઝેબે ઔરંગાબાદ વસાવ્યો.

(સં૦ ૧૮૮૭ સવાઈ જેસિંગે જયપુર વસાવ્યું. સં૦ ૧૭૩૫)

પૃષ્ઠ ૫૭, ઢાળ ૨૪ : ભિન્નમાલની ઉત્પત્તિ (ભાષાલેખ):

શ્રીમાલનગર તે પ્રાચીન શહેર છે. તેમાં અનેક બ્રાહ્મણો વ્યાપારીઓ વગેરે સુખી હતા. માઘ પંડિત પણ ત્યાંનો વતની હતો. કર્મયોગે ધન નાશ પામતાં તે નિર્ધન થઈ ગયો અને ધારામાં આવી વસ્યો. ત્યાં પણ તેણે પોતાનું દ્રવ્ય યાચકોને આપી દીધું અને તે ગરીબાઈમાં જ મૃત્યુ પામ્યો. આથી ભોજ રાજાએ શ્રીમાલનગરમાં માઘ પંડિતની નાતના માણસો ધનવાળા હોવા છતાં આ પંડિતનો ભૂખમરાથી અંત આવ્યો, એ જોઈ તેની બ્રાહ્મણ જ્ઞાતિનું ભિલ્લમાલ એવું નામ આપ્યું અને ત્યારથી શ્રીમાલનગર ભિન્નમાલ નગર તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામ્યું. ('પ્રબંધચિંતામણિ')

પૃષ્ઠ ૧૮ ઢાળ ૨૪ ભાષાલેખ :

વિ૦ સં૦ ૧૩૫ માં ઉજ્જૈનમાં નાહડ રાજા હતો ત્યારે જાલોર પાસેના સ્વર્ણગિરિ પર ગઢમાં માત્ર ક્રોડપતિ જ રહેતા હતા. નવ્વાણુ લાખવાળાને પણ ત્યાં રહેવા સ્થાન ન હતું, તે જાલોર પાસેના સ્વર્ણગઢમાં નાહડ રાજાએ 'યક્ષવસતિ' નામનો મોટો જિનપ્રાસાદ બનાવી તેમાં સં૦ ૧૩૫ માં (આ૦ પ્રદ્યોતનસૂરિના હાથે) ભ૦ મહાવીરસ્વામીની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. ('વિચારશ્રેણિ, પટ્ટાવલી, જૈનપરંપરાનો ઇતિહાસ.')

સ્વર્ણગિરિનાં બીજા નામો કનકાચલ તથા સોનગઢ છે પાસેના શહેરનાં નામો જાબાલિપુર તથા જાલોર છે

પૃષ્ઠ ૫૯, ઢાળ ૨૪ "કલિજુગ સવત" ભાષાલેખ

કલિયુગનો પ્રારભ થયો ત્યારથી આ સવત ગણાય છે, જેનો પ્રારભ ઇ૦ સ૦ પૂર્વે ૩૧૦૨ ફેબ્રુઆરીની બીજી તારીખ યાને ચૈ શુ ૧ થી મનાય છે ચૈત્રાદિ વિક્રમ સવતમા ૩૦૪૪, શક સવતમા ૩૧૭૯, અને ઇ૦ સ૦ માં ૩૧૦૧ જોડવાથી કલિ સવત આવે છે આ સવતનાં બીજા નામો 'ભારતયુદ્ધ સવત' અને 'યુધિષ્ઠિર સવત' પણ મળે છે એવો પણ ઉલ્લેખ મળે છે કે, મહા શુદિ ૧૫ દિને મહાભારતનું યુદ્ધ સમાપ્ત થયુ અને મ૦ વ૦ ૧ યુધિષ્ઠિરને રાજ્ય મળ્યું હતું

વરાહમિહિર શક સવતમા ૨૫૨૬ જોડવાથી યુધિષ્ઠિર સવત આવે એમ જણાવે છે ('જૈન સત્ય પ્રકાશ', ક્રમાંક ૧૦૦ પૃ૦ ૨૬૮)

પૃષ્ઠ ૬૦, ઢાળ ૨૪ ભાષાલેખ "ડીગ"

ભરતપુરથી પૂર્વ દિશામા લગભગ ૨૪ માઈલ દૂર ડીગ નામે જૂનું શહેર છે

પૃષ્ઠ ૭૩, કડી ૫ "લૌકિક ભાષા"ને છેડે વીરવર્ષનિર્ણય

આયુ વર્ષ ૭૨, આયુ ગર્ભથી ગણવો, આદિત્ય સંવત્સરે આયૂષ્ય હુઓ, તેના દિન ૩૬૬, ઋતુ સં૦ દિન ૩૬૦, પાંચ વર્ષનો યુગ એક યુગમાં આદિત્ય સંવત્સર ૧૮૩૦ અને ઋતુ સંવત્સરના દિન ૧૮૦૦ હોય આદિત્ય સંવત્સરમા એક માસ થાકતા ઋતુ સંવત્સર લાગે

આ લેખે—ઋતુ સંવત્સરના ચોથે માસે ગ્રીષ્મકાળે આષાઢ સુદિ ૬ દિને ચ્યવન અહીંથી આદિત્ય સંવત્સર લેખે ૭૨ વર્ષે ઋતુસંવત્સરે યુગના ચૌદ માસ વધતા થયા, ત્યારે આષાઢ સુદિ ૬ થી ૧૪ મે માસે ભાદ્ર શુદિ ૬ દિને આદિત્ય સવત્સરે ૭૦ વર્ષ થયા, ત્યાથી બીજે ચદ્ર-સવત્સરે નિર્વાણ થયુ અહીં ચદ્ર સવત્સરના ૩૫૪ દિન હોય, પહેલેથી ૧૨ દિન આદિત્ય સવત્સર પૂર્ણ હોય, તે વારે બે કલ્યાણક તિથિઓ ઋતુસવત્સર લેખે લેવી, એમ 'જ્યોતિષ્કરંડક' અને 'કલ્પસૂત્ર'માં કહ્યુ છે **पुप्फे चदसवच्छरे** ઇત્યાદિ કલ્પસૂત્રમાં છે

અહીં ઋતુ સંવત્સરના વર્ષ ૭૧ માસ ૭ થયા, ચદ્ર સંવત્સરે ચોવીસ દિન વધતા લેવા તેથી ભાદ્ર શુદિ ૬ થી ૨૪ દિન વધતાં, આસો વદિ ૧ દિને આદિત્ય સંવત્સરે ૭૨ વર્ષ થયા, તે સવત્સર પૂર્ણ થતા

ઋષિના ઉત્તરાધિકારી મેઘજી ઋષિએ ૨૮ યતિઓની સાથે જગ૦ આ૦ શ્રી હીરવિજયસૂરિ પાસે સંવેગી દીક્ષા સ્વીકારી સં૦ ૧૬૨૮માં. (૧૦) બીજા વરસિંગજી સ્વ૦ સં૦ ૧૬૫૨, તેના શિષ્ય કલ્યાજી એ પણ સંવેગીમાર્ગ સ્વીકાર્યો. નામ વિજયાનંદસૂરિ (૧૧) ઋષિ યશવંતજી, (૧૨) ઋષિ રૂપસંગજી, (૧૩) ઋ૦ દામોદરજી, (૧૪) ઋ૦ કર્મસિંહજી, (૧૫) ઋ૦ કેશવજી ઋષિ. ગુજરાતી લોંકાગચ્છની મોટી પક્ષનું બીજું નામ કેશવજી પક્ષ છે. (૧૬) ઋ૦ તેજસિંગજી, (૧૭) ઋ૦ કાનજી, (૧૮) ઋ૦ તુલસીદાસજી (૧૯) ઋ. જગરૂપજી, (૨૦) ઋ૦ જગજીવનજી, (૨૧) ઋ૦ મેઘરાજજી, (૨૨) ઋ૦ સોમચંદજી, (૨૩) ઋ૦ હરખચંદજી (૨૪) ઋ૦ જયચંદજી, (૨૫) ઋ૦ કલ્યાણચંદજી, (૨૬) ઋ૦ ખુબચંદજી, (૨૭) શ્રીપૂજ ન્યાયચન્દ્રસૂરિ.

(બાલાપુરની ગાદી) (૮) ઋષિ જીવાજી (૯) ઋષિ કુંવરાજી તેને બાલાપુરના શ્રાવકોએ શ્રીપૂજની પદવી આપી ત્યારથી તે ગાદી બાલાપુરમાં થઈ અને તેનું "ગુજરાતી લોંકાગચ્છ નાની પક્ષ" એવું નામ જાહેર થયું. તેના શિષ્ય મેઘજીઋષિ અમદાવાદની ગાદીએ હતા. તેણે સંવેગીમાર્ગ સ્વીકાર્યો (૧૦) ઋ૦ મલજી (૧૧) રત્નસિંહજી (૧૨) ઋ૦ કેશવજી સ્વ૦ સં૦ ૧૬-૮૬ (૧૩) ઋ. શિવજી. તેમના શિષ્ય ધર્મસિંહજીના શિષ્ય ધર્મદાસજીએ "ઢુંઢિયામત" ચલાવ્યો. (૧૪) સંઘરાજજી સ્વ. સં૦૧૭૨૫માં આણંદ ઋષિએ ખંભાતમાં પોતાના ચેલા ઋષિ તિલકને શ્રીપૂજ બનાવી નવો ગચ્છ સ્થાપ્યો જે "અઢારિયા" તરીકે પ્રસિદ્ધ થયો. (૧૫) સુખમલજી સ્વ૦ સં૦ ૧૭૬૩ (૧૬) ભાગચંદજી (૧૭) વાલચંદજી (૧૮) માણેકચંદજી (૧૯) મૂલચંદજી. સ્વ૦ સં૦ ૧૮૭૬ (૨૦) જગતચંદજી (૨૧) રતનચંદજી (૨૨) નૃપચંદજી

(મુનિ મણિલાલ કૃત, 'પ્રાચીન સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ.')

વિક્રમ સં૦ ૧૫૮૫માં લખાયેલ સિદ્ધાંતચોવીશી, વગેરેમાં છે કે-લોંકાએ તીર્થ, પ્રતિમા, જિનપૂજા, સર્વવિરતિ દેશવિરતિ ધર્મની ભિન્નતા, દાન, જન્મકલ્યાણક ઉત્સવ, પૌષધ, વ્રતપચ્ચકખાણ, પ્રતિજ્ઞાકાળ, દીક્ષા, સમ્યકત્વભેદ, સ્થવિરાચાર, વગેરેનો નિષેધ કર્યો હતો પરન્તુ પછીના લોંકાગચ્છના શ્રીપૂજોએ તે તે વસ્તુઓનો યથાનુકૂળ સ્વીકાર કરેલ છે.

('જૈન સત્ય પ્રકાશ' ક્રમાંક–૧૪૭)

ગુજરાતી લોંકાગચ્છની પૂજ્ય પરંપરા–( ) પૂ૦ જયરાજજી ( ) ઋ૦ મેઘરાજજી ( ) ઋ૦ કૃષ્ણાજી ( ) ઋ૦ અખતમલજી ( ) પૂ૦ ઋ૦ પરસરામજી ( ) જ્યોતિરૂપ, સં૦ ૧૮૯૫ ( ) હર્ષજી ( ) જિનદાસજી સં૦ ૧૯૧૦ આગરા.

પૃષ્ઠ ૮૨, કડી ૫ ' તપાગચ્છ કમલકલશશાખા પટ્ટાવલી

(૫૧) આ રત્નશેખરસૂરિ સ્વ૦ સ૦ ૧૫૧૭ (૫૩) આ૦ લક્ષ્મીસાગરસૂરિ આ૦ સોમદેવસૂરિ આ૦ સોમદેવે કવિતકળાથી કુભા રાણા, રાય માંડલિક અને પાવાપતિ જેસિગદેવને રજિત કર્યા હતા ખભાતમા વાદ કરી રાત્રિભોજન ઉથાપ્યુ હતુ (૫૪) આ૦ સોમદેવસૂરિ પટ્ટે આ૦ સુધાનંદનસૂરિ (૫) આ૦ સુમતિસુદરસૂરિ, જેની ઉપદેશશક્તિ મહાન હતી. (૫૬) આ૦ કમલકલશસૂરિ, જેના નામથી સ૦ ૧૫૫૫થી 'કમલકળશગચ્છ' ચાલ્યો તેમને શિરોહીનો રાજા બહુ માનતો હતો તેમનું "સહસ્રાવધાની" બિરુદ હતુ (૫૭) જયકલ્યાણસૂરિ તેમણે સ૦ ૧૫૬૬ ફા૦ શુ૦ ૧૦ અચળગઢ ઉપર પોરવાડ સહસાએ કરાવેલ ચોમુખજી મદિરમાં મૂળનાયકની પ્રતિષ્ઠા કરી (૫૮) ચારિત્રસુદરસૂરિ તેઓ પણ સં૦ ૧૫૬૬ની અચળગઢની પ્રતિષ્ઠામાં હાજર હતા ('તપાગચ્છ કમલકલશશાખા પટ્ટાવલી,' તથા આબુ–અચળગઢના શિલાલેખના આધારે) (આ પટ્ટાવલી પૃ૦ ૧૪૯મા છપાઇ છે)

(૫૬) આ૦ કમલકલશસૂરિ (૫૭) મતિલાવણ્ય (૫૮) કનકકલશ (૫૯) નર્ણદાચાર્ય તેમણે સ૦ ૧૬૬૫મા 'કોકશાસ્ત્ર ચઉપાઈ' બનાવી

પૃષ્ઠ ૮૩ કડી ૨ ૫ 'કુતુબપુરાગચ્છ નિગમગચ્છ પટ્ટાવલી'—

૫૨ આ૦ શ્રીરત્નશેખરસૂરિ, સ્વ૦ સ૦ ૧૫૧૭, ૫૩ આ૦ લક્ષ્મીસાગરસૂરિ આ૦ સોમદેવસૂરિ ૫૪ આ૦ સોમદેવસૂરિપટ્ટે આ૦ રત્નમડનસૂરિ

૫૫ આ૦ સોમજશસૂરિ ૫૬ આ૦ ઇંદ્રનંદિ તેમણે પાટણ પાસેના કતપુર કે કુતુબપુર ગામથી 'કુતુબપુરાગચ્છ' ચલાવ્યો, જે ગચ્છનાં બીજા નામો કતપુર અને કતકપુર પણ મળે છે

આ૦ કમળકલશથી સ૦ ૧૫૫૫ થી 'કમળકલશગચ્છ' શરૂ થયો છે અને આ૦ હેમવિમલસૂરિની શિષ્ય પરપરા 'તપગચ્છ પાલનપુરા ગચ્છ' અને 'હેમશાખા' એમ ત્રણ નામથી જાહેર થઈ છે, કુતુબપુરા ગચ્છમાંથી જ 'નિગમગચ્છ' નીકળ્યો હતો

૫૭ ધર્મહસસૂરિ, ૫૮ ઇંદ્રહસસૂરિ

૫૬ આ૦ ઇંદ્રનંદિસૂરિ ૫૭ આ૦ સૌભાગ્યનંદિસૂરિ ૫૮ આ૦ હસસંયમસૂરિ ૫૯ આ૦ ઇંદ્રનંદિસૂરિ ૬૦ આ૦ સંયમસાગરસૂરિ ૬૧ આ૦ હેમવિમલસૂરિ.

કુતુબપુરા ગચ્છના આ૦ હર્ષવિનયે 'નિગમમત' ચલાવ્યો હતો, જેનું બીજુ નામ "મૂકટિયા" મત હતું જો કે આ૦ હર્ષવિનયે પાછળથી ત

મતને છોડી દીધો હતો કિન્તુ બ્રાહ્મણોએ તે મતનું રક્ષણ કર્યું છે. નિગમ મતમાં તે સમયમાં રચાયેલ 'ઉત્તરારણ્યક' વગેરે ૩૬ ઉપનિષદોની પ્રધાનતા છે. એ ૩૬ ઉપનિષદનાં નામ અને અનુક્રમ નીચે પ્રમાણે છે:

૩૬ ઉપનિષદો : (૧) ઉત્તરારણ્યક, (૨) પંચાધ્યાય, (૩) બહુરહસ્ય, (૪) વિજ્ઞાનઘનાર્ણવ, (૫) વિજ્ઞાનેશ્વરાખ્ય, (૬) વિજ્ઞાનગુણાર્ણવ, (૭) નવતત્ત્વનિદાનનિર્ણય, (૮) તત્વાર્થનિધિરત્નાકર, (૯) વિશુદ્ધાત્મગુણગંભીર, (૧૦) અર્હદ્‌ધર્માગમનિર્ણય, (૧૧) ઉત્સર્ગાપવાદવચનાનૈકતા, (૧૨) અસ્તિ-નાસ્તિવિવેકનિગમનિર્ણય, (૧૩) નિજમનોનયનાહ્લાદ, (૧૪) રત્નત્રયનિદાન-નિર્ણય, (૧૫) સિદ્ધાગમસંકેતસ્તબક, (૧૬) ભવ્યજનભયાપહારક, (૧૭) રાગિજનનિર્વેદજનક, (૧૮) સ્ત્રીમુક્તિનિદાનનિર્ણય, (૧૯) કવિજનકલ્પદ્રુ-મોપમ, (૨૦) સકલપ્રપંચપથનિદાન, (૨૧) શ્રાદ્ધધર્મસાધ્યાપવર્ગ, (૨૨) સપ્તનયનિદાન, (૨૩) બંધમોક્ષાપગમ, (૨૪) ષટ્કમનીયસિદ્ધિ, (૨૫) બ્રહ્મકમનીયસિદ્ધિ, (૨૬) નૈષ્કર્મકમનીય, (૨૭) ચતુર્વર્ગચિંતામણિ, (૨૮) પંચજ્ઞાનસ્વરૂપવેદન, (૨૯) પંચદર્શનસ્વરૂપરહસ્ય, (૩૦) પંચચારિત્રસ્વરૂપ-રહસ્ય, (૩૧) નિગમાગમ વાક્યવિવરણ, (૩૨) વ્યવહારસાધ્યાપવર્ગ, (૩૩) નિશ્ચયૈકસાધ્યાપવર્ગ, (૩૪) પ્રાયશ્ચિત્તૈકસાધ્યાપવર્ગ, (૩૫) દર્શનૈકસાધ્યાપવર્ગ, (૩૬) વિરતાવિરતસમાનાપવર્ગ.

પૃષ્ઠ ૮૩ કડી ૨ : તપાગચ્છ લઘુશાલા યાને લઘુપોષાલિક સોમ-શાખા પટ્ટાવલી (હર્ષકુલ પટ્ટાવલી)—

(૫૫) આ૦ શ્રી હેમવિમલસૂરિ. સ્વ૦ સં૦ ૧૫૮૩. તેમની પાસે લોંકામતના ઋ૦ હાના, ઋ૦ શ્રીપતિ, ઋ૦ ગણપતિએ દીક્ષા લીધી (શ્રીપતિના શિષ્ય હર્ષાનંદ અને તેના શિષ્ય ઉ. વિવેકહર્ષ તથા પરમાનંદ)

(૫૬) ક્રિયોદ્ધારક આ૦ શ્રીઆણંદવિમલસૂરિ સ્વ૦ સં૦ ૧૫૯૬, આ૦ શ્રી**સૌભાગ્યહર્ષ**સૂરિ, શતાર્થી પં૦ હર્ષકુલ, પં૦ સંઘહર્ષ, પં૦ કુશલસંયમ, પં૦ શુભશીલ, પં૦ હર્ષકુલે 'સૂયગડાંસૂત્ર દીપિકા' રચી. 'કવિકલ્પદ્રુમ' સટીક રચ્યો.

(૫૭) આ૦ સોમવિમલસૂરિ. ખંભાત પાસેના કંસારી ગામમાં પોરવાડ મંત્રી સમધરના વંશના રૂપવંતની પત્ની અમરાદેવીએ પિત્રિદાસ અને જસવંતને જન્મ આપ્યો. જસવંતકુમારનો સં૦ ૧૫૭૦ માં જન્મ, સં૦ ૧૫૭૪ માં વૈ. શુ. ૩ શનિવારે રોહિણી નક્ષત્રમાં આ૦ હેમવિમલ-સૂરિના હાથે મુનિ સૌભાગ્યહર્ષના શિષ્યરૂપે અમદાવાદમાં સં૦ ભૂભંચે કરેલ દીક્ષા ઉત્સવમાં દીક્ષા. નામ સોમવિમલ, તેમના ગુરુજીને સં૦ ૧૫૮૩માં

સૂરિપદ ત્યાર પછી મુનિ સોમવિમલને મ૦ ૧૫૯૦મા ખભાતમાં ગણિપદ, સ૦ ૧૫૯૪ ફા વ ૫ શિરોહીમાં પન્યાસ પદ, મ૦ ૧૫૯૫ વીજાપુરમા ઉપાધ્યાય પદ, મ૦ ૧૫૯૭ આ શુ ૫ ગુરુવારે અમદાવાદમા ગુરુજીના હાથે સૂરિપદ, મ૦ ૧૬૦૫ના મહા શુદ ૫ ખભાતમા ગચ્છનાયક પદ, અને મ૦ ૧૬૩૭ માગશરમા સ્વર્ગગમન તેમણે ૪ વર્ષની ઉંમરે દીક્ષા લીધી હતી. અજારી તીર્થમાં જઇ શારદાની આરાધના કરી વર મેળવ્યો હતો તેમના ઉપદેશથી વિજાપુરના દોશી તેજાએ સિદ્ધાચલનો સઘ કાઢયો હતો જેમા ૪ લાખ દ્રવ્ય ખરચ્યુ હતુ તેમણે મ૦ ૧૫૯૯માં પાટણમા, સ૦ ૧૬૦૦ મા દીવમા, ધોળકામા, ખભાતમા મ૦ ૧૬૦૧માં આમોદમા, મ ૧૬૦૨ મા અમદાવાદમાં, મ૦ ૧૬૦૩ માં અમદાવાદમાં, ગોલનગરમા, ઘડરમા, મ૦ ૧૬૦૯ માં રહબિદપુરમા મ૦ ૧૬૧૯ માં ખભાતમાં, મ૦ ૧૬૨૦ માં નદુરબારમાં, મ૦ ૧૬૨૩ માં અમદાવાદમાં, એમ જુદા જુદા સ્થાનમાં વિવિધ અભિગ્રહો લીધા હતા, જે દરેક પૂરા થયા હતા તેમણે સં૦ ૧૬૧૧ મા પાટણમા અજનશલાકા તથા પ્રતિષ્ઠા કરાવી તેઓ શતાર્થી બિરુદના ધારક હતા. તેમણે 'કલ્પસૂત્ર'નો ટબો, 'સવચરિત્ર, નવકાર ચોપાઈ' મ૦ ૧૬૦૫, ધમ્મિલકુમાર રાસ ખભાતમાં સ૦ ૧૬૧૫, ચપકશ્રેષ્ઠિરાસ વિરાટનગરમા મ૦ ૧૬૨૨, શ્રેણિકરાસ સ૦ ૧૬૩૦ કુમારગિરિમા, ક્ષુલ્લકકુમારરાસ અમદાવાદના રાજપરામા સ૦ ૧૬૩૩, કુમારગિરિમડણુ શાંતિનાથ સ્તવન દુહા ૩૮, પમલા દિનપ્રમાણુ અને લમનમાન દુહા ૨૫, 'સ્તવન ગીત' વગેરેની રચના કરી છે

તેઓ અષ્ટાવવાની, ઇચ્છાલિપિવાચક, વર્ધમાન વિદ્યા, સૂરિમત્ર સાધક, ચૌર્યાદિભય નિવારક, ઉદેશદ્વારા વદનથી વિવિધ રોગના હરનાર, પાદ પ્રક્ષાલનથી સુખપ્રસૂતિકરણુ પ્રભાવવાળા ઇત્યાદિ મહિમાવાળા હતા

તેમને આ૦ આણુદસોમ, આ૦ હસસોમ, ઉ દેવસોમગણિ પ૦ વિદ્યારત્નગણિ, પ૦ વિદ્યાવિજયગણિ, પ૦ હર્ષદત્ત, પ૦ લક્ષ્મીભદ્ર વગેરે ૨૦૦ સાધુ શિષ્યો હતા

આ૦ આણુદસોમસૂરિનો ૧૫૯૦ માં જન્મ, સ૦ ૧૬૦૧ મા કા૦ શુ૦ ૧૫ દીક્ષા, મ૦ ૧૬૧૧માં પન્યાસ પદ, મ૦ ૧૬૨૫ માં પાટણમા સૂરિપદ અને મં૦ ૧૬૩૬ ભા૦ વ૦ ૫ માં સ્વર્ગ તેમણે મં૦ ૧૬૧૯ મા નંદરબારમાં 'સોમવિમલસૂરિ રાસ' ગા૦ ૧૫૬ની રચના કરી છે તેઓ ગુરુજીની વિદ્યમાનતામા જ કાલધર્મ પામ્યા એટલે આ૦ સોમવિમલસૂરિએ આ૦ હેમસોમને સૂરિપદ આપી પટ સોપ્યો આ૦ હસસોમસૂરિપટ્ટે

આ૦ વિશાલસોમ શિષ્ય પં૦ જિનકુશલ શિષ્ય લક્ષ્મીકુશલે સં૦ ૧૬૮૪ માં 'વૈદ્યકસારરત્નપ્રકાશ' બનાવ્યો. પં૦ હર્ષદત્તે સં૦ ૧૬૦૧ માં 'અગડદત્ત રાસ' બનાવ્યો પં૦ લક્ષ્મીભદ્રની શિષ્ય પરંપરાના ઉદયશીલ, ચારિત્રશીલ, પ્રમોદશીલના શિષ્ય દેવશીલે સં૦ ૧૬૧૯ના બીજા શ્રાવણમાં વડગામમાં 'વેતાલપચ્ચીશી' બનાવી.

(૫૮) આ૦ હેમસોમસૂરિ–તેમનો સં૦ ૧૬૨૩ માં વીસા પોરવાડ જોધરાજની પત્ની રૂડીબાઇની કૂંખથી જન્મ, સં૦ ૧૬૩૦ માં વડગામમાં દીક્ષા, સં૦ ૧૬૩૫ માં પંન્યાસ પદ, સં૦ ૧૬૩૬ ના વૈ૦ વ૦ ૨ સૂરિપદ, અને સં૦ ૧૬૭૯ માં સ્વર્ગ.

(૫૯) આ૦ વિમલસોમસૂરિ સ્વ૦ સં૦ ૧૬૮૮. (૬૦) વિશાલસોમસૂરિ.

(૬૧) આ૦ ઉદયવિમલસૂરિ–આ૦ ઉદયસોમસૂરિ, આ૦ શાંતિસોમસૂરિ, પં૦ વિમલગણિ, પં૦ વિમલગણિ શિષ્ય પં૦ ધનવિમલે સં૦ ૧૭૭૧ 'પન્નાવણાસૂત્ર ટબો' બનાવ્યો.

(૬૨) ગજસોમસૂરિ. તેમણે અગસ્તપુરમાં શાંતિસોમસૂરિનું અપમાન કર્યું તેણે રાખેલ પંચકેશ ખેંચી કાઢયા એટલે શાંતિસોમસૂરિએ ગજસોમસૂરિનો પટ્ટો બંધ કર્યો.

(૬૩) મુનીંદ્રસોમસૂરિ. (૬૪) રાજસોમસૂરિ. (૬૫) આણંદસોમસૂરિ. (૬૬)દેવેંદ્રવિમલસોમસૂરિ. (૬૭) તત્ત્વવિમલસૂરિ. (૬૮) પુણ્યવિમલસૂરિ.

(૬૫) આનંદવિમલ સોમસૂરિ, (૬૬) મુનીંદ્રસોમસૂરિ, (૬૭) કેસરસોમજી, (૬૮) સોમજી, (૬૯) કસ્તૂરસોમજી, (૭૦) રત્નસોમજી, (૭૧) રાયચંદજી સં૦ ૧૮૬૯ આ૦ શુ૦ ૨ બુધવાર મુ૦ કડા.

('લઘુપોષાલિકગચ્છ પટ્ટાવલી' તથા જૈન ઐતિહાસિક ગૂર્જરકાવ્ય સંચય' રાસ સારના આધારે)

પૃષ્ઠ ૮૩, કડી ૫ : કડુઆમતની પટ્ટાવલી—

(૧) કડુઆશાહ નાડોલાઇના મહં૦ કાનજીના પુત્ર કડવાએ આંચલિક શ્રાવકના ઉપદેશથી વૈરાગ્ય પામી રૂપપરમાં આગમિયા ગચ્છના પં૦ હરિકીર્તિ પાસેથી શાસ્ત્રજ્ઞાન મેળવી પાંચમા આરામાં મુનિપણું પાળવું દુષ્કર જાણી ગૃહસ્થવેષે સંવરી બની "કડુઆમત" ચલાવ્યો. તેણે પ્રરૂપણા કરી કે ૧ સ્થાપના પ્રમાણ, ૨ શ્રાવકપ્રતિષ્ઠા કરે, ૩ સ્ત્રીઓ પૂજા કરે, ૪ દેરાસરમાં પાઘડી ઉતારીને દેવવંદન કરવું, ૫ દેવવંદનમાં થોયો ત્રણ કહેવી, ૬ શાસ્ત્રાનુસાર

સામાયિક પ્રતિક્રમણ કરવા, ૭ વિશેષ સામાયિક કરવાં, ૮ સામાયિકમાં મુહપત્તિ ચરવલો રાખવાં, ૯ સામાયિક લઇ ઇરિયાવહી કરવી, ૧૦ પર્વ સિવાય પણ પોષધ કરવો, ૧૧ પોષધ ત્રિવિહાર ચોવિહાર થાય, ૧૨ બીજું વાંદણું બેઠા બેઠાં દેવું, ૧૩ પુનમે પાખી કરવી, ૧૪ ચોથે સંવત્સરી કરવી, ૧૫ બે શ્રાવણ હોય ત્યારે બીજા શ્રાવણમાં સંવત્સરી કરવી, ૧૬. બે કાર્તિક હોય ત્યારે બીજા કાર્તિકે ચોમાસી કરવી, ૧૭ માલારોપણ નહીં, ૧૮ વાસી કઠોળનો ત્યાગ, ૧૯ દ્વિદલ ભક્ષવાનો ત્યાગ, ૨૦ વીરના પાંચ કલ્યાણકમાન્ય, ૨૧ અત્યારે દશમું અચ્છેરું ચાલે છે, ૨૨ સૂત્રપંચાંગી ઇત્યાદિ અનેક બોલની પ્રરૂપણા કરી વધુમાં સંવરી ગૃહસ્થના ૧૦૧ બોલ પુરુષને, શીલપાલનના ૧૦૪ બોલ, સ્ત્રીઓને શીલપાલનના ૧૧૩ બોલની પ્રરૂપણા કરી ઘણા સંવરી શ્રાવક બનાવ્યા ઘણા શહેરોમાં પોતાનો મત ફેલાવ્યો. મૃત્યુ સં૦ ૧૫૬૪ (૧૫૬૨), (૨) શા ખીમજી મૃત્યુ સં૦ ૧૫૭૧, (૩) વીરા મૃત્યુ સં૦ ૧૬૦૧, (૪) શા જીવરાજ મૃ૦ સં૦ ૧૬૪૪, (૫) શા૦ તેજપાલ મૃ૦ સ૦ ૧૬૪૬, (૬) શા૦ રતનપાલ મૃ૦ સં૦ ૧૬૬૧, (૭) શા જિનદાસ મૃ૦ સં૦ ૧૬૭૦, (૮) શા૦ તેજપાલ વિદ્યમાન સં૦ ૧૬૮૪, (૯) શા૦ કલ્યાણ વિદ્યમાન સં૦ ૧૬૮૪, (૧૦) શા૦ ભલ્લુ, (૧૧) શા૦ ભાણુ, ('કડુઆમતની લઘુપટ્ટાવલી' જૈ૦ સા૦ સં૦ ખ૦ ૩ અ ૩ સ૦ ૧૯૮૪)

પૃષ્ઠ ૮૩, કડી ૫ વિજયમતપર પરા—

(૧) વિજયઋષિ તેમના નામથી વિજયમત ચાલ્યો, વિં સ૦ ૧૫૭૦, (૨) ઋષિ ધર્મદાસજી, (૩) ખેમસાગરજી, (૪) પદ્મસાગરજી, (૫) ગુણસાગરજી તેમણે સ૦ ૧૬૭૬માં 'ઢાલસાગર રાસ' બનાવ્યો, (૬) ઋષિ કેશરાજજી તેમણે સં૦ ૧૬૮૩માં આતરોલી કે આતરસુબામાં ક૦ સ૦ આ૦ શ્રીહેમચંદ્રસૂરિના રામચરિત્રના આધારે 'રામયશોરસાયન રાસ' બનાવ્યો. સ્થાનકમાર્ગી સમાજમાં આ રાસ પ્રત્યે ઘણો આદર છે*

* અમદાવાદના મોતીલાલ મનસુખરામ શાહ 'જૈનહિતેચ્છુ'ના તંત્રીએ આ રાસ પ્રકાશિત કર્યો હતો પરંતુ તે પૂર્વાગ્રહવાળા સ્થાનકમાર્ગી જૈન હોવાથી તેમણે મૂળ રાસમાં રહેલ જિન પ્રતિમાના પાઠોને ઉડાવી તેને સ્થાને ઇચ્છા પ્રમાણે પાઠો ગોઠવી તે રાસ છપાવ્યો હતો પછી સુરતના શેઠ જીવણચંદ સાકરચંદ જવેરીએ સં૦ ૧૯૭૦માં શેઠ દેવચંદ લાલભાઇ પુસ્તકોદ્ધાર ફંડ તરફથી 'શ્રીઆનંદકાવ્ય મહોદધિ' મૌક્તિક બીજામાં આ રાસ અસલીરૂપમાં પ્રકાશિત કર્યો છે સાથોસાથ મોતીલાલશાહે કરેલ પાઠોની ઉઠાવગીરીને પણ મુખબંધમાં સાફ સાફ સપ્રમાણ જાહેર કરી દીધી છે રાસની રચનાશૈલી રસભરી અને સુંદર છે

પૃષ્ઠ ૮૩, કડી ૬ : પાયચંદગચ્છ પટ્ટાવલી—

(૫૪) પાર્શ્વચંદ્રસૂરિ, આ૦ વાદીદેવસંતાનીય નાગોરીતપગચ્છની પરંપરામાં આ૦ પૂર્ણચંદ્રસૂરિ, આ૦ હેમહંસ, આ૦ લક્ષ્મીનિવાસ, પં૦ પુણ્યરત્ન, પં૦ સાધુરત્નના શિષ્ય ઉ૦ પાર્શ્વચંદ્ર થયા છે. તેમણે ભ૦ સોમરત્નસૂરિ પાસે ભણી સં૦ ૧૫૭૨માં 'પાયચંદમત' ચલાવ્યો. તેમને વિજયદેવ શિષ્ય હતા, તે પ્રથમ આચાર્ય બન્યા હતા, તે જ આ૦ વિજયદેવે ઉ૦ પાર્શ્વચંદ્રને આચાર્યપદ આપ્યું. તેમજ બ્રહ્મર્ષિને પણ સૂરિપદ આપી આ૦ વિનયદેવસૂરિ બનાવ્યા. આ૦ વિજયદેવસૂરિ સં૦ ૧૬૦૧માં સ્વર્ગે ગયા, આ૦ પાર્શ્વચંદ્રને જોધપુરનો રાજા માલદેવ બહુ માનતો હતો. 'હીરસૌભાગ્ય' પ્રશસ્તિમાં લખ્યું છે કે જ્યારે જગર્ષિએ વાદ જાહેર કર્યો ત્યારે આ૦ પાર્શ્વચંદ્રે જોધપુરના રાજા માલદેવનું શરણ લીધું હતું. તેમનું સં૦ ૧૧૬૨માં જોધપુરમાં સ્વર્ગગમન થયું

(૫૫) સમરચંદ્રસૂરિ સ્વ૦ સં૦ ૧૬૨૬ (૫૬) રાજચંદ્રસૂરિ (૫૭) વિમલચંદ્રસૂરિ, તેમના શિષ્ય પૂંજા ઋષિ મોટા તપસ્વી હતા. (૫૮) જયચંદ્રસૂરિ સ્વ૦ સં૦ ૧૬૯૯ (૫૯) પદ્મચંદ્રસૂરિ. તેમણે રાસ, સ્તવનો, સજ્ઝાયો, પૂજા રચેલ છે. સ્વ૦ સં૦ ૧૭૪૪, (૬૦) મુનિચંદ્રસૂરિ સ્વ૦ સં૦ ૧૭૫૦ (૬૧) નેમિચંદ્રસૂરિ, સ્વ૦ સં૦ ૧૭૯૭ જગચ્ચંદ્ર ગણિ શિષ્ય લક્ષ્મીચંદ્રે 'જ્યોતિષની સારણી' બનાવી. (૬૨) કનકચંદ્રસૂરિ (૬૩) શિવચંદ્રસૂરિ સ્વ૦ સં૦ ૧૮૨૩ (૬૪) ભાનુચંદ્રસૂરિ, (૬૫) વિવેકચંદ્રસૂરિ, (૬૬) લબ્ધિચંદ્રસૂરિ, ઉ૦ સાગરચંદ્ર શિષ્ય જગત પંડિત જિનચંદ્રગણિએ સં૦ ૧૮૫૪થી ૧૮૮૩માં 'સિદ્ધાંતરત્નિકા વ્યાકરણ' તથા 'જાતકગ્રંથ' બનાવ્યા છે. તે મહાન વિદ્વાન સમર્થ વ્યાખ્યાતા હતા, તેના ઉપદેશથી ઉદેપુરના દીવાન પટવા જોરાવરમલજીએ પચ્ચીસ લાખ રૂપિયા ખરચી સિદ્ધાચળનો સંઘ કાઢયો હતો અને ત્યાં ભાટોનો ઉપદ્રવ હતો તેને દૂર કર્યો હતો. (૬૭) હર્ષચંદ્રસૂરિ સ્વ૦ સં૦ ૧૯૧૩ શંખેશ્વરમાં, (૬૮) હેમચંદ્રસૂરિ સ્વ૦ સં૦ ૧૯૪૦ (૬૯) આ૦ ભ્રાતૃચંદ્રસૂરિ તેમણે ક્રિયોદ્ધાર કર્યો. સ્વ૦ સં૦ ૧૯૭૨ (૭૦) આ૦ સાગરચંદ્રસૂરિ. સ્વ૦ સં૦ ૧૯૯૩ ('નાગપુરીય બૃહત્તપાગચ્છની પટ્ટાવલી'ના આધારે)

સુધર્મગચ્છની પરંપરા—૧ વિજયદેવસૂરિ. આ૦ પાર્શ્વચંદ્રસૂરિને વિજયદેવ શિષ્ય હતા. તે પ્રથમ આચાર્ય બન્યા અને પછી તેમણે જ ઉ૦ પાર્શ્વચંદ્રને તથા બ્રહ્મર્ષિને સૂરિપદ આપ્યું. બ્રહ્મષિનું નામ વિનયદેવસૂરિ. ૨ ભ૦ વિનયદેવસૂરિ. તેમણે સં૦ ૧૬૦૨માં 'સુધર્મગચ્છ' ચલાવ્યો. ૩ ભ૦

વિનયકીર્તિસૂરિ ૪ ભ૦ વિજયકીર્તિસૂરિ ૫ ભ૦ જ્ઞાનકીર્તિસૂરિ ૬ ભ૦ સુમતિકીર્તિસૂરિ

પૃષ્ઠ ૮૪, કડી ૯ "વટપદ્રનયર"

અહીં વટપદ્રનયર શબ્દથી પાટણ પાસેનુ વડાલી ગામ સમજવુ કેમકે આ૦ વિજયદાનસૂરિજી વડાલીમાં સ્વર્ગે ગયા છે અને ત્યાંથી તેમની ચરણપાદુકા પણ મળેલ છે

પૃષ્ઠ ૮૫, કડી ૧૧. તપાગચ્છ પટ્ટાવલી—

(૫૭) આ૦ શ્રીવિજયદાનસૂરિ, (૫૮) આ૦ વિજયરાજસૂરિ તેઓ અસલમા ઉપકેશગચ્છની દ્વિવદનીક શાખાના ૬૯મા પટ્ટધર હતા તેમનું પ્રથમ નામ જીવકલશ મુનિ, તે સં૦ ૧૫૮૪મા કક્કસૂરિ નામે આચાર્ય થયા હતા તેમણે ચૌદશ પુનમના શાસ્ત્રાર્થમાં ચૌદશની પાખી સ્થાપી મહમ્મુદખાનને ચમત્કાર બતાવી "રાજવલ્લભ" બિરુદ મેળવ્યુ આથી લોકો તેમને રાજવલ્લભસૂરિ તરીકે ઓળખતા હતા પછી તેમણે સં૦ ૧૫૮૪માં અમશીજીમા આ૦ આણુંદવિમલસૂરિના હાથે ફરી યોગોદ્વહન કરી મુનિ માર્ગ સ્વીકાર્યો તેનું અસલ નામ રામકુમાર હતુ બિરુદ રાજવલ્લભનું હતુ એટલે રાજવિજય નામ રાખ્યુ અને આ૦ વિજયદાનસૂરિના શિષ્ય બનાવી યુવરાજપદે સ્થાપ્યા તે ત્યાગી હતા એટલે ઘણી લબ્ધિઓ ઉત્પન્ન થઇ અને તેમા ક્રમાઇ શિથિલ બની ગયા આ તરફ આ૦ વિજયદાનસૂરિએ સં૦ ૧૬૧૦મા આ૦ હીરવિજયસૂરિને સૂરિપદ આપ્યુ એટલે તેઓ પણ શિથિલાચાર અને બારેજાનો પરિગ્રહ છોડી, ગુરુ પાસે આવ્યા ગુરુએ તેમને સૂરિપદે રાખ્યા અને તેઓ સં૦ ૧૬૨૪મા ઝીંઝુવાડામાં સ્વર્ગે ગયા તેમનાથી તપગચ્છની 'રત્નશાખા' નીકળી તેમના શિષ્ય દેવવિમલગણિએ 'પાડવચરિત્ર' બનાવ્યું છે (૫૯) રત્નવિજયસૂરિ, (૬૦) હીરરત્નસૂરિ, (૬૧) જયરત્નસૂરિ સ્વર્ગ સં૦ ૧૭૭૪, (૬૨) ભાવરત્નસૂરિ, (૬૩) દાનરત્નસૂરિ, (૬૪) કીર્તિરત્નસૂરિ, (૬૫) મુક્તિરત્નસૂરિ, (૬૬) પુણ્યોદયરત્નસૂરિ, (૬૭) અમૃતરત્નસૂરિ, (૬૮) ૬૮ ચદ્રોદયરત્નસૂરિ, (૬૯) સુમતિરત્નસૂરિ, (૭૦) ભાગ્યરત્નજી, જે ખેડાની ગાદીએ હતા ત્યારે અવસાન પામ્યા છે

(૫૭) વિજયદાનસૂરિ, (૫૮) વિજયરાજસૂરિ, (૫૯) રત્નવિજયસૂરિ, (૬૦) હીરરત્નસૂરિ, (૬૧) લબ્ધિરત્ન, (૬૨) મેઘરત્ન, (૬૩) શિવરત્ન (૬૪) સિદ્ધિરત્ન, (૬૫) ઉપા૦ ઉદયરત્નજી, જેઓ સમર્થ કવિ હતા, અને દરેક રસોને યથાર્થ સ્થાને ઉપમાની શકતા હતા (૬૬) ઉત્તમરત્ન, (૬૭)

જિનરત્ન, (૬૮) ક્ષમારત્ન, (૬૯) રાજરત્ન, (૭૦) અનોપરત્ન, (૭૧) તેજરત્ન, (૭૨) ઉ૦ ગુણરત્નજી આકોલામાં અવસાન પામ્યા.

(૬૦) હીરરત્ન, (૬૧) લબ્ધિરત્ન, (૬૨) સિદ્ધિરત્ન, (૬૩) હર્ષરત્ને સં૦ ૧૬૯૬માં 'નેમિરાસ-વસન્તવિલાસ' રચ્યા.

(૫૩) આ૦ લક્ષ્મીસાગરસૂરિ (૫૪) ઉ૦ ચંદ્રરત્ન (૫૫) ઉભયભૂષણ-ઉભયલાવણ્ય, (૫૬) પં. હર્ષકનક -હર્ષલાવણ્ય, (૫૭) પં૦ વિવેકરત્ન (૫૮) પં૦ શ્રીરત્ન, (૫૯) ઉ૦ રાજરત્ન આ૦ વિશાલસોમરાજ્યે સં૦ ૧૬૯૬માં વિદ્યમાન.

પૃષ્ઠ ૮૯, કડી ૧૦: મુકુન્દ બ્રહ્મચારીનો પરિચય—

પ્રયાગના બ્ર૦ મુકુન્દે બાદશાહતથી શોભાઇ બીજા ભવમાં બાદશાહ થવાનું નિયાણું કરી સં૦ ૧૫૯૮માં જૂના પીપળાને સળગાવી તેમાં પોતાનું બલિદાન આપ્યું અને બાદશાહ હુમાયુની પત્ની મરિયમ મકાની અપરનામ હમીદા બેગમની કુક્ષિથી સં૦ ૧૫૯૯ કા૦ વ૦ ૬ ને દિને બીઘોગઢમાં જન્મ લીધો. તે જ બાદશાહ અકબર થયો. બ્ર૦ મુકુંદનો મોટો ચેલો મરી સં૦ ૧૫૬૨માં જન્મ લઇ કવિ નરહરિ તરીકે પ્રસિદ્ધ થયેલ છે. બ્ર૦ મુકુન્દે પોતાનો હોમ કર્યો તે સ્થાનેથી બા૦ અકબરને તપાસ કરતાં એક તામ્રપત્ર મળ્યું હતું તેમાં નીચે પ્રમાણે શ્લોક હતો.

वसुनिधिशरचंद्रे तीर्थराजप्रयागे,
तपसि बहुलपक्षे द्वादशीपूर्वयामे ।
शिखिनि तनु जुहोम्यखण्डभूमण्डलाधिपत्ये,
सकलदुरितहारी ब्रह्मचारी मुकुन्दः ॥१॥

(નરહરિ મહાપાત્રકૃત છપ્પય, કવિ દયાલજીકૃત કવિત્ત, 'વિશાલભારત' સન ૧૯૪૬ ડિસેમ્બર, બીજા અંકો, સન ૧૯૪૮ એપ્રિલનો અંક વગેરે.

પૃષ્ઠ ૯૨, કડી ૧ અને પૃષ્ઠ ૯૫, કડી ૧૫ : ઉ૦ શ્રી શાંતિચંદ્રગણિ વગેરેની પરંપરા—

(૫૭) શ્રી **વિજયદાનસૂરિ** (૫૮) આ૦ શ્રી વિજયહીરસૂરિ, પં૦ સહજકુશલગણિ, (૫૯) ઉપાધ્યાય શ્રી સકલચંદ્રગણિ. જેમણે સં૦ ૧૬૪૩માં 'મૃગાવતી આખ્યાન, વાસુપૂજ્ય જિનપુણ્યપ્રકાશ રાસ, સાધુવંદના, સત્તર ભેદી પૂજા, એકવીશ પ્રકારી પૂજા, બારભાવના સજ્ઝાય, વીરવર્ધન જિનવેલી, ગણધરવાદ સ્તવન, સાધુ કલ્પલતા, મહાવીર હીચ સ્તવન સં૦ ૧૬૬૦, ઋષભ સમતા સરળતા સ્તવન કડી ૩૧, દીવાળી સ્તવન, સીમંધરસ્વામીને

કુમતદોષ વિનતિ, ગૌતમપૃચ્છા, દેવાનદા સ્વાધ્યાય, સજ્ઝાયો, પ્રતિષ્ઠાકલ્પ' વગેરે બનાવ્યાં છે (૬૦) ઉ૦ શ્રી **શાતિચન્દ્રગણિ**. તેમણે ઇડરમાં નારાયણ રાજાની સભામા દિગમ્બરવાદી ભૂષણને જીત્યો, જબૂદ્વીપપ્રજ્ઞપ્તિની 'પ્રમેયરત્ન-મજૂષા' ટીકા વગેરે ગ્રથો બનાવ્યા, બાદશાહ અકબરને દયાપ્રેમી બનાવ્યો (૬૧) અમરચદ્ર સ૦ ૧૬૭૮માં 'કુલધ્વજ રાસ' પ્રકાશ્યો છે સ૦ ૧૬૭૯મા 'સીતાવિરહ લેખ' રચ્યો 'યુગપ્રધાન સજ્ઝાય' ગાથા ૧૬ બનાવી.

(૫૭) આ૦ વિજયદાનસૂરિ (૫૮) ઉ૦ શ્રીકરણ, તેમણે 'સીમધર-સ્વામી સ્તવન' બનાવ્યુ (૫૯) પ૦ તેજપાલ તેમણે પ્રતિમા પાઠગર્ભિત ભગવાનપાર્શ્વનાથનું સ્તવન બનાવ્યુ

(૫૭) આ૦ વિજયદાનસૂરિ (૫૮) આ૦ વિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉ૦ સકલચન્દ્રગણિ (૬૦) મુનિ લક્ષ્મીચદ્ર (૬૧) મુનિચદ્રજી (૬૨) વૃદ્ધિચદજી (૬૩) માનચદજી (૬૪) તેજચદજીએ 'પુણ્યસાર રાસ' બનાવ્યો

(૫૭) આ૦ શ્રીવિજયદાનસૂરિ (૫૮) આ૦ શ્રીવિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉપાધ્યાય સકલચન્દ્રગણિ (૬૦) ઉ૦સૂરચદ્રગણિ (૬૧) ઉ૦ **ભાનુચન્દ્ર-ગણિ** (૬૨) પ૦ દેવચદ્રગણિ પોતાની માતા, પોતે રામચદ્ર તથા નાનો ભાઈ ત્રણેએ આ૦ વિજયસેનસૂરિના ઉપદેશથી દીક્ષા લીધી બન્નેનું નામ મુનિ દેવચદ્ર, મુનિ વિવેકચદ્ર રાખવામા આવ્યુ મુનિ દેવચદ્રજીએ ઉ૦ ભાનુચન્દ્રજી ગણિ પાસે અભ્યાસ કર્યો આ૦ વિજયસેનસૂરિના હાથે સ૦ ૧૬૬૫મા પન્યાસપદ લીધુ ત્યારથી તેઓ નિત્ય એકાસણુ, ગ ઠસી, દ્રવ્ય મર્યાદા, ગોળનો ત્યાગ, કડાઈ વિગઈનો ત્યાગ, દર મહિને ૭ ઉપવાસ વગેરે તપસ્યા કરતા હતા તેમણે સ૦ ૧૬૯૭માં મરોતરામા પાંચ દિવસનું અનશન કરી સ્વર્ગગમન કર્યું તેમણે 'જિનશતક, વિચારષટ્ત્રિશિકા, પૃથ્વીચદ્રરાસ સ૦ ૧૬૯૬, નવતત્ત્વ, શત્રુજય પરિપાટી સ્તવન ગા ૧૧૮, મહાવીરભવ સ્તવન, પોસીના પાર્શ્વ-સ્તવન, શખેશ્વર પાર્શ્વસ્તવન, નેમિનાથ સ્તવન' વગેરે બનાવ્યાં છે

('જૈન સત્યપ્રકાશ' વ૦ ૨ પૃ૦ ૬૨૭)

(૬૧) ઉ૦ શ્રીભાનુચદ્રગણિ (૬૨) કપૂરચદગણિ (૬૩) પ૦ કનક-ચદ્રગણિ (૬૪) મયાચન્દ્રગણિ (૬૫) ભક્તિચન્દ્રગણિ (૬૬) મુનિ ઉત્તમચદ્ર-ગણિ (૬૭) જિનચદ્રગણિ (૬૮) પ્રેમચદ્રગણિ (૬૯) પ્રાગચદજી તેમણે ભ૦ વિજયજિનેન્દ્રસૂરિ સુધીની પટ્ટાવલી પાનાં ૧૭ લખી (પાલનપુર ભડાર)

(૬૧) મહો૦ ભાનુચદ્રગણિ (૬૨) પ૦ ભાવચદ્રગણિ (૬૩) પ૦ કનકચદ્રગણિ (૬૪) પં૦ કપૂરચદ્રગણિ (૬૫) પ૦ મયાચદ્રગણિ (૬૬)

પં૦ ભક્તિચંદ્રગણિ (૬૭) પં૦ ઉદયચંદ્રગણિ. (૬૮) પં૦ ઉત્તમચંદ્ર ગણિ. તેમણે સં૦ ૧૮૦૧ વૈ૦ વ૦ ૧૩ બુધે ડીસામાં 'વૃંદારુવૃત્તિ ટબો' ગ્રં૦ ૨૭૨૦ રચ્યો. (પ્રશસ્તિસંગ્રહ, પૂના)

(૫૮) આ૦ હીરવિજયસૂરિ (૫૯) મેઘજીઋષિ અપરનામ ઉદ્યોતવિજયજી તે લોંકાગચ્છીય કુંઅરજી ઋષિના શિષ્ય હતા. તેમણે ૨૮ ઋષિઓ સાથે આ૦ હીરવિજયસૂરિ પાસે આવી સં૦ ૧૬૨૮માં આ૦ વિજયસેનસૂરિ હાથે સંવેગી દીક્ષા સ્વીકારી. તેમને સં૦ ૧૬૫૬માં ઉપાધ્યાય પદ મળ્યું (૬૦) ઋષિ અપરનામ ગુણવિજયગણિ (૬૧) સંઘવિજય, તેમણે સં૦ ૧૬૭૪માં 'કલ્પ પ્રદીપિકા ગ્રં૦ ૩૩૦૦, સં૦ ૧૬૬૯માં ઋષભ સ્તવન, સં૦૧૬૭૯માં અમરસેન વયરસેન આખ્યાન, સિંહાસન બત્રીશી' વગેરે બનાવ્યાં.

(૫૮) આ૦ હીરવિજયસૂરિ (૫૯) મેહમુનિ (૬૦) કલ્યાણકુશલ (૬૧) દયાલકુશલ. તેમણે સં૦ ૧૬૪૯માં 'લાભોદય રાસ તથા તીર્થમાલા' બનાવ્યાં.

(૫૯) મેહર્ષિ (૬૦) દામર્ષિ (૬૧) રતનકુશલ. તેમણે સં૦ ૧૬૫૨માં 'પાર્શ્વ સ્તવન' રચ્યું.

(૧) પં૦ શ્રીપતિ. તેમને આઠ વિદ્વાન શિષ્યો હતા, (૨) પં૦ જગર્ષિ મહાતપસ્વી અને લબ્ધિસંપન્ન હતા. તેમણે સૌરાષ્ટ્રમાં લુંકામતનો પ્રચાર કર્યો. ઉ૦ પાર્શ્વચંદ્રને શાસ્ત્રાર્થ માટે ચેલેંજ આપી. ઉપાધ્યાય જોધપુરમાં માલદેવ રાજાને શરણે ચાલ્યા ગયા. તેઓ પ્રકાંડ વિદ્વાન હતા. (૩) પં૦ સિંહવિમલગણિ તેઓ વિદ્વાન અને વાદી હતા. (૪) પં૦ દેવવિમલગણિ. તેમણે સ્વોપજ્ઞટીકાયુક્ત 'હીરસૌભાગ્ય મહાકાવ્ય' રચ્યું.

(૫૫) આ૦ હેમવિમલસૂરિ (૫૬) પં૦ કુશલમાણિક્ય (૫૭) પં૦ હાનર્ષિ અપરનામ સહજકુશલગણિ (૫૮) મેહર્ષિ (૫૯) પં૦ કલ્યાણકુશલગણિ (૬૦) પં૦ દયાકુશલગણિ (૬૧) પં૦ રવિકુશલગણિ (૬૨) પં૦ દેવકુશલગણિ તેમણે સં. ૧૭૫૧ ચૈ. વ. ૧૪ શ્રીપુરમાં 'પ્રાકૃત પટ્ટાવલીની પૂરણી' સાથે ભ. વિજયરત્નસૂરિ સુધીની ગુજરાતી 'તપગચ્છ પટ્ટાવલી' પાનાં ૧૦ રચ્યાં (૬૩) પં૦ વિદ્યાકુશલ, પં ચતુરકુશલ (૬૪) પં ચતુરકુશલ શિષ્ય રાજકુશલ, પ્રેમકુશલ સં૦ ૧૭૫૧, શ્રીપુર બંદર.

(૫૫) આ૦ હેમવિમલસૂરિ (૫૬) ઉ૦ જિનમાણિક્ય અમદાવાદમાં સં૦ ૧૫૨૯માં તેમણે મંત્રી ગદાકે લખાવેલ 'સિદ્ધપ્રાભૃત ટીકા'નું સંશોધન કર્યું. (૫૭) મહો૦ અનંતહંસગણિ. તેમના ઉપદેશથી શિરોહીમાં સં૦ ખીમાએ સં૦ ૧૫૪૪માં 'અનુત્તરૌપપાતિકસૂત્ર' લખાવ્યું અને સં૦ ૧૫૫૭માં

શ્રેષ્ઠીઓથી શોભતા બીલડી નગરમા પોરવાલ ચોકમી પામવીરે ગ્રંથ ભંડાર સ્થાપ્યો ૬૬૬૦૦૦ શ્લોકો લખાવ્યા પં૦ શુભભૂષણે તેને સંશોધ્યા ('જીવાભિગમસૂત્ર પુષ્પિકા'–પૂના)

(૫૮) આ૦ વિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉપાધ્યાય કીર્તિવિજયગણિ તેમના શિષ્ય પં૦ જ્ઞાનવિજયગણિએ સં૦ ૧૭૨૨મા 'કલ્પજ્ઞાન દીપિકા' બાલબોધ બનાવી (૬૦) ઉ૦ વિનયવિજયગણિ સમર્થ વિદ્વાન અનેક-ગ્રન્થપ્રણેતા સ્વ સં૦ ૧૭૩૮ તેમને ઋદ્ધિવિજય, પં૦ મતિવિજય પં૦ નયવિજય વગેરે અનેક શિષ્યો હતા (૬૧) પં૦ નયવિજય (૬૨) પં૦ ઉત્તમવિજય (૬૩) પં૦ નરવિજય (૬૪) પં૦ મેત્રવિજય (૬૫) પં૦ કેશરવિજય (૬૬) પં૦ શાંતિવિજય (૬૭) પં૦ વિદ્યાવિજય (૬૮) પં૦ લક્ષ્મીવિજય ધોરાજીમા સ્વર્ગગમન (૬૯) પં૦ ગુલાબવિજય (૭૦) પં૦ ચારિત્રવિજય પૂનામા સ્વ૦ સં૦ ૧૯૮૫

(૫૮) આ૦ વિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉપા૦ વિમલહર્ષગણિ (૬૦) પં૦ જયવિજય તેમણે સં૦ ૧૬૭૭ કા૦ સુ૦ ૬ 'કલ્પદીપિકા' ગ્ર૦ ૩૪૩૨ રચી. (૬૧) પં૦ વૃદ્ધિવિજયગણિ

(૫૮) આ૦ શ્રીવિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉ૦ કલ્યાણવિજય. તેમના શિષ્ય શિવવિજયે સં૦ ૧૬૪૮મા 'તપાગચ્છી પટ્ટાવલી'નો પ્રથમાદર્શ લખ્યો ઉપાધ્યાય શિષ્ય ધનવિજયે 'હીરસૌભાગ્ય' તથા 'કલ્પપ્રદીપિકા'નું સંશોધન કર્યું ઉપાધ્યાયજીના શિષ્ય પં૦ જયવિજયગણિએ સં૦ ૧૬૫૨ લગભગમાં "હીરવિજયસૂરિ પુણ્યખાણિ રાસ" સં૦ ૧૬૫૫મા 'ઉ૦ કલ્યાણવિજય ગણિરાસ' અને સં૦ ૧૬૬૧માં 'સમ્મેતશિખર રાસ' બનાવ્યા છે ઉપા૦ કલ્યાણવિજયજી સં૦ ૧૬૦૧ લાલપુરમાં જન્મ, મહેસાણામાં દીક્ષા સં૦ ૧૬૧૬ તેઓ સમર્થ વિદ્વાન સચોટ વ્યાખ્યાતા અને પરમતાર્કિક હતા તેમણે રાજપીપળામા ૭ હજાર બ્રાહ્મણોની સભામા જગત્કર્તૃત્વનું ખંડન કરી શ્રુતિ, સ્મૃતિ અને દલીલોથી જગતને અનાદિ સિદ્ધ કરી બતાવ્યુ આથી ત્યાનો રાજા ઉપાધ્યાયજીનો પરમ અનુરાગી બન્યો. તેમણે સં૦ ૧૬૪૪માં વૈરાટના ઇન્દ્રવિહારની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી મહોપાધ્યાયજી શ્રી ધર્મસાગરજી ગણિના સંશોધન મંડળમાં તેઓ પણ એક હતા

(૬૦) ઉ૦ **લાભવિજયગણિ.** તેઓ સમર્થ વિદ્વાન હતા જગદ્-ગુરુની સમ્રાટ્ અકબર સાથેની પહેલી મુલાકાતમાં ૧૩ સાધુઓમા તેઓ પણ હતા તેમણે **નમોદુર્વારરાગાદિ**૦ શ્લોકના ૫૦૦ અર્થ કર્યા હતા 'ઇન્દ્રવિહાર પ્રાસાદની પ્રશસ્તિ અને ઉ૦ કલ્યાણવિજય રાસ' બનાવ્યા છે.

તથા 'ઋષભશતક, મંડલપ્રકરણ, જિનસહસ્ર, પ્રમેયરત્ન મંજૂષા, ચિંતા-મણિ પાર્શ્વજિનાલય પ્રશસ્તિ'નું સંશોધન કર્યું છે.

(૬૧) પં૦ નયવિજયગણિ (૬૨) પદ્મવિજયગણિ લઘુભ્રાતા ઉપા૦ ન્યા૦ ન્યા૦ મહો૦ **યશોવિજયગણિ** ઉપાધ્યાયજી તે સમયના અજોડ વિદ્વાન હતા. વ્યાકરણ, ન્યાય, સાહિત્ય વગેરેમાં સંપૂર્ણ જ્ઞાની હતા. તેમણે અનેક ગ્રન્થો બનાવ્યા છે. તેમને શ્રીમોહનવિજય, પં૦ ગુણવિજય, દયાવિજય, મયાવિજય, મણિવિજય, માણેકવિજય વગેરે શિષ્યો હતા. સ્વ૦ સં૦ ૧૭૪૫.

(૬૨) પં૦ ગુણવિજય શિષ્ય સુમતિવિજય શિષ્ય ઉત્તમવિજયે સં૦ ૧૮૩૦માં 'નવપદ પૂજા' બનાવી. (૬૩) પં૦ કેસરવિજય (૬૪) પં૦ વિનીત વિજય (૬૫) પં૦ દેવવિજયગણિ. તેમણે સં૦ ૧૭૯૭માં 'યોગદષ્ટિ સજઝાય, સં૦ ૧૮૨૧માં અષ્ટપ્રકારી પૂજા' રચ્યાં.

(૫૮) આ૦ વિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉ૦ કનકવિજય (૬૦) પં૦ શીલ-વિજય (૬૧) પં૦ સિદ્ધવિજય (૬૨) પં૦ કૃપાવિજય (૬૩) ઉપા૦ મેઘ-વિજયગણિ. વ્યાકરણ, કાવ્ય, સાહિત્ય, ન્યાય, ચરિત્ર, ચર્ચાના અનેક ગ્રંથ પ્રણેતા, તેમના શિષ્યો પં૦ ભોજવિજય, પં૦ મેરુવિજય, મુનિ તેજવિજય, સુંદરવિજય, પ્રેમવિજય, ધનવિજય, અજ્બસાગર, સ્થિરવિજય, રૂપવિજય વગેરે (૬૪) પં૦ મેરુવિજય (૬૫) પં૦ માણેકવિજય, પં૦ ભાણવિજય (૬૬) પં૦ ભાણવિજય શિષ્ય પં૦ કુશલવિજય. તેમણે આગરામાં સં૦ ૧૮૧૦માં ચોમુખજી તથા ભ૦ શીતલનાથની પ્રતિષ્ઠા કરી. (૬૭) તત્ત્વવિજય (૬૮) પં૦ બુદ્ધિવિજય (૬૯) પં૦ સુખવિજય (૭૦) પં૦ રત્નવિજય (૭૧) વિનીત-વિજય (૭૨) ઉત્તમવિજય (૭૩) જસોવિજય સં૦ ૧૯૦૪ વિદ્યમાન.

(૬૪) પં. મેરુવિજય (૬૫) પં૦ પ્રેમવિજય (૬૬) પં૦ મહિમાવિજય (૬૭) ગુણવિજય (૬૮) પં૦ મોહનવિજય સં૦ ૧૮૨૯.

(૫૮) જગત્ ગુરુ આ૦ વિજયહીરસૂરિ, (૫૯) ઉ૦ **સોમ**વિજય, (૬૦) ઉ૦ ચારિત્રવિજય, (૬૧) પં૦ ધર્મવિજય, (૬૨) પં૦ ભીમવિજય. તેઓ પોરવાડ જશવંત શાહની પત્ની જસવંતદેવીના પુત્ર હતા. ક્રિયાશીલ, પ્રભાવ-શાળી વિદ્વાન હતા. તેમણે શત્રુંજય, ગિરનાર, આબુ, કેસરિયાજી, મગસીજી ક્ષોધિ, રાણકપુર, વરકાણાજી, ગોડીજી, શંખેશ્વરજી, વગેરેની યાત્રાઓ કરી હતી. તેમણે ભ૦ વિજયરત્નસૂરિની આજ્ઞાથી સં૦ ૧૭૩૫માં ઔરંગાબાદમાં ચોમાસુ કર્યું હતું અને ત્યાં બાદશાહ ઔરંગઝેબના નવાબ અસતખાનનો પુત્ર જુલ્ફિકાર માંદો પડી ગયો ત્યારે પંન્યાસજીએ તેની જન્મપત્રી જોઈ

કહ્યુ કે તે પુત્રને બે પહોરમાં ઠીક થઇ જશે સાંજે નવાબની સાથે ખાણુ ખાવા બેસશે તેની પત્નીને પાંચ મહિનાનો ગર્ભ છે ઇત્યાદિ તેમની વાત સાચી પડી એટલે નવાબે તેમને ઘણુ સન્માન આપ્યું અને પન્યાસ તથા નવાબ વચ્ચે ઘનિષ્ટ સ્નેહ જામ્યો સં૦ ૧૭૩૬મા બાદશાહ ઔરંગઝેબ અજમેર ઉપર ચઢી આવ્યો હતો ત્યારે તેણે નવાબ અસતખાનના સમજાવવાથી પં૦ ભીમવિજયને ફરમાનપત્ર આપી અજમેર, મેડતા, સોજત, જયતારણ અને જોધપુર વગેરે સ્થાનોના ઉપાશ્રય ખાલસા કરી લીધા હતા, તે દરેકને છૂટા કર્યા અને શ્રીસંઘને સુપ્રત કર્યા પન્યાસજીનું સ્વર્ગગમન કિસનગઢમા સં૦ ૧૭૭૧મા ભા૦ વ૦ ०)) રવિવારે મધ્યરાતે અનશનપૂર્વક થયુ ત્યાં મધ્યે પં૦ ભીમવિજયજીનો સ્તૂપ કરી પરકોટો બનાવી લીધો જોકે તેની રોનકથી આકર્ષાઇ ત્યાના નવાબે એકવાર આ સ્થાન પોતાના કબજામા લઇ લીધુ હતું કિન્તુ પછી પન્યાસજીના પટ્ટધર પં૦ મુક્તિવિજયગણિના પ્રયત્નથી તે પુન સંઘને સોપવામા આવ્યુ હતું. ('જૈન સત્ય પ્રકાશ' ક્રમાંક ૧૫૦) સંભવત આ સ્થાન આજે જ૦ ગુ૦ હીરવિજયસૂરિની દાદાવાડી તરીકે પ્રસિદ્ધ છે અને કિસનગઢ પણુ તે સમયે તપગચ્છના કોટવાલની ગાદીનું સ્થાન ગણાતું હતું

(૬૩) પં૦ મુક્તિવિજય (૬૪) પં૦ પ્રમોદવિજય (૬૫) રવિવિજય (૬૬) નવનિધિવિજય જેમણે મકસુદાબાદમા 'મુહૂર્ત ચિંતામણિ' ગ્રંથ લખ્યો

(૬૨) પં૦ ભીમવિજય, (૬૩) પં૦ હરિતવિજય, (૬૪) ચતુરવિજય. તેમણે સં૦ ૧૮૦૪ કા૦ શુ૦ ૧૪ ગુરુવારે 'શ્રીપતિજાતકર્મપદ્ધતિ' નામનો ગ્રંથ લખ્યો

પૃષ્ઠ ૯૬, કડી ૧ આ૦ શ્રીવિજયસેનસૂરિ પછી તપગચ્છ પાચ શાખાઓમા વહેચાઇ ગયો હતો, તે આ પ્રમાણે—

(૧) સંવેગીશાખા, જેમાં આજે અનેક મુનિવરો વિદ્યમાન છે

(૨) દેવસૂરગચ્છ, જેનું બીજુ નામ ઓસવાળગચ્છ હતું

(૩) આણુંદસૂરગચ્છ, જેના બીજા નામો (આણસૂરગચ્છ) ઉપાધ્યાયમત (ઉપાધિમત) અને પોંવાલગચ્છ હતુ

(૪) સાગરગચ્છ સં૦ ૧૬૮૬

(૫) વિમલગચ્છ સં૦ ૧૭૪૯થી શરૂ થયો

આજે આ શાખાભેદો વિદ્યમાન નથી માત્ર સંવેગી પરંપરા વિદ્ય-

માન છે, જેમાં વિજય, સાગર અને વિમલ એમ ત્રણ નામાંતવાળા મુનિઓ છે.

૫૦ શ્રી મોહનલાલજી મહારાજની શિષ્ય પરંપરા "મુનિ" એવા નામવાળી તપગચ્છમાં છે.

તપગચ્છના ૧૩ બેસણાંની એક જ સમાચારી છે, જેનાં નામો નીચે મુજબ છે—

૧ તપગચ્છ, ૨ સાંડેરગચ્છ ૩ ચઉદસિયાગચ્છ, ૪ કમલકલશગચ્છ, ૫ ચંદ્રગચ્છ, ૬ કોટિકગચ્છ, ૭ કતકપુરાગચ્છ, ૮ કોરંટગચ્છ, ૯ ચિત્રોડાગચ્છ, ૧૦ કેજ્જપુરાગચ્છ. ૧૧ વડગચ્છ, ૧૨ ઓસવાલગચ્છ, ૧૩ મલધારીગચ્છ. ('ભાષા પટ્ટાવલી' પાનાં ૯)

તપગચ્છના ઉપગચ્છો નીચે પ્રમાણે છેઃ

(૧) તપગચ્છ સં૦ ૧૨૮૫માં નામ પડયું.

(૧) લઘુપોશાળ તપાગચ્છ આ૦ વિજયદેવેંદ્રસૂરિની મૂળ પરંપરા.

(૨) વડીપોશાળ આ૦ વિજયચંદ્રસૂરિની પરંપરામાં. આ ગચ્છનું બીજું નામ "રત્નાકરગચ્છ" પડયું છે. આ૦ જ્ઞાનસાગરસૂરિના લહિયા લોંકાથી "લોંકાગચ્છ" નીકળ્યો, જેમાંથી અનુક્રમે સ્થાનકમત, વિજામત, છકોટિ, આઠકોટિ, તેરાપંથી, વીરપંથી નીકળ્યા.

(૧) હેમવિશાખા-તપાગચ્છની આ૦ હેમતિમલસૂરિની મૂળ પરંપરા, જેનાં બીજાં નામો 'તપગચ્છ' અને 'પાલનપુરાગચ્છ' છે.

(૩) કમલકલશા-સં૦ ૧૫૫૫થી આ૦ કમલકલશની પરંપરા.

(૪) કુતબપુરા-આ૦ ઇંદ્રનંદિસૂરિની કુતપુરામાં સ્થિત પરંપરા.

(૫) લઘુશાલા-આ૦ સૌભાગ્યહર્ષની પરંપરા સં૦ ૧૫૮૩.

(૬) તપારત્ન-આ૦ વિજયરાજસૂરિની પરંપરા સં૦ લગભગ ૧૬૧૦. આનું બીજું નામ 'તપા-કોરંટકગચ્છ' પણ છે.

(૧) દેવસૂરિસંઘ-તપાગચ્છની આ૦ વિજયદેવસૂરિની મૂળ પરંપરા, જેનું બીજું નામ 'તપાગચ્છ', અને 'ઓસવાળગચ્છ' છે.

(૭) આનંદસૂરસંઘ-આ૦ વિજયાનંદસૂરિની પરંપરા સં૦ ૧૬૭૩.

(૧) વિજય-તપગચ્છની આ૦ વિજયહીરસૂરિની મૂળ પરંપરા.

(૮) સાગરગચ્છ-આ૦ રાજસાગરસૂરિની પરંપરા સં૦ ૧૬૮૬.

(૯) વિમલગચ્છ–આ૦ શ્રીજ્ઞાનવિમલસૂરિની પરંપરા સં૦ ૧૭૪૯

(૧) સંવેગીમત–તપગચ્છની જગદ્‌ગુરુ આ૦ શ્રીહીરવિજયસૂરિ, આ૦ શ્રીવિજયદેવસૂરિ, પં૦ શ્રીસત્યવિજયગણિની મૂળ શ્રમણપરંપરા.

તપગચ્છના ઉપાસક જૈન ગોત્રો—

૧ વરડિયા, બગદિયા, બાહુદિયા, ૨ બાંઠિયા, ક્વાડ, શાહ, હરખાવત, ૩. છરિયા, ૪ ડફરિયા, ૫, લલવાણી, ૬ ગાંધી, વેદગાંધી, રાજગાંધી, ૭ ખજાનચી, ૮ બૂરડ, ૯ સંઘવી, ૧૦ મૂણોયત, ૧૧ પગરિયા ૧૨. ચોધરી, ૧૩ મોલકી, ૧૪ ગુજરાણી, ૧૫ કચ્છોડયે, ૧૬. મોરલ, ૧૭ સોલેચે, ૧૮ કોઠારી, ૧૯ ખટોલ, ૨૦. બિનાયકિયા, ૨૧ સરાફ, ૨૨ લૌકડ ૨૩ મીની, ૨૪ આચલિયા, ૨૫ ગોલિયા, ૨૬ ઓસવાલ, ૨૭ ગોઠી, ૨૮ માદરેચ, ૨૯ લોલેચ, ૩૦ માલા, વગેરે વગેરે.

તેમજ નાગોરીતપાગચ્છ, ધર્મઘોષગચ્છ, કમલકલશાગચ્છ, કોરટગચ્છ, સાડેરાવગચ્છ અને મલધારગચ્છના ગોત્રો વગેરે વગેરે તપગચ્છમાં છે.

પૃષ્ઠ ૯૬, કડી ૩ "કુમતિકુદ્દાલ"

મહોપાધ્યાય શ્રીધર્મસાગર ગણિએ આ ગ્રંથની પ્રરૂપણા કરી હતી, તેમજ 'તત્ત્વતરંગિણી' ગ્રંથ બનાવ્યો હતો, જેમાં ઇતર ગચ્છોની કડક સમાલોચના કરી હતી આ૦ વિજયદાનસૂરિ અને આ૦ વિજયહીરસૂરિએ તે ગ્રંથોને જળશરણ કરાવ્યા, અને ઉપાધ્યાયજીએ પણ તે પ્રરૂપણા માટે 'મિચ્છામિ દુક્કડં' આપ્યો હતો, જેનો લેખ આ પ્રમાણે છે—

"સ્વસ્તિ શ્રીશાન્તિજીનં પ્રણમ્ય ॥ તિરવાડાનગરત પરમગુરુ શ્રી વિજયદાનસૂરિ સેવી ઉ શ્રીધર્મસાગરગણિ લિખતિ સમસ્તનગર સાધુ-સાધ્વી–શ્રાવક–શ્રાવિકા યોગ્યમ્ ॥ આજ પછી અમે પાંચ નિન્હવ ન કહઉં પાંચ નિન્હવ કહ્યા હુઇ તે 'મિચ્છામિ દુક્કડ' ॥ ઉત્સુત્ર–કંદ–કુદ્દાલ–ગ્રંથ ન સદ્દહઉં, પૂર્વઇ સદ્દહઉ હુઇ તે " મિચ્છામિ દુક્કડ " ॥ પર્વી ॥ ચતુ પર્વી આશ્રી જીમ શ્રીપૂજ્ય આસિ (આદેશ) દેઇ છઇ તે પ્રમાણ ॥ ૭ ॥ સાત બોલ જીમ ભગવન આસિવઇ છઇ તે પ્રમાણ ॥ ચતુર્વિધ સંઘની આસાતના કીધી હુઇ તે "મિચ્છામિ દુક્કડ" ॥ આજ પછી પાંચના ચૈત્ય વાંદવા ॥ તિરવાડામાંહિ શ્રીપૂજ્ય પરમ-ગુરુ શ્રીવિજયદાનસૂરિનઈ " મિચ્છામિ દુક્કડ " ॥ દીધઉ છઇ સંઘ સમક્ષ એ બોલ આશ્રી જીણઈ ખોટા સદ્દહ્યા હુઇ તે "મિચ્છામિ દુક્કડ" દેજ્યો ॥ ૭ ॥"

('જૈનયુગ', વર્ષ ૫, પૃ ૪૮૩)

જગદ્‌ગુરુ આ૦ વિજયહીરસૂરિ શિષ્ય ઉ૦ સુમતિવિજય શિષ્ય કવિ સિંહવિજયજી સં૦ ૧૬૭૪ દીવાલી દિવસે બનાવેલ 'સાગર બાવની'માં લખે છે કે—

"પહિલું ધરમ રચિઉ ધર્મસાગર, ગ્રંથ કરિઉ એક મેરો;
ચુરાસી ગચ્છ તેહમાં નંધા, તત્ત્વતરંગણી મેરો. ૨૨
સુણયો સરઇ ન પોતઈ સાગર, શંકતણી પરિ રોળ્યા;
કુમતિકુદ્દાલ ને તત્ત્વતરંગિણી, પાણીમાંહિ બોળ્યા. ૨૪

પછી મહોપાધ્યાયજીએ તે જ ધોરણે 'પ્રવચન પરીક્ષા' ગ્રંથ બનાવ્યો છે અને જગદ્‌ગુરુ શ્રીહીરવિજયસૂરીશ્વરે તેને પંડિત મુનિવરો પાસે શોધાવી પ્રચારની આજ્ઞા આપી છે.

આ૦ વિજયપ્રેમસૂરિજીના શિષ્ય આ૦ જંબૂસૂરિએ 'તત્ત્વતરંગિણી'નું ભાષાંતર "પર્વતિથિપ્રકાશ" એવા નામથી બહાર પાડેલ છે.

તપગચ્છમાં નીચે મુજબ મર્યાદા પટ્ટકો મળે છે :

૧. ગચ્છાચારપયન્નો.

૨. આ૦ દેવેંદ્રસૂરિકૃત ૧૧ બોલ (પટ્ટાવલી).

૩. આ૦ સોમસુંદરસૂરિ કૃત સંવિગ્નસાધુયોગ્ય નિયમકુલક ગાથા ૪૭.

૪. આ૦ મુનિસુંદરસૂરિકૃત અધ્યાત્મ કલ્પદ્રુમ.

૫. આ૦ આનંદવિમલસૂરિકૃત સાધુમર્યાદા પટ્ટક (જૈ૦ સ૦ ક૦ ૧૫).

૬. આ૦ વિજયદાનસૂરિકૃત ૭ બોલ.

૭–૮. જગદ્‌ગુરુ આ૦ વિજયહીરસૂરિકૃત સાધુ મર્યાદાપટ્ટક (ક૦ ૧૪) ૧૨ બોલ (ક૦ ૧૪).

૯. આ૦ વિજયદેવસૂરિકૃત સાધુ મર્યાદાપટ્ટક.

૧૦. આ૦ વિજયસિંહસૂરિકૃત સાધુમર્યાદાપટ્ટક (ક૦ ૧૪૯).

૧૧. ભ૦ વિજયક્ષમાસૂરિકૃત યતિમર્યાદાપટ્ટક (ક૦ ૧૮).

પૃષ્ઠ ૭૭, કડી ૧૪: શ્રીવિજયદેવસૂરિગચ્છની શ્રીપૂજ્ય પરંપરા—

૬૦. **વિજયદેવસૂરિ.**

૬૧. **વિજયસિંહસૂરિ** સ્વ૦ સં. ૧૭૦૯ અ૦ શુ૦ ૨.

૬૨. **વિજયપ્રભસૂરિ**—કચ્છના વીસા ઓસવાળ ઘોષાગોત્રી શા૦ શિવગણની પત્ની ભાણીએ વીરજીને જન્મ આપ્યો. તેનો સં૦ ૧૬૭૭ માં જન્મ, સં૦ ૧૬૮૬ માં દીક્ષા, સં૦ ૧૭૦૧માં પંન્યાસ પદ, સં૦ ૧૭૧૦માં ગંધારમાં આ૦ વિજયદેવસૂરિના હાથે સૂરિપદ. સં૦ ૧૭૧૩ માં ઉનામાં

ભટ્ટારકપદ અને સ૦૧૭૪૯ ઉનામા સ્વર્ગ તેમનું દીક્ષાનું નામ વીરવિજયજી સૂરિપદનું નામ વિજયપ્રભસૂરિ હતું તેઓ આ૦ વિજયસિંહસૂરિજીને પણ ગુરુ તરીકે સંબોધે છે શિવપુરી (શિરોહી)ના પ્રદેશમા યતિવિહાર બે વર્ષથી બંધ હતો તે છૂટો થયાના સમાચાર તેમની ભટ્ટારક પદવીના દિવસે મળ્યા હતા સ૦૧૭૧૫, સં૦ ૧૭૧૭, સ૦ ૧૭૨૦મા સોરઠ તથા ગુજરાતમાં મોટો દુકાળ હતો પણ જનતાને સૂરિકૃપાથી ધાન્યની સગવડ થઇ ગઇ તેમણે ઘણી પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવી, અને સ૦ ૧૭૩૨ જાલોરમાં (નાગોરમા) વિજયરત્નસૂરિજીને પોતાની પાટે સ્થાપ્યા સ્વ૦ સ૦ ૧૭૪૯ ઉના

૬૩ વિજયરત્નસૂરિ—પાલનપુર કે જેને જૈન કાંતિપુરનું બિરુદ છે, ત્યાંના હીરાશાહને હીરાદેવીથી ૧ ન્યાનજી, ૨ વીરજી, ૩ જેઠો એમ ત્રણ પુત્રો થયા જેઠાનો જન્મ સં૦ ૧૭૧૧ મા થયો સં૦ હીરાશાહ સં૦ ૧૭૧૬ મા મૃત્યુ પામ્યા એટલે હીરાદેવીએ ત્રણે પુત્રો સાથે શત્રુંજય તથા ગિરનારની યાત્રા કરી સ૦ ૧૭૧૭ માં જૂનાગઢમા બિરાજતા આ૦ વિજયપ્રભસૂરિ પાસે દીક્ષા લીધી, જેમાં ત્રણે પુત્રોના નામ અનુક્રમે ૧ જ્ઞાન વિજય, ૨ વિમલવિજય અને ૩ જીતવિજય રાખવામા આવ્યા. જીતવિજયની બુદ્ધિ તીવ્ર હતી તે એક દિવસમા ૩૬૦ ગાથા કંઠાગ્ર કરી શકતા હતા આથી આચાર્યે તેને સં૦ ૧૭૨૬મા પન્યાસ પદ, સં૦ ૧૭૩૨ મહા વદિ ૬ રવિવારે નાગોરમા સૂરિપદ આપી, વિજયરત્નસૂરિ નામ રાખી પોતાને પદે સ્થાપ્યા અને સં૦ ૧૭૫૦ મા તેમને ભટ્ટારક પદ મળ્યું વિજયરત્નસૂરિએ રાજસભામા વાદીને જીતી અષ્ટાવધાન કરી વાગડના રાવ ખુમાણસિંહને ખુશ ખુશ કરી નાખ્યો. આથી રાણીએ તેમના સત્કારમાં મોતીનો સાથીઓ પૂર્યો હતો એક સંન્યાસી અમદાવાદમાથી એક બાળકને ઉઠાવી ગયો હતો તેથી સુબા આઝમશાહે સંન્યાસી તથા ફકીરોને અમદાવાદમા રહેવાનો મનાઇ હુકમ કાઢયો સૂરિ મહારાજે સુબાને સમજાવી આ મનાઈ હુકમ પાછો ખેંચાવી લીધો અને પોતાના ભાઇ વિમલવિજયજીને ઉપાધ્યાયપદ આપ્યું હતું સં૦ ૧૭૬૪ મહા શુ ૬ મેવાડના રાણા અમરસિંહને પ્રતિબોધ આપ્યો, કાશીના ભટ્ટને હરાવ્યો અને રાણા પાસે હિંસા, અત્યાચારો તથા કરો બંધ કરાવ્યા સં૦ ૧૭૭૦ માં જોધપુરમા ચોમાસુ કરી જોધપુર નરેશ અજિતસિંહને પ્રતિબોધ્યો મેડતામાં રાણા સંગ્રામસિંહને પ્રતિબોધ આપ્યો ત્યા એક ઉપાશ્રયને મસીદ બનાવી દેવામા આવ્યો હતો તેને મેળવી તેનો ફરીવાર ઉપાશ્રય બનાવ્યો સં૦ ૧૭૭૩ બા૦

શુ૦ ૮ ઉદેપુરમાં આ૦ વિજયક્ષમાસૂરિને પોતાની પાટે સ્થાપ્યા અને ભા૦ વ૦ ૨ સ્વર્ગપ્રયાણ કર્યું. શ્રીસંઘે ત્યાં સ્તૂપ કરાવ્યો હતો. પં૦ ભોજસાગર ગણિએ આ સૂરિજીના શાસનકાળમાં 'દ્રવ્યાનુયોગતર્કણા' બનાવેલ છે. આ સમયે પં૦ ભીમવિજયજી પ્રભાવક વિદ્વાન થયા.

૬૪. વિજયક્ષમાસૂરિ. પાલીના ઓસવાલ ચતુરશાહની પત્ની ચતુરાદેવીએ સ્વપ્નમાં ગણેશને જોયા અને તે સ્વપ્નસૂચિત એક બાળકને તેણે જન્મ આપ્યો, જેનું ખીમસિંહ નામ રાખ્યું. તેમનો સં૦ ૧૭૩૨ માં જન્મ, સં૦ ૧૭૩૯માં દીક્ષા, નામ ખિમાવિજય, સં૦ ૧૭૫૬ માં પંન્યાસપદ, સં૦ ૧૭૭૩ ભા. શુ. ૮ ઉદેપુરમાં સૂરિપદ, નામ વિજયક્ષમાસૂરિ. સં૦ ૧૭૭૪ મહા શુદિ ૫ ઉદેપુરમાં રાણા સંગ્રામસિંહની ઉપસ્થિતિમાં શાહ નાનજી ભાણજી તથા મહેતા હરજીએ કરેલ ઉત્સવમાં ભટ્ટારક પદ, સં૦ ૧૭૮૪ મહા શુદિ ૨ દીવબંદરમાં દયાસૂરિને સૂરિપદાર્પણ ચૈ૦ શુ૦ ૯ દયાસૂરિને ભટ્ટારક પદાર્પણ અને સં૦ ૧૭૮૪ ના ચૈ૦ શુ૦ ૧૩ માંગરોલમાં સ્વર્ગગમન. તેઓએ કલ્પસૂત્રને ગુજરાતીમાં બનાવેલ છે, જે 'ખેમાશાહી કલ્પસૂત્ર' તરીકે પ્રસિદ્ધ છે. પં૦ જસવંતસાગરના શિષ્ય પં૦ જિનેંદ્રસાગરે તેમનો 'શલોકો' કડી ૬૨, બનાવેલ છે.

૬૫. **વિજયદયાસૂરિ.** તેમને સં૦ ૧૭૮૪ મ૦ શુ૦ ૨ દીવમાં સૂરિપદ મળ્યું. તેનો ઉત્સવ મીઠીબાઈએ કર્યો હતો. સં૦ ૧૭૮૪ ચૈ૦ શુ૦ ૯ માંગરોળમાં ભટ્ટારક પદ મળ્યું. તેમણે સુરતમાં ૧૪ ચોમાસાં કર્યાં. બાદશાહના સુબા વગેરે ઉપર પોતાનો સારો પ્રભાવ પાડ્યો હતો. સં૦ ૧૮૦૯ ચૈ૦ વ૦ ૭ ધોરાજીમાં સ્વર્ગગમન કર્યું.

૬૬. **વિજયધર્મસૂરિ.** મેવાડના રૂપનગરમાં ઓસવાલ પ્રેમચંદની પત્ની પાટમદેવીની કૂખે જન્મ, સં૦ ૧૮૦૩ મા૦ શુ૦ ૫ ઉદેપુરમાં સૂરિપદ, સં૦ ૧૮૦૯ કછોલીમાં ભટ્ટારક પદ. તેઓ સાત બિરુદના ધારક હતા. નવાનગરમાં તેઓ અને ભ૦ વિજયલક્ષ્મીસૂરિ સાથે રહ્યા હતા, મળ્યા હતા તેથી જૈનશાસનની સારી પ્રભાવના થઈ હતી. તેમણે ૧૮૨૨ જે૦ શુ૦ ૧૧ બુધે તારંગા પર કોટિશિલાની દેરીમાં ભ૦ આદિનાથની પાદુકા સ્થાપી. સં૦ ૧૮૨૭ માં કચ્છનરેશને મદ્યમાંસ છોડાવ્યા હતા, તેમજ કચ્છવાગડમાં કુમતિનો કદાગ્રહ ટાળ્યો હતો. સં૦ ૧૮૪૧ માં મારવાડના બલૂંદ ગામમાં તેમનું સ્વર્ગગમન થતાં મેડતાના ભંડારી ભગવાનદાસે તેમનો નિર્વાણ મહોત્સવ કર્યો હતો.

૬૭ વિજયજિનેંદ્રસૂરિ સં૦ ૧૮૦૧ માં સોજતમા સુ૦ હરખચંદની પત્ની ગુમાનબાઈની કૂખેથી જન્મ, સં૦ ૧૮૧૭ માં દીક્ષા, સં૦ ૧૮૪૧ મા૦ શુ૦ ૫ સૂરિપદ, શુદિ ૧૦ ભટ્ટારક પદ તેમણે સં૦ ૧૮૪૧ મ૦ શુ૦ ૧૧ ના દિવસે શત્રુંજયતીર્થ પર મોદીની ટૂંકમાં પ્રતિષ્ઠા કરાવેલ છે સં૦ ૧૮૭૫મા શત્રુંજયતીર્થ પર **જિનેંદ્ર ટૂંકની** સ્થાપના કરી છે સં૦ ૧૮૭૭ માં મા૦ શુ૦ ૩ શુક્રવારે જિનેંદ્ર ટૂંકમા રહેલ કુંડની ૪ દેરીઓમાં ૧-ભ૦ ગોડીપાર્શ્વનાથ, ૨-ભ૦ ઋષભદેવ, ૩-ગૌતમસ્વામી અને ૪-ભ૦ વિજય ધર્મસૂરિની પાદુકાઓ સ્થાપેલ છે **શિહોરમાં** પણ સુખદેવમહાદેવના સ્થાન પાસે તેમના જ નામની જિનેંદ્ર ટૂંક યાને જિનેંદ્રદાદાવાડી છે, જેમાં સં૦ ૧૯૧૨માં પ્રતિષ્ઠિત દાદા જિનેંદ્રસૂરિની પાદુકા વગેરે છે સં૦ ૧૮૮૪ (૧૮૯૪) પો૦ વ૦ ૧૧ સ્વર્ગ તેમના સમયમાં પં૦ ખુશાલવિજય યતિ થયા છે, જે ઇતિહાસપ્રેમી હતા તેમની સં૦ ૧૮૭૯માં જાટવાડામાં રચેલ અને સં૦ ૧૮૮૯માં શિરોહીમાં રચેલ પટ્ટાવલીઓ મળે છે બીજી પટ્ટાવલીમાં ઘણો ઇતિહાસ સંગ્રહ છે

૬૮ વિજયદેવેંદ્રસૂરિ મારવાડના સેત્રાવ નગરમા જન્મ, સં૦ ૧૮૭૭ માં શત્રુંજયતીર્થમા દીક્ષા, સં૦ ૧૮૮૪ મ૦ શુ૦ ૧ શિરોહીમા સૂરિપદ તેમના સં૦ ૧૮૯૩થી સં૦ ૧૯૧૯ સુધીના શિલાલેખો મળે છે.

૬૯ વિજયધરણેંદ્રસૂરિ સ્વ૦ સં૦ ૧૯૪૧-૪૨

૭૦ વિજયરાજ સૂરિ સં૦ ૧૯૪૯મા વિદ્યમાન

૭૧ વિજયમુનીંદ્રસૂરિ

૭૨ વિજયકલ્યાણસૂરિ

પૃષ્ઠ ૯૭, કડી ૧૪ તપાગચ્છ વિજયદેવસૂરિ સંઘ સંવેગીમુનિ પટ્ટાવલી—

૬૦ **આ૦ શ્રીવિજયદેવસૂરિ.** તેઓ મહાપ્રાભાવિક હતા ખંભાતના દેવચંદ્રે અને ઘોઘાના સોમચંદે દેવ થઈને પોતાના કુટુંબને આચાર્યની સેવા કરવા હુકમ કર્યો હતો અને તેમ કરવાથી તે બન્ને કુટુંબમા અશાંતિ દૂર થઇ હતી આ આચાર્યશ્રીના વાસક્ષેપથી કમો પરમાર અમદાવાદના વ્યાપારીનો પુત્ર અને મેડતાના થાનમલનો પણ વળગાડ દૂર કર્યો હતો આથી તેઓનો મહિમા ખૂબ વધ્યો હતો તેઓના ગુણથી આકર્ષાઇ બાદશાહ જહાંગીરે સં૦ ૧૬૭૩મા માંડવગઢમા તેઓશ્રીને "સવાઇ મહાતપા"નુ બિરુદ આપ્યુ ઉદેપુરના રાણાએ વરકાણા તીર્થમાં પોષ દશમીના મેળાની જકાત

માફનો તામ્રપટ્ટ કરી આપ્યો. તેમજ સં. ૧૬૮૬ લગભગમાં ઉદેપુરમાં ચોમાસું કરાવી, ચોમાસા પછી રાજમહેલમાં પધરાવી વ્યાખ્યાન સાંભળી ગુરુદક્ષિણામાં (૧) પીછોલા તથા ઉદયસાગરમાં જાળ નાખવાની મના (૨) રાજ્યાભિષેકના દિવસે તથા દર ગુરુવારે હિંસા બંધ, (૩) જન્મ માસ અને ભાદરવામાં હિંસાબંધ તેમજ (૪) મચિંદદુર્ગ અને કુંભારાણાએ કરાવેલ દેરાસરોનો રાજ્ય તરફથી જીર્ણોદ્ધાર કરાવવો, એમ ચાર જલ્પ આપ્યા. તેઓના પ્રથમ પટધર આ૦ વિજયસિંહસૂરિ સં૦ ૧૭૦૯માં સ્વર્ગે ગયા. એટલે પં૦ સત્યવિજયજીને સ્થાપવા વિચાર્યું પણ તેમણે મના કરી, આથી સં૦ ૧૭૧૦માં આ૦ વિજયપ્રભસૂરિને પોતાની પાટે સ્થાપીને સં૦ ૧૭૧૩માં ઉનામાં સ્વર્ગે ગયા.

૬૧. **આ૦ શ્રીવિજયસિંહસૂરિ.** મેડતામાં ઓસવાલ નથમલ-શાહ પત્ની નાયકદેએ ૧ જેઠો ૨ જસો ૩ કેશવજી ૪ કર્મચંદ ૫ કપૂરચંદ એમ ૫ પુત્રોને જન્મ આપ્યો. ભાઈ કેશવજીએ નાની ઉમરમાં દીક્ષા લીધી હતી, જેનું નામ કીર્તિવિજય હતું. કર્મચંદનો જન્મ સં૦ ૧૬૪૪ ફા૦ શુ૦ ૨ રવિવારે થયો હતો. શેઠે પોતે પોતાની પત્ની કરમચંદ, અને કપૂરચંદ સાથે સં૦ ૧૬૫૪માં મહા શુદિ બીજે આ૦ શ્રીવિજયસેનસૂરિ પાસે દીક્ષા લીધી, કર્મચંદનું દીક્ષાનું નામ કનકવિજય હતું. આ૦ વિજયસેનસૂરિએ તેને સં૦ ૧૬૭૦માં પંન્યાસ પદ, સં૦ ૧૬૭૩માં પાટણમાં વાચકપદ અને સં૦ ૧૬૮૨ મહાશુદિ ૬ ઇડરમાં (સં૦૧૬૮૧ વૈ૦ શુ૦ ૬ ઇડરમાં) સૂરિપદ આપી, આ૦ વિજયસિંહસૂરિ એવું નામ રાખ્યું. સં૦ ૧૬૮૪માં જાલોરમાં વાંદણા મહોત્સવ થયો બન્ને આચાર્યો એ સાથે વિહાર કર્યો. આ૦ સિંહ-સૂરિની વ્યાખ્યાનશક્તિ અજબ હતી. તેમની વાણી મીઠી હતી. આથી જનતા બહુ આકર્ષિત થતી હતી. મેવાડનો રાણો જગતસિંહ તો તેઓનો ખાસ શ્રાવક જ બન્યો હતો અને તેણે આ૦ વિજયદેવસૂરિને વિંધ્યનગરના ચોમાસામાં વરકાણાના મેળાની જકાત માફ કરી તામ્રલેખ લખી આપ્યો હતો. તેમજ ઉદેપુરના ચોમાસા પછી ચાર જલ્પ આપ્યા હતા. ફરી સં૦ ૧૬૯૯માં આ૦ વિજયસિંહસૂરિને ઉદેપુર ચોમાસું કરાવી ચૌદશનો શિકાર બંધ કર્યો હતો અને ભ૦ ઋષભદેવની પૂજા શરૂ કરી હતી. એટલે કે તે આ૦ સિંહસૂરિની વાણી સાંભળી જૈનધર્મી બન્યો હતો. આ૦ સિંહસૂરિજીના ઉપદેશથી ઝીંઝુ-વાડામાં સાગરના રેલામાં તણાઇ આવતાં માછલાંનો શિકાર બંધ થયો. આ આચાર્ય અજૈનોમાં પણ ક૦ સ૦ આ૦ હેમચંદ્રસૂરિજીની જેમ બહુ લોક-પ્રિય બન્યા હતા. તેમનું સં૦ ૧૭૦૯ અ૦ શુ૦ ૨ અમદાવાદમાં રાજપુરા

પાસે નવાપગામાં પૂજ્ય ગુરુદેવના ચરણમાં અનશનપૂર્વક સ્વર્ગગમન થયુ ઉપા૦ કીર્તિવિજયજી અને આ૦ વિજયસિંહસૂરિ એ બન્ને સહોદર હતા, તેથી જ તેઓના શિષ્ય ઉ૦ વિનયવિજયજી અને પં૦ સત્યવિજયજીમા ગાઢ પ્રેમ હતો તે બન્નેએ સાથે મળીને સંવેગી માર્ગનો ક્રિયોદ્ધાર કર્યો છે. આ૦ સિંહસૂરિના મુખ્ય શિષ્ય પં સત્યવિજયજી ગણિ પ્રસિદ્ધ છે બીજા શિષ્ય ઉદયવિજયજીએ સં૦ ૧૭૨૮માં કિસનગઢમા 'શ્રીપાલરાસ' બનાવ્યો છે, જેના કળશમા તેમણે જરૂરી પરિચય આપ્યો છે

૬૨ **પં સત્યવિજય ગણિ.** તેમણે ઉ૦ શ્રીવિનયવિજયજી ગણિ અને મહો૦ શ્રીયશોવિજયજી વાચક વગેરે ચારિત્રરંગી મુનિવરોના સહયોગથી ક્રિયોદ્ધાર કર્યો અને શુદ્ધસંવેગી મુનિમાર્ગ ચલાવ્યો આ ક્રિયોદ્ધારમા ૧૭ મુનિઓ સાથે હતા તેઓને પં૦ શ્રીકપૂરવિજયજી ગણિ અને પં૦ શ્રી-કુશલવિજયજી ગણિ એમ બે શિષ્યો હતા સ્વ૦ સં૦ ૧૭૫૬ આ અરસામાં સં૦ ૧૭૧૦મા ગોઘામાં મહો૦ શ્રીયશોવિજયજી મહારાજના હાથે પં૦ ઋદ્ધિવિમલ ગણિએ અને સં૦ ૧૭૪૯મા મડેરમાં તે મહોપાધ્યાયજીના ઉપદેશ પ્રમાણે આ૦ શ્રીજ્ઞાનવિમલસૂરિએ ક્રિયોદ્ધાર કરી સંવેગી પક્ષ સ્વીકાર્યો હતો

૬૩ **પં૦ કપૂરવિજય ગણિ**—સ્વ૦ સં૦ ૧૭૭૫ તેઓને શ્રીવૃદ્ધિ-વિજયજી તથા પં૦ ક્ષમાવિજયજી એમ બે શિષ્યો હતા, જે બન્ને ભાઈ હતા

૬૪ **પં૦ ક્ષમાવિજયજી ગણિ**—સ્વ૦ ૧૭૮૭

૬૫ **પં૦ જિનવિજયજી ગણિ**—સ્વ૦ ૧૭૯૯ આ અરસામા પં૦ સુરચંદ્રના શિષ્ય પં૦ હેમચંદ્રગણિએ ક્રિયોદ્ધાર કર્યો

૬૬ **પં૦ ઉત્તમવિજયજી**—સ્વ૦ સં૦ ૧૮૨૭ તેમના સમયમાં સં૦ ૧૮૧૮ સ્થાનકમાર્ગી રઘુનાથજીના શિષ્ય ભીખમજીએ બગડીથી "તેરા-પન્થ" ચલાવ્યો

૬૭ **પં૦ પદ્મવિજયજી ગણિ**—સ્વ૦ સં૦ ૧૮૬૨

૬૮ **પં૦ રૂપવિજયજી ગણિ**—સ્વ૦ સં૦ ૧૯૧૦ કવિ મોહન-વિજયજી લટકાળા, કવિબહાદુર દીપવિજયજી, કવિવર વીરવિજયજી વગેરે આ સમયના વિદ્વાનો છે

૬૯ **પં૦ કીર્તિવિજયજી ગણિ**—આ અરસામા ચિદાનંદજી મહા-રાજ થયા છે

૭૦ **પં૦ કસ્તુરવિજયજીગણિ.**

અરસામાં સં૦ ૧૭૦૨ તથા ૧૭૨૦ માં મોટા દુકાળ પડયા હતા, જેમાં અમદાવાદના શ્રીમાલી શેઠ મનિયા શાહ તથા તેમના પુત્ર શાંતિદાસે ઘણું દ્રવ્ય વાવર્યું હતું, જેનું વર્ણન 'મનિઆ શાહ રાસ, ધર્મસંગ્રહ પ્રશસ્તિ અને ભ૦ વિજયરાજસૂરિ ચરિત્ર' વગેરેમાં વર્ણિત છે, જેનો સાર આ પ્રમાણે છે.

અમદાવાદમાં હાજાપટેલની પોળમાં શેઠ લહુવા શાહ રહેતા હતા. તેમણે દીક્ષા લીધી. તેમને પનજી નામે પુત્ર હતો. પનજીને હીરજી, મનજી, મદનજી, રતન અને ધરમ એમ પાંચ પુત્રો થયા. તે પૈકીના મનજીનો જન્મ સં૦ ૧૬૪૦ ના અષાડ સુદ ૧૧ ના થયો હતો, જેનાં બીજાં નામો મનરાજ તથા મનિયા શાહ છે. તેણે સાધર્મિકોને જમાડી પાન-સોપારી, વસ્ત્ર પહેરામણીમાં આપી ભક્તિ કરી જ્ઞાતિ અને સાધર્મિકોમાં મહમુદીની પ્રભાવના કરી, ખાંડ ભરી થાળીઓ વહેંચી, પાંચ પર્વીનાં પારણાં કરાવ્યાં, ભ૦ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર કરાવ્યું. અમદાવાદના દરેક દેરાસરમાં પૂજા કરાવી, સં૦ ૧૭૦૨ના કરાલ દુકાળમાં ગરીબોને દરેક જાતની મદદ આપી દુકાળને દૂર કર્યો અને તેથી જ બીજા જગડૂ તરીકે ખ્યાતિ મેળવી. શત્રુંજય તીર્થનો સંઘ કાઢ્યો. સાતે ક્ષેત્રોને પોષ્યાં. ભ૦ વિમલનાથની પ્રતિષ્ઠા કરી. શ્રી પૂજ્યની પધરામણી કરાવી યતિઓને પ્રતિલાભ્યા. ચોરાસી ગચ્છોમાં રૂપિયાની લહાણી કરી મોટી જિનપૂજાઓ કરાવી અને શરીરમાં પીડા ઉપડતાં વૈરાગ્યભાવે પં૦ મેરુવિજય પાસે માણેકવિજય નામથી દીક્ષા સ્વીકારી સં૦ ૧૭૧૧માં અનશન લઇ મૃત્યુ પામી સ્વર્ગગમન કર્યું.

મનિયા શેઠના પુત્ર શાંતિદાસ શેઠ પણ બહુ ધર્મી હતા. તેણે સં૦ ૧૭૨૦ ના કરાલ દુકાળમાં દાનશાળા સ્થાપી ગરીબોને અન્નજળ, વસ્ત્ર, ગોળ, ખાંડ, સાકર, ઘી, ધાતુપાત્ર અને દવા વગેરે આપી દુકાળનો ભય દૂર કરાવ્યો. સં૦ ૧૭૨૫માં આબૂ ઉપર પોતાના નામથી ભગવાન શ્રીશાન્તિનાથનો પ્રાસાદ કરાવ્યો. હમીરપુર, તારંગા, કુંભારિયા, નાંદિયા, રાણકપુર, ભીલડીયા અને શંખેશ્વરજી એ ૭ તીર્થોનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો, સ્ફટિકના ભ૦ શ્રીશાન્તિનાથ વગેરે ૨૧ બિંબ ભરાવ્યાં.

ભ૦ શ્રીવિજયરાજસૂરિનું સં૦ ૧૭૪૨ માં ખંભાતમાં સ્વર્ગગમન.

૬૩. **આ૦ વિજયમાનસૂરિ.** સં૦ ૧૭૦૭માં બુરહાનપુરમાં પોરવાડ વાઘજીશાહની પત્ની વિમલાદે (વીરાંદે) ની કૂંખે જન્મ, નામ મોહન. સં૦ ૧૭૧૯માં માલપુરમાં આ૦ વિજયાનંદસૂરિ શિષ્ય. પંન્યાસ શાન્તિવિજય પાસે મોટાભાઇ ઇન્દ્રજી સાથે દીક્ષા લઇ નામ માનવિજય રાખ્યું. વિ૦

સં ૧૭૩૧ ના વૈ શુ ૩ના દિવસે ઉપાધ્યાય પદે અમદાવાદના શ્રીમાળી શેઠ શાંતિદાસ મનિયાની વિનંતિથી ધર્મસંગ્રહ રચ્યો, જેનું શ્રુતકેવલીની સાખી કરાવનાર મહોપાધ્યાય શ્રીયશોવિજયજી મહારાજે સંશોધન તેમજ સયોજન કરેલ છે અને મહોપાધ્યાય લાવણ્યવિજયજીએ સંશોધન કરેલ છે સં૦ ૧૭૩૬ મા મ શુ ૧૩ શિરોહીમાં વિજયરાજસૂરિના હાથે સૂરિપદ, સં૦ ૧૭૪૨ ફા વ ૧૪ નાડલાઇમાં ભટ્ટારકપદ, સં૦ ૧૭૭૦ મ શુ ૧૩ સાણંદમા સ્વર્ગગમન તેમના સમયમાં સં૦ ૧૭૪૯ માં મંડેર (પાટણ) મા પં૦ નયવિમલે સંવિગ્ન મત સ્વીકાર્યો

૬૪ વિજયઋદ્ધિસૂરિ—આબૂ પાસે થાણુ ગામના વીસા પોરવાડ શાહ જસવંત શાહની પત્ની યશોદાએ સં૦ ૧૭૨૭માં એક બાળકને જન્મ આપ્યો, જસવંત શાહે પુત્ર સાથે અમદાવાદમાં આ૦ વિજયમાનસૂરિ પાસે સં૦ ૧૭૪૨માં દીક્ષા લીધી પુત્રનુ નામ સુરવિજય, તેમને સં૦ ૧૭૬૬માં શિરોહીમાં ગુરુ હાથે સૂરિપદ, સં૦ ૧૭૭૦મા સાણંદમાં ભટ્ટારકપદ, સં૦ ૧૭૯૭મા સ્વર્ગગમન (સં૦ ૧૮૦૬ સુરતમાં સ્વર્ગગમન) તેમના સ્વર્ગ પછી 'વીરવંશાવલી' બનેલ છે, જેમા ઘણી ઐતિહાસિક ઘટનાઓનો નિર્દેશ છે તેમના બે પટ્ટધર થયા, બીજા પટ્ટધર વિજયપ્રતાપસૂરિની પાટે વિજયોદયસૂરિ થયા છે તેમનો વાકળીમાં જન્મ, મુડારામા ભટ્ટારકપદ અને સં૦ ૧૮૩૭ પો૦ સુ૦ ૧૦ સુરતમાં સ્વર્ગગમન તેમના શિષ્ય ઉ૦ લક્ષ્મીવિજય, પં૦ રામવિજય, જેમણે પૂનામાં માધવ પેશવાના શાસનકાળમાં ઢુંઢિયાઓને હરાવી જિન પ્રતિમાની સ્થાપના કરી હતી તેમની પાટે પણ ભ૦ લક્ષ્મીસૂરિ જ આવેલ છે

૬૫ વિજયસૌભાગ્યસૂરિ—પાટણમાં ઓસવાલ કુલમાં જન્મ, સં૦ ૧૭૯૫ પો શુ૦ ૨ રવિવારે સાદડીમા સૂરિપદ, સં૦ ૧૮૧૪ ચૈ૦ શુ૦ ૯ શીનોરમા સ્વર્ગગમન તેમણે છ મહિના સુધી ચિંતામણિની આરાધના કરી હતી તેમણે વિજયમાનસૂરિને પોતાની પાટે સ્થાપ્યા હતા.

૬૬ વિજયલક્ષ્મીસૂરિ—શિરોહીમા પાસે પાલડીમા પોરવાલ શા હેમરાજની પત્ની આનંદીબાઈએ સં૦ ૧૭૯૭ ચૈ૦ શુ ૫ ગુરુવારે શુભસ્વપ્નથી સૂચિત સુરચંદને જન્મ આપ્યો તેને વિજયસૌભાગ્યસૂરિએ પોતાના ગુરુભાઈ પં૦ પ્રેમવિજય પાસે રાખી ભણાવ્યો સં ૧૮૧૪ મ૦ શુ૦ ૫ રેવાકાંઠે શીનોરમા દીક્ષા આપી સુવિધિવિજય નામ રાખ્યુ. વળી ચૈ૦ શુ૦ ૯ સૂરિપદ આપી ભટ્ટારક વિજયલક્ષ્મીસૂરિ નામ આપ્યુ અને પોતાની ગાદી સોંપી તેમણે ઘણા ગ્રંથો બનાવ્યા છે. "જ્ઞાનદર્શનચારિત્ર

સંવાદ, વીરસ્તવન સં૦ ૧૮૨૭, છ અઠ્ઠાઇનું સ્તવન સં૦ ૧૮૩૪ ચૈ૦ શુ૦ ૧૫, ઉપદેશપ્રાસાદસ્તંભ સટીક સં૦ ૧૮૪૩ કા. શુ૦ ૫ ગુરુવાર, વીશસ્થાનક પૂજા, સં. ૧૮૪૫ આ૦ શુ૦ ૧૦ શંખેશ્વર તીર્થ, જ્ઞાનપંચમી દેવવંદન, ચોવીશી, રોહિણી, ભગવતી, 'મૃગાપુત્ર અને જ્ઞાનપંચમીની સજ્ઝાયો" વગેરે બનાવેલ છે. તેમણે અનેક પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવી છે. તેમના ગુણથી આકર્ષાઇ ભ૦ વિજયોદયસૂરિના પક્ષકારોએ પણ તેમને જ સં૦ ૧૮૪૯માં સ્વગુરુની પાટે સ્થાપિત કર્યા છે એટલે વિજયોદયસૂરિના પટ્ટધર તરીકે પણ તેઓ ઓળખાય છે. મતલબ કે, વિજયઋદ્ધિસૂરિથી બે પાટો ચાલી હતી તે અહીં મળી ગઈ હતી. તેમણે શિરોહીના રાવ વયરીશાલને પ્રતિબોધ્યો હતો. તેમનું સં. ૧૮૫૮માં મેરુતેરશે સુરતમાં સ્વર્ગગમન થયું હતું અને સંઘવી દુર્લભજી વેલજીએ શત્રુંજય ગિરિ પર તેમનાં પગલાંની પ્રતિષ્ઠા કરી હતી. શ્રીમંત સુબેદાર વડોદરાનરેશ દાસાજી ગાયકવાડે તેમને ભટ્ટારકપદની સનંદ કરી આપી હતી.

૬૭. **વિજયદેવેન્દ્રસૂરિ.** તેઓ સુરતમાં શ્રીમાળી જ્ઞાતિમાં જન્મ્યા હતા. તેમનું આચાર્યપદ સં૦ ૧૮૫૭માં વડોદરામાં અને સ્વર્ગગમન સં૦ ૧૮૬૧માં અમદાવાદમાં થયેલ છે.

૬૮. **વિજયમહેન્દ્રસૂરિ.** ભિન્નમાલમાં ઓસવંશમાં જન્મ, સં૦ ૧૮૨૭ આમોદમાં દીક્ષા, સં૦ ૧૮૬૧માં અમદાવાદમાં ભટ્ટારક પદ, અને સં૦ ૧૮૬૫માં વીજાપુરમાં સ્વર્ગગમન.

૬૯. **વિજયસમુદ્રસૂરિ.** ગોઢાણના જવલાગામમાં હરનાથની પત્ની પુરાદેની કુક્ષિથી જન્મ, સં૦ ૧૮૬૫ માગશર પૂનામાં સૂરિપદ, તેઓ સં૦ ૧૮૭૭ સુધી વિદ્યમાન હતા.

પૃષ્ઠ ૯૬, કડી ૩ અને પૃષ્ઠ ૯૭, કડી ૧૫ : તપાગચ્છ-સાગર-શાખા પરંપરાઃ

(૫૩) આ૦ લક્ષ્મીસાગરસૂરિ.

(૫૪) ઉ. **વિદ્યાસાગરગણિ.** તેમણે બાલવયમાં દીક્ષા લીધી હતી. તેઓ નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચારી હતા, વૈરાગ્યવાન નિઃસ્પૃહ અને મહાતપસ્વી હતા. ઓછામાં ઓછું છઠ્ઠનો તપ કરતા અને પારણે આયંબિલ કરતા હતા. તેમણે જેસલમેર તરફ વિહાર કરી લોંકાગચ્છવાળાએ દેરાસરમાં કાંટા ભરાવ્યા હતા તે દૂર કરાવી શુદ્ધ જૈનધર્મનો પ્રચાર કર્યો હતો. બીજાં પણ અનેક શાસનપ્રભાવનાનાં કાર્યો કર્યાં છે. જેસલમેરમાં ખરતરોને, મેવાડમાં વીજા-મતીઓને, વીરમગામમાં પાયચંદમતી અને, મોરબી આદિમાં લોંકાગચ્છીને પ્રતિબોધ આપી સન્માર્ગમાં સ્થાપ્યા હતા.

(૫૫) ઉ૦ ધર્મસાગરગણિ તેમનો જન્મ લાડોલમાં ઓસવાલવંશમાં થયો હતો તેમણે સ૦ ૧૫૯૫માં ૧૬ વર્ષની ઉંમરે આ૦ વિજયદાનસૂરિના હાથે તપગચ્છમાં દીક્ષા લીધી તેમણે આ૦ વિજયહીરસૂરિ સાથે દોલતાબાદમાં જઇ અભ્યાસ કર્યો હતો તેઓ સંસ્કૃત બોલવામાં ચતુર, પ્રખર વાદી અને સમર્થ ગ્રંથકાર હતા તેમણે 'જંબૂદ્વીપ પ્રજ્ઞપ્તિ ટીકા સ૦ ૧૬૩૯, તત્ત્વતરંગિણી સ૦ ૧૬૧૭, વર્ધમાનદ્વાત્રિંશિકા, કલ્પકિરણાવલી સ૦ ૧૬૨૮, કુમતિકુદ્દાલ પ્રવચનપરીક્ષા સ૦ ૧૬૨૯, તપાગચ્છ પટ્ટાવલીસૂત્ર, સવૃત્તિ નયચક્ર, ઇર્યાપથિકીષટ્ત્રિંશિકા-વૃત્તિ સં૦ ૧૬૨૯, ઔષ્ટ્રિકમતોત્સૂત્રદીપિકા સં૦ ૧૬૧૭, પર્યુષણાશતક સ૦ ૧૬૪૭, તેની ટીકા ૧૬૪૭, ગુરુતત્ત્વદીપક' વગેરે ગ્રંથ બનાવ્યા છે સ્વ૦ સ૦ ૧૬૫૩ કા શુ ૯ ઉપા૦ શ્રીભાવવિજયગણિએ 'ષટ્ત્રિંશદ્જલ્પવિચાર'માં તેમને પં૦ જીવર્ષિગણિના શિષ્ય તરીકે ઉલ્લેખ્યા છે

(૫૬) ઉ૦ લબ્ધિસાગર, ઉ૦ વિમલસાગરજી, ઉ૦ લબ્ધિસાગરના શિષ્ય ઉ૦ નેમિસાગર બહુ બુદ્ધિમાન હતા તે અને તેના શિષ્ય મહો૦ મુક્તિસાગર ગૃહસ્થીપણાના ભાઇઓ હતા તે બન્નેની કૃપાથી નગરશેઠ શાંતિદાસને અઢળક ધન મળ્યું હતું અને નગરશેઠે તેમને ઉપાધ્યાય બનાવવા પ્રયત્ન કર્યો પરંતુ આ૦ વિજયસેનસૂરિએ મના કરી ઉ નેમસાગરજી આ૦ વિજયદેવસૂરિ સાથે માંડવગઢ ગયા હતા ત્યાં બાદશાહ જહાંગીરે આચાર્યશ્રીને "સવાઈ મહાતપા" અને ઉપાધ્યાયને "જગજીપક" ના બિરુદ આપ્યા હતા તેઓનું સ૦ ૧૬૭૪માં માંડવગઢમાં જ સ્વર્ગગમન થયું અને તેમના શિષ્ય ઉ૦ મુક્તિસાગરજીને નગરશેઠ શાંતિદાસે સં૦ ૧૬૭૯માં આ૦ વિજયદેવસૂરિના વાસક્ષેપથી વાચકપદ અને સં૦ ૧૬૮૬માં આ૦ વિજયદેવસૂરિના વાસક્ષેપથી અમદાવાદમાં સૂરિપદ આપ્યું તેમનાથી "સાગરમત"ની પરંપરા ચાલી

(૫૭) ઉ૦ પદ્મસાગરજી—તેઓ ઉ૦ વિમલસાગરજીના શિષ્ય હતા તેમણે સં૦ ૧૬૪૬માં બીજા સ૦ શુ૦ ૧૧ માંડલમાં 'જગદ્ગુરુકાવ્ય' બનાવ્યું છે

(૫૮) ઉ૦ કુશલસાગરજી (૫૯) પં૦ ઉત્તમસાગરજી સ્વ૦ સં ૧૭૫૮ (૬૦) પં૦ ન્યાયસાગરજી તેમણે સં૦ ૧૭૬૩માં ક્રિયોદ્ધાર કર્યો, અને સં૦ ૧૭૯૭માં અમદાવાદમાં લવારની પોળના ઉપાશ્રયમાં સ્વર્ગગમન કર્યું

(૫૫) મહો૦ ધર્મસાગરગણિ (૫૬) ઉ૦ શ્રુતસાગર (૫૭) ઉ૦ શાંતિસાગર તેમણે સં૦ ૧૭૦૭માં 'કલ્પકૌમુદી' રચી (ગ્રં૦ ૩૭૦૭)

(૫૮) આ૦ શ્રીવિજયહીરસૂરિ (૫૯) આ૦ શ્રીવિજયસેનસૂરિ, (૬૦) આ૦ રાજસાગરસૂરિ–તેઓ મહો૦ ધર્મસાગરગણિના શિષ્ય ઉ૦ લબ્ધિસાગરના શિષ્ય ઉ૦ નેમસાગરજીના નાના ભાઈ તથા શિષ્ય હતા. તેનો જન્મ સં૦ ૧૬૩૭માં શિપુરમાં, નામ મેઘજી, સં. માં દીક્ષા નામ મુક્તિસાગર, સં૦ ૧૬૬૫માં પંન્યાસપદ. તે ગુરુ શિષ્યની કૃપાથી નગરશેઠ શાંતિદાસ ધનવાળા તથા સુખી થયા હતા. તેથી નગરશેઠે ઉ૦ નેમસાગરજીના શિષ્ય મુક્તિસાગરજીને આ૦ વિજયદેવસૂરિના વાસક્ષેપથી સં૦ ૧૬૭૯માં વાચકપદ અને સં૦ ૧૬૮૬માં અમદાવાદના ભ૦ મહાવીરસ્વામીના દેરાસરમાં આચાર્યપદ આપ્યું અને આ૦ રાજસાગરસૂરિ નામ આપ્યું. તેઓ સં૦ ૧૭૨૧ ભા. શુ૦ ૬ અમદાવાદમાં સ્વર્ગે ગયા. તેના અગ્નિસંસ્કારના સ્થાને દેરી છે. આ સ્થાન ઘાંચી સોસાયટીથી આગળ ગૂજરાત વિદ્યાપીઠની નજીકમાં છે. ત્યાં કા૦ વ૦ ૪ દિને જૈનોનો મેળો ભરાય છે. આ આચાર્યથી સાગરશાખાની સ્વતંત્ર પટ્ટાવલી ચાલી છે (૬૧) વૃદ્ધિસાગરસૂરિ સ્વ. સં૦ ૧૭૪૭ અમદાવાદ (૬૨) લક્ષ્મીસાગરસૂરિ સ્વ. સં૦ ૧૭૮૮ સુ. સુરત. (૬૩) કલ્યાણસાગરસૂરિ સ્વ૦ ૧૮૧૧ (૬૪) પુણ્યસાગરસૂરિ. સં૦ ૧૮૦૮ આ. શુ. ગુરુવારે સૂરિપદ (૬૫) ઉદયસાગરસૂરિ (૬૬) આણંદસાગરસૂરિ. (૬૭) શાંતિસાગરસૂરિ. તેમણે સં૦ ૧૯૨૯–૩૦માં હેંડબીલો બહાર પાડી પૂનમ અમાસની વધઘટમાં તેરશની વધઘટ કરવી એ તપાગચ્છની મર્યાદાને સમર્થન આપ્યું હતું. (નગરશેઠ 'શાંતિદાસજીનો રાસ' વગેરેના આધારે)

સાગરપરંપરામાં—(૧) પં. ચારિત્રસાગર (૨) પં. વિનયસાગર (૩) પં. નરસાગર (૪) પં. ચારિત્રસાગર (૫) પં. કલ્યાણસાગર (૬) પં. સુજાનસાગર (૭) શુભસાગર સં૦ ૧૭૪૨ સ્યાહજિહાંનાબાદ નગર.

(આગરાભંડાર ण–૩૫ 'કલ્યાણમંદિર'પ્રતની પુષ્પિકા)

(૫) પં. કલ્યાણસાગર (૬) પં. યશઃસાગર (૭) પં. યશવંતસાગર (૮) પં. વિચારસાગર (૯) પં. યુક્તિસાગર (૧૦) પં. જગરૂપસાગર (૧૧) પં. ખુશાલસાગર (૧૨) પં. જોધસાગર, મેઘસાગર ઈતિ **સાગરાંકી** પટ્ટાવલી.

(આગરાભંડાર झ. ૩૩ 'રામવિનોદસારણી'ને અંતે નોંધ)

(શત્રુંજય–જિનેન્દ્ર ટૂંક પાદુકાલેખ, 'જૈનસત્યપ્રકાશ' ક્ર૦ ૯૨)

(૫૮) આ૦ શ્રીહીરવિજયસૂરિ (૫૯) ઉ૦ સહજસાગર (૬૦) ઉ૦ જયસાગર (૬૧) ઉ૦ જિતસાગર (૬૨) પં૦ માનસાગર (૬૩) મયમલસાગર (૬૪) પદ્મસાગર સ્વ૦ સં૦ ૧૮૨૫ (૬૫) સુજ્ઞાનસાગર સ્વ૦ સં૦

૧૮૩૮ (૬૬) સ્વરૂપસાગર સ્વ૦ સં ૧૮૬૬ (૬૭) નિધાનસાગર સ્વ૦ સં ૧૮૮૭ (૬૮) મયમલસાગર (૬૯) ગૌતમસાગર (૭૦) ઝવેરસાગર (૭૧) આ૦ આનંદસાગરસૂરિ આગમોનો ઉદ્ધાર કર્યો શિલાપટ આગમમંદિર, તામ્રાગમ મંદિર બનાવ્યાં, સૈલાનાનરેશને પ્રતિબોધ કર્યો અને અનેક ગ્રંથો બનાવ્યા તેઓ વિદ્યમાન છે (૭૨) આ૦ માણેકસાગરસૂરિ વિદ્યમાન છે

(૬૮) મયગલસાગર (૬૯) નેમિસાગરજી (૭૦) રવિસાગરજી તેઓ મહાન તપસ્વી અને વચનસિદ્ધ હતા (૭૧) સુખસાગરજી (૭૨) આ૦ બુદ્ધિસાગરસૂરિ તેમણે ૧૦૮ ગ્રંથો બનાવ્યા છે સ્વ૦ સં૦ ૧૯૮૧ (૭૩) આ૦ અજિતસાગરસૂરિ સ્વ૦ સં૦ ૧૯ આ૦ ઋદ્ધિસાગરસૂરિ, આ૦ કીર્તિસાગરસૂરિ હાલ વિદ્યમાન છે

તપગચ્છ વિમલશાખા પટ્ટાવલી—

(૫૬) આ૦ આણંદવિમલસૂરિ (૫૭) આ૦ વિજયદાનસૂરિ (૫૮) આ૦ હીરવિજયસૂરિ (૫૯) આ૦ વિજયસેનસૂરિ (૬૦) આ૦ વિજયદેવસૂરિ (૬૧) આ૦ વિજયપ્રભસૂરિ સ્વ૦ સં ૧૭૪૯ (૬૨) ક્રિયોદ્ધારક **આ૦ જ્ઞાનવિમલસૂરિ** તેમનો સં૦ ૧૬૯૪મા ભિન્નમાલના ઓસવાલ શેઠ વાસવ પત્ની કનકાવતીની કુક્ષિથી જન્મ, નામ નાથુમલ્લ, સં૦ ૧૭૦૨ માં આ૦ આનંદવિમલસૂરિ શિષ્ય પં૦ હર્ષવિમલ શિષ્ય પં૦ જયવિમલ શિષ્ય પં૦ કીર્તિવિમલ શિષ્ય પં૦ વિનયવિમલ શિષ્ય પં૦ ધીરવિમલગણિ પાસે દીક્ષા નામ નયવિમલ સં૦ ૧૭૨૭ મ શુ ૧૦ ઘાણેરાવમા આ૦ વિજયપ્રભસૂરિના હાથે પંન્યાસપદ, સં૦ ૧૭૪૮મા ફા શુ ૫ આ૦ વિજયપ્રભસૂરિજીની આજ્ઞાથી આ૦ મહિમાસૂરિના હાથે સૂરિપદ, સં૦ ૧૭૪૯મા પાટણ પાસે સંડેર ગામમાં શ્રુતકેવલિકલ્પ મહોપાધ્યાય શ્રીયશોવિજયજી મહારાજની આજ્ઞા પ્રમાણે ક્રિયોદ્ધાર કરી સંવેગીમાર્ગ સ્વીકાર્યો સં૦ ૧૭૮૨ આ વ ૪ ગુરુવારે ૮૯ વર્ષની વયે ખંભાતમા સ્વર્ગગમન (૬૩) આ૦ સૌભાગ્યસાગરસૂરિ (૬૪) આ૦ સુમતિસાગરસૂરિ તેઓ મોટા તપસ્વી હતા તેઓએ ઘી સિવાયની પાંચે વિગઇનો જાવજ્જીવ ત્યાગ કર્યો હતો અને એકધારું વર્ધમાન તપ કરી ચૌદ વર્ષમાં પૂરું કર્યું હતું સ્વ૦ સં૦ ૧૭૮૮ અથવા ૧૭૯૮ વૈ શુ ૪ શંખેશ્વરમાં (૬૫) આ૦ વિબુધવિમલસૂરિ સીતાપુરના પોરવાડ મહેતા ગોકળ પત્ની રૂપયાની કૂખે જન્મ, નામ લક્ષ્મીચંદ તેણે પં૦ ઋદ્ધિવિમલગણિના શિષ્ય, પં૦ કીર્તિવિમલગણિ પાસે દીક્ષા લીધી નામ લક્ષ્મીવિમલ આપવામા આવ્યુ તેમના દાદા ગુરુ પં૦ ઋદ્ધિવિમલગણિ મહાતપસ્વી હતા તેમણે ધારણધાર મધ્યે પાલણપુર પાસે ગોલા ગામમાં

ભ૦ શ્રીમહાવીરસ્વામીના દેરાસરમાં સં૦ ૧૭૧૦ માં મહોપાધ્યાય યશોવિજયજી મહારાજની સહાયથી ક્રિયોદ્ધાર કર્યો. તેમના શિષ્ય કી વિમલગણિ થયા. તેમણે અનેક ભવ્યોને પ્રતિબોધ કરી ઘણી દીક્ષા આ છે. તેમના શિષ્ય લક્ષ્મીવિમલને આ૦ સુમતિસાગરજીએ સં૦ ૧૭૮૮ અ ૧૭૯૮ વૈ. શુ. ૩ દિને શંખેશ્વરજીમાં સૂરિપદ આપ્યું અને તેમનું આ૦ વિબુધવિમલસૂરિ રાખ્યું. આ૦ વિબુધવિમલસૂરિ સારા જ્ઞાની તેમણે ગુજરાત, મેવાડ, માળવા, ખાનદેશ અને દક્ષિણમાં વિહાર કર્યો જ્યાં પોતાના જ્ઞાનની સુંદર છાપ પાડી હતી. તેઓએ છેલ્લા ચોમાસ બાલાપુર, ઔરંગાબાદ અને ઔરંગાબાદમાં કરેલ છે. તેઓ વચમાં કરવા માટે ઇલોરા (વેરૂલ) પણ ગયા હતા.

આ સૂરિએ સં૦ ૧૮૧૩ કા. શુ. ૫ દિને ઔરંગાબાદમાં મહિ વિમલજીને સૂરિપદ આપી પોતાની પાટે સ્થાપ્યા. ત્યાં તે જ વર્ષે જે. ૧૩ દિને 'સમ્યક્ત્વપરીક્ષા'ની રચના કરી, મુનિ ભાનુવિમલના આગ્ર તેનો બાલાવબોધ પણ કર્યો અને સં૦ ૧૮૧૪ના માગશર વદી ત્રીજને સ્વર્ગગમન કર્યું. તેઓએ સં૦ ૧૭૮૦ આ. શુ. ૧૦ 'વીશી'ની રચના કર

(૬૬) આ૦ મહિમાવિમલસૂરિ, પં. ક્ષાંતિવિમલ, મુનિ ભાનુવિ સં૦ ૧૮૨૦માં વિદ્યમાન હતા.

(૫૬) આનંદવિમલસૂરિ (૫૭) ઋદ્ધિવિમલજી (૫૮) કીર્તિવિ (૫૯) વીરવિમલજી (૬૦) મહોદયવિમલજી (૬૧) પ્રમોદવિમલજી (૬૨) વિમલજી (૬૩) ઉદ્યોતવિમલજી (૬૪) દાનવિમલજી (૬૫) **પં૦ દયાવિ** (૬૬) પં૦ સૌભાગ્યવિમલજી (૬૭) પં૦ મુક્તિવિમલજી સ્વ૦ સં૦ ભા. શુ. ૪ (૬૮) આ૦ રંગવિમલસૂરિ સં૦ ૨૦૦૫માં આ૦ શ્રી ન્યાયસૂરિના હાથે પાટણમાં આચાર્ય થયા. (૬૯) મુનિ કનકવિમલ

પૃષ્ઠ ૧૦૯, કડી ૨ અને પૃષ્ઠ ૧૬૮, કડી ૨ : દોયહજારને '૨૦૦૪' :

ભ૦ મહાવીરસ્વામીના નિર્વાણ પછી ૩ વર્ષ ૮॥ મહિના પાંચમા આરાની શરૂઆત થઈ છે, જે એકવીશ હજાર વર્ષ સુધી પછી છટ્ઠો આરો શરૂ થશે.

ભ૦ મહાવીરસ્વામીના નિર્વાણ પછી જૈનધર્મનો દિનપ્રતિદિન હ્રા લાગ્યો છે–થશે, પરંતુ તે કાળ દરમ્યાન સાંકળના અંકોડાની જેમ એક પછી એક ૨૦૦૪ યુગપ્રધાન આચાર્યો થશે. જ્ઞાની, સંયમી, પ્ર

અને અતિશયવાળા હશે, જેઓ દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ અને ભાવને સમજી ધર્મ-રક્ષામાં તત્પર રહેશે તેમાં પણ અમુક અમુક વર્ષોને આંતરે ૨૩ યુગ-પ્રધાન આચાર્યો તો એવા પ્રાભાવિક થશે કે જેઓ જૈનધર્મના નબળા પડતા અંગોને મરકાર આપીને જૈનધર્મને ઉન્નત દશામાં લઇ જશે અને તેની ખૂબ પ્રતિષ્ઠા વધારશે એ રીતે પાંચમા આરામાં ૨૩ ઉદયકાળ મનાય છે અને ૨૦૦૪ યુગપ્રધાનો થશે એમ પણ મનાય છે

કવિબહાદુર દીપવિજયજી લખે છે કે આજ સુધીમાં ૨ ઉદયકાળ વીતી ગયા છે ત્રીજો ઉદયકાળ ચાલુ છે પહેલા ઉદયકાળના ગણધર શ્રી-સુધર્માસ્વામી વગેરે ૨૦ યુગપ્રધાનો થઇ ગયા, બીજા ઉદયકાળના આ૦ વજ્રસેન વગેરે ૨૩ યુગપ્રધાનો થઇ ગયા, ત્રીજા ઉદયકાળના આ૦ પાડિવય વગેરે ૯૮ યુગપ્રધાનો થવાના છે તે પૈકીના ૧૦ યુગપ્રધાનો થઇ ગયા છે ૧૧મા યુગપ્રધાન આજે વિદ્યમાન છે અને ૮૭ યુગપ્રધાન થવાના બાકી છે ત્યાર પછી ચોથો ઉદયકાળ ચાલુ થશે વગેરે તેનાં નામો નીચે પ્રમાણે છે

પહેલા ઉદયના યુગપ્રધાનો—૧ **સુધર્માસ્વામી**, ૨ જમ્બૂસ્વામી, ૩ પ્રભવસ્વામી, ૪ શય્યંભવસૂરિ, ૫ યશોભદ્ર, ૬ સંભૂતિવિજય, ૭ ભદ્રબાહુ, ૮ સ્થૂલભદ્ર, ૯ મહાગિરિ, ૧૦ સુહસ્તિ, ૧૧ ગુણસુન્દરસૂરિ, ૧૨ શ્યામાચાર્ય, ૧૩ સ્કંદિલ, ૧૪ રેવતીમિત્ર, ૧૫ ધર્મસૂરિ, ૧૬ ભદ્રગુપ્ત, ૧૭ શ્રીગુપ્ત, ૧૮ **વજ્રસ્વામી**, ૧૦ આર્યરક્ષિત, ૨૦ દુર્બલિકા પુષ્પમિત્ર (વીર સં૦ ૧ થી ૬૧૭)

બીજા ઉદયના યુગપ્રધાનો—૧ **વજ્રસેન**, ૨ નાગહસ્તિ, ૩ રેવતી મિત્ર, ૪ બ્રહ્મદ્વીપિક સિંહસૂરિ, ૫ **નાગાર્જુન**, ૬ ભૂતદિન્ન, ૭ કાલિકાચાર્ય, ૮ સત્યમિત્ર, ૯ હારીલ, ૧૦ જિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ (વીર સં૦ ૧૧૧૫મા સ્વર્ગે ગયા), ૧૧ ઉમાસ્વાતિ, ૧૨ પુષ્પમિત્ર, ૧૩ સંભૂતિ, ૧૪ માઢર સંભૂતિ, ૧૫ ધર્મઋષિ, ૧૬ જ્યેષ્ઠાંગગણિ, ૧૭ ફલ્ગુમિત્ર, ૧૮ **ધર્મઘોષ** (વીર સં૦ ૧૫૯૮ માં સ્વર્ગે ગયા), ૧૯ વિનયમિત્ર, ૨૦ શીલમિત્ર, ૨૧ રેવતીમિત્ર, ૨૨ સુમિત્રમિત્ર, ૨૩ હરિમિત્ર (વીર સં૦ ૬૧૭ થી ૧૯૯૭)

(આ૦ ધર્મઘોષસૂરિકૃત 'દુસ્સમાકાલસમયસંઘ થય' અવચૂરિ, મહો૦ શ્રીવિનયવિજયગણિકૃત 'લોકપ્રકાશ' સર્ગ ૩૪ મો 'પટ્ટાવલી-સમુચ્ચય' ભાગ ૧લો પૃ૦ ૧૫, તથા પૃ૦ ૧૪૩)

પૃષ્ઠ ૧૦૯, કડી ૬ અને પૃષ્ઠ ૧૧૮, કડી : ૬ પ્રભાવકચરિત્ર, ગચ્છગચ્છ પટ્ટાવલી

૧. આ૦ નન્નસૂરિ. તેલવાડાના રાજા હતા. વનવાસી ગચ્છના હતા પરંતુ રાજા હોવાથી તેમનો રાજગચ્છ કહેવાયો. ૨. અજિતયશોદેવસૂરિ, ૩. સર્વદેવસૂરિ, ૪. પ્રદ્યુમ્નસૂરિ. તેઓ છયે દર્શનના અભ્યાસી હતા, પ્રકાંડ વાદી હતા, ગ્વાલિયર, ત્રિભુવનગિરિ અને ચિત્તોડના રાજાઓ તેમને ગુરુ તરીકે માનતા હતા, તેમણે તલપાટકમાં અલ્લૂરાજાની સભામાં દિગમ્બરાચાર્યને જીતી પોતાનો શિષ્ય બનાવ્યો હતો, અને તે નિમિત્તે વિજયસ્તંભ ઊભો કરાવ્યો હતો, જે આજે પણ ચિત્તોડના કિલ્લામાં જૈનસ્તંભ તરીકે વિખ્યાત છે. અલ્લૂરાજ જૈનધર્મી બન્યો હતો. ૫ તર્કપંચાનન આ૦ **અભયદેવસૂરિ**. તેઓ રાજર્ષિ તરીકે વિખ્યાત છે તેમણે 'સમ્મતિતર્ક'ની ૨૫૦૦૦ શ્લોક પ્રમાણ 'તત્ત્વબોધવિધાયિની' ટીકા બનાવી છે. તે લબ્ધિસંપન્ન આચાર્ય હતા, ૬. ધનેશ્વરસૂરિ. તે ત્રિભુવનગિરિના રાજા હતા. તેમના શરીરમાં ઝેરી ફોલ્લા થઈ આવ્યા હતા, જે આ૦ અભયદેવસૂરિના ચરણપ્રક્ષાલન જળથી શમી ગયા એટલે તેમણે દીક્ષા લીધી અને અનુક્રમે આચાર્યપદ પ્રાપ્ત કર્યું. મુંજરાજા તેમને ગુરુ તરીકે માનતો હતો. તેમણે ચૈત્રપુરીમાં ૧૮૦૦૦ બ્રાહ્મણોને જૈન બનાવી ભ૦ મહાવીરનું દેરાસર બનાવી **ચૈત્રવાલ** ગચ્છ સ્થાપ્યો. તેમનાથી ૧૮ શાખાઓ નીકળી છે. ૭ અજિતસિંહસૂરિ, ૮. વર્ધમાનસૂરિ. તેમણે વનવાસીગચ્છના આ૦ વિમલચંદ્રસૂરિના શિષ્ય વીરમુનિને સૂરિપદ આપ્યું. જેનાથી કમ્બોઈયા, અષ્ટાપદ વગેરે શાખાઓ નીકળી છે, ૯. શીલભદ્રસૂરિ. તેમણે ૧૨૫ વર્ષની ઉંમરથી ૬ વિગઈઓનો ત્યાગ કર્યો હતો, તે સમર્થ ઉપદેશક હતા. તેમના પ્રથમ પટ્ટધર આ૦ ચંદ્રસૂરિ હતા, તેમની પરંપરાના આ૦ પ્રભાચંદ્રસૂરિએ વિ૦ સં૦ ૧૩૩૪માં 'પ્રભાવકચરિત્ર' બનાવ્યું. આ૦ મેરુતુંગસૂરિ આ૦ ચંદ્રપ્રભસૂરિના બીજા પટ્ટધર હતા. તેમણે વિ૦ સં૦ ૧૩૬૧ ફા૦ શુ૦ ૧૫ રવિવારે વઢવાણ શહેરમાં 'પ્રબંધચિંતામણિ' ગ્રંથ બનાવ્યો છે. તેમની પાટે આ૦ ગુણચંદ્ર થયા છે. ('પ્રબંધચિંતામણિ') ૧૦. ધર્મઘોષસૂરિ તેમને અંબિકાદેવી પ્રસન્ન હતી, તેમણે નાગોરના રાજા આલ્હણદેવ, શાકંભરીના રાજાઓ અજયરાજ, અર્ણોરાજ, અને વિગ્રહરાજ વગેરેને જૈનધર્મપ્રેમી બનાવ્યા હતા. રાજસભામાં અનેક વાદીઓને જીત્યા હતા, તેમના ઉપદેશથી વિગ્રહરાજે અજમેરમાં રાજવિહાર બનાવી તેમાં મોટા જિનબિંબની પ્રતિષ્ઠા કરી હતી અને અરિસિંહ તથા તથા માલવનરેશને સાથે રાખી પોતે જ કલશદંડ તથા ધ્વજા ચડાવ્યાં હતાં. તેમજ અગિયારશ વગેરેની અમારી પળાવી હતી. આચાર્યશ્રીના ઉપદેશથી બીજાં ઘણાં જિનાલયો બન્યાં હતાં. બ્રાહ્મણો વગેરે જૈન બન્યા હતા,

જેના ઓસવાલમા સુગણા વગેરે ૧૦૫ ગોત્રો અને શ્રીમાળીમાં ૩૫ ગોત્રો સ્થપાયાં છે. સ. ૧૧૮૧ લગભગમાં ફલોધિ પાર્શ્વનાથ પ્રકટ્યા તે ઉત્સવમા આચાર્યશ્રી હાજર હતા તેમણે "ધમ્મકપ્પદ્દુમો" ગ્રંથ બનાવ્યો છે આ આચાર્યથી 'ધર્મઘોપશાખા' નીકળી છે અને તેમાંથી 'સુરાણાગચ્છ' શરૂ થયો છે. ધર્મઘોષશાખાના જૈનો આજે એક સામાચારી હોવાના કારણે તપગચ્છને માને છે. આ૦ ધર્મઘોષ તે બીજાયુગના ૧૮મા યુગપ્રધાન છે, જેમનો યુગપ્રધાનકાળ વીર સં૦ ૧૫૨૦ થી ૧૫૯૮ વિ૦ સં૦ ૧૧૧૦ થી ૧૧૮૮ છે

૧૧ રત્નસિંહસૂરિ તેમના ગુરુ ભાઇ આ૦ યશોભદ્રે 'પ્રત્યક્ષાનુમાનાધિક પ્રકરણ' અને તેમના શિષ્ય આ૦ પૃથ્વીચંદ્રે 'કલ્પસૂત્રનું ટીપ્પન' રચ્યું ૧૨ દેવેંદ્રસૂરિ તેમની પરંપરાના આ૦ રત્નાકરસૂરિએ પ્રતિષ્ઠા કરેલ અને સાધુ પેથડે ભરાવેલ ભ૦ અભિનંદનસ્વામીની પ્રતિમા શત્રુંજય તીર્થમા વિદ્યમાન છે ૧૩ રત્નપ્રભસૂરિ, ૧૪ આણંદસૂરિ, ૧૫ અમરપ્રભસૂરિ, ૧૬ જ્ઞાનચંદ્રસૂરિ તેમણે સ૦ ૧૩૭૮માં વિમલવસહીમા જીર્ણોદ્ધાર અને પ્રતિષ્ઠા કરાવ્યાં, ૧૭ મુનિશેખરસૂરિ, ૧૮ સાગરચંદ્રસૂરિ, તેમના ગુરુભ્રાતા આ૦ માણેકચંદ્ર સૂરિએ 'કાવ્યપ્રકાશ-સંકેત, પાર્શ્વનાથચરિત્ર, નલાયન' વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યાં ૧૯ મલયચંદ્રસૂરિ, ૨૦ પદ્મશેખરસૂરિ, ૨૧ પદ્માનંદસૂરિ, ૨૨ નંદિવર્ધનસૂરિ, ૨૩ નયચંદ્રસૂરિ

પૃષ્ઠ ૧૦૯, પૃષ્ઠ ૧૧૮ કડી ૬, ૭, ૮ : "ચાર ગ્રંથ"

કવિરાજ કવિબહાદુર શ્રીદીપવિજયજીએ જ આ 'સોહમકુલ પટ્ટાવલી-રાસ' ૧ આ૦ મુનિસુંદરસૂરિની 'ગુર્વાવલી', ૨ ઉ૦ ધર્મસાગરજીગણિની 'તપગચ્છ પટ્ટાવલી', ૩ આ૦ દેવેંદ્રસૂરિનો 'દુપ્પસહયંત્ર', (દુસ્સમકાલસમણુસંઘથય' સાવચૂરિક) ૪ આ૦ પ્રભાચંદ્રસૂરિનું 'પ્રભાવકચરિત', અને ૫ આ૦ દેવર્ધિગણિ ક્ષમાશ્રમણની 'સ્થવિરાવલી' એમ પાંચ ગ્રંથોના આધારે બનાવ્યો છે છતા તેમણે "ચાર ગ્રંથ અનુસારે કીધો" એમ લખ્યું છે તેથી 'દુપ્પસહયંત્ર'ને માત્ર યંત્રરૂપે લેખી તેનો આંક છોડી બાકીના ચારને "ગ્રંથ" તરીકે ઓળખાવ્યા હોય એમ અનુમાન થાય છે.

ઉપરના પાંચે પૂજ્ય આચાર્યો અને ઉપાધ્યાયોનો પરિચય અનુક્રમે આ ગ્રંથમા મુદ્રિત પૃષ્ઠ ૮૧, પૃષ્ઠ ૨૬૯ પૃષ્ઠ ૭૩, પૃષ્ઠ ૨૭૪ અને પૃષ્ઠ ૨૬ માં આવી ગયો છે

— સુધારો – વધારો —

પૃષ્ઠ ૧૨૬ ની નોંધમાં નીચે પ્રમાણે વધારો.

" કછોલીના દેરાસરમાં મૂળનાયક ભગવાન શ્રીપાર્શ્વનાથની ગાદીમાં સં૦ ૧૩૪૩ નો લેખ છે, જેમાં કચ્છુલિકા ગામ અને કછોલી ગોત્રગુરુનો ઉલ્લેખ છે.

શિરોહીમાં ભગવાન શ્રીઅજિતનાથની દેવકુલિકા પર સં૦ ૧૫૨૧થી સં૦ ૧૫૪૦ના શિલાલેખો છે, જેમાં પૂર્ણિમાપક્ષે, કચ્છુવાલગચ્છે, ભદ્રેશ્વરસૂરિ સંતાને, ભ૦ સર્વાનંદસૂરિ, ભ૦ ગુણસાગરસૂરિ, તથા યતિ ઉદયવર્ધન ઇત્યાદિ ઉલ્લેખ છે.

તપાગચ્છે આ૦ વિજયદેવસૂરિ સંઘના ભ૦ વિજયધર્મસૂરિને સં૦ ૧૮૦૯ માં કછોલીમાં ભટ્ટારક પદ મળ્યું છે."

પૃષ્ઠ ૧૬૨માં, આ૦ રત્નાકરસૂરિ પછી.

"વિ૦ સં૦ ૧૪૯૪ માં થયા છે" એમ છપાયું છે, તેને બદલે જૈન ગુ૦ કવિઓ, પૃ૦ ૧૪૯૪" વાંચવું.

પૃષ્ઠ ૨૨૦ પેરા ત્રીજાની શરૂની ત્રણ લીટીઓને નીચે મુજબ સુધારો.

"૧. મિત્ર અને સુભગાદેવી, ૨. મહારાજા શિલાદિત્ય ગુપ્ત સં૦ ૧થી ૬૦, ૩. ગુહિલ, ગુહસેન, ગુહદત્ત, ગ્રહાદિત્ય, તે ઇડરનો રાજા બન્યો, તેના વંશજો ગિહલોત તથા ગોહિલ કહેવાયા. ૪. ભોજ, ૫. મહેંદ્ર.

